Ἀθῆναι 2 Ἰανουαρίου 1976

Ἀγαπητέ Μίμη

Χρόνια πολλά καί καλή χρονιά γιά σένα καί τήν οἰκογένειά σου.

Σοῦ στέλνω ὅλα τά ἄρθρα μου πού ἔχουν δημοσιευθῆ τά σχετικά μέ τήν Ἑλληνική Ἀριστερά, τήν πορεία της καί γιά τά προβλήματα τῆς ἀνανέωσης τοῦ ἀριστεροῦ κινήματος.

Εἶναι ὅλα στή διάθεσή σου καί μπορεῖς νά τά χρησιμοποιήσῃς ὅλα ἤ ὅσα ἀπό αὐτά ἐσύ κρίνεις.

Μπορεῖς ἀκόμη, ἄν θέλῃς, σάν θέμα ἡ διάσπαση τῆς Ἑλληνικῆς Ἀριστερᾶς, νά χρησιμοποιήσῃς ἀπό τό βιβλίο μου, καί συγκεκριμένα ἀπό τό Παράρτημα, τό κεφάλαιο «Ἡ διάσπαση τῆς Ἑλληνικῆς Ἀριστερᾶς» ἀπό τίς σελίδες 194–202, πού ἀπό τήν πρώτη παράγραφο τά ἀναφέρετε, στήν κριτική Λεκατσᾶ κτλ. καί στά ἄλλα πεντάλεπτα. Φυσικά καί αὐτό στή δική σου κρίση.

Μέ ἀγάπη

Πότης

ΤΑ ΜΟΙΡΑΙΑ ΛΑΘΗ ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ — 1974 — 2

Εὐκαίριες που χάθηκαν για το αριστερό κίνημα

ΤΟΥ ΠΟΤΗ ΠΑΡΑΒΑΡΔΟΠΟΥΛΟΥ

Ὑπάρχουν στήν ἱστορία τοῦ ἑλληνικοῦ κομμουνιστικοῦ κινήματος μοιραῖα λάθη, πού δέν τοῦ ἐπέτρεψαν νά ἐκμεταλλευθεῖ μοναδικές εὐκαιρίες, γιά νά μετατραπεῖ σέ κίνημα μαζῶν καί νά ἐπιτύχει τήν πανεθνική ἀναγνώριση ὡς πολιτικό κόμμα πού συμβάλλει ἀποφασιστικά στήν ἐθνική καί δημοκρατική ἀναδημιουργία τῆς χώρας. Δέ θά ἀνατρέξουμε στό ἀπώτερο παρελθόν. Θά περιορισθοῦμε μόνο στήν περίοδο πού ἀκολούθησε μετά τόν ἐμφύλιο πόλεμο 1946 — '49. Καί σ' αὐτή τήν περίοδο θά κάνουμε μόνο μιά σύντομη ἀναφορά στό 1958 καί 1965 γιά νά σταθοῦμε εἰδικά στό σήμερα.

Φυσικά, θά ἀνακύψει σέ πολλούς τό ἐρώτημα: Ἔχει καμιά ἀνάγκη τό κομμουνιστικό ἀριστερό κίνημα νά ἐπιδιώξει τήν πανεθνική ἀναγνώριση; Τό πρόγραμμα τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος Ἑλλάδος καί τό ἔπος τῆς Ἐθνικῆς Ἀντίστασης δέν φτάνουν γιά νά πείσουν τό Ἔθνος γιά τήν ἐθνική του ἀποστολή; Τό γεγονός ὅμως, ὅτι σήμερα ἡ ἐπιρροή τοῦ ΚΚΕ εἶναι περιορισμένη καί ὁ ἀντικομμουνισμός βρίσκει ἀπήχηση σέ σημαντικά στρώματα τοῦ λαοῦ, σημαίνει ὅτι ἔχει ζωτική ἀνάγκη γιά νά ἐπιτύχει αὐτή τήν ἀναγνώριση. Ἄς μήν ξεχνᾶμε ὅτι, πολλά εἶναι τά ἁμαρτήματα τοῦ ΚΚΕ κατά τό παρελθόν καί τό 1946 — '49 θά βαρύνει πάντα στίς ἐκτιμήσεις τοῦ λαοῦ γιά τό ἀριστερό κομμουνιστικό κίνημα.

Γι' αὐτό ἄς ἔρθουμε στίς «εὐκαιρίες» πού χάθηκαν.

~~1958 — 1961~~

Ἀπό τίς ἐκλογές τοῦ 1958, ἡ ἀριστερά, μέ νομιμοφανῆ ἐκφραστή της τήν ΕΔΑ, ἀναδείχθηκε σέ δεύτερο κοινοβουλευτικό κόμμα τῆς χώρας. Στή βουλή ἦταν ἡ «ἀξιωματική ἀντιπολίτευση». Δέν θά ἐρευνήσουμε τίς εὐτυχεῖς πολιτικές συγκυρίες πού ἔδωσαν τή δυνατότητα στήν Ἀριστερά νά ἔρθει δεύτερο κόμμα. Θά ἐξετάσουμε μόνο, τί, δέν ἔκανε ὡς δεύτερο κοινοβουλευτικό κόμμα ἡ Ἀριστερά, γιά νά ἀλλάξει τήν πορεία τῶν πολιτικῶν πραγμάτων τῆς χώρας. Ἂν δεχθοῦμε τήν ἀστική κοινοβουλευτική ἀντίληψη, ὅτι «ἡ ἀξιωματική ἀντιπολίτευσις συγκυβερνᾶ», πρέπει νά ὁμολογήσουμε, ὅτι ἡ ΕΔΑ δέν στάθηκε καθόλου σ' αὐτή τήν ἐκτίμηση. «Συγκυβέρνηση» τῆς κομμουνιστικῆς ἀριστερᾶς, ἦταν κάτι τό ἀδιανόητο γιά τό ἀστικό «κατεστημένο». Ἀπαράδεκτα ἐπικίνδυνο γιά τήν Ἀτλαντική Συμμαχία καί τίς ΗΠΑ. Πολύ ἀνησυχητικό γιά τίς εὐρύτατες συντηρητικές μάζες τοῦ λαοῦ καί «ἐθνικός κίνδυνος» γιά τό στράτευμα. Ἦταν προφανές λοιπόν, ὅτι γιά τήν ἑλληνική ἀριστερά θά ἄρχιζε ἡ ἀντίστροφη κίνηση. Ἡ ἡγεσία τῆς Ἀριστερᾶς δέν τό ὑπολόγισε αὐτό καί ἄρχισε μάλιστα νά σκοπεύει πρός τήν ἐξουσία! Τί ἔπρεπε νά κάνει;

~~ΑΠΟΔΕΣΜΕΥΣΗ~~

Τό ἀδύνατο σημεῖο τῆς ἑλληνικῆς κομμουνιστικῆς ἀριστερᾶς ἦταν ὁ ἐμφύλιος πόλεμος τοῦ 1946 καί ἡ τυφλή πρόσδεσή της στό σοσιαλιστικό στρατόπεδο. Αὐτά τά στοιχεῖα, μαζί μέ μιά σειρά ἐγκληματικά λαθεμένες θέσεις σέ ἐθνικά θέματα, ὅπως τό Μακεδονικό κ.ἄ., εἶχαν ἐνισχύσει τήν ἀντίληψη ὅτι ἡ κομμουνιστική ἀριστερά στήν Ἑλλάδα, εἶναι κόμμα «ξενοκίνητο καί ἐθνικά ἐπικίνδυνο». Τό γεγονός μάλιστα, ὅτι ἡ ἡγεσία τοῦ ΚΚΕ πού καθοδηγοῦσε καί

ΕΚΛΟΓΕΣ ΤΗΣ 16 ΦΕΒΡΟΑΡΙΟΥ 1964

Κόμματα	Άρχηγοί κομμάτων	Ψήφοι	% ψήφων	Έδρ.	Άρ. περιφερ.	Άρ. ύποψηφ.
1. Ένωσις Κέντρου	Παπανδρέου Γεώργιος	2.424.477	52,72	171	55	
ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ τῆς 2. Ἐθνικῆς Ριζοσπαστικῆς Ἑνώσεως	Κανελλόπουλος Παναγιώτης	1.621.546	35,26	107	55	
3. Κόμματος Προοδευτικῶν	Μαρκεζίνης Σπυρίδων					
4. Ἑνιαία Δημοκρατικὴ Ἀριστερὰ	Πασαλίδης Ἰωάννης	542.865	11,80	22	31	
Ἀνεξάρτητοι ὑποψήφιοι		9.951	0,22	0		
		4.598.839	100,00	300		

φιλμ

Ἡ ἀνάγκη τῆς ἐπιμόρφωσης
σχετικά μέ τόν κινηματογράφο
γίνεται τόσο ἐπιτακτική
ὅσο ἡ ἐπαφή μας
διαπιστώνεται σέ συχνότητα καί σταθερότητα
εὐρύτερη ἀπό κάθε ἄλλο μέσο ἐπικοινωνίας
Ἀπ' τήν ἄλλη μεριά
ἡ παντελής ἔλλειψη παιδείας
— πρωθύστερης ἤ παράλληλης
καθιστᾶ τή σχέση μας
καί τήν ἐπαφή μας μέ τόν κινηματογράφο
ἐντελῶς ἐπιφανειακή.
Μέ τήν ἔκδοση τοῦ φίλμ
ἐπιχειρεῖται ν' ἀντισταθμιστεῖ
ἡ ἀδικαιολόγητη ἔλλειψη παιδείας
— μετά ἀπό 75 χρόνια ἱστορικότητας τοῦ
Κινηματογράφου
καί νά δημιουργηθοῦν οἱ κατάλληλες προϋποθέσεις καί ὅροι
γιά μιά δυνατότητα θεώρησης
τοῦ κινηματογράφου
σ' ὅλες τίς μορφές.
Ἡ ἔκδοση τοῦ περιοδικοῦ φίλμ
ἔρχεται σάν ἀπαίτηση μιᾶς ὁρισμένης ἀνάγκης
πού ἐνυπάρχει σ' ὅλους μας

φιλμ

περιοδικη εκδοση αναλυσης και θεωρησης του κινηματογραφου

2.

3

τό νόμιμο ἀριστερο κίνημα τῆς ΕΔΑ, βρισκόταν στίς σοσιαλιστικές χῶρες, ἔκανε «ἡλίου φαεινότερον» γιά τούς μή κομμουνιστές, ὅτι ὁ ἰσχυρισμός περί «ξενοκινήτου κόμματος» ἦταν βάσιμος. Ἐπάνω σ' αὐτό τό σημεῖο ἔπαιξαν τό παιχνίδι τους οἱ ἀντιδημοκρατικές καί ἀντικομμουνιστικές δυνάμεις καί τό κέρδισαν ἐξαιτίας τῆς μωρίας τῆς ἡγεσίας τῆς Ἀριστερᾶς.

Γιά τήν Ἑλληνική Ἀριστερά εἶχε σημάνει ἡ μεγάλη καί κρίσιμη στιγμή. Ἡ θά ἔκανε ἀποφασιστική κίνηση καί μεγάλο ἐθνικό καί δημοκρατικό ἄνοιγμα, γιά νά ἐξουδετερώσει τήν ἀντίπαλη προπαγάνδα πού ὀργάνωνε τήν ἀντεπίθεσή της, ἤ θά παρέμενε δέσμια στά δόγματα πού τῆς ὑπαγόρευαν τή θέση τῆς κομματικῆς αἵρεσης καί ὁμάδας διαμαρτυρίας.

Ἀποφασιστική καί κρίσιμη κίνηση ἐκείνη τήν περίοδο θά ἦταν: Ἡ ἡγεσία τοῦ ΚΚΕ, πού βρισκόταν στό ἐξωτερικό, νά ἐξαγγείλει ἀνοιχτά καί καθαρά ὅτι διαλύεται τό ΚΚΕ καί ἀναγνωρίζεται ὡς μόνο κόμμα τῆς Ἀριστερᾶς, τό νόμιμο καί κοινοβουλευτικό κόμμα τῆς ΕΔΑ. Ἡ ἡγεσία τῆς ΕΔΑ σέ συνέχεια, ἀφοῦ ἔκανε μιά βαθιά τομή στήν ἱστορία τοῦ κομμουνιστικοῦ κινήματος στή χώρα μας μέ ἀνοικτή καταδίκη τῶν ἐγκληματικῶν λαθῶν τοῦ παρελθόντος, θά διακήρυσσε τήν προσήλωσή της στίς δημοκρατικές ἀρχές καί στίς εἰρηνικές δημοκρατικές καί κοινοβουλευτικές διαδικασίες. Ταυτόχρονα θά ἐπεξεργαζόταν καί θά πρόβαλλε ἕνα πρότυπο πολυκομματικοῦ κοινοβουλευτικοῦ σοσιαλιστικοῦ συστήματος, ἀπορίπτοντας θαρραλέα τό σοβιετικό πρότυπο. Αὐτά θά ἄνοιγαν νέες προοπτικές γιά τό ἀριστερό καί δημοκρατικό κίνημα τῆς χώρας. Ἀλλά δέν ἔγινε τίποτα ἀπό αὐτά καί ἀφέθηκαν τά πράγματα νά πάρουν τόν μοιραῖο δρόμο τους. Τό ποιά ἔφταιξαν σ' αὐτό, εἶναι ἕνα ἄλλο θέμα.

~~1964 — 65~~ *

Τό 1964 -- '65, ἐπιχειρεῖται τό δημοκρατικό ἄνοιγμα μέ τήν κυβέρνηση τοῦ Γεωργίου Παπανδρέου. Οἱ ἀντιδράσεις, ντόπιες καί ξένες, σ' αὐτό τό ἄνοιγμα εἶναι ἰσχυρές. Ἀπό τήν πρώτη στιγμή, ἔγινε φανερό ὅτι ἡ πολιτική σύγκρουση ἀναπτύσσεται στό θέμα Δημοκρατία ἤ Δικτατορία. Τό πρόβλημα γιά τή χώρα ἦταν ἡ παγίωση τῆς δημοκρατίας καί ὁ ἐκδημοκρατισμός τῆς δημόσιας ζωῆς. Οἱ στόχοι αὐτοί ἐξυπηρετοῦντο, σ' ἐκείνη τήν περίοδο πού ἡ δεξιά μόλις εἶχε ἀπωλέσει τήν ἐξουσία, μόνο μέ τήν ὁμαλότητα καί τήν ἀμβλυνση τῶν πολιτικῶν ἀντιθέσεων τῶν κομμάτων. Τό ἡττημένο κόμμα τῆς ΕΡΕ ἔπρεπε νά ἀντιμετωπισθεῖ ὡς ἀντιπολιτευτικό κοινοβουλευτικό δημοκρατικό κόμμα καί ὄχι ὡς «φασισμός» ἤ νά ἐπιδιώκεται ἡ ἠθική συντριβή του μέ ἀποκαλύψεις ἤ καί ἐπινοήσεις σκανδάλων κ.ἄ. Μέ τήν τακτική πού ἀκολουθήθηκε, ὁδηγήσαμε τό κόμμα τῆς δεξιᾶς σέ κατάσταση αὐτοαμύνης γιά τήν αὐτοσυντήρησή του.

Ἔτσι, ἀπομονωμένο καί στιγματισμένο τό κόμμα τῆς δεξιᾶς, τό κόμμα πού ἐξακολουθοῦσε νά ἔχει ἀκόμη ἰσχυρές θέσεις στόν κρατικό μηχανισμό καί στίς ἔνοπλες δυνάμεις, ἔκλεισε τά μάτια του στίς κινήσεις τῶν ὀργανωτῶν τοῦ πραξικοπήματος καί διευκόλυνε τήν καλλιέργεια τοῦ ἀντικομμουνιστικοῦ κλίματος πού ἐξέθρεψε τό στρατιωτικό πραξικόπημα.

Ἡ ἀριστερά σ' αὐτήν τήν περίοδο, ἔκανε τό μοιραῖο λάθος νά νομίσει ὅτι μέ τήν ἄνοδο τῆς Ἕνωσης Κέντρου στήν ἐξουσία, ὁλοκληρώθηκε τό στάδιο τοῦ ἐκδημοκρατισμοῦ πού εἶχε ἐπαγγελθεῖ ὁ Γ. Παπανδρέου, καί ἄνοιγε ὁ δρόμος γιά τήν ἐξουσία τῆς κεντροαριστερᾶς.

Γι' αὐτό καί κύριος στόχος τῆς πολιτικῆς της γίνεται ἡ προώθηση τῶν δικῶν της συνθημάτων καί ἡ ἀγωνιστική κινητοποίηση τῶν ἐργαζομένων καί

→ ΠΙΣΩ

3

της νεολαίας γιά τήν ἄσκηση πιέσεων στό χῶρο τῆς Ἑνώσεως Κέντρου. Ἡ τακτική της ἀπέβλεπε στή διάσπαση τῶν δυνάμεων τοῦ Κέντρου γιά νά διευκολυνθεῖ ἡ συγκρότηση τοῦ σχήματος τῆς κεντροαριστερᾶς. Χάνει ἀπό τά μάτια της ἡ Ἀριστερά τό θέμα Δημοκρατία καί τούς κινδύνους πού τήν ἀπειλοῦν. Προβάλλει αἰτήματα καί ἀξιώνει λύσεις σέ προβλήματα πού ὁ συσχετισμός τῶν δυνάμεων, δέν ἐπέτρεπε τήν ἱκανοποίησή τους. Ὁδηγεῖται ἔτσι στό δρόμο τῆς δημαγωγίας. Στόν ἴδιο δρόμο, γιά νά ὑπερκεράσει τήν ἀριστερά, μπαίνει καί ὁ Ἀνδρέας Παπανδρέου μέ τήν ἀριστερά τοῦ Κέντρου. Ἀποτέλεσμα: οἱ συντηρητικές δυνάμεις συσπειρώνονται γιά νά ἀντιμετωπίσουν τόν κίνδυνο τῆς κεντροαριστερᾶς καί ἀνοίγει ὁ δρόμος γιά τήν ἀνατροπή τῆς κυβέρνησης τοῦ Γ. Παπανδρέου. Ἡ κρίσιμη μάχη θά δοθεῖ στό θέμα τοῦ ἐλέγχου τοῦ στρατοῦ. Οἱ ἀντίπαλοι τῆς Δημοκρατίας ἐπέλεξαν γιά νά δώσουν τή μάχη τό πιό κρίσιμο καί εὐαίσθητο θέμα. Ἕνα θέμα πού θά συσπείρωνε ὅλες τίς δυνάμεις, ἀπό τά ἀνάκτορα καί τούς ξένους ὡς τίς συντηρητικές πολιτικές δυνάμεις καί τοῦ χώρου τῆς Ἑνώσεως Κέντρου. Τό θέμα τοῦ ἐλέγχου τοῦ στρατοῦ δέν μποροῦσε νά τό κερδίσει ἡ κυβέρνηση Παπανδρέου, πολύ περισσότερο μάλιστα πού εἶχε προκαλέσει τή δυσπιστία τῆς πολιτικῆς δεξιᾶς καί τοῦ Παλατιοῦ μέ τήν ἔντονη ἀντιμοναρχική τακτική τῆς ἀριστερᾶς καί τῆς κεντροαριστερᾶς. Καί σ' αὐτή τήν κρίσιμη φάση, ἡ ἀριστερά δέν μπόρεσε νά ὀρθωθεῖ στό ὕψος ἑνός κόμματος μέ καθολική ἐθνική καί δημοκρατική εὐθύνη. Ὅταν ὁ Γ. Παπανδρέου, εἰδοποίησε τήν ἡγεσία τῆς Ἀριστερᾶς ὅτι πηγαίνει στήν Κέρκυρα γιά νά ἐρθεῖ σέ ρήξη μέ τό βασιλιά, ἡ Ἀριστερά δέν ἀντέδρασε. Μιά σημαντική εὐκαιρία, γιά νά δείξει ὅτι διαπνέεται ἀπό ὑψηλό αἴσθημα ἐθνικῆς καί δημοκρατικῆς εὐθύνης, χάνεται. Ἐκείνη τή στιγμή ἔπρεπε νά ἐκτιμήσει, ὅτι ἡ ρήξη μέ τόν βασιλιά θά ἀπέβαινε σέ βάρος τῆς ὁμαλότητας καί τῆς Δημοκρατίας. Ἔπρεπε νά ὑποδείξει ἀνοικτά τόν συμβιβασμό κυβέρνησης καί ἀνακτόρων καί νά ἀπέτρεπε τόν Γ. Παπανδρέου ἀπό τή σύγκρουση μέ τόν βασιλιά. Ὁ Γ. Παπανδρέου προέβη βέβαια, σέ μιά θαρραλέα δημοκρατική πράξη γιά τήν ὑπεράσπιση τῆς συνταγματικῆς ἀρχῆς, ὅτι ὁ βασιλιάς βασιλεύει καί δέν κυβερνᾶ, ἀλλά ἐκείνη τή στιγμή τό πρόβλημα ἦταν, ὄχι ἡ ρομαντική ἐμμονή σέ ἀρχές, ἀλλά ἡ ἀπομόνωση τῶν φιλοδικτατορικῶν στοιχείων. Ἡ στιγμή ἀπαιτοῦσε ρεαλιστική πολιτική καί ὄχι ρομαντικές διακηρύξεις ἀρχῶν. Ἡ Ἀριστερά στό θέμα αὐτό ἐμφάνισε τήν εἰκόνα τοῦ «λύκου πού στήν ἀναμπουμπούλα χαίρεται». Ξέχασε ὅτι ἀπό τήν «ἀναμπουμπούλα» ὠφελεῖται κάθε φορά ὁ δυναμικά ἰσχυρότερος. Καί ἐκείνη τή στιγμή τά δυναμικά στηρίγματα δέν ἐλέγχονταν ἀπό τίς κυβερνητικές δυνάμεις. Ὁ ἴδιος ὁ Γ. Παπανδρέου εἶχε ἐκτιμήσει ἐκείνη τήν περίοδο, καί εἶχε πληροφορήσει τήν Ἀριστερά, ὅτι ἕνα στρατιωτικό πραξικόπημα ἡ κυβέρνηση δέν ἦταν σέ θέση νά τό ἀποτρέψει καί θά ἐπικρατοῦσε ἐντός 24 ὡρῶν.

Ἡ ἡγεσία τῆς Ἀριστερᾶς, μολονότι εἶχε λάβει γνώση ὅλων αὐτῶν τῶν στοιχείων, δέν ἀπέτρεψε τόν Γ. Παπανδρέου ἀπό τήν μοιραία ρήξη του μέ τόν βασιλιά. Προσκολλημένη στή δογματική ἀντίληψη, ὅτι ἡ χρεωκοπία τῶν ἀστικῶν θεσμῶν «ἐπιταχύνει» τή σοσιαλιστική ἐπανάσταση, δέν ἔβλεπε ὅτι, ἀκριβῶς, αὐτή ἡ χρεωκοπία τῶν θεσμῶν, ἐκείνη τήν περίοδο, εὐνοοῦσε τή δικτατορική συνωμοσία. Στή σκέψη της κυριαρχοῦσε πάντα τό ὅραμα τῆς χαμένης ἐξουσίας στήν περίοδο τῆς ξενικῆς κατοχῆς καί δέν ἦταν σέ θέση νά ἐκτιμήσει σωστά τήν κατάσταση τῆς περιόδου 1964 – '65 καί γενικώτερα τήν ἑλληνική πραγματικότητα. Ἡ Ἑλλάδα ἐκείνη τήν περίοδο εἶχε ζωτική ἀνάγκη ἀπό ἕνα δημοκρατικό ἄνοιγμα. Εἶχε ἀνάγκη ἀπό μιά μακριά περίοδο ὁμαλῆς δημοκρατικῆς ζωῆς. Ἡ σύγκρουση μέ τό παλάτι στάθηκε μοιραῖο λάθος τῆς Ἀριστερᾶς καί τῶν δυνάμεων τῆς Ἑνώσεως Κέντρου.

Π. Παπαϊωάννου

Το μοιραιο λαθος της αριστερας σημερα

(Δέν ξέρω ἄν ἡ.. ἀριστερά ἤ ἡ δεξιά χειρ τοῦ δαίμονος τοῦ τυπογραφείου παρέλειψε νά σημειώσει στό προηγούμενο ἄρθρο μέ τίτλο: «Εὐκαιρίες πού χάθηκαν γιά τό ἀριστερό κίνημα», ὅτι θά ἀκολουθοῦσε τό Β' μέρος μέ θέμα: Τό μοιραῖο λάθος τῆς Ἀριστερᾶς σήμερα. Ὅπως καί νἄχει τό πράγμα, ὁ ἀναγνώστης ἐλπίζομε νά μᾶς συγχωρήσει)

Β'

Ἐρχόμαστε στήν ἀλλαγή τῆς 23 Ἰουλίου. Οἱ στρατιωτικοί ἀναγκάστηκαν νά παραδώσουν τήν ἐξουσία στόν πολιτικό κόσμο τῆς χώρας. Ἡ πολιτική κυβέρνηση Καραμανλῆ ἦταν πιά γεγονός. Ἡ Ἀριστερά βγῆκε ἀπό τό σκοτάδι τῆς ἑφτάχρονης δικτατορίας ἐνισχυμένη σέ κύρος καί νομικά ἰσότιμη μέ τά ἄλλα πολιτικά κόμματα. Αὐτή τή θέση τήν ἀποκτᾶ γιά πρώτη φορά στή μεταπελευθερωτική περίοδο. Βρίσκεται σέ νέο ἐθνικό κλίμα καί μπροστά σέ νέες νοοτροπίες καί ἀντιλήψεις τοῦ πολιτικοῦ κόσμου ὡς πρός τή θέση της στήν πολιτική ζωή τῆς χώρας. Δέν ἦταν κλίμα ἀνοχῆς. Ἦταν περισσότερο κλίμα συμπάθειας καί μάλιστα, προσδοκίας. Τό πνεῦμα τοῦ ἐμφυλίου πολέμου ἐτάφη στόν κοινό ἀγώνα κατά τῆς δικτατορίας. Καί ὁ ἀπόηχος τοῦ «Δεκέμβρη» ἀντηχεῖ παράφωνα μέσα στήν ἐθνική συμφωνία, μόνο γιά τούς νοσταλγούς τῆς ἀνωμαλίας καί τῆς δικτατορίας.

Ὅλα λοιπόν συνηγοροῦσαν γιά μιά ἐπιδιωκτική ἐθνική παρουσία τῆς Ἀριστερᾶς. Καί αὐτή ἡ παρουσία ἦταν ζωτικά ἀναγκαία γιά νά ἐπιβεβαιωθεῖ ἡ ἀριστερά καί στά πιό συντηρητικά λαϊκά στρώματα, ὡς κόμμα ἐθνικῆς καί δημοκρατικῆς εὐθύνης. Ἀλλά δυστυχῶς, ἀρχίζουν καί πάλι τά ὀλισθήματα, τά ὁποῖα θά ἀποδοῦν μοιραῖα γιά τήν πάρα πέρα πορεία τοῦ ἑλληνικοῦ ἀριστεροῦ κινήματος.

★

Ἡ ἡγεσία τῆς Ἀριστερᾶς δέν ἀντιλαμβάνεται ὅτι ἡ πολιτική ἀλλαγή στήν Ἑλλάδα δέν ἦταν ἡ ἐπαναστατική ἀλλαγή τῆς Πορτογαλίας. Στήν Πορτογαλία ὁ στρατιωτικός φορέας τῶν δυνάμεων τῆς ἀλλαγῆς ἦταν ἐπαναστατικός καί κατέκτησε δυναμικά τήν ἐξουσία. Στήν Ἑλλάδα, ἡ ἐξουσία «παρεδόθη», δέν καταλύθηκε. Φυσικά ἡ «παράδοσις» ἦταν ἀναγκαστική καί ἀναπόφευκτη. Ἀλλά ἡ κατάκτηση τῆς ἐξουσίας ἀπό τόν πολιτικό κόσμο τῆς χώρας ἀρχίζει μ ε τ ά τήν πολιτική ἀλλαγή. Ἄν δέν ἐκτιμηθεῖ σωστά αὐτό τό ἰδιόμορφο στοιχεῖο τῆς ἀλλαγῆς στήν Ἑλλάδα, τό ὁποῖο θά ἀφορᾶ στίς μελοντικές ἐξελίξεις, ἀπό ὅλες τίς πολιτικές δυνάμεις καί ὄχι μόνο ἀπό τήν Ἀριστερά, ἡ πολιτική τῶν κομμάτων δέ θά πατάει σέ στέρεο ἔδαφος. Ἡ Ἀριστερά ἀκριβῶς ἀγνόησε καί συνεχίζει νά ἀγνοεῖ αὐτό τό στοιχεῖο. Ἡ πολιτική της ἀπέναντι στήν πρώτη Κυβέρνηση Καραμανλῆ, θυμίζει τή στάση της ἀπέναντι στήν Κυβέρνηση Γ. Παπανδρέου τό 1964. Συνέχισε τήν πάγια πολιτική της νά ἀσκεῖ πιέσεις μέ τήν προώθηση συνθημάτων καί αἰτημάτων, χωρίς νά ἐξετάζει ἄν ὁ συσχετισμός τῶν δυνάμεων ἐπιτρέπει τήν ἱκανοποίησή τους. Τό πρῶτο σύνθημα πού ἔριξε, τίς πρῶτες μέρες τῆς ἀλλαγῆς, ἦταν, «ἡ Ἀριστερά στήν Κυβέρνηση». Ἴσως φανεῖ παράξενη σέ μερικούς διαστικούς ἡ ἀντίθεσή μας στό σύνθημα αὐτό. Ἀλλά ἐπιμένουμε ὅτι ἐκεῖνες τίς πρῶτες μέρες τῆς ἀλλαγῆς, μέ ἀποκορυφωμένη τήν κυπριακή κρίση, ἡ Ἀριστερά ἔπρεπε νά ρίξει τό κύριο βάρος τῆς πολιτικῆς της στό ἐθνικό θέμα. Στό θέμα ὅπου ἡ χούντα δοκιμάστηκε καί κατέρρευσε. Ἄν ἡ ἀριστερά δήλωνε ὅτι, γιά νά διευκολύνει τήν κυβέρνηση στό χειρισμό τοῦ κυπριακοῦ προβλήματος, τήν κυβερνητική προσπάθεια νά κερδηθεῖ ἡ ἐμπιστοσύνη τῶν ἐνόπλων δυνάμεων, ἡ τόσο ἀναγκαία ἐκεῖνες τίς στιγμές γιά τήν ἐθνική ὑπόθεση καί τήν ἀποκατάσταση τῆς δημοκρατίας, ἡ θέση της στή συνείδηση καί τῶν συντηρη-

κε ξανά τούτη τή γῆ κι εἶπε ξανά προστάζοντας «Ἐσύ, τό σύμβολο Ἑλλάδα!».

Κείνη τήν ὥρα, ἔφθαναν οἱ ἀμέτρητες στρατιές καί οἱ μηχανοκίνητες ὁρδές, τοῦ φόνου καί τοῦ ρημαγμοῦ γιά νά σκλαβώνουνε, μιά φούχτα, τόση δά Ἑλλάδα. Κι ἐνῶ ὁλοῦθε σύντριβαν στρατιές, λαούς, καί τόπους καί διαβαίναν. Ἐδῶ τό νοιώσαν γιά καλά. Ἐδῶ κατάλαβαν πώς δέν πολεμοῦνε μόνο οἱ ζωντανοί. Δέν πολεμοῦνε ἄνθρωποι. Ἐδῶ οἱ νεκροί στά ξάγναντα πρωτοπανηγυριῶτες. Ἐδῶ τά σκιάχτρα, τά κιβούρια, τά φαντάσματα ὁλόρθα καί πάνωθέ τους πέρναγε ἡ φωτιά τό σίδερο κι οἱ μηχανές τοῦ φόνου.

Νίκησε πάλι ἡ Ἑλλάδα! Πέφτοντας σήκωσε ὁρμή γι' ἀγώνα καί γιά λευτεριά, στόν κόσμο πέρα ὡς πέρα.

Κι ὅσο ἡ σκλαβωμένη Ἑλλάδα, χόρευε ψηλά στά κορφοβούνια, ἕνα χῶρο πρωτόγνωρο θανάτου καί παλληκαριᾶς κι ἔστηνε τά νέα σύμβολα Κρήτη — Γοργοπόταμο — Καισαριανή ξυπνοῦσαν οἱ λαοί ἀπό τό χαροπάλαιμά τους κι ἕνας μετά τόν ἄλλονε, μάθαιναν πιά γιά τά καλά, ἀπό αὐτή τή μικρή Ἑλλάδα, πώς οἱ νίκες ποτέ δέν πῆγανε μέ τούς σκυφτούς καί πώς νικᾶς καί πέφτοντας.

Πάνω ἀπό τό ξάγναντο γνάντευε κλαμένη τώρα ἡ Ἱστορία, μά σάμπως κι ὅλας νά χαμογέλαγε. Κάτι σιγοψυθίριζε, σάν νάταν μοιρολόγι καί σάν τραγούδι νάτανε μαζί...

«Καημένη Ἑλλάδα, βαριά σου ἡ μοῖρα, τά σύμβολα τοῦ κόσμου ἐσύ νά φτειάχνεις».

Περνοῦσαν οἱ καιροί! Οἱ λαοί ξεσκλαβωμένοι ἀπό τό Φασισμό, ὅλο καί πιό πολύ ἀπό δῶ καί μπρός, στά γράμματα καί στόν πολιτισμό. Ξαστέρωναν τά μάτια τους στό φῶς, γενιές - γενιές μορφώνονταν οἱ νέοι τοῦ κόσμου κι ὅπου ταγή κι ὅπου φωνή γιά Λευτεριά, ἐκεῖ κοντά τά νειάτα τά ὅμορφα, τά ζηλευτά. Πανεπιστήμια, σχολές, Πολυτεχνεῖα, ἄπαρτα κάστρα καί ναοί τῆς Λευτεριᾶς καί τῆς Δημοκρατίας.

Ἄοπλοι μά πολλοί οἱ μαχητές κι' ἀμέτρητοι οἱ τυραννοκτόνοι.

Καί νά, πού γιά τούτη τή γενιά, ἡ Ἱστορία ἤθελε ἕνα καινούργιο σύμβολο ξανά. Κι' ἦρθε καί στάθηκε πάνω ἀπό τήν πατρίδα τῶν συμβόλων κι ἔδειξε σάν νάτανε μαζί καί προσταγή. «Ἐδῶ ξανά! Ἐδῶ τό νέο τό σύμβολο τοῦ κόσμου!....».

....

Γιά μιά στιγμή πού ἀκούστησε «Ἐδῶ Πολυτεχνεῖο:» Τοῦ κόσμου κόπηκε μέ μιᾶς ἡ ἀνάσα. Οἱ ἄνθρωποι ζωσμένοι ἀπό τό φόβο, κοιτάζονταν ἀλλοιώτικα σάν ν' ἀφουγκράστηκαν μέ μιᾶς, αὐτό πού χρόνια τώρα τό καρτέραγαν. Μά ἡ φωνή πού ἀκούγονταν σάν νάταν καί φτερούγισμα. Μόνο, κανείς δέν ἤξερε νά πεῖ, ἄν ἤτανε τῆς Λευτεριᾶς φτερούγισμα ἤ τοῦ θανάτου.

Ὅμως ἡ νύχτα πιά προχώραγε μ' ἐρπύστριες. Τά τάνκς τά ὁδηγοῦσε ἀπό χρόνια ἡ τυραννία κι ὅτι στό διάβα τους ὀρθό, τό λειῶναν καί περνοῦσαν, μάντρες, σημαῖες καί κορμιά. Στούς χώρους τοῦ Πολυτεχνείου καί γύρω στούς δρόμους τῆς πόλης, παντοῦ οἱ ἄνθρωποι μέ τίς στολές δολοφονοῦσαν τόν ἀνθό τοῦ κόσμου. Παντοῦ ὁλοῦθε σίδερο, φωτιά, καπνός καί ἡ φωνή «Ἐδῶ Πολυτεχνεῖο» πνιγμένη κι αὐτή στό γαίμα.

Ἡ νύχτα, βιάζονταν νά χαθεῖ σάν τό δολοφόνο καί σάν τή ντροπή. Οἱ ἄνθρωποι πίσω ἀπό τίς γρίλιες, στά μπαλκόνια καί στούς δρόμους τραγούδαγαν σιγά πολύ σιγά «Χαῖρε ὦ χαῖρε Ἐλευθεριά!» περιμένοντας σέ στάση προσοχῆς νά ξημερώσει.

Εἶχαν νοιώσει πώς κείνη τή νύχτα τῆς σφαγῆς γεννήθηκε ἕνα ἀστέρι. Ἕνα καινούργιο σύμβολο γεννήθηκε κι ἀκούστηκε φωνή στά πέρατα τῆς οἰκουμένης «Ἐδῶ Πολυτεχνεῖο! .... Ἐδῶ Πολυτεννεῖο»!...

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΙΔΕΡΗΣ

τικῶν στρωμάτων θά ἦταν διαφορετική. Ἡ συμμετοχή τῆς Ἀριστερᾶς στό κυβερνητικό σχῆμα ἐκεῖνες τίς μέρες, θᾶταν παρακινδυνευμένο τόλμημα καί πιστεύω ὅτι ἡ κυβερνητική ἄρνηση δέν ὀφειλόταν σέ ἀντικομμουνιστική διάθεση.

★

Ἀλλά τό μοιραῖο λάθος τῆς Ἀριστερᾶς δέ βρίσκεται στήν ἀντιπολιτευτική στάση της ἀπέναντι στήν Κυβέρνηση Καραμανλῆ. Στό θέμα αὐτό ἡ Ἀριστερά παρουσίασε καί παρήγορες ἐκλάμψεις. Ἡ συνετή στάση της στό θέμα τῶν ἐργατικῶν διεκδικήσεων καί κυρίως ἡ ὀρθή καί ἐποικοδομητική θέση τοῦ Ἠλία Ἠλιοῦ στό θέμα τοῦ Στρατοῦ, εἶναι στοιχεῖα ὑπεύθυνης ἐθνικῆς πολιτικῆς.

Τό μοιραῖο λάθος τῆς Ἀριστερᾶς εἶναι ὅτι παραμένει ἐγκλωβισμένη στά πλαίσια τοῦ παραδοσιακοῦ δογματικοῦ κομμουνιστικοῦ κινήματος. Καί δέν ἀναφέρομαι μόνο στό Κ.Κ.Ε. Ἐξωτερικοῦ. Γι' αὐτό... πᾶσα ἐλπίς ἀπώλυται. Θά παραμένει ἐσαεί στήν τροχιά... τεχνητοῦ δορυφόρου.

Οἱ ἐλπίδες χάνονται, ἡ μιά μετά τήν ἄλλη, καί γιά τό Κ.Κ.Ε. Ἐσωτερικοῦ. Ἡ ἡγεσία τοῦ Κ.Κ.Ε. Ἐσωτερικοῦ εἶδε τόν ἑαυτό της σάν τό ἀποπαίδι τοῦ διεθνοῦς κομμουνιστικοῦ κινήματος καί κινήθηκε μέ τό «κόμπλεξ» τοῦ παρεξηγημένου νόθου παιδιοῦ. Στήν πολιτική καί τήν ἰδεολογία της δέν κυριαρχεῖ ἡ ζωτική ἀνάγκη νά ἀνανεωθεῖ καί ἐκσυγχρονιστεῖ, ἀλλά βαραίνει ἡ ἐπιμονή νά ἀποδείξει ὅτι τό Κ.Κ.Ε. Ἐσωτερικοῦ εἶναι ὁ γνήσιος ἐκφραστής τοῦ μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ καί κακῶς παραμελεῖται ἀπό τό διεθνές κομμουνιστικό κίνημα καί τή Σοβιετική Ἕνωση. Ἡ νοοτροπία αὐτή ἐκδηλώθηκε σέ δυό καίρια θέματα, ἀποφασιστικά γιά τό μέλλον τῆς ἀριστερᾶς στή χώρα μας.

Τό πρῶτο εἶναι ἡ ἐμμονή τῆς ἡγεσίας τῶν κομμουνιστῶν τοῦ κόμματος τοῦ ἐσωτερικοῦ νά κρατήσει τόν τίτλο τοῦ Κ.Κ.Ε. Τά πάντα ἐκρίνοντο ἀπό αὐτό. Ὅλη ἡ πεμπτουσία τοῦ ἀριστεροῦ κομμουνιστικοῦ κινήματος βρίσκεται σ' αὐτόν τόν ἐπίζηλο τίτλο. Ὅποιος κρατάει τόν τίτλο, κρατάει καί τή σφραγίδα. Καί ὅποιος κατέχει τή σφραγίδα, ἔχει τήν εὔνοια. Γι' αὐτό καί ἡ «Αὐγή» συναγωνίζεται τό «Ριζοσπάστη» σ' ἕνα στεῖρο φιλοσοβιετισμό. Λές καί οἱ κομμουνιστές στήν Ἑλλάδα εἶναι «ὕποπτοι ἀντισοβιετισμοῦ» καί πρέπει κάθε φορά νά διακηρύσσουν τή φιλία τους στή Σοβιετική Ἕνωση.

★

Ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς νοοτροπίας ἦταν τό ἐγκληματικό λάθος τοῦ σφαγιασμοῦ τῆς Ε.Δ.Α. Ἡ Ε.Δ.Α. ἦταν ἡ μόνη ἐλπίδα γιά τήν ἀνανέωση τοῦ ἀριστεροῦ κινήματος στήν Ἑλλάδα. Ὅσοι σύμπραξαν στήν ἀκρωτηριασμένη ἐπανεμφάνισή της καί στήν ὑποταγή της στό Κ.Κ.Ε. Ἐσωτερικοῦ δέ διέπραξαν ἁπλῶς ἕνα ἔγκλημα. Ἔκαναν ἕνα λάθος. Ἡ ΕΔΑ, παρόλα τά ἀρνητικά πού τῆς εἶχε σωρεύσει ἡ καθοδήγησή της ἀπό τήν ἐξόριστη ἡγεσία τοῦ Κ.Κ.Ε., ἦταν ἡ μόνη δύναμη τῆς ἀριστερᾶς πού εἶχε ἀποκτήσει καί καλλιεργήσει νοοτροπία ὑπεύθυνου πολιτικοῦ καί κοινοβουλευτικοῦ μαζικοῦ κόμματος. Εἶχε ξεκόψει ἀπό τή νοοτροπία καί τήν τακτική τῆς «ἀντάρτικης ὁμάδας». Οἱ προσπελάσεις της ἔρταναν ὡς τά συντηρητικά στρώματα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἡ πολύχρονη νόμιμη δράση της τήν εἶχε ἐπιβάλλει στή συνείδηση ὁλόκληρου τοῦ λαοῦ σάν κόμμα μέ δημοκρατικές ἐπιδιώξεις καί παράγοντα τῆς δημοκρατικῆς ὁμαλότητας. Ὅλα τά στρώματα τοῦ λαοῦ εἶχαν ἀποδεχτεῖ στήν ΕΔΑ ἀκριβῶς ὅλα ἐκεῖνα τά στοιχεῖα πού ἕνα μέρος τοῦ λαοῦ ἀρνοῦνταν στό Κ.Κ.Ε. Ἡ διάσπαση τῆς ἀριστερᾶς ἔγινε ἀκριβῶς σ' αὐτό τό σημεῖο. Τό ἐδαφικό κίνημα σά νοοτροπία καί σάν πολιτική ἄρχισε νά διαφορίζεται ἀπό τή δογματική νοοτροπία καί τή σεκταριστική πολιτική τῆς ἐξόριστης ἡγεσίας τοῦ ΚΚΕ. Ἄρχισε νά προσαρμόζεται στήν ἑλληνική πραγματικότητα καί νά ἀσκεῖ τήν πολιτική του σύμφωνα μέ τά ἑλληνικά δεδομένα. Καί τό κυριότερο, ἄρχισε νά ἀνεξαρτητοποιεῖται. Ὅλα αὐτά τά στοιχεῖα ὑπῆρχαν «ἐν δυνάμει» στό ἐδαφικό κίνημα. Ὑπῆρχε κίνδυνος νά ξεφύγει ἀπό τόν «ἐπαναστατικό ἔλεγχο» τῆς ἡγεσίας τοῦ ΚΚΕ καί νά γλιστρήσει στό «λεγκαλισμό». Σ' αὐτό τό «λεγκαλισμό» πού σήμερα διακηρύσσεται ἐπίσημα καί ἀπό τό Κ.Κ.Ε. Ἐξωτερικοῦ. Αὐτός εἶναι ὁ βαθύτερος λόγος πού διασπάστηκε τό ἀριστερό κίνημα, ἀνεξάρτητα ἄν αὐτό δέν ἔχει συνειδητοποιηθεῖ ἀκόμα οὔτε ἀπό τήν ἡγεσία τοῦ Κ.Κ.Ε. Ἐσωτερικοῦ. Αὐτός ὅμως ὁ λόγος ἔκλεινε καί τή δυνατότητα νά ἀνανεωθεῖ τό ἀριστερό ἑλληνικό κίνημα, νά «ἑλληνικοποιηθεῖ» στή νοοτροπία καί νά ἐνηλικιωθεῖ στίς σκέψεις. Αὐτή τή δυνατότητα τήν ἀνατίναξε στόν ἀέρα ἡ ἡγεσία τοῦ ΚΚΕ Ἐσωτερικοῦ. Σήμερα ἀκριβῶς πού ἡ ΕΔΑ θά μποροῦσε νά ἐκφράσει τήν «ὥρα» τῆς ἀριστερᾶς, ἀποδεσμεύοντάς την ἀπό τή δογματική καί «ἐν πολλοῖς» ἁμαρτωλή παράδοση τοῦ ΚΚΕ, ἡ ἡγεσία τοῦ ΚΚΕ Ἐσωτερικοῦ τήν ἀρνήθηκε. Ἐνῶ

→ πίσω

6

ἔπρεπε νά γίνει τό ἀντίθετο. Νά ἐγκαταλείψει τόν τίτλο καί ὅλη τήν παλιά νοοτροπία τοῦ ΚΚΕ στήν ἡγεσία πού «δικαιωματικά» τόν διεκδικεῖ γιατί μόνον αὐτή μπορεῖ «ὀρθόδοξα» νά τά ἐκφράσει, καί νά προχωρήσει στήν ἀνανέωση τοῦ ἀριστεροῦ κινήματος μέ ἐκφραστή τήν ΕΔΑ. Ἀποδεσμευμένη πιά ἀπό τίτλους, δόγματα, ἐξαρτήσεις καί κυνηγητό εὐνοιῶν, θά χάραζε πολιτική ἠθική, δημοκρατική, σοσιαλιστική, σύμφωνα μέ τίς ἑλληνικές παραδόσεις καί τήν ἑλληνική πραγματικότητα.

Ἀκολούθησε ἀντίθετη πορεία. Ἀλλά καί σ' αὐτή τήν ἀντίθετη πορεία διαπράττει δεύτερο μοιραῖο λάθος. Ἐπιδιώκει καί πραγματοποιεῖ τό μέτωπο τῆς «Ἑνωμένης Ἀριστερᾶς». Φυσικά οἱ ἀρχιτέκτονες τῆς «Ἑνωμένης Ἀριστερᾶς» θά ἀντιτάξουν τό ἀπατηλό ἐπιχείρημα: Ἀφοῦ ἐκλογικά μέτωπα ἐπιδιώκονται καί μέ ταξικά ἀντίθετα κόμματα, γιατί εἶναι λάθος ἡ συνεργασία μεταξύ ἰδεολογικῶς συγγενῶν κομμάτων; Ἐπανερχόμαστε στό ἀφετηριακό λάθος τῆς ἡγεσίας τῆς ἀριστερᾶς. Δέν ἀντιλαμβάνονται ὅτι τό μέλλον τῆς ἀριστερᾶς σήμερα δέν κρίνεται στήν ἐκλογική δύναμή της καί στόν ἀριθμό τῶν βουλευτικῶν ἑδρῶν στή βουλή τῆς 17 Νοεμβρίου. Ἡ χώρα ἔχει ἀνάγκη ἀπό μιά μακριά περίοδο δημοκρατικῆς ὁμαλότητας καί ἡ ἀριστερά θά συμβάλει σ' αὐτό πιό ἀποτελεσματικά ἄν ἀνανεωθεῖ καί ἀποδεσμευτεῖ ἀπό τό παρελθόν, παρά μέ τόν ἀριθμό τῶν βουλευτικῶν ἑδρῶν. Βουλευτικές ἕδρες εἶχε πολλές καί στή βουλή τοῦ 1958 ἡ Ἀριστερά, ἦταν μάλιστα δεύτερο κόμμα, ἀλλά αὐτό δέν ἐμπόδισε τή χώρα νά ὁδηγηθεῖ στήν ἀνωμαλία καί τή δικτατορία τῶν συνταγματαρχῶν. Ζωτική ἀνάγκη γιά τή χώρα, γιά τό λαό, γιά τήν ἀριστερά, γιά τή σταθερότητα τῆς Δημοκρατίας καί τό σοσιαλισμό εἶναι ἡ οὐσιαστική, ἡ προγραμματική ἀνανέωση τῆς ἀριστερᾶς καί ἡ κατάκτηση τῆς ἑλληνικῆς δημοκρατικῆς συνείδησης. Ἡ καλλιέργεια στό χῶρο τῆς ἀριστερᾶς τῆς ἰδέας καί τῆς πολιτικῆς τῆς συνεργασίας τῶν δύο ἤ τριῶν παρατάξεων, ὁδηγεῖ σέ ἰδεολογικούς καί πολιτικούς συμβιβασμούς καί στόν ἐκφυλισμό κάθε ἀνανεωτικῆς προσπάθειας. Ἀντί νά ἀναπτυχθοῦν στό χῶρο τῆς ἀριστερᾶς καί στόν ἑλληνικό λαό τά κεφαλαιώδη σημεῖα τῶν διαφορῶν, προβλήθηκαν συστηματικά τά «κοινά σημεῖα». Ἀλλά ἡ προβολή τῶν κοινῶν σημείων εἶναι ἀναγκαία, ὅταν πρόκειται νά συνεργαστοῦν ταξικῶς διάφορα κόμματα, γιατί σ' αὐτά ἡ διαχωριστική γραμμή εἶναι καθαρή. Ἀλλά ἡ προβολή τῶν κοινῶν σημείων τῶν δύο κομμουνιστικῶν κομμάτων ἀπό τό κόμμα πού ὑποτίθεται ὅτι ἐπιδιώκει τήν ἀνανέωση τοῦ ἀριστεροῦ κινήματος, σημαίνει ὅτι ἐγκαταλείπει τήν ἀνανεωτική πορεία καί ἀποβλέπει στή συγχώνευση καί ἑνοποίηση. Καί ἐκεῖ θά ὁδηγηθεῖ ὑπό τήν πίεση τῆς πραγματικότητας πού τό ἴδιο δημιούργησε. Ἡ προβολή στό χῶρο τῆς ἀριστερᾶς τῆς ἑνότητας ὡς πανάκεια, θά σύρει τό ΚΚΕ ἐσωτερικοῦ στήν ἀπορρόφησή του ἀπό τό ΚΚΕ ἐξωτερικοῦ ἤ στήν ἀποδυνάμωσή του ἀπό τίς μάζες τῆς ἀριστερᾶς. Γιατί δικαιολογημένα, οἱ ἀριστεροί θά ὑποθέσουν ὅτι οἱ διαφορές εἶναι «προσωπικοῦ χαρακτήρα». Ἔτσι, ἡ προσδοκία τῆς ἀνανέωσης ἔδωσε στό σχῆμα τῆς ἐκλογικῆς συνεργασίας τῆς «Ἑνωμένης Ἀριστερᾶς». Ὁ μόνος κερδισμένος ἀπό αὐτή τή συνεργασία εἶναι τό ΚΚΕ ἐξωτερικοῦ, τό ὁποῖο ἀπό τήν πολιτική ἀφάνεια ἀνασύρθηκε στήν ἡγετική θέση στό χῶρο τῆς ἀριστερᾶς μέ τή «φιλότιμη» προσπάθεια τῆς ἡγεσίας τοῦ ΚΚΕ ἐσωτερικοῦ. Θά ἀναγνωρίσει τουλάχιστον ἡ ἡγεσία τοῦ ΚΚΕ ἐξωτερικοῦ τό μόχθο στούς θιασῶτες τῆς ἑνότητας ἤ θά τούς ἀποβάλει ἀργότερα ἀπό τίς γραμμές τοῦ κόμματος σάν «ἀμφίβολα, λεγκαλιστικά καί ταλαντευόμενα» στοιχεία!

Ω

Ἀντίς Παπαδημητρίου

Ἔξω ἀπό τήν Ἑλλάδα οἱ Ἀμερικάνοι. Μόνο μ' αὐτόν τόν τρόπο θά σωθεῖ ἡ πατρίδα, γιατί θά σταματήσει ἡ πολιτική, ἡ οἰκονομική καί ἡ στρατιωτική ἐξάρτηση τῆς χώρας.
Οἱ ἁπλοί πολίτες μποροῦμε νά τό ἐπιβάλλουμε ἄν δείξουμε τή δύναμή μας, σταματώντας νά ἀγοράζουμε τά προϊόντα τους.

Πρίν ἀγοράσεις ὁτιδήποτε, πρόσεξέ το. Ἄν εἶναι προϊόν τῶν ΗΠΑ μήν τό ἀγοράσεις.
Μ' αὐτό τόν τρόπο ζητᾶς νά σταματήσει ἡ πολιτική, ἡ οἰκονομική καί ἡ στρατιωτική ἐξάρτηση ἀπό τίς Η.Π.Α.
Μ' αὐτόν τόν τρόπο ἀγωνίζεσαι γιά τήν ἀνεξαρτησία τῆς πατρίδας.

Σημ. Τό ἄρθρο αὐτό δημοσιεύτηκε σέ δύο συνεχεῖς στό περιοδικό «1974» στίς τεύχη 1ο καί 2ο (;) στίς 9 καί 16 Νοεμβρίου 1974 τό φυλλομύρμηκο Ω

111, RUE NOTRE-DAME-DES-CHAMPS
75006 PARIS TÉL. 326 14-66

Νέα 2-1-76

Βρίσκω ὅτι τό ἐρωτηματολόγιο τῶν Νέων εἶναι ἑτεροβαρές, δηλαδή ἐξαντλεῖται στήν ἀντιστασιακή μου δράση στό ἐξωτερικό, ἐνῶ στήν πραγματικότητα ἡ δράση μου στό ἐσωτερικό καί στό ἐξωτερικό μοιράζονται σέ δυό ἴδια χρονικά διαστήματα: τρία χρόνια στό ἐσωτερικό καί τέσσερα στό ἐξωτερικό.

Γι'αὐτό τό λόγο θά ἤθελα μέ τήν εὐκαιρεία αὐτή κατ'ἀρχήν νά φωτίσω ὡρισμένες ἄγνωστες πτυχές τῆς ἀντιστασιακῆς μας δράσης ἰδιαίτερα στούς πρώτους κρίσιμους μῆνες.

Ἡ ἐκτίμησή μου γιά τήν κατάσταση ὅπως διαμορφώθηκε μετά τήν 21 Ἀπριλίου ἦταν σέ γενικές γραμμές ἡ ἑξῆς: ἡ κίνηση τῶν συνταγματαρχῶν ἀποτελοῦσε μακροπρόθεσμα μεγάλο λάθος τῶν Ἀμερικανῶν. Ἔγινε μέ ἐπιπολαιότητα, παρά τή φαινομενική της ἐπιτυχία, καί ἀσφαλῶς ἔγινε γιά νά ἐξυπηρετήσει βραχυπρόθεσμα στόχους τῆς ἀμερικανικῆς πολιτικῆς (κρίση στή Μέση Ἀνατολή). Ἐπομένως τό καθεστῶς τῶν συνταγματαρχῶν ἦταν κατά τή γνώμη μου νεκρό πρίν γεννηθεῖ.

Δεύτερη διαπίστωση : πλήρης χρεωκοπία τῶν πολιτικῶν δυνάμεων τῆς χώρας. Ἐπομένως θά ἔπρεπε γρήγορα νά βρεθοῦν νέοι φορεῖς πού νά ἐκφράσουν τή θέληση τῆς συντριπτικῆς πλειοψηφίας τοῦ λαοῦ, πού τώρα ἦταν παγιδευμένος ἀνάμεσα στή δυναμική καί τρομοκρατική παρουσία τῆς χούντας πού ἀποτελοῦσε μιά πραγματικότητα, καί στήν ἀνικανότητα τῶν πολιτικῶν καί κοινωνικῶν ἐκπροσώπων τοῦ λαοῦ νά ἀντιδράσουν μέ ὁποιοδήποτε τρόπο στήν πρόκληση τῆς χούντας-Ἀμερικανῶν.

Ἐπομένως, σάν ἄμεσο συμπέρασμα ἀπ'αὐτή τή διαπίστωση ἔβγαινε ἡ ἀνάγκη μιᾶς ὅσο γίνεται γρηγορότερα ἐμφάνισης τοῦ νέου φορέα πού θά ἔδινε θάρρος στόν ἐγκαταλειμμένο λαό, καί δέν θά ἐπέτρεπε στή χούντα νά κερδίσει τόν ἀπαραίτητο χρόνο γιά νά ἐδραιώσει

111, RUE NOTRE-DAME-DES-CHAMPS
75006 PARIS TÉL. 326 14-66

2-

καί πολιτικά τή θέση της, τόσο μέσα στό έσωτερικό όσο καί στό διεθνή χώρο;

Η πλήρη άνάλυση τής κατάστασης περιέχεται σέ σχετικό σημείωμά μου μέ ήμερομηνία 25 Άπριλίου 1967 (ΒΛ.ΤΟ ΧΡΙΟΣ,πρώτος τόμος) καί πού είχε σκοπό νά έξωφλήσει θεωρητικά καί πολιτικά όσα μέλη καί στελέχη τής ΕΔΑ καί τών Λαμπρακηδών έτυχε νά συναντήσω τήν έποχή έκείνη. Η δήλωση πού άπευθύνω στήν παγκόσμια κοινή γνώμη μέ τήν ίδιότητα τού βουλευτή στίς 23 Άπριλίου 1967 έξυπηρετούσε τήν άμεση πολιτική σκοπιμότητα,δηλαδή νά μήν άφεθεί ό μονόλογος στούς δικτάτορες,άλλά νά δειχτεί άμέσως ότι έκείνη τή στιγμή ύπήρχαν δυνάμεις έτοιμες νά όρθώσουν τό άνάστημά τους στή δικτατορία.

Ήταν μιά δήλωση πού φιλοδοξούσε νά έκφράσει όλο τόν έλληνικό λαό,νά τού δώσει θάρρος καί κυρίως νά χαράξει άμέσως τό δρόμο τής πάλης,τής Άντίστασης μέ όλα τά μέσα σάν τού μοναδικού τρόπου γιά νά ξαναβρεί ή χώρα τή λευτεριά της. Άπέκλεισε κάθε είδος συμβιβασμού καί προέβλεπε τό άναπόφευκτο τέλος τής χούντας.

("Ίς καρδιές μας φλογίζει τό πύρινο μίσος γιά τούς τυράννους. Οί καταλυτές τού Συντάγματος,οί βιαστές τής Δημοκρατίας, οί έχθροί τής Έλευθερίας,οί προδότες τού Έθνους πού πίστεψαν ότι θά γονατίσουν μέ τή βία τόν άδούλωτο λαό μας,άς είναι βέβαιοι πώς σέ λίγο θά τρέμουν μπροστά στήν όργή τού γίγαντα έλληνικού λαού. Καί τότε δέν θά βρεθεί γωνιά τής έλληνικής γής γιά νά τούς κρύψει. Στή χώρα πού γεννήθηκε ή Δημοκρατία,πεθαίνουν οί Τύραννοι!").

"Όμως ή δήλωσή μου φυσικά δέν έφτανε." Έπρεπε νά προχωρήσουμε γρήγορα στήν όργάνωση τού λαού ,άρχίζοντας άπό τήν δημιουρ-

111, RUE NOTRE-DAME-DES-CHAMPS
75006 PARIS TÉL. 326 14-66

3-

γία τοῦ ἀντιστασιακοῦ φορέα. Οἱ συνθῆκες, παρ'ὅ τι ὅπως εἶναι γνωστό τρομερά δύσκολες, ἰδιαίτερα γιά μένα: ἦταν ἀδύνατο νά κάνω οὔτε ἕνα βῆμα στό φῶς τῆς μέρας_ ἐντούτοις μέ βοήθησαν νά ἔρθω πολύ γρήγορα σέ ἐπαφή μέ τούς πρώτους συναγωνιστές μου.

Ἀπό τό σπίτι τῆς Ρηνιῶς Παπανικόλα, πού δέχτηκε νά μέ φιλοξενήσει ἀπό τήν πρώτη μέρα τῆς δικτατορίας, ἤρθα σέ ἐπαφή μέ τόν θέμη Ἀπανούσση, μέλος τοῦ ΚΣ τῶν ΔΝΑ, ὁ ὁποῖος μοῦ μετέφερε τήν παρακάτω εἰκόνα: "στίς συνοικίες ὑπάρχει πλήρης διάλυση. Μόνο στό κέντρο τῆς Ἀθήνας, στέλεχη τῆς Νεολαίας προσπαθοῦν νά δημιουργήσουν πυρῆνες Ἀντίστασης. Ὅλοι συμφωνοῦν στή γραμμή τῆς πάλης καί πιστεύουν ὅτι μόνο ἕνας νέος φορέας μπορεῖ νά ἀνταποκριθεῖ στά αἰτήματα τῆς στιγμῆς".

Ἔτσι συμφωνοῦμε νά μαζευτοῦμε τό Πάσχα τοῦ 67 ὅσο γίνεται πιό πολλοί, ὥστε μά ἐξασφαλιστεῖ ὅσο γίνεται περισσότερο ἡ ὀρθή πορεία.

Στή σύσκεψη τελικά καταφέρνουν νά φτάσουνοί Ἀριστείδης Μανωλάκος, Χρόνης Μίσιος, θέμης Ἀπανούσσης, Γιῶργος Βότσης, ἐνῶ οἱ Λεντάκης, Θεοδωρίδης καί Τρίκας, καί οἱ τρεῖς μέλη τοῦ Προεδρίου τῶν ΔΝΑ, ρίσκονται ἤδη σέ στενή ἐπαφή μαζί μας. Ἐκεῖ ἀποφασίζεται ἡ ἔξοδος τοῦ Πατριωτικοῦ Μετώπου. Τήν ἐπόμενη βδομάδα, ὁ Γιῶργος Κουμπαρούσσος μέ μεταφέρει ἀπό τό σπίτι τοῦ Δάνου, στό φάληρο, στό σπίτι τοῦ Γιάννη Δελούδα, στό Λυκαβηττό. Κάνοντας μιά μικρή στάση στό σπίτι τοῦ Κουμπαρούσσου, στή Δάφνη, συναντῶ τόν Τάσσο Δήμου, ὁ ὁποῖος ἔχει δώσει τήν πρώτη πρές-κονφεράνς ἀντίστασης στόν ξένο τύπο, καί κινεῖται δραστήρια γιά τήν δημιουργία ἀντιστασιακῶν πυρήνων. Μένουμε περίπου μισή ὥρα μαζί καί συμφωνοῦμε πλήρως στίς ἐκτιμήσεις μας. Στό σπίτι τοῦ Δελού-

111, RUE NOTRE-DAME-DES-CHAMPS
75006 PARIS TÉL. 326 14-66

4-

δα συναντῶ τόν Κώστα φιλίνη, ὁ ὁποῖος σέ συνέχεια ἀναλαμβάνει τήν ἐπαφή μέ ὅλα τά μέλη τῆς καινούργιας ὀργάνωσης, τοῦ Πατριωτικοῦ Μετώπου." ἐτσι τόν Μάη γεννιέται τό Πατριωτικό Μέτωπο καί μαζί του ἡ ἐφημερίδα τῆς 'Αντίστασης: "Νέα 'Ελλάδα", πού κάθε τό πρῶτο της φύλλο περιέχεται τή διακήρυξη τοῦ ΠΑΜ.

Οἱ βασικές μας θέσεις στήν ἐποχή ἐκείνη ἦταν οἱ ἑξῆς: Ι) "Οσον ἀφορᾶ τήν τακτική τῆς 'Αντίστασης, θά ἔπρεπε νά πάρει παλλαϊκό_ πανεθνικό χαρακτῆρα. 'Ενῶ οἱ δυνάμεις τῆς 'Αριστερᾶς θά ἔπρεπε, κατά τό παράδειγμα τοῦ ΕΑΜ, νά ἀποτελέσουν τήν ψυχή τῆς νέας 'Αντίστασης. 'Απλοῦς θά ἔπρεπε νά παίρνει ὅλο καί πιό ἔντονα δυναμικό χαρακτῆρα, ἡ ἔνταση τοῦ ὁποίου θά καθορίζονταν κάθε στιγμή ἀπό τό ὕψος τῆς ὀργανωτικῆς καί ἰδεολογικῆς μας ἀκτινοβολίας. Εἴμαστε κατά τῶν πρόωρων καί ἀπελπισμένων ἐνεργειῶν, πού, λόγω τῆς βέβαιης τους ἀποτυχίας, θά εἶχαν τελικά ἀρνητικές ἐπιπτώσεις στόν ἀγῶνα τοῦ λαοῦ μας.

Συμφωνοῦσαμε πάντως ὅτι ἄν οἱ ὑποκειμενικές συνθῆκες μᾶς τό ἐπέτρεπαν, δέν εἴχαμε κανένα λόγο νά μή δοῦμε τόν ἔνοπλο ἀγῶνα μέσα στίς πόλεις σάν μιά μορφή πού θά ἔδινε ἀποφασιστικά χτυπήματα στή δικτατορία καί πού θά προετοίμαζε μέ τό καλλίτερο τρόπο ἕνα προοδευτικό καί ριζοσπαστικό λαϊκό μέτωπο, πού μετά τήν πτώση τῆς δικτατορίας θά ἦταν ἕτοιμο νά δώσει μιά νέα μορφή καί περιεχόμενο στήν ἑλληνική κοινωνία. Γι'αὐτό τό λόγο, στήν πρώτη ἐπαφή πού εἴχαμε μέ συνδυασμούς ἀπό τό ἐξωτερικό (ΚΚΕ καί διεθνές κομμουνιστικό κίνημα), τό προσωπικό μου μήνυμα πρός τά ἔξω ἦταν: χρειάζόμαστε ὅπλα καί χρήματα. 'Αργότερα, στή θέση αὐτή γιά

111, RUE NOTRE-DAME-DES-CHAMPS

75006 PARIS TÉL. 326 14-66

τήν πορεία τοῦ ἀντιστασιακοῦ κινήματος πρός τήν ἔνοπλή σύγκρουση συμφώνησαν καί τά μέλη τοῦ γραφείου ἐσωτερικοῦ(ἐκπρόσωποι τοῦ πολιτικοῦ γραφείου τοῦ ΚΚΕ) Δρακόπουλος καί Μπριλλάκης, οἱ ὁποῖοι ἀπό τά μέσα Μαΐου συμμετεῖχαν στήν ἡγεσία τοῦ ΠΑΜ μαζί μέ τούς Καρᾶ, Μπενᾶ, Τσα ουχᾶ, 'Αμπατιέλη, καί ἄλλους.

Σέ μιά είδική σύσκεψη εἴχαμε ἀποφασίσει καί γιά τόν ἄνθρωπο πού θά ἀναλάμβανε ἀποκλειστικά τήν ἡγεσία τῶν ἐνόπλων κινήματων. Αὐτή ἦταν ἡ πρώτη βασική θέση, δηλαδή ἡ προοπτική τῆς ἔνοπλης σύγκρουσης. 'Η δεύτερη ἀφοροῦσε τήν κριτική μας ἀπέναντι στό ΠΓ τοῦ ΚΚΕ. 'Ομόφωνα ὅλοι ὅσοι πῆραν μέρος στό ΠΑΜ τήν ἐποχή ἐκείνη συμφωνήσαμε ὅτι ἡ ἡγεσία τοῦ ΚΚΕ εἶχε χρεωκοπήσει. Δέν προέβλεψε τίποτα καί γι'αὐτό δέν προέβη σέ καμμιά προετοιμασία. "Ολοι μας διαπιστώσαμε ὅτι ἄν καί ἀκόμα προχτές εἴχαμε ἕνα κόμμα μέ διακόσιες χιλιάδες μέλη, σήμερα εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νά ξεκινήσουμε ἀπό τό μηδέν.

'Ο Δρακόπουλος, πού ἦταν ὁ γραμματέας τήν ἐποχή ἐκείνη στό ἐσωτερικό, εἶπε στόν Φιλίνη καί σέ μένα, μετά τήν πρώτη μας συνάντηση, τά ἑξῆς:

συμφωνοῦμε σέ ὅλες τίς διαπιστώσεις. "Ομως ἡ θέση μου εἶναι ἰδιότυπη, διότι ἐγώ, ὅπως καί τά ὑπόλοιπα μέλη τοῦ Γραφείου εἶμαι διορισμένος ἀπό τό ΠΓ, καί ἐπομένως δέν ἔχουμε τήν πολιτική βάση γιά νά ἀνατρέψουμε μιά καθ ρισμένη ἀπό τό Κόμμα κατάσταση πραγμάτων. Καταλήξαμε σ'ἕνα συμβιβασμό, ὅτι δηλαδή θά παραμέναμε τυπικά κάτω ἀπό τήν καθοδήγηση τοῦ ΠΓ, ὅμως στήν οὐσία καί σέ ὅ τι ἀφορᾶ τήν 'Αντίσταση θά προσπαθοῦσαμε νά οἰκοδομήσουμε προσεχτικά καί

111, RUE NOTRE-DAME-DES-CHAMPS
75006 PARIS TÉL. 326 14-66

6-

ὑπεύθυνα ἕνα καινούργιο κομματικό μηχανισμό καί φυσικά μιά καινούργια κομματική ἱεραρχία πού ν 'ἀνταποκρίνονται στήν ἑλληνική πραγματικότητα καί στίς ἀνάγκες τοῦ ἀγώνα."Οπως ἀποδεικνύεται ἀπό τά ντοκουμέντα πού δημοσιεύει ὁ Πάνος Δημητρίου στό βιβλίο του γιά τήν κρίση τοῦ ΚΚΕ,τά μέλη τοῦ τότε γραφείου, _Δρακόπουλος,Μπριλλάκης_ δέν ἦσαν εἰλικρινοί ἀπέναντί μου.'Εξακολουθοῦσαν νά συμπεριφέρονται καί νά ἐνεργοῦν σάν διορισμένοι πού ἦσαν ἀπό τό ΠΓ. 'Επειδή ἡ πρωτοβουλία γιά τή δημιουργία τοῦ ΠΑΜ εἶχε ξεφύγει ἀπό τά χέρια τους,θέλησαν νά κερδίσουν χρόνο ὥστε σιγά-σιγά νά βάλουν κάτω ἀπό τόν ἔλεγχό τους τό σύνολο τῶν ὀργανώσεων καί τῶν ἀγωνιστῶν,ὥστε ἀπό θέση ἰσχύος νά ἐξουδετερώσουν τόσο ἐμένα ὅσο καί τά ἄλλα στελέχη,κυρίως Λαμπράκηδες,μέ τούς ὁποίους εἴχαμε ὅπως εἴδαμε συμφωνήσει ἀπόλυτα στίς ἐκτιμήσεις μας.

'Η στιγμή αὐτή ἦρθε στά τέλη 'Ιουλίου ὅταν μέ πρόταση τοῦ Μπριλλάκη καθαιρέθηκα ἀπό Γραμματέας τῆς τότε ὀργάνωσης γιά νά ξαναγίνει ὁ Δρακόπουλος.Φυσικά ἐπρόκειτο γιά μιά κομωδία γιατί ὁ Δρακόπουλος παρέμενε πάντα Γραμματέας."Ηθελαν ὅμως νά ὑπογραμμίσουν στίς καινούργιες ὀργανώσεις πού μ'εἶχανε ἐκλέξει σέκεινη τή περίοδο σάν Γραμματέας ὅτι ἡ κατάσταση ξαναπέρασε κάτω ἀπό τόν ἔλεγχο τῶν διορισμένων ἐκπροσώπων τοῦ ΠΓ.

'Ο Κώστας Φιλίνης,παρ'ὅτι τήν ἐποχή ἐκείνη συμφωνοῦσε ἀπόλυτα μέ τίς ἀναλύσεις (πού ἦταν σ'ἕνα σημαντικό βαθμό καί δικές του ἀναλύσεις),καθώς καί μέ τήν κριτική πού ἀσκοῦσαμε ἀπέναντι στό ΠΓ στήν περίπτωση τῆς ἱστορικῆς συνάντησης στή Φιλοθέη (Δρακόπουλος,Μπριλλάκης,Φιλίνης,Θεοδωράκης) ἔπαιξε τό ρόλο τοῦ Πόντιου Πιλάτου.

111, RUE NOTRE-DAME-DES-CHAMPS
75006 PARIS TÉL. 326 14-66

7-

'Η γνώμη μου σήμερα είναι ὅτι τό πολιτικό γραφεῖο τοῦ ΚΚΕ καί οἱ διεθνεῖς σύμμαχοί του δέν εἶδαν μόνο μέ κακό μάτι τήν κριτική πού ἀσκήσαμε ἀπέναντί του, ἀλλά καί μέ μεγάλη ἀνησυχία ἀντιμετώπισε τήν ἀντιστασιακή μας τακτική. Ἦταν ἐνάντια σέ σοβαρή ἀντιστασιακή δραστηριότητα καί κυρίως στήν ἔνοπλη πάλη. Γι'αὐτό τό λόγο καί ἀπεκήρυξε χαρακτηρίζοντάς την σάν προβοκάτσια τήν πρώτη μας δυναμιτιστική ἐνέργεια στήν Πλατεία Συντάγματος ('Ιούλιος 1967). Ὅπως ἐπίσης στίς ἀρχές Μαΐου ὁ πρῶτος συνδυασμός τοῦ ΠΓ πού ἦρθε σέ ἐπαφή μέ τόν φιλίνη μᾶς μετέφερε τήν παρακάτω ἐντολή: "Ὅλα τά στελέχη θά μείνουν στό ἐξωτερικό".

Τί νόημα εἶχε ἡ πρόσκλησή μου στό ἐξωτερικό τήν ἐποχή ἐκείνη; 1) Νά ἀποδυναμώσει τήν 'Αντίσταση μες στήν ὁποία τότε ὁ ρόλος μου ἦταν ἐξαιρετικά σημαντικός, καί 2) νά ἐπιτρέψει στά ὄργανά του στήν 'Ελλάδα νά ξαναπάρουν τήν κομματική κατάσταση στά χέρια τους.

'Επομένως τήν ἐποχή ἐκείνη ἡ σύγκρουση ἔγινε σέ δυό καθοριστικούς τομεῖς: 1) τήν 'Ανεξαρτησία τοῦ κινήματος στήν 'Ελλάδα καί 2) τήν τακτική τῆς 'Αντίστασης.

'Εγώ τήν ἐποχή ἐκείνη, κατά κάποιο τρόπο προσωποποιοῦσα καί συσπείρωνα γύρω μου ὅλες ἐκείνες τίς κομματικές δυνάμεις πού ἤθελαν ἀνεξάρτητο κίνημα μέσα στήν 'Ελλάδα καί 2) παλλαϊκή δυναμική 'Αντίσταση μέ σκοπό τή σύγκρουση μέ ὅλα τά μέσα, ἀκόμα καί τήν ἔνοπλη πάλη μέ τήν δικτατορία καί τούς 'Αμερικανούς, καί τήν προετοιμασία μέσα στό σχολεῖο τοῦ νέου ἀγῶνα, γιά νά μπορεῖ μετά τήν πτώση τῆς δικτατορίας, νά διεκδικήσει τήν ἐξουσία.

Γι'αὐτό τό λόγο ἀκριβῶς, κύριος στόχος τῆς πολιτικῆς τοῦ ΠΓ τήν ἐποχή ἐκείνη ἤμουν ἐγώ. 'Επρεπε νά ἐξουδετερωθῶ γιά νά

111, RUE NOTRE-DAME-DES-CHAMPS
75006 PARIS TÉL. 326 14-66

8-

περάσει ἡ γραμμή τους. Καί γιά τήν πολιτική τους αὐτή, τό ΠΓ τοῦ ΚΚΕ, δηλαδή ὁ σύντροφος Κολιγιάννης καί οἱ ὑπόλοιποι χρησιμοποίησαν τούς συντρόφους Δρακόπουλο καί Μπριλλάκη μέ τήν ἀνοχή τοῦ συντρόφου Φιλίνη.

Τά ἀποτελέσματα ἀπό τήν πολιτική αὐτή μοῦ τά μετέφερε ὁ Γιῶργος Βότσης, ὑπεύθυνος τοῦ παράνομου τύπου, ὁ ὁποῖος ὕστερα ἀπό μεγάλες προσπάθειες, κατάφερε νά σπάσει τό κλεῖο πού εἶχε σχηματιστεῖ γύρω μου ἀπό τίς νομοταγεῖς πρός τό ΠΓ δυνάμεις καί νά μέ βρεῖ στό τελευταῖο μου χρησφύγετο στό Χαϊδάρι: "Ὅλα τά παληά στελέχη, ὄργανα τοῦ ΠΓ, ξαναβγαίνουν στήν ἐπιφάνεια. Ὅλα τά μέλη τῆς ἡγεσίας τοῦ ΠΑΜ ἀπομακρύνονται μεθοδικά ἀπό τίς θέσεις τους, ὅλο τό καινούργιο πνεῦμα πού εἴχαμε δημιουργήσει ὑποχωρεῖ καί ξαναμπαίνουμε στά παληά καλούπια". Συγχρόνως μοῦ μετέφερε τήν ἀγανάκτηση τῶν στελέχων τῶν ΔΝΑ μέ τά ὁποῖα εἴχαμε δημιουργήσει τό ΠΑΜ καί τίς πρῶτες ἀντιστασιακές ἐνέργειες.

Πρέπει νά πῶ ἐδῶ ὅτι μέσα στήν προετοιμασία γιά τήν ἔνοπλη σύγκρουση, εἴχαμε ἀρχίσει τή δημιουργία εἰδικῶν ὁμάδων πού τούς δίναμε τόν παραπλανητικό τίτλο "ὁμάδες προπαγάνδας" καί πρός τήν ὁποία εἶχαν σάν ἀποστολή νά προετοιμάζονται γιά ἔνοπλη σύγκρουση μέσα στίς συνοικίες τῆς Ἀθήνας, ἐνῶ μόλις θά λύναμε τό πρόβλημα τοῦ ἐφοδιασμοῦ καί τοῦ ἐξοπλισμοῦ σέ ὅπλα καί πυρομαχικά.

Οἱ ἐπικεφαλεῖς αὐτῶν τῶν ὁμάδων κρούσης _ δηλαδή αὐτοί πού πίστευαν περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλον στήν ἀναγκαιότητα τῆς σκληρῆς σύγκρουσης μέ τή δικτατορία _ ἦταν φυσικά οἱ πιό ἀγανακτισμένοι ἀπέναντι στήν καινούργια τακτική τοῦ ΠΓ τοῦ ΚΚΕ καί τῶν

111, RUE NOTRE-DAME-DES-CHAMPS
75006 PARIS TÉL. 326 14-66

9-
ἐκπροσώπων του στήν Ἑλλάδα, δηλαδή τήν τακτική τοῦ οὐσιαστικοῦ εὐνουχισμοῦ τῆς νέας Ἀντίστασης. Μέ τόν Γιῶργο Βότση συμφωνήσαμενά ἀναλάβουμε ριζική πρωτοβουλία, δηλαδή νά δημιουργήσουμε νέα πολιτική ὀργάνωση, τήν Νέα Ἑλληνική Ἀριστερά, ἡ ὁποία νά καταγγείλει τήν καινούργια λαθεμένη τακτική τοῦ ΚΚΕ σέ σχέση μέ τώρα μέ τήν νέα Ἀντίσταση. Καί νά ἀναλάβει ἡ Ν.Α. τήν πλήρη πολιτική εὐθύνη καί φυσικά νά διατηρήσει στό δικό της ἔλεγχο τό ΠΑΜ καί τό παράνομο ὄργανό του "Νέα Ἑλλάδα". Γι' αὐτό τό λόγο ἄλλωστε ἐπέμενα ὥστε τό παράνομο τυπογραφεῖο νά ἐγκατασταθεῖ στό σπίτι πού κρυβόμουνα, στό Χαϊδάρι. Μαζί μέ τόν Βότση, τήν νύχτα τοῦ Σαββάτου 18 Αὐγούστου, δηλαδή τρεῖς μέρες πρίν ἀπό τήν σύλληψή μου, διατυπώσαμε μερικές βασικές ἀρχές τοῦ νέου πολιτικοῦ κινήματος, ὥστε ἐγώ ὁ Βότσης νά ἔχει μιά βάση ὅταν θἄρχιζε ἀμέσως τίς ἐπαφές του μέ τά στελέχη τοῦ ΠΑΜ.

Συμφωνήσαμε ἀκόμα ἡ ἱδρυτική συνεδρίαση νά γίνει στό σπίτι πού κρυβόμουν στ' διάστημα τῆς ἐπόμενης ἑβδομάδας. Ὅμως, ὅπως εἶπα, τή δευτέρα πρός Τρίτη, ἡ Ἀσφάλεια εἶχε περικυκλώσει ὅλη τή περιοχή. Λοιπόν ὅτι μέ τή σύλληψή μου καί μέ τή σύλληψη ὅλων σχεδόν τῶν βασικῶν στελέχων τοῦ ΠΑΜ, δέν ἱκανοποιήθηκε μόνο ἡ τακτική τῆς χούντας, γιά τήν ὁποία ἐμεῖς εἴμεθα τήν ἐποχή ἐκείνη τό μέγιστο πρόβλημα, ἀλλά ἐπετεύχθη παράλληλα καί ἕνας βασικός στόχος τοῦ ἐννιαίου τότε ΚΚΕ (ἐξωτερικοῦ καί ἐσωτερικοῦ), δηλαδή νά μείνει ὁ ἔλεγχος τῶν ὀργανώσεων κάτω ἀπό τήν πλήρη ἐξάρτηση ἀπό τό ἐξωτερικό, καί νά ἐγκαταλειφτεῖ ἡ τακτική τῆς ~~ἀνανεωτικῆς~~ ἀντιστασιακῆς ὁράσης πού ἔβαζε σάν στρατηγικό στόχο τήν δημιουργία ἑνός παλλαϊκοῦ ἐνόπλου ἐπαναστατικοῦ κινήματος μέ στόχο τή δυναμική

111, RUE NOTRE-DAME-DES-CHAMPS
75006 PARIS TÉL. 326 14-66

σύγκρουση μέ τήν ἀμερικανοκρατία καί τήν προετοιμασία τῆς λαϊκῆς ἐξουσίας.

Σύμπέρασμα: Ἡ ἐποχή πού ἀκολούθησε τήν ἐπιβολή τῆς Δικτατορίας ἦταν ἡ κρίσιμη ἐποχή γιά τό μέλλον τῆς χώρας. Ὅπως ἔδειξε ἡ ζωή, οἱ συνταγματάρχες μπλόφαραν. Δέν εἶχαν _ἰδιαίτερα τούς πρώτους μῆνες_ δυνάμεις πού θά ἄντεχαν σέ μιά γενική καί κυρίως δυναμική ἐπίθεση ἀπό μέρους τοῦ λαοῦ. Ἡ ἐκτίμησή μας ἦταν ὀρθή: ὅτι δηλαδή ἔπρεπε νά κερδίσουμε χρόνο. Νά δράσουμε ἀμέσως. Νά ὀργανώσουμε ὅσο γίνεται πιό γρήγορα χτυπήματα πού νά κλιμακώνονται. Ξέραμε ὅτι ὁ χρόνος δουλεύει γιά τούς συνταγματάρχες. Ἦταν ἡ ὥρα τῆς πάλης. Ἡ ὥρα τῆς ἐπανάστασης. Καί ὑπῆρχαν δυνάμεις. Καί φρόνημα. Καί θέληση γιά πάλη καί γιά θυσίες. Ἀπό παντοῦ μᾶς ἔλεγαν: "Δῶστε μας ὅπλα. Ἐφόδια. Πυρομαχικά. Ἐκρηκτικά". Ὅμως ὅπως εἴδαμε τό ΚΚΕ δέν ἐκτίμησε μέ τόν ἴδιο τρόπο τήν πραγματικότητα. Ἴσως φοβήθηκε ὅτι θά ἔχανε τόν ἔλεγχο μιᾶς καί ἄλλη πῆραν τήν πρωτοβουλία τοῦ ἀγώνα. Ἴσως ἡ Σοβιετική Ἕνωση νά μήν ἤθελε νά βάλει στό κεφάλι της καινούργιους μπελάδες μέ τήν δημιουργία πολεμικῆς ἑστίας στά βαλκάνια. Δέν ξέρω. Ἐν πάσει περιπτώσει, ἐκεῖνο πού θά πρέπει νά μάθει ὁ ἑλληνικός λαός, καί ἰδιαίτερα ἡ σημερινή νεολαία μας, εἶναι ὅτι ἡ τότε ἡγεσία τοῦ ΚΚΕ (μέσα κι' ἔξω) ἀποφάσισε ἐν ψυχρῷ τήν ὀσιαστική διάλυση τῆς οὐσιαστικῆς ἀντίστασης.

Καί εἶναι κάτι παρά πάνω ἀπό τραγικό _εἶναι κωμικό_ νά θέλουν νά μονοπαλοῦν σήμερα τήν ἐπαναστατική συνέπεια ἐκεῖνοι πού διέλυσαν στά σπάργανά της τή μοναδική εὐκαιρεία γιά τήν δημιουργία ἀληθινῆς ἐπαναστατικῆς πορείας.

Τότε πού ἔπρεπε νά κάνουν ἐπανάσταση, ἔδειχναν ὑπερβολική

111, RUE NOTRE-DAME-DES-CHAMPS
75006 PARIS TÉL. 326 14-66

11-

"σύναιση". Τώρα πού χρειάζεται ἡ σύναιση καί πού ἡ ἐπανάσταση ἔχασε τό λεωφορεῖο, φωνάζουν ἐπανάσταση.

Ὅπως ὁ μεγάλος δάσκαλος καί παντοτεινός τους ὁδηγός Ζαχαριάδης καί ὑπόλοιποι γνωστοί ἡγέτες, πού ὅταν εἶχαν τά ὅπλα ἔκαναν τή Βάρκιζα καί ὅταν παρέδωσαν τά ὅπλα ξαναθυμήθηκαν τή σκληρή γραμμή, γιά νά καταλήξουμε οἱ μισοί κάτω ἀπό τό χῶμα καί ἄλλοι μισοί στά σίδερα.

Τότε τήν ἐποχή ἐκείνη _ὅταν ὁ θάνατος καί τά βασανιστήρια ἦταν ὁ καθημερνός μας σύντροφος_ ἐμεῖς πιστέψαμε καί δουλέψαμε γιά τόν ἀγώνα. Μᾶς πρόδωσαν. Νά γιατί δέν μιλοῦν γιά τήν ἐποχή ἐκείνη. Γιά τό ΚΜ. Γιά τούς ἡρωϊκούς ἀγωνιστές πού θελληματικά καί ἐθελοντικά ἔβαζαν τό κεφάλι τους μέσα στό στόμα τοῦ λύκου γιά νά καταλήξουν στά μαρτύρια τῆς Μπουμπουλίνας. Ποιός μιλᾶ γι'αὐτά; Τούς βολεύει κι'ἐδῶ ἡ μυθοποίηση τοῦ Πολυτεχνείου, γιατί ξέρουν ὅτι τήν ἐποχή πού δένονταν τό ἀτσάλι, ὄχι μόνο ἦσαν ἀπόντες, ἀλλά ἔκαναν ὅ τι μποροῦσαν γιά νά ἀνακόψουν τήν πορεία ἑνός πραγματικοῦ λαϊκοῦ καί ἐπαναστατικοῦ κινήματος πού οἱ πρῶτοι του πυρῆνες εἶχαν δημιουργηθεῖ καί ἀτσαλωθεῖ μέσα στήν καρδιά τῶν γεγονότων καί τῆς πάλης.

-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-

Αὐτὲς εἶναι οἱ πίκρες, ἡ δράση, τὰ ὄνειρα, οἱ αὐταπάτες, οἱ πράξεις τῆς τελευταίας δεκαπενταετίας: 1960 – 1975.
Ὅπως τὸ συνηθίζω παραδίδομαι καὶ πάλι γυμνὸς στὴν κρίση τοῦ κοινοῦ. Παραμένω ὅπως πάντα ἀνοιχτὸς στὸ διάλογο.
Γιὰ νὰ πῶ τὴν ἀλήθεια, αὐτὸ μοῦ κάνει εὐχαρίστηση. Γιατί ἀποτελεῖ τὴν [illegible] τῆς ζωῆς μου. Γιὰ ποιὸ λόγο ὑπάρχω; Γιὰ ποιὸ λόγο ζῶ; Θέλω νὰ κρατήσω ἀκέραιο τὸ ΕΓΩ μου! Μὰ γι' αὐτὸ χρειάζεται νὰ τὸ ταυτίσω μὲ ~~τόσα~~ ἕνα ἄλλο ΕΓΩ. Καὶ μὲ ἕνα ἄλλο. Καὶ σὲ ἕνα ἄλλο. Μὲ δεκάδες, δεκάδες, ἑκατοντάδες ἄλλα ΕΓΩ. Δίχως αὐτὴ τὴ μέθεξη πνίγομαι. Χάνομαι. Καὶ γι' αὐτὸ ἴσως τὸ λόγο ἐπιδιώκω τὴν ταύτιση ἢ ἔστω τὸ διάλογο ἢ τὸν ἀντίλογο μὲ ὅσα μέσα διαθέτω. Τὴν Τέχνη, τὴν Πολιτική, τὴ Σκηνή, τὴ Δράση.

μέθεξη

Συχνὰ μ' ἀρέσει νὰ λέω: Εἶμαι ὁ τελευταῖος τῶν ρομαντικῶν! Καὶ τὸ πιστεύω. ~~[illegible]~~ Τώρα ποὺ ἔχω τὴν πολυτέλεια τῆς ἀπόστασης, ἀναγνωρίζω ὅτι ἡ ἀντίδρασή μου ἦταν ἴσως πράξη αὐτοάμυνας.
Τὸ δικό μου ΕΓΩ ἦταν ἕνα ΕΓΩ μὲ δικό του πρόσωπο, δική του συνείδηση, δική του φωνή. Ποὺ ἔψαχνε, ποὺ ψάχνει νὰ ταυτιστεῖ μὲ παρόμοια αὐτόνομα, ὁλοκληρωμένα καὶ ὑπεύθυνα ΕΓΩ – γιὰ νὰ γίνουμε ΕΜΕΙΣ.
Ὅμως σήμερα στὴν ἐποχὴ τῆς ἀλλοτρίωσης, ἐκβιομηχάνισης, ἐμπορικοποίησης, τῆς τεχνοκρατικῆς γραφειοκρατίας τὸ ΕΓΩ ~~παύει~~ [παύει] σιγὰ-σιγὰ νὰ εἶναι ΕΓΩ. Εἶναι κάποιο ἄλλο!
«Τὸ ΕΓΩ, γράφει ὁ Ἔρνστ Φίσερ στὸ βιβλίο του ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΣ (Ἐκδόσεις ΗΡΙΔΑΝΟΣ), ποὺ κάποτε ξέφυγε ἀπὸ τὶς κλειστὲς τάξεις, ποὺ δραπέτευσε ἀπὸ τὶς δεσμεύσεις τῆς συντεχνίας, τὸ ἀδέσμευτο ΕΓΩ, ποὺ ἀπέκτησε συνείδηση τοῦ ἑαυτοῦ του, γυρεύει καταφύγιο στὴν ἀνωνυμία, στὸ νά-εἶναι-σάν-τοὺς-ἄλλους, στὸ νὰ συγκαταλέγεται κάπου

συγκαταλέγεται

18

απαραίτητο. Ο άνθρωπος χωρίς ~~[illegible]~~ Εγώ αναλαμβάνει την ευθύνη της αυτοπροσωποίησης. Με την αδιάκοπη απασχόληση είναι παραδομένος στην ανεύθυνη παθητικότητα. Προσαρμοσμένος στις ανάγκες της «κοινωνίας», στις αφορμές των ισχυρών, που έντεχνα χειρίζονται την κοινωνία, είναι ο «Χρησιμοποιήσιμος Καθένας, ο ανταλλάξιμος Κανένας».

Η ανθρωπότητα οδηγείται στο ΜΕΓΑ ΣΦΑΓΕΙΟ, που είναι η τεχνοκρατική κοινωνία, εκεί όπου ο καθένας πρέπει να γίνει βίδα, εξάρτημα, μοχλός, κορδέλα, λαμαρίνα ~~[illegible]~~ μέσα στη γιγάντια ~~[illegible]~~ καταναλωτική μηχανή (και γι' αυτό προετοιμάζεται σχολαστικά από τον καιρό του Δημοτικού).

Όπως το ζώο που πάει προς σφαγή (σφαγής) μυρίζει το αίμα [τοπίο] και διαισθάνεται το τέλος και σφαδάζει ~~[illegible]~~ και ~~η ανθρωπότητα από καιρό σε καιρό σφαδάζει με τα μηχανήματα της μηχανής που τον μετεχειρίστηκε γιατί τον μεταβάλλουν οι νέες γενιές καθώς έρχ-~~

ο νέος και η νέα της εποχής μας τη στιγμή που βρίσκονται ένα βήμα πριν από την ~~[illegible]~~ πόρτα που τον οδηγεί κατευθείαν μέσα στη ΜΗΧΑΝΗ, εκεί που πρόκειται να μεταβληθεί σε «αντικείμενο» χωρίς Εγώ, αισθάνεται την ανάγκη να αντιδράσει.

~~[illegible]~~ Η φοιτητική επανάσταση του 1968, που πήρε παγκόσμιες ~~[illegible]~~ διαστάσεις, ήταν ~~[illegible]~~ ένας από τους τελευταίους σπασμούς ~~[illegible]~~ της νεολαίας ~~[illegible]~~ στην εποχή μας πριν οδηγηθεί [illegible] μέσα στο ΣΦΑΓΕΙΟ της καταναλωτικής κοινωνίας.

Από όλη τη γνώση που επί τόσα χρόνια ο καθένας συνέλεξε, τα όνειρα, τις ιδέες, τις ευγενικές προθέσεις, τι θα μείνει τελικά;

Θα μείνει ~~[illegible]~~ μόνη η απαραίτητη ~~[illegible]~~ τεχνοκρατική, επιστημονική και η γραφειοκρατική εξειδίκευση του ~~[illegible]~~.

~~με οἱ μοναδικὲς ἰδιότητες ποὺ τὸ κάνει χρήσιμο γιὰ τὸ σύστημα~~

ὥστε νὰ μπορεῖ νὰ παίξει ἀκέραιο (γιὰ τὸ Σύστημα) τὸ ρόλο του μέσα στὶς κατασκευές τῆς ἐργασίας γιὰ τὸ ὁποῖο τὸ Σύστημα τὸ προετοίμαζε μεθοδικά ἀπὸ τὰ παιδικά του χρόνια, ~~τὸ Σύστημα~~ ! ~~θὰ μάθει νὰ ζεῖ στὸ κενό ποὺ τώρα πιὰ γύρω του ἀνοίγει~~. Ὅπως λέει ὁ Erich Fromm: [illegible] « Σὲ τελευταία ἀνάλυση ἡ τέτοια κοινωνία παράγει μόνο δύο τύπους ἀνθρώπων: τοὺς ὁρίζοντες (βιάζοντες) καὶ τοὺς ὁριζόμενους (βιαζόμενους) — τοὺς ἐνεργοὺς καὶ τοὺς παθητικοὺς βαρβάρους »

« Ἡ κοινωνία αὐτὴ «τῶν ἐνεργῶν καὶ παθητικῶν βαρβάρων» εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τεχνικῶν, βιομηχανικῶν καὶ οἰκονομικῶν ἐπαναστάσεων, ποὺ ἀποφασιστικὴ δύναμή τους ἦταν ἡ ἀστικὴ τάξη. Ἡ κοινωνία τούτη ἔφτασε τὸ ὡς τώρα ἀνώτατο στάδιο τῆς ἀνάπτυξής της, στὶς ΗΠΑ. Ὅμως, οἱ ἴδιες τάσεις ἀποπροσωποίησης, φυγῆς ἀπὸ ἀνευθυνότητα, ἀπώλειας τῆς ταυτότητας, ξεπεσμοῦ τοῦ Ἐγώ, τὶς βρίσκουμε καὶ σὲ ὅλες τὶς χῶρες τοῦ ἀναπτυγμένου σύγχρονου πολιτισμοῦ [illegible] ... ὁ ἄνθρωπος γίνεται ὁ ἴδιος πράγμα, πουλεῖ τὸν ἑαυτό του ὡς ἐμπόρευμα στὴ παραγωγὴ καὶ στὴ πορνεία, ὡς ἐργατικὴ δύναμη, ὡς σεξουαλικὸ ἀντικείμενο, ὡς ὑπηρετικὴ δύναμη » (Φίσερ; IDEM)

Ὅταν ὅμως ὑπάρχει πλέον σὰν αὐτὸς ὁ "ξεπεσμὸς τοῦ Ἐγώ" τότε τὸ Ἐγὼ ποὺ ἔχει ἀκόμα ταυτότητα, πρόσωπο, μνήμη σὲ ποιὸ ἄλλο Ἐγὼ θὰ μιλήσει, μὲ ποιὸ ἄλλο Ἐγὼ θὰ μιλήσει;

Ὁ ἐργαζόμενος ὑποχρεώνεται νὰ ἀποξενωθεῖ ἀπὸ τὸ προϊὸν τῆς ἐργασίας του. Ἀποξενώνεται ἀπὸ τὶς διαδι-

Δ.

κασία τῆς ἐργασίας του. Ἀποξενώνεται ἀπό τούς ἄλλους. Καί ἀπό τόν ἑαυτό του!

Ἡ ἀλλοτρίωση εἶναι διπλή: «Τό προϊόν τῆς ἐργασίας ἐπιστρέφει ἀγνώριστο, ἔχοντας πάρει, σάν ἀπό μαγεία τή μορφή ἐμπορεύματος. Ἐκεῖνο ἀκριβῶς πού στέρησε ἀπό τόν σημερινό μέ τή παραγωγή τό ΕΓΩ του, πού τόν ἔκανε μηχάνημα, ἀποσπασματικό κομμάτι, τώρα, ἔξω ἀπό τή παραγωγή, τοῦ προσφέρεται τοῦ ἴδιου αὐτοῦ — τοῦ καταναλωτῆ πιά — ὡς εἰκόνα ἑνός νέου πρός ἀπόκτηση ΕΓΩ » (Φισσέρ: IDEM)

Ναί αὐτός μιλάει στόν ἐργαζόμενο-καταναλωτή τό ἐμπόρευμα:

— «Ὅ,τι δέν ἔχεις ἀκόμη, καί τό'χει ἤδη ὁ ἄλλος, σέ κάνει διαφορετικό ἀπό κεῖνον, ἑπομένως δέ σέ κάνει ὁ ἑαυτός σου. Γνώρισε τόν ἑαυτό σου σέ μένα. Ποιός εἶσαι; Τίποτε. Χωρισμένος. Ἀπό ποιόν; Ἀπό μένα. Ἀγόρασε ἕνα ΕΓΩ, κομμάτι τό κομμάτι, δόση μέ δόση. Ὅ,τι ἔχει κανείς τό εἶναι. Ὅ,τι ἔχεις αὐτό καί εἶσαι. Γίνε ἐκεῖνο πού μπορεῖς νά εἶσαι. Ἑνώσου μαζί μου. ~~Ἐγώ~~ ΕΓΩ εἶμαι ΕΣΩ.» (Φισσέρ: IDEM)

~~Ὅταν~~ Αὐτό σημαίνει ὅτι τό δικό μου ΕΓΩ, πού παίρνει ~~τή~~ μορφή μιᾶς μηχανῆς, ἑνός τραγουδιοῦ, ὅσο θά ~~ἀπό~~ ἀντιστοιχίζεται στήν ἐμπορευματοποίησή του ~~τόσο ὁ ἐργαζόμενος καταναλωτής~~ ~~ἀλλοτριωμένος~~ τόσο θά βρίσκει ἀντίσταση ἀπό τόν ἀλλοτριωμένο ἐργαζόμενο-καταναλωτή.

Ἡ ἀντίθεση: ὅσο ὁ ἐργαζόμενος-καταναλωτής μπαίνει στό σύστημα, ὅσο ἡ ἀλλοτρίωσή του

γενικεύεται, τόσο ἀρνεῖται νά ἀποδεχτεῖ «ἀγαθά» πού δέν ἔχουν γίνει ἀκόμα ἐμπορεύματα. Τόσο θά θέλει ὅλο καί περισσότερο μιά Σκέψη-ἐμπόρευμα μιά Τέχνη-ἐμπόρευμα καί γιατί ὄχι μιά Ἰδεολογία-ἐμπόρευμα! Γιατί μόνο ἐκεῖ μέσα αὐτό-αναγνωρίζεται. Ἐκεῖ τό χαμένο ΕΓΩ του νομίζει ὅτι βρίσκει ἕνα «κενό ἀπό ἀπόκτηση ΕΓΩ». Ὁ ἄνθρωπος αὐτοματοποιεῖται. Ἐξειδικεύεται. Χωρίζεται. Ἀπομονώνεται. Τό σύνολο — τά σύνολα — περνοῦν στήν ἀποσύνθεση.
Ὁ ἄνθρωπος ὁδηγεῖται στή μοναξιά.

«Μέ τή συσσώρευση τοῦ κεφαλαίου, λέει ὁ Φίσερ, μέ τή συγκέντρωση τοῦ κεφαλαίου, τῆς οἰκονομικῆς καί πολιτικῆς δύναμης καί ἐξουσίας, τῶν θεσμῶν καί ὀργανώσεων, μέ τήν τεράστια διοργάνωση αὔξησε καί ἡ ἐξατομίκευση, ἡ ἀποσύνθεση τοῦ συνόλου σέ μονάδες, πού ἡ συνοχή τους δέν ὀφείλεται σέ καμιά προδιαγεγραμμένη ἁρμονία, ἀλλά σέ ἐξωτερικούς παράγοντες. Ἡ βιομηχανική ἐπανάσταση ἔφερε στόν κόσμο μιά μοναξιά, πού τήν ὀνομάζουμε ἐλευθερία!»

*

Ἄς γυρίσουμε ὅμως γιά λίγο στό παράδειγμα τοῦ ΜΕΓΑΛΟΥ ΣΦΑΓΕΙΟΥ (ὅπου σφάζονται τά ΕΓΩ) καί τῆς ΜΗΧΑΝΗΣ (ὅπου ὁ ἄνθρωπος γίνεται βίδα). Σέ τελευταία ἀνάλυση ἀρκεῖται γιά, μιά, δοσμένη ποιότητα σχέσεων. Δηλαδή τό Σύστημα ἐπιβάλλει σέ ὅλα τά ἄτομα ἐκείνη τή ποιότητα σχέσεων πού ἐξυπηρετεῖ τόν βασικό του σκοπό. Ποιός εἶναι ὁ βασικός του σκοπός; Ἡ συσσώρευση κεφαλαίου, ἡ ἀναζήτηση κέρδους, ἡ θεοποίηση τοῦ ἐμπορεύματος:

— « Στὴν κατανάλωση χαιρετοῦν σὰν ἐπίτευγμα τοῦ καταδικασμένου νὰ ἐργάζεται. Ἡ διαφήμιση μπορεῖ μὲ τὸν τρόπο της νὰ ἀποτελεῖ τὴν εἰκόνα μιᾶς Μπουίκ, ὅπως ἄλλοτε ἡ ἐκκλησία ἦταν ἡ εἰκόνα τοῦ Θεοῦ » γράφει ὁ Ἄλλαν Κάπροβ στὴ μελέτη του « Τὸ μέλλον τῆς Ποπ Ἀρτ ».

Καὶ ὁ Φίσερ προσθέτει:

— « Ἡ ἐμπορικοποιημένη unio mystica δὲν εἶναι πιὰ ἡ ἕνωση μὲ τὸ Θεό, παρὰ μὲ τὸ <u>ἐμπόρευμα</u>! Ἡ μετάληψη γίνεται στὴν κατανάλωση ».

Στὴν οὐσία ἔχουμε μιὰ νέα θρησκεία μὲ νέα σύμβολα τὸ ἐμπόρευμα καὶ τὴν κατανάλωση.

Αὐτὸ τὸ καινούργιο σχῆμα σχέσεων — ἡ νέα ποιότητα σχέσεων ἐξασφαλίζει στὸ ἄτομο ἕνα minimum καταναλώσεων ὅπως αὐτὸ τὸ ἐπίπεδο ζωῆς ποὺ χαρακτηρίζει τὶς κοινωνίες τῆς καταναλώσεως τὸ σχετικὸ ἀκριβῶς:

« Ἐκεῖνο ποὺ τὸν ἀπελευθερώνει ἀπὸ τὸ βασίλειο τῶν ζώων τὸν ὑποχρεώνει σὲ ἀγγαρεία χειρότερη ἀπὸ ἐκείνη ποὺ ἐπιβάλλεται στὰ ζῶα » (Φίσερ)

Βέβαια μέσα στὸ πλέγμα τῶν κοινωνικῶν σχέσεων ποὺ χαρακτηρίζουν τὴν καταναλωτικὴ κοινωνία, ὁ ρόλος τῶν τάξεων καθορίζεται ~~ἀπὸ~~ ἀπὸ τὶς ἀνάγκες τοῦ Συστήματος. Τὸ ἴδιο καὶ ἡ συμμετοχή τους στὴν Ἐξουσία, στὰ Κέρδη, καὶ στὰ Κέντρα Ἀποφάσεων. Ἡ πάλη τῶν τάξεων ὁδηγεῖ σὲ μερικὲς ἀνακατατάξεις ~~ποιοτικοῦ~~ ποσοτικοῦ χαρακτήρα. Μέσα στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ Συστήματος, τὸ προλεταριάτο ~~καὶ~~ χτές, οἱ ἐργαζόμενοι σήμερα ὀργανώνονται ἀγωνιστικά. Στόχος τους ἡ κατάληψη τῆς Ἐξουσίας μὲ τὴ διάλυση τῆς τάξης τῶν μεγαλοκαπιταλιστῶν.

Τί σημαίνει ὅμως κατάργηση τῆς Ἐξουσίας;
Σημαίνει ἀντικατάσταση τῆς κυβερνητικῆς βούλησης; Δηλαδή στή θέση τῆς πολιτικῆς ἐκπροσώπησης τοῦ Κεφαλαίου θά μπεῖ ἡ πολιτική ἐκπροσώπηση τοῦ προλεταριάτου, μέ διατήρηση τῆς λογικῆς τοῦ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ;
Ἤ σημαίνει ἀλλαγή στήν <u>ποιότητα τῶν σχέσεων</u> πού ἔχει ἐπιβάλει ἡ λογική τοῦ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ;
Ὅμως γιά ν' ἀλλάξεις μιά ποιότητα πρέπει ἀπαραίτητα νά προβάλεις μιά καινούργια ποιότητα, <u>ἀνώτερη</u>!
Αὐτήν τήν ἀνώτερη ποιότητα σχέσεων μονάχα ἡ ἐκπολιτιστική ἐπανάσταση μπορεῖ νά τήν προσφέρει!
Ποιά εἶναι ἡ βασική λειτουργία τῆς λογικῆς τοῦ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ (Συστήματος); Εἶναι ἡ ἀλλοτρίωση.
Δηλαδή ἡ διαδικασία τῆς ἀποπροσωποίησης, τῆς καταστροφῆς τοῦ ΕΓΩ.
Ἑπομένως ἡ λογική τοῦ ἀντι-ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ, δηλ. τῆς Ἐπανάστασης, πρέπει νά εἶναι ἡ διάσωση τοῦ ΕΓΩ.
Δηλαδή ἡ ἀπόδοση στόν καθένα τῆς χαμένης του προσωπικότητας, τῆς ἀλλοτριωμένης του Ταυτότητας.
Κι αὐτό δέν μπορεῖ νά γίνει μόνο μέ ἕναν ἁπλό ποσοτικό ἔλεγχο τοῦ Συστήματος, μέ ἀντικατάσταση μιᾶς τάξης ἀπό μιάν ἄλλη, μέ τή δικαιότερη κατανομή τοῦ μόχθου καί τοῦ κέρδους; Μέ ἄλλα λόγια, μέ τόν ἔλεγχο τοῦ Μηχανισμοῦ ἀπό τό «κόμμα τῆς Ἐργατικῆς Τάξης».

Τὸ πρόβλημα δὲν εἶναι ν' ἀλλάξει ὁ ἔλεγχος τῆς λειτουργίας τοῦ Μηχανισμοῦ. Ἀλλὰ ν' ἀλλάξει ἡ λογική πού κινεῖ τὸν Μηχανισμό. Νὰ συντριβοῦν οἱ σημερινές σχέσεις καὶ νὰ ἀντικατασταθοῦν ἀπὸ μιὰ καινούργια ποιότητα σχέσεων, Ἀνώτερη!

Μὲ δυὸ λόγια τὸ πρόβλημα εἶναι ν' ἀλλάξουμε τὸ ἴδιο τὸν ἄνθρωπο, ὅπως τόνιζε ὁ Μάρξ. Σήμερα τὸ πρόβλημα μπαίνει κάπως διαφορετικά: θὰ προλάβουμε τάχα νὰ ἀλλάξουμε (δηλαδή να σώσουμε) τὸν ἄνθρωπο; Ὅπως τόνισα: Ὑπάρχει σήμερα, πού καὶ πού, ἡ νέα ποιότητα πού ἀντιπαραβάλλεται στὴ σημερινή θὰ δώσει τὴν δυνατότητα στὸν ἄνθρωπο νὰ ξανακερδίσει τὴν προσωπικότητα πού τοῦ κλέβει τὸ Σύστημα;

Σήμερα δὲν ἔχω καμμιὰ ἀμφιβολία ὅτι τὸ κομμουνιστικὸ κίνημα προετοιμάζεται μονάχα γιὰ τὴν ἀλλαγή τῆς κυβερνητικῆς βάρδιας.

Μὲ ἄλλα λόγια μᾶς προτείνει μιὰ καλλίτερη (παραγωγικώτερη) καὶ δικαιότερη λειτουργία τῆς ΜΗΧΑΝΗΣ.

Δὲν προβλέπει καὶ τὴν ἀλλαγή τῆς ἴδιας τῆς Μηχανῆς. Ὁ Μάρξ. – ἐκεῖνος πού

ὀραματίζεται τὴν «ἀλλαγὴ τοῦ ἴδιου τοῦ ἀνθρώπου» — εἶναι γι' αὐτὸ ρομαντικός, νεανικός, ξεπερασμένος.
Ὅμως ἂς δοῦμε καὶ πάλι τὸ λόγο τοῦ Φίσερ:
«Οἱ πιὸ εὐαίσθητοι καὶ στοχαστικοὶ ἄνθρωποι στὸν καπιταλιστικὸ κόσμο νοιώθουν καὶ βλέπουν τὴν ἀλλοτρίωση. Ὑποφέρουν ἀπὸ τὸν παραμορφωμένο ἄνθρωπο, λαχταροῦν τὸν ἀκέραιο ἄνθρωπο. Ὡστόσο πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς ἀπελπίζονται καὶ δὲν πιστεύουν πιὰ πὼς ὑπάρχει δυνατότητα ν' ἀλλάξει ἡ κατάσταση, τόσο περισσότερο ποὺ μεγάλες μάζες ἔχουν συνηθίσει στὴν κατάσταση τῆς ὁλοκληρωτικῆς ἀλλοτρίωσης, παραλύουν κάθε τυχαία δυσαρέσκεια μὲ μεγαλύτερη κατανάλωση καὶ δὲ βλέπουν τὸ λόγο γιατί «νὰ ἀνατινάξουν μ' αὐτό, ἀναπαυτικὸ ὄστρακο τῆς ὑποταγῆς» (Μαρκούζε). Θέλουν νὰ γίνει μιὰ διόρθωση ἐδῶ κι ἐκεῖ, κάποια συμπλήρωση τοῦ κατεστημένου, χωρὶς νὰ συναισθάνονται, νὰ ἐννοοῦν τὸν ἀνώδυνο ἀπο-ἀνθρωπισμό τους. Γιατί, σοῦ λέει, νὰ μεταμορφώσουμε μὲ ἀνυπολόγιστους κινδύνους μιὰ ὑπεραναπτυγμένη βιομηχανικὴ κοινωνία, ὅπου ὁ ἐργαζόμενος δὲν πεινᾶ καὶ μπορεῖ νὰ ἱκανοποιεῖ πολλὲς ἀνάγκες του, καὶ ὅπου οἱ ἀπόκληροι, οἱ τῆς γῆς οἱ κολασμένοι, ἀποτελοῦν μιὰ ἄμορφη μειοψηφία; Ἀκόμη χειρότερη, ἀπὸ τούτη τὴν οὐσιαστική, ἔστω καὶ χαμηλόφωνη ἔγκριση ἀπὸ τοὺς κολοβωμένους αὐτοὺς τῆς κοινωνίας — ποὺ μὲ μόνιμη νάρκωση κολοβώνει τὸν ἄνθρωπο — εἶναι ἡ πεποίθηση πολλῶν, ποὺ ὑποφέρουν ἀπ' αὐτὴ τὴν κατάσταση, πὼς καμμιὰ κοινωνικὴ μεταμόρφωση δὲν εἶναι ἱκανὴ νὰ ἀντιδράσει στὴν παραμόρφωση καὶ νὰ δημιουργήσει εὐνοϊκότερες προϋποθέσεις γιὰ τὸν ἀκέραιον ἄνθρωπο.

Μιὰ ἀπὸ τὶς σπουδαιότερες αἰτίες — βέβαια ὄχι ἡ μοναδική — αὐτῆς τῆς πεποίθησης, εἶναι τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ κομμουνιστές,

στίς χῶρες ὅπου ἔχουν τό μονοπώλιο, δέν ἔδωσαν ὡς τώρα τό παράδειγμα τῆς ἐξέλιξης πρός τόν **ἀκέραιον** ἄνθρωπο, καί μάλιστα οὔτε κάν μιάν εἰκόνα πειστική καί ἑλκυστική χαρακτηριστική ἑνός τέτοιου ἀνθρώπου. Χωρίς αὐτό τό σκιαγράφημα καί χωρίς αὐτό τό παράδειγμα, κι᾽ ἄς εἶναι στίς ἀρχές ἀρκετά ἀνεπαρκές, εἶναι πολύ δύσκολο νά ὑπερνικηθεῖ ἡ σκεπτικίστικη μάζα ἀνθρώπων(...)

~~[illegible] εἶναι ἐπίσης [illegible] [illegible] [illegible] ψυχολογικῆς καί ἠθικῆς [illegible] γίνεται ἡ κοσμοϊστο-ρική~~ ~~[illegible]~~ προσπάθεια

Ὅπως καί νά 'ναι, θαρρῶ πώς ποτέ δέν ἦταν τόσο μεγάλη ὅσο τώρα ἡ εὐθύνη τῶν ἀνθρώπων πού παλεύουν νά οἰκοδομήσουν τό σοσιαλισμό. Ἀπό τόν καιρό πού χτυπήθηκε ἡ μεγάλη «προσωπολατρεία» καί ~~γίνεται~~ ἔγινε στροφή πρός τή «συνύπαρξη» ὑπάρχουν οἱ προϋποθέσεις γιά νά φανεῖ μέσα στό σοσιαλισμό, χωρίς καθυστέρηση, τό μελλοντικό πρόσωπο τοῦ <u>ἀκέραιου ἀνθρώπου</u>»

* Γιά νά φτάσουμε ἀπό τό ΕΓΩ στό ΕΜΕΙΣ πρέπει ~~καί πρέπει~~ νά ὑπάρχει τό ΕΓΩ. Τό ΕΜΕΙΣ δέν ἀρκεῖται νά γίνει μέ τό ἄθροισμα ἑκατομμυρίων ΤΙΠΟΤΑ ἀλλά ἑκατομμυρίων ΕΓΩ. Ἡ σοσιαλιστική κοινωνία εἶναι ἡ ἀναγέννηση ὅλων τῶν ΕΓΩ μέσα σέ μιά νέα ποιότητα πού συνθέτει τό ΕΜΕΙΣ. Ὅμως τό ΕΓΩ τρέφεται μέ ~~τό~~ τήν εὐθύνη καί τόν προβληματισμό. Ἡ συμμετοχή του ~~ὅσο δίκαιη κι᾽ ἄν γίνει~~ μέσα στήν παραγωγή δέν ἀρκεῖ. Ὅσο δίκαιες καί σωστές καί ἄν εἶναι οἱ νέες παραγωγικές σχέσεις πού ~~θά ἔχουν ἐπιβληθεῖ~~ ἐπιβάλλονται ἀπό τήν κοινωνική ἀλλαγή. Τό πρόβλημα εἶναι

ὅπου ὁ ρόλος του μέσα στὴ παραγωγὴ ἀφανίζει τὴ προσωπικότητά του. Ἂν αὐτὸ πού εἶναι δὲν καθορίζεται ἀπὸ τὶς ἀνάγκες τῆς ΜΗΧΑΝΗΣ ἀλλὰ ἀπὸ τὶς ἀνάγκες ~~τῆς~~ τὶς δικές του. Πού σημαίνει ὅτι οἱ σχέσεις πού τὸν ἀφοροῦν εἶναι προϊὸν καὶ δικῆς του συμβολῆς. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο εἶναι ἀνάγκη νὰ ἔχει κάθε στιγμὴ μπροστά του τὸ σύνολο τῶν σχέσεων γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ ἐπιδρᾶ κριτικὰ ἐκεῖ μέσα τὸ ~~...~~ πλέγμα τῶν σχέσεων πού τὸν ἀφοροῦν. Ὅπως μιὰ τέτοια λειτουργία ἀπαιτεῖ τὴ διατήρηση καὶ ἀνάπτυξη τῆς προσωπικότητάς του. Τὴν ἄνθιση τοῦ ΕΓΩ ~~...~~ ~~Κ~~αὶ τὴν ἀνάγκη τῆς δημιουργικῆς μέθεξης με τὴ συμμετοχὴ τῶν ἄλλων ΕΓΩ.

Ἕνα τέτοιο «ἄλλο ΕΓΩ» εἶναι τὸ γνήσιο ἔργο τέχνης πού μέσα σ' αὐτὲς τὶς συνθῆκες παίζει τὸ ρόλο τοῦ συνδετικοῦ ἱστοῦ ἀνάμεσα ~~στὰ~~ χιλιάδες ΕΓΩ γιατί κεντρίζει τὴ συμμετοχή τους, ~~...~~ πού σὲ τελευταία ἀνάλυση εἶναι κοινή. ~~...~~ Νὰ γιὰ ποιὸ λόγο ἡ γνήσια Τέχνη δὲν μπορεῖ νὰ ἀπευθύνεται παρὰ μόνο σὲ ~~πρόσωπα~~ ἄτομα πού δὲν ἔχουν ἀκόμα ἐντελῶς τελειωθεῖ ~~πλαστικῶς~~ ΠΑΝΤΕΛΩΣ. Πού διασώζουν τὸ πρόσωπό τους. Καὶ ἔχει ἀκόμα τὴν ἰδιότητα, ἡ γνήσια ΤΕΧΝΗ, ~~...~~ ἐκφράζοντας τὴ συμμετοχὴ ἑνὸς ~~τοῦ~~ ΕΓΩ νὰ βοηθάει τὰ ἑκατομμύρια ΕΓΩ νὰ ~~...~~ μπαίνουν στὴ διαδικασία τοῦ ΕΜΕΙΣ.

Όμως ας δούμε πώς το έχει ο Ernst Fischer

« Οι παραγωγικές σχέσεις, που σε σύνολό τους αποτελούν τη πραγματική βάση, στη οποία υψώνεται το πολιτικό και νομικό εποικοδόμημα της κοινωνίας, δεν καθορίζονται μόνο από το ποιος νομικά είναι κάτοχος των μέσων παραγωγής, αλλά και από το ποιος τα χρησιμοποιεί πραγματικά (....)

Ένας από τους ουσιαστικούς προσδιορισμούς του σοσιαλισμού είναι να αποσπάσουν τις παραγωγικές σχέσεις από τη προσωρινότητα και την ~~[illegible]~~ επικράτηση, που τις κάνει αόρατες και αναγκαίες ως σχέσεις ανθρώπων με ανθρώπους. Δεν μπορεί να πει κανείς ότι στο σοσιαλισμό υπάρχουν οικονομικοί νόμοι, δηλαδή εφαπτομενικά να υπάρχει μια δύναμη στα πράγματα, ένα βασίλειο της αναγκαιότητας. Οι νόμοι αυτοί είναι εύδιάκριτοι και η συνείδηση όλο και περισσότερο μπορεί να διεισδύει και να χρησιμοποιήσει τη δράση των ανθρώπων πάνω στα πράγματα, και σταδιακά βάζει το βασίλειο της αναγκαιότητας για το καλό του βασίλειου της ελευθερίας.

Η διαφορά είναι ριζική με τον καπιταλισμό.....

(εξάγαμε το κείμενο στις 135-137)

Ὁ ἀνώνυμος, ὁ ἀκέριος ἄνθρωπος εἶναι σήμερα τὸ βασικὸ πρόβλημα τῆς σύγχρονης Τέχνης. Συνειδητὰ ἢ ἀσυνείδητα ὁ καλλιτέχνης ἐπηρεάζεται ἄμεσα ἀπὸ τὸ πρόβλημα. Ὡς χτὲς τὰ ἐρεθίσματά του προέρχονταν ἀπὸ τὶς διακυμάνσεις τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς καθὼς δοκιμάζονταν ἀπὸ τὸν κοσμογονικὸ σεισμὸ τοῦ κοινωνικοῦ καὶ ἱστορικοῦ γίγνεσθαι. Ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ οἱ διαδικασίες παραγωγῆς — οἱ παραγωγικὲς σχέσεις — καταπνίγουν τὴν ψυχὴ αὐτὴ σὲ μιὰ εἴτε ἐξαγνιστικὴ ἀποξήρανση ὁ καλλιτέχνης ἀρχίζει νὰ νιώθει ξαφνικὰ ἕνα ἀσυμπλήρωτο κενό. Ὅσο ἐσωτερικὴ ἔφεση κι ἂν διαθέτει γιὰ δημιουργία τὸ νόημα τῆς δημιουργίας ξεφεύγει συνείδηση. Δηλαδὴ δὲν δημιουργεῖ γιὰ τὸ συγκεκριμένο ἄτομο γιὰ τὸ ἀφηρημένο. Ἡ κοινωνία δὲν εἶναι συγκεκριμένα πρόσωπα ἀλλὰ μιὰ ἀφηρημένη ἑνότητα. Τὸ ἀφηρημένο ἀναγκαστικὰ δὲν ἔχει ἀρχὴ καὶ τέλος. Δὲν ἔχει λογική, δὲν ἔχει πάθος ἢ συναισθήματα. Ἔτσι ἡ νέα φόρμα εἶναι ἡ ἄρνηση κάθε φόρμας, ἡ νέα λογικὴ εἶναι τὸ παράλογο. Στὸν ἀλλοτριωμένο ἄνθρωπο ἀντιστοιχεῖ τώρα ἡ ἀλλοτριωμένη Τέχνη ποὺ χωρὶς νὰ τὸ θέλει συμβάλλει στὴν ἐπιτάχυνση καὶ ὁλοκλήρωση τῆς ἀλλοτρίωσης. Ὅμως μήπως τὸ σχῆμα «ἀλλοτριωμένη Τέχνη» εἶναι ὀξύμωρο; Δηλαδὴ ἡ Τέχνη ποὺ εἶναι ἀλλοτριωμένη δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι Τέχνη; Ἐκτὸς κι ἂν στὸν ὅρο Τέχνη δίνουμε τώρα μιὰ καινούργια ἔννοια. Μιὰ τέτοια τέχνη ἔχει κάνει σὰν ἐπιλογή της: Δὲν ὑπάρχει ἐλπίδα γιὰ τὸν ἄνθρωπο νὰ σπάσει τὰ δεσμὰ τῶν σύγχρονων σχέσεων ποὺ τὸν ὁδηγοῦν στὴν ἀπώλεια τοῦ προσώπου του, τοῦ Ἐγὼ του, ποὺ τὸν κάνουν νὰ παύει νὰ εἶναι «ἀνώνυμος» καὶ «ἄκερος».

– «ὁ ἄνθρωπος, λέει ὁ Ἔριχ Φρόμ, βρίσκεται σήμερα μπροστὰ σ' ἕνα ἀντιφασιστικὸ δίλημμα – δὲν ἔχει νὰ ἐκλέξει μεταξὺ καπιταλισμοῦ καὶ κομμουνισμοῦ .....

σελ. 161

καὶ νὰ ἐξοπλίζουμε ...»

Σὲ ὅλα αὐτὰ ἡ μοναδικὴ ἀπάντηση εἶναι μία: ἡ δημιουργία!

«Ἡ πραγματικὴ δράση συμπεριφορᾶς, σχέσης τοῦ ἀνθρώπου, ~~φρασικὸ ὄντος~~ ἀπέναντι στὸν ἑαυτό του σὰν πραγματικὸ ὂν τοῦ εἴδους, δηλαδὴ σὰν ἀνθρώπινο ὄν, γράφει ὁ Μάρξ, εἶναι κατορθωτὴ μόνο γιατί, δημιουργώντας, φανερώνει ὅλες του τὶς δυνάμεις τοῦ εἴδους – κι' αὐτὸ μόνο χάρη στὴ συνολικὴ δράση τῶν ἀνθρώπων εἶναι δυνατό, μόνο ὡς ἀποτέλεσμα τῆς ἱστορίας ...»

Καὶ ὁ Φίσερ προσθέτει στὴ συνέχεια αὐτή:

«ὡς τώρα ὁ ἄνθρωπος ....

σελ. 160

Μέσα σ' ὅλη αὐτὴ τὴν ἐργασία ἦρθε νὰ προστεθεῖ ἕνας καινούργιος ἀρνητικὸς παράγοντας. Ἡ εὔκολη, ἡ μαγικὴ λύση ἀπὸ μιὰ τόση δημαγωγικὴ εὐκολία λανσάρουν τὰ "κομματικὰ στελέχη". Πλάι στὴ "μαγικὴ λέξη" (Κράτος Ἐργατῶν Ἀγροτῶν) ἔρχεται νὰ προστεθεῖ ἡ θεϊκὴ δύναμη στὴ τεχνικὴ – ποὺ θὰ λύσει αὐτόματα ὅλα τὰ ἀνθρώπινα προβλήματα. Ἔρχεται ὁ "ἱστορικὸς ρόλος τῆς ἐργατικῆς τάξης" μὲ [illegible]

τοῦ μαγικοῦ ρόλου τοῦ βιομηχανικοῦ ἐργάτη, ἔρχεται τώρα ἡ παντογνωσία καὶ ἡ μαγική δύναμη τοῦ «κομματικοῦ στελέχους» ποὺ εἶναι ἕτοιμος νὰ δώσει λύση σὲ ὅλα τὰ προβλήματα ἀγροτικά, ἐργατικά, καλλιτεχνικά.

ΦΙΣΕΡ:

σελ. 161-162

«Η αἰσθητική στὴ τεχνική . . . .

. . . . σὲ προπαιδεία»

Τὸ σύγχρονο Κόμμα, (Εἶναι ὁ νέος ἀπὸ μηχανῆς θεός! Εἶναι ἡ μαγική, ἡ αὐτόματη καὶ τέλεια ἡ εὔκολη λύση. Καὶ ἐπικίνδυνη, γιατὶ ἀποπροσανατολίζει τὸ λαὸ καὶ ἰδιαίτερα τὴ νεολαία. Στὴ σημερινὴ Ἑλλάδα ἡ ἔνταξη σὲ κόμμα τῆς Ἀριστερᾶς εἶναι πρόβλημα βασικὸ πολιτικῆς τοποθέτησης. Στὴ χθεσινὴ καὶ προχθεσινὴ Ἑλλάδα ἦταν ζήτημα ζωῆς ἢ θανάτου. Δηλαδὴ ἀπαιτοῦσε ὁλόκληρο προσανατολισμό. Ἦταν βίωμα. Ἦταν πράξη ἀναγεννητική, λυτρωτική, ἐπαναστατική, κοσμογονική. Ἀπαιτοῦσε τόση καὶ τέτοια πνευματική, ἠθική καὶ ψυχική ἐγρήγορση ὥστε αὐτὴ καθεαυτὴ ἡ ἔνταξη εἶχε χαρακτήρα ἀναγεννητικὸ ἡ πρὸς τὸ ἴδιο τὸ πρόσωπο. Μὲ ἄλλα λόγια ἡ ποιότητα τῆς πολιτικῆς δράσης στὸ χῶρο τῆς Ἀριστερᾶς ἔχει ὁπωσδήποτε ἀλλοιωθεῖ. Καὶ δὲν εἶναι μόνο ἡ κρίση τῆς Ἀριστερᾶς ἡ αἰτία. Ἀλλὰ τὸ κυριότερο ἡ ἀλλαγὴ τῶν καιρῶν καὶ τῶν συνθηκῶν. Ἄλλος ὁ Χριστιανὸς τῆς ἐποχῆς τῆς Ρώμης τῶν λεόντων καὶ ἄλλος τῆς Ρώμης τοῦ Πάπα. Ἄλλος ὁ κομμουνιστὴς τῆς ἐποχῆς τῶν Τσάρων κι ἄλλος τῆς ἐποχῆς τοῦ Μπρέζνιεφ.

Ἔτσι ἐξηγεῖται καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ ἀντάρτης καὶ ὁ θανατοποινίτης "τραγουδοῦσε" ἐνῶ ὁ σημερινὸς

[illegible] ὑπερεπαναστατικῆς ἀντιμετωπίζει σάν ἐχθρό τῆς «κουλτουριάρηδες», δηλ. τοῦ καλλιτέχνη. Καί ἡ Τέχνη. Μιά ἄλλη μορφή ἡ ἀποθάρρυνση πού ἀπωθεῖ τόν κοινωνικό ἄνθρωπο ἔχει περάσει στά κόμματα τῆς Ἀριστερᾶς. Ἡ ἀλλοτρίωση, πού ὑποτίθεται ὅτι ἡ Ἀριστερά ἔχει βασικό σκοπό νά ἐξαφανίσει; («ἡ ἐπανάσταση εἶναι ἡ [illegible] στήν ἀλλοτρίωση») κυριαρχεῖ μέσα στή συνείδηση καί στή συμπεριφορά μιᾶς μεγάλης μερίδας, ἰδιαίτερα τῆς νεολαίας, τῆς Ἀριστερᾶς. Κι αὐτό συμβαίνει βασικά γιατί ἡ Ἐπίσημη Ἀριστερά, τά παγκόσμια κέντρα, ἐπεξεργάστηκαν μέσα τά προβλήματα κρατικά, οἰκονομικά, ἀνταγωνιστικά καί θεολογικά. <u>Ξέχασαν ὁριστικά</u> τήν πολιτιστική ἐπανάσταση !

Κι αὐτό ἐξηγεῖ ἕνα μεγάλο βαθμό τῆς ἀπογοήτευσης πού σχίζει με τό κίνημα τῆς νεολαίας τῆς Ἀριστερᾶς. Τό κίνημα τῶν Λαμπράκηδων ἦταν ἡ χρυσή τομή ἀνάμεσα στήν πολιτιστική καί στήν κοινωνική ἐπανάσταση. Ἡ ζωή ἔδειξε πόσο εἴχαμε δίκιο. Μέσα στίς συνθῆκες ἀσύγκριτα ~~[illegible]~~ σκληρότερες ἀπό τίς σημερινές, ~~τότε~~ δηλαδή τότε πού ἡ «ἔνταξη» ἦταν [ἢ] σχεδόν ἕνα πρόβλημα ζωῆς ἢ θανάτου, τό κίνημα τῆς ἀριστερῆς νεολαίας πῆρε μιά πρωτοφανή διάσταση ἀκριβῶς γιατί ἡ πολιτική μας ἄγγιζε τή σκέψη καί τήν αἴσθηση χορδή τῆς νεολαίας μας. Ὁ νέος ζεῖ βασικά στό <u>μέλλον</u>... Ἡ προσγείωση ἔρχεται μέ τήν ἡλικία. Μέλλον σημαίνει ὄνειρο, ἰδανικό, ἔξαρση, δημιουργία. Ὁ νέος ἐπίσης ἕλκεται ἀπό τό ἀπόλυτο. Εἶναι ὁ ἀσυμβίβαστος. Ὁ ἀπόλυτος. ὁ ἀκέραιος. Ποῦ θά τά βρεῖ ὅλα αὐτά; Ὄχι μόνο μέσα ~~[illegible]~~ στό εἴδωλο τῆς μελλοντικῆς

Κοινωνίας πού ἐπαγγέλεται ~~ἀόριστα~~ ἡ Αριστερά ἀλλά καί μέσα στήν πραγματικότητα. Γιατί ἀλλοίμονο ἄν ἀπογειωθεῖ ~~[illegible]~~ το νέο απ' τήν πραγματικότητα. Εἶναι τό ἴδιο με τά ναρκωτικά: με βάση όνειρα κοινωνικά — αφηρημένα καί ~~αὐθαίρετα~~ αὐθαίρετα — ὁ νέος ἀπογειώνεται, νομίζει ότι είναι πρωτοπόρος επειδή με μιά ~~στή~~ υπερθερμασμένη φαντασία του ένα ποιητικό μοντέλο έξω τόπου και χρόνου.

Όμως μέσα σέ ποιά πραγματικότητα μπορεῖ νά βρεῖ σήμερα ὁ νέος τόν κόσμο τοῦ ἰδεατοῦ, τοῦ καθαροῦ, τοῦ αὐθεντικοῦ, τοῦ ονειρικοῦ καί ἀκέριου; Μονάχα μέσα στά ἐπιτεύγματα τῆς αὐθεντικῆς σκέψης. ~~[illegible]~~ Μέσα στήν πνευματική καί καλλιτεχνική δημιουργία. ~~Καί~~ Μέσα στή μέθεξη πού δημιουργεῖ ἡ κοινή ~~[illegible]~~ ὁμαδική ~~προσπάθεια~~ προσπέλαση πρός τή κορυφή τοῦ πνευματικοῦ καί καλλιτεχνικοῦ πολιτισμοῦ. Καί κυρίως μέσα στή δημιουργική καί αναγεννητική ~~[illegible]~~ ανάταση, και ανάταση πού δημιουργεῖ ἡ θετική καί συνειδητή συμμετοχή μας μέσα στή διαδικασία δημιουργίας μιᾶς σύγχρονης σκέψης καί τέχνης πού νά μᾶς αφορᾶ άμεσα, πού νά χρωστάει κάτι στή δική μας συμβολή, στό δημιούργημα με μᾶς, ὥστε νά βρίσκουμε σημαντικό ~~ένας μέρος~~ ένα μέρος τοῦ ἑαυτοῦ μας μέσα στή σύγχρονη δημιουργία.

Με βάση αυτή τη τοποθέτηση μέσα στά πλαίσια αυτής τῆς σύνθεσης ροής πού εἶναι τό αριστερό κίνημα διαμορφώνεται μιά νέα συνείδηση, μιά καινούργια προσωπικότητα, πού ανταποκρίνεται στή σημερινή

μέσα στον αγώνα για την κοινωνική αναμόρφωση.
Η εκμετάλλευση, η βία, η κοινωνική αδικία, η αυθαιρεσία, η οικονομική τρομοκρατία, η δικτατορία του μηχανισμού με δυό λόγια ~~όλα~~ όλες οι αρνητικές πλευρές της σύγχρονης κοινωνίας έρχονται σε ευθεία αντίθεση με τον καθαρό, δίκαιο, ανθρώπινο και δημιουργικό κόσμο του καθε νέου, και ιδιαίτερα εκείνου που έχει «ενταχθεί»... Ώστε η σύνδεση ανάμεσα στα δύο μέτωπα το πολιτιστικό και το κοινωνικό, γίνεται φυσιολογικά. Είναι αναγκαία και απαραίτητη. «Μόνο ο <u>δημιουργικός</u> άνθρωπος μπορεί να είναι <u>ελεύθερος</u>» λέει ο Φίσερ.
Όμως δημιουργία, δημιουργικότητα δεν μπορεί ποτέ να σημαίνει μιά τυπική, εγκεφαλική, και σε τελευταία ανάλυση γραφειοκρατική και δογματική ένταξη.
Και να τα αποτελέσματα. Η λεγόμενη πολιτικοποιημένη νεολαία μας έχει κλειστεί μέσα σε γνωστά θεολογικά. Έχει αποκοπεί ουσιαστικά από το μαζικό κίνημα της ελληνικής νεολαίας. Γιατί έχει δεχτεί ότι η λύση σήμερα βρίσκεται στο «κομματικό άνθρωπο». Άνθρωπο που θα λύσει με μαγική δύναμη όλα μας τα προβλήματα. Και δεν βλέπουν ότι οι μέρες περνούν, τα χρόνια περνούν και δεν είναι ικανοί να λύσουν τα δικά τους προβλήματα...
Μέσα από τα πλαίσια αυτής της βασικής ανάλυσης μπορεί να εξηγηθούν πολλά πράγματα. Όπως π.χ. αυτή η μεγάλη διαφορά μας ως προς την εκτίμηση των πολιτικών πραγμάτων και εξελίξεων.

του τι θέλω γενέσθαι, κάθε φορά. Η συνεχής δικαίωση όλων μας στα προβλήματα, μέσα στη ζωή.

Ενώ τα θεολογικά κείμενα της [illegible] συστηματικά έχουν από την πραγματικότητα, διαχωρίζονται συστηματικά από την ίδια τη ζωή, ένας καλογερίστικος φανατισμός ήρθε να αντικαταστήσει την ελεύθερη σκέψη. Η δογματική αλλοτρίωση αποδεικνύει της σκληροπυρηνικής της Κομματικής ιδεολογίας οι σκαπανείς και πρωτοπόροι για το δρόμο της κοινωνικής αλλοτρίωσης που ανοίγει λάθη μπροστά μας ή καινούργια προϊόντα των παραγωγικών σχέσεων που αρχίζουν να κυριαρχούν μέσα στη ζωή μας.-

Αν η Αριστερά σημαίνει πρόοδος τότε οι αντιλήψεις αυτές δεν μπορεί να έχουν καμμιά σχέση με την Αριστερά. Μπορεί φυσικά να χρησιμοποιούν τη λέξη - όμως αυτό δεν συμβαίνει για πρώτη φορά. Δεν έχουμε παρά να θυμηθούμε πόσες αντιχριστιανικές πράξεις έγιναν στο όνομα του Χριστιανισμού, πόσες αντιδημοκρατικές στο όνομα της δημοκρατίας, πόσες αντιλαϊκές στο όνομα του λαού και πόσες αντικομμουνιστικές στο όνομα του κομμουνισμού.

Και όμως την μπροστά στο γνήσιο καλλιτέχνη έρχεται να προστεθεί ένα καινούργιο εμπόδιο: Η εμπορευματοποίηση μιας μεγάλης μερίδας της λεγόμενης αριστεράς που είτε το θέλουμε είτε όχι εκπροσωπεί σε μεγάλο βαθμό την πνευματική μας ζωή δεδομένου ότι, ιδιαίτερα μετά τη

δικτατορία, όταν δηλαδή ο αριστερισμός ήταν στη μόδα, ~~το μεγαλύτερο~~ ένα μεγάλο τμήμα της ελληνικής ιντελιγκέντσιας προσχώρησε στην εκσυγχρονισμένη αριστερά. ~~Μπορεί αυτοί~~ ~~[illegible] της χώρας [illegible] και~~

Η κοινή γνώμη και ιδιαίτερα η νεολαία τουμπάρεται γιατί όπως είναι γνωστό η ιντελιγκέντσια κρατούσε όλα τα πόστα των massmedia - δηλ. της διαμόρφωσης της κοινής γνώμης. Θα τους βρεις παντού: στον τύπο, στο ραδιόφωνο, στην τηλεόραση, στις εκδόσεις, στα σαλόνια, τις δεξιώσεις, στα θέατρα, τις συναυλίες, στις εκθέσεις. Αλλά και στα υπουργεία και άλλες θέσεις κλειδιά.

Δεν είναι μόνο που η κοινωνία μας μπαίνει και κι αυτή οριστικά μέσα στη διαδικασία της καταναλωτικής κοινωνίας κι έτσι η αλλοτρίωση κερδίζει έδαφος με καλπασμό. Με [illegible] να δικαιολογείται και ο καλλιτέχνης να βρει τον «αντίπαλο» εύκολο για να συνδιαλλαγεί μαζί του. Έρχεται να προστεθεί και η ήδη αλλοτριωθείσα μερίδα της ελληνικής αριστεράς. ~~[illegible]~~ που εκσυγχρονίζει ~~τη~~ ~~διαμορφ~~ώσεις της πνευματικής και καλλιτεχνικής αντιπρόσωποι της χώρας.

Ξέρουμε ποιοι είναι ~~—~~ όλοι αυτοί: Τη στιγμή που η νεολαία μας οδηγείται να μπει μέσα στο ΣΦΑΓΕΙΟ-ΜΗΧΑΝΗ τι μας υπόσχονται; Καλλίτερη διαχείριση! Το δικό μας ΣΦΑΓΕΙΟ-ΜΗΧΑΝΗ θα λειτουργεί με

βάση τὴν ἰσοτιμία καὶ τὰ δικαιώματα τοῦ σκλαβωμένου – ἐργαζόμενου, μὲ λίγα λόγια.
Εἶναι οἱ μελλοντικοὶ κύριοι, ὑπουργοί, γενικοὶ διευθυντές, αὐτονομικοὶ ἀξιωματικές μας. Ἐν ὀνόματι τοῦ λαοῦ καὶ τῆς «ἐπανάστασης», βεβαίως. Νὰ μᾶς τρίψουν στὰ κούτσουρα. Γιατὶ σὲ τίποτα δὲν ἀνησυχεῖ τὸν μηχανισμὸ (κάθε μηχανισμό...) περισσότερο ἀπὸ οἱ μεταφέρουν τοῦ «σίγουρου» ἀνθρώπου. Οἱ ἄνθρωποι ποὺ οἱ γνώσεις, ἡ διάνοια, ἡ μόρφωση, οἱ πιὸ ἐκλεπτυσμένες ἀνάγκες καὶ ἡ δημιουργικότητα διάνοιά τους, τοὺς ἔκαναν πιὸ δύσκολους, πιὸ ἐλεύθερους καὶ τοὺς ἀνέπτυξαν τὸ πνεῦμα τῆς κριτικῆς»

*

Ἀνάμεσα σ' αὐτὲς τὶς συμπληγάδες γράφω σήμερα καὶ ξαναβρῶ τὸ δρόμο μου. Τὸ νήμα, σὲ ἕνα σημεῖο, ποὺ ἕνωνε τὸ ἔργο μου μὲ τὴ μάζα εἶχε χαθεῖ. Ἢ εἶχε μεταδοθεῖ. Ἢ τὸ εἶχαν μεταδεχτεῖ (ὅσοι καὶ ὅποιοι θέλουν νὰ τὸ μεταδέχονται). Μ' ἄλλα λόγια ἐννοῶ στὸ κοινὸ δημιουργικὸ παιχνίδι μέσα στὴ παρθένα περιοχὴ τῶν ἤχων μὲ σταθμοὺς τὸν Ἐπιτάφιο, Ἀρχιπέλαγος, Πολιτεία, Ἐπιφάνεια, Λιποτάκτη, Μικρὲς Κυκλάδες, ὅμηρο, Ἄξιον Ἐστί καὶ μετὰ Ρωμιοσύνη, Μαουτχάουζεν, Λόρκα, Λαϊκά, Ἥλιος καὶ Χρόνος, Κατάσταση Πολιορκίας, Ἀρκαδίες, Τραγούδια τοῦ Ἀγώνα, [illegible]. Κάντο Ζενεράλ.
Καὶ οἱ δύο περίοδοι ὁδηγοῦν στὸ χορωδιακὸ – ὀρατοριακὸ ἔργο.
Σήμερα ἡ αἰσθητικὴ σχεδὸν ταυτίζεται μὲ τὰ προβλήματα ποὺ βάζουν μπροστά μας οἱ μεγάλες κοινωνικὲς ἐξελίξεις. Στὴν Εὐρώπη ἡ διαδικασία τῆς ἀποπροσωποποίησης τοῦ ἀτόμου ὁλοκληρώθηκε. Ἡ ἀλλοτρίωση γενικεύτηκε. Ἡ μοναξιὰ τοῦ ἀνθρώπου ἐπιβεβαιώθηκε:

« Όλα έχουν κωδικοποιηθεί —
ταξινομηθεί —
αποδελτιωθεί » (Αναγνωστάκης)

Το ίδιο άρχισε να γίνεται και στη χώρα μας. Γι' αυτό το λόγο προσωπικά εγκατέλειψα και πάλι τις μεγάλες φόρμες — τα ορατόρια — και ξαναγυρίζω στο απλό, τραγούδι. — Μιά τρίτη περίοδος άρχισε για μένα. Επιδιώκω φανερά μιά απλή, λιτή, άμεση επαφή. Και όσο και όποιος όμως χρειάζεται αυτή τη θερμή την έγκαιρη την ανεπιφύλακτη επαφή για να επικοινωνήσω, φανερά ένα καινούργιο έργο που ίσως κι αυτό να καταλήξει σε μιά σύνθετη φόρμα, όπως το ΑΞΙΟΝ ΕΣΤΙ ή το ΚΑΝΤΟ. Όπως γι' αυτή την τελευταία χρειάζεται διαφορετική ποιοτική σχέση και επαφή σε σχέση με εκείνο που υπάρχει σήμερα ανάμεσα σε μένα και τους φίλους μου. Οι τελευταίοι μονομιάς μοιάζουν... θύματα της ιδεολογικής τρομοκρατίας περάσανε στο άτομο. Υπάρχουν. Αγαπούν. Προσδοκούν. Ελπίζουν.

Τώρα λαβαίνοντας τα μηνύματα της πειθαρχίας που ήταν όλοι αυτοί οι καλλιτεχνικοί αγώνες στη τελευταία δεκαετία χρόνων πείθομαι με τη σειρά μου να πειστώ ότι η θέση του κοινού μέσα στη διαδικασία της δημιουργίας και εξέλιξης του καλλιτεχνικού έργου, τουλάχιστον του δικού μου, είναι καθοριστική. Γι' αυτό το λόγο άφησα και πάλι — προσωρινά — το ύφος [illegible] του Canto — για να γυρίσω με τις Μπαλλάντες στο απλό, λιτό, προσωπικό. [illegible] και πάλι στην αρχή όπως προσπο-[illegible] τη βεβαιότητα, όπως κάθε άλλη φορά, ότι βρισκόμαστε μέσα στο μοναδικό δρόμο που μας οδηγεί από το ΕΓΩ στο ΕΜΕΙΣ. Αυτός ο δρόμος. Ο δρόμος της μαχόμενης κουλτούρας, είναι ο πιο σημερινός

καὶ ἐπικίνδυνη γιὰ τοὺς τυράννους. Ἂς μὴν ~~…~~ ξεχνοῦμε
ποτέ, οἱ ἀντιδράσεις μας στὰ στάδια τῆς Δικτατορίας
ἀπέναντι στὰ ἔργα τῆς χαμένης κουλτούρας. Ἂς μὴν
ξεχνοῦμε τὸ ΕΔΩ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ἦταν ἡ αἰτιώδης τῆς
νεολαίας στὴν ἀπαγόρευση τοῦ ἐχθροῦ.
Εἶναι ὁ δρόμος τῆς μοναδικῆς ἐπανάστασης γιατί
κάθε ἄλλη ἐπανάσταση ὅπως ἔδειξε δὲν δίνει
ἀπαντήσεις στὸ βασικὸ πρόβλημα ποὺ βάζει αὐτὸς ὁ
σήμερα ἡ ἐποχὴ μορφώνει τὸν σύγχρονο ἄνθρωπο:
μόνος δηλαδὴ θὰ ξαναπροσδιορίσει τὸ χαμένο του
ἑαυτό.
Καὶ ἂς τελειώσουμε αὐτὸ τὸ κείμενο ποὺ ξεκινήσαμε ~~…~~
~~… μ' ἕνα τραγούδι ποὺ …~~ μὲ τὸ
τραγούδι ποὺ συμβολίζει μιὰ καινούργια ἀρχὴ μέσα
σ' αὐτὸ τὸ ταξίδι δίχως τέλος ~~καὶ δίχως γυρισμό~~
ποὺ εἶναι ἡ ΤΕΧΝΗ:

« Ὅταν μιὰν Ἄνοιξη χαμογελάσεις — θὰ νιώθεις ~~…~~
μιὰ καινούργια εὐτυχία — καὶ θἄρθεις νὰ σφίξεις
τὰ χέρια μου — σὰν μιὰ φορά.
Ἴσως κανεὶς δὲν σὲ προσέξει νὰ γελάσεις — μὰ ἐγὼ
θὰ νιώθω τῆς χαρᾶς τῆς καρδιᾶς σου — κι ἕνα ἄνθος
φυτεμένο — στὴν ὡραία αἰωνιότητα σου μνήμη.
Κάποιο τραῖνο τὴ νύχτα σφυρίζοντας — ἢ ἕνα
σφύριγμα μακρινὸ κι ἀπροσδιόριστο — θὰ σὲ φέρει
μαζί με τὰ νειάτα μας — καὶ τὰ ὄνειρά μας. »

Πλησιάζει ἡ μέρα ὅπου "τὰ ὄνειρα θὰ γίνουν ~~…~~ ἐκδίκηση"
ὅπως λέει ὁ ἄλλος ποιητής.

[signature]

Οκτώβρης 1976

111, RUE NOTRE-DAME-DES-CHAMPS
75006 PARIS TÉL. 326 14-66

Παρίσι 20. II. 76

Αγαπητέ μου Νίκο,

Πήρα από καιρό το γράμμα σου και σ' ευχαριστώ. Τα θέματα που βάζεις είναι σοβαρά. Απ' όλα όμως πιό σοβαρές είναι και οι ανθρώπινες σχέσεις. Μ' έβαλες σε δίλημμα. Πώς να σου απαντήσω; Τι να σου πω; Και πώς να σου το πω; Στις τόσες σελίδες "θεωρητικοί" να σου απαντήσω με αυτές τόσες; Θα μπορούσα να σου στείλω βιβλία – άρθρα – μελέτες. Αυτό είναι το πρόβλημα; Είσαι κι εσύ – κι η γυναίκα κι η αδερφή σου – ένα κομμάτι από αυτή τη νεολαία που πέρασε βαρυνικά και ανώριμα. Η νεολαία που αφήσαμε τόσα πολλά. Αφήσαμε κι έμειναν... Και λες ποια είναι η τραγωδία; Ότι εμείς δεν αλλάξαμε. Θέλω να πω ότι δεν αλλάξαμε η ουσία μας, ούτε το αίμα μας, ούτε η καρδιά μας. Έτσι φτιάχνει λέω όπως ο λαϊκός, ας ο καθένας και η Μοίρα του..., Τι άλλο να πω; Το πρόβλημα, Νίκο, είναι ο άνθρωπος. Είναι οι άνθρωποι; Αυτοί χτίζουν τις ιδέες, αυτοί τις γκρεμίζουν, αυτοί αλλάζουν τον κόσμο. Εσείς και τόσοι άλλοι αγωνιστήκατε, αυτούς που έχουν γραφείο και αλέγουνε ... Που κερδίσανε απ' την αγωνία σας. Και τη σιωπή σας.. όσοι γεννηθήκατε από πολύ παλιά δεν βιάζεστε. Εσείς φάγατε από πολύ νωρίς. Πάρτε για πολύ μακριά. Η ζωή μας ήταν ένα ποίημα. Είναι ένα ποίημα. Θα είναι ένα ποίημα. Γιατί είναι αληθινό. Λυγμαία. Δε χρειάζεται να πεις το όνομά σας. Εγώ σας ξέρω αιώνες, αληθινούς. Δεν τις θέλετε. Οι άλλοι σας δίνουν γλωσσοτρώγια επαναστατικά. Είναι καλούπια. Φυλαχτείτε. Το μέλλον προσβλέπει γερά βαρύτια. Το μέλλον που υπόσχονται οι μηχανισμοί βεβαίως. Εγώ δεν έχω δυνάμεις να προτείνω τίποτα. Όλα τα όνειρά μας, το ΚΟΜΜΑ μας, το κουρέψανε. Όλα τα γκρεμίσανε. Τα έκαναν υπουργεία και διαχωρισμοί. Δε μένει από παλιά αυτό που είμαστε εμείς. Οι αναγνώστες. Οι γνήσιοι. Εμείς

πού έπαιξαν για νά δώσουμε κι όχι για νά πάρουμε.
Τί μᾶς ἔμεινε; Ἕνα [illegible] χιόνι: Η συνείδηση μας. Καί
τώρα θέλουν κι αυτή νά τή [illegible]...

Όχι, Νίκο, δεν υπάρχει πιά Επανάσταση όπως τήν κάναμε
καί μᾶς τή διηγήθηκαν κάποτε. Τώρα υπάρχει όμως μιά καινούργια
ομορφιά — τό ίδιο μαγευτική καί ενθουσιαστική σάν τούς καιρούς
τοῦ ΕΑΜ καί τῶν [illegible]. Υπάρχουν χιλιάδες άγραφες
κραυγές πού περιμένουν τή φωνή για νά ακουστούν. Είναι ό
ίδιος αγώνας: όλη αυτή η φωνή δεν έφτασε στά συνθήματα,
οι λέξεις καί οι ατέχνες φράσεις: Χρειάζεται κάτι πολύ
πιό πολύ: ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ! στή σκέψη, στήν καρδιά, στό
αγκάλιασμα, στό χέρι. Παντού. Ό κόσμος πού θά [illegible]
εἶναι απέραντος. Δεν υπάρχει πουθενά. Ίσως
τά μικρά παιδιά νά τόν βρίσκουν στά όνειρά τους...

Εγώ τον ξέχασα από καιρό σ' αυτό τό όνειρο. Ίσως γι' αυτό δεν
με καταλαβαίνουν μονάχα αυτοί πού έχουν σβήσει στήν καρ-
διά. Πού χάνονται στον εαυτό τους...

Φυσικά δεν ελπίζω πως θά με καταλάβεις. Τουλάχιστον
για τό όνειρο [illegible]... [illegible] θέλω και νά σε
[illegible]. Αλήθεια γι' αυτό δεν αγωνίζομαι; για νά μπορέσεις
νά τραβήξεις τό δρόμο πού τον χάραξες. Κι εσύ κι εγώ ο κόσμος...
Βέβαια ή θέση μου είναι [illegible]. Τριάντα οχτώ χρόνια
μιά ζωή. Κι όλη αυτή ό χώρος, ό τόπος, οι άνθρωποι
κατακομμένοι από ιστορικά τανκς! Ό χώρος πού
με γέννησε καί τόν γέννησα! Αυτή όλη φαίνεται [illegible]
νά είναι έξω από όλα;

Discours d'Enrico BERLINGUER, Secrétaire Général du Parti Communiste Italien au meeting de Paris, le 2 Juin 1975.

Chers amis et camarades,

Je voudrais, avant tout, remercier le Parti Communiste Français, pour avoir organisé cette imposante manifestation, qui voit le rassemblement d'un si grand nombre de camarades et de citoyens de Paris et d'autres villes de votre pays, pour offrir leur témoignage, aux yeux de la France et de l'Italie, aux yeux de l'Europe et du monde, de l'amitié et de la solidarité entre nos deux partis, entre nos peuples.

Le salut affectueux que je vous adresse au nom du Parti Communiste Italien est un salut qui va aux communistes, aux ouvriers, aux travailleurs, à toutes les forces de gauche et démocratiques de la France; à ces forces nous sommes unis par des aspirations idéales communes et par nos engagements de lutte pour le progrès de nos pays, pour la défaite des forces réactionnaires, et pour que dans toute l'Europe avancent et s'affirment les forces rénovatrices du travail, de la démocratie, du socialisme et de la paix.

Permettez, Chers camarades français, que j'adresse un salut particulièrement ému aux italiens si nombreux qui travaillent dans votre pays. Je sais qu'en bien des localités de la France, vous, mes compatriotes, avez accueilli avec joie l'annonce de cette rencontre, et que vous avez travaillé avec élan, unis à vos camarades français, à son succès. Je vous remercie pour la part que vous avez pris

à ce succès.

Quelle joie est, toujours, de rencontrer au-delà des frontières de notre Patrie des gens qui parlent notre même langue, qui viennent de la même terre, et qui à cette terre restent toujours profondément attachés par leurs affections, par tradition, par culture. A vous tous, qui êtes ici présents, à vos familles, à tous les italiens qui vivent et qui travaillent en France, j'exprime l'affection fraternelle du Parti communiste italien.

En gardant un lien spirituel indestructible avec votre terre d'origine, vous, travailleurs et compatriotes italiens, vous formez une partie bien vivante du mouvement des travailleurs français et des vicissitudes de la nation française. En tant que communistes italiens, nous en sommes fiers; et nous vous en remercions. Mais nous remercions aussi, et chaleureusement, le Parti communiste français, la CGT et les autres organisations, qui, ici, en France, se battent avec vigueur pour vos droits, et s'emploient à assurer les meilleures conditions possibles pour votre activité.

Chers camarades français,

votre pays est parmi ceux qui sont les plus chers au coeur de tous les italiens. A plusieurs reprises, les luttes du peuple français ont été un exemple et une incitation exaltante pour les esprits libres et pour les énergies

rénovatrices de toute l'Europe, et notamment de l'Italie: depuis la grande révolution de '89 à celle de '48, de la Commune de Paris au gouvernement de Front populaire de 1936. Nous n'oublierons jamais que, pendant la tyrannie de Mussolini, les communistes et les forces démocratiques françaises ont aidé et soutenu les italiens persécutés par le fascisme. Juste à la veille de mon départ, un vieux camarade me rappelait que précisément dans ce quartier de la Villette, il y a quarantequatre ans, les antifascistes italiens de la rue de Crimée et de la rue de l'Escaut avaient joué un bon tour aux chéfaillons fascistes. Le consul qui devait procéder à l'inauguration d'une statue de marbre ayant le bras tendu dans le salut romain, s'aperçut que la statue avait été mutilée, précisément de ce bras, et qu'elle avait été complètement repeint en rouge.

Vous savez, camarades, qu'un grand nombre parmi les italiens qui vivaient dans votre pays se sont battus avec honneur dans les rangs de la Résistance française.

Mais venons à l'époque actuelle: la France est un des pays dont les travailleurs, et tous les démocrates italiens, suivent avec le plus grand intérêt et la plus grande passion les événements. Les luttes, les expériences et les conquêtes de la classe ouvrière, des forces de gauche, des communistes français constituent pour nous un enseignement au plus haut point significatif.

L'amitié, la compréhension réciproque et la collaboration entre nos deux partis sont un élément parmi les plus importants des rapports qui se sont progressivement établis entre nos peuples. Au cours des dernières années, de nouveaux développements positifs de cette amitié, de cette coopération entre les communistes français et les communistes italiens se sont réalisés. Nous voulons rappeler, notamment, la contribution fournie à l'essor de nos rapports par le camarade Longo, président de notre parti, dont je vous apporte ici le salut affectueux; et par le camarade Waldeck Rochet, cette figure de dirigeant communiste, à qui j'apporte l'hommage des communistes italiens. Il me souvient aussi de tant de rencontres fraternelles et fécondes avec mon cher camarade et ami Georges Marchais, à Paris et en Italie, au cours de ces dernières années. Ces rencontres ont conduit en novembre dernier à cette déclaration commune entre nos deux partis, qui a été saluée comme parmi les actes les plus importants pour le mouvement ouvrier et populaire tout entier de l'Europe capitaliste.

Mais pourquoi donc, chers camarades, notre amitié et notre coopération, que vous voyez, s'affirment-elles en se renforçant de manière si intense et fructueuse, au point qu'elles sont considérées comme un des faits

les plus saillants du moment actuel, non seulement de la part des forces ouvrières et démocratiques de l'Europe, mais également de la part d'autres peuples, gouvernements et Etats qui sont au centre des affaires mondiales?

L'explication est, certes, dans le poids qu'exercent d'eux-mêmes en Europe et dans le monde des pays tels que la France et l'Italie; mais elle a surtout sa base dans le rôle croissant qu'en ces deux pays ont progressivement acquis les mouvements populaires, les organisations des travailleurs et deux partis communistes, qui sont caractérisés par leur force, par les larges consentements qu'ils trouvent au sein de la classe ouvrière et dans les masses, par leur combativité, par leur politique unitaire, et par leur capacité d'innovation et de création.

Le fait est qu'en Italie aussi bien qu'en France, il ne saurait y avoir de progrès, il ne saurait y avoir de rénovation effective, sans que la communistes participent directement à la direction politique de la société et de l'Etat.

Ce n'est pas nous, ni vous, camarades français, qui avons forgé le terme d'euro-communisme, se référant tout particulièrement aux positions sur lesquelles convergent nos partis. Mais le fait même que ce terme circule aussi largement dans la presse internationale, et qu'il soulève dans des camps si différents tant d'espoirs et

tant d'interrogations, est un signe clair de l'intérêt avec lequel on considère nos deux partis, leurs positions et leurs initiatives dans la vie politique interne, et la vision qu'ils ont de la voie vers le socialisme, et des caractères particuliers qu'elle doit avoir dans des pays tels que les nôtres.

Evidemment, il existe des différences marquantes entre la situation française et la situation italienne; et il existe des différences dans l'histoire et les expériences de nos deux partis, et dans la façon dont chacun d'eux affronte tel ou tel autre problème. Mais ce fait n'amoindrit pas, au contraire, il rehausse et exalte la signification de notre effort commun; et il ne réduit point la possibilité que cet effort produise des fruits encore plus grands pour nos deux partis, pour nos deux pays, pour les forces de progrès de l'Europe tout entière.

Il en est grand besoin: car nos deux pays, et tous les pays de l'Europe capitaliste, se trouvent dans le pleir d'une crise profonde et aiguë. C'est une crise qui se révèle dans des mesures et des façons différentes dans les divers pays, mais qui partout fait la lumière sur les responsabilités, les incapacités, et sur le déclin, désormais, de toutes les fonctions dirigeantes des anciennes classes dominantes.

Ainsi que par le passé, les groupes conservateurs

et réactionnaires font retomber le plus grand poids de la crise sur les classes travailleuses, sur les jeunes, sur les masses féminines, sur les couches sociales intermédiaires. Et, comme par le passé, il est encore, au sein des groupes dominants, de ceux qui pensent de pouvoir encore garder les leviers de commande, en attaquant ou en menaçant les droits démocratiques et les libertés à l'intérieur de chaque pays, et en sabotant sur le plan international la détente, la coopération, la coexistence pacifique.

Mais les temps sont changés. Nous ne sommes plus aux années trente, lorsque le fascisme, déjà au pouvoir en Italie, écrasa la démocratie en Allemagne et en Espagne, et déchaîna la deuxième guerre mondiale. Et nous ne sommes pas, non plus, aux années cinquante, lorsque, après la rupture de la grande alliance antinazie et des alliances démocratiques et populaires qui s'étaient réalisées en plusieurs pays, l'Europe a connu la période sombre, déchirante de la guerre froide, avec les divisions qui s'ensuivirent même dans le cadre du mouvement ouvrier.

Aujourd'hui, à la différence du passé, s'affirme en Europe la réalité de la détente et toutes les conditions et les volontés existent, pour battre les forces qui visent à interrompre sa marche. La détente, la coexistence pacifique, la coopération

sont une nécessité vitale pour toute l'humanité. Nous et vous nous battons pour cette cause, unis à toutes les forces de paix de nos pays et du monde.

Mais aujourd'hui, à la différence des années trente et cinquante, sont changés aussi, et continuent de changer, les rapports de force entre les classes et les partis à l'intérieur de chaque pays, à commencer par la France et par l'Italie. La combativité, la maturité politique et la force organisée de la classe ouvrière et des travailleurs grandissent et s'élèvent. De nouvelles forces, qui veulent elles-aussi transformer la société, entrent en lice: ce sont les forces des paysans, des jeunes, des femmes, de la culture, des couches sociales moyennes, qui constituent objectivement les nouvelles alliances de la classe ouvrière: il dépend de nous de les faire participer et de les rendre les protagonistes d'un mouvement général de rénovation. Les forces ouvrières, démocratiques et populaires sont donc aujourd'hui plus fortes que les forces du conservatisme et de la réaction.

C'est ce qui devient particulièrement évident en des pays comme l'Italie et la France. Mais en plusieurs autres pays de l'Europe capitaliste

également, ce n'est point une poussée vers la droite qui avance et qui apparaît au grand jour, par ses diverses modalités et avec ses traits particuliers, mais une poussée vers la gauche.

Cette réalité du temps présent crée de nouvelles possibilités de dialogue, de rencontre et d'action commune entre des forces ouvrières et populaires de différentes orientations politiques et idéales, que ce soit dans chaque pays où à l'échelle européenne: des forces communistes, socialistes, social-démocrates, chrétiennes et d'autres forces progressistes.

Une caractéristique de votre engagement, et du nôtre, est la politique de l'unité la plus ample, la lutte persévérante pour le dépassement des divisions. La politique unitaire, naturellement, s'exprime et se réalise en tenant compte des particularités du mouvement ouvrier et populaire, et de la situation d'ensemble en France et en Italie.

L'autre caractéristique qui distingue l'action de nos deux partis est la capacité de développer et d'innover notre élaboration politique, en maintenant avec fermeté nos principes, mais sans rester les prisonniers de formules ou d'expé-

riences dépassées par le temps, ou qui se révèlent comme étant inadéquates aux conditions dans lesquelles se déroule la lutte pour le socialisme dans des pays tels que les nôtres.

Nous, communistes italiens, de même que vous, sommes conscients de ce qu'a signifié, pour l'histoire du monde, la Révolution d'Octobre et sa victoire. Mais les sociétés qui sont nées en Union Soviétique, après cette victoire, et dans l'Est européen, après la deuxième guerre mondiale, en même temps que de grandes et positives réalisations, présentent des aspects que nous considérons de manière critique, ou qui, de toute façon, ne sont pas applicables en des pays comme les nôtres.

Nous et vous avons affirmé qu'il n'y a point de "modèles" de socialisme à imiter. Dans chaque pays, le mouvement ouvrier doit chercher sa voie, qui est nécessairement différente de celle d'autres pays. Ce qui implique également la reconnaissance et l'affirmation de la pleine indépendance de chacun des partis communistes. Et tout le monde sait à quel point le PCF et le PCI ont été et sont les jaloux défenseurs de ce principe,

qui n'est point en contradiction avec l'esprit internationnliste qui anime notre soutien aux luttes et aux mouvements d'émancipation et de libération en développement dans toutes les parties du monde.

Dans la déclaration commune publiée en novembre dernier il est affirmé que "les deux partis conduisent leur action en des conditions concrètes différentes, et de ce fait chacun d'eux réalise une politique qui correspond aux besoins et aux caractéristiques de son pays". Mais dans la même déclaration il est écrit que "luttant dans des pays capitalistes développés", nos partis "constatent que les problèmes essentiels qui se trouvent devant eux présentent des caractéristiques communes et exigent des solutions analogues".

Et il est ensuite précisé que "Les communistes italiens et français considèrent que la marche vers le socialisme et la construction de la société socialiste, qu'ils proposent comme perspective dans leurs pays, doivent être réalisées dans le cadre d'une démocratisation continuelle de la vie économique, sociale et politique. Le socialisme constituera une phase supérieure de la démocratie et de la liberté; la démocratie réalisée de la manière la plus complète."

Dans cet esprit, toutes les libertés, qu'elles soient le fruit des grandes révolutions démocratico-bourgeoises ou des grandes luttes populaires de ce siècle, qui ont eu à leur tête la classe ouvrière, devront être garanties et développées. Il en est ainsi pour les libertés de pensée et d'expression, de presse, de réunion et d'association, de manifestations, de la libre circulation des personnes à l'intérieur et à l'étranger, de l'inviolabilité de la vie privée, des libertés religieuses, de la liberté totale d'expression des courants et de toutes les opinions philosophiques, culturelles et artistiques. Les communistes français et italiens se prononcent : pour la pluralité des partis politiques, pour le droit à l'existence et à l'activité des partis d'opposition, pour la libre formation et la possibilité de l'alternance démocratique des majorités et des minorités, pour la laïcité et le fonctionnement démocratique de l'Etat, pour l'indépendance de la justice. Ils se prononcent de même pour la libre activité et l'autonomie des syndicats. Ils attribuent une importance essentielle au développement de la démocratie dans les entreprises, de manière que les travailleurs puissent participer à leur gestion avec des droits effectifs, et disposer de larges pouvoirs de décision.

la décentralisation démocratique de l'Etat doit attribuer un rôle toujours plus important aux Régions et aux Collectivités locales, qui doivent disposer d'une large autonomie dans l'exercice de leurs pouvoirs".

Le camarade Georges Marchais a écrit avec raison que cet ensemble de positions sur le caractère démocratique de la voie au socialisme et de la construction d'une société socialiste, d'une part ont une valeur de principe et, d'autre part, constituent en engagement de lutte. En France comme en Italie, ce sont en effet les groupes dirigeants de la grande bourgeoisie qui s'opposent à la pleine affirmation des libertés démocratiques, et qui cherchent à les limiter ou à les effacer.

Récemment, s'est déroulé à Hannover le Congrès de l'Union chrétienne démocratique de la République fédérale allemande. Au congrès étaient présents quelques-unes des personnalités les plus connues du conversatisme européen, telles que Madame Thatcher, votre M. Lecanuet et notre Fanfani ; acclamé, ce dernier, en tant que "champion de l'anticommunisme". Eh bien, au Congrès du parti de Strauss, s'est élevé un cri, dont on voudrait faire le

./..

slogan de toutes les forces de droite en Europe : " la liberté ou le socialisme ". Voilà la mystification, sous le couvert de laquelle la droite pense de pouvoir masquer sa politique anti-ouvrière et anti-démocratique. A cette fausse alternative, nous répondons par notre lutte contre le conservatisme et contre tout autoritarisme, par notre lutte pour la liberté et le socialisme, pour aller au socialisme dans la démocratie et dans la liberté, pour réaliser par le socialisme l'épanouissement de toutes les libertés.

Telle est la ligne des communistes français et italiens pour leurs pays et pour l'Europe occidentale. Telle est la ligne des camarades espagnols dans leur lutte difficile et courageuse pour faire de l'Espagne un pays libre et démocratique, et auxquels nous renouvelons notre fraternelle solidarité. Le long de ce chemin nous travaillerons pour nous rencontrer avec toutes les autres forces ouvrières et populaires, qui aspirent à la construction d'une Europe pacifique, démocratique, de progrès, l'Europe des travailleurs.

A cet objectif, nous voulons, nous communistes italiens, que notre pays apporte sa contribution positive.

La politique des gouvernements dirigés par la Démocratie chrétienne, étant incapable de surmonter la crise économique, sociale et politique qui sévit sur l'Italie, est en passe de mettre notre pays toujours davantage en marge de l'Europe, et l'a transformé, même en un facteur de déséquilibres et d'instabilité.

Les premiers à souffrir de cette situation, c'est nous,

les italiens; mais nous savons qu'on s'en inquiète également en d'autres pays européens. La politique que nous proposons vise à donner une solution démocratique et rénovatrice à la crise italienne : ce qui peut, également, faire en sorte que l'Italie, en regagnant le crédit et la confiance, puisse participer activement à l'essor des rapports économiques, culturels et politiques entre les pays de l'Europe, et avec tous les autres pays du monde.

Vous connaissez, chers camarades français, la proposition avancée par notre Parti pour faire sortir positivement l'Italie de la crise qui la tenaille. Nous nous battons pour une nouvelle direction politique du pays, fondée sur la collaboration de tous les partis populaires et démocratiques, y compris le Parti Communiste. A notre avis, il n'est point d'autres solutions en dehors de celle-ci, si l'on veut donner au gouvernement de la République italienne l'autorité politique et morale et les bases de consentement qui sont indispensables pour parvenir à surmonter une situation aussi grave et pleine de risques.

Ce qui est certain, c'est qu'on ne peut pas continuer à laisser les choses telles qu'elles sont.

De l'aveu général, il n'est point de secteur de notre vie nationale qui ne soit atteint d'un déséquilibre croissant, dont les conséquences pèsent de jour en jour plus lourdement sur les conditions de vie des citoyens, et notamment des travailleurs.

La donnée qui est peut-être la plus négative, sur le plan économique, est constituée par un processus d'inflation toujours plus alarmant. Ce qui comporte, d'une part, un dangereux krach des finances de l'Etat et, d'autre part, la hausse continuelle du coût de la vie. En même temps, il se produit un rétrécissement de la base productive du pays, et une réduction des postes de travail. Tout cela aux dépens, en premier lieu des grandes masses de jeunes gens et de jeunes filles qui se présentent sur le marché du travail et restent des chômeurs.

Les masses populaires et toute la société sont atteintes également par les insuffisances effrayantes ou par le fonctionnement lamentable d'institutions ou d'équipements civils tels que les écoles, l'Université, les hôpitaux, l'habitat, les transports, pour ne pas parler de la décadence ou de l'état d'abandon des institutions artistiques et culturelles et de la recherche scientifique.

Des secteurs étendus de l'administration de l'Etat ont été également amené à un degré toujours plus bas de rendement, alors que montent à un degré

toujours plus élevé le gaspillage de la finance publique et la corruption aux sommets des partis de gouvernement.

De toute cette situation, ont cherché et cherchent à tirer avantage les groupes les plus rétrogrades et réactionnaires de la société italienne. C'est ce qui explique la succession continue, au cours de ces dernières sept années, de provocations, d'attentats terroristes, d'agressions fascistes et de tentatives de subversion de l'ordre démocratique et constitutionnel. C'est tout cet ensemble que l'on définit en Italie comme la stratégie de la tension et du désordre : la trame noire contre les institutions républicaines, dont les ficelles sont entre les mains de centres, non seulement intérieurs, mais aussi internationaux.

Le fait significatif est que, même face à une situation économique, sociale et politique aussi désordonnée, et en dépit de toutes les tentatives de l'exploiter pour des fins antidémocratiques, l'Italie ne s'est point déplacée à droite. Au contraire, ce sont les positions du mouvement ouvrier et de la démocratie qui se sont renforcées.

La grande majorité du peuple a repoussé avec

fermeté, avec calme et dans l'unité la stratégie du terrorisme et du désordre. Les luttes ouvrières ont continué à se développer et ont même obtenu des conquêtes considérables. Le référendum sur le divorce de 1974 a enregistré uue grande victoire laïque, civile et démocratique sur les forces de l'intolérance et de l'obscurantisme. Dans cette bataille, un rôle décisif a été assuré par les masses des femmes. Et en effet, le développement des mouvements des femmes pour leur émancipation et pour l'affirmation de leur personnalité et de leur dignité est un des traits les plus marquants du réveil des énergies rénovatrices dans notre société.

Aux élections administratives de Juin de l'année dernière, nous avons enregistré une avance des forces de gauche, et en premier lieu du Parti communiste. En conséquence, les régions administrées par les partis de gauche sont passées de trois à six, et les administrations de bien d'autres provinces et villes, parmi lesquelles Turin, Milan, Venise, Florence, Naples, sont passées sous la direction des forces populaires. En d'autres régions et administrations locales se sont réalisées en des formes diverses des convergences nouvelles, comprenant également les partis intermédiaires, et en quelques cas la Démocratie chrétienne.

Tout cela prouve à quel point est forte, en Italie, l'élan vers le changement et l'unité. Toute notre politique peut se résumer par l'effort pour solliciter et étendre encore cette poussée, et pour la faire aboutir à une direction nouvelle, démocratique et unitaire, de la société et de l'Etat.

Naturellement, parvenir à cet objectif n'est pas facile. Plus la perspective d'un changement dans le gouvernement du pays s'approche, plus d'obstacles se dressent contre elle. De puissants intérêts conservateurs, internes et internationaux, se mobilisent pour essayer d'empêcher cette solution nouvelle et démocratique de la crise italienne, qui est toujours plus mûre, et qui est indispensable pour l'avenir du pays. A l'exigence et à la pression pour le changement, on cherche à opposer la peur sans fondement du nouveau.

L'issue de cette lutte est incertaine. Les élections politiques du 20 Juin en constituent un moment important.

Nous allons à cette épreuve forts des liens que nous avons établis avec la classe ouvrière et avec toutes les couches du peuple, forts aussi de la contribution que nous avons su fournir à toutes les

batailles sociales, politiques et civiles des travailleurs et des forces démocratiques italiennes. Mais notre force réside aussi dans l'effort que nous accomplissons non seulement pour la défense des intérêts immédiats du peuple travailleur, mais aussi pour proposer et faire réaliser, sur chaque problème de la vie du pays, des solutions constructives répondant aux intérêts généraux et profonds de la nation, en recherchant toujours les convergences les plus amples possibles avec nos camarades socialistes et avec d'autres forces démocratiques et progressistes.

Avec toutes ces forces nous voulons travailler unis, dans le respect de la personnalité particulière qui les caractérise, pour construire une Italie plus juste, plus libre, plus ordonnée.

Le premier objectif - qui peut-être identifié et adopté par un très large éventail de forces sociales et politiques diverses - est de promouvoir une reprise économique sur des bases solides et nouvelles, de garantir et développer l'emploi, d'assainir les finances de l'Etat, d'extirper la plaie de la corruption de la vie publique, aujourd'hui polluée par des scandales retentissants qui offensent la conscience civile de notre peuple.

Mais l'oeuvre d'assainissement et de réno-

vation pour laquelle nous nous battons doit s'étendre à toutes les branches des administrations publiques, à l'organisation de la justice, à celle des formes armées et des corps de la police, à la vie dex l'école et de l'Université, à toutes les institutions culturelles, aux structures sanitaires.

L'avenir de l'Italie doit être décidé par le peuple italien, qui ne peut accepter de limitations à son droit souverain de choisir librement, dans le cadre de notre Constitution démocratique, ses Gouvernements et les voies de développement de notre société.

En repoussant nettement toute ingérence dans la vie politique intérieure de notre pays, nous ne mettons pas en discussion l'appartenance de l'Italie aux alliances et aux organisations internationales dont elle fait partie. Dans ce cadre, XXX l'Italie devra devenir un facteur plus actif de la détente et de la coopération en Europe et dans le monde. Pour ce qui concerne la Communauté économique européenne, nous proposons que notre pays agisse avec cohérence pour la démocratisation de ses orientations et de ses institutions.

Chers camarades,

Je voudrais conclure en adressant un appel chaleureux à ceux parmi les émigrés italiens qui sont électeurs dans notre pays, pour que le 20 Juin ils viennent eux-aussi, donner leur vote à notre Parti en contribuant ainsi à la rénovation de l'Italie. Et ici, de Paris, nous voulons adresser le même appel à nos compatriotes qui vivent et travaillent en Belgique, en Allemagne occidentale, en Hollande, au Luxembourg, en Suisse et dans tous les autres pays de l'Europe occidentale.

Et à vous, Chers camarades et amis français, nous disons merci, de tout notre coeur, pour cette manifestation inoubliable. Merci pour votre accueil et pour votre solidarité, merci pour l'amitié que vous démontrez pour notre Parti et pour notre peuple. Et nos voeux, à vous, pour des succès toujours renouvelés dans votre lutte pour une France nouvelle, qui ouvre, elle-aussi, sa voie vers le socialisme.

EMBARGO 23 h 30

Georges MARCHAIS
Meeting P.C.I.- P.C.F.
3 Juin 1976
Porte de Pantin

Chers amis et chers camarades,

C'est avec une joie profonde et avec une grande fierté que les communistes, les travailleurs, les démocrates de la région parisienne accueillent ce soir le Secrétaire général de notre parti frère italien, le camarade Enrico Berlinguer.

Par dizaines de milliers, vous êtes venus ici exprimer aux communistes, aux travailleurs italiens votre amitié et votre solidarité.

Et dans tout le pays, nous le savons, des millions d'hommes et de femmes sont de coeur avec ce magnifique rassemblement populaire.

Ils suivent avec un intérêt passionné la bataille importante et difficile dans laquelle les communistes, les travailleurs italiens sont engagés.

Ils savent que toute la réaction, avouée ou déguisée, en Italie et dans tout le monde capitaliste, jette toutes ses forces dans cette bataille. Après avoir plongé le pays dans une crise profonde, elle voudrait détourner les masses populaires de se prononcer pour le changement et de s'engager sur une voie nouvelle. C'est ainsi qu'après Ford, après Kissinger, voilà Giscard d'Estaing qui entre lui-même dans la campagne électorale en Italie. Reprenant les vieux couplets anticommunistes, il se place aux côtés des forces du conservatisme, aux côtés de ceux qui refusent le progrès social et la démocratie.

Le peuple italien doit le savoir : en agissant ainsi, Giscard d'Estaing n'exprime pas les sentiments des travailleurs français. Chez nous, ceux qui travaillent et qui peinent, ceux qui aspirent à une vie meilleure sont aux côtés des communistes italiens, des travailleurs et des démocrates italiens.

Comment pourrait-il en être autrement ?

En France aussi, les travailleurs veulent le changement.

En France aussi,ils disent : ça ne peut plus durer comme ça !

Giscard d'Estaing avait promis le plein emploi : le nombre des chômeurs a doublé.

Il avait promis une progression régulière du pouvoir d'achat : les prix montent sans arrêt et l'inflation galope.

Il avait promis le changement : En guise de changement, nous avons la crise, et nous avons Poniatowski !

Voilà tout juste huit jours, à la télévision, Giscard d'Estaing - à défaut de donner réponse aux problèmes angoissants qui assaillent des millions de Français - a trouvé un nouveau sloqan : la crise, paraît-il, ça n'existe pas....

Mais la réalité est là ! De mois en mois,les Français dans leur grande masse vivent plus mal, leurs difficultés quotidiennes s'accumulent.Et quand ça va mal pour notre peuple, ça va mal pour la France : avec Giscard d'Estaing, la production a reculé,le pays s'est endetté,des régions entières dépérissent,

des secteurs entiers de notre économie passent sous contrôle étranger, et l'on en revient à la vieille politique d'alignement sur les Etats Unis.

On nous dit qu'il y a quelques signes de "reprise" de l'activité économique.Mais sans même parler de son caractère limité et précaire, cette "reprise" ne résoud rien.La preuve en est donnée par le 7ème Plan gouvernemental. Le 7ème Plan,c'est le véritable programme de Giscard d'Estaing et de son pouvoir.Or, ce 7ème Plan vise tout simplement à organiser une baisse de l'emploi dans la production, notamment chez les femmes, un freinage sans précédent des offres d'emploi qualifié.Il prétend instaurer une police des salaires, une augmentation des impôts des ménages.Il prévoit une nouvelle attaque contre la Sécurité sociale et un nouveau rationnement des équipements collectifs à caractère social, notamment pour l'éducation.En mêmetemps,il annonce de nouvelles faveurs au grand capital.Austérité aggravée pour les familles laborieuses,inflation accélérée, profits accrus pour les monopoles - voilà l'orientation du plan giscardien,voilà sur quoi débouche la soi-disant "reprise" dont parle le pouvoir !

On le voit donc bien : la crise n'est pas une simple crise de conjoncture,une crise passagère,Si elle frappe durement les travailleurs, elle atteint aussi tout le pays, tous les domaines de la vie nationale.C'est une crise profonde, globale.Elle touche les institutions,les grands corps de l'Etat,les valeurs morales, bref "la substance même de la société".

Cette crise n'a rien de mystérieux, rien de fatal. Elle a son origine dans la politique mise en oeuvre par le pouvoir, une politique qui est toute entière au service du grand capital.

Parce que les travailleurs et leurs familles ne ne se résignent pas à cet état de choses, Giscard les accuse de provoquer le "désordre" en luttant pour leurs justes revendications.

Mais c'est le voleur qui crie au voleur !

Où est en effet le désordre ?

Chaque jour les accidents du travail font 15 morts et 500 blessés.

5.000 enfants sont sans maitres dans les écoles de la Seine Saint Denis, et c'est le moment qu'on choisit pour licencier 137 jeunes enseignants.

Alors que tant de Français sont mal logés, 1.150.000 logements sont vacants parce que trop chers ou inadaptés aux besoins.

L'Opéra de Paris est menacé de liquidation par Chirac.

Voilà le désordre !

Le scandale des grandes compagnies pétrolières, les spéculations immobilières qui engloutissent des milliards, les pots-de-vin versés par les trusts – voilà le désordre !

Que des usines ferment et que leurs travailleurs soient contraints au chômage ; que des secteurs entiers de notre économie soient bradés à l'étranger ; que des agriculteurs en viennent à redouter une bonne récolte parce qu'ils ne pourront pas la vendre – voilà le désordre !

Et qui en est responsable ? C'est le système économique et social que connaît notre pays, un système dans lequel les grands monopoles capitalistes soumettent toute la vie nationale à la loi du profit, détournent, accaparent, gaspillent une large part des richesses produites par notre peuple.

Que Giscard d'Estaing n'espère donc pas convaincre les travailleurs qu'ils doivent renoncer à lutter pour défendre leurs intérêts ! Car renoncer à lutter, ce ne serait pas aider à résoudre leurs problèmes et ceux du pays, ce serait s'enfoncer dans les difficultés. Pour faire reculer le pouvoir, pour lui arracher ce qu'il ne veut pas donner, il n'y a pas d'autre voie que la lutte.

C'est pourquoi, nous, les communistes, nous continuerons plus que jamais à soutenir les luttes sociales, toutes les luttes des ouvriers, des paysans, des enseignants, des jeunes, des femmes. Nous serons plus que jamais aux premiers rangs de ceux qui se battent pour une vie décente, pour eux, leur famille, leurs enfants.

Ces luttes, les forces populaires les mènent avec calme et assurance, avec sérieux.

A l'inverse, le pouvoir et les forces de droite se déchainent.

Et ils se déchainent parce qu'ils sont incapables de sortir le pays de la crise, incapables de résoudre aucun des problèmes du pays, incapables de répondre aux besoins des Français.

C'est pourquoi ils recourent à l'invective, à la calomnie, à la menace, à des procédés inqualifiables.

Ils renforcent leur emprise sur les moyens d'informati et les utilisent pour se livrer à un véritable pilonnage de l'opinion publique. Et ce déferlement de propagande, ils le dirigent avant tout contre notre Parti - parce qu'il savent qu'un Parti communiste fort, c'est le meilleur moyen pour les travailleurs de faire obstacle à la politique antisociale. Un Parti communiste fort, c'est la garantie que le changement triomphera. Alors, ils déforment, falsifient, systématiquement la politique des communistes.

En même temps, pour dresser des diques contre la montée du mécontentement populaire, ils s'en prennent aux libertés. La "société libérale avancée", c'est la police du Prince Poniatowski contre les ouvriers en lutte, ce sont ses C.R.S. contre les viticulteurs, ce sont les violations constantes des droits syndicaux; les expulsions et les agressions contre les travailleurs immigrés, les attaques contre les fonctionnaires, contre les magistrats, contre les étudiants. A l'exception des P.D.G., personne n'est épargné par la hargne et l'autoritarisme du pouvoir. Son attitude le montre bien : ce pouvoir-là, c'est le pouvoir d'une minorité de privilégiés qui, pour maintenir un système failli, s'en prend à la grande masse de la population.

Une nouvelle preuve du caractère antidémocratique de ce pouvoir vient d'être donnée par Giscard lui-même.

Il vient en effet de déclarer - en choisissant pour cela les Etats-Unis - qu'il n'entendait pas respecter le verdict du suffrage universel si celui-ci lui était défavorable aux élections législatives. C'est-à-dire si une majorité de Français se prononçait pour le changement, pour la mise en oeuvre du Programme commun de la gauche par un gouvernement d'union démocratique dans lequel les communistes auraient leur place.

Giscard d'Estaing prétend dans ce cas en faire à sa guise. Par exemple, désigner un Premier ministre de droite. Ou encore, comme l'ont écrit plusieurs journalistes, favoriser la constitution d'une coalition gouvernementale qui se réclamerait de la gauche mais qui exclurait d'emblée ou à terme les communistes. Il s'agit, en somme, de frustrer de leur victoire les travailleurs, les Français et les Françaises qui se seront prononcés pour le changement, pour le programme commun.

Eh bien, tous ceux-là ont un moyen de s'assurer que le verdict du suffrage universel sera respecté, que le changemnt sera réel, que le Programme commun sera appliqué sans délai et dans toutes ses dispositions. Ce moyen - c'est un Parti communiste fort, un Parti communiste influent. La force, l'influence, l'action du Parti communiste, c'est en effet la garantie que l'union sera maintenue et consolidée que le pays ne retombera pas dans les ornières des combinaisons politiennes du passé, qu'il avancera au contraire hardiment sur la voie du progrès social et de la démocratie - comme ce fut le cas en France à la Libération lorsqu'il y avait des ministres communistes au gouvernement.

Jamais le progrès social, jamais la démocratie n'ont connu un tel essor qu'à ce moment-là !

Et c'est normal : avec les communistes, ce sont les représentants des travailleurs qui sont au gouvernement.

C'est cela que l'aristocratie de l'argent redoute par dessus tout. C'est pourquoi, non content de s'en prendre aux droits démocratiques des Français, Giscard d'Estaing se place délibérément sous l'aile de l'impérialisme américain. Comme vient de le confirmer le général Mery, chef d'Etat-major des armées, le pouvoir giscardien a désormais replacé complètement notre pays dans le dispositif de guerre atlantique. Il envisage d'apporter le renfort de troupes françaises aux entreprises de l'armée ouest-allemande sur les frontières des pays socialistes. Il encourage les Etats-Unis à jouer un rôle de gendarme en Europe. Avec Giscard, avec Kissinger, l'ingérence avouée dans les affaires intérieures des peuples devient une pratique permanente.

En vérité, les forces de conservatisme et de réaction ont peur de notre peuple.

Elles sont agressives parce qu'elles sont faibles, parce que le pouvoir n'a pu atteindre aucun de ses objectifs.

Il n'a pas réussi à faire accepter l'austérité par les travailleurs - parce que nous, les communistes, nous avons lutté sans concession contre l'idée de la fatalité de la crise et contre les méfaits de la politique giscardienne.

Il n'a pas réussi à remettre en cause l'union réalisée autour du Programme commun - parce que nous, les communistes, nous avons agi avec résolution pour consolider l'union et que nous en avons fait l'affaire des masses elles-mêmes.

Il n'a pas réussi à élargir ses bases politiques - au contraire, la droite subit une érosion constante.

Voilà ce qui explique l'inquiétude et la fébrilité de la droite.

Elle sait que, pour des Français toujours plus nombreux une grande question est à l'ordre du jour :

– ou bien le grand capital et son pouvoir parviennent à maintenir leur domination, et c'est la poursuite, c'est l'aggravation de la politique actuelle avec toutes les conséquences négatives que cela représente pour notre peuple et pour le pays ;

– ou bien il faut agir pour la mise en oeuvre d'une autre politique, d'une politique nouvelle de mieux-être, de justice et de liberté.

Oui, les moyens existent de faire tourner à plein notre économie, d'élever le niveau de vie des travailleurs et aussi la qualité de la vie. Oui, il est possible de vivre en hommes libres et responsables, de ne plus craindre les lendemains.

Cela suppose des transformations économiques et sociales profondes, des réformes de structures véritablement démocratiques, ouvrant la voie à un changement de société, à une France socialiste.

C'est pour aider les travailleurs, la masse des Français et des Françaises à répondre à cette grande question en pleine connaissance de cause que notre 22ème Congrès a clairement défini le chemin sur lequel nous proposons aux travailleurs, à notre peuple, de s'engager.

Ce que nous proposons, c'est un changement réel.

Contrairement à ce qu'affirme la droite, ce n'est pas le changement qui représente un risque, un danger.

C'est aujourd'hui, avec la droite, qu'il y a danger.

Danger pour le niveau de vie !

Danger pour l'économie !

Danger pour la liberté !

Danger pour l'indépendance nationale !

Et c'est pourquoi il est temps, il est grand temps de changer, et de changer vraiment.

Ce que nous proposons,c'est une voie démocratique.

Nous voulons la démocratie économique et nous voulons la démocratie politique.

Il n'y a pas de démocratie quand quelques groupes monopolistes dominent et orientent à leur guise l'économie du pays.Il faut donc donner,à la nation elle-même,la maîtrise de son développement économique et social.Et pour cela, il faut nationaliser les grands monopoles.

Il faut en même temps que les travailleurs puissent participer directement à la gestion des entreprises nationalisées, que dans toutes les entreprises leurs droits soient élargis.

Il n'y a pas de démocratie quand les travailleurs, qui sont l'immense masse de notre peuple,sont tenus à l'écart du pouvoir politique.

En 1976, en France,il y a un ministre qui est prince, un autre qui est comte - mais il n'y a pas un seul ministre qui soit un ouvrier,pas un seul qui soit un paysan.Est-ce cela la démocratie ?

Il faut donc que les travailleurs puissent participer à la direction, à la gestion des affaires du pays à tous les niveaux, y compris au gouvernement.

Nous,nous voulons que ce soit le peuple,le peuple travailleur qui dirige ! Voilà le chemin que nous proposons : la démocratie, toujours plus de démocratie.

La liberté,c'est notre but : nous luttons pour mettre un terme à toute exploitation, à toute oppression.

Mais la liberté,c'est aussi aujourd'hui le terrain principal du combat de classe, du combat révolutionnaire.

Qui craint la liberté, qui attaque la démocratie ? C'est la grande bourgeoisie, ses représentants politiques et ses Poniatowski ! Les travailleurs, eux,ont besoin de liberté, de toujours plus de libertés et de droits pour pouvoir lutter efficacement contre leurs exploiteurs, pour battre politiquement et idéologiquement les forces réactionnaires.C'est en prenant appui sur ces libertés conquises qu'ils développeront leur lutte et contraindront la grande bourgeoisie au recul et à la défaite.La liberté, ce n'est pas seulement notre but.C'est aussi la meilleure arme du combat contre la réaction, pour le socialisme.

La voie que nous proposons, c'est aussi la voie de l'union.

L'union pour nous, ce n'est pas une tactique, ce n'est pas une manoeuvre, ce n'est pas un mot d'ordre que nous serions prêts à mettre au rebut après le succès. C'est pour nous une politique de principe.

Nous avons consenti de longs efforts pour parvenir à réaliser l'union de la gauche sur la base d'un bon programme commun de gouvernement, d'un programme économique et social avancé, qui répond aux besoins du changement démocratique à l'étape actuelle. Car, naturellement, l'union ne peut avoir d'efficacité et correspondre à l'attente des masses que si elle repose sur une base qui prend en compte les intérêts des travailleurs, les besoins populaires, les intérêts nationaux. Nous continuerons de veiller à ce que l'union de la gauche se maintienne, se consolide et s'élargisse sur cette base solide. Et nous n'épargnerons rien pour rassembler autour de ces mêmes objectifs le plus grand nombre d'hommes et de femmes de chez nous, pour susciter un vaste mouvement, largement majoritaire, de notre peuple.

Sans doute, il existe dans notre pays une grande diversité d'opinions et de croyances. Il serait contraire aux traditions de notre peuple de vouloir niveler ces différences et couler tous les Français dans le même moule politique ou spirituel. Ce serait aussi, selon nous, priver l'essor de notre peuple d'une richesse précieuse, mutiler son avenir. Notre philosophie et celle des chrétiens, par exemple , ne sont pas les mêmes. Comment pourrions-nous ignorer pour autant que tant de chrétiens aspirent, comme nous, à un monde juste et fraternel ?

Comment pourrions-nous ignorer que tant d'entre eux sont attachés aux mêmes valeurs humaines que nous et s'insurgent de les voir dégradées par la barbarie du capitalisme ? Nous, nous ne prononcerons jamais l'anathème contre eux. Nous sommes pour l'union du peuple de France dans toutes ses composantes, l'union dans l'action pour le changement démocratique, l'union dans la construction d'un socialisme qui aura les couleurs de la France.

Oui, l'union, c'est pour nous un impératif permanent. C'est pourquoi nous avons proposé au Parti socialiste et aux radicaux de gauche d'établir un accord national pour présenter dans toutes les localités, lors des élections municipales du printemps 1977, des listes d'union de la gauche dès le premier tour.Un tel accord permettrait indiscutablement à la gauche unie d'enlever à la droite, aux représentants avoués ou non du pouvoir giscardien, la direction de nombreuses municipalités.

Comme on le sait, socialistes et radicaux de gauche ont jusqu'ici refusé un tel accord national.Avant-hier,notre Comité Central s'est réuni.Il a décidé de renouveler sa proposition .

Nous sommes de bonne volonté.Convaincus qu'un tel accord correspond à l'intérêt des travailleurs, des démocrates,nous sommes prêts à tenir compte des objections avancées par nos partenaires.

Nous avons dit que les listes d'union devraient être composées en proportion de l'influence de nos partis respectifs.Normalement, il conviendrait de prendre pour référence les dernières élections municipales. Mais celles-ci ont eu lieu en 1971.Nous sommes donc prêts à prendre pour référence les résultats, plus récents, des élections législatives de 1973.

Nous avons indiqué que les listes d'union devraient avoir pour base politique un programme d'action municipale pour une gestion sociale et démocratique répondant aux besoins des travailleurs et de toute la population.Naturellement, dès lors que l'ensemble des élus de la gauche appliqueraient ce programme,la solidarité nécessaire dans la gestion sera assurée.

Enfin,nous n'élevons pas d'objection à ce que le premier adjoint appartienne à la même formation politique que le maire.

Aucune raison secondaire ne devrait donc s'opposer à l'approbation par nos partenaires d'un accord national.

Voilà pourquoi nous le proposerons à nouveau lors de notre prochaine rencontre avec le Parti socialiste et les Radicaux de gauche.

Un tel accord renforcerait pour le plus grand nombre des Français l'idée que nos partis sont aptes à gérer demain, ensemble, les affaires du pays. Il montrerait que nos partis sont prêts à coopérer dans la pleine égalité des droits et des devoirs, en assurant loyalement à chaque formation sa juste place dans l'exercice des responsabilités.

Nous sommes convaincus d'avoir là-dessus le soutien des travailleurs, des démocrates, parce que notre proposition correspond à leur aspiration à l'union, une union de combat contre les forces politiques de droite.

La voie que nous proposons, c'est aussi la voie de la lutte. Nous ne sommes pas des semeurs d'illusions, nous disons aux travailleurs : il n'y a pas d'autre moyen de faire triompher les transformations profondes qui conduiront au socialisme que la lutte. Une lutte quotidienne, opiniâtre, une lutte de masse visant à modifier toujours plus le rapport des forces sociales et politiques au profit des masses populaires.

Dans cette lutte, la classe ouvrière joue un rôle moteur. Elle est l'avant-garde du combat pour les transformations de la société. Elle contribue de façon décisive à l'éveil et au rassemblement des autres couches sociales victimes de la société capitaliste. Alors que la grande bourgeoisie se livre à l'abandon, elle est au premier rang de la lutte pour l'indépendance – et j'ajoute – pour la grandeur de la France.

Comme nous l'avons dit au 22ème Congrès : c'est un malheur pour la France et les Français que la classe ouvrière soit écartée de la direction des affaires du pays. Il est temps qu'elle prenne toute sa part des responsabilités nationales.

Quatre mois se sont écoulés depuis le 22ème Congrès. Et tout confirme que son analyse est juste, que ses idées portent l'avenir de notre pays.

Son retentissement profond et durable est la preuve que nos propositions répondent bien aux aspirations et aux préoccupations des travailleurs, aux traditions de notre peuple, aux exigences de notre temps.

La voie dans laquelle nous sommes engagés est la bonne. Rien ne nous en fera dévier. Avec sang-froid et avec confiance, sans trêve ni pause, nous mettrons toutes nos forces en oeuvre pour gagner des millions de Français aux perspectives novatrices offertes par notre Parti, pour ouvrir à notre peuple le chemin de la démocratie et du socialisme.

Chers amis et camarades,

Si les conditions du combat des forces populaires sont différentes en France et en Italie, les problèmes essentiels auxquels se trouvent confrontés travailleurs français et travailleurs italiens présentent un caractère commun. Les uns et les autres font face à la crise, au grand capital, à la réaction.

Certes les politiques de nos deux partis communistes, profondément enracinés dans la vie de leurs pays respectifs, présentent des caractéristiques nationales propres. C'est naturel et c'est même nécessaire. La politique des communistes ne relève pas de la décalcomanie.

Mais il est de grande signification - et cela mérite la réflexion de tous les démocrates - que nos deux partis manifestent une profonde communauté de vues sur des questions de principe.

Communistes français et communistes italiens lèvent haut, tous deux, le drapeau de la liberté et de la démocratie

C'est ce qu'a souligné avec force la déclaration commune que nos deux partis ont adoptée le 15 novembre dernier, au terme de notre rencontre avec Enrico Berlinguer à Rome.

Ensemble nous disons : de la crise actuelle se dégage plus que jamais, pour la France et l'Italie, la nécessité de développer la démocratie.

Ensemble nous disons : la marche au socialisme et la construction de la société socialiste doivent se réaliser dans le cadre d'une démocratisation continue de la vie économique, sociale et politique. Le socialisme, ce doit être un stade supérieur de la démocratie et de la liberté, la démocratie poussée jusqu'au bout.

Ensemble nous disons : toutes les libertés que nos peuples ont conquises doivent être garanties, développées, étendues - qu'il s'agisse des libertés de pensée et d'expression, de publication, de création, de réunion et d'association, de circulation des personnes à l'intérieur et à l'étranger, des libertés religieuses.Qu'il s'agisse aussi de la pluralité des partis politiques,du respect du suffrage universel et de la possibilité d'alternance démocratique, de l'indépendance des syndicats.Qu'il s'agisse enfin du développement des droits des travailleurs dans l'entreprise.

Communistes français et communistes italiens défendent résolument, tous deux, le droit de chaque peuple de décider souverainement de son régime politique et social.

C'est ainsi que le Parti communiste français se prononce contre toute ingérence étrangère et récuse catégoriquement la prétention des dirigeants impérialistes des Etats-Unis à intervenir dans les affaires de notre pays.

Au peuple américain,nous disons : vous avez lutté voici deux siècles pour votre indépendance, laissez notre peuple choisir librement son destin ! C'est votre intérêt.N'avez-vous pas payé assez cher l'interventionnisme de vos dirigeants ? Ne voyez-vous pas que ce temps-là est révolu ? C'est dans le respect de la souveraineté de chaque peuple que peuvent s'établir des relations d'amitié et de coopération mutuellement avantageuses.

Communistes français et communistes italiens se prononcent ensemble pour la coexistence pacifique. C'est un grand événement historique que, dans la dernière période, en résultat principalement de la politique de paix menée par l'Union soviétique et d'autres pays socialistes, la tendance de la situation mondiale soit à la détente.Nous disons qu'il faut maintenant aller plus loin, consolider la détente,procéder à la réduction réciproque et graduelle des armements, s'engager sur le chemin qui conduira à la dissolution simultanée des blocs militaires.

Ils veulent - et ils agissent pour cela ensemble - une Europe pacifique, démocratique et indépendante,une Europe des travailleurs.

Ils veulent en particulier que la Communauté Economique Européenne - ou, comme on dit, le Marché commun - aujourd'hui dominé par les monopoles multinationaux, soit démocratisée dans ses orientations et dans son fonctionnement. C'est nécessaire et c'est possible. Pour cela, il faut que les travailleurs des usines et des champs aient voix au chapître :

Si les travailleurs, si les paysans participaient aux gouvernements de nos pays, est-ce qu'ils laisseraient fermer ou déplacer des usines au gré des ententes entre firmes étrangères ? Est-ce qu'ils laisseraient poursuivre le dépérissement de régions entières ? Evidemment non ! Est-ce que ne pourrait pas être réglé, dans l'intérêt des deux viticultures, le problème du prix des vins et plus généralement d'ailleurs celui des importations agricoles ? Evidemment si ! Dès lors que les décisions économiques ne seraient plus soumises à la politique du grand capital, mais qu'elles s'inspireraient de l'intérêt des travailleurs et des peuples, il n'y a aucun problème qui ne puisse être résolu dans l'intérêt mutuel.

Enfin, communistes français et communistes italiens attachent, les uns et les autres, la plus grande importance au développement de l'action commune des partis communistes et des partis socialistes, de toutes les forces démocratique et progressistes d'Europe occidentale. Nous sommes des partisans résolus du dialogue, de l'action unie, de la coopération avec ces forces, par delà nos divergences, dès lors qu'il s'agit de défendre ensemble les intérêts et les droits des travailleurs ou de consolider la paix. Comme l'ont dit nos partis lors de la Conférence de Bruxelles, les "partis communistes des pays capitalistes d'Europe sont prêts à discuter dans cet esprit avec les autres forces ouvrières et démocratiques qui souhaitent donner à l'Europe occidentale un visage nouveau". Et je le dis ici : quelle que soit l'attitude adoptée actuellement par certains de leurs dirigeants, nous ne désespérerons jamais de voir ces forces répondre à notre appel unitaire. Nombreux sont en Europe - nous le savons - les socialistes, les chrétiens, les syndicalistes qui, face à la réaction et à ses entreprises concertées, jugent nécessaire que se manifeste la solidarité des classes ouvrières, des peuples en lutte pour un changement démocratique.

De cette solidarité, le rassemblement de ce soir, à l'appel de notre parti, offre une expression retentissante.

C'est normal, parce que les partis communistes sont à l'avant-garde de cette solidarité internationale.

Et c'est normal parce que, toute son histoire en témoigne, le Parti communiste français est profondément attaché à l'internationalisme prolétarien. Il est profondément attaché à l'idée qu'une solidarité réciproque doit unir, dans le respect de l'indépendance de chacun, les partis communistes des pays capitalistes et des pays socialistes, la classe ouvrière de tous les pays et le Mouvement de libération nationale des pays en développement.

Union ! Solidarité ! Voilà les mots d'ordre qui retentissent en France comme en Italie.

Dans la bataille où est aujourd'hui engagé le Parti communiste italien, tu peux être certain, cher camarade Berlinguer, que les communistes français et, avec eux, des millions de travailleurs français sont à vos côtés. Votre lutte est aussi notre lutte.

Il existe entre nos deux partis, entre nos deux peuples des liens étroits d'amitié et de solidarité.

Cette amitié, cette solidarité qui s'expriment avec tant de force, elles ont une longue tradition.

Elles trouvent leurs racines dans les liens qui unissent depuis toujours nos deux peuples. Ce sont des liens particulièrement étroits, qui ont leur origine dans une communauté de civilisation.

Et cette civilisation, amis et camarades, ce ne sont pas les princes qui la façonnent, ce sont les peuples ! Elle est leur oeuvre, elle est leur bien.

Tout au long de l'histoire, un échange permanent s'établit entre la France et l'Italie. La Renaissance italienne exerça une influence profonde sur les arts de notre pays ; la Révolution française eut un écho puissant en Italie. Et quand s'ouvre l'époque des grandes luttes sociales de notre temps, s'exprime aussi la solidarité des hommes de progrès de nos deux pays, ici avec les "carbonari" d'Italie, là-bas avec les "communards" de Paris.

La lutte contre le fascisme a encore resserré ces liens. Quand le fascisme mussolinien a traqué, emprisonné, tué les meilleurs fils et filles de l'Italie, nombre d'entre eux sont venus poursuivre le combat chez nous, avec nous.

L'écrivain communiste Jacques Decour - qui devait être fusillé par l'occupant nazi - notaót alors à leur sujet, à l'occasion de l'anniversaire de la "Chartreuse de Parme" : "Comment ne pas songer aux Italiens héroïques du bataillon de Garibaldi, qui ont combattu pour la liberté de l'Espagne et celle de leur propre pays ? Aujourd'hui, alors que l'obscurantisme tente un nouvel assaut contre les lumières de la civilisation, nous avons pour le peuple italien la même estime et la même amitié que Stendhal"

C'est encore côte à côte que les antifascistes de France et d'Italie prirent part à la défense de la République espagnole, attaquée par le fascisme international. Parmi ces combattants, rappelons-le, se trouvaient notamment notre camarade "Jacques Duclos et le Président du Parti communiste italien, Luigi Longo.

C'est côte à côte enfin, que résistants français et résistants italiens se retrouvèrent sur le sol de nos deux patries pour lutter victorieusement contre l'occupant nazi. Dans de nombreuses communes de France - nous ne l'oublierons pas - combien de noms italiens côtoient de noms français sur les plaques qui commémorent le sacrifi des Francs Tireurs et Partisans !

Oui, nous avons une longue histoire commune de lutte pour la liberté. Et dans notre mémoire commune, il y a Maurice Thorez et Palmiro Togliatti, comme il y a Galilée et Stendhal.

Au reste, les travailleurs italiens ne nous sont pas lointains. Avec leurs familles, plusieurs centaines de milliers de travailleurs italiens immigrés vivent et travaillent dans notre pays, pour la plupart depuis de très longues années. Ils combattent avec les travailleurs français. Notre Parti lutte pour que, comme tous les travailleurs immigrés, ils se voient reconnue l'égalité des droits sociaux et politiques.

Il défend aussi, dans le pays comme au Parlement, leurs aspirations et revendications spécifiques. Pour nous, en effet, la participation des ouvriers immigrés aux luttes de la classe ouvrière française et le maintien de leurs attaches nationales ne s'opposent pas : ce sont des aspects étroitement liés de la solidarité qui unit nos peuples. Ils seront nombreux, nous le savons, à aller le 20 juin en Italie apporter leur vote aux candidats du Parti communiste italien. Notre Parti, ses militants et ses organisations feront tout pour aider ces travailleurs italiens à utiliser leurs droits civiques.

Cher camarade Berlinguer,

Au nom des communistes français, au nom des travailleurs et démocrates rassemblés ici ce soir, je te demande d'adresser notre salut fraternel et nos voeux ardents de succès aux communistes, aux travailleurs, au peuple italien.

De tout coeur, nous disons :

Vive le Parti communiste italien !

Vive le succès de la démocratie et de l'union en Italie et en France !

Vive l'amitié et la solidarité des travailleurs de France et d'Italie !

SOLIDARITÉ
PCI
PCF

Eric Rondeau
Paris 246 7223
(matin)
Domicile 633 5392

(6)

1976

ΓΙΑ ΕΝΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟ "ΚΟΙΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ"

Παλαίψαμε γιά νά πέσει ἡ Δικτατορία. Παλαίψαμε γιά νά εδραιωθεῖ ἡ Δημοκρατία. Σήμερα, ὕστερα ἀπό δύο σχεδόν χρόνια κοινοβουλευτικοῦ βίου μποροῦμε νά βγάλουμε ἕνα βασικό συμπέρασμα: Ἡ Δημοκρατία πού ὁραματιζόμαστε στά χρόνια τῆς τυραννίας, δέν ἦρθε! Καί οὔτε φαίνεται ὅτι θά 'ρθεῖ στά προσεχῆ χρόνια. Ἐξηγοῦμαι: Τό σημερινό καθεστώς σέ σχέση μέ τό χθεσινό, τῶν δικτατόρων, ἀποτελεῖ ἅλμα. Δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει καμμιά σύγκριση. Ὅμως πιστεύω ὅτι ὁ [illegible] λαός θεωροῦσε τό διάδοχο καθεστώς τῆς Δικτατορίας σάν ἕνα ἀναγκαῖο μεταβατικό στάδιο ἀπό τό ὁποῖο θά περνοῦσε γιά νά πάει πιό μακρυά. Καί ὅμως πού αὐτό τό μεταβατικό στάδιο, [illegible] χάρη σέ [illegible] μορφές, σήμερα τείνει νά γίνει μόνιμο. Τό γεγονός αὐτό νομίζω βαραίνει ὅλο καί πιό πολύ πάνω στήν ἐθνική μας ζωή.

Ἡ ἀντιπολίτευση μπορεῖ νά κατηγορηθεῖ γιά δύο πράγματα: Πρῶτον γιατί δέν ἐπιχείρησε καθαρή [illegible] τοῦ Καραμανλῆ. Δεύτερον δέν τοῦ ἀναγνώρισε τόν ἱστορικό του ρόλο γιά τή μετάβαση ἀπό τή Δικτατορία στή Δημοκρατία.

Έτσι αυτό να γίνει και τώρα σήμερα:
«Εμείς σε αναγνωρίσαμε χτές. Είναι καιρός να
αναγνωρίσης σήμερα κι εσύ ότι η εντολή που σου
έδωσε ο λαός είναι να πραγματοποιήσης τη μετάβαση
από τη δικτατορία στη δημοκρατία και όχι
να εγκαθιδρύσης ένα νέο μονοκομματικό
κράτος. Τη παραδοσιακή δεξιά. Δεύτερη
[illegible] και [illegible] Νό Χρόνια ή αρχηγός δεν
κατορθώσει να [illegible] τη Λαφίτη [illegible] αντιδημοκρατικό
~~[illegible]~~ και να παρουσιάσης στον ελλ. λαό
μια ευρωπαϊκή μορφή της μονοκρατορία
~~του Καραμανλή~~ τη Δεξιάς.

Ο Καραμανλής μπορεί με τις δικές του να καυχη-
θεί για ένα βασικό πράγμα: ότι δηλαδή
[illegible] την εντολή του λαού. Το 54%
[illegible], δεν αποτελεί
ένα ενιαίο κομματικό τμήμα του ελλ. λαού.
Δεν είναι μόνο η Δεξιά, ούτε μόνο η μη Δημο-
κρατία», ~~[illegible]~~ Αλλά αποτελεί
αντιπροσώπευση παντοδύναμη που προσέγγισε
[illegible] στον Καραμανλή
προσωπικά και όχι στον ηγέτη κομματικής παράταξης,
δηλαδή εντολή να αποκαταστήσει
τη Δημοκρατία και να [illegible]
τη [illegible] ώστε το Κράτος

να ενωθεί με το ΕΘΝΟΣ και όχι με το

Κόμμα.

Όπως ο Καραμανλής [illegible] ή ανα-
γκάστηκε να κινηθεί σε αντισυστη-
από την [illegible] στροφή της Δεξιάς
και όπως η Αντιπολίτευση [illegible]
[illegible] Ενδιάμεσα [illegible] σαν αυτές
της Δεξιάς που αναβιώσανε έτσι
Καραμανλή [illegible] το
[illegible] το [illegible] που
[illegible] [illegible] [illegible] — της
[illegible] του 74 — [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

Εδώ [illegible] [illegible] από [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] ο Καραμανλής θα [illegible]
να [illegible] [illegible] [illegible] που
να [illegible] όλες της παρατάξεις
[illegible] — [illegible] — [illegible]
[illegible] [illegible] ([illegible] [illegible] —
[illegible]) [illegible] [illegible] [illegible]

Γιατί [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] το έργο της Δεξιάς και [illegible] Δεξιάς.

Με [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

μια ζωή και μαζί αναγκαίων όρων
και λείψουμε στην δική κάθε κρατική
μπορούμε ή αυτό ότι ~~ή [illegible]~~
υπάρχει ένας συγχρονισμός, πολιτικός
<u>εκβιασμός</u> που είναι ~~[illegible]~~ απόρροια της
παρά ποτέ η οποία η Δεξιά
ενώ θα έπρεπε η κυβέρνηση το 54%
με είναι κυβέρνηση εθνικής σωτηρίας
~~γίνεται~~ λαμβάνεται να κυβερνήσει
ενώ η Κεντροαριστερά που μόνη αυτή
μπορεί να χειριστεί το εθνικό
θέματος. Οπότε η Αντιπολίτευση
λαμβάνει το δίλημμα ή να πει
όχι στην κυβέρνηση, οπότε
μπορεί να βλάψει το εθνικό
συμφέρον ή να πει ναι (για χάρη του εθνικού συμφέροντος) οπότε
φαίνεται ότι υποκύπτει σε ένα
κόμμα ~~[illegible]~~ και μάλιστα
ενώ που βγαίνει έτσι από το
συμφέρον της ηγεσίας Δεξιάς
επειδή με τον εκβιασμό.

*

Κατά τα άλλα, αν εξετάσεις κανείς τη σημερινή κατάσταση στην Ελλάδα με τρόπο αντικειμενικό, δηλαδή αν δει ποιες είναι οι αντικειμενικές δυνατότητες ~~[illegible]~~ με βάση τη υπάρχουσα συνθήκη, [illegible] καμιάς συνεννόησης. Η σημερινή [illegible] Ελλάδα με ανάλογες [illegible] άλλες χώρες. Αν [illegible] στην Ελλάδα [illegible] συνθήκη και διάσταση της σημερινής κρίσης. [illegible] όσο το [illegible] ένα θεσμικό [illegible] στο ίδιο [illegible] και στη Δικτατορία - [illegible] [illegible] και ότι η συνεννόηση [illegible] οι [illegible] καταστάσεις, [illegible] [illegible] το κακό [illegible] [illegible] [illegible] και [illegible]. [illegible] στην Ελλάδα [illegible] κανείς ~~και~~ σταθεροποιήσει σωστά ~~[illegible] [illegible] [illegible]~~ ~~[illegible] [illegible] [illegible] των~~ [illegible] αν δεν [illegible] [illegible] και [illegible]. [illegible] [illegible], [illegible] στο [illegible] του [illegible] που αφορμεί από την ~~[illegible]~~ [illegible] και [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] του χαρακτήρα των ταξικών αντιθέσεων, με μια γλώσσα που δυναμική στη σημερινή κοινωνία.

6

Εξάλλου ό λαός έχοντας ότι είναι
καταπιεσμένος από τη σημερινή κατάσταση
μαζί, δεν τολμεί νά ~~[illegible]~~ αρνηθεί από
τα ιδανικά του - Ο λαός αυτός
δεν είναι [illegible] [illegible] [illegible]. Αντ
[illegible] οι [illegible] στη σημερινή κατάσταση
μαζί οι ~~[illegible]~~ ποσοτικά δεν είναι
χρειάζεται και τυραννιέται από το
[illegible] [illegible] [illegible],
τη θέση του στη ζωή του,
τα οράματά του.
Όθεν η [illegible] [illegible]
όπου και μεταμορφώνει τις
σημερινές [illegible], ~~[illegible]~~
~~[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]~~
και αυτός καταπιεστής [που από
καίτοι καίτοι είναι καταπιεστής του ίδιου του λαού]
[illegible] βρίσκεται πιο κοντά
και πιο πίσω από τα
ιδανικά και τα οράματα
του λαού από [illegible] και του

αιώνα σημαδεύει για μια δημιουργία
~~εκεί~~ ή προσδοκώμενη, [illegible]
από τα βάθη ενός βιβλίου
κι ξεκινώντας πάλι, στη
~~στη~~ εφαρμογή της Τέχνης,
για την Άθω σπείραμε και
ανεβαίνουμε [illegible] στη ~~~~ στη
[illegible] στη [illegible].
Για μια κοινωνία χωρίς
να παραπείσει σε μια [illegible]
κι στις νεόπλη ~~~~ [illegible]
[illegible] για την [illegible]
από την [illegible] [illegible]
από τα [illegible] και τη [illegible]
[illegible] και θα [illegible]
οι [illegible] σου ~~~~ [illegible]
πιο [illegible] σε [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] για ποιήματα
η ποίηση στης Έδεσσας Αναγέννησης.

* - 9 -

Όμως ή όμοιότητα με τό παρελθόν σήμερα υπάρχει μόνο σε σχέση με ορισμένα εξωτερικά χαρακτηριστικά. Στό βάθος όλα έχουν αλλάξει. Και κυρίως έχει αλλάξει ό ίδιος ό λαός. Η επταετία ήταν τόσο ~~πλούσια~~ σε εμπειρίες ώστε να καθαρίσει την όρασή του, και να ξετινάξει από πάνω του ένα σωρό "μεγάλες αλήθειες", προκαταλήψεις, παρανοήσεις. Η παλιά χοντροκομμένη προπαγάνδα πού κρατούσαν δέν πιάνει πιά. Αν ό λαός μας γίνει ελεύθερος, χωρίς υποκειμενικούς ή αντικειμενικούς εκβιασμούς, θά ψηφίσει γιά μιά προχωρημένη δημοκρατία. Προχωρημένη προς τήν κατεύθυνση τών σοσιαλιστικών κατακτήσεων. Τό κοινό πρόγραμμα ~~[illegible]~~ τής γαλλικής αριστεράς π.χ. θά μπορούσε να κατανοηθεί άνετα από πλειοψηφία τού ελληνικού εκλογικού σώματος. Αν αυτή ή διαπίστωση είναι σωστή τότε μπορεί να καταλάβουμε σε τί συνίσταται ή σημερινή μας τραγωδία! Δηλαδή έχουμε ένα λαό έτοιμο να αγκαλιάσει έναν νέο τύπο κοινωνικών σχέσεων και δέν έχουμε τόν φορέα πού θά του προτείνει ~~[illegible]~~ αυτό τό πρόγραμμα! Έναν φορέα τόσο δυνατό και ικανό πού να πείσει τις μάζες ότι θά μπορέσει να τά βγάλει πέρα και θά μπο-

φτάσει να κυβερνήσει !

Νομίζω μάλιστα ότι το κύριο μέλημα όλων των προοδευτικών δυνάμεων στις χώρες που συγκινούν στη Δημοκρατική Παλλαϊκή και σύγχρονα αισθάνονται ότι ορίζονται να προσχωρήσουνε, πάνω απ' τη Δημοκρατική Παλλαϊκή στο δρόμο του δημοκρατικού σοσιαλισμού (όπως το δρόμο που χαράζει η Αριστερά στη Γαλλία και Ιταλία) να αρχίσουν να συζητούνται σοβαρά για το τι πρέπει να γίνει ώστε να δημιουργηθεί κάποτε ο ενιαίος φορέας που θα προτείνει στο λαό με το δικό του ΚΟΙΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ.

Ας μη ξεχνάμε ότι στη Γαλλία . το πρώτο βήμα προς τη συνένωση κομμουνιστών - σοσιαλιστών έγινε το 1965! Δηλαδή από τότε πέρασαν έντεκα χρόνια και θα περάσουν ακόμα άλλα δύο ως τις εκλογές όπου όλα δείχνουν ότι η Αριστερά θα νικήσει. Δεκατρία χρόνια σοβαρής και υπεύθυνης προσπάθειας μέσα σε μια χώρα που η Αριστερά είναι πάντοτε νόμιμη και που όλοι ξέρουνε ποιά είναι η δύναμη και η αντιπροσωπεία της μέσα στο λαό που δεν γνώρισε ποτέ ούτε εμφύλιο πόλεμο ούτε δικτατορίες.

Τὸ πρόβλημα εἶναι πόσοι καὶ ποιοί, μετά τὴν [illegible] ἑλληνικὴ ἀριστερά, πιστεύουν στὸ δρόμο ποὺ χαράζουν οἱ ἴδιοι καὶ γίνονται σοσιαλ-καπιταλιστὲς καὶ πόσοι καὶ ποιοὶ ανα-ζητοῦν τὸ διαφορετικὸ δρόμο.

Κι ἐδῶ νομίζω ὅτι τοποθετεῖται ἡ βασικὴ διαφορὰ ποὺ χωρίζει βαθειὰ τὴν ἑλληνικὴ ἀριστερά. Ἐδῶ εἶναι ἡ διαίρεση. Ἐδῶ χωρίζουν οἱ δρόμοι μας. Κι ἐδῶ θὰ πρέπει νὰ λυθεῖ ἡ ἰδεολογικὴ καὶ πολιτικὴ μάχη.

Κάθε μετατόπιση ἀπὸ τὴν καθαρότητα αὐτὴ τὴν ἀντίθεση νομίζω ὅτι θολώνει τὰ νερά, μπερδεύει τὸ λαό. Δηλαδὴ ἐμεῖς ποὺ πιστεύουμε στὴ δημοκρατικὴ διαδικασία ποὺ σημαίνει ὅτι ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ κατακτήσουμε τὴν ἐξουσία μὲ μιὰ πλειοψηφία [illegible] αὐτὴ ἀντίθετα πιστεύουμε ὅτι τὴ σοσιαλιστικὴ κοινωνία μπορεῖ νὰ τὴν κατακτήσει, ἐφαρμόσει καὶ οἰκοδομήσει μονάχα ὁ λαὸς σὰν σοσιαλιστικὴ πλειοψηφία – ἐμεῖς ἡ δημοκρατικὴ Ἀριστερά θὰ πρέπει νὰ ἀναγκάσουμε, μὲ τὴν ἰδεολογική μας μάχη καὶ μὲ τὴν τακτική μας, νὰ ἀποκαλύψουν οἱ ἄλλοι τὸ παιχνίδι τους μπροστὰ στὸ λαό – δηλαδὴ νὰ ποῦν

~~καθαρά τι πιστεύουν και τι δεν πιστεύουν~~

Όπως επίσης κάθε προσπάθεια για ενημέρωση και δίδει ευθύνη και [illegible] είναι και απαραίτητη για το λαό.

Μπορεί να βγαίνουν από το ίδιο κόμμα έστω από ένα σημείο και πέρα οι δρόμοι χωρίζουν οριστικά και τελεσίδικα. ~~[illegible]~~ Το πρόκειται για διαφορετική πορεία. Δηλαδή ανεξάρτητοι διαφορετικοί στόχοι αλλά και ίσως μεθόδους και αντιλήψεις για το πώς θα κατακτηθούν αυτοί οι στόχοι. Ποιος έχει δίκιο; Αυτό θα το δείξει μόνο ο λαός και ο καιρός.

Επομένως νομίζω ότι θα πρέπει να επισημανθεί με σαφήνεια αυτή η βασική διαφορά που χωρίζει σήμερα τα δύο κόμματα της αριστεράς. Δηλαδή δεν πιστεύω ότι δεν είναι μόνο οι χαρακτήρες που μας χωρίζουν, (ιδεολογικοί, αναθεωρητικοί κλπ.) αλλά κάτι πολύ πιο βαθύ και κρίσιμο, τελεσίδικο: Χωρίζουν οι δρόμοι — οι πορείες — οι μέθοδοι. Οπότε αφού εξηγηθεί καθαρά τι είναι αυτό η Αριστερά και μπορούσαν να

λαοῦ "ποιός εἶναι ποιός" εἰς προσπαθήσουμε
συμφέρουν ἐμεῖς ποὺ συνεννοούμεθα γιά
ἀπό τη γενική γραμμή τοῦ δημοκρατικοῦ
σοσιαλισμοῦ ~~[illegible]~~ στὴν ~~[illegible]~~
~~και~~ νά βάλουμε τά θεμέλια ~~[illegible]~~ γιά
ἕνα δικό μας ΚΟΙΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ποὺ νά ἀνταποκρίνεται στὶς ἀνάγκες καὶ στὶς διαθέσεις
ὅσο καὶ στὰ πιὸ ἀκριβά ὄνειρα καὶ
ἰδανικά τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Παρίσι
3.VI.76

Γ Γιατί σήμερα, κάτω ἀπό τους ἴδιους τίτλους, ἴδια συνθήματα, ἴδια ὀνόματα κρύβονται δύο διαμετρικά ἀντίθετες ἀπόψεις πού ἀφοροῦν στήν οὐσία τοῦ σοσιαλισμοῦ. Σήμερα δέν μιλοῦν πιά ὅλοι γιά τόν ἴδιο σοσιαλισμό. Οἱ ἰδέες τῆς ἐλευθερίας, τῆς δημοκρατίας, τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας, τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας, τοῦ ρόλου τοῦ Κόμματος καί τοῦ Κράτους, τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀνθρώπου καί τῆς Τέχνης, τοῦ ρόλου τῶν μαζῶν — μέ δυό λόγια ἡ οὐσία καί ἡ μορφή τῆς νέας κοινωνίας διαφέρει ριζικά ἀπό τη μιά ἄκρη στην ἄλλη. ~~Διαφορετικά διαμετρικά προγράμματα [illegible] [illegible] διαφορετικούς τρόπους καί μεθόδους.~~
Σέ [illegible] [illegible]

10.8.76 «Απογευματινή»

Μονομιάς οἱ ἄλλοι, ὅπως τά κόμματα, ὁ τύπος [οἱ ἀρχηγοί] χωρίστηκαν σέ ἥρωες καί σέ ρεαλιστές. Ἥρωες ~~[illegible]~~ ἐπέλεξαν νά μονοπωλήσουν τοῦ ~~[illegible]~~ ἐθνικοῦ καπηλισμοῦ ~~[illegible]~~ ἔξω τοῦ [illegible] ~~[illegible]~~ ἀπό τήν ἀντιπολίτευση ὅτι ~~καί~~ μόνο τό αἴσθημα ~~[illegible]~~ πατριωτικῆς ὑπερηφάνειας.

Ἡ κρίση πού δημιουργήθηκε ἀπό τή ~~σέ~~ προκλήσεις τοῦ ΧΟΡΑ ὁδήγησε σέ ἐνδιαφέρουσες ~~[illegible]~~ ἰδεολογικοπολιτικές ἐξελίξεις. ~~[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] τῆς χώρας.~~

~~Ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται ὅτι οἱ ἄλλοι ἔχουν χωρισθεῖ σέ κοράκια καί ρεαλιστές. [«Ἥρωες»] Τά κοράκια – [illegible] καί ἀσυμβίβαστοι ὑπερασπιστές τῆς ἐθνικῆς ὑπερηφάνειας. Οἱ ρεαλιστές οἱ φοβισμένοι, ἕτοιμοι γιά συμβιβασμούς καί δίχως τό ὑψηλό ἐθνικό φρόνημα πού ἀπαιτοῦν οἱ στιγμές.~~

~~[illegible] [illegible], [illegible],~~

~~Οἱ [illegible]~~ Ἀποφάσισαν πώς ἔπρεπε βυθιστεῖ τό ΧΟΡΑ. ~~Καί~~ Κατάγγειλαν τήν κυβέρνηση ~~[illegible]~~ καί μαζί της ὅσους σημειώνουν ὅτι δέν φτάσαμε ἀκόμα σέ κεῖνο τό σημεῖο τῆς κρίσης πού ~~δέν~~ ὑπάρχει [πλέον ἀπό αὐτῆς] ~~[illegible]~~ ἄλλη ἀπάντηση ἔξω ἀπό τόν πόλεμο, γιά ἡττοπάθεια. Ἔτσι ἀπογευματινή ~~θά~~ ἐφημερίδα γράφει μεταξύ ἄλλων: «Ἄν ὁ κ. Καραμανλής δέν ἀντιλαμβάνεται τό δημόσιο αἴσθημα, νά φύγει. Δέν θέλουμε κυβέρνηση πού συνθηκολογεῖ. Θέλουμε κυβέρνηση πού μάχεται. Θέλουμε ὑπερήφανο καί γενναῖο χειρισμό τοῦ ἐθνικοῦ μας θέματος. Θέλουμε ἐθνικοπατριωτική στάση. Θέατρο ἔπαιζε ἡ κυβέρνηση ὅταν ἔλεγε ὅτι θά βυθίσει τό ΧΟΡΑ; Γιατί δέν τό βύθισε; Γιατί δέν τό βυθίζει;»

Εδώ ίσως έγκειται το μεγαλύτερο ίσως ότι κ. οι δραστικοί (στρατηγοί του [illegible] τύπου) μισούν και βυθίζουν τό ΧΟΡΑ. Στή θέση αυτή υποστηρίζει καί ὁ πρόεδρος τοῦ ΠΑΣΟΚ κ. Α. Παπανδρέου."

~~Επομένως οἱ [illegible] στρατηγοί καί ὁ κ.~~
~~[illegible] Παπανδρέου συμφωνούν. Επί τέλους!~~
~~Μαζί τους καί τό νέο κόμμα τῆς ἀκροδεξιᾶς~~
~~ΧΡΙΣΤΕΑ που κι αὐτό κατηγορεῖ~~
~~Κυβέρνηση καί μισούς ὅσα δεν ἔχουν~~
~~ἐθνική – ἑλληνοχριστιανική – ἀντιφασιστική καί ἄλλα~~
~~γνωστότατα [illegible] ἐθνικοφροσύνης~~
~~ἰδεώδη που κάποιοι κάποτε έχουμε ακούσει~~
~~κατά καιρούς.~~
~~Επειδή όμως εκείνοι που συνέπασαν δύναμη~~
~~και μεγαλοπαίδεια και [illegible] [illegible]~~
~~θεωρώ ότι βύθιση του ΧΟΡΑ είναι στις [illegible]~~
~~στη σημερινή συγκυρία μοναδική ευκαιρία~~
~~κατά του Έθνους και του λαού από~~
~~τις συνέπειες του – αν [illegible] επιχειρηθεί~~
~~κάτι τέτοιο – θα στη [illegible]~~

[illegible] Βήματα μπρος - 3 -

[illegible] ότι οι σοσιαλίζοντες νέο-επαναστάτες
— χθεσινοί κεντρώοι και κεντροαριστεροί — αφού, όσον
πολιτικά ιδεολογικά το μέρος [illegible] διαχωρίστηκαν από την αριστερά
όχι από Αριστερά [illegible] τώρα και της μασονικής, έρχονται σήμερα, [illegible]
μετωπικά στην εθνική κρίση, να διαχωρίσουν από τη
δεξιά [illegible] όπως ακριβώς οι Δεξιοί [illegible], και
να συνεννοηθούν [illegible], εξ ημισείας [illegible]
[illegible] με τους Στρατηγούς (όπως οι ίδιοι
και το ΧΡΙΣΤΕΑ, στο νέο κόμμα του γνωστού ισχυρί-
ζονται) Χρυσαφή κ. Μαυρογιάννη. [illegible] ΕΟΚΑ Β [illegible]
Με άλλα λόγια επιβεβαιώνεται για άλλη μια φορά
η επιστημονική κινητικότητα αυτού του ιδεολογικο-
πολιτικού χώρου για τον οποίο η αποστασία από τον [illegible] εις τον [illegible]
σοσιαλ-σωβινισμό [illegible] ισούται με το
[illegible]
μηδέν!

[illegible] ο ελληνικός λαός θα κρίνει και αυτή τη φορά
είναι μεγάλο μάθημα από όσα συνέβησαν
επικίνδυνα και βροντώδικα (αυτά) [illegible]
τα τελευταία. Μάθημα χρήσιμο για
το μέλλον.

[illegible] Δεν θα κρίνει προσπαθώντας να ελέγξει, ωστόσο, εάν
έχει αυτοί οι [illegible] αυτοαποκηρυχθέντες [illegible]
[illegible]

Πόσω σίγουρα κινδύνευσε [illegible] τουρκικό σκάφος!

Ο έλληνας λαός — [illegible] ότι

τα αρχηγεία του ΧΩΡΑ [illegible] πάντα χαρα-

κτήρα και σημασία ώστε να μην υπάρχει

άλλη λύση [illegible] είναι τάχα

[illegible] οι αρχηγίσεις αυτές

των τούρκων [illegible] να χάσουμε την

ψυχραιμία μας [illegible] ακριβώς,

[illegible] για να της δώσουμε ακριβώς

το πρόσχημα που της λείπει, ώστε να

[illegible] οτρύνουν τους λαούς, [illegible]

σε μιά πολεμική τραγωδία με

απρόβλεπτες συνέπειες.

Μήπως λοιπόν οι ίτεραις, που βρίσκονται

απ' την άλλη όχθη του Αιγαίου

ήθελαν ακριβώς αυτό για το οποίο

κόπτονται οι δικοί μας ίτεραις; Λοιπόν

να βυθιστεί το ΧΩΡΑ, να σκοτωθούν

100 - 200 τούρκοι ναύτες ώστε να

«νομιμοποιήσουν» δηλαδή και ενθουσιασμό μιά γελοία έπίθεση εναντίον της Κύπρου [illegible] και του γένους μας;

Ηλίθιοι όμως και εμού είναι ούτε κι αυτοί — ηλίθιοι οι κινηματίες της ΧΟΡΑ και υπάρχει [illegible] όπως [illegible] αναγκασμένοι [illegible] [illegible] στη Τουρκία..

Έχεις τη [illegible] να καλύψει;

Βεβαίως ή αν — [illegible] — το ΧΟΡΑ ή οποιαδήποτε κατοχική [illegible] (και [illegible]) δηλαδή άλλη υπήρχε ήδη πραγματικά ιθύνοντα μας [illegible] ή οι εθνικοί μας αξιωματικοί — αν μη [illegible] μας υποχρεώνουν [illegible] —

τότε ποιος εξηγεί διά να έλεγε και όχι ΟΧΙ όταν σύντομα [illegible];

Δεν καταλαβαίνω όλοι, αυτοί οι νεο-εθνικόφρονες [illegible] [illegible] προσβολή για όσοι [illegible] συνεργάζονται και συνεχίζουν —

— και αυτοί [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] του λαού μας —

-6-

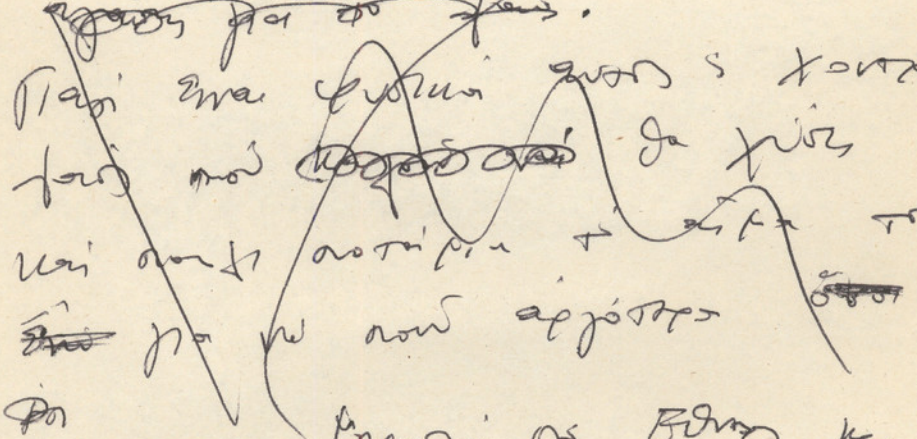

88

Πρόεδρος του Παραρτήματος
Γραμματέας του Παραρτήματος
Ταμίας του Παραρτήματος
Μέλος του Παραρτήματος
Μέλος του Παραρτήματος

Μέλος του Παραρτήματος

Μέλος του Παραρτήματος

Μέλος του Παραρτήματος

Μέλος του Παραρτήματος

Μέλος του Παραρτήματος

Μέλος του Παραρτήματος

Αθήνα 10.IX.70

Αγαπητή Αντώνια,

Πήρα το γράμμα σου μαζί με το κείμενο, και σ' ευχαριστώ. Μια λύπη μου αυτή είναι να μαθαίνουμε όσα ήδη γνωρίζουμε πιο πολλοί κομματικοί (στενοί) συνομιλητές. Εγώ έχω τη δυνατότητα μου μια πρακτική δουλειά. Αφού ευτυχώς αρκετά το ήθος καταστεί συνολικό ώστε να βγουν ανάγλυφα οι στόχοι, που θα έχουμε καθορίσει. Και εγώ από όλα τα αποκαταστάσεις στη ιστορική αλήθεια. Αν αυτή η δουλειά μπλέξει σε κομματικούς μηχανισμούς τότε φαντάζομαι τι θα γίνει... Γι' αυτό περιμένω από πρόταση σου. Αν συμφωνείς, βέβαια.

Για την "ενότητα της Αριστεράς", έχω προσχωρήσει στις συμπεριφορές μου. Πιστεύω ότι το αδιέξοδο λογικό [illegible] είναι η ξένη παρέμβαση. Αυτή τη φορά το κακό είναι χειρότερο από άλλοτε. Γιατί η "ξένη παρέμβαση" αφορά το Α και το Ω. Η ηγεσία και οι μισοί της είναι κατά 99% κατευθυνόμενοι στη "ξένη παρέμβαση". Αλλά δεν υπάρχει ούτε εκείνη η αποτυχία έστω σχέση με τη βάση. Είναι όλοι "ζωντανοί" από τα πάνω. Γι' αυτό το έργο ολόγυρα δέχομαι πάρα να συνεργασθώ πρακτικά με τους "ξένο [illegible]". Με τη τι συμφέρει. Από τη μια, από εκείνη τη ομάδα, ομολογώ, είχα ανταπόκριση. Και γι' αυτό δέχομαι να παίξω το ρόλο που έπαιξα στη Ενωμένη Αριστερά και αργότερα... Μέσα τη μικρή συνεργασία μου στο εσωτερικό αίσθημα ότι ο ρόλος που έχει καθοριστεί για το "εξωτερικό γραφείο" εξυπηρετεί βασικές ανάγκες να υπάρξει ένα διεθνές αντίβαρο στις "ανησυχίες" εξελίξεις που συμβαίνουν αυτή τη στιγμή στα ευρωπαϊκά κομμουνιστικά κόμματα-κέντρα μετά τα τσεχοσλοβακικά. Πρέπει λοιπόν με κάθε θυσία να εμποδιστούν οι εξελίξεις μέσα στους χώρους της ελληνικής αριστεράς. Να διαλυθεί το ΚΚΕ εσ. και

2

ή ΕΔΑ νά ξεκολλήσει. Καί μεταβληθεί σ' ένα "μαγικό χώρο" πού νά τόν χειραγωγεί τό "Κόμμα" κατά τίς ανάγκες του. Επομένως σέ σημείο αυτό υπάρχει διαχωριστική γραμμή. Αλλά καί μέσα στόν ενιαίο χώρο (Εσωτ. - ΕΔΑ), βρίσκουμε μιά άλλη - μικρότερη - διαχωριστική γραμμή... Εμείς, στήν ΕΔΑ, λ.χ. δέ θέλουμε ούτε αυτή τή σχέση πού υπάρχει με τή Ρουμανία... Πιστεύουμε ότι αν δέ γίνουμε 100% αυτοδύναμοι (καί κυρίως οικονομικά...) δέ φτιάχνουμε κόμμα μαζικό - ελληνικό αυτοδύναμο 100%.

Από κεί καί πέρα αρχίζει ή ... σοβαρή συζήτηση... Σ' αυτό τό στάδιο πού διέρχεται ή χώρα μας μιά Ενωμένη Αριστερά καί Δημοκρατική Αριστερά θά έπαιζε ρόλο καθοριστικό σωτήριο καί αναγεννητικό γιά τό λαό μας. Γιατί εκτός από τή μιά πλευρά θά τόν προστάτευε από τή λαίλαπα κινδύνων καί δεινών πού βάζουν από κοινού οί [illegible] σέ βάρος του καί στήν [illegible], από τήν άλλη μεριά θά τόν προετοίμαζε σοβαρά γιά τήν ώρα τής αλλαγής. Γιατί σήμερα τό κίνημα (πολιτικό - ιδεολογικό - πολιτιστικό - τεχνολογικό - επιστημονικό - εργατικό) βρίσκεται σέ επίπεδο πού δέν φτάνει τό σύνθημα "Φωριτή" γιά νά βελτιώσει τή ζωή μας καί κυρίως νά τή προετοιμάσει γιά νά γίνουν οί νέες δύσκολες σέ νέα ζωή. Χρειάζεται γι' αυτό υψηλότατο κινηματικό επίπεδο πού θά τού εξασφαλίσει ένα υψηλό πρόγραμμα καί ένα μοντέλο στή συνδιαμόρφωση [illegible], τέτοιο πού νά

3

ἀνταποκρίνεται ἀξίως τόσο στά ποιήματα τῆς
λαϊκῆς-σύγχρονης, ὅσο καί τοῦ λαοῦ-σύγχρονου!
Αὐτή εἶναι κυρίως ὁ ρόλος τῆς Ἀριστερᾶς σήμερα!
Δηλαδή νά βάλει μπροστά στο λαό
μια νέα προοπτική! Καί ὄχι νά εἶναι
[illegible] οὐρά [illegible] [illegible].
Κι αὐτή καί ἡ πείρα δείχνει ὅτι οἱ αὐτοί πολιτικοί
σήμερα προσαρμόζονται γρήγορα στίς νέες συνθῆκες
προσπαθώντας νά γίνουν ἀναπόσπαστοι [illegible]
τό λαϊκό-μας ρεῦμα τοῦ λαοῦ, στή πολιτική
καί στή ἱστορία πού ἀρχίζουν ἤδη καί μέ
πιό γρήγορο ρυθμό — ὅμως καί ~~ἔτσι~~ πλέον πιό γρήγορα
κ...

Αὐτές οἱ σκέψεις μέ ὁδήγησαν στήν ΕΔΑ. Πιστεύω ὅτι
ἄν κρατηθοῦμε ὀρθοί — γιατί οἱ παγίδες πολλαπλασιάζονται
ἤδη καί κυρίως οἱ [illegible] [illegible] [illegible]
ὅπως στίς [illegible] μας εἶναι πάρα πολλές —
ἴσως πιθανώτατα [illegible] ὁ [illegible] πού
[illegible] τό θά [illegible] τό καινούργιο [illegible]
κίνημα τῆς Ἑλλ. Ἀριστερᾶς.
Σοῦ σφίγγω ἐγκάρδια τό χέρι
ὁ φίλος σου

Φεβρουάριος 1976 86

<u>Θεοδωράκης:</u>

"Η υπόθεση Χατζιδάκι, ήρθε να επιβεβαιώσει πανηγυρικά τον πλήρη ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ κυβερνητικό αποπροσανατολισμό πάνω στα θέματα πολιτισμού. Κι ακόμα να δείξει, για άλλη μια φορά, ότι ο ~~[illegible]~~ κοτσαμπασισμός ζει και βασιλεύει: όπως παντού, έτσι και στην ΕΡΤ υπάρχει ~~[illegible]~~ μια κλίκα "ιδιοκτητών" ~~"[illegible]" [illegible]~~ που κάνει ό,τι θέλει. Κι όταν ~~[illegible]~~ δει ότι τα "αίματα του αίματός τους" πάνε να θιγούν τότε δεν θα σταματήσει μπροστά σε τίποτα: Μπορεί να "φάνε" ~~[illegible]~~ τον οποιονδήποτε. Ακόμα και τον Χατζιδάκι! Κι ας είναι δεξιότατος και κυβερνητικότατος! ~~([illegible] ο Χατζιδάκις [illegible] [illegible] [illegible]~~ ~~[illegible])~~ Φτάνει που στη δουλειά του, στο έργο του και στη νοοτροπία του είναι προοδευτικός! Αφού η ιδιότητα (τελικά)

Εἶναι ἀνυπόφορο! Ἀπαράδεκτο!
Νομίζω ὅτι ~~[illegible]~~ ὁ φίλος συνθέτης ~~[illegible]~~
διαφέρουμε στό ὕφος καί ὅμως κακῶς μέ
ἀνώριμο δέ. Καί ἴσως μ' αὐτό τό ἔργο
ἐκδιώχθηκε κακῶς ~~[illegible]~~ καί ἀνώριμος!
Ἡ ἀνωριμότητα ἔγκειται στό γεγονός ὅτι
ὁ διαφορετικός στηρίχτηκε βασικά σέ μιά
προσωπική προτίμηση τοῦ κ. [illegible]
ἡ ὁποία ἔτυχε — στό πρόσωπο τοῦ
Χατζιδάκι — νά εἶναι, συμπτωματικά,
εὐτυχής... Καί ἀτυχής, γιά τόν κ. [illegible],
γιατί προφανῶς ἀγνοοῦσε ὅτι ὁ Χατζιδάκις
εἶναι προφανῶς ὁ "ἄλλος". ~~[illegible]~~
Δηλ. ὁ δημιουργός πού κάποια ὥρα μιᾶς
κρίσιμης ἐπιλογῆς θά διαλέξει τεχνικά
ἐκεῖνο πού τοῦ ἐπιτρέπει ἡ δημιουργική
του συνείδηση ἔστω κι ἄν αὐτό ἀντιβαίνει

τῆς λογιστικῆς ἀρτιότης καί συνέπειας

τό..;

Ἡ δόση λογισμοῦ πού χρειάζεται νά
δώσει ὁ Χατζιδάκις στό πρόγραμμα
ἦταν αὐθεντική - Κι αὐτό γιατί
τά μέτρα πού διάλεξε ἦταν ἐξαίρετα
καί τά ἐπίλοιπα ἄρτια. Ἐντούτοις φαίνεται
καθαρά ὅτι ἡ Κυρίως Κρατική Ὀρχή-
δέν ἀντέχει ὅλα καί ὅσα αὐτῆς, τῆς
ἐξαίρετης δόσης προσόδου. Ἡ
συνείδηση τοῦ Κράτους παραμένει
βαθύτατα σκοταδιστική.

Ἡ διεύθυνση αὐτή τῆς πραγματικότητας
θέλει νά κουτσώσει μέ τρόπο αὐθαίρετο
τό βαθύτατο δράμα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ-
Που εἶναι ὑποχρεωμένος νά ὑποστηρίζει
μιά κυβέρνηση θεματοφύλακα σκοτα-
δισμοῦ γιατί ὅπως.. ὑπάρχουν καί
χειρότερα...

- Δ -

Δέν ὑπάρχει καί δέν μπορεῖ ποτέ νά ὑπάρξει οὐσιαστική πολιτική ἀλλαγή ἄν δέν εἶναι ξεκαθαρισμένη μέ τήν πολιτιστική ἀναγέννηση. Ἄν δέν μπεῖ φραγμός κι ἄν δέν ἀνατιναχτοῦν ὅλα τά τσιφλίκια τοῦ σκοταδισμοῦ κι ἄν δέν μπεῖ σέ πράξη ἕνα ἐντατικό κυβερνητικό πρόγραμμα μορφωτικῆς καί πολιτιστικῆς ἀναγέννησης τότε ἡ δημοκρατία εἶναι ἀνάπηρη. Εἶναι ~~[illegible]~~ ψευτοδημοκρατία τῆς ἀνάγκης πού [illegible] μᾶς προφυλάσσει Ἐπικαιρικά ἀπό τούς "φόβους" μιᾶς καί ὁ λαός βρίσκεται γυμνός ~~[illegible]~~ καί ἀφοπλισμένος ἀπό τά ~~[illegible]~~ μέσα πού οἱ "ἐκπρόσωποι" τῶν [illegible] στά "παιχνίδια" τῆς πολιτικῆς καί τόν παίζουν στά χαρτιά...

1976 Γιάννης Θεοδωράκης 90
25

Ἐπειδή εἶμαι συγγενής τοῦ Μίκη, δέν θά κάνω κρίσεις γι' αὐτόν. Θά περιοριστῶ στά γεγονότα. Καί θἄθελα στηριγμένος μονάχα ἐπάνω σ' αὐτά νά δώσω ἀπάντηση στό ἐρώτημα: ὁ Μίκης εἶναι ἀποστάτης; Εἶναι ἐχθρός τῆς Ἀριστερᾶς; Ἤ παλεύει μέ τό δικό του τρόπο γιά τά συμφέροντα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καί τῆς Ἑλληνικῆς Ἀριστερᾶς;

Ἐπίσης δέν θἄθελα νά ἀνατρέξω σέ παληά γεγονότα. Θά περιοριστῶ στά πρόσφατα. Καί στά πιό σημαντικά.

Ὅπως εἶναι γνωστό, ὁ Μίκης πρόβλεψε ἀπό τά 1968 τή λύση Καραμανλή. Γιατί; Γιατί, ἔχοντας πάρει ἐνεργό μέρος στή συγκρότηση καί δράση τῆς Ἀντίστασης -μέ τό Πατριωτικό Μέτωπο- διαπίστωσε ὅτι "τόσο οἱ ἀντικειμενικές συνθῆκες ὅσο καί οἱ ὑποκειμενικοί παράγοντες" -κρίση μέσα στήν Ἀριστερά- δέν βοηθοῦσαν σέ μιά ἐπανάληψη λ.χ. τοῦ ΕΑΜ. Εἶχε ἐπίσης διαπιστώσει ἀπό τότε ὅτι ἡ Δικτατορία δημιούργησε νέες ὀξύτατες ἀντιθέσεις μέσα στό ἐσωτερικό τῆς Δεξιᾶς. Ἑπομένως ἐμεῖς θά ἔπρεπε νά δοῦμε αὐτές τίς ἀντιθέσεις, νά τίς ὀξύνουμε, νά τίς ἐκμεταλλευτοῦμε. Ἡ ἐπιλογή τοῦ Καραμανλή σήμαινε ὅτι αὐτός ἐκφράζει μιά νέα δεξιά -δημοκρατικότερη- θύμα κι' αὐτή τῆς χούντας χολωμένη κατά τῶν ἀμερικανῶν πού τήν ξεγέλασαν καί τήν κούλησαν γιά χάρη τῆς κλίκας τῶν στρατιωτικῶν.

Ἔτσι λοιπόν στά 1968 ὁ Μίκης ἔστειλε μύνημα στό Πολιτικό Γραφεῖο μ' αὐτές τίς σκέψεις καί κατέληγε: Ἀφοῦ ἔτσι ἤ ἀλλοιῶς ὁ Καραμανλής θά εἶναι ἡ ἑπόμενη λύση, τότε γιατί νά μήν πάρουμε κι' ἐμεῖς μέρος γιά τήν πραγματοποίησή της, νά βάλουμε ἀπό τώρα τούς

Στις 10 Ιουλίου 1968 ο Μίκης Θεοδωράκης βρισκόταν στο Παρίσι και μιλούσε στο τηλέφωνο με τον Μανώλη Γλέζο, ο οποίος τον ενημέρωνε για τις τελευταίες εξελίξεις στην Ελλάδα. Ο Μίκης ήταν αποφασισμένος να επιστρέψει στην Ελλάδα και να συμμετάσχει στον αγώνα κατά της δικτατορίας. Ο Γλέζος τον συμβούλευε να μην το κάνει, γιατί η ζωή του κινδύνευε σοβαρά. Ο Μίκης δεν άκουγε τίποτα και ήταν αποφασισμένος να επιστρέψει στην Ελλάδα με κάθε τρόπο. Ο Γλέζος τότε του είπε: "Αν επιστρέψεις, θα σε σκοτώσουν στο αεροδρόμιο". Ο Μίκης απάντησε: "Δεν με νοιάζει, αν πεθάνω, θα πεθάνω στην πατρίδα μου".

Ο Μίκης έμεινε λαμπρός, ο Μίκης υπερέβαινε όλους τους άλλους καλλιτέχνες. Ήταν ένας πολιτικοποιημένος καλλιτέχνης; Ήταν! Εξαιτίας αυτού ήθελε να επιστρέψει στην Ελλάδα. Αλλά ήταν και κάτι άλλο. Ήταν ένας καλλιτέχνης που δεν μπορούσε να ζήσει μακριά από τον κόσμο του, μακριά από τους ανθρώπους του. Και αυτό ήταν το μαρτύριό του.

δρους γιά τή συμμετοχή μας,ὥστε μετά τή χούντα νά ἔχουμε κ'ἐμεῖς πόντους μέσα στή καινούργια κατάσταση.Η ἀνάλυση τοῦ Μίκη βγῆκε σωστή.Ο Καραμανλής ἦταν πράγματι ἡ λύση.Τήν ἄλλη μέρα ἀπό τήν ἀλλαγή -24 Ἰουλίου 1974-,τό ἴδιο βράδυ πού τοῦ ἔγινε ἡ γνωστή ὑποδοχή στό ἀεροδρόμιο -αὐθόρμητη,καί ὄχι μέ μηχανισμούς,ὅπως ἔγινε γιά κάποιους ἄλλους-,ὁ Μίκης δήλωσε στόν τύπο ὅτι θεωρεῖ τήν ἀλλαγή αὐτή σάν κατάκτηση ὅλου τοῦ λαοῦ.Βέβαια ἔβλεπε κι'αὐτός ὅτι ἡ λύση Καραμανλή ἦταν ἀποτέλεσμα συμβιβασμοῦ."Ομως γιά συμφέρον ποιανοῦ; "Ο Μίκης εἶχε τό θάρρος νά πεῖ ἀπό τήν πρώτη στιγμή ὅτι στό συμβιβασμό αὐτόν τουλάχιστον τό 51ο/ο τό εἶχε ὁ λαός."Οτι δηλαδή οἱ ἀντιδραστικές δυνάμεις καί οἱ ἀμερικανοί μπορεῖ νά κρατοῦσαν ἀκόμα καί τό 49ο/ο τῶν ἐρεισμάτων τους."Ομως σ'αὐτές τίς κρίσιμες στιγμές - ὅταν πρέπει νά κάνεις μιά ἱστορική ἐπιλογή- ἐκεῖνο πού ἔχει σημασία εἶναι νά δεῖς σωστά γιά ποιόν δουλεύει ἔστω καί τό 1ο/ο Ι Πρέπει ν'ἀπαντήσουμε δηλαδή καταρχήν στό ἐρώτημα: Η νέα κατάσταση εἶναι γενικά θετική ἤ γενικά ἀρνητική; Ἀπό κεῖ καί πέρα καί ἀφοῦ ρίξουμε ὅλο μας τό βάρος πρός τήν πλευρά τή θετική,τότε βέβαια φροντίζουμε ν'ἀνοίξουμε δευτερεύοντα μέτωπα πρός τήν πλευρά τήν ἀρνητική.

Νομίζω ὅτι καί αὐτή ἡ πρόβλεψη τοῦ Μίκη βγῆκε σωστή.Δηλαδή ἡ πορεία τῆς χώρας μετά τήν ἀλλαγή εἶναι γενικά θετική.Χωρίς αὐτό νά σημαίνει ὅτι δέν ὑπάρχουν ἀρνητικά."Ισα-ἴσα ἐπειδή ὑπάρχουν πολλά, καί ἐπικίνδυνα,ἀρνητικά,θά πρέπει ἡ συσπείρωση νά ἐνταθεῖ καί νά πλατύνει γύρω ἀπό τά θετικά,γιατί οἱ κίνδυνοι εἶναι πάντα μεγάλοι. Σάν τέτοια θετικά μεγίστης σημασίας,ὁ Μίκης ἐπεσήμανε τό Μέτωπο κατά τῆς Μοναρχίας,τό Μέτωπο κατά τοῦ Ἀντικομμουνισμοῦ ,καί τό Μέτωπο γιά τήν ὑπεράσπιση τῆς ἰδέας ἐξωτερικῆς πολιτικῆς μέ τά μεγάλα ἀνοίγματα πρός τίς Σοσιαλιστικές Χῶρες.Καί τά τρία Μέτωπα ἑνω-

νονται κάτω άπό τό Μέτωπο κατά τοῦ 'Αμερικανικοῦ 'Ιμπεριαλισμοῦ καί τῆς ὀλιγαρχίας,'Ελληνικῆς καί Ξένης. 'Ο Μίκης πιστεύει,καί νομίζω ὅτι τά γεγονότα δέν παύουν νά τό ἐπιβεβαιώνουν,ὅτι ὁ Καραμανλής,θέλει δέ θέλει,ἔχει ἀνοίξει θανάσιμους λογαριασμούς μ'αὐτούς πού βρίσκονται πίσω ἀπ'αὐτά τά Μέτωπα."Εχει γίνει λοιπόν ΚΥΡΙΟΣ στόχος ὅλων αὐτῶν τῶν δυνάμεων,πού τόν θεωροῦν σάν βασικό ἐμπόδιο γιά νά ξαναπεράσουν τήν πολιτική τους καί νά ἐπιβάλουν τό νόμο τους καί πάλι πάνω ἀπό τόν ἑλληνικό λαό.

Τό ΚΚΕ,ὁλόκληρη ἡ 'Αριστερά,δέν μποροῦν σήμερα,ὅπως δέν μπόρεσαν στό παρελθόν, καί χωρίς νά ἐμποδίσουν τίς μαῦρες δυνάμεις νά ἐπανέλθουν δριμύτερες.

Τό ΠΑΣΟΚ,ἡ ΕΔΗΚ,ἀποτελοῦν χάρτινα ἐμπόδια.'Επομένως τί εἶναι αὐτό πού ἐμποδίζει τήν ἐπάνοδο τῆς Μοναρχίας,τοῦ 'Αντικομμουνισμοῦ καί τῆς ὑποτέλειας; 'Η ἀνάλυση τοῦ Μίκη ἀπαντᾶ στό ἐρώτημα αὐτό: Εἶναι ἡ Ὕπαρξη μιᾶς "δημοκρατικῆς,ἀντιφασιστικῆς,ἀντιχουντικῆς καί ἀντιμοναρχικῆς δεξιᾶς" πού θά πρέπει σ'αὐτό τό στάδιο νά τήν προσέχουμε σάν τά μάτια μας,γιατί ἔτσι καί σπάσει ἤ ἔτσι καί συμβιβαστεῖ μέ τή μαύρη Δεξιά,τότε ἀλλοίμονό μας,γιατί δέν ἔχουμε ἀκόμα τή δύναμη νά κρατήσουμε μιά νέα ἐπίθεση τῆς χουντοφασιστικῆς δεξιᾶς.

Βέβαια,αὐτή ἡ"δημοκρατική δεξιά" δέν εἶναι ἄγγελος.Εἶναι κι' αὐτή βουτηγμένη στήν ἁμαρτία ὡς τό λαιμό! "Ομως τό σημερινό πρόβλημα δέν μπαίνει σέ σχέση μέ τό ἁμαρτωλό παρελθόν ἤ παρόν τῆς δημοκρατικῆς δεξιᾶς πού εἶναι στήν ἐξουσία,ἀλλά σέ σχέση μέ τό κύριο καί θανάσιμο κίνδυνο πού ἐξακολουθεῖ νά ὑπάρχει ἀπό τήν πλευρά τῶν χουντικῶν στοιχείων.

'Η ἀνάλυση τοῦ Μίκη προχωρεῖ καί σέ σχέση μέ τό τί δεόν γενέσ-

ⲁϥⲥⲱⲧⲙ ⲉⲣⲁⲓ ⲛⲁⲓ ⲛⲉⲙⲁⲩ ⲉⲧⲉ ⲡⲉⲕⲥⲁⲣⲝ ⲛⲉⲙ ⲡⲉⲕⲥⲱⲙⲁ ⲁⲩⲱ ⲁⲩⲧⲁⲗⲟ ⲉⲣⲟⲥ

θαι:Πιστεύει ὅτι ἡ δημοκρατία ὅπως εἶναι σήμερα βοηθάει τό λαό καί τήν 'Αριστερά νά ἀνασυνταχθεῖ.Θά πρέπει λοιπόν καί γι'αὐτό τό λόγο νά τήν ὑποστηρίζουμε καί νά τήν προφυλάσσουμε ἀπό τίς προβοκάτσιες τῶν χουντικῶν καί τῶν ἀριστεριστῶν

Κάθε ἀνωμαλία,κοινωνικό καί πολιτικό χάος,σ'αὐτή τή φάση πού τό κίνημα εἶναι τόσο χαμηλά,δέν μπορεῖ παρά νά ὀφελήσουν τίς μαῦρες δυνάμεις.'Η πολιτική κρίση ἄν δημιουργηθεῖ δέν θά ἔχει σάν λύση Κυβέρνηση πρρρδευτικότερη,ἀλλά ἀντιδραστικότερη.Γιατί στό συσχετισμό δυνάμεων ἐξακολουθοῦν νά βαραίνουν ἀκόμα τά δυναμικά ἐρείσματα πού ἐλέγχει ἀποκλειστικά ἡ ἄκρα δεξιά καί οἱ ἀμερικανοί.'Επομένως αὐτοί πού εἶναι τώρα οἱ πιό δυνατοί καί πού φοβοῦνται ὅτι μέ τίς ὁμαλές ἐξελίξεις κινδυνεύουν νά χάσουν τή δύναμή τους,αὐτοί ἐπιζητοῦν τήν κρίση. Κρίση μπορεῖ νά γίνει ἄν κλονιστεῖ ὁ Καραμανλής; Ἄν πέσει ὁ Καραμανλής,μπαίνουμε αὐτόματα σέ βαθειά κρίση.Ποιός θἄρθει; 'Οπωσδήποτε δεξιώτερος -χωρίς τό κύρος τοῦ Καραμανλή- πού θά γίνει σύντομα ὑποχείριος τοῦ Στρατοῦ.Αὐτή εἶναι σήμερα ἡ προβλεπόμενη λύση ἀπό ἐνδεχόμενη βαθειά κυβερνητική κρίση.

Τί κάνουμε ἐμεῖς μπροστά σ'αὐτό; Ὁ Μίκης προτείνει τόν "'Εθνικό Συμβιβασμό": Δηλαδή τή δημιουργία ἀπό τώρα μιᾶς συμμαχίας δυνάμεων πού στό σύνολό τους θά ἔχουν χαρακτῆρα προοδευτικότερο ἀπό τό σημερινό κυβερνητικό σχῆμα,οὕτως ὥστε σέ ἐνδεχόμενη κρίση νά μπορέσουν ν'ἀποτελέσουν τή διάδοχο κατάσταση.

'Η συμμετοχή ἐκπροσώπων καί τῆς 'Αριστερᾶς σ'ἕνα τέτοιο Μέτωπο δυνάμεων -τοῦ 'Εθνικοῦ Συμβιβασμοῦ- ,ἄν γίνει ἀποδεκτή θά ἀμβλύνει,κατ'ἀρχήν,τήν θανάσιμη ἀντίθεση πού ἔχουν ἀκόμα ἀπέναντι στήν

Ще кучонтне ернсѣ пъбоаад а„арад? „О Мгкиѣ идоѣелает ара
кбгаи.

елает аднебе ч цбобуеидбпеаи удап руц ераехдбпеаи Бвдеед хибебаллкиц
ала Кавсбпаууб- иоц ад лгает арапопи рихехгбпсоб ала Ебдаоа.Удиц
Бадеед кбгаи.Поргб ддрбеет .Оимоцдиоте ддЕдиеебоб -хмбгс ц кгбоб
аеЦ р Кавсбпаууб: „Ап иеает р Кавсбпаууб'пиеіпонпе ирцбпиае ое
зоиб'ирцоц гипСдаоа ада кбгаи. Кбгаи пиобеЦ ац лгает ра жуоапо-
аат ддг пе ацб рпеуде ддЕууддЕпс жгцонаедрпа ац хдаоап ці ддгипц жа
аоц.Ешопдамб ирцоц ецает адва оі игд ршаиоц жиц иоц бободи-
ддесбпиае иоц ууцьхег руюжуегаагжц ч дкве ддЕдд жиц оі ґпсбркжа-
гпопд ршгпбма ддЕюжоуопводи ац Бгсбиеаоипа ирцпе ац ґпаибгжц
Хпбдбиаиаи кббодепагжцеьбиґууу гиагдбиаагжцеьбиЦ.Ггиеіц ацд опахе-
ршаибиа ецает ццао хагибуґдра пиобеЦ шибд ац рбеуцаоипа ацс пидбсс
Кдде ґиибууґа'жогимигжц жиц шоуггагжц хдос'а,иріЦ ці дрец иоц ц
ибобожцаогсс ицд хоиагагжцд жиц ицд ґбі,ціѣрціцд

ц удао ад ада рицоаціЬсбпис жиц ад ада ибобиуццаопис руц ацс
,Н оипгсаухі ґжибоацмд жиц ацс 'Убгаседдс о,ідд ицдого Мгцпо
ад пибебсоип Ь,ґцоаеуєаоип ці ґгцдохо иагдоаеиаи.

руц ц оипгбгид хибебиагжц ахЦи'оідгис рцае ое ўаредхбпеаи жбгаи
ршидпгем жоц ощд ощаууд ісис ад ёхоип хагбжгЦбе ибобсегагжцедбо
„.Взигжц Гибўгбиаопц: Уиууиі ці рцгопибЦа руц ццбе пгцс аипгхгис
аат:Пгасгедгет ддг ч рцпокбиагца рцис ецает ацґгбеа боидбдет ц удо

'Αριστερά σημαντικές δυνάμεις μέσα στό Στρατό καί σέ ἄλλα δυναμικά ἐρεῖσματα.

Οὕτως ὥστε μετά μιά ἐνδεχόμενη κρίση νά μήν μποροῦν οἱ σκληροπυρηνικοί νά τούς παρασύρουν σέ μιά νέα ἀντιλαϊκή ἐπίθεση.'Η τακτική τοῦ 'Εθνικοῦ Συμβιβασμοῦ ἔχει δηλαδή σάν κύριο στόχο τήν ἀπομόνωση τῶν χουντικο-φασιστικο-μοναρχικῶν στοιχείων καί τῶν πρακτόρων πού μέ κύριο ὅπλο τόν ἀντικομμουνισμό θά ἐπιδιώξουν μιά νέα ἐπίθεση.

'Επίσης ἡ τακτική αὐτή βοηθάει ὥστε νά ὀξύνεται ἡ ἀντίθεση ἀνάμεσα στή δημοκρατική καί στή χουντική δεξιά.

'Αντίθετα ἡ συνεχής,λυσσαλέα καί φανατική σφυροκόπηση τοῦ Καραμανλή καί τῆς κυβέρνησής του ἀμβλύνει...τήν ἀντίθεση του μέ τήν φασιστική δεξιά..καί βοηθάει γιά μιά ἐνδεχόμενη ἀναμόρφωση ὅλων τῶν δυνάμεών τῆς δεξιᾶς,"ἀπό τήν Βλάχου ὡς τόν Κωνσταντόπουλο".'Οπότε ποιός θά ὀφεληθεῖ καί ποιός θά χάσει;

"Αν ἐνωθοῦν καί πάλι ὅλοι αὐτοί,τότε ἀλλοίμονο στό λαό μας.Αὐτά γράφει καί λέει ὁ Μίκης.Πού κατά κάποιο τρόπο κρατάει σχεδόν μόνος του τά...μπόσικα.Γιατί ὁπωσδήποτε ἡ φωνή του καί ἡ παρουσία του ἐπηρεάζουν καί ἕνα μεγάλο τμῆμα τῶν ἀξιωματικῶν καί τοῦ στρατοῦ,πού λένε:"Νά,ὑπάρχουν καί λογικοί ἀριστεροί.."Ωστε τά πράγματα δέν εἶναι ὅπως μᾶς τά λέει ὁ Χ -χουντικός-."Οτι δηλαδή οἱ κομμουνιστές εἶναι καί πάλι ἕτοιμοι γιά τόν τρίτο γύρο.Καί ὅτι θά πρέπει γι'αὐτό νά κινηθοῦμε.Νά ρίξουμε τόν Καραμανλή.Νά φέρουμε κυβέρνηση δική μας πού αὐτή τή φορά νά δώσει τελική λύση...".

Καί ἐνῶ ὁ Μίκης κρατάει σχεδόν μόνος του τά μπόσικα μ'αὐτήν τήν γενναία ἀλλά ἄχαρη καί ἀντιδημοφιλή πολιτική- καί κρατάει τά μπόσικα γιά λογαριασμό καί γιά ὀφέλεια κυρίως τῆς 'Αριστερᾶς- δέχεται ταυτοχρόνως μιά πρωτοφανή σέ ἔνταση καί λασπολογία ἐπίθεση ἀπό

ΔΠ

Ἀδιαλείπτως σπουδάζομεν ἡμέραν ἐξ ἡμέρας καὶ ἐξ ἔτους εἰς ἔτος
εὐαρεστοῦντες αὐτῷ.

Ὅμως μετὰ πολλῆς ἀγρυπνίας ἐφρόντισεν νὰ μὴ ἠμποροῦμεν οἱ ἀκυβερνήτ-
τοι καὶ τοῦτο μαθαίνοντα ὁ Κύριος νὰ μᾶς ἀποστείλῃ τὸν Ἅγιον Πνεῦμα
τὸν παράκλητον ἐξ ὕψους ὁποῦ νὰ μᾶς φωτίσῃ τὸν νοῦν καὶ τὴν διάνοιαν
χριστιανο-ἀναγκαῖα διδαχήν καὶ τὸν ἀποκαλύπτῃ ἐμᾶς τὸ θέλημα τοῦ κύριο
μου Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκεῖ ρώγωμεν νὰ ἔλθῃ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Ἐπειδὴ ἡ ταπεινή μου βούλησις ἔρχεται νὰ ἐπιθυμήσῃ ἀπὸ τὴν ἀγάπην
μου νὰ ἐπισκεφθῶ τὴν ἀγαπητήν μου καὶ ἐμένα ἀδελφότητα καὶ νὰ ἰδῶ τὰ
πνευματικά μου τέκνα ὁποῦ μὲ ἐπιθυμοῦν πολλὰ καὶ νὰ τοὺς παρηγορήσω
ὀλίγον ἀπὸ τὰς θλίψεις καὶ τὰς ἀνάγκας τὰς ὁποίας ἔχουν καὶ ἐμένα νὰ
μὲ παρηγορήσουν ἀπὸ τὰς ἰδικάς μου θλίψεις καὶ ἀνάγκας.

Ἀλλὰ ἡ ἀσθένεια ὑποφέρω καὶ ἀναπηρία σώματος μου ἐμποδίζουν μὲ
πολλὰ ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐπιθυμῶ νὰ κάμω. Ἀλλὰ ἐλπίζω εἰς τὸν Κύριον μου
ὁποῦ μὲ ἐλεεῖ καὶ μοῦ δίδει ὑπομονὴν νὰ φέρω τὰ πάντα ἀπὸ τὰς χεῖρας
Του καὶ ἐλπίζω νὰ μὲ ἐλεήσῃ καὶ νὰ μὲ ἀξιώσῃ νὰ ἰδῶ τὰ πνευματικά
μου τέκνα πρὶν ἀποθάνω. Νὰ βλέπω τὰ ἀγαπητά μου τέκνα ὅλα ἑνωμένα
μὲ ἀγάπην καὶ ὁμόνοιαν καὶ νὰ ἀκούω ὅτι ὅλοι ἀκολουθοῦν τὸν Κύριον
μου καὶ ὅτι ἔχουν ἀγάπην ὁ ἕνας εἰς τὸν ἄλλον καὶ ὅτι ἀγαποῦν τὸν
πλησίον τους ὡς τὸν ἑαυτόν τους. Ἐὰν ἀκούσω ὅτι ὅλοι ἀκολουθοῦν τὸν
Κύριον μου καὶ ἔχουν ἀγάπην ὁ ἕνας εἰς τὸν ἄλλον καὶ ὅτι ἀγαποῦν τὸν
πλησίον τους ὡς τὸν ἑαυτόν τους, ἐγὼ θὰ ἀποθάνω εὐχαριστημένος καὶ
θὰ ἀναπαυθῶ ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐν ἀγάπῃ μὲ τὸν Κύριον μου καὶ μὲ ὅλους
τοὺς ἁγίους Του. Ἀμήν.

Ἐγὼ ὁ ἁμαρτωλὸς Ἱερεμίας Ἀρχιμανδρίτης καὶ Ἡγούμενος τῆς Ἱερᾶς
Μονῆς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Καρυπιτινοῦ ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὄρος.

μέρους κυρίως τοῦ ΚΚΕ.Γιατί;

Εἶμαι σέ θέση νά γνωρίζω ὅτι τίς θέσεις αὐτές καί ἐκτιμήσεις γιά τή σημερινή κατάσταση,τίς ἔχει συζητήσει μέ φίλους πρεσβευτές πού ἔμειναν ἀπόλυτα σύμφωνοι.Ὁ ἕνας μάλιστα τόν κάλεσε γιά νά συμβουλευτεῖ σέ θέματα ἐξαιρετικά καί ὑπεύθυνα πού ἀφοροῦσαν τίς σχέσεις μας μέ μιά σοσιαλιστική χώρα.Καί μάλιστα σέ μιά κρίσιμη καί λεπτή στιγμή.Ὁ φίλος πρεσβευτής,-καθώς γνωρίζω- κάλεσε τόν Μίκη γιά νά τόν συγχαρεῖ καί νά τόν εὐχαριστήσει γιά τή σωστή του ἀνάλυση καί τίς ὀρθες συμβουλές...

Ὁ ἄλλος,ἐνθουσιασμένος,ἀπό τήν ἀνάλυση τοῦ Μίκη πού συνέπιπτε 100ο/ο μέ τή δική του,τοῦ πρότεινε νά πάει στή Μόσχα γιά νά ἐκθέσει στό πιό ὑψηλό ἐπίπεδο πού ὑπάρχει τήν ἄποψή του γιά τή σημερινή κατάσταση...

Ἀντίθετα τό ΚΚΕ,ἀπ'ὅ,τι ξέρω,δέν ἐπεχείρησε ποτέ ν'ἀκούσει,νά συζητήσει ἤ ἀκόμα καί ν'ἀντικρούσει δημόσια εἴτε κατ'ἰδίαν τίς ἀπόψεις τοῦ Μίκη γιά τήν τρέχουσα κατάσταση.Φαίνεται σάν νά τόν ἄφηνε νά βγάζει αὐτός τό φίδι ἀπό τήν τρύπα,νά γίνεται κακός μέ τή νεολαία -γιατί οἱ θέσεις του ἦταν τολμηρές καί ὄχι ἀρεστές γιά μιά νεολαία πού διψοῦσε ἀπό ἐπανάσταση καί μεγάλα λόγια,,- καί κεῖνο,-τό Κόμμα- νά καρπώνεται διπλά ὀφέλη: Καί μιά κάποια ἀναμφισβήτητη ἄμβλυνση στούς σκληροπυρηνικούς κύκλους -ἄμβλυνση πρός τήν κατεύθυνση τῆς Ἀριστερᾶς- πού προκαλοῦν οἱ δηλώσεις τοῦ Μίκη καί πού τήν εἰσπράττει βασικά τό ΚΚΕ,πού εἶναι οὐσιαστικά ἀνενδοχλητο στή δράση του.Καί τή δυνατότητα γιά τό ΚΚΕ ν'ἀσκεῖ μιά συστηματικά λυσσαλέα ἀντικυβερνητική πολιτική καρπούμενο ἔτσι πολιτικά ὄφελη ἰδιαίτερα μέσα στή νεολαία,μιᾶς καί ἄλλοι,καί κυρίως ὁ Μίκης,ἔχουν ἀναλάβει τή "βρώμικη δουλειά",δηλαδή ν'ἀσκοῦν μιά πολιτική μέ εὐθύνη πού δέν ἐκθέτει σέ ἄμεσους κινδύνους τό κίνημα καί τό λαό.Δηλαδή,κερδίζοντας χρόνο γιά

τό κίνημα καί τό λαό γιά νά όργανωθεῖ καί νά εἶναι κάποτε σέ θέση ν'ἀμυνθεῖ μόνο του κατά τοῦ φασισμοῦ χωρίς νἄχει ἀνάγκη ἀπό τή βοήθεια τῆς δημοκρατικῆς δεξιᾶς -ὅπως συμβαίνει σήμερα-.

"Ετσι δεποτέ,ἀπ'ὅ,τι ξέρω δέν ἔγινε συζήτηση μέ τόν Μίκη ἐπάνω στό πολιτικό πρόβλημα.Μήπως δέν εἶναι ἄξιολογος πολιτικός παράγοντας,ἰδιαίτερα γιά τή θέση του μέσα στό μαζικό κίνημα;Μήπως δέν εἶναι ὑπολογίσιμος;Τότε γιατί δέν ἐπιχείρησε τό ΚΚΕ νά τόν διαφωτήσει,νά τόν ἀντικρούσει ἐφόσον διαφωνεῖ μαζί του; Καί γιατί αὐτήν τήν ἀντίθεση τήν ἐκδηλώνει μονάχα μέ λιβέλλους; Μέ χαρακτηρισμούς καί μέ ἀνοιχτή ἤ κρυφή ἐπίθεση ἐνάντιον του;

Νομίζω ὅτι ἕνα Κόμμα,ὄχι μόνο δέν πρέπει νά φοβᾶται,ἀλλά ἀντίθετα θά πρέπει νά ἐπιδιώκει τό δημόσιο διάλογο.'Απέναντί του δέν εἶχε κάποιο τυχαῖο καί ἀσήμαντο.'Ο Μίκης ὑπῆρξε ἡγέτης τῆς ΕΔΑ,τῶν Λαμπράκηδων καί τοῦ ΠΑΜ.Καί εἶναι αὐτός πού εἶναι.Σάν καλλιτέχνης,σάν ἀγωνιστής, σάν μαζικός παράγων μέ τή γνωστή ἀκτινοβολία μέσα καί ἔξω ἀπό τήν 'Ελλάδα. Ἐπομένως οἱ ὅποιες ἀπόψεις του δέν πρέπει καί δέν μπορεῖ ν'ἀγνοηθοῦν."Ετσι κι'ἀλλοιῶς ὁ λαός καί ἡ νεολαία τίς συζητᾶ.

Γιατί τό Κόμμα δέν τίς ἀντιμετώπισε δημόσια; "Εχει τόσα καί τόσα ἔντυπα..'Αλλά καί στήν περίπτωση πού νόμιζε ὅτι μιά δημόσια συζήτηση μαζί θά ἔβλαπτε -πρᾶγμα ἀκατανόητο γιά μένα- γιατί δέν ἐπιχείρησε νά τόν δεῖ ἰδιαίτερα; Μήπως ἔλειψαν οἱ εὐκαιρίες; "Η οἱ πρωσοπικές σχέσεις; "Αρα στό πολιτικό πρόβλημα ἡ βαθειά διαφωνία πού ὑπάρχει ἀνάμεσα στό Κόμμα καί τόν Μίκη δέν ἔγινε ἀντικείμενο ὡς τά τώρα σοβαρῆς καί ὑπεύθυνης ἀντιμετώπισης.

'Εγώ βλέπω ὅτι ἐκεῖνος μιλᾶ μέ ἐπιχειρήματα.Ποτέ δέν καταφεύγει σέ χαρακτηρισμούς: 'Ενῶ τό Κόμμα ἁπαντᾶ μέ σιωπή ὡς πρός τήν οὐσία τῶν ἐπιχειρημάτων καί μέ λάσπη γενικά καί ἀόριστα. Γιατί;

Οἱ διαφορές ὅμως μέ τόν Μίκη δέν ἀφοροῦν μόνο τήν τρέχουσα πολι

πολιτική.Εἶναι γνωστές οἱ θέσεις του.Καί νομίζω ὅτι -ὅπως ἐμπιστεύτηκε μόνο σέ μένα- ἀνώτατο στέλεχος ἀδελφοῦ κόμματος τοῦ εἶπε: "Γνωρίζουμε τίς θέσεις σου."Ομως αὐτό δέν μᾶς ἐμποδίζει νά σέ θεωροῦμε σάν ἕνα σύντροφό μας.'Αγωνιστή τοῦ λαοῦ πού παλεύεις τόν ἴδιο ἀγώνα μέ μᾶς...".

'Ο Μίκης καί ἐκεῖ καί ἐδῶ δήλωσε ὅτι ἔχει καί διατηρεῖ βασικές διαφορές μέ τό σημερινό ΚΚΕ -ὅπως ἐξ'ἄλλου καί μέ τό 'Εσωτερικό-. "Αὐτό ὅμως δέν μέ ἐμποδίζει,εἶπε,νά φάχνω γιά κοινές μορφές πάλης.Γιά κοινή,παράλληλη δράση".

Καί πραγματικά,ἡ ἀποδοχή ἀπό μέρους του γιά συνεργασία μέσα στήν ΕΝΩΜΕΝΗ ΑΡΙΣΤΕΡΑ τί ἄλλο ἦταν παρά ἐφαρμογή αὐτῆς τῆς ἀντίληψης;Βοήθησε τότε σημαντικά μέ τή συμμετοχή του.Καί τί ἔκανε τό Κόμμα; "Οπως μοῦ εἶπε προχτές κάποιος:"'Ενῶ μέ τόν Χ. πίναμε κρασί μαζί στό πατρικό μας σπίτι στό Γαλατά,ἐκεῖνος ἔσκαβε τό λάκο μου...".Δέν νομίζω ὅτι χρειάζεται μεγάλη ἐξυπνάδα γιά νά φερθεῖ κανείς ὅπως φέρθηκε τό Κόμμα στήν περίπτωση τοῦ Μίκη.

'Εκεῖνος τά ἔδωσε ἁπλόχερα ὅλα γιά τήν ἐπιτυχία τῆς 'Αριστερᾶς καί γιά νά πάρει τό Κόμμα ψήφους ,ἐνῶ τό Κόμμα τήν ἴδια στιγμή τόν ἔριχνε, ἐνέπαιζε,τόν μείωνε... Καί ρωτῶ: Αὐτοί πού πῆραν τήν εὐθύνη γι'αὐτή τήν κοροϊδία ἀπέναντί του ἤξεραν ἄραγε ποιός εἶναι,τί ρόλο ἔχει παίξει καί τί ρόλο πρόκειται νά παίξει; Δηλαδή ἔχουμε πολλούς σάν κι'αὐτόν γιά νά τόν στίφουμε,νά τόν ἐξευτελίσουμε καί μετά νά τόν πετάμε; Καί πῶς θέλουμε ἀπ'αὐτόν νά εἶναι καλός μαζί μας,νά ἔχει κατανόηση, ὅταν μέ τή συμπεριφορά μας τοῦ δείχνουμε ὅτι τόν θεωροῦμε τουλάχιστον ἠλίθιο;

"Ομως δέν εἶναι μόνο ἡ μεγάλη δημόσια συνεισφορά του στόν προεκλογικό ἀγώνα πού ἔπρεπε νά βαρύνει στήν κρίση τοῦ κόμματος."Οσοι

σύντροφοι ἔτυχε νά συνεργαστοῦν μαζί του τήν ἐποχή ἐκείνη ξέρουν καλά ποιό ρόλο ἔπαιξε χιού μέ τήν πραγματοποίηση τῆς ΕΝΩΜΕΝΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ.Γιατί δέν μιλοῦν;

Ἰδιαίτερα ὁ σ.Ν.Κ. πού τόν ἔζησε ἀπό κοντά,γιατί δέν μαρτυρεῖ γιά τό τί θά γινότανε ἄν ἔλειπε τότε ὁ Μίκης; Ἄν δέν ὑπῆρχε;

Ας ἐρωτηθεῖ ἐπίσης ὁ φίλος Τσουκόπουλος,πού τήν ἐποχή ἐκείνη ἦταν κοντά στόν Μίκη,γιά τό τί θά γινόταν στή συγκέντρωση τῆς ΕΝΩΜΕΝΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ στό Σύνταγμα χωρίς τή δική του παρέμβαση.Εἶχαν φύγει ἀπό τό γραφεῖο του στήν ὁδό Ἱπποκράτους οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ ΚΚΕ καί τοῦ Ἐσωτερικοῦ ἀποφασισμένοι νά μετατρέψουν τή συγκέντρωση σέ ἀνοιχτή δυναμική καί ἀσφαλῶς αἱματηρή σύγκρουση.Τότε ὁ Μίκης μέ τήν ~~μικκπά~~ συγκατάθεση καί τοῦ Τσουκόπουλου πῆγε σέ φιλική πρεσβεία.Εἶπε στόν σ.Πρεσβευτή: "Ἄν δέν γίνει ἀμέσως κάποια μεσολάβηση,αὔριο θά εἶναι τό τέλος τῆς Ἀριστερᾶς.Γιατί θά ἔχουμε ἐμφύλια σύγκρουση.Ἡ ἀστυνομία θά παρέμβει γιά νά μᾶς χωρίσει! Ὁ λαός θά μᾶς συγχαθεῖ γιά πάντα...".

Ρωτάω: Ἕνας ἀποστάτης,ἕνας ἐχθρός τῆς Ἀριστερᾶς ὅπως τόν θέλει τό ΚΚΕ,δέν θά ἔτριβε τά χέρια του ἀπ'αὐτή τή διαίρεση; Δέν θά ἔβαζε λάδι στή φωτιά;Ἀντι γιά νά τρέχει νά τή σνήσει ΓΙΑ ΝΑ ΣΩΘΕΙ Η ΑΡΙΣΤΕΡΑ; Καί ὅταν στήν ἴδια τή συγκέντρωση ὁ σ.Φ. τοῦ δήλωσε: "Ἐπειδή παρέβησαν -τό Ἐσωτερικό- τή συμφωνία μας,-μέ τήν παρουσία τοῦ Δρακόπουλου-,ἐγώ παίρνω τούς δικούς μου καί φεύγω",τί θά ἔκανε ἕνας ἐχθρός τῆς Ἀριστερᾶς;

Θά τόν ἄφηνε νά φύγει,δηλαδή θ'ἄφηνε νά διαλυθεῖ ἡ συγκέντρωση μέσα στό χάος καί μαζί της νά ποδοπατηθεῖ ἡ τιμή τῆς Ἀριστερᾶς! Ἐκεῖνος ὅμως τί ἔκανε; Ρωτῆστε τόν σ.Φ. νά σᾶς πεῖ...

Καί γιά ὅλα αὐτά,ὅλη τήν ἀγάπη,τό πάθος γιά τήν Ἑνωμένη Ἀρισ-

-τερά -τήν ἐνότητα πού ἤθελε ὅλη ἡ βάση- πῶς τόν πλήρωσε τό Κόμμα; Μ'ἕνα ἀνελέητο πόλεμο πόρτα μέ πόρτα στίς συνοικίες τοῦ Πειραιᾶ γιά νά μή βγεῖ βουλευτής! Νεολαῖοι τῆς ΚΝΕ τό Σάββατο βράδυ μάζευαν ὅσα ψηφοδέλτια εἶχαν σταυρό στ'ὄνομά του! Ἐνῶ στούς Κοκκινιῶτες λέγανε ὅτι ὁ Θεοδωράκης θά πάρει σταυρό στό Κερατσίνι, καί στούς Κερατσινιῶτες ὅτι θά τοῦ βάλουν σταυρό στήν Κοκκινιά! Δηλαδή ξεγέλασαν καί τόν Θεοδωράκη καί τό λαό! Καί πλήγωσαν νομίζω πιό πολύ τόν ἑλληνικό λαό γιατί τοῦ ἔδειξαν <u>ἀχάριστο</u> ἀπέναντι σέ κάποιον πού στήν ἐπταετία τοῦ εἶχε προσφέρει τόσα πολλά...

Ὅμως παρ'ὅλ'αὐτά ὁ Μίκης δέν κατηγόρησε ποτέ τό Κόμμα. Θά μποροῦσε νά βγεῖ νά τά καταγγείλει ἀνοιχτά ὅλα αὐτά. Εἶχε μάρτυρες. Στοιχεῖα. Ντοκουμέντα. Προτίμησε νά σωπάσει. Κλείστηκε στό Βραχάτι. Ἐκεῖ ὁ σ.Χ. λίγες μέρες μετά τίς ἐκλογές πῆγε γιά νά τοῦ πεῖ: "Κάναμε αὐτοκριτική. Ἦταν λάθος μας πού δέν βγῆκες βουλευτής. Ἀλλά καί δικό σου λάθος γιατί δέν μᾶς ζήτησες νά σέ βοηθήσουμε...". Καί ὁ Μίκης τοῦ ἀπάντησε: "Ἐγώ δέν ἤθελα βοήθεια ἀπό κανέναν. Τό μόνο πού ἤθελα ἀπό σᾶς καί τό Ἐσωτερικό ἦταν νά <u>μή μέ χτυπήσετε.</u> Ὅμως ἐσεῖς καί οἱ δύο μοῦ κάνατε ἀμείλιχτο πόλεμο. Ἦταν τό εὐχαριστῶ γιά τή συμμετοχή καί τόν ἀγώνα μου μέ τήν Ἑνωμένη Ἀριστερά...". Καί σέ συνέχεια τοῦ ἔδωσε ὅσες πληροφορίες καί στοιχεῖα εἶχε τότε στή διάθεσή του γιά τό ὀργανωμένο μποϋκοτάζ ἀπό τήν πλευρά τοῦ ΚΚΕ...

Τήν ἐποχή ἐκείνη, -Νοέμβρης τοῦ 74- , ὁ Μίκης εἶχε διατυπώσει ἤδη ὅλες του τίς σκέψεις, τίς διαφωνίες, τίς προτάσεις, κλπ., σχετικά τόσο μέ τήν τρέχουσα πολιτική -"ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ Η ΤΑΝΚΣ"- ὅσο καί γιά τά καθαρῶς ἰδεολογικά καί κομματικά προβλήματα. Ἀπό τότε ὡς τώρα, κανένα καινούργιο στοιχεῖο δέν προέκυψε!...

Ἐντούτοις τότε ὁ Γραμματέας τοῦ Κόμματος πήγαινε νά τόν συναν-

100

-τήσει στό Βραχάτι.Καί ὅταν ἀργότερα -"Ανοιξη τοῦ 75- ὁ Μίκης ἔδινε συναυλίες σέ ὅλη τήν 'Ελλάδα,ἡ ΚΝΕ μέ ἐντολή τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου εἶχε ἀναλάβει τήν περιφρούρησή του...

"Αρα ἡ ὀξύτατη ἐπίθεση ἀπό μέρους τοῦ Κόμματος δέν ἔχει σχέση οὔτε μέ τίς ἰδεολογικές του, οὔτε μέ τίς πολιτικές του θέσεις.

Οἱ αἰτίες της θά πρέπει νά ἀναζητηθοῦν ἀλλοῦ...

Γνωρίζω ὅτι μετά τήν ἐπιστροφή του ἀπό τήΜόσχα,θέλησε νά δημιουργήσει τήν ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΗ ΧΙΛΗ σάν ἕνα πειραματικό χῶρο γιά τήν ἑνότητα τῆς 'Αριστερᾶς.Τό Πολιτικό Γραφεῖο συμφώνησε μ'αὐτή τήν ἰδέα.'Ο Μίκης προτάθηκε καί ἀνέλαβε Πρόεδρος τῆς 'Επιτροπῆς καί ὑπέδειξε ὁ ἴδιος τό τόν Τσουκόπουλο γιά Γραμματέα της."Οταν ὅμως ἔγινε ἡ σύσκεψη γιά τή Χιλή,πληροφορήθηκε ἀπό τόν Τσουκόπουλο πού ὑπόγραφε πλέον σάν Πρόεδρος τήν ἐκπαραθύρωσή τουΙ..

'Από τότε ἄρχισε ἐνέντιόν του ἕνας κρυφός ἀλλά ἔντονος καί γενικός πόλεμος λάσπης.Μέ κεντρικό φορέα τήν ΚΝΕ.Πόλεμος πού δέν εἶχε πλέον σάν στόχο μονάχα τόν πολιτικό ἀλλά καί τόν μουσικό.'Αποφασίστηκε δηλαδή ἡ ἐξόντωσή του καί ἀντικατάστασή του ἀπό ἄλλους συνθέτες. Πλευρίστηκε ὁ καλλίτερος συνεργάτης του ὁ Γιάννης Ρίτσος.Καί προωθήθηκε ὁ μαθητής του Σαμοΐλης καί ἡ Παπαστεφάνου πού εἶναι γέννημα θρέμα δικό του... Μέ ἄλλα λόγια θρίαμβος τοῦ θεοδωρακισμοῦ μέ κύριο στόχο τόν ΘεοδωράκηΙ Μά δέν βλέπουμε ὅτι ὅσα Φεστιβάλ,ὅσες Συναυλίες, ὅσα Πολιτιστικά Κινήματα καί ἄν γίνουν,ἔχουν τή ρίζα τους μέσα στό ἔργο του,μέσα στή δράση καί τίς ἰδέες του;

Ἐν πάσει περιπτωσει,μετά τή θριαμβευτική ὑποδοχή πού τοῦ γίνεται ἀπό τίς μάζες παντοῦ ὅπου κι'ἄν πηγαίνει,ὁ πόλεμος ἐντείνεται:

"Ας δοῦμε τί ἔγινε στούς τελευταίους μῆνες:

Στό Αἰγάλεω ἡ ΚΝΕ ἐφαρμόζει τό σπίτι μέ σπίτι.Σύνθημα "νά μήν

πάει κανείς στή Συναυλία τοῦ Θεοδωράκη". Ἀποτέλεσμα τό Γήπεδο εἶναι ἀσφυκτικά γεματο. Καί 80ο/ο νέοι καί νέες.

Στή Νίκαια, πού ἡ Συναυλία δίνεται στά πλαίσια τοῦ γιορτασμοῦ τῆς ἐπετείου τοῦ μπλόκου καί πού τά ἔσοδα θά πᾶνε γιά ν'ἀγοραστεῖ ἡ μάντρα –τά ἔσοδα τοῦ Ἀιγάλεω ἦταν γιά τίς παιδικές κατασκηνώσεις– τό Κόμμα σβήνει τ'ὄνομά του ἀπό τίς ἀφίσσες.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ ΟΦΟΝ, στέλεχος τοῦ ΚΚΕ, ἀναποδογυρίζει ἐπιδεικτικά τό ταμεῖο μπροστά στό Γήπεδο. Ἀπειλητικά τηλεφωνήματα δέχεται ἡ ΕΔΑ. "Ἡ ΚΝΕ θά χτυπήσει τόν Θεοδωράκη". Φεϊ-βολάν μέ περίεργες ὑπογραφές ρίχνονται στούς δρόμους. Γιά πρώτη φορά "Θάνατος στόν προδότη Θεοδωράκη".. Ἀποτέλεσμα 10.000 Κοκκινιῶτες γεμίζουν τίς κερκίδες. Ἐνῶ ὁ Μίκης, μέ τήν εὐκαιρεία τῆς πρώτης ἐμφάνισης τῆς τραγουδίστριας Μαργαρίτας Ζορμπαλᾶ πλέκει τό ἐγκώμιο τῆς Προσφυγιᾶς...

Στήν Πάτρα, τή συναυλία ὀργανώνει ἐπίσημα ἡ ΕΔΑ. Οἱ εἰσπράξεις ὑπέρ τοῦ ἱδρύματος ἀνιάτων. Ἐκεῖ τό σπίτι μέ σπίτι καί καφενεῖο, πανεπιστήμιο κλπ., ὀργιάζει. Ἡ τοπική ΕΔΑ καταγγέλει ἀνοιχτά τήν ΚΝΕ καί τό ΠΑΣΟΚ. Στό Στάδιο 15.000 Πατρινοί. Μαζί καί 300-500 Κνίτες καί Πασοκσίδες, ὀργανωμένοι. Ἀποδοκιμάζουν τόν τοπικό ὁμιλητή τῆς ΕΔΑ πού ἁπλῶς εὐχαριστεῖ τό κοινό. Ὅταν ὅμως ἀνεβαίνει ὁ Μίκης δέν τολμοῦν νά βγάλουν ἄχνα. Μετά τό διάλειμμα, τή στιγμή πού ὁ Ἥλιος ἀνεβαίνει τά σκαλιά γιά νά χαιρετήσει, ξεσπᾶ τό γιουχαΐτό. Γιουχαΐζουν, νέα παιδιά, ἕναν γέροντα ἡγέτη γιατί ἀνεβαίνει μέ δυσκολίες τά σκαλιά.. Εἶναι ὁ νόμος τῶν ἀντιφρονούντων. Αὐτά πού μᾶς ἔκαναν οἱ χίτες καί οἱ φασίστες. Αὐτοί πού λιθοβολοῦσαν τόν Μίκη ὅταν στά 1960 ἔπαιζε στήν Μακεδονία τούς ΕΠΙΤΑΦΙΟΥΣ καί τά ἄλλα θούρια τῆς Ἀριστερᾶς...

Στή Θεσσαλονίκη φαίνεται ὅτι διδάχτηκαν ἀπό τήν Πάτρα, γι'αὐτό

Στη Νίκαια και η Σαμαντά είχαν στις γυναίκα του Λεοβατσιώ
γράμματα λένανε. Και βοό\ο νέοι και νέες.

Στη Νίκαια και η Σαμαντά είχαν στις γυναίκα του Λεοβατσιώ
μάς ευκαιρία του Ζαφρά και ήταν -τα Ζωσά του 'Αγλάγιεμ βλεπα λίγα α,γλοβοαεί
ή ήρατβα -τα Ζωσά του 'Αγλάγιεμ βλεπα λίγα στις καρτικές καταπλαγ-
σεις- τα Κρήτα αβλάνει ε,ζοιόπα του γυα στις γράτασες.
.Ο Πρεσερόσε του ΟΣΟΜ'σαεγεχος του ΚΚΣ'ραμοποροιηβίΣεν ευρεσπιπκή
η κεπεζο πιβοσαή σπο Ζμεγο.'Υπεγυλπκή αλγεδπαήπατα ρεχεπατ
Κνν."Η ΚΜΣ θή χπιμζάει τοη θεοριθρκιμ."θεί-βογρα πε κεβιεβάεε ρυο-
λοσάς ριχλοάπατ σπορε ρεβτοπε.Ζπή πβώπ φοβε "θήαπατ σπορ κροορεμ
βεοριθρκιμ."'Υπολέγεσθη 10.000 Κοκκπαγμέπες λεπζέοπα στς κεβκίρες.
.Λαμ ο Νίκαις'πε ρόκαπεβτα αμε κρώπεβ ένβαγπολς αμε τραλοηρίσαβτα
σε Μοβλεβίσπε Ζοβπιτγζ κγέκετ τρ ήλκμπο.κμε Πβοοβαλγσε...
Σπμα Πιεπε'μ σπαπαγία ρβλαμζπετ ένιομπα μ ΣΥΥ.ΟΓ είομβρέετ ρμεβ
ιμο ΓεβρΗπτοσ ήμρέτεμ.'Πκεί τρ ομέτ πε ομέτ κπς κάρεπεζε'καπεκτο-
αμπο κμι.'ρβλγρέετ. Η τοιπκή ΣΥΥ κατπλλέγετ ήμοήχπρ αμα ΚΜΣ κπς
τρ ΠΖΕΟΚ.Ζτρ Ζέρρτο 15.000 Πατβήπατ.Νπέζ κπς 300-500 Κήτετ κπς
μαοκοτρέετ,ρβλαπμέπατ.'Υπορόκπηρέσπα τρα τοιπκρ ρπτγωμή αμε ΣΥΥ
τοη γωγμε εφκαβτατέζ τρ κοπαρ."Οτεπ ρήπε ένεβρέπατ ρ Νίκαις ρέπ
ρ 'Ηγτοβ Δπ βήμγοπα ρχπα.Νέτρ τρ ετρέγετήπε'μ οτπλήμ κοη
Σοπα'πέα κατρέρ' ένπα λέβοπατ μήρέμ λέπατ ένβαγπέατ πε ρπακογτες
τνέβρέπατ τρ ακωγτρ λήρ πρ κατβεπρόατ'Ξεσμρ τρ λτοπκπατρ.Ιοπκωτρ-
.Ηγτοβρ πρ βήμγοπα ρχπα.Νέτρ τρ ετρέγετήπε'μ οτπλήμ κοη ρ 'Ηγτοβ
τοη γωγμε εφκαβτατέζ τρ κοπαρ."Οτεπ ρήπε ένεβρέπατ ρ Νίκαις ρέπ
Πιακοκατρέετ,ρβλαπμέπατ.'Υπορόκπηρέσπα τρα τοιπκρ ρπτγωμή αμε ΣΥΥ
τρ ΠΖΕΟΚ.Ζτρ Ζέρρτο 15.000 Πατβήπατ.Νπέζ κπς 300-500 Κήτετ κπς
αμπο κμι.'ρβλγρέετ. Η τοιπκή ΣΥΥ κατπλλέγετ ήμοήχπρ αμα ΚΜΣ κπς
τοη ΓεβρΗπτοσ ήμρέτεμ.'Πκεί τρ ομέτ πε ομέτ κπς κάρεπεζε'καπεκτο-
Σπμα Πιεπε'μ σπαπαγία ρβλαμζπετ ένιομπα μ ΣΥΥ.ΟΓ είομβρέετ ρμεβ
σε Μοβλεβίσπε Ζοβπιτγζ κγέκετ τρ ήλκμπο.κμε Πβοοβαλγσε...
.Λαμ ο Νίκαις'πε ρόκαπεβτα αμε κρώπεβ ένβαγπολς αμε τραλοηρίσαβτα
βεοριθρκιμ."'Υπολέγεσθη 10.000 Κοκκπαγμέπες λεπζέοπα στς κεβκίρες.
λβαμε ο πρεσερόσε του ΟΣΟΜ'σαεγεχος του ΚΚΣ'ραμοποροιηβίΣεν ευρεσπιπκή
η κεπεζο πιβοσαή σπο Ζμεγο.'Υπεγυλπκή αλγεδπαήπατα ρεχεπατ
Κνν."Η ΚΜΣ θή χπιμζάει τοη θεοριθρκιμ."θεί-βογρα πε κεβιεβάεε ρυο-
ρεπ κπατεί απ Σπμαπτά τοη θεοριθρκιμ."'Υπολέγεσθη το Ζμεγο εζπατ

δέν μπῆκαν στό Στάδιο. Ὀργίασαν ὅμως στό σπίτι μέ σπίτι. Ὁμάδες ΚΝΕ ἔμπαιναν σέ κάθε σπίτι γιά νά ποῦν ὅτι δέν θά πρέπει νά πάει κανείς στή συναυλία τοῦ Μίκη, ὅπου δινότανε τό ΑΞΙΟΝ ΕΣΤΙ. Ἄφηναν νά φανεῖ ὅτι θά γίνουν φασαρίες... Στό μεταξύ ἄλλες ὁμάδες κατάστρεφαν δύο ταμεῖα...

Τί ἄλλο κλίμα ἤθελε ὁ προβοκάτορας γιά νά γράψει "Θάνατος στόν Θεοδωράκη";

Καί ποιός εὐθύνεται γιά τό κλίμα αὐτό;

Στό μεταξύ πῶς ἀντιδρᾶ ὁ λαός; Ὅπως εἶπα, τά στάδια ~~ἤκκκ~~ εἶναι παντοῦ κατάμεστα. Καί νομίζω ὅτι αὐτό πού ἔγινε ~~ακά~~ μέ τό ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΚΟ δέν ἔχει ποτέ ξαναγίνει... Ποιά εἶναι τά συμπεράσματα ἀπ' αὐτήν τήν ἱστορία;

Πιστεύετε ὅτι μέ τήν στάση τοῦ Κόμματος ἀπέναντί του τόν ἀπομονώνουνε;

Καί ὁ Μίκης εἶναι σήμερα εὐάλωτος, γιατί ἡ πολιτική πού κάνει εἶναι τολμηρή καί εὔκολα μπορεῖ ν' ἀλλοιωθεῖ τό νόημά της. Τί θά γίνει ὅμως ὅταν κρίνει ὅτι ἦρθε ἡ ὥρα νά χτυπήσει κι' αὐτός τήν Α ἤ Β κυβέρνηση... ὅταν κρίνει ὅτι αὐτό εἶναι ὀφέλημο.. Ὅταν δηλαδή κάνει κι' αὐτός "δημοκοπική" πολιτική; Τότε ποιός θά σημαζέψει τή νεολαία; Ἐδῶ στά Γιαννιτσά εἶπε κάτι κατά τῆς χωροφυλακῆς καί οἱ νέοι τόν πῆραν στούς ὤμους...

Καί τί θά γίνει ὅταν αὔριο-μεθαύριο φανεῖ καί πάλι πεντακάθαρα μπροστά στό λαό ὅτι ὁ Μίκης δέν κούνησε οὔτε ρούπι ἀπό τό πόστο του... Ὅταν ὁ ἐχθρός τόν προκαλέσει. Ὅταν τόν χτυπήσει. Καί ὅταν ἐκεῖνος ὅπως τό συνηθίζει ἀπαντήσει μέ τόν ἴδιο τρόπο ὅπως στό παρελθόν. Ὅταν φανεῖ δηλαδή πεντακάθαρα ὅτι ὁ Μίκης εἶναι πεντακάθαρος ἀγωνιστής καί ὅ,τι ἔκανε, ὅ,τι κάνει, τό ἔκανε καί τό κάνει γιατί ἔτσι πίστευε ὅτι ἐξυπηρετεῖ τό λαό καί τό κίνημα, τότε τί θά γίνει; Θά

ξανακάνουμε μπροστά στόν τάφο του αὐτοκριτική...; Θά τόν ἀνακηρύ-
ξουμε ἥρωα τοῦ λαοῦ κι'αὐτόν ἐκ'τῶν ὑστέρων;

'Η ἐντύπωσή μου εἶναι ὅτι εἴτε ὅλο τό Κόμμα κάνει λαθεμένη ἐκ-
τίμηση, εἴτε ὑπάρχει κάποιος ἤ κάποιοι πού πῆραν ὅλες αὐτές τίς πρω-
τοβουλίες πού ἀνέφερα πιό πρίν -καί πού μπορεῖτε καί πρέπει νά ἐλέγ-
ξετε κατά πόσο ἔχουν πράγματι πραγματοποιηθεῖ- πού νομίζω ὅτι ὄχι
μόνο δίνουν τροφή γιά μεγάλη προβοκάτσια, ἀλλά τό κυριότερο βάζουν
αὐτή τή στιγμή σάν κύριο στόχο τῆς ΚΝΕ καί ὅλου τοῦ Κόμματος ἕναν
ἀγωνιστή, ἕναν κοινωνικό παράγοντα καί ἕναν δημιουργό πού παρ'ὅλο
τό συγγενικό δεσμό πού ἔχω μαζί του τολμῶ νά πῶ ὅτι ἔχει πιά κατα-
ξιωθεῖ μέσα στή συνείδηση τῶν μαζῶν σάν ἕνας ἀφοσιωμένος καί πιστός
ἀγωνιστής καί δημιουργός τῆς 'Αριστερᾶς...

ΓΙΑΝΝΗΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ.

12. ΟΚΤ. 76.

Ευαγγελιστής Ματθαίος ούτω λέγει· Ουαί σοι Χοραζείν, ουαί σοι Βηθσαϊδά·

Εσπε μόνω σοι γαρ ει ήσαν αι δυνάμεις αι γενόμεναι εν υμίν, πάλαι αν εν σάκκω και σποδώ μετενόησαν.

Η εναρμονική των ειναι ειτε ειναι σε κοινή κρίση γαρ εκ-

λεκτών ειτε ρυθμός κρούσεως ή κρούσεως και μέρος φυσεί εστί υπο-

λοπονγες σοι ευαβεβα ντη κβτη -και σοι πιοβειτε και υβειτ αε εγεβ

Εστε χατα κρσο ελοσα υβεληατ υβαληατοπυδβει- σοι ολπε%μ ρατ ρχτ

ηρσο ειλοσα ελοδα ληη πεαεγω υβοδοκρατα'γγγε ση χηβρατεβο βεειοσα

ερμ ση αιτλλη σρα κρβτο σαρχο αμε κπε ργσοη σοι κοπτσοτ ελαα

γάματολ'ελαα κοτμωτηρ υαβρλοσατα και ελαα σιληοσηδιλ κοι ιαβ.ργο

Ελαβει ηρσο σιμ σιπεεγρσοι μρα ηειξμα σρα ελαε ρδοσπεηρνοδ και ιπσαρδ

ση σαλλελπηρ ρεσηβ κοι ελη ηειξ σοι ηειξ σοι λογηβ αε πε. ρατ ελκτ ηπγ κατεε

γάματολ'κοι σιληοσηδιλ αμε 'Αβροτεβρεε...

LIBRUM OFFERSUNT.

15.7κτ.36.

ΤΟ Κ.Κ.Ε ΚΑΙ Ο ΜΙΚΗΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ

---------- ΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ;

Ὑπόμνημα φίλων τοῦ συνθέτη
σχετικά μέ τίς διώξεις πού
ὑφίσταται ἀπό Κομμουνιστική Ἀθήνα 14 - 10- 76
Νεολαία Ἑλλάδας - Κ Ν Ε

Ἡ τραγωδία τῆς Ἑλληνικῆς Ἀριστερᾶς εἶναι γνωστή. Δυστυχῶς ,δύο χρόνια μετά τήν πτώση τῆς δικτατορίας ἡ λύση τοῦ δράματος ἐξακολουθεῖ νά εἶναι ἄγνωστη.Τό ΚΚΕ ἔδινε κάποτε διαβεβαιώσεις ὅτι μέσα σέ σύντομο χρονικό διάστημα θά εἶχε ἐξαφανίσει τήν Ομάδα..Ἀλλά ἡ ὁμάδα ἐξακολουθεῖ νά εἶναι κόμμα ,μέ γραφεῖα , μέ βουλευτές ,ἐφημερίδα καί νεολαία.

Τό φαινόμενο δέν εἶναι τυχαῖο: Οἱ ἡγέτες τοῦ ΚΚΕ ἀπό τήν τακτική τῆς ἀ φ ο μ ο ί ω σ η ς τῶν φυγόκεντρων τάσεων, προτίμησε τήν ἐξάπλωση τοῦ ὁλοκληρωτικοῦ πολέμου.Ἀπό τήν στρατηγική τῆς συνεναλλαγῆς,τῆς πειθοῦς,τῆς ἐπίμονης προσέγγισης ,προτίμησε τήν ἀδιάλλακτη ἀντιμετώπιση. Τό "Ἕνα εἶναι τό ΚΚΕ" μπορεῖ νά εἶναι ἕνα σύνθημα γιά τούς φανατικούς στίς διαδηλώσεις,δέν ἔχει ὅμως νομίζουμε καμία ἀξία γιά τόν πολιτικό παρατηρητή.

Ὁ Θεοδωράκης , ΠΙΣΤΕΥΕΙ ,εἰ τήν ΕΝΟΤΗΤΑ, πιστεύει ὅτι εἶναι ἐφικτή ἡ ἀφομοίωση ὅλων τῶν φ γόκεντρων δυνάμεων στό πραγματικό "ΕΝΑ καί μοναδικό ΚΚΕ.

ΜΙΑ ΚΑΚΗ ΑΡΧΗ

Στίς ἐκλογές τοῦ 74 τά δύο ΚΚΕ ἐπαγίδευσαν τόν Θεοδωράκη στήν Δραπετσῶνα.Ἀλλά ἄν τό ΚΚΕ ἐσ. ε"ναι ἀνδρεῖο καί ἀνεύθυνο τό ΚΚΕ γιατί δέν εἶπε καθαρά καί ξάστερα στόν συνθέτη , ὅτι θά τό πολεμ"σει μέ

ὅλες του τίς δυνάμεις στήν συνοικία ἐκείνη. Ὁ μίκης θά ἔβαζε ὑποψηφιότητα στήν Ἀθήνα μέ βέβαιη τήν νίκη του.

Ἀλλά, μήπως, ἐκείνη ἡ μείωση τοῦ Θεοδωράκη, δέν ὀφειλόταν σ'ἕνα κακό χειρισμό τοῦ ΚΚΕ, ἀλλά σέ μιάν καλοστημένη παγίδα γιά νά βγεῖ ἀπό τήν μέση ἐκλογικά ὁ συμφιλιωτής Θεοδωράκης; Εἶναι τυχαῖο ὅτι ἡ ἀδιαλλαξία τοῦ ΚΚΕ εἶναι ἐκείνη πού καί τότε δραστηριοποιήθηκε γιά νά μήν βγεῖ ὁ Θεοδωράκης βουλευτής; Ἡ ὑπόθεση εἶναι γνωστή. Πρόκειται γιά συνομωσία τῶν νέων κατά τῶν παληῶν; Ναί αὐτό συμβαίνει καί δέν ἐνημερώνεται πλήρως τό ΠΓ τοῦ ΚΚΕ.

Ὁ Θ. Ἡ ΜΟΣΧΑ ΚΑΙ Η ΧΙΑΗ

Τό 1975 ὁ Θεοδωράκης πῆγε στήν Μόσχα. Πάντα μέ σχέδια γιά τήν ἐνότητα, πῆγε στήν προτεύουσα τῆς ΕΣΣΔ. Εἶχε ἀπιστρέψει ἀπ' ἐκεῖ ἱκανοποιημένος. Ἐνθουσιασμένος. Μέ τήν ἐπιστροφή του ἀπό τήν ΜΟΣΧ γίνεται μιά προσπάθεια νά δημιουργηθεῖ ἐπιτροπή γιά τήν ΧΙΑΗ σάν ἕνα πειραματικό χωῦο γιά τήν ΕΝΟΤΗΤΑ τῆς Ἀριστερᾶς. Τό ΠΓ τοῦ ΚΚΕ συμφώνησε μ'αὐτή τήν ἰδέα. Ὁ Μίκης προτάθηκε καί ἀνέλαβε Πρόεδρος τῆς ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ καί ὑπέδειξε ὁ ἴδιος τόν Δημητικό Σύμβουλο Τσουκόπουλο γιά ψραμματέα τῆς Ἐπιτροπῆς. ΟΤΑΝ ΟΜΩΣ ΕΓΙΝ Η ΣΥΣΚΕΨΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΙΑΗ ΠΑΝΤ ΦΟΡΗΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΣΟΥΚΟΠΟΥΛΟ ΠΟΥ ΥΠΟΓΡΑΦΕ ΜΙΑ ΣΑΝ ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΝ ΕΚΠΑΡΑΘΥΡΩΣΗ ΤΟΥ.....

Ἀπό τότε ἄρχισε ἐναντίον τοῦ συνθέτη ἕνας κρυφός ἀλλά ἔντεχνος καί ἔντονος πόλεμος λάσπης. Κατά τοῦ Θεοδωράκη, ναί, καί ἀπό τήν ΚΝΕ. Γιά νά κυριολεκτοῦμε: Ἀπό τήν καθοδήγηση τῆς ΚΝΕ. Τόν χτυποῦν, πλησιάζοντας ἀκόμα καί συνεργάτες τους τούς ὁποίους προσπαθοῦν νά ἐπιρρεάσουν κατά τοῦ Θεοδωράκη. Ὁ Ριζοσπάστης, ὅταν τόν θυμᾶται, τοῦ ἐκτοξεύει ὕβρεις οὐ δέν εἶναι δυνατόν νά ἀναφερθοῦν ἐδῶ. Μέσα στόν Ριζοσπάστη, ὅση τολμοῦν νά ὑποστηρίζουν τόν συνθέτη διώκονται ἤ καί ἀπολύονται - Γάτος, Τόλης Γιαννάκης, Σαπρανίδης. Ἀκόμα καί ἡ ἀδελφή του Μίτσα Θεοδωράκη τίθεται ὑπό διωγμόν ἐπειδή θαμαρτυρήθηκε ὅταν ὁ σκαρίμπας

Ἔγραφε στό Ριζοσπάστη ἀπεριγρ πτές ἀσχημίες .Σέ μία ἀπό αὐτή παρομοίαζε τόν Θεοδωράκη μέ "πορδή".....

ΑΝΑΠΟΔΟΓΥΡΙΖΟΥΝ ΤΑ ΤΑΜΕΙΑ

Ἡ πολεμική κατά τοῦ Θεοδωράκη δέν ἀποδίδει. Τά γήπεδα εἶναι πάντα γεμᾶτα. Ὁ θρίαμβος τοῦ συνθέτη ἐρεθίζει τούς καθοδηγητές τῆς ΚΝΕ.Καί ἐξωθοῦν τούς φανατικούς νέους σέ φασιστικοῦ τύπου ἐπιθέσεις κατά τοῦ Θεοδωράκη. Ὁ πόλεμος ἐντείνεται. Ἕνα πρόχειρο διάγραμμα τῆς τρομοκρατικῆς δραστηριότητας κατά τοῦ Θεοδωράκη τόν τελευταῖο καιρό:

- Στό Αἰγάλαιο κινητοποιῆται ἡ ΚΝΕ μέ τό σύνθημα: " Κανείς στήν συναυλία τοῦ Θεοδωράκη".
- Στήν Νίκαια ,ἡ συναυλία γίνεται στά παλίσια μιᾶς Ἀντιστασιακῆς γιορτῆς-κατά τῶν Ναζί - . Μέλη τῆς τοπικῆς ὀργάνωσης τοῦ ΚΚΕ σβύνουν τό ὄνομά του ἀπό τίς ταμπέλλες. Ὁ πρόεδρος δέ τοῦ ΟΦΟΝ , σ τ έ λ ε χ ο ς τοῦ ΚΚΕ καταστρέφει τό ταμεῖο πού πουλάει εἰσητήρια τῆς συναυλίας Θεοδωράκη.
- ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ ἡ συναυλία τοῦ Θεοδωράκη γίνεται μέσα στά πλαίσια ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ἐκδήλωσης τῆς ΕΔΑ . Καί ἐδῶ ἀκόμα δέν διστάζουν. Ἐφαρμόζοντας τόν νόμο τῶν " πολιτικων ἀντιφρονούντων" προσπαθοῦν νά διαλύσουν τήν πολιτική αὐτή ἐκδήλωση μέ κάθε εἴδους ἀσχημία μέσα στό γήπεδο. Στό διάλειμα οἱ 300 περίπου Κνίτες γιουχαΐζουν χωρίς ντροπή τόν γέροντα Ἥλια Ἡλιοῦ ὅταν αὐτός ἀνεβαίνει στό βῆμα γιά νά μιλήσει στήν ἐκδήλωση τοῦ Κδ,,ατός του. - Ἐφαρμόζουν . ὅτι παληά μᾶς "καναν οἱ φασίστες. Καί ε-ιναι αὐτό ΜΟΝΑΔΙΚΟ φαινόμενο στήν ἱστορία τῶν ΚΚ τῆς Εὐρώπης. Ὅλος ὁ τύπος τῆς Πάτρας στηλιτεύει τά γεγονότα , ἡ ΕΔΑ ἐπίσημα τά καταγγέλλει - εἶναι ἀκόμα Αὔγουστος - ἀλλά κ μία ὀργάνωση οὔτε στήν Πάτρα οὔτε στήν Ἀθήνα δέν διαχωρίζε τήν θέση της - καμιά ὀργάνωση τοῦ ΚΚΕ φυσικά.
- Στήν Θεσσαλονίκη ,πού ἀκολουθεῖ μ τά 18 περίπου

TRISTE, mais pas VAINCU
Il a perdu une bataille, mais pas la guerre -

Mikis Théodorakis " La Gauche a trahi la gauche"

la création d'une nouvelle gauche, c'est son but à l'heure actuelle -

Mikis Théodorakis est fatigué - Son grand corps est enfoncé dans son siège. Ses réponses sont lentes et convaincantes - On dit de lui qu'il est un combattant triste, qu'il est sceptique sur le plan idéologique - Il nous va nous le démentir avec conviction et ironie -

Il ne donne pas l'impression { d'être maintenant de faire machine arrière contre tout,

mais il remet plusieurs choses en cause - Même s'il paraît toujours continuer à croire il lui semble nécessaire de se retirer à y croire quelque peu pour méditer - Pour clarifier ses idées, repenser son idéal, chercher de nouvelles voies et éliminer définitivement presque les chemins inutiles et nocifs - démarches

Inutile de répéter sa biographie - Lors de ses deux visites à Barcelone on a beaucoup écrit sur lui - Et ses deux récitals ont été un prodige d'éloquence révolutionario-artistique -

Auparavant, Theodorakis discutait, nous démontrait son idéologie agrémentée de quelques conseils - lors de grandes causeries -
Aujourd'hui, il semble se parler à lui-même
Deux courants traversaient la salle où avait lieu l'interview, celui du scepticisme et celui du découragement -
Il invoqua un futur où tout serait mieux

Fascisme et gauche

" Je suis contre la politique menée par les partis de gauche à l'heure actuelle - "
Auparavant, on luttait contre un ennemi commun : le fascisme - Aujourd'hui nous devons redoubler de force et il en résulte que nous sommes divisés - De cette division naît le problème principal - C'est ainsi que la gauche s'est convertie en principal ennemi de la gauche - Aussi bien en Grèce qu'en Espagne, le fascisme est apparu en 1936, aujourd'hui beaucoup disent que les choses ont changé - Et ils se trompent - Les appareils de répression continuent à être entre les mêmes mains - Nous vivons d'autre temps, je vous l'accorde, je suis d'accord, mais ce qui est fondamental n'a pas changé en substance - (la substance de ce qui est fondamental n'a pas variée) -

La Grèce dépend de États Unis et même si nous n'appartenons pas à L'OTAN, nous en sommes dépendants - Le principal changement que l'on remarque en Europe, c'est celui du peuple - celui-ci est disposé à lutter pour sauver sauvegarder la démocratie de type parlementaire, bien que le soit au travers du compromis historique - Si j'étais espagnol j'aurai voté Suarez - le pacte social (en Espagne) peut être très critiqué car il peut apparaître comme un renoncement de la lutte prolétaire - Mais ce que beaucoup ne voient de classe pas, c'est que si les structures capitalistes s'effondrent, ce sont les ouvriers qui en subiront le principal préjudice - les préjudices.

La solitude d'un {lutteur / combattant de LONG COURRIER}

Après tant d'années, je suis aujourd'hui seul pour soutenir ces idées - je suis abandonné pratiquement par {tous / tout le monde} - Peut importe qui gagnera les élections - Le résultat en sera qu'il y aura un perdant : le peuple - ~~le~~ sera lui qui souffrira des conséquences - Beaucoup ne comprennent pas que la modération ~~c'est pas c'est~~ c'est pas la même chose que renoncement c'est pas synonyme de déviationisme

mais que c'est une marque d'intelligence et de réalisme - Mais je continue à insister sur le fait que les partis révolutionnaires de la gauche sont en crise et qu'ils laissent passer une occasion historique d'une manière incompréhensible - Et cette crise est palpable - Horizontalement la confiance - La Chine, une chine communiste, marxiste et maoiste, s'allie avec les Etats Unis capitalistes pour affronter un autre pays marxiste ; l'URSS - L'Amerique du Sud est Abandonnée à son sort - Personne ne l'aide, personne ne s'en préoccupe - Elle qui a besoin d'une Révolution immédiate, si elle ne succombe pas Aujourd'hui. Là-bas ils peuvent mourir pour beaucoup de raisons, même de faim - En Europe il en est autrement - Ils sont fixés sur la bande à BAADER
Ils sont dénudés par la bande de BAADER -
Une autre contradiction : d'un côté ce sont de merveilleux idéalistes - Ils luttent pour leur idéal allant même jusqu'à y laisser leurs vies - Ça, c'est formidable - Mais d'un autre côté, ils jouent avec la vie des autres - La gauche européenne les a conduit jusqu'à cette impasse et pour ensuite les y laisser, solitaires à la merci du désespoir - La société en générale, mais surtout la gauche sont responsables de la Bande BAADER Meinhoff -

Si j'avais 20 ans, j'apparaîtrais à ce groupe - Aujourd'hui j'ai passé l'âge - Aujourd'hui (3) quelques uns d'entre nous ressentent la nécessité d'un changement, mais sûrement nous nous demandons lequel ? »

109

Incongruités Révolutionnaires

Il existe un processus courant de stalinisation au sein de la gauche - Carillo est un bon communiste mais comment pouvons nous comprendre la politique de Moscou lorsqu'ils envoient des avions à Idi Amin Dada - Nous savons tous que ces armes seront employées contre le peuple ougandais - Comment pouvons nous comprendre qu'ils abandonnent aussi l'Amérique du Sud comme si ils ignoraient ce qui se passe là-bas - Je répète, que le problème ne vient pas du capitalisme, mais de la gauche - Non, non je ne vois pas à l'heure actuelle de solutions à tout cela - Peut-être la chose la plus importante, c'est la Révolution Culturelle - Non seulement il faut penser des Révolutions sociales économiques, mais aussi à une Révolution culturelle - (A) une plus grande maturité de conscience du peuple engendrera une analyse plus profonde de la situation - Cela a toujours aidé un pays à avancer - A l'aide de cela, on pourra enfin construire une nouvelle gauche qui fait tant défaut aujourd'hui - Aujourd'hui, au train où vont les choses, personnellement, je ne peux rêver en la politique -

Au nom du peuple? NON

Un des problèmes le plus importants, réside dans le fait de gouverner le pouvoir ou d'obtenir au nom du peuple, et ensuite l'oublier complètement - J'ai à mon actif 37 ans de militantisme au sein du Parti Communiste, et le plus triste c'est de voir comment on perds de plus en plus ses illusions -

Je crois que pour l'instant je ne peux faire qu'une seule chose: Espérer - C'est avec la musique que je trouve mon principal repos et ma principale consolation - Cela fait six mois que je n'ai rien composer, ce qui peut être donne une idée de l'état d'esprit dans lequel je me trouve, mais avec la musique je réunis à satisfaire mes principaux désirs - D'un autre côté, je voyage, et en le faisant je rencontre beaucoup de gens qui ont de problèmes et qui ressentent le besoin d'en parler - Cela aussi me révolte - Je suis très déprimé par le fait que sur le plan technologique nous soyons si avancé, nous sommes dans une période où la technologie est REINE et que si peu de gens puissent en avoir la jouissance - Je ne suis par une Révolutionnaire triste - J'essaye de faire

coexister l'état d'esprit (triste) dans lequel je me trouve et ma renommée, du mieux que je peux - je continue à être un homme au sein des masses - Il se passe qu'aujourd'hui les masses sont manipulées par les ~~Media~~ Mass-Média, de la contre-Révolution - les moyens de communication

Avant, comme je l'ai déjà dit, il y avait un ennemi visible (le fascisme) et il existait une stratégie et une tactique contre lui pour le contrer -

Aujourd'hui la trahison de la gauche provoque une confusion - Révolutionnaire je ne sais pas comment nous pouvons je peux l'attaquer la contrer -

Oui, c'est une trahison si bien cachée, qu'aujourd'hui elle peut sembler invisible je donne un exemple - En ce qui me concerne, le parti communiste grec que voulait boycotter une série de 30 concerts que j'ai donné sur une colline d'Athènes - Ils donnèrent des ordres pour que je ne puisse pas donner mes concert - Ils ne réussirent pas mais de justesse - Pourquoi le peuple grec ne peut-il écouter Mikis Théodorakis, membre pendant 37 ans, du parti ?

HISTOIRE ET TRAHISON

Beaucoup de ceux qui donnèrent ces ordres avaient été nourris (intellectuellement) et protégés par moi-même, pendant toutes ces années - Aujourd'hui je le paye

de cette monnaie (= voilà comment je suis récompensé)
Et je ne suis pas un cas isolé - L'histoire
dira qui fut "l'honnête" et qui fut
le traître à la cause du peuple - Non
ce n'est pas triste, c'est dur, de voir
ce qui se passe - Nous avons d'abord lutté
contre la dictature, puis contre l'invasion
nazie et maintenant les anciens Révolutionnaires
veulent nous placer devant une nouvelle
dictature en marche - Un mouvement
prolétaire révolutionnaire doit de temps en
temps s'arrêter pour réfléchir sur les moyens
dont il dispose et voir de quelle
façon ils peuvent les utiliser (au sein ou à l'intérieur
marché capitaliste - Sans cela il n'engendre
que chaos et se répète inutilement -
Il faudrait aspirer à l'obtention de
quelques nouveaux moyens de communication
qui ne t'utilisent pas
qui ne profitent pas de toi (de nous)
qui ne tirent pas profit de toi "
Faire des disques ou ne pas en faire
ENTRER dans le système ou pas -

Je comprends parfaitement ce qu'ils disent
Et c'est quelque chose que moi même je
me suis souvent demandé et je me suis
donné plusieurs réponses - Bon : je peux
utiliser les moyens capitalistes pour que

ceux-ci s'enrichissent à mes dépens avec mes disques ou je peux m'abstenir et disparaître, c'est à dire, ne pas collaborer — Mais cette seconde solution suppose que personne n'entendra mon message et c'est dur d'accepter cette IDÉE — Pour s'alléger, j'ai décidé de m'en tenir à une solution qui me semble équilibrée — Cette solution se résume ainsi, l'industrie et moi nous nous { devons / proposons } l'un de l'autre —

Eux pensent qu'ils sont gagnants mais je ne le crois pas — On ne peut aujourd'hui jouer au Don Quichotte, et s'élancer aveuglément sans ignorer son pouvoir — Si je n'enregistre pas de disques, je ne suis pas { ce Theodorakis } que je suis, et je n'existe plus de culte — C'est pour cela qu'il est nécessaire de faire des disques — Je désire faire des disques pour moi-même, et ce faisant le { jeu / culte } IA n'en sera que plus parfaite, mais ce qu'il n'est pas possible de faire, sous { aucun concept / quelque opinion qu'on ait }, c'est de perdre contact avec le peuple, avec la réalité — Ce serait courir au suicide —

Eux pensent qu'ils sont poignants moi je
me le vois pas - Or ne pas pouvoir
pour ou pas qu'ils, et n'entendre
Désespérément pas ignorer son pouvoir -
Si je m'engage par ce disque, je ne suis pas
que je suis, et je n'aurai plus de fuite -
C'est pour cela qu'il est nécessaire de faire de
disque - Je fais faire de disques
pour moi-même, et je faisons le pour
Ne en aura que plus parlé, mais si
qu'il n'est pas possible de faire, pas
Encore encore, c'est de parler
quelque chose qu'on AIT,
vaut avec le passé, avec la réalité -
Le droit avec ou suis E -

ΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΜΙΚΗ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΥΠΟ.

Κακῶς ἀνεγράφη στόν ξένο τύπο ὅτι "φοβᾶμαι" τό ΚΚΕ ἐξωτερικοῦ. Δέν φοβᾶμαι κανέναν, ἁπλῶς αἰσθάνομαι ἀηδία. Τόν τελευταῖο καιρό, τόσο ἐγώ ὅσο καί ἡ οἰκογένειά μου ἔχουμε γίνει θύματα μιᾶς ἐπίθεσης νέου τύπου. Διάφορα ἄτομα ἀγνώστου γιά μᾶς ταυτότητας μᾶς προπηλακίζουν σέ δημόσιους χώρους μέ ἐπίθετα ὅπως "**ἀποστάτη**, προδότη, προβοκάτορα" καί ἄλλα παρόμοια κοσμητικά.

Ἐπειδή ἀπό τή μιά πλευρά δέν ἔχω καμμιά διάθεση οὔτε νά χειροδικήσω οὔτε νά καταφύγω στή Δικαιοσύνη, καί ἀπό τήν ἄλλη δέν μπορῶ νά μείνω ἀδιάφορος, καί ἐπειδή ἔγινε πιά φανερό ὅτι οἱ σχέσεις μου μέ τόν γνωστό πολιτικό χῶρο ἀποτελοῦν καθαρά προσωπική μου ὑπόθεση, δηλαδή δέν ἀφοροῦν οὔτε ἐνδιαφέρουν κανέναν ἄλλον, -γιά ὅλους αὐτούς τούς λόγους σκέφτομαι πράγματι σοβαρά νά ἐγκατασταθῶ στό ἐξωτερικό μετά τό τέλος τῆς περιοδείας μου στήν Εὐρώπη καί τήν Ἀμερική πού θά διαρκέσει περίπου ἕξι μῆνες. Ἡ Σουηδία βρίσκεται μέσα στίς προτιμήσεις μου, γιατί ἐκτός τοῦ ὅτι θαυμάζω καί ἀγαπῶ τό σουηδικό λαό, οἱ ἁρμόδιοι Σουηδοί μοῦ προσφέρουν συγκεκριμμένες δυνατότητες (συμφωνική ὀρχήστρα, μεγάλη μικτή χορωδία, κλπ.) γιά ν' ἀναπτύξω ἀπερίσπαστα τό δημιουργικό μου ἔργο, πρᾶγμα τό ὁποῖο δέν μπορῶ νά κάνω ἐδῶ.

Ἀθήνα, 4.11.1976.

25

ΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΜΙΚΗ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΥΠΟ.

Κακῶς ἀνεγράφη στόν ξένο τύπο ὅτι φοβᾶμαι τό ΚΚΕ ἐξωτερικοῦ.
Ἁπλῶς αἰσθάνομαι ἀηδία;τόν τελευταῖο καιρό,ὅσο

ΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΜΙΚΗ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΥΠΟ.

Κακῶς ἀνεγράφη στόν ξένο τύπο ὅτι "φοβᾶμαι" τό ΚΚΕ ἐξωτερικοῦ. Ἁπλῶς αἰσθάνομαι ἀηδία. Τόν τελευταῖο καιρό, τόσο ἐγώ ὅσο καί ἡ οἰκογένειά μου ἔχουμε γίνει θύματά μιᾶς ἐπίθεσης νέου τύπου. Διάφορα ἄτομα ἀγνώστου γιά μᾶς ταυτότητας μᾶς προπηλακίζουν σέ δημόσιους χώρους μέ ἐπίθετα ὅπως "ἀποστάτη, προδότη, προβοκάτορα, πρῶτο προβοκάτορα" καί ἄλλα παρόμοια κοσμητικά.

Ἐπειδή ἀπό τή μιά πλευρά δέν ἔχω καμμιά διάθεση οὔτε νά χειροδικήσω οὔτε νά καταφύγω στή δικαιοσύνη, καί ἀπό τήν ἄλλη δέν μπορῶ νά μείνω ἀδιάφορος, καί ἐπειδή ἔγινε πιά φανερό ὅτι οἱ σχέσεις μου μέ τόν γνωστό πολιτικό χῶρο ἀποτελοῦν καθαρά προσωπική μου ὑπόθεση, δηλαδή δέν ἀφοροῦν οὔτε ἐνδιαφέρουν κανέναν ἄλλον, -γιά ὅλους αὐτούς τούς λόγους σκέφτομαι πράγματι σοβαρά νά ἐγκατασταθῶ στό ἐξωτερικό μετά τό τέλος τῆς περιοδείας μου στήν Εὐρώπη καί τήν Ἀμερική πού θά διαρκέσει περίπου ἕξι μῆνες. Ἡ Σουηδία βρίσκεται μέσα στίς προτιμήσεις μου, γιατί ἐκτός τοῦ ὅτι θαυμάζω καί ἀγαπῶ τό σουηδικό λαό, οἱ ἁρμόδιοι Σουηδοί μοῦ προσφέρουν συγκεκριμμένες δυνατότητες (συμφωνική ὀρχήστρα, μεγάλη μικτή χορωδία, κλπ.) γιά ν'ἀναπτύξω ἀπερίσπαστα τό δημιουργικό μου ἔργο, πρᾶγμα τό ὁποῖο δέν μπορῶ νά κάνω ἐδῶ.

Ἀθήνα, 4.11.1976.

ΥΠΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΙΚΗ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΛΑΟΝ.

114

...ρουσία με τὸν ...φο του κ. Γ. Βογιατζῆ ...ιὰ τὸ συγκοινωνιακὸ πρόβλημα τῆς πρωτευούσης.

Ὁ κ. Βογιατζῆς θὰ κάνη ἐνδελεχῆ εἰσήγησι γιὰ τὸ πῶς βλέπει τὸ Ὑπουργεῖο Συγκοινωνιῶν τὴν ὀργάνωσι τοῦ συγκοινωνιακοῦ φορέως ποὺ θὰ ἀντικαταστήση τὸ ΕΚΤΕΛ. Δὲν ἀποκλείεται νὰ ληφθῆ ἐντὸς τῆς ἡμέρας ὁριστικὴ ἀπόφασι γιὰ τὸ συγκοινωνιακὸ τῆς πρωτευούσης.

● Μὲ ἀμείωτη προσπάθεια θὰ συνεχισθῆ ἡ βελτίωσι τῶν ἀστικῶν συγκοινωνιῶν τῆς Θεσσαλονίκης, σύμφωνα μὲ τὸ πρόγραμμα τῆς Κυβερνήσεως. Τὸ ἀναφέρει σὲ ἐπιστολή της ἡ διοίκησι τοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀστικῶν Συγκοινωνιῶν Θεσσαλονίκης (Ο.Α.Σ.Θ.) πρὸς τὸν ὑπουργὸ Συγκοινωνιῶν κ. Γ. Βογιατζῆ μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς προσφάτου ἐπισκέψεώς του στὶς ἐγκαταστάσεις τοῦ Ὀργανισμοῦ.

...ινες

...υντι

...πὸ τὸ Ἑλλη-
Μπουρούντι,
...ὑπήκοοι ποὺ
...ουν καλῶς καὶ
...καμμία ζημιὰ ἀ-
...ύσα στὴν χώρα

...102 ΧΡΟΝΙΑ

ΑΓΡΙΝΙΟ, 4.—
...ές, ἀφήνοντας πίσω της
...γόνους, σὲ ἡλικία 102
...ασιλικὴ χήρα Δημ. Κα-
...ἀπὸ τὸ Θέρμο Τριχωνίδος.

Ο ΚΑΙΡΟΣ ΣΗΜΕΡΑ

...ς καιρὸς θὰ ἐπικρατήση κατ'
...σὲ ὅλη τὴν χώρα, ἀλλὰ ἀρ-
...θὰ αὐξηθοῦν οἱ νεφώσεις καὶ
...ιωθοῦν βροχὲς στὴν Δυτικὴ
Οἱ νεφώσεις θὰ ἐπεκτα-
...στὰ ἄλλα διαμερίσματα.

...ΤΤΙΚΗ

...καιρὸς, ἀλλὰ ἀπὸ τὸ ἀπό-
...σημειωθῆ αὔξησι τῶν νεφώ-
...ένεμοι θὰ πνέουν ἀσθενεῖς
...ασσα Σαρωνικοῦ καὶ Νο-
...οϊκοῦ θὰ εἶναι ἔως λίγο
...Θερμοκρασία Ἀθηνῶν με-
...καὶ 15 βαθμῶν Κελσίου.

...ΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

...καιρὸς μὲ παροδικὲς νεφώ-
θὰ αὐξηθοῦν τὸ ἀπόγευμα.
...μίχλες θὰ σημειωθοῦν τὸ
οἱ ἄνεμοι θὰ πνέουν ἀσθε-
...θάλασσα Θερμαϊκοῦ θὰ εἶ-
...λίγο ταραγμένη καὶ ἡ θερ-
...στὴν Θεσσαλονίκη θὰ κυ-
...εταξὺ 23 καὶ 15 βαθμῶν

ΦΟΒΑΤΑΙ ΤΟ Κ.Κ.Ε. ΕΞ.

Ὁ Μίκης θά ἐγκαταλείψη τὴν Ἑλλάδα

ΘΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΘΗ ΣΤΗΝ ΣΟΥΗΔΙΑ

ΒΟΝΝΗ, 4.

Ὁ Μίκης Θεοδωράκης σκέπτεται νὰ ἐγκαταλείψη μαζὶ μὲ τὴ οἰκογένειά του τὴν Ἑλλάδα καὶ νὰ ἐγκατασταθῆ στὴν Σουηδία, γιατὶ φοβᾶται τὸ πιστὸ στὴν Μόσχα Κομμουνιστικὸ Κόμμα Ἑλλάδος.

Τοῦτο ἐδήλωσε ὁ Ἕλληνας μουσικοσυνθέτης πρὸς τὴν Σουηδικὴ ἐφημερίδα «Ἐξπρέσεν». Ὁ Θεοδωράκης εἶπε ὅτι τὸ Κ.Κ.Ε. ἐξ. χρησιμοποιεῖ τρομοκρατικὰ μέτρα ἐναντίον του. Στὴν ἀρχὴ τοῦ ἔκανε ἐπιθέσεις μὲ δημοσιογραφικὰ ἄρθρα καὶ προκηρύξεις.

Τελευταία ὅμως εἶπε ὁ Μίκης, ἔχω προχωρίσει σὲ ἀνοικτὲς ἀπειλὲς φυσικῆς βίας ἐναντίον του.

Ἀγγελιοφόρος
4.11.76.

Δηνάριο
Ριάλ Σαουδ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕ

Γιά τιμολόγια διατυπωμένα
μισμα διαφορετικό ἀπό ἐκεῖνο σ
ποῖο γίνεται τελικῶς ὁ διακανονισμός,
ἡ μετατροπή θά ἐνεργήται μέ τήν ἐφέ
χουσα στό ἐξωτερικό σχέση μεθ' ὁ
μίσματος πρός τό δολλάριο. Ἡ σχέσ
αὐτή θά δίδεται ἀπό τήν ἀρμοδία ὑ
πηρεσία τῆς Τραπέζης Ἑλλάδος (τηλ.
8238.074).

1. Πωλήσεις μέχρι Διρχμ Κάταρ
10 κατ' ἄτομον.
2. Ἀγοραί μόνον εἰς τεμάχια τῶν
K.S. 100 καί πάτω.
3. Ἀγοραί καί πωλήσεις μέχρι LITS
85.000 κατά πελάτην, εἰς τεμάχια τῶν
LITS 10.000 καί πάτω.
4. Ἀγοραί μέχρι K.N 600 κατά
πελάτην, εἰς τεμάχια τῶν K.N 100
καί πάτω.
5. Ἀγοραί μέχρι Μάρκων Φινλαν
δίας 8.000 κατά πελάτην.
6. Ἀγοραί μέχρι Λιρῶν Μάλτας 100
κατά πελάτην, εἰς νέα τραπεζογραμ
μάτια, τεθέντα εἰς κυκλοφορίαν ἀπό
15.1.73.

Σημειώσεις

Α' Προκειμένου περί ἀγορᾶς τῶν
ἀνατέρω νομισμάτων, πλήν δολλαρίων
ΗΠΑ, ἄξιας μεγαλυτέρας τοῦ ἀντιστοι
χου τῶν δολλαρίων 100.000 κατά πε
λάτην, ἀπαιτεῖται, πλήν τῶν ἀνδεχο
μένων μεγάλων διακυμάνσεων τῆς τι
μῆς των εἰς τάς ξένας ἀγοράς, προη
γουμένη συνεννόησις μετά τῆς ἁρμο
δίας Ὑπηρεσίας τῆς Τραπέζης τῆς Ἑλ
λάδος (τηλ. 823.8074, 823 8867 ἀπ
ἐσθείας καί 82 0551 ἐσωτ. 810 4061
πρός καθορισμόν τῆς ἑκάστοτε ἐφαρμο
στέας τιμῆς.

Β' Εἰδικώτερον προκειμένου περί ἀ
γορᾶς λιρῶν Ἀγγλίας ἡ κατά τά ἀνω
τέρω προαπαιτεῖται διά πο
σά ὑπερβαίνοντα τάς στερλ. 15.000
κατά πελάτην

ICAP

ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ

3.11.76	Διαφορο εἰς Μονάδας	%
ΓΕΝΙΚΟΣ (1959=10)		
314,66	+0,66	+0,20
Νεοεισαχθεισῶν: (Αὔγουστος 1972=100)		
181,57	+0,26	+0,13

ΤΑΣΕΙΣ ΑΓΟΡΑΣ

	Αριθ. μετοχ.ιων	τιμῶν
Ἄνοδος	33	
Κάμψις	35	
Σταθεροί	32	

ICAP

ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΟΜΟΛΟΓΙΩΝ

3.11.76	
91,24	—

Ἠλεκτρ
λιμένα
ΚΛΕΙΣΤΟ

ΠΟΛΥ

Εἰς ράβδ
ρίου) εἰς
125.25—126.2

Α

Αὐτούσιος 99
οὐγγίαν εἰς πέννες

999 ΦΙΜΙ (κα
σέντς) 435.50.

ΠΛΑΤΙΝ

ΛΟ

Ἐλευθέρας ἀγορᾶς
ἐξ ἀποθήκης Ἡν. Βασ
στερλίνας κατ' οὐγγίαν)
109.50.

ΝΕΑ Υ

Ἐλευθέρας ἀγορᾶς καί
γενισμένη **Κ**

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙ

Ν. ΥΟΡΚΗΣ

ΔΕΙΚΤΗΣ DOW JON

Βιομηχ.	966.9
Μεταφ.	211.8
Κοινῆς Ὠφελ.	98.5

Ἡ καθυστέρησι δημοσιεύ
φείλεται στήν διαφορά ὥρα
Ν. Υόρκη.

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΚΕΦΑ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 29.1

1. «ΔΗΛΟΣ»

ΔΕΝ ΑΦΙΧΘΗ

2. ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣ

Καθ. ἐνεργ.	343.154.
Μερ. ἐν κυκλ.	652.
Καθ. ἀξ. μεριδίου	
Τιμή διαθ. μεριδίου	
Τιμή ἀξ. μεριδίου	

ΗΜΕΡΗΣΙΟΙ ΔΕΙΚΤ
ΤΙΜΩΝ ΜΕΤΟΧΩ
ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ Α

Τραπ. - Ἀσφ.	1568,19
Ἐμπορομιομ.	1237,55
Γενικός	1357,7

'Αγαπητέ Μίκη.

Παρακολουθοῦμε στόν τύπο ὅλη τήν θλιβερή ἱστορία πού σέ ὁδήγησε στήν ἀπόφαση νά σηκωθῆς καί νά φύγης ἀπό τήν "Ελλάδα.

Μέσα μας νιώθουμε ντροπή καί λύπη.

Δυό χρόνια ὕστερα ἀπό τότε πού τραγουδούσαμε τά τραγούδια σου κρυφά καί μέ κίνδυνο, νά πού χρειάζεται νά συμπαρασταθοῦμε στόν δημιουργό τους.

Καί ἀπό ποιούς ; 'Από ἐκείνους πού μαζί τά τραγουδούσαμε μέ βουρκομένα μάτια καί φουρτουνιασμένη τή ψυχή τίς μέρες τῆς χούντας.

Γι" αὐτό σέ καταλαβαίνουμε πολύ ἀγαπητέ Μίκη.

'Αλλά ὄχι νά φύγης. "Οχι. Αὐτός ὁ τόπος εἶναι δικός μας καί δικός σου, καί τό δικαίωμα τῆς ἐλευθερίας δέ μπορεῖ κανείς νά σοῦ τό πάρει. Δέν πρέπει νά περάση ἡ συκοφαντία, ἡ μισαλοδοξία καί ὁ φανατισμός.

'Εδῶ δέν πρόκειται νά σοῦ ποῦμε πῶς σέ χρειάζεται ὁ τόπος καί πῶς δέν πρέπει νά χαθῆ ἕνα κεφάλαιο πολύτιμο.

Θά σοῦ ποῦμε ἁπλά πῶς νιώθουμε τήν ἀνάγκη νά ὑπερασπιστοῦμε τό δικαίωμα σου- ὅπως καί κάθε "Ελληνα- νά δημιουργῆς, νά ἐκφράζης τήν γνώμη σου, νά ἀγωνίζεσαι γι'αὐτό πού πιστεύεις.

"Ισως νά διαφωνοῦμε μερικοί ἀπό μᾶς μέ κάποιες ἀπόψεις σου, ὅπως τυχαίνει ἀνάμεσα σέ ἐλεύθερους ἀνθρώπους. "Αλλά γι'αὐτό ἀξίζει πιό πολύ νά σταθοῦμε κοντά σου.

Πιστεύουμε πῶς ὑπερασπιζόμαστε τή Δημοκρατία ὅταν σέ ὑπερασπίζόμαστε.

'Αγαπητέ μας Μίκη εἴμαστε κοντά σου. Δέν εἶσαι μόνος.

Κοκκινιά 7-II-76

Γειά χαρά

Ἀκολουθοῦν ὑπογραφές σε ξεχωριστό φύλλο

Конкрете 3-II-36

Дете Хавре

„Удавиле тая Мгчи ействате жолде сам. Уеа елаат брлоз?

Прогеѳѣнме мрѳ дневаагѣбчаате ли ушпокваагта ѳлаа ое дневаагѣбчаате.
жолд сам.

гаѓтеам ое ѓуеѳѳевонѓ гаѣрцуонѓ.„Уууе Ар,арад ѳсѣсег ига жоуд чд оаѳоѳлне
„Геѳѓ ад, ѓгаѣфмоѳлне тебѓкоѓ ѓчд ѓѳх ѓчфбегѓ сам' ѳ,дмѓ ахбчаег
ѳсѣсеат Ар,арад жоз игаѳеѳгѓ.

сам- ѳ̣дмѓ хаѓ жеже „Ѓуулаа- ад ѳ,ибгто ѣаѣѳѓсѓ'ад ѓхѣѣѳѓсѓ ида ѣдмгц сам'ад гам-
ад сам жолдѳ ѓцуч мрѳ ардѳонне ида гаѣдхц ардѳѳѣваагаѳолне ад ѓгмаѓтма

тѳѳѓет ад ѓхцч ѓам хеѣчуато жоуѳгто.

„ВѲѡ ѳеа идфчеѓаат ад сам жодлне мрѳ ое хѣегѳѣеат ѳ гѳѳоѓ мчд ѳеа
ад хеѣчаш ц сапобаагѓ' ц ѣгаачфоѳѣѓа мчд ѳ дчаагагдгѳ?
ѓчд гѓмаѓтма ѓѳ ѓчеѳѳѣѣѓас ѳѣ ѓѣѣѣеѓ ад сам ад мфѣет.Уеа ѣѣеаег
„Уууе ѳ,ѓх ад ѣсдѣд. „Охг. Уѳѳѳѳ ѳ ѳѳѳѓ ецаат ѓгмѳѓ тад жаѳѳѓмѳг сам'
Ьг, ѳѳѳѳ ое жаѳаучѣѳѳѳлне жоуѳ ѳчаѳѳе Мгчи.
Ѣдмбхбчеа ѣчѳѳа жаѳ ѣдмѣѳѳлгаѓсѓчеаѳ ци ѣѣхцф ѳѳ ѣебеѓ ѳѳѓ Хдмѳѳѳ.

Кчѓ ѓчд ѳогдѳ ; „Уид ѓчеѳѳлоѓ жоз ѣчѳѓ ѳѳ ѣѣаѳлдгдгдлне ѣе
жаѳ ѓе жѳѳдѳлго' ад жоз Хбегѳѳѓаат ад сапѣѣѣаѳлдѳлне ѳѳѳа ѳцѣгдѣлѣа сам.
Уѳд Хѣдѳѳѓ ѳебеѣа ѳчд ѳѳѳ жоѳ ѳѳѳѳ ѣѣаѳлдгдгдлне ѳѳ кѣлѣд
Мѳеа ѣѣаѓ ѳгѣфѣлне ѳѣѣоцц жаѳ удцц.

ѳѳѳа ѓгѣфѣлне ад оцхмѣдѳѳ жаѳ ад ѣдгдѳ ѳчд ѳѳѳ „Вууѳѳѳѓ.

Пѣѣаѳжоузлдфолне ѳѳѳа ѳдуц ѳѳѳ ѳѳѳ ѣуѣѳѳѣ ѓѳѳѣѣа жоз ое ѳѳѳѣдаа

„Удавиле Мгчи.

ΣΥΜΠΑΡΙΣΤΑΜΕΘΑ ΣΤΟ ΜΙΚΗ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ

116

1) Λάμαρη Χατζηβασιλείου — Δημοτ. Σύμβουλος Νικαίας
2) Κονιδάρια Κώστα — Τ. πρόεδρος Δημ. Συμβ. Νικαίας
3) Θεοφυλάκτου Εξιβάβεη — Δημοσιογράφος Ε.Θεσ
4) Κρητικός Έσπερος — Επίτιμος πρόεδρος του Ο.Φ.Ο.Ν
5) Ιωαννίδης Δημήτρης — Πρόεδρος Π.Ε.Ν. Τεχνίτευσεν
6) ΠΑΥΛΙΔΗΣ ΝΙΚΟΣ — ΜΕΛΟΣ Δ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΠΕΝ
7) Κωνσταντινίδης Δημήτριος — Ιδιωτικός Υπάλληλος
8) Μαμαντζώνης Αντώνης — Έμπορος
9) Καραμπετσος Εμμανουήλ — Φοιτητής
10) Μόρφης Μιχαήλου — Έμπορος
11) Βασιλειάδης Κων/νος — Ιδιωτ. Υπάλληλος
12) Αραβαντινός Χαράλαμπος — Βιοτεχνία
13) Εβραιόγλου Χάρης — Έμπορος
14) Παρασχής Κώστας — Ράπτης
15) Αγγελής Ιωάννης — Δημ. Σύμβουλος Νικαίας
16) Αποστολίδης Γεώργιος — Πρόεδρος Δημ. Συμβ. Νικαίας
17) Θεοφιλάκτου Ηλίας — Συντ. Διαιτητής
18) Ραπτόπουλος Δημήτριος — Ηλεκτρολόγος
19) Τσιβιλής Δημήτριος — πρόεδρος ΕΔΗΚ Νικαίας
20) Χαμπίδης Δημήτριος — Έμπορος
21) Χαμπίδου Ρούλα — Γραμματεύς Π.ΕΝ
22) Χαμπίδης Ιωάννης — Αρχιτέκτων
23) Μαρκέζος Ανδρέας — Βιοτέχνης
24) Αρχοντούλη Μαρία — Υπάλληλος Ο.Τ.Ε.
25) Χριστόπουλος Χρήστος — Λογιστής
26) Λιόντας Ηλίας — Ιδιωτ. Υπάλληλος
27) Καλαφάτης Γεώργιος — Ηδονοιός
28) Αντωνίου Αντώνιος — Δημοτ. Σύμβουλος Νικαίας
29) Καγκελάρης Λεωνίδας — Δικηγόρος
30) Χατζηβασιλείου Αντωνία — Λογίστρια

Όσοι ύπογράφουμε τό κείμενο αύτό -τιμώντας τήν καλλιτεχνική προσφορά τοΰ Μίκη Θεοδωράκη καί τούς άγώνες του γιά τό γκρέμισμα τής τυραννίας καί τό στέριωμα τής δημοκρατίας- διαδηλώνουμε τήν άντίθεσή μας σέ κάθε σκέψη έκπατρισμοΰ του.

Θεωροΰμε τήν παρουσία του άπαραίτητη σ'αύτό τόν τόπο -πού τόσο δέθηκε μαζί του- φυσικό πλαίσιο γιά τήν συνέχιση τοΰ δημιουργικοΰ του έργου.

Ταυτόχρονα, καί μέ άφορμή δηλώσεις, καταγγελίες καί σχόλια, έκφράζουμε μέ τόν πιό έντονο τρόπο τήν πίστη μας στή διατήρηση συνθηκών πού θά έπιτρέπουν τήν έλεύθερη, άνεμπόδιστη έκφραση άπόψεων καί διακίνηση ίδεών.

Έτσι, καταδικάζουμε κάθε άπόπειρα προπηλακισμοΰ [redacted] όποιουδήποτε πολίτη πού ύπερασπίζεται τίς δημοκρατικές έλευθε-ρίες. Καί άντίθετα άπαιτοΰμε τήν χωρίς καπηλείες ένίσχυση τοΰ κλίματος ήρεμίας καί άλληλοσεβασμοΰ πού έπιτρέπουν τήν πολιτιστική καί δημοκρατική άνάπτυξη τοΰ τόπου.

1. ΤΑΚΗΣ ΜΑΛΗΟΣ [signature] - Ιδιωτικός Υπάλληλος
2. Γιώργης Τζανιδάκης [signature] - Φοιτητής
3. ΒΑΣΙΛΗ ΚΟΦΑΧΕΛΗ [signature] Ιδιωτ. Υπάλληλος
4. Γιώργος [illegible] [signature] Οικοδομ. και επιχειρήσεις
5. Διονύσης Τσόκαλος [signature] - " - - " -
6. Σωτήρη Ιωάννα [signature] Φοιτητής
7. Μελίνα Κατσικοπούλου [signature] Φιλοσοφία / Σπουδάστρια
8. Γεώργιος Τσόδουλος [signature] Μαθηματικός -
9. Ριτσώνη Αλεξάνδρα [signature] - Έμπορος

10) + Αλίκη Χιώτη Καθηγήτρια

11) + Ηλιω Καβαλλάρη Φοιτήτρια

12) + Χάρις Καβαλλάρη σπουδάστρια

13) [illegible] Σούλα σπουδάστρια

14) Στέφανος Καραντζής υπάλληλος Τραπέζης

15) ~~[illegible] Καραντζή υπάλληλος Ο.Τ.Ε.~~

16) + Βob Χιώτης – Καθηγητής Αγγλικών –

17) [redacted]

18) + Γιάννης Κιόλας Συνταξιούχος ΙΚΑ

"Οσοι ὑπογράφουμε τὸ κείμενο αὐτὸ –τιμώντας τὴν καλλιτεχνική προσφορά τοῦ Μίκη Θεοδωράκη καὶ τοὺς ἀγῶνες του γιά τὸ γκρέμισμα τῆς τυραννίας καὶ τὸ στέριωμα τῆς δημοκρατίας– διακηρύχνουμε τὴν ἀντίθεσή μας σέ κάθε σκέψη ἐκπατρισμοῦ του.

Θεωροῦμε τὴν παρουσία του ἀπαραίτητη σ'αὐτὸ τὸν τόπο –πού τόσο δέθηκε μαζί του– φυσικό πλαίσιο γιά τὴν συνέχιση τοῦ δημιουργικοῦ του ἔργου.

Ταυτόχρονα, καί μέ ἀφορμή δηλώσεις, παραγγελίες καί σχόλια, ἐκφράζουμε μέ τόν πιό ἔντονο τρόπο τὴν πίστη μας στή διατήρηση συνθηκῶν πού θά ἐπιτρέπουν τὴν ἐλεύθερη, ἀνεμπόδιστη ἔκφραση ἀπόψεων καί διακίνηση ἰδεῶν.

"Ετσι, καταδικάζουμε κάθε ἀπόπειρα προπηλακισμοῦ ὁποιουδήποτε πολίτη πού ὑπερασπίζεται τίς δημοκρατικές ἐλευθερίες. Καί ἀντίθετα ἀπαιτοῦμε τὴν χωρίς καμηλέζες ἐνίσχυση τοῦ κλίματος ἡρεμίας καί ἀλληλοσεβασμοῦ πού ἐπιτρέπουν τὴν πολιτιστική καί δημοκρατική ἀνάπτυξη τοῦ τόπου.

Μεταξύ ἄλλων ὑπογράφουν:

ΜΑΝΟΣ ΧΑΤΖΙΔΑΚΙΣ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΟΡΝ
ΝΙΚΟΣ ΓΚΑΤΣΟΣ
ΝΟΤΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΗΣ
ΚΩΣΤΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ
ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ
ΒΑΣΙΛΗΣ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
ΑΓΛΑΙΑ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ
ΜΟΝΑ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΡΙΝΙΖΑΚΗΣ
ΚΩΣΤΟΥΛΑ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ
ΣΠΥΡΟΣ ΣΚΟΥΡΑΣ
ΜΑΪΚ ΡΟΖΑΚΗΣ

1976

"Οσοι ὑπογράφουμε τό κείμενο αὐτό - τιμώντας τήν καλλιτεχνική προσφορά τοῦ Μίκη Θεοδωράκη καί τούς ἀγῶνες του γιά τό γκρέμισμα τῆς τυραννίας καί στέριωμα τῆς δημοκρατίας διαδηλώνουμε τήν ἀντίθεσή μας σέ κάθε σκέψη ἐκπατρισμοῦ του.

Θεωροῦμε τήν παρουσία του ἐδῶ ἀπαραίτητη, ὀξυγόνο γιά τήν πνευματική ζωή τοῦ τόπου - φυσικό πλαίσιο γιά τήν συνέχιση τοῦ δημιουργικοῦ του ἔργου.

Ταυτόχρονα, καί μέ ἀφορμή δηλώσεις, καταγγελίες, καί σχόλια, ἐνοχλοῦμε μέ τόν πιό ἔντονο τρόπο τήν πίστη μας στή διατήρηση συνθηκῶν πού θά ἐπιτρέπουν τήν ἐλεύθερη, ἀνεμπόδιστη ἔκφραση ἰδεῶν ἀπόψεων καί διακίνηση ἰδεῶν.

Ἔτσι, καταδικάζουμε κάθε ἀπόπειρα προπηλακισμοῦ ὁποιουδήποτε πολίτη πού ὑπερασπίζεται τίς δημοκρατικές ἐλευθερίες. Καί σήμερα ἀντίθετα ἀπαιτοῦμε τήν χωρίς καθυστερήσεις ἐνίσχυση τοῦ κλίματος εἰρήνης καί ἀλληλοσεβασμοῦ πού ἐπιτρέπουν τήν πολιτιστική καί δημοκρατική ἀνάπτυξη τοῦ τόπου.

ΚΩΣΤΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ (Δικηγόρος)

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ (Δημοσιογρ.)

ΝΟΤΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΗΣ (ζωγράφος)

ΑΜΕΛΛΑ ΜΗΛΟΠΟΥΛΟΥ (Δημοσιογράφος)

ΝΙΚΟΣ ΣΚΑΤΕΟΣ

ΜΑΝΟΣ ΧΑΤΖΙΔΑΚΙΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΡΙΜΙΖΑΚΗΣ (σύνδικος)

ΑΝΔΡΕΑΣ ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ (στιχουργός)

ΖΑΧΟΣ ΧΑΤΖΗΦΩΤΙΟΥ

Χατζηφωτίου (Διαχειρ.)

Αγραία Μητροπόλεως (Δημος.)

Μόνα Μητροπόλεως (Δημος.)

Δ. Χόρν. (Ιατρικός)

ΣΠΥΡΟΣ ΣΙΩΜΟΥΡΑΣ (Μηχανοτεχνικός)

Σπύρο Σιωμούρα

Βίων Παπαμιχάλης (Δημος.)

Βρόϊν Μιχ. Ροζάκης Μαϊκ. (Μουσικός)

Β. Βαρουτσή (Παραγωγός Μουσικός)

Δ. Θεσμελής (παραγωγός Μουσικός).

1976

Όσοι ὑπογράφουμε τό κείμενο αὐτό –τιμώντας τήν καλλιτεχνική προσφορά τοῦ Μίκη Θεοδωράκη καί τούς ἀγῶνες του γιά τό γκρέμισμα τῆς τυραννίας καί τό στέριωμα τῆς δημοκρατίας– διαδηλώνουμε τήν ἀντίθεσή μας σέ κάθε ἔκφη ἐκπατρισμοῦ του.

Θεωροῦμε τήν παρουσία του ἀπαραίτητη σ'αὐτό τόν τόπο –πού τόσο δέθηκε μαζί του– φυσικό πλαίσιο γιά τήν συνέχιση τοῦ δημιουργικοῦ του ἔργου.

Ταυτόχρονα,καί μέ ἀφορμή δηλώσεις,καταγγελίες καί σχόλια,ἐκφράζουμε μέ τόν πιό ἔντονο τρόπο τήν πίστη μας στή διατήρηση συνθηκῶν πού θά ἐπιτρέπουν τήν ἐλεύθερη,ἀνεμπόδιστη ἔκφραση ἀπόψεων καί διακίνηση ἰδεῶν.

Ἔτσι,καταδικάζουμε κάθε ἀπόπειρα προπηλακισμοῦ ὁποιουδήποτε πολίτη πού ὑπερασπίζεται τίς δημοκρατικές ἐλευθερίες.Καί ἀντίθετα ἀπαιτοῦμε τήν χωρίς καπηλεῖες ἐνίσχυση τοῦ κλίματος ἡρεμίας καί ἀλληλοσεβασμοῦ πού ἐπιτρέπουν τήν πολιτιστική καί δημοκρατική ἀνάπτυξη τοῦ τόπου.

Μιχαήλ Χριστοφιλόπουλος τέως βουλευτής
Σπύρος Λαμπετράκης Οἰκονομόπουλος
Ἀνδρέας Λεντάκης Συγγραφέας

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΙ

ΑΡΗΣ ΞΗΙΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΔΗΜΑΡΑΣ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΓΑΤΟΣ
ΜΩΣΤΑΣ ΡΕΣΒΑΝΗΣ
ΕΡΡΙΚΟΣ ΜΑΡΤΖΙΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΜΩΣΤΑΣ ΓΕΩΡΓΟΥΣΟΠΟΥΛΟΣ
ΜΩΣΤΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ +
ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ +
ΝΙΚΟΣ ΚΥΡΙΑΖΙΔΗΣ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
ΜΩΣΤΑΣ ΜΟΥΜΛΕΤΣΟΣ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΑΞΑΒΕΤΑΣ

ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΓΡΑΦΕΙΟ

ΑΡΗΣ ΣΥΝΔΟΝΟΓΛΟΣ	ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΣ
ΝΙΝΗ ΦΟΡΟΣ	ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΣ
ΓΙΩΡΓΟΣ	ΔΗΜΑΡΧΟΣ
ΓΙΩΡΓΟΣ	ΓΑΤΟΣ
ΝΙΚΟΣ	ΡΕΓΕΒΑΝΗΣ
ΦΩΤΕΙΝΟΣ	ΜΑΡΑΡΤΖΙΝΟΓΛΟΥ
ΝΙΚΟΣ	ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ
ΝΙΚΟΣ	ΝΙΚ ΤΡΟΥΛΟΣ +
ΒΑΣΙΛΗΣ	ΝΙΚ ΤΡΟΥΛΟΣ +
ΝΙΚΟΣ	ΝΑΡΙΖΗΣ
ΓΙΩΡΓΟΣ	ΠΑΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
ΝΙΚΟΣ	ΝΟΥ ΜΙΛΕΤΟΣ
ΓΙΩΡΓΟΣ	ΝΙΚΗ ΣΑΡΕΤΑΣ

Όσοι ὑπογράφουμε τό κείμενο αὐτό –τιμώντας τήν καλλιτεχνική προσφορά τοῦ Μίκη Θεοδωράκη καί τούς ἀγῶνες του γιά τό γκρέμισμα τῆς τυραννίας καί τό στέριωμα τῆς δημοκρατίας– διαδηλώνουμε τήν ἀντίθεσή μας σέ κάθε σκέψη ἐκπατρισμοῦ του.

Θεωροῦμε τήν παρουσία του ἀπαραίτητη σ'αὐτό τόν τόπο –ποῦ τόσο δέθηκε μαζί του– φυσικό πλαίσιο γιά τήν συνέχιση τοῦ δημιουργικοῦ του ἔργου.

Ταυτόχρονα,καί μέ ἀφορμή δηλώσεις,καταγγελίες καί σχόλια,ἐκφράζουμε μέ τόν πιό ἔντονο τρόπο τήν πίστη μας στή διατήρηση συνθηκῶν ποῦ θά ἐπιτρέπουν τήν ἐλεύθερη,ἀνεμπόδιστη ἔκφραση ἀπόψεων καί διακίνηση ἰδεῶν.

Ἔτσι,καταδικάζουμε κάθε ἀπόπειρα προπηλακισμοῦ ὁποιουδήποτε πολίτη ποῦ ὑπερασπίζεται τίς δημοκρατικές ἐλευθερίες.Καί ἀντίθετα ἀπαιτοῦμε τήν χωρίς καπηλεῖες ἐνίσχυση τοῦ κλίματος ἠρεμίας καί ἀλληλοσεβασμοῦ ποῦ ἐπιτρέπουν τήν πολιτιστική καί δημοκρατική ἀνάπτυξη τοῦ τόπου.

Σοφία Μιχαηλίδου τραγουδίστρια

Ανδρέας Σωτηριάδης κιθαρίστας

Ντράμερ

Κιθάρα

Βασίλης Παπακωνσταντίνου

Γιάννης Θεριόπουλος

Ρούλα [illegible] τραγουδίστρια

Βαγγέλης Παπαγγελίδης

Σταύρος Παπαδόπουλος κιθαρίστης

Βάια Μαγκασφά (πιάνο)

1976

Όσοι ὑπογράφουμε τό κείμενο αὐτό -τιμῶντας τήν καλλιτεχνική προσφορά τοῦ Μίκη Θεοδωράκη καί τούς ἀγῶνες του γιά τό γκρέμισμα τῆς τυραννίας καί τό στέριωμα τῆς δημοκρατίας- διαδηλώνουμε τήν ἀντίθεσή μας σέ κάθε σκέψη ἐκπατρισμοῦ του.

Θεωροῦμε τήν παρουσία του ἀπαραίτητη σ'αὐτό τόν τόπο -πού τόσο δέθηκε μαζί του- φυσικό πλαίσιο γιά τήν συνέχιση τοῦ δημιουργικοῦ του ἔργου.

Ταυτόχρονα, καί μέ ἀφορμή δηλώσεις, καταγγελίες καί σχόλια, ἐκφράζουμε μέ τόν πιό ἔντονο τρόπο τήν πίστη μας στή διατήρηση συνθηκῶν πού θά ἐπιτρέπουν τήν ἐλεύθερη, ἀνεμπόδιστη ἔκφραση ἀπόψεων καί διακίνηση ἰδεῶν.

Έτσι, καταδικάζουμε κάθε ἀπόπειρα προπηλακισμοῦ ὁποιουδήποτε πολίτη πού ὑπερασπίζεται τίς δημοκρατικές ἐλευθερίες. Καί ἀντίθετα ἀπαιτοῦμε τήν χωρίς καπηλεῖες ἐνίσχυση τοῦ κλίματος ἠρεμίας καί ἀλληλοσεβασμοῦ πού ἐπιτρέπουν τήν πολιτιστική καί δημοκρατική ἀνάπτυξη τοῦ τόπου.

Αργυρα

Αργύρη

Βαρδαγιλου

Π. Πισιώτης

Γ. Ανδρουλάκης Ψυχ. Ιατρ.

Β. Πάσχα - κινηματογραφίστρια

Δημήτριος Ρόντσης

Ι. Ανδρουλάκης Ψυχ. Χειρ.

Δ. Βυρυς

Α. Αργυρα

Χ. Βαρδαγιλου

1976

1. [illegible] (Ραδιο 2) -Ένωση Υφηγ. Χημ.

Όσοι υπογράφουμε τό κείμενο αυτό -τιμώντας τήν καλλιτεχνική προσφορά του [illegible] τούς αγώνες του γιά τό γκρέμισμα τῆς τυραννίας καί τή στερέωση τῆς δημοκρατίας- [illegible] τήν [illegible] μας σέ [illegible] του.

[illegible] τήν παρουσία του [illegible] [illegible] τήν συνέχεια τοῦ [illegible] του [illegible].

Ταυτόχρονα, [illegible] καλλιτέχνες καί [illegible] μέ τόν πιό έντονο τρόπο [illegible] μας στή [illegible] [illegible] Έκφραση [illegible] [illegible].

[illegible] τοῦ τόπου.

Α. Φωτόπουλος χημικός

Α. Κουρούσης [illegible]

[illegible] χημικός

Γ. Δ. Μεσοχώρης χημικός

[illegible]

[illegible]

"Οσοι ὑπογράφουμε τό κείμενο αὐτό -τιμώντας τήν καλλιτεχνική προσφορά τοῦ Μίκη Θεοδωράκη καί τούς ἀγῶνες του γιά τό γκρέμισμα τῆς τυραννίας καί τό στέριωμα τῆς δημοκρατίας- διαδηλώνουμε τήν ἀντίθεσή μας σέ κάθε σκέψη ἐκπατρισμοῦ του.

Θεωροῦμε τήν παρουσία του ἀπαραίτητη σ'αὐτό τόν τόπο -πού τόσο δέθηκε μαζί του- φυσικό πλαίσιο γιά τήν συνέχιση τοῦ δημιουργικοῦ του ἔργου.

Ταυτόχρονα, καί μέ ἀφορμή (προόδηση) δηλώσεις, καταγγελίες καί σχόλια, ἐκφράζουμε μέ τόν πιό ἔντονο τρόπο τήν πίστη μας στή διατήρηση συνθηκῶν πού θά ἐπιτρέπουν τήν ἐλεύθερη, ἀνεμπόδιστη ἔκφραση ἀπόψεων καί διακίνηση ἰδεῶν.

"Ετσι, καταδικάζουμε κάθε ἀπόπειρα προπηλακισμοῦ ὁποιουδήποτε πολίτη πού ὑπερασπίζεται τίς δημοκρατικές ἐλευθερίες. Καί ἀντίθετα ἀπαιτοῦμε τήν χωρίς καπηλεῖες ἐνίσχυση τοῦ κλίματος ἠρεμίας καί ἀλληλοσεβασμοῦ πού ἐπιτρέπουν τήν πολιτιστική καί δημοκρατική ἀνάπτυξη τοῦ τόπου.

ΝΙΚΟΣ ΚΟΥΝΔΟΥΡΟΣ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΟΥΛΙΚΑΚΟΣ
ΜΑΝΩΛΗΣ ΜΗΤΣΙΑΣ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΤΣΙΚΟΣ
ΤΑΣΟΣ ΦΑΜΠΡΕΑΣ
ΦΑΜΠΡΕΑΣ
ΦΑΜΠΡΕΑΣ

"Οσοι ὑπογράφουμε τό κείμενο αὐτό -τιμώντας τήν καλλιτεχνική προσφορά τοῦ Μίκη Θεοδωράκη καί τούς ἀγῶνες του γιά τό γκρέμισμα τῆς τυραννίας καί τό στέριωμα τῆς δημοκρατίας- διαδηλώνουμε τήν ἀντίθεσή μας σέ κάθε σκέψη ἐκπατρισμοῦ του.

Θεωροῦμε τήν παρουσία του ἀπαραίτητη σ'αὐτό τόν τόπο -πού τόσο δέθηκε μαζί του- φυσικό πλαίσιο γιά τήν συνέχιση τοῦ δημιουργικοῦ του ἔργου.

Ταυτόχρονα,καί μέ ἀφορμή δηλώσεις,καταγγελίες καί σχόλια,ἐκφράζουμε μέ τόν πιό ἔντονο τρόπο τήν πίστη μας στή διατήρηση συνθηκῶν πού θά ἐπιτρέπουν τήν ἐλεύθερη,ἀνεμπόδιστη ἔκφραση ἀπόψεων καί διακίνηση ἰδεῶν.

"Ετσι,καταδικάζουμε κάθε ἀπόπειρα προπηλακισμοῦ ὁποιουδήποτε πολίτη πού ὑπερασπίζεται τίς δημοκρατικές ἐλευθερίες.Καί ἀντίθετα ἀπαιτοῦμε τήν χωρίς καπηλεῖες ἐνίσχυση τοῦ κλίματος ἠρεμίας καί ἀλληλοσεβασμοῦ πού ἐπιτρέπουν τήν πολιτιστική καί δημοκρατική ἀνάπτυξη τοῦ τόπου.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΛΑΒΑΝΟΣ

ΙΑΚΩΒΟΣ ΚΑΜΠΑΝΕΛΛΗΣ
ΝΑΝΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΙΣ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΟΡΝ
ΝΙΚΟΣ ΓΚΑΤΣΟΣ
ΝΟΤΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΗΣ
ΚΩΣΤΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ
ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ
ΒΑΣΙΛΗΣ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
ΑΓΛΑΪΑ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ
ΜΟΝΑ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΡΙΝΙΤΣΑΚΗΣ
ΚΩΣΤΟΥΛΑ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ
ΣΠΥΡΟΣ ΣΚΟΥΡΑΣ
ΜΑΪΚ ΡΩΖΑΚΗΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ
ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΑΡΤΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΝΙΚΟΣ ΚΟΥΝΑΔΟΥΡΟΣ
ΜΑΡΙΝΑ ΚΟΚ
ΜΑΝΩΛΗΣ ΜΗΤΣΙΑΣ
ΛΑΚΗΣ ΚΑΡΑΒΙΝΗΣ
ΝΙΚΟΣ ΣΚΙΑΔΑΣ
ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΜΑΣΑΛΑΣ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΧΡΙΣΤΟΦΥΛΑΚΗΣ
Π.ΠΑΠΑΔΗΜΟΥΛΗΣ
ΝΑΝΚΥΡΑ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ
Π.ΚΑΤΣΕΛΗΣ
ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΤΡΟΓΑΛΗΣ
ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΓΑΤΟΣ
ΝΙΚΟΣ ΚΥΡΙΑΖΙΔΗΣ
ΑΡΗΣ ΣΚΙΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΔΗΜΑΡΑΣ

ΜΙΧΑΗΛ ΧΡΙΣΤΟ ΙΟΡΓΟΣ

Κ.Σ.Α.Λ. ΡΑΣΒΑΝΗΣ

ΒΡΥΚΟΣ ΜΑΡΤΖΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΩΣΤΑΣ ΓΚΙΟΥΓΟΥΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΚΩΣΤΑΣ ΚΟΥΜΠΟΥΤΣΟΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΑΖΑΒΕΤΣΑΣ

ΑΠΑΡΧΗΤΟΣ ΜΑΥΡΑΚΗΣ

ΜΑΡΙΑ ΚΑΡΑΝΙΑ

Δ.ΠΑΠΑΠΑΓΙΟΥΤΟΥ

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΛΛΙΓΑΣ

ΚΩΣΤΑΣ ΛΟΥΤΑΡΑΣ

ΕΛΛΗΝ ΜΠΙΣΤΙΚΑ

ΚΩΣΤΑΣ ΣΕΜΠΟΛΙΑΝΗΣ

ΝΙΚΟΣ ΚΩΝ.ΣΙΝΟΣ

ΚΑΙΣΗ ΛΟΥΑΡΕΡΑΚΗ

ΣΠΥΡΟΣ ΒΑΣΣΙΛΙΟΥ

ΑΝΤΩΝΗΣ ΜΟΥΛΟΥΤΖΑΣ

ΣΤΑΥΡΟΣ ΜΠΙΣΤΙΚΑΣ

ΣΠΥΡΟΣ ΖΟΥΛΑΣ

ΚΩΣΤΑΣ ΤΣΑΛΟΓΛΟΥ

Δ.ΚΑΡΑΓΙΩΡΓΗΣ

Η.ΓΙΑΡΑΚΑΡΗΣ

Ν.ΓΙΑΡΑΚΗΣ

Δ.ΠΡΙΝΙΚΥΡΙΟΣ

ΣΟΦΙΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ

ΜΙΧΑΛΑ ΜΙΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΤΑΥΡΟΛΕΟΝΤΗΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΣ

ΖΑΧΟΣ ΚΑΤΖΗΜΩΣΙΟΥ

ΒΙΩΝ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛΗΣ

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΠΑΠΑΓΓΕΛΙΑΔΗΣ

ΒΙΚΥ ΚΑΡΟΥΣΗ

Δ.ΘΕΟΦΑΝΗΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΑΡΓΥΡΑΚΗΣ

ΣΠΥΡΟΣ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΠΙΛΙΑΔΗΣ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΟΥΛΑΙΚΑΚΟΣ

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΣΙΜΟΥΜΗΣ

ΤΙΤΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ

ΒΑΣΩ ΣΙΦΑΚΙΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΝΤΙΓΟΝΗ ΓΚΟΥΝΤΟΥΝΑ

ΚΩΣΤΑΣ ΓΑΛΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΒΥΡΩΝ ΣΑΜΙΟΣ

ΣΑΚΗΣ ΠΑΛΗΟΘΩΔΩΡΟΣ

ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΠΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΑΣΟΣ ΦΛΑΠΡΑΣ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΤΟΙΚΟΣ

ΤΑΣΗΣ ΠΑΛΗΟΣ

Π.ΠΙΣΤΙΟΛΗΣ

Γ.ΑΝΔΡΟΥΛΑΚΗΣ

Ι.ΑΝΔΡΟΥΛΑΚΗΣ

ΒΥΑΓΓΕΛΙΑ ΚΥΡΙΤΣΗ

Α.ΚΟΥΡΟΥΠΗ

Α.ΘΕΟΠΟΥΛΟΣ

Ε.ΑΡΓΥΡΑ

ΒΑΝΝΑ ΜΑΓΚΛΟΥ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΟΥΛΑΣ

ΡΟΥΛΑ ΛΟΥΚΟΥΜΗ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΨΑΜΜΑΚΗΣ

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΟΥΛΑΞΙΔΗΣ

ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΤΣΑΛΟΥΔΟΣ

ΙΩΑΝΝΑ ΣΩΤΗΡΗ

ΜΙΛΑΙΝΑ ΚΑΤΣΙΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΤΣΟΔΟΥΔΟΣ

Α.ΡΙΤΣΟΠΗ

ΑΛΙΚΗ ΧΩΛΑ

Η.ΚΑΒΒΑΛΑΡΗ

ΧΑΡΗΣ ΚΑΒΒΑΛΑΡΗΣ

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΑΣΑΠΗΣΗΣ

ΔΟΒ ΧΩΛΑ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΑΟΥ-
ΛΑΣ.

1976

Τίτος Αθανασιάδης, δημοσιογράφος

Χάρης Ταλαντόπουλος, δημοσιογράφος

Βάσω Δημοπούλου, δημοσιογράφος

Μπέτυ Μπαλτσιώτου, δημοσιογράφος

Δήμητρα Γιουντούνα, δημοσιογράφος

Όσοι ὑπογράφουμε τό κείμενο αὐτό - τιμώντας τήν παλλιτεχνική προσφορά τοῦ Μίκη Θεοδωράκη καί τούς ἀγῶνες του γιά τό γκρέμισμα τῆς τυραννίας καί τό στέριωμα τῆς δημοκρατίας - διακηρύσσουμε τήν ἀντίθεσή μας σέ κάθε σκέψη ἐκτοπισμοῦ του.

Θεωροῦμε τήν παρουσία του ἀναγκαία σ' αὐτό τόν τόπο - καί τόσο δέθηκε μαζί του - ὅσο καί πλατύτερο γιά τήν συνέχιση τοῦ δημιουργικοῦ του ἔργου.

Ταυτόχρονα, καί μέ ὁρμή δηλώσεις, καταγγελίες καί σχόλια, ἐκφράζουμε μέ τόν πιό ἔντονο τρόπο τήν πίστη μας στή διατήρηση συνθηκῶν πού θά ἐπιτρέπουν τήν ἐλεύθερη, ἀνεμπόδιστη ἔκφραση ἀπόψεων καί διακίνηση ἰδεῶν.

Ἤτοι, καταγγέλλουμε κάθε ἐμπόδιο ἢ ὁποιαδήποτε μορφή περιορισμοῦ ὁποιουδήποτε μορφή πού ὑπονομεύει τίς δημοκρατικές ἐλευθερίες. Καί ἀντίθετα ἀπαιτοῦμε τήν χωρίς καθυστέρηση ἐνίσχυση τοῦ κλίματος εἰρήνης καί ἀλληλοσεβασμοῦ πού ἐπιτρέπουν τήν πολιτιστική καί δημοκρατική ἀνάπτυξη τοῦ τόπου.

Κωστούλα Μητροπούλου, συγγραφέας
Πίτος Δεσποτόπουλος, ἠθοποιός
Γρηγόρης Μαθόπουλος, ἐκπαιδευτικός - ἠθοποιός - ἐκπαιδευτικός
Γιώργος Ἀριστοφυλάκης, συγγραφέας
Πολύκαρπος Παπαδημητρίου, σκηνοθέτης
Ἠλέκτρα Παπαθανασίου, ἠθοποιός
Λ. Π. Κατσέλης, ἠθοποιός

25

ΑΝΟΙΧΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΣΤΟΝ ΜΙΚΗ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ

'Αγαπητέ μας Μίκη,

Δέν πέρασε πολύς καιρός άπό τότε πού όλοι μαζί, μέσα άπό τίς γραμμές τῆς Νεολαίας μας, παλεύαμε γιά τά ίδανικά τῆς Δημοκρατίας, τῆς 'Ελευθερίας καί τῆς 'Ανθρώπινης 'Αξιοπρέπειας.

Μαζύ μέ σένα καί μεῖς τότε πιστεύαμε άγνά κι αύθόρμητα καί μ' αύταπάρνηση ύπερασπιζόμαστε τά ίδανικά μας, ένάντια σ' όποιους τ' άντιμάχονταν.

'Ηρθε καιρός όμως πού είδαμε νά τραυματίζεται αύτή μας ή άγνή νεανική πίστη καί νά καταρρέει μέσα μας ή ίδανική εικόνα τῶν πραγμάτων.

'Από κεῖ κι ύστερα άπό διάφορες συγκυρίες καί άπόψεις ό καθένας έχει πάρει τόν δρόμο του, πού τουλάχιστον γιά τή γενιά μας είναι συγγενικός. 'Η διάσπαση ένήργησε καταλυτικά! "Ολους μᾶς γέμισε πίκρα καί άπογοήτευση.

Πιστοί σήμερα στά ίδανικά μας καί στήν παράδοση τῆς γενιᾶς μας μιά όμάδα Λαμπράκηδες τοῦ Νοτιοανατολικοῦ Τομέα, έκφράζουμε δημόσια τήν άγανάκτησήμας γιά τήν πολεμική πού σοῦ γίνεται, θεωρῶντας ὅτι ή βάση γιά τήν λύση τοῦ προβλήματος τῆς άριστερᾶς καί γενικώτερα τοῦ κινήματός μας, είναι <u>ό ἔντιμος διάλογος</u> καί <u>ή άντιπαράθεση θέσεων</u>, μιά πορεία μακρά καί βασανιστική γιά νά θριαμβεύσει τό Δίκηο κι' ή 'Αλήθεια.

'Αθήνα 7 Νοέμβρη 1976.-

Δρέσιος Δημήτρης
Θεοδωράκη Μαρία Θεοδωράκη Μ.
Καλλέργη Μαρία Καλλέργη
Μαστροδῆμος Δημήτριος Μαστροδήμος
Νικολοπούλου Βούλα
Νικολόπουλος Σάκης
Πανταχός Μιχάλης Μ
Πανταχός Σταῦρος
Πολίτου Ρούλα Πολίτου Ρούλα
Στεργίου 'Ηλίας
Καλλέργης Πάνος

Уважаемый Борис Николаевич!

Обращаюсь к Вам с просьбой. Мой сын Александр Ильин, 1976 г.р., учится в 9 классе 179 школы. Он очень любит историю, и мечтает поступить на исторический факультет МГУ. Но, к сожалению, у него нет никаких шансов поступить на бюджетное отделение, так как нет денег на репетитора. Я работаю в Институте Африки, и зарплата у меня маленькая. Поэтому я не могу оплатить ему репетитора. Мы надеемся, что Вы сможете помочь нашему сыну.

Заранее благодарна.

С уважением,

Ирина Ильина

Ирина Ильина

Борис Николаевич Ельцин

Президент Российской Федерации

Кремль

Москва

1976

129

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Γραφείον Καταγωγής	Αριθμός	Λέξεις	Ημερομηνία				
17261/1 N SMR 291706 HAN	34	A	ΓΑΛΑΤΑΣ	444	44	11	1120

ΓΕΩΡΓΙΟΝ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ ΔΙΑ ΜΙΚΗ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ ΠΑ

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΣΜΥΡΝΗΣ 5 Ν ΣΜΥΡΝΗ ΑΘΗΝΑΙ

ΜΙΚΗ ΟΙ ΧΩΡΙΑΝΟΙ ΣΟΥ ΣΕ ΘΕΛΟΥΝ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ ΜΑΣ ΣΤΟΠ

ΕΙΜΑΣΤΕ ΟΛΟΙ ΚΟΝΤΑ ΣΟΥ ΕΙΣ ΚΑΘΕ ΔΥΣΚΟΛΗ ΣΤΙΓΜΗ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΣΟΥ

ΑΠΟΔΟΚΙΜΑΖΟΥΜΕ ΤΑΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΣΟΥ Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ

ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΨΙΛΑΚΗΣ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΦΟΡΤΩΣΗΣ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑΝ

K. A.: 815.58.13 - 1/75

COL 444 ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ 5

παρέδωκε
"Ελληνική Αριστερά
Αθήνα

8.11.76

ΕΔΑ Αττικής
10 Σταύρου 10
Αθήνα

Η ανακοίνωση τοῦ Μ.Θεοδωράκη στόν τύπο ὅτι ἀντιμετωπίζει θέμα μόνιμης ἐγκατάστασής του στό ἐξωτερικό ἐξ αἰτίας τῶν ἀπαράδεκτων μεθόδων πού χρησιμοποιεῖ ἐναντίον του τό Κ.Κ.Ε συγκίνησαν τό λαό τῆς πόλης μας.-

Θεωροῦμε πῶς τό Κ.Κ.Ε ἔχει τήν εὐθύνη γιά τήν τροπή αὐτή τοῦ ζητήματος. Δέν πῆρε καθαρή θέση πάνω στίς συγκεκριμένες καταγγελίες τοῦ Μ.Θεοδωράκη,τοῦ Λοΐζου,τῆς ἀνακοίνωσης τῆς σπουδαστικῆς ὀργάνωσης ΕΔΑ Θεσ/νης.Δέν ἀπάντησε στά συγκεκριμένα ἐρωτήματα πού ἔθεσε μέ ἀνακοίνωσή της ἡ Ε.Ε. τῆς ΕΔΑ.Δέν καταδίκασε τίς ἀνέντιμες μέθοδες,ἀπ'ὅποιους κι ἄν χρησιμοποιήθηκαν καί πού ἀποσκοποῦσαν νά σπιλώσουν τό κῦρος τοῦ μουσικοσυνθέτη-ἀγωνιστή καί νά ἀπομαζικοποιήσουν τίς καλλιτεχνικές του ἐμφανίσεις."Κανε κάτι πολύ χειρότερο:Χαρακτήρισε κάθε ἐπίκριση πού τοῦ ἔγινε,κάθε ἐρώτημα πού τοῦ τέθηκε σάν μεγάλη ἀντικομμουνιστική ἐκστρατεία,σάν μιά νέα ὑπόθεση ἐμπρησμοῦ τοῦ Ράϊχσταγ!

Ἤδη τώρα γνωρίζαμε ὅτι ἀντικομμουνιστικές ἐκστρατείες κάνουν οἱ πιό μαῦροι φασιστικοί κύκλοι στή χώρα μας κινούμενοι ἀπό τά διεθνῆ κέντρα τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ.Τό Κ.Κ.Ε μᾶς διαβεβαιώνει τώρα π'ως τέτοιες ἀντικομμουνιστικές ἐκστρατείες κάνουν καί συνεπεῖς δημοκρατικές δυνάμεις καί κόμματα, ὅπως ἡ ΕΔΑ πού συσπειρώνει ὅτις γραμμές της καί πολλούς δοκιμασμένους κομμουνιστές,τό Κ.Κ.Ε (ἐσ.) κ.ἄ.-

Ἡ τέτοια διόγκωση τοῦ ἀντικομμουνιστικοῦ στρατοπέδου κάνει μέλη καί ὀπαδούς τοῦ Κ.Κ.Ε νά ἐπιδίδονται σ'ἕνα πρωτοφανές ὑβρεολόγιο ἐνάντια σέ κάθε ἀγωνιστή,ἀριστερό,κομμουνιστή πού δέν εἶναι ἐνταγμένος στό Κ.Κ.Ε.-

Τό ζήτημα Θεοδωράκη,πού ἀνέκυψε,οὐσιαστικά δέν εἶναι ὑπόθεση προσωπική,μεμονωμένη.Πρόκειται ἐδῶ γιά μιά παράξυνση τῆς γνωστῆς ἀντίθεσης ἀνάμεσα σέ δυό βασικά ἀντίθετες ἀντιλήψεις γιά τήν διεξαγωγή τῶν πολιτικῶν ἀγώνων.-

Στήν μιά μεριά κυριαρχεῖ ἡ ἀντίληψη πού ἐκπροσωπεῖται ἀπό τό Κ.Κ.Ε. βαθύτατα ἀντιδημοκρατική καί δογματική πού

στηρίζεται στήν πολιτικο-ιδεολογική τρομοκρατία κάθε ἀντίθετης πολιτικῆς τάσης καί στήν πολιτική καί ἠθική ἐξουδετέρωση τῶν φορέων κάθε ἀντίθετου πολιτικοῦ ρεύματος, ἰδιαίτερα στό χῶρο τῆς κομμουνιστικῆς ἀριστερᾶς, μέ αὐθαίρετες ἀσύστατες καί συκοφαντικές κατηγορίες, (ἀντικομμουνιστές, ἀντισοβιετικοί, ἀποστάτες νεροκοβαλητές τοῦ ἱμπεριαλισμοῦ κλπ). Στήν ἄλλη μεριά εἶναι η ἄλλη ἀντίληψη πού στήν προκειμένη περίπτωση ἐκφράζεται ἀπό τό Μ.Θεοδωράκη καί ἀνταναλλά τίς ἐλπίδες τοῦ λαοῦ μας γιά ἐξανθρωπισμό καί ἐκδημοκρατισμό τῆς πολιτικῆς μας ζωῆς σ'ὅλους τούς πολιτικούς καί κομματικούς χώρους.-

Θεωροῦμε τό ἐνδιαφέρον τῆς Κυβέρνησης γιά τό Μ.Θ. πάρα πολυ ὄφιμο. Δυό χρόνια τώρα ὁ Μ.Θ. βρίσκεται σέν μουσικοσυνθέτης, ἀποκλεισμένος ἀπό κάθε κρατικό χῶρο. Ἡ Σουηδία τοῦ παρέχει συμφωνική ὀρχήστρα καί μικτή χορωδία γιά νά ἐπιδοθεῖ στό δημιουργικό του ἔργο. Ἡ Ἑλληνική πολιτεία δέν τοῦ ἔχει προσφέρει τίποτα ἄν δέν τόν ἔχει κι ὅλας συστηματικά παραμερίσει.-

Γιά τήν ΕΔΑ Ἀγρινίου

25 7.12.1976 132

Ο ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ ΤΙΜΑ ΤΟΝ ΜΙΚΗ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ.

Ὁ δήμαρχος Νέας Σμύρνης κ.Μπεχλιβανίδης σήμερα τό βράδυ,Τρίτη 7.12., συγκάλεσε τό Δημοτικό Συμβούλιο μέ ἠμηρεσία διάταξη τιμητική διάκριση στόν συμπολίτη Μίκη Θεοδωράκη.

Στήν εἰσήγησή του ὁ δήμαρχος ὑποστήριξε πώς τό μουσικό καί πολιτιστικό ἔργο τοῦ Μ.Θ. ἔχει διεθνή ἀναγνώριση καί μέχρι τώρα πέντε ξένα βραβεῖα ἀλλά ποτέ δέν ἔτυχε μιᾶς διακρίσεως ἀπό ἐπίσημη ἀρχή στόν τόπο μας.

Σέ χρόνο πού θά καθοριστεῖ σύντομα ὁ Δῆμος θά καθορίσει τήν ἡμερομηνία τῆς ἀπονομῆς τῆς τιμητικῆς διάκρισης πού κάτα πᾶσα πιθανότητα θά συνοδεύεται ἀπό ὁμιλία τοῦ καλλιτέχνη καί ἴσως μουσικό πρόγραμμα ἀπό τό συμφωνικό του ἔργο.Στά ἴδια πλαίσια προγραμματίζεται νά ἀνοίξει μέσα στόν Δεκέμβρη ἔκθεση στή Νέα Σμύρνη μέ στοιχεῖα ἀπό τήν καλλιτεχνική σταδιοδρομία τοῦ τιμημένου.Ἐν τῷ μεταξύ,ὁ Μίκης,πού σήμερα τό πρωΐ στίς 10 ἔφυγε μέ τό συγκρότημά του γιά περιοδείες στήν Εὐρώπη,θά πληροφορηθεῖ τήν εὐχάριστη εἴδηση ἀπό τόν τύπο.Μπράβο λοιπόν στόν δήμαρχο τῆς Νέας Σμύρνης γιά τήν ὡραία πρωτοβουλία.

ΜΙΚΗΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ

'Ο Δῆμος τῆς Νέας Σμύρνης, ὁ φίλος Δήμαρχος Μπεχλιβανίδης, οἱ δυό τρεῖς διαλεχτοί μου φίλοι, πού ὀργάνωσαν αὐτή τήν ἐκδήλωση εἶναι ἡ ἐξαίρεση πού ἐπιβεβαιώνει τόν κανόνα. Καί ὁ κανόνας εἶναι ὅτι σαράντα χρόνια μουσικῆς δημιουργίας ἑνός Ἕλληνα πολίτη δέν ἐνδιαφέρουν οὐσιαστικά κανένα.

'Ο Ἕλληνας πολίτης καί τό ἔργο του θά κριθεῖ κάθε φορά σύμφωνα μέ τή χρήση, τήν ἐκμετάλλευση καί τά ὀφέλη πού μπορεῖ νά προσκομήσει κανείς ἀπ'αὐτόν.

'Η Πολιτεία, τό Κράτος, ἡ 'Εξουσία θά ἐξετάσουν πρῶτα ἄν εἶναι νομοταγής δηλαδή ἄν ὑπακούει καί ὑπηρετεῖ τό δικό τους Νόμο. Τό Νόμο τῶν ἰσχυρῶν. Τότε τόν θά γεμίσουν μέ τιμές, θέσεις καί ἀξιώματα. Θά τόν κάνουν 'Ακαδημαϊκό. Θά τοῦ στήσουν ἄγαλμα.

Τό Κόμμα θά ὑπολογίσει ἄν εἶναι δικός του. Δηλαδή ἄν ὑπηρετεῖ τίς πολιτικές σκοπιμότητες πού ἐπιλέγουν κάθε στιγμή οἱ ἡγέτες ἐκείνης τῆς στιγμῆς. Τότε ὁ μηχανισμός θά λειτουργήσει ἐγκωμιαστικά, διθυραμβικά. Καί οἱ νέοι τοῦ κόμματος θά τόν ράνουν μέ λουλούδια.

'Η 'Επιχείρηση – τό Κεφάλαιο, θά τόν μετρήσει μέ βάση τήν τρέχουσα ἀνταλλακτική του ἀξία στήν ἀγορά. "Αν οἱ Μετοχές του εἶναι ὑψηλές, τότε οἱ τοῖχοι θά γεμίσουν μέ τό πορτραῖτο του καί τό ὄνομά του θά ἐπαναλαμβάνεται ἀπό τίς πληρωμένες διαφημίσεις μέχρι κορεσμοῦ. Τέλος, κι'αὐτό εἶναι τό τραγικό, οἱ συνεργάτες του θά τόν δοῦν ὀφελημιστικά, θά συνωστίζονται στό πλευρό του γιά νά πάρει λάμψη τό πρόσωπό τους. "Ομως στό πρῶτο σύννεφο, στήν πρώτη ψιλή βροχή θ'ἀρχίσουν νά ἀραιώνουν. Κι'ἄν φτάσει καί καμμιά καταιγίδα, τότε θά ποῦν ὅπως ὁ 'Απόστολος Πέτρος "Δέν τόν γνωρίζω".

Μένει ὁ λαός. Δηλαδή μένει ἡ γῆ, πού ὅλα τά δέχεται, πού ὅλα τά χωνεύει, ὅλα τά ξαναγεννᾶ καί τά ἀνασταίνει. Μένει ὁ λαός, μένει ἡ γῆ, μένει ἡ "Ανοιξη.

ΜΙΚΗΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ

Μένει ἡ Μουσική...

Γι'αὐτό ἡ στιγμή πού ἐπιλέχτηκε γι'αὐτή τή γιορτή ἦταν ἄτυχη. Εὐγνωμωνῶ αὐτούς πού τήν ὀργάνωσαν καί εὐχαριστῶ ὅλους ἐσᾶς πού μέ τιμᾶτε μέ τήν παρουσία σας. Ὅμως ἡ στιγμή εἶναι ἄτυχη. Εἶναι τραγική. Χρειάστηκαν δυόμισι χρόνια γιά νά πεῖ ὁ γραμματέας τοῦ ΚΚΕ μερικά ἀπ'αὐτά πού εἶπα καί ἐπανέλαβα τόσες φορές καί γιά τά ὁποῖα μοῦ ἔριξαν τό ἀνάθεμα τόσοι πολλοί.

Τέτοια δικαίωση εἶναι ἀνυπόφορη. Ξέρω ὅτι δικαιώνομαι κάθε μέρα γιά ὅσα εἶχα τό θάρρος καί τήν τιμή νά πῶ, ὑπερασπιζόμενος ἐκεῖνο πού θεωρῶ τήν πιό ἱερή κατάκτηση τοῦ λαοῦ μας: τή Δημοκρατία καί τήν Ἐλευθερία.

Δέν ἔπρεπε νά ξαναπέσουμε στά παληά σφάλματα. Δέν ἔπρεπε νά ξαναβάλουμε τό κομματικό πάνω ἀπό τό ἐθνικό. Ἔπρεπε νά ποῦμε ἁπλά στό λαό τήν ἀλήθεια. Χωρίς φόβο καί σκοπιμότητες. Ἔπρεπε νά γίνουμε ὅλοι ἠθικά τέρατα γιατί οἱ στιγμές ἦταν πονηρές καί οἱ ὧρες δύσκολες. Αὐτό πού ἔπραξα ἀπό τήν αὐγή τῆς 21 Ἀπριλίου τοῦ 1967 ἦταν νά πάρω μόνο μιά διάσταση, τήν ἠθική, παραμελῶντας καί ξεπερνῶντας ὅλες τίς ἄλλες. Πολέμησα τή χούντα μέ τήν ἠθική μου διάσταση. Τή μουσική τή χρησιμοποίησα σάν ὅπλο. Δέν ἤμουν μουσικός. Ἤμουν ὁ ὑπερασπιστής μιᾶς Ἠθικῆς πού τελικά θριάμβευσε. Σήμερα οἱ τύραννοι βρίσκονται στή φυλακή. Καί ἄν χιλιάδες συνεργάτες τους ἐξακολουθοῦν νά διαβρώνουν τούς μηχανισμούς καί τή ζωή μας καί νά ἀπειλοῦν τή Δημοκρατία, αὐτό ὀφείλεται κατά κύριο λόγο στό γεγονός ὅτι δέν λειτουργοῦμε πιά μέ βάση τήν κυριαρχοῦσα στούς χρόνους τῆς Δικτατορίας ἠθική, ἀλλά μέ βάση ἐξατομικευμένες ἢ κομματικοποιημένες σκοπιμότητες.

Δηλαδή γίναμε ξαφνικά "ἔξυπνοι". Πού σημαίνει ὅτι κυττᾶμε ὁ καθένας τό ἀτο-

ΜΙΚΗΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ

Κέφαλη ή Μόναρχή...

μικό ἤ τό κομματικό του συμφέρον.

θέλω νά πιστεύω ὅτι εἶμαι ἀπό τούς ἐλάχιστους πού δέν ἔγιναν "ἔξυπνοι" εὐθύς μετά τήν πτῶση τῆς χούντας."Εμεινα πιστός,στήν 'Ηθική διάσταση τοῦ 'Αγῶνα,γιατί ἴσως πιστεύω ὅτι ὁ 'Αγῶνας γιά τήν 'Ελευθερία καί τή Δημοκρατία ὄχι μόνο δέν κερδήθηκε,ἀλλά διανύει τήν πιό κρίσιμη του φάση."Αν χάσουμε καί τώρα τή νέα ἱστορική εὐκαιρεία πού κατακτήσαμε,τότε ἀλλοίμονό μας. 'Αλλοίμονο προπαντός στά παιδιά μας.Μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι οἱ ἐχθροί μας πλήθυναν ἔξω καί μέσα στή χώρα.θά ἔχουμε ἄραγε τή σύναιση νά δοῦμε πόσο κρίσιμες εἶναι οἱ στιγμές καί γι'αὐτό πόσο ἀναγκαία εἶναι αὐτή τήν ὥρα ἡ ἐθνική ἑνότητα;

Τό κλίμα πού ὑπάρχει στίς κορυφές τῆς πολιτικῆς μας ζωῆς εἶναι ἄρρωστο "Αν οἱ ἐχθροί μας διστάζουν νά χτυπήσουν,αὐτό ὀφείλεται μονάχα σέ ἕνα γεγονός: στόν ἑνωμένο λαό.Πράγματι ὁ λαός μας στή βάση του εἶναι ἑνωμένος.Καί μάλιστα μέ δεσμούς γερούς γεμάτους ἀλήθεια καί ὑγεία.'Ο λαός θέλει πάνω ἀπ' ὅλα 'Ελευθερία,ἐλευθερίες,δικαιώματα.θέλει δημοκρατικές διαδικασίες.θέλει οἰκονομικές δυνατότητες πού νά τοῦ ἐξασφαλίζουν συνεχῆ ποιοτική ἄνοδο.θέλει εὐθύνη,θέλει συμμετοχή σέ ὅλες τίς διαδικασίες πού πλάθουν κάθε μέρα τή ζωή του.

'Επομένως ὅταν τό κύριο ρεῦμα πού ἑνώνει καί κινεῖ ἕνα λαό ἔχει κάποιες αὐτές τίς ἀφετηρίες καί κινεῖται πρός αὐτούς τούς στόχους,τότε ὁ λαός αὐτός εἶναι ὥριμος νά ὑπερασπιστεῖ αὐτό πού κατέχει ἐνάντια σέ ὅλους τούς κινδύνους.

Καί ἡ μέν Δεξιά ἔχει πλέον ἐξαντλήσει τό ὁπλοστάσιο τῶν ἐπαγγελιῶν της.Μετά τή χούντα,πού ὑπῆρξε διαλεχτό τέκνο τῆς ἑλληνικῆς Δεξιᾶς,δέν ὑπάρχουν περι-

132

θωρια ἐξαπάτησης.Γι'αὐτό ὅσοι ἀνήκουν στή δημοκρατική ἤ κοινοβουλευτική Δεξιά ἄς ἀλλάξουν ὄνομα.

Πάντως ἡ ἄκρα Δεξιά ἔχει γιά πάντα καταδικαστεῖ ἀπό τό μέγα Δικαστήριο τῆς ἱστορίας καί τοῦ λαοῦ.Εἶναι παράνομη καί θά χτυπηθεῖ ἀνελέητα παντοῦ καί πάντοτε ἀπό κάθε Ἕλληνα πατριώτη.

Ἀπό τήν ἄλλη πλευρά ἡ Ἑλληνική Ἀριστερά ὄντας ἤδη καθυστερημένη λόγω Ἐμφυλίων πολέμων καί Δικταφιῶν,ἀντί νά κερδίσει τό χαμένο καιρό ἀναπροσαρμόζοντας τό πρόγραμμα καί τήν τακτική της στά ὕψη καί τίς ἀπαιτήσε τῶν καιρῶν, καί τῶν ἀδελφοκτώνων ἀλληλοσπαραγμῶν.

Νά γιά ποιό λόγο ἡ ἐπιφάνεια τῆς πολιτικῆς μας ζωῆς εἶναι βαθειά ἄρρωστή.Καί μόνο ἀπό κεῖ κινδυνεύει νά μολυνθεῖ ὅλο τό ἐθνικό σῶμα. Γιατί,ὅπως εἶπα,σήμερα περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλη φορά,κόμματα,πολιτικοί καί πνευματικοί ἡγέτες θά ἔπρεπε νά ἔχουν καί νά λειτουργοῦν μονάχα σέ μιά διάσταση,τήν Ἠθική.Πού σημαίνει ὅτι τοποθετοῦμε τό συμφέρον τῆς Δημοκρατίας,τῆς Ἐλευθερίας,τοῦ Λαοῦ καί τοῦ Ἔθνους πάνω ἀπό κάθε ἄλλη σκέψη,σκοπιμότητα,ὑπολογισμό καί συμφέρον.Δέν ὑπάρχει σήμερα ἕνας ἡγέτης,ἕνα κόμμα ἤ μιά παράταξη μονάχα πού θά μᾶς σώσει.Ἄν σωθοῦμε,θά σωθοῦμε ὅλοι μαζί. Ὅπως ἔγινε στίς μεγάλες στιγμές τῆς ἱστορίας μας.

Στήν πράξη αὐτό σημαίνει ὅτι ἄν ὁ σημερινός πρωθυπουργός ἐγκαταλείψει γιά τόν α ἤ β λόγο τήν ἐξουσία χωρίς νά ἔχει λειτουργήσει στήν κορυφή ἡ ἐθνική ἑνότητα μέ τήν μορφή μιᾶς πολύχρονης διακυβέρνησης τῆς χώρας ἀπό κυβέρνηση ἐθνικῆς ἑνότητας,τότε μέ μαθηματική ἀκρίβεια πιστεύω ὅτι θ'ἀρχίσει ἕνας νέος κύκλος ἀπρόβλεπτων δοκιμασιῶν γιά τό Ἔθνος καί τό Λαό. Στήν περίπτωση κατά τήν ὁποία τά κόμματα,οἱ παρατάξεις,οἱ πολιτικές ἡγεσίες

ΜΙΚΗΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ

οἱ πολιτικοί ἡγέτες δέν ἀκούσουν αὐτό τό Μήνυμα τῶν καιρῶν,τότε τή λύση θά πρέπει νά τήν δώσει καί πάλι ὁ ἴδιος ὁ λαός.Δηλαδή θά πρέπει ἡ 'Εθνική 'Ενότητα πού ὑπάρχει στή βάση τοῦ λαοῦ νά βγεῖ στήν ἐπιφάνεια μέ ἄλλη μορφή - ξεπερνώντας τίς σημερινές πολυδιασμένες πολιτικές δυνάμεις.Μέ τή μορφή ἴσως μιᾶς συσπείρωσης πολιτικῶν,πνευματικῶν καί κοινωνικῶν προσωπικοτήτων καί ἐκπροσώπων πού νά ἐκφράζουν ἀπό κάθε ἄποψη τήν ἐθνική ἑνότητα.Νομίζω καί πιστεύω ὅτι σήμερα ὑπάρχουν τέτοιες δυνάμεις - πού χτές ἄνηκαν στή Δεξιά,τό Κέντρο καί τήν 'Αριστερά- καί πού σήμερα,ἀδέσμευτες,ἔχουν κατανοήσει τήν ἱστορική ἐπιταγή τῆς ἑνιαίας δράσης ἀπέναντι στούς κοινούς ἐχθρούς καί ἔχουν κερδηθεῖ ἀπό τό μέγα ὅραμα μιᾶς 'Εθνικῆς 'Αναγέννησης πού μονάχα ἡ 'Εθνική 'Ενότητα στή βάση καί στήν κορυφή τοῦ Λαοῦ μπορεῖ αὐτή τή στιγμή νά μᾶς ἐξασφαλίσει.

~~[illegible]~~

Τώρα πού ἀγγίξαμε τήν 'Αλήθεια καί εἴπαμε τά πράγματα μέ τό ὄνομά τους νομίζω ὅτι μποροῦμε νά φτάσουμε ἕως τίς ἀκραῖες περιοχές τῆς ἐξομολόγησης. Εἶναι μελαγχολικό -τουλάχιστον- νά μένεις μέ μόνο μιά σιγουριά: τό ἔργο,τή δημιουργία,τή Μουσική.

Εἶμαι εὐτυχισμένος γιατί ὑπάρχει ἡ Μουσική.Αὐτή εἶναι τραγική ἀλήθεια.

'Ο BEETHOVEN εἶπε " 'Αγαπῶ ἕνα δέντρο περισσότερο ἀπό ἕναν ἄνθρωπο". 'Εκεῖ ὁδηγήθηκε ἡ εὐαισθησία του ἀπό τούς κοντόφθαλμους σύγχρονους τοῦ δημιουργοῦ τοῦ ΥΜΝΟΥ ΤΗΣ ΧΑΡΑΣ.Πῶς νά τό κάνουμε ὅμως; Μέσα ατά σαράντα χρόνια ζωῆς μέ τή μουσική,τό μόνο πού δέν μέ πρόδοσε εἶναι ἡ Μουσική. Ξέρω ὅτι σέ λίγο -σέ πάρα πολύ λίγο διάστημα- αὐτοί πού περιφρόνησαν τήν ἠθική μου διάσταση θά ἀλλάξουν γνώμη."Ομως τότε θά εἶναι γι'αὐτούς καί γιά

ΜΙΚΗΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ

ΜΙΚΗΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ

ὅλους ἀργά.

Ποῦ εἶναι ἄραγε,σ'αὐτή τήν ὥρα πού ἕνας Δῆμος,μικρός ἀλλά ὡραῖος- τιμᾶ τό φίλο καί τό συναγωνιστή τοῦ 'Ωρωποῦ- ποῦ εἶναι οἱ δεκάδες οἱ ἑκατοντάδες συνεργάτες,συνάδελφοι,μαθητές καί φίλοι; 'Από τή μουσική μου,τή δράση μου, τό ἔργο μου,τίς ἰδέες μου πῆραν ὅσα φτερά μπόρεσαν ὁ Καθένας πιό πολλά. "Εφτιαξαν ἔργο,φήμη,περιουσία,δύναμη.

"Αν ἦσαν ποιητές - ἡ ποίησή τους πῆγε παντοῦ.Στά πέρατα τῆς γῆς."Αν ἦσαν τραγουδιστές - ἡ φωνή τους πῆγε παντοῦ - σέ ὅλες τίς καρδιές.

Καί ὅταν ἔφτασε ἡ ὥρα τῆς Κρίσης- στή Μεγάλη Στιγμή- τότε πού λειτουργοῦσα μόνο σέ μιά διάσταση,σέ κείνη πού ἔπρεπε,τή διάσταση τῆς 'Ηθικῆς,τότε ἐκεῖνοι ~~μέ~~ ἐλάχιστες ἐξαιρέσεις- κερδήθηκαν ἀπό τό φόβο,τή σκοπιμότητα, τό φθόνο,τήν ἀδιαφορία,τόν ὑπολογισμό.Ζητῶ συγνώμη γιατί σ'αὐτή τή στιγμή πού κανονικά ταιριάζουν ἄλλοι τόνοι ἐγώ διάλεξα τό σκληρό ἦχο τῆς ἀλήθειας.

Σκέφθηκα ὅμως ὅτι δέν θά ἤμουν πιστός στόν ἑαυτό μου ἄν σᾶς ἔκρυβα τήν 'Αλήθεια."Αλλωστε αὐτό τό ΚΑΤΗΓΟΡΩ δέν σημαίνει ἀπογόήτευση.'Η πίκρα συχνά μᾶς τρέφει.Μᾶς γιγαντώνει.

Πέρασαν λένε σαράντα χρόνια ἀπό τή μέρα πού ἔγραφα τήν πρώτη νότα... Καί ὅμως ὅλα φαίνονται σά νάταν χτές.Θεωρῶ αὐτό πού ἔκανα ὡς σήμερα σάν ἕνα προγύμνασμα.Τώρα εἶμαι ἕτοιμος γιά τό κύριο ἔργο.Καί θά θυμᾶμαι πάντα αὐτή τή στιγμή,αὐτή τήν αἴθουσα,αὐτά τά πρόσωπα,σάν κάποιος πού ὕστερα ἀπό ἕνα κοπιαστικό ἀνήφορο -πού βάστηξε 40 χρόνια- καί κάθεται γιά λίγο σ'ἕνα ξέφωτο.

Μιά μικρή ματιά πίσω στή ζωή,στό δρόμο πού ἄφησελίγη δροσιά πού δίνει ἡ ἀγάπη τοῦ φίλου- καί πάλι ξανά στήν ἀνηφόρα ὡς τό τέλος.

Σᾶς εὐχαριστῶ.

Κατά ἑκατοντάδες οἱ κάτοικοι στά Χανιά Κρήτης ὑπογράφουν μηνύματα συμπαράστασης στόν Μίκη Θεοδωράκη, μέ τά ὁποῖα καλοῦν τόν συνθέτη νά ἀναθεωρήσει τίς σκέψεις του γιά ἐγκατάλειψη τῆς Ἑλλάδας. Στήν κίνηση αὐτή συμμετέχουν ὅλοι σχεδόν οἱ πνευματικοί, πολιτικοί καί οἰκονομικοί παράγοντες τοῦ τόπου, θεωρεῖται δέ βέβαιο ὅτι τήν ἐρχόμενη ἑβδομάδα θά ὑπάρξει καί σχετικό ψήφισμα τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου.

Συμπαράσταση εἶναι καί ἡ συμπαράσταση τῶν κατοίκων τοῦ χωριοῦ Γαλατᾶς ἀπό τό ὁποῖο κατάγεται ὁ Θεοδωράκης: "Μίκη οἱ συγχωριανοί σου σέ θέλουν στήν πατρίδα μας-, ἀναφέρουν σέ σχετικό τηλεγράφημά τους- εἴμαστε ὅλοι κοντά σου σέ κάθε δύσκολη στιγμή τῆς ζωῆς σου. Ἀποδοκιμάζουμε τίς ἐκδηλώσεις ἐνάντιόν σου". Τό τηλεγράφημα ὑπογράφει ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητας κ. Ματθαῖος Ψιλλάκης.

Ἀθήνα, 12.11.1976.

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΜΑΣ

("Αρθρα στό "Βῆμα" ἀπό 14 - 20/12/1976)

Μ. ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ

1. Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΑΡΙΣΤΕΡΑ

'Ο ΣΑΝΤΙΑΓΟ ΚΑΡΙΛΙΟ εἶναι γενικός γραμματέας τοῦ Κ.Κ. 'Ισπανίας. "Ελαβε μέρος στόν ἐμφύλιο πόλεμο τῆς 'Ισπανίας, ἐπικεφαλῆς τῶν εἰδικῶν τμημάτων τῆς νεολαίας. 'Αργότερα πῆγε στή Μόσχα στό Γραφεῖο τῆς Κομιντέρν ὅπου γνώρισε καί συνεργάστηκε μέ τόν Δημητρώφ, τόν Τσού 'Εν Λάϊ, τόν Τολιάττι καί ἄλλους ἡγέτες... Μαζί μέ τήν Πασιονάρια ἀποτελεῖ πέρα ἀπό τόν πολιτικό ἡγέτη, ἕνα ζωντανό σύμβολο τῆς πάλης τοῦ ἱσπανικοῦ λαοῦ κατά τοῦ Φράνκο.

'Ο Καρίλιο εἶναι ἀκόμα ἕνας βαθύς μελετητής τοῦ μαρξισμοῦ καί δυνατός στοχαστής. Μετά τόν Τολιάττι καί τόν Γκαροντύ, εἶναι αὐτός πού ἀνοίγει πραγματικά καινούργιους δρόμους στό βασικό πρόβλημα τῆς προσαρμογῆς τοῦ μαρξισμοῦ στή σύγχρονη διεθνή καί ἰδιαίτερα τήν εὐρωπαϊκή πραγματικότητα.

Οἱ θέσεις καί οἱ τοποθετήσεις του τόν ἔφεραν σέ σφοδρή ἀντίθεση μέ τίς δογματικές ἀπόψεις. "Εγιναν ἀπόπειρες γιά τήν ἐκπαραθύρωσή του ἀπό τή θέση τοῦ Γενικοῦ Γραμματέα. "Ομως τό εὐτύχημα γιά τό ἱσπανικό κόμμα ἦταν τό γεγονός ὅτι ὅλα τά στελέχη, μέ ἐπικεφαλῆς τήν 'Ιμπαρούρι, ἔμειναν σταθερά στό πλευρό του.

Μέ τόν Σαντιάγο Καρίλιο μέ συνδέει βαθειά φιλία. Τόν καιρό πού ἤμουν κι ἐγώ ἐξόριστος στήν Εὐρώπη, συναντιόμαστε πότε στό Παρίσι, πότε στή Ρώμη, πότε στό Βελιγράδι. Στά 1970, στή Ρώμη, εἴμαστε οἱ κύριοι ὁμιλητές, στή μεγάλη συγκέντρωση πού ὀργάνωσε τό Κ.Κ. 'Ιταλίας στήν Πιάτσα Σάν Τζοβάνι, γιά νά καταγγείλει τό ΝΑΤΟ. Μιά μέρα, στό Βελιγράδι, παρουσία καί τοῦ Μπερλίγκουερ, ρήξαμε τήν ἰδέα γιά τή δημιουργία μιᾶς μόνιμης ἐπιτροπῆς πού θά βάλει τίς βάσεις γιά μιά στενότερη συνεργασία ἀνάμεσα στά "μεσογειακά κόμματα" γιά ἕναν "ἡλιόλουστο κομμουνισμό"...

Μέ τήν εὐκαιρία τῆς ἄφιξής του στήν 'Αθήνα, σκέφθηκα ὅτι ὁ καλύτερος τρόπος νά ἔδινα κάποιο τέλος σ'αὐτόν τόν κύκλο τῶν συζητήσεων γύρω ἀπό τά προβλήματα τῆς 'Αριστερᾶς θά ἦταν νά παράθετα τίς δικές του ἀπόψεις, πού ὅπως εἶπα, μέ ἐκφράζουν ἑκατό τοῖς ἑκατό:

– "'Εγώ ἐδῶ στήν 'Ελλάδα, Σαντιάγο, τοῦ ἐκμυστηρεύτηκα στόν "Πανιώνιο", εἶπα καί ἔκανα τά μισά ἀπ'ὅσα λές καί κάνεις ἐσύ, καί οἱ σύντροφοί μας μ'ἔχουν γράψει στά μαῦρα τά κατάστιχα. Θυμᾶμαι τήν ἐποχή τοῦ ΕΑΣ ('Εθνικό 'Αντιστασιακό

Συμβούλιο) στήν Εὐρώπη, ὅταν ἐπέμενα νά εἶναι καί οἱ βασιλικοί μαζί μας... Ἐσύ τώρα μᾶς ἔρχεσαι μαζί μέ τόν μοναρχικό ἐκπρόσωπο. Καί καταγγέλεις τό ΦΡΑΠ καί τήν ΕΤΑ γιά τρομοκρατία... Ὅμως τή μεγαλύτερη ἐπίθεση τή δέχθηκα ἐξ αἰτίας τῆς θέσης μου γιά τόν Καραμανλῆ. Ξέρω ὅτι ἐσύ ὑποστηρίζεις ὅτι γιά τή Δημοκρατία μπορεῖ νά συνεργαστεῖς ἀκόμα καί μέ τό διάβολο... Βλέπεις ἐσύ κατάφερες νά ὑπάρχει ἕνα κόμμα ἑνωμένο. Ἐνῶ σέ μᾶς... Πάντως νά ὑπερασπίζεσαι θέσεις - σάν τίς δικές σου - χωρίς νά ἀκουμπᾶς πάνω σέ ὀργανωμένη πολιτική δύναμη, αὐτό ἀποτελεῖ πράξη... αὐτοκτονίας..."

Ὅταν ἔβγαινα ἀπό τόν "Πανιώνιο", καί βάδιζα πρός τό σπίτι μου πού βρίσκεται ἐκεῖ κοντά κάποιος φώναξε δυνατά πίσω μου: "Μά εἶναι κομμουνιστής ὁ Θεοδωράκης;" καί γέλασε εἰρωνικά. Ἡ κόρη μου γύρισε καί τόν κοίταξε αὐστηρά. Ἦταν ἡ μόνη πού ἤξερε καλά τί σημαίνει νά ἔχεις πατέρα κομμουνιστή. Κι ἐγώ ἐκείνη τή στιγμή σκέφτηκα ὅτι δέν ὑπάρχει καλύτερος τρόπος γιά ν'ἀπαντήσω σ'αὐτή τή βρώμικη ἐκστρατεία πού προσπαθεῖ νά παραμορφώσει ὄχι μόνο τό παρόν ἀλλά καί τό... παρελθόν μας, ἀπό τό νά δώσω λόγο σ'ἕνα ἀναγνωρισμένο κομμουνιστή, ὅπως εἶναι ὁ Καρίλιο, γιά νά μάθουν ὅλοι ὅσοι ἔμειναν ἀποστεωμένοι, κολλημένοι στό δόγμα, τί σημαίνει σύγχρονος μαρξιστής.

Καί πρό παντός γιά νά δοῦν ὅσοι παρασύρονται ἀπό τήν α ἤ β πλύση ἐγκεφάλου, ὅτι ἡ ὑπεράσπιση νέων θέσεων μέσα στό ἱστορικό καί κοινωνικό γίγνεσθαι, ὄχι μόνο δέν εἶναι ἄρνηση τοῦ μαρξισμοῦ, ἀλλά ἀντίθετα ἀποτελεῖ τήν καλύτερη ἐπιβεβαίωσή του.

Κατ'ἀρχήν ἄς δοῦμε πῶς βλέπει τή διακυβέρνηση τῆς χώρας του μετά τό τέλος τοῦ φρανκισμοῦ:

- "Ἕνα καθεστώς πού θά μποροῦσε νά παραχωρήσει "ἀστικές ἐλευθερίες". Πού θά ἔφερνε τήν ἐλευθερία πού ὑπάρχει π.χ. στίς χῶρες τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης: τήν καθολική ψηφοφορία, τά κόμματα, τά συνδικαλιστικά δικαιώματα, τά δικαιώματα τῆς συγκέντρωσης, τοῦ Τύπου, τῆς διαδήλωσης. Μόνο ἀφοῦ κατακτήσουμε αὐτές τίς ἐλευθερίες θά μπορέσουμε νά μιλήσουμε, στήν Ἱσπανία, γιά μιά προοπτική σοσιαλισμοῦ". (σελ. 200).

Ἐμεῖς ὑποστηρίξαμε ὅτι ἡ ἑλληνική ἀστική τάξη τείνει πρός τόν ἐξευρωπαϊσμό τῆς ἑλληνικῆς ζωῆς. Γι αὐτό τό λόγο τώρα μπορεῖ νά εἶναι "φιλελεύθερη" (ἐξηγήσαμε τούς λόγους) καί νά σέβεται τή δημοκρατική νομιμότητα. Ἔχει κι αὐτή μέτωπο πρός τό φασισμό (Χούντα κ.λ.π.). Θέλει νά ὁδηγήσει τήν Ἑλλάδα στήν Εὐρώπη.

Τί λέει σχετικά γι'αὐτό ὁ Καρίλιο; (ὅλες οἱ ὑπογραμμίσεις εἶναι δικές μας).

- "Ἐκεῖνο πού συμβαίνει πραγματικά εἶναι τό ὅτι οἱ φασιστικές δομές εἶναι κιόλας ἕνα ἐμπόδιο γιά τήν ἀνάπτυξη τοῦ μοντέρνου καπιταλισμοῦ στήν Ἱσπανία. Χ ρ ε ι ά ζ ο ν τ α ι ἐ λ ε υ θ ε ρ ί ε ς. Αὐτή ἡ ἀνάγκη δημιούργησε μιά ἀντικειμενική προσέγγιση ἀνάμεσα στίς ἐπαναστατικές δυνάμεις καί τόν τομέα αὐτό τοῦ ἱσπανικοῦ καπιταλισμοῦ. Ἔχουν ἀνάγκη ἀπό ὁρισμένες ἐλευθερίες γιά νά ἀναπτύξουν τό σύστημά τους, νά μποῦν στήν Εὐρώπη - καί μεῖς γιά νά ἀναπτύξουμε τή δημοκρατία στήν Ἱσπανία. Πρόκειται λοιπόν γιά μιά προσέγγιση μικρῆς διαρκείας καί εἶναι σαφές, ὅτι ὕστερα ἀπό αὐτό τό στάδιο θά χωρίσουμε. Ἀλλά γιά τήν ὥρα εἴμαστε ἕτοιμοι νά πραγματοποιήσουμε τήν προσέγγιση". (σελ. 201).

Αὐτή εἶναι ἡ βασική θέση πού μᾶς ὁδήγησε στή γνωστή τοποθέτηση ἀπέναντι στή σημερινή κυβέρνηση καί τόν φορέα της. Καί ἐπειδή διαπιστώσαμε ὅτι κανένας ἄλλος πολιτικός σχηματισμός δέν ἤθελε ἤ δέν μποροῦσε νά πάρει μιά τόσο καθαρή καί θαρραλέα τοποθέτηση ἀπέναντι στούς πολιτικούς ἐκπροσώπους τοῦ ἑλληνικοῦ καπιταλισμοῦ, ἀποφασίσαμε νά ρίξουμε ἔστω καί μόνοι μας, ὅσο βάρος εἴχαμε, στήν πλάστιγγα αὐτῆς τῆς πολιτικῆς. Γιατί πιστεύαμε, ὅπως ὁ Ἱσπανός ἡγέτης, ὅτι:

"Θά ἔχουμε περισσότερες δυνατότητες νά κερδίσουμε τίς ἐργαζόμενες μάζες στό σοσιαλισμό μέσα σέ συνθῆκες δημοκρατίας, παρά κάτω ἀπό τόν φασισμό" (σελ. 202).

"Ὁμως γιά νά φτάσουμε σ'αὐτή τή θέση, ἔπρεπε προηγούμενα νά ἀναλύσουμε σωστά τή συντηρητική παράταξη, γιά νά δοῦμε τή σημερινή της μεταδικτατορική σύνθεση. Διαπιστώνουμε λοιπόν ὅτι ἡ ἄλλοτε συμπαγής ἑλληνική δεξιά σήμερα εἶναι χωρισμένη βασικά σέ δυό παρατάξεις: σ'αὐτή πού διατηρεῖ ἀντιδραστική καί σ'ἕνα βαθμό χουντική νοοτροπία, καί ἐξακολουθεῖ νά παίζει τό ρόλο τοῦ πράκτορα ξένων οἰκονομικῶν καί πολιτικῶν συμφερόντων, καί σ'ἐκείνη πού κατέχεται ἀπό δημοκρατικές ἀντιλήψεις: Τή δημοκρατική δεξιά. Τό ἴδιο φαινόμενο παρατηρεῖται καί στήν Ἱσπανία:

"Ἡ δημοκρατική δεξιά, λέει ὁ Καρίλιο, εἶναι ἕνα κόμμα πού συγκροτεῖται τώρα καί πού ἀποτελεῖται ἀπό ἀνθρώπους τοῦ χρηματιστικοῦ κεφαλαίου, τῆς βιομηχανίας καί τοῦ ἀγροτικοῦ καπιταλισμοῦ - αὐτόν πού θά μπορούσαμε νά ἀποκαλέσουμε σήμερα: ὁ δυναμικός καπιταλισμός πού διαμορφώθηκε στά τελευταῖα δεκαπέντε χρόνια. Τό κόμμα αὐτό διακηρύσσει ὅτι εἶναι δεξιό, εὐρωπαϊκό, ὀπαδός τῶν δημοκρατικῶν ἐλευθεριῶν μέσα στίς σημερινές συνθῆκες, καί τάσσονται ὑπέρ μιᾶς συμφωνίας ὅλων τῶν δημοκρατικῶν δυνάμεων, συμπεριλαμβανομένου καί τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος" (σελ. 209).

Έτσι ὁ γενικός γραμματέας τοῦ Κ.Κ. Ἱσπανίας δέν ἔχει κανένα ἐνδοιασμό νά προβάλει τήν ἰδέα τῆς ἐνότητας δράσης ἀκόμα καί μέ τούς "δυναμικούς καπιταλιστές".

"Ἡ πολιτική μας σήμερα ἀποβλέπει στήν ἀνατροπή τοῦ Φασισμοῦ, στήν ἐγκαθίδρυση τῶν ἐλευθεριῶν. Γιά νά τό ἐπιτύχουμε μᾶς χρειάζεται νά φτάσουμε σέ μιά προσέγγιση ἀκόμα καί μέ τούς δυναμικούς καπιταλιστές. Ξέρουμε ὅτι τό στάδιο αὐτό θά ἀντιπροσωπεύσει μιά μόνο στιγμή τῆς ἱστορίας τῆς χώρας μας γιατί, τελικά, οἱ δυνάμεις αὐτές ἀποτελοῦν τόν ταξικό ἀντίπαλο. Ὅταν τό δημοκρατικό καθεστώς θά ἔχει οἰκοδομηθεῖ, θά ὑπάρξει στήν Ἱσπανία μιά πολιτική γεωγραφία ἀνάλογη μέ τῆς Γαλλίας (μέ διαφορές φυσικά). Θά ὑπάρξει δηλαδή μιά ἀριστερά μέ σοσιαλιστική τάση καί μιά καπιταλιστική δεξιά καί ἡ στρατηγική μας ἔχει γιά στόχο τήν ὀργάνωση τῆς ἀριστερᾶς σέ ἕνα νέο πολιτικό σχηματισμό πού θά ὑπερβεῖ τό στάδιο μιᾶς συγκυριακῆς συμφωνίας. Τό θέμα εἶναι ἡ δημιουργία ἑνός νέου σχηματισμοῦ πού θά ἀναλάβει τήν πορεία πρός τόν σοσιαλισμό στήν Ἱσπανία".

Δυό βασικές ἰδέες, ἐκτός ἀπό τήν προσέγγιση μέ τούς "δυναμικούς καπιταλιστές" (ἄραγες ποιοί εἶναι οἱ πολιτικοί τους ἐκφραστές στή χώρα μας;) πού ἀναπτύξαμε ἐξαντλητικά στά ἄρθρα μας στήν "Ε": Α' Ἡ ἑλληνική κοινωνία - ὅπως καί ἡ ἱσπανική - ὁδηγεῖται σταθερά πρός τήν Εὐρώπη. "Ἡ πορεία στή χώρα μας **θά εἶναι** ὁμαλή ἡ δέ κατεύθυνση εἶναι ἡ "Εὐρώπη". Ὁ ἐξευρωπαϊσμός τῆς ἑλληνικῆς ζωῆς ἀποτελεῖ γιά τό προσεχές μέλλον τόν κύριο στόχο τῆς ἑλληνικῆς ἀστικῆς τάξης". ("Ε", 3.9.75).

Β) Ὁ νέος πολιτικός σχηματισμός ἀποτελεῖ γιά τήν Ἀριστερά ἱστορική ἐπιταγή. Ὅπως θά δοῦμε ὁ Καρίλιο ἔρχεται καί ξαναέρχεται γύρω ἀπ' αὐτό τό πρόβλημα. Σχετικά μέ τό ζήτημα αὐτό γράφαμε: ""Ἄν θέλουμε νά μείνουμε πιστοί στήν οὐσία τῆς μαρξιστικῆς σκέψης, τότε θά πρέπει νά ἐρευνήσουμε γιά νά βροῦμε ποιά εἶναι σήμερα αὐτή ἡ "καινούργια τάξη" πού φορτίζεται ὅλο καί πιό πολύ μέ τή "συνείδηση τῆς ἀναγκαιότητας μιᾶς ριζικῆς ἐπανάστασης" (Μάρξ). Κι αὐτή δέν εἶναι ἄλλη παρά ἡ μεγάλη συμμαχία ὅλων τῶν ἐργαζομένων πού ἐξ ἄλλου εἶναι ἡ μόνη πού ἀποτελεῖ αὐτή τή στιγμή τήν "πλειοψηφία τῶν μελῶν τῆς κοινωνίας". Κι αὐτή ἡ συμμαχία γυρεύει τόν ἐννιαῖο πολιτικό καί κομματικό της φορέα" ("Ε", 22.9.75). Σταχυολογῶ τίς σχετικές ἀπόψεις τοῦ Καρίλιο:

"Ὁ σοσιαλισμός (...) ἔγινε ἕνας στόχος πού δέν ἀφορᾶ πιά μόνο τήν ἐργατική τάξη. Γι αὐτό τό λόγο θεωροῦμε ὅτι πρέπει νά ἐξαγγείλουμε ἕνα δημοκρατικό δρόμο πρός τό σοσιαλισμό, μαζί μέ διάφορα σοσιαλιστικά κόμματα. Ἄν δέν θές νά συν-

θλίψεις τή δημοκρατία ἔχοντας ἕνα μοναδικό κόμμα, πρέπει νά ἀποδεχτεῖς τήν ὕπαρξη ὁμάδων, ρευμάτων (Σημείωση δική μας: πού σημαίνει ὅτι ἐκεῖ πού ὑπάρχει "ἕνα μοναδικό κόμμα", ἡ δημοκρατία συνθλίβεται...). Ἀλλά σ'αὐτή τήν περίπτωση δέν ὑπάρχει κόμμα τῆς πρωτοπορίας. Ἂν ὅμως εἶχες ἕνα σοσιαλιστικό σχηματισμό πού ἀποτελεῖται ἀπό διαφορετικά κόμματα, μέ διαφορετικές ἰδεολογίες, πολιτικές ἀποχρώσεις τό καθένα, τότε ἔχεις ἕνα σοσιαλιστικό καί δημοκρατικό μέτωπο πού στά πλαίσιά του τό κόμμα τῆς πρωτοπορίας ἔχει τή θέση του" (σελ. 30).

Ἐμεῖς γράφαμε:

"Ποιός εἶναι πρωτοπορία καί ποιός δέν εἶναι (...) θά τό δείξει ἡ ζωή ("Ε", 8.9.75). Σήμερα μποροῦμε νά ξεχωρίσουμε τίς βασικές δυνάμεις τῆς χώρας πού μποροῦν νά διαδραματίσουν τό ρόλο τοῦ συσπειρωτῆ τῆς μεγάλης πλειοψηφίας τῶν Ἑλλήνων ἐργαζομένων. Ὥστε νά δημιουργηθεῖ τό ἀναγκαῖο πολιτικό ὄργανο πού θά προετοιμάσει τή διαδοχή τῆς Ἀριστερᾶς στήν Ἐξουσία καί τή διακυβέρνηση τῆς χώρας. Τέτοιες δυνάμεις βλέπω σήμερα τήν ΕΔΑ, τό ΚΚΕ (ἐσωτ.), καθώς καί στελέχη τῆς Δημοκρατικῆς Ἄμυνας καί τῶν Νέων Δυνάμεων. Συμπεριλαμβάνονται καί οἱ δυνάμεις (ἡ βάση) τοῦ Κ.Κ.Ε. καί τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ.".

Σαντιάγο Καρίλιο: "Αὐτός εἶναι ὁ λόγος γιά τόν ὁποῖο στό ὑπό συζήτηση πρόγραμμά μας μιλοῦμε γιά τήν ἀναγκαιότητα ἑνός νέου πολιτικοῦ σχηματισμοῦ πού θά ἀποτελεῖται ἀπό κόμματα πού θέλουν τό σοσιαλισμό, καί στό ἐσωτερικό τοῦ ὁποίου τό κάθε κόμμα διατηρεῖ τήν ἰδιομορφία του, ἀλλά μ'ἕνα ἐννιαῖο πρόγραμμα, μέ ἐνιαῖες ἀποφάσεις, μιά ἐνιαία πολιτική ἡγεσία, μιά ἐνιαία πειθαρχία γιά ὁρισμένα προβλήματα(...) Ἡ πορεία πρός τό σοσιαλισμό στίς χῶρες τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης δέν μπορεῖ νά εἶναι τό ἀποτέλεσμα μιᾶς ἐκλογικῆς συμμαχίας οὔτε τῆς ὁράσης ἑνός μονολιθικοῦ κόμματος, ἀλλά ἀποτέλεσμα τῆς ὁράσης ἑνός νέου σχηματισμοῦ. Προσωπικά θά ἔβλεπα τίς δομές αὐτοῦ τοῦ νέου σχηματισμοῦ σάν ἕνα εἶδος ἐργατικοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος στό πλαίσιο τοῦ ὁποίου τό Κ.Κ. θά εἶχε φυσικά τή θέση του (σελ. 3).

"Ἡ στρατηγική μας ἔχει γιά στόχο τήν ὀργάνωση τῆς ἀριστερᾶς σ'ἕνα νέο πολιτικό σχηματισμό πού θά ὑπερβεῖ τό στάδιο τῆς συγκυριακῆς συμφωνίας. Τό θέμα εἶναι ἡ δημιουργία ἑνός νέου σχηματισμοῦ πού θά ἀναλάβει τήν πορεία πρός τόν σοσιαλισμό στήν Ἱσπανία" (σελ. 216).

2. Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

Στά ΑΡΘΡΑ μας ἀναφερθήκαμε στή δυνατότητα δημιουργίας κυβέρνησης τῶν ἐργαζομένων.

"Ἡ συσπείρωση τῶν ἐργαζομένων μέσα στίς γραμμές ἑνός ἐνιαίου κόμματος πού θά μπορεῖ νά προχωρήσει χωρίς δογματικούς δισταγμούς καί ταλαντεύσεις στή διεκδίκηση τῆς κυβερνητικῆς πλειοψηφίας μέ δυό βεβαιότητες:

Πρῶτο: ὅτι εἶναι δυνατόν νά ὑπάρξει οὐσιαστική πρόοδος γιά ὅλους τούς ἐργαζόμενους μέ κυβέρνηση πού νά τούς ἐκπροσωπεῖ 100 % μέσα στά πλαίσια τοῦ ἀστικοῦ συστήματος. Δεύτερον: 'Η κυβέρνηση τῶν ἐργαζομένων μπορεῖ νά ἀποτελέσει τό καλύτερο καί τό πιό σίγουρο μεταβατικό στάδιο γιά τό πέρασμα πρός τόν Σοσιαλισμό". ("Ε", 23.10.75).

'Ο Καρίλιο ἐλπίζει ὅτι μετά τή δικτατορία ἡ ἀστική τάξη (πού θά ἀναλάβει τή διακυβέρνηση τῆς χώρας, ὅπως ἔγινε καί στήν 'Ελλάδα) "θά τά καταφέρει". "Ομως σέ σχέση μέ ποιόν; Φυσικά σέ σχεση μέ τίς μαῦρες ἀντιδραστικές - φασιστικές δυνάμεις. "Οπως ἀκριβῶς συμβαίνει καί μέ μᾶς. Αὐτό τό στάδιο ὁ Καρίλιο τό ὀνομάζει "ἡ πάλη γιά τήν δημοκρατία" καί πού θά τό ἀκολουθήσει ἕνα ἄλλο στάδιο "πάλης γιά τό σοσιαλισμό" (σελ. 222). Γιά νά πραγματοποιηθεῖ τό πρῶτο στάδιο χρειάζεται "ἐθνική συμφιλίωση, μέ συμμαχίες εὐρύτερες" ἀκόμα καί μέ κοινωνικά στρώματα "πού τά συμφέροντά τους εἶναι ἀντίθετα ἀπό τά συμφέροντα τῆς ἐργατικῆς τάξης". (σελ. 222).

Στό ἐρώτημα: Μήπως ἡ πολιτική αὐτή κινδυνεύει νά ὁδηγήσει σ'ἕνα λανθάνοντα δεξιό ὀππορτουνισμό; Μήπως τείνοντας διαρκῶς τό χέρι στόν ταξικό ἐχθρό δέν ξεχνᾶ κανείς τή δική του τάξη, δέν "ἀποπρολεταροποιεῖται"; 'Ερωτοτροπώντας μέ τήν ἀστική τάξη μήπως παροπλίζει πολιτικά τίς προλεταριακές δυνάμεις; 'Ο Καρίλιο ἀπαντᾶ:

"θεωρῶ ὅτι σέ κάθε πολιτική συμμαχιῶν ὑπάρχει ἕνας κίνδυνος παρέκλισης κι ὅτι κάθε κόμμα πού συμμαχεῖ μέ τάξεις πού εἶναι θεμελειακά ἀντίθετές του κινδυνεύει, πάντα, νά ὁδηγηθεῖ σέ ρεφορμιστικές θέσεις. Αὐτό τό θυμόμαστε πάντα. 'Αλλά βρισκόμαστε μπροστά σέ μιά ἐπιλογή: ἤ αὐτό πού ἐπιτρέπει νά ὁδηγηθοῦμε σέ μιά νέα κατάσταση καί νά τοποθετήσουμε τούς στόχους τοῦ σοσιαλισμοῦ μέσα στήν πραγματι-

κότητα - ἤ νά διατηρήσουμε τήν "ἐπαναστατική παρθενικότητα" καί νά μήν κάνουμε τίποτε" (σελ. 223).

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ ΠΑΡΘΕΝΙΚΟΤΗΤΑ

Ἀκριβῶς αὐτή εἶναι καί ἡ δική μας κριτική ἀπέναντι στίς ἡγεσίες τοῦ ΚΚΕ - ΠΑΣΟΚ - ΕΚΚΕ πού ἀντί γιά διάφορους λόγους ἐπιδιώκουν νά διατηρήσουν αὐτή τήν "ἐπαναστατική παρθενικότητα", ἀποτέλεσμα ἐδῶ καί ἐνάμισυ χρόνο νά μήν κάνουν τίποτα τό οὐσιαστικό. Πλήν τοῦ νά παρασύρουν ἕνα σημαντικό κομμάτι τῆς νεολαίας μας πού εἶναι φυσικό - νά ἔλκονται ἀπό τήν "ἐπαναστατική δράση".

Σέ ἀντίθεση μ'αὐτούς, ἐμεῖς δεχόμαστε τήν πραγματικότητα ὄχι παθητικά, δηλαδή "αὐτό εἶναι δουλειά τῶν ἀστῶν, ἐμᾶς δέν μᾶς νοιάζει" - ἀλλά ἐνεργητικά: δέν μᾶς ξεφεύγει δηλαδή τό γεγονός ὅτι ἡ ἀέναη μεταβολή τοῦ συσχετισμοῦ τῶν δυνάμεων ὁδηγεῖ σέ διαρκεῖς ἀλλαγές - εἴτε στήν ἐπιφάνεια εἴτε στό βάθος τῆς κοινωνικῆς καί πολιτικῆς ζωῆς. Ἔτσι ἡ πτώση τῆς Δικτατορίας ὑπῆρξε ἀποτέλεσμα μιᾶς ἀλλαγῆς στήν ἰσορροπία δυνάμεων. Ὅπως καί οἱ κυβερνήσεις Καραμανλῆ εἶναι τό ἀποτέλεσμα νέας ἰσορροπίας δυνάμεων, μέσα στήν ὁποία ὅλοι οἱ σημαντικοί παράγοντες τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς ἔχουν τό δικό τους βάρος. Γι'αὐτό τό λόγο δέν ἔχουμε δικαίωμα νά εἴμαστε παρατηρητές. Γιατί μπορεῖ ἡ μάχη νά χαθεῖ ἀπό μιά ἐλάχιστη παράλειψη. Ἡ ἄποψή μου ἦταν καί εἶναι, ὅτι ἡ Κυβέρνηση Καραμανλῆ, στηρίζεται σέ μιά πολύ μικρή ὑπεροχή μέσα στή γενική δομή τοῦ πλέγματος τῶν ἀντιθέσεων καί τῶν ἐξισορροπήσεων πού συνθέτουν τή σημερινή ζωή τῆς χώρας μας. Γι'αὐτό τό λόγο, ἀπό τή στιγμή πού διαπιστώνω ὅτι ἡ Κυβέρνηση αὐτή μᾶς ἐξασφαλίζει τίς βασικές ἐλευθερίες - πού μᾶς ἀρνήθηκε καί μᾶς ἀρνεῖται τό παρακράτος τῆς ἀμερικανοκρατίας - εἶμαι ὑποχρεωμένος νά κάνω ἐπιλογή: εἴτε νά βοηθήσω κι ἐγώ μέ ὅσες δυνάμεις διαθέτω γιά νά"ὁδηγηθοῦμε σέ μιά νέα κατάσταση καί νά τοποθετήσουμε τούς στόχους τοῦ σοσιαλισμοῦ μέσα στήν πραγματικότητα (ὅπως κάνουμε τώρα) ἤ νά διατηρήσουμε τήν "ἐπαναστατική παρθενικότητα καί νά μήν κάνουμε τίποτα".

Ἐμεῖς πάντως δέν διατηρήσαμε τήν... παρθενικότητά μας. Κρίμα! Γιατί ἄν κρίνει κανείς ἀπό τίς παρελάσεις καί τά πανώ, πολλοί σημερινοί νέοι, προτιμοῦν τούς ...παρθένους.

Ἡ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΑΝΑΜΕΤΡΗΣΗ

ΚΑΡΙΛΙΟ: "Θεωροῦμε ὅτι ἄν ἡ ἀστική τάξη ἔχει ἐλπίδες νά διατηρήσει τό κοινωνικό της σύστημα, οἱ σοσιαλιστικές δυνάμεις ἔχουν κι αὐτές μεγάλες δυνατότη-

τες νά νικήσουν σέ μιά δημοκρατική ἀναμέτρηση καί νά φτάσουν στήν κυβέρνηση" (σελ. 216).

(Σχόλιο: Ἐδῶ ὁ Καρίλιο συνδέει τήν σοσιαλιστική προοπτική μέ τή δυνατότητα τῆς ἀστικῆς δημοκρατίας νά ἐπιβιώσει. Μέ ἄλλα λόγια ἐμεῖς ὄχι μόνο δέν ἐπιτρέπεται νά μείνουμε "οὐδέτεροι" μπροστά στίς ἀντιθέσεις καί τίς συγκρούσεις πού γίνονται μέσα στήν καρδιά τῆς ἀστικῆς τάξης, ἀλλά θά πρέπει νά βοηθήσουμε ἐνεργητικά ἐκεῖνες τίς δυνάμεις πού πιστεύουν καί ἐγγυῶνται γιά τή διατήρηση τῆς δημοκρατίας. Φυσικά οἱ δυνάμεις αὐτές - ὅπως εἶναι σέ μᾶς ἡ δημοκρατική δεξιά καί ἡ κυβέρνησή της - ἔχουν τή δική τους νοοτροπία, μεθοδολογία - ἐξυπηρετοῦν βασικά τά συμφέροντα τῆς δικῆς τους τάξης - ἐπομένως μέσα στήν πολιτική τους θά ὑπάρχουν πολλά ἀρνητικά γιά μᾶς σημεῖα. Ὅμως αὐτό δέν θά πρέπει νά μᾶς ἐμποδίζει νά βλέπουμε ὅτι ὁ βασικός ἄξονας τῆς πολιτικῆς τους μένει προσκολλημένος στό ἰδεῶδες τῆς κοινοβουλευτικῆς δημοκρατίας πού μᾶς ἐξασφαλίζει πολλές βασικές ἐλευθερίες. Μέσα σ'αὐτές τίς ἐλευθερίες, τονίζει ὁ Καρίλιο, εἶναι δυνατόν "οἱ σοσιαλιστικές δυνάμεις νά νικήσουν σέ μιά δημοκρατική ἀναμέτρηση καί νά φτάσουν στήν Κυβέρνηση". Παρόμοια ἀντίληψη διατυπώσαμε καί μεῖς ("Ε", 23.10.75). Ἡ σοσιαλιστική συσπείρωση "μπορεῖ νά προχωρήσει στή διεκδίκηση τῆς κυβερνητικῆς πλειοψηφίας" καί νά ἐγκαταστήσει τήν Κυβέρνηση τῶν ἐργαζομένων πού δέν εἶναι ἀκόμα "σοσιαλισμός" ἀλλά τό τελευταῖο στάδιο πρός τόν σοσιαλισμό.

ΚΑΡΙΛΙΟ: "Καί ἀπό τό σημεῖο αὐτό, ἄν ἔχουμε τήν ἐμπιστοσύνη τοῦ λαοῦ, νά ἀρχίσουμε νά πραγματοποιοῦμε μιά ὁλόκληρη σειρά δομικῶν ἀλλαγῶν. Σέ κάποια στιγμή, δέν ξέρω πότε ἀκριβῶς, θά ὑπάρξει ρήξη μέ τό σύστημα. Πῶς; Τό μόνο πού μπορῶ νά πῶ εἶναι ὅτι ἄν ἡ ἀριστερά ἔχει τήν πλειοψηφία θά κάνουμε τά πάντα γιά νά μήν ἐπιτρέψουμε νά μᾶς ἀνατρέψουν μέ τή βία. Αὐτό σημαίνει πώς, ἄν χρειαστεῖ, θά χρησιμοποιήσουμε τή βία καί μεῖς". (σελ. 217).

Αὐτή εἶναι ἡ μόνη περίπτωση πού ἡ σοσιαλιστική ἐξουσία μπορεῖ καί πρέπει νά καταφύγει στή βία. Κι αὐτή εἶναι καί ἡ δική μας ἄποψη.

ΤΟ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ

Ἄς δοῦμε τώρα πῶς βλέπει ὁ Καρίλιο τό "μεταβατικό στάδιο" πρός τό σοσιαλισμό, αὐτό πού θά καλύψει (κατά τή δική μας διατύπωση) "Κυβέρνηση τῶν ἐργαζομένων". Γιά νά τό ἐξασφαλίσει χρειάζεται κατ'ἀρχήν:

"Τό Κ.Κ. νά εἶναι τό Κόμμα τῆς ἐλευθερίας καί τῆς δημοκρατίας. Γιά νά ἔχεις τήν ὑποστήριξη τῶν μαζῶν αὐτό εἶναι ἀποφασιστικό (σελ. 219).

- Τί θά γίνει μέ τήν "ἐργατοαγροτική" συμμαχία;

"Σήμερα στίς ἀναπτυγμένες χῶρες τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης, οἱ δυνάμεις τῆς κουλτούρας εἶναι, ἀπό τήν ἄποψη τῶν μαζῶν, πολύ πιό σημαντικές ἀπό τούς ἀγρότες καί γίνονται ἕνας βασικός σύμμαχος χάρη στόν ἀριθμό τους καί χάρη στίς συμβολές τους" (σελ. 219).

(Σχόλιο: Στήν Ἑλλάδα, φυσικά, ἡ ἀγροτιά ἐξακολουθεῖ νά παίζει σημαντικό ρόλο καί ἀπό ἄποψη ποσότητος ἀλλά καί συμμετοχῆς στή διαδικασία τῆς παραγωγῆς. Ὅμως ὑπάρχει παράλληλα μιά μεγάλη ἀνάπτυξη τῶν δυνάμεων τῆς κουλτούρας πού ὁ ρόλος τους γίνεται κάθε μέρα καί πιό σημαντικός).

"Οταν οἱ δυνάμεις τῆς δημοκρατικῆς καί σοσιαλιστικῆς συμμαχίας γίνουν ἐξουσία, τότε "γιά τήν πορεία πρός τό σοσιαλισμό":

ΚΑΡΙΛΙΟ: "Χρειάζεται πρίν ἀπ'ὅλα νά ἐθνικοποιήσουμε (...) τά φρούρια τοῦ μεγάλου κεφαλαίου, δηλαδή: τά μεγάλα μονοπώλια" (σελ. 220).

- Ποιά εἶναι ἡ δομή τοῦ σημερινοῦ ἀστικοῦ κράτους;

ΚΑΡΙΛΙΟ: "Στό παρελθόν τό ἀστικό κράτος ἦταν τό κράτος ὅλης τῆς ἀστικῆς τάξης τῆς ὁποίας ὑπεράσπιζε τά συμφέροντα καί τήν ἰδιοχτησία. Σήμερα, εἶναι, κυρίως, τό κράτος ἑνός μονοπωλιακοῦ στρώματος τῆς ἀστικῆς τάξης πού θεωρεῖ ὅτι γιά νά ἀναπτύξει τόν σύγχρονο καπιταλισμό, χρειάζεται ὄχι μόνο νά ἐκμεταλλευτεῖ τήν ἐργατική τάξη, ἀλλά καί νά ἐξαφανίσει ἕνα τμῆμα τῆς ἀστικῆς τάξης".

- Ποιές εἶναι οἱ ἐπιπτώσεις ἀπ'αὐτή τή διαπίστωση;

ΚΑΡΙΛΙΟ: "Τό γεγονός αὐτό προκαλεῖ ἀντιθέσεις στούς κόλπους τῶν κυρίαρχων τάξεων".

(Σχόλιο: Ἐπομένως οἱ ἀντιθέσεις ἀνάμεσα στή "δημοκρατική δεξιά" καί στήν φιλοχουντική - φασιστική δεξιά ἔχουν οἰκονομικό - ταξικό χαρακτῆρα μιᾶς καί ἡ τελευταία ἐκφράζει τό μονοπωλιακό κεφάλαιο πού εἶναι βασικά ξένο (ἀμερικάνικο). Ἐνῶ ἡ πρώτη ἐγκαταλείπει τόν μεταπρατικό (κομπραδόρικο) ρόλο της "ἀνακαλύπτει" τόν "πλοῦτο τῆς χώρας" - αὐτό δηλαδή πού διαλαλοῦσε ἡ Ἀριστερά (βλέπε μελέτες Κιτσίκη καί Μπότση) ἐδῶ καί πάρα πολλά χρόνια - καί γίνεται τάξη παραγωγική).

3. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

- Τί θά γίνει στό διάστημα τῆς ἐξουσίας τῶν ἐργαζόμενων μέ τίς μικρές καί μεσαῖες ἐπιχειρήσεις;

Καρίλιο: "Θεωροῦμε ὅτι ἡ πολιτική καί κοινωνική δημοκρατία (σημείωση δική μας: Ἡ Κυβέρνηση τῶν ἐργαζομένων) ἀποτελεῖ ἕνα ἱστορικό στάδιο στή διάρκεια τοῦ ὁποίου, γιά μιά μεγάλη περίοδο, οἱ μικρές καί μεσαῖες ἐπιχειρήσεις, στά χέρια τῶν ἰδιοκτητῶν τους, θά ἐξακολουθήσουν νά παίζουν, σέ σχέση μέ τίς μεγάλες ἐπιχειρήσεις -σήμερα μονοπωλιακές ἀλλά σέ κεῖνο τό στάδιο κοινωνικοποιημένες- τόν ἴδιο συμπληρωματικό ρόλο πού παίζουν στό σημερινό οἰκονομικό σύστημα. Ἀλλά θά ὑπάρχει, πρός ὄφελος τῶν μικρῶν καί μεσαίων ἐπιχειρήσεων, ἡ ἀκόλουθη διαφορά: χάρη στήν ἐθνικοποίηση τῶν πιστωτικῶν λογαριασμῶν, οἱ πιστώσεις θά διανέμονται μέ βάση τό γενικό κοινωνικό συμφέρον καί ὄχι πιά τά συμφέροντα μερικῶν μεγάλων μονοπωλίων". (Σελ. 220)

-Σχετικά μέ τίς ὑπηρεσίες πόσο μέρος τους θά ἐξακολουθεῖ νά παραμένει στά χέρια τῶν ἰδιοκτητῶν τους;

Καρίλιο: "Ἕνα μεγάλο τμῆμα".

-Ποιός θά κρατᾶ τά κλειδιά τῆς οἰκονομίας;

Καρίλιο: "Ἡ κοινωνία. Δέ θά κρατᾶ ὅμως τό σύνολο τῆς οἰκονομίας"

- Τό μεταβατικό στάδιο θά εἶναι σύντομο ἤ μακρύ; Τό πέρασμα στό σοσιαλισμό θά γίνει ἀπότομα;

Καρίλιο: "Ὅταν θά ἔχουμε ἀνατρέψει τήν ἐξουσία τῶν μονοπωλίων (καί γιά τό σκοπό αὐτό εἶναι ἀναγκαῖα ἡ πιό πλατειά συμμαχία) εἶναι ἀπαραίτητο νά διατηρήσουμε μιά ὁλόκληρη σειρά παραγωγικῶν δυνάμεων πού δέν πρέπει νά περάσουν ἀμέσως ἀπό τά χέρια τῶν ἰδιοκτητῶν στά χέρια τῆς κοινωνίας γιατί τότε θά καταστραφοῦν (ἡ πεῖρα ὁρισμένων σοσιαλιστικῶν χωρῶν τό ἀποδεικνύει). Πρέπει λοιπόν ν'ἀντιμετωπίσουμε ἕνα πέρασμα στό σοσιαλισμό πού θά διαρκέσει μιά μεγαλύτερη περίοδο. Εἶναι ἀνάγκη, ἔστω γιά λόγους ἰδεολογικῆς ἀποσαφήνησης, νά δείξουμε ὅτι ὁ σοσιαλισμός δέν εἶναι κάτι πού πραγματοποιεῖται ἀπότομα..." (σελ. 220).

- Μιλήσατε γιά πλατειά συμμαχία. Πῶς τήν ἐννοεῖτε;

Καρίλιο: "Ἐργάτες, ἀγρότες, διανοούμενοι καί ἕνα τμῆμα τῆς ἀστικῆς τάξης θά ἐκπροσωποῦνται σέ μιά Κυβέρνηση πού θά ἔχει τεθεῖ κάτω ἀπό τήν ἡγεμονία τῶν σοσιαλιστικῶν δυνάμεων". (σελ. 220-221).

Ἡ πεῖρα δείχνει ὅτι αὐτό δέ γίνεται χωρίς μιά ριζοσπαστικοποίηση τῆς πολιτικῆς ζωῆς, οὔτε χωρίς πολιτικές ἀνακατατάξεις. Ξαναρχόμαστε στό πρόβλημα τῆς ρήξης (ἐπανάστασης).

Καρίλιο: "Ἡ πεῖρα μου μοῦ ἔμαθε πῶς ἡ οὐσία δέ βρίσκεται τόσο στό νά μιλᾶς γιά σοσιαλιστική ἐπανάσταση ὅσο νά τήν πραγματοποιεῖς. Θεωροῦμε ὅτι στήν περίοδο τῆς πολιτικῆς καί κοινωνικῆς δημοκρατίας πρέπει πραγματικά νά ἀποφύγουμε τά δημαγωγικά μέτρα, πού εἶναι σέ τελευταῖα ἀνάλυση ἀντεπαναστατικά, ἐναντίον τῶν ἐνδιάμεσων κοινωνικῶν στρωμάτων. Αὐτό κατά τή γνώμη μου εἶναι βασικό. Πρέπει νά ἔχουμε τό θάρρος νά ἐξηγήσουμε στήν ἐργατική τάξη ὅτι ἀξίζει καλύτερα νά καταβάλει μιά ὑπεραξία στήν ἀστική τάξη παρά νά δημιουργήσει μιά κατάσταση πού κινδυνεύει νά στραφεῖ ἐναντίον της" (σελ. 221).

ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΗΣ ΧΙΛΗΣ

- Τί διδάγματα ἔβγαλες ἀπ'αὐτό πού εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νά ἀποκαλέσουμε: ἡ ἀποτυχία τῆς Χιλῆς;

Καρίλιο: "Γιά μένα πρέπει νά βγοῦν τρία διδάγματα:

1. Εἶναι βασικό γιά τό προλεταριάτο νά διατηρήσει τή συμμαχία του μέ τά μεσαῖα στρώματα, νά μήν ἀπομονωθεῖ.

2. Ὅταν ἐπιχειροῦμε τήν πραγματοποίηση ἑνός σοσιαλιστικοῦ πειράματος μέ δημοκρατικά μέσα καί δέ διαθέτουμε τήν ὑποστήριξη τῆς πλειοψηφίας τοῦ λαοῦ, πρέπει νά ξέρουμε νά ἀποχωροῦμε ἔγκαιρα ἀπό τήν Κυβέρνηση πρίν οἱ ἐντάσεις ὁδηγήσουν σέ ἐμφύλιο πόλεμο καί νά ὑποβάλουμε τά προβλήματα στήν κρίση τοῦ ἐκλογικοῦ σώματος. Κι'ἄν χρειαστεῖ, τότε νά ἀποχωροῦμε γιά νά προσπαθήσουμε νά ἐπιστρέφουμε ἀργότερα, ὅταν θά ἔχουμε δυναμώσει.

3. Ὅταν ἔχεις τήν πρόθεση νά μείνεις στήν ἐξουσία πρέπει νά πάρεις ὅλα τά ἀναγκαῖα μέτρα γιά νά πολεμήσεις ὅταν ἔρθει ἡ ὥρα, ἄν συμβεῖ καί ὁ ἐχθρός, ἐγκαταλείποντας τή νομιμότητα, προσφύγει στή δύναμη τῶν ὅπλων".(σελ. 222).

(ΣΧΟΛΙΟ: Τί διαφορετικό λέγαμε ἐμεῖς οἱ ὀπαδοί ἑνός "νεκροῦ" καί ξαφνικά "μικροῦ" κόμματος (τῆς ΕΔΑ) ἀπό κεῖνα πού λέει ἕνα

καθαρόαιμος κομμουνιστής; Ἤ μήπως, κατά τούς ἀκραιφνεῖς τοῦ κομμουνισμοῦ, ἔπαφε καί ὁ Καρίλιο νά εἶναι κομμουνιστής; Γιατί κάτι τέτοιο μυρίζομαι. Πάντως εἶμαι βέβαιος ὅτι οἱ ἡγετικοί κύκλοι τοῦ ΚΚΕ, ἄν δέν τούς ἐμπόδιζαν οἱ γνωστές σκοπιμότητες, θά καταγγέλνανε ὄχι μόνο τούς ἱσπανούς ἡγέτες, ἀλλά καί ὁλόκληρο τό ΚΚ Ἰταλίας σάν κόμμα ρεβιζιονιστικό, μικροαστικό καί φυσικά ἀντισοβιετικό καί...ἀντικομμουνιστικό).

ΟΙ ΔΥΟ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ

Ἔτσι μέσα στήν ἑλληνική Ἀριστερά, τείνουν νά διαμορφωθοῦν δυό βασικές ἀντιλήψεις πού διαφοροποιοῦνται καί ὡς πρός τούς στρατηγικούς σκοπούς καί ὡς πρός τά μέσα. Δηλαδή τήν τακτική πού θά μᾶς ὁδηγήσει στήν κατάκτηση τῶν ἐπιδιωκόμενων στόχων. Αὐτή ἡ διαίρεση ἀντανακλᾶ ἕνα παγκόσμιο, καί ἰδιαίτερα εὐρωπαϊκό, φαινόμενο. Ἔχει σχέση τόσο μέ τό μοντέλο τοῦ σοσιαλισμοῦ ὅσο καί μέ τήν ἀνάλυση τῆς σύγχρονης κοινωνίας. Μεγάλη ὑπῆρξε ἡ συνεισφορά τοῦ Ρεζέ Γκαροντύ στήν ἀνακάλυψη νέων δρόμων γιά τό ἀριστερό Κίνημα. Τό ΚΚ Γαλλίας τόν κατήγγειλε καί τόν διέγραψε ἀπό τίς γραμμές του γιά νά...ἐφαρμόσει σέ συνέχεια στήν πράξη τίς ἰδέες του. Αὐτό πού γίνεται σήμερα στήν Εὐρώπη ἀνάμεσα στά ΚΚ Γαλλίας καί Ἰταλίας εἶναι σέ μεγάλο βαθμό Γκαροντισμός χωρίς τόν Γκαροντύ....

ΟΙ ΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΚΑΡΟΝΤΥ

"Ἡ κοινωνία μας, ἔγραφε τό 1972 ὁ Γάλλος μαρξιστής, ξεχαρβαλώνεται, παρακμάζει. Μιά θεμελιακή ἀλλαγή γίνεται ἀναγκαία. Πού δέ μπορεῖ νά πραγματοποιηθεῖ μέ τίς παραδοσιακές μεθόδους. Μιά κρίση τόσο μεγάλης ἔκτασης καί βάθους δέν μπορεῖ νά λυθεῖ μόνο μέ ἐπανάσταση. Ἀπαιτεῖ κάτι ἀκόμη πιό πολύ: μιά ριζική ἀλλαγή ὄχι μόνο τοῦ καθεστῶτος τῶν ἰδιοκτητῶν καί τῶν δομῶν τῆς ἐξουσίας, ἀλλά καί τῆς κουλτούρας, τοῦ σχολείου, τῆς πίστης, τῆς ζωῆς καί τῆς οὐσίας τῆς ζωῆς. Πρέπει ν'ἀλλάξουμε τόν κόσμο καί πρέπει ν'ἀλλάξουμε τή ζωή. Μᾶς χρειάζεται ὁ Μάρξ καί ὁ Ρεμπώ (ὁ φιλόσοφος καί ὁ ποιητής). Γι'αὐτό ἄς ἀπαιτήσουμε νά τεθοῦν τά ἀληθινά ἐρωτήματα. Πού μᾶς εἶναι κοινά καί ὄχι ἀπό τίς ἰδεολογίες πού μᾶς χωρίζουν."Ας ἀλλάξουμε ἀκόμα καί τήν ἴδια τή σύλληψη τῆς πολιτικῆς: πού δέν πρέπει πιά νά εἶναι ἡ

φῆφος καί ἡ συμμετοχή σ'ἕνα κόμμα. Ἀλλά ,γιά τόν καθένα ἀπό μᾶς,ἡ ἀνακάλυψη τοῦ μέλλοντος. Δέν ὑπάρχει στήν πολιτική ἕτοιμο μοντέλο. Πρέπει νά ζητήσουμε ἀπ'τόν ἄνθρωπο κάτι ἀκόμα πιό δύσκολο ἀπό τό νά μᾶς δώσει ὅλα ὅσα ἔχει:νά τοῦ ζητήσουμε ὅλα ὅσα "εἶναι". Γιατί ὁ ριζικός ἀναπροσανατολισμός τῆς κοινωνίας μας ἀπαιτεῖ ἀπό ὅλους μας, καί πάνω ἀπ'ὅλα, μιά προσπάθεια δημιουργικῆς φαντασίας.

Δημιουργική φαντασία γιά νά συλλάβουμε ἕνα νέο τύπο κοινωνίας καί ἕνα νέο τρόπο ζωῆς πού νά διαφέρουν ριζικά ἀπό ὅτι ὑπάρχει σήμερα. Δημιουργική φαντασία γιά νά ἀνακαλύψουμε καί νά πραγματοποιήσουμε τά καινούργια μέσα πού θά βοηθήσουν νά θριαμβεύσει ἕνας νέος πολιτισμός. Μέ τή συμμετοχή ὅλων ἐκείνων πού βρίσκουν τό νόημα καί τή χαρά τῆς ζωῆς μέσα στήν πράξη τῆς συμμετοχῆς στή δημιουργία, διά μέσου τοῦ ἔργου τέχνης, τῆς πίστης, τῆς ἀγάπης τῆς σκέψης καί τῆς ἐπανάστασης. Γιατί τό δίλημμα σήμερα εἶναι: ἤ νά ὑποταχθοῦμε στή μοίρα, ἤ νά δημιουργήσουμε ἱστορία. Μιά ἐπανάσταση στό ὕψος τοῦ καιροῦ μας, εἶναι ἐκείνη πού - ἀρνεῖται τήν ἀντίληψη ὡς πρός τούς ἴδιους τούς σκοπούς τῆς κοινωνίας, ὅπως τή ζοῦμε μετά τήν Ἀναγέννηση, - ἀρνεῖται τήν κοινωνική πολιτική καί ἰδεολογική δυαδικότητα (ντουαλισμό) πού χαρακτηρίζει ὅλες τίς κοινωνίες ἀπό τήν ἀρχή τοῦ ἀνθρώπινου πολιτισμοῦ.

Μιά τέτοια ἐπανάσταση σημαίνει ταυτόχρονη ἀλλαγή στίς δομές, στίς συνειδήσεις καί στήν κουλτούρα (πολιτισμό). Ὁ σοσιαλισμός τῆς αὐτοδιαχείρησης ταυτίζεται μ'αὐτή τήν τριπλή ἀλλαγή. Οἱ δομές πού ἀντιστοιχοῦν στίς ἀπαιτήσεις τῆς σημερινῆς ἐπιστημονικῆς καί τεχνικῆς ἐπανάστασης δέν μποροῦν νά εἶναι οὔτε αὐτές τοῦ καπιταλισμοῦ οὔτε ἐκεῖνες τοῦ σταλινικοῦ τεχνικογραφειοκρατισμοῦ.

Ἡ κουλτούρα ἀπαιτεῖ μιάν ἀνανέωση ὡς πρός τούς σκοπούς της, τό περιεχόμενό της, τίς μεθόδους διάδοσης, ὥστε νά δοθεῖ σέ ὅλους ἡ δυνατότητα πλήρους συμμετοχῆς στήν διατύπωση καί δημιουργία ἑνός νέου πολιτισμοῦ.

ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΜΠΛΟΚ

Ποιός εἶναι ὁ φορέας, ἡ κινητήριος δύναμη αὐτῆς τῆς συγκλονιστικῆς ἀλλαγῆς; Τό σύνολο τῶν κοινωνικῶν δυνάμεων πού δημιουργεῖ ἡ ἐξέλιξη τῆς ἐπιστήμης καί τῆς τεχνικῆς καί πού ἀποκτοῦν

συνείδηση οἱ ἴδιες ὅτι ἀνήκουν σέ ἕνα νέο ἱστορικο "μπλόκ" (σύνολο) πού δημιουργεῖ ἡ συστηματική διεργασία διαμόρφωσης καί πληροφόρησης τόσο μέσα στήν ἐργατική τάξη ὅσο καί μέσα σέ ὁλόκληρο τό "μπλόκ" μέρος τοῦ ὁποίου ἀποτελεῖ ἡ ἐργατική τάξη. Πῶς θά ἐπιτευχθεῖ συνειδητά αὐτή ἡ ἀλλαγή; Οἱ κύριοι ἐνδιάμεσοι στόχοι εἶναι: Συνδικαλιστική ἑνότητα, ἑνότητα ἀνάμεσα στίς δυνάμεις τῆς ἐργασίας καί τῆς κουλτούρας, ἐργατικά συμβούλια καί ἡ γενική ἀπεργία σέ ἐπίπεδο ἐθνικό σάν τό κρίσιμο καί οὐσιαστικό σημεῖο τοῦ περάσματος πρός τό σοσιαλισμό.

Ποιόν σοσιαλισμό; Τό σοσιαλισμό τῆς αὐτοδιαχείρησης, αὐτόν πού διέγραφε μέ καθαρότητα ὁ Μάρξ στό "Κομμουνιστικό Μανιφέστο": "Μιά κοινωνία μέσα στήν ὁποία ἡ ἐλεύθερη ἀνάπτυξη τοῦ καθενός ἀποτελεῖ τόν ὅρο γιά τήν ἐλεύθερη ἀνάπτυξη τοῦ συνόλου".

4. Η ΑΡΙΣΤΕΡΑ: ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΗ "Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ

"Οπως στήν Εὐρώπη, ἔτσι καί στή χώρα μας ἡ 'Αριστερά μετά τό σταυροδρόμι τοῦ 20οῦ Συνέδριου καί κυρίως μετά τήν Τσεχοσλοβακία, διασπᾶται ὀργανικά, οὐσιαστικά, ἰδεολογικά, πολιτικά. Καί σήμερα ἡ ἀντίθεση γίνεται ὅλο καί πιό μεγάλη. "Ετσι ὁ δρόμος πού χαράζουν τά ΚΚ 'Ιταλίας, Γαλλίας καί 'Ισπανίας ὄχι μόνο διαφοροποιεῖται κάθε μέρα καί περισσότερο σέ σχέση μέ τήν πολιτική τοῦ ΚΚΣΕ καί τῶν ὀρυφόρων του, ἀλλά εἶναι βέβαιο ὅτι ὁδηγεῖ σέ ρήξη φανερή καί ὁριστική. Στή χώρα μας ἡ ρήξη αὐτή ἔχει ἤδη πραγματοποιηθεῖ, καί τώρα κάτω ἀπό τό φῶς ὄχι μόνο τῶν ἐκτιμήσεων ἀλλά προπαντός τῆς ἴδιας τῆς πολιτικῆς πράξης, φαίνεται καθαρά ἡ μεγάλη ἀπόσταση πού χωρίζει τίς δυό κατευθύνσεις τῆς ἄλλοτε ἑνιαίας 'Αριστερᾶς.

'Η λαθεμένη ἐκτίμηση ὡς πρός τό περιεχόμενο καί τή μορφή τῆς σημερινῆς ἀστικῆς δημοκρατίας καί τοῦ ἱστορικοῦ ρόλου αὐτῆς τῆς περιόδου (πού διαδέχεται τήν δικτατορία) σέ σχέση μέ τήν προστασία τῆς δημοκρατίας σάν ἀποτέλεσμα παλλαϊκῆς κατάκτησης καί τίς δυνατότητες πού διανοίγονται γιά τό δημοκρατικό πέρασμα πρός τό σοσιαλισμό, θά μποροῦσε νά ὁδηγήσει τή χώρα μας σέ νέες συμφορές, ἄν τά κόμματα πού προβαίνουν σ'αὐτές τίς λαθεμένες ἀναλύσεις (ΚΚΕ - ΠΑΣΟΚ - ΕΚΚΕ) εἶχαν μεγαλύτερη δύναμη.

Η ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

"Οπως συνέβη λ.χ. στήν Πορτογαλία ὅπου τό ΚΚ, ἄν καί δέν εἶχε παρά μόνο 10 % ἐκλογική βάση, ἐν τούτοις διέθετε σοβαρά ἐρείσματα μέσα στό στρατό. Ποιό ἦταν τό βασικό του λάθος; (πού ἐξ ἄλλου τό κατήγγειλαν καί οἱ εὐρωπαῖοι κομμουνιστές, ὅπως τό ΚΚ 'Ιταλίας). "Ηταν τό γεγονός ὅτι δέν ἐκτίμησαν σωστά τίς κοινωνικές δυνάμεις. "Εθεσαν αὐθαίρετα τόν ἑαυτό τους στήν κοινωνική πρωτοπορεία. θεώρησαν ὅτι ὅλοι οἱ ἄλλοι, σοσιαλιστές, δημοκράτες, μετριοπαθεῖς, βρίσκονται ἀπό τήν "ἄλλη πλευρά". Μίλησαν γιά "συνωμοσία τῆς σοσιαλδημοκρατίας", λές καί ἡ εὐρωπαϊκή σοσιαλδημοκρατία ἀποτελεῖ ἐχθρό ἑνός λαοῦ πού μόλις βγαίνει μέσα ἀπό πενηντάχρονη φασιστική νύχτα. Καί τελικά τό ἀποτέλεσμα ἀπ'αὐτήν τήν κοντόφθαλμη πολιτική (ζαχαριαδική, θά λέγαμε ἐμεῖς) εἶναι νά δοκιμασθεῖ σκληρά ἡ χώρα, νά μείνει πίσω ἡ οἰκονομία, νά κινδυνεύσει σοβαρά τό νέο καθεστώς φτάνοντας στό χεῖλος τοῦ ἐμφύλιου πόλεμου καί τέλος νά ζητᾶ σήμερα τό ΚΚ Πορτογαλίας... ἐθνική συμφιλίωση. 'Ακριβῶς τά καλά τά δικά μας, πού ἐνῶ ἡ ἔξαλλη πολτική τῆς ἡγεσίας τοῦ ΚΚΕ στά 1945, ὁδηγοῦσε σέ ἀνοιχτή σύγκρουση, ἔρριχνε παράλληλα καί τό σύνθημα: συμ -

φι - λί - ω - ση...

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ

Τί θά γινόταν ἀλήθεια ἄν ὁ λαός μας πίστευε ὅτι τήν "Δευτέρα Ἔχουν σοσιαλισμό", καί ἔδινε τό 54 % στό ΠΑΣΟΚ; Τί θά γινόταν ἄν ὁ λαός μας ἀκολουθοῦσε τήν πολιτική τοῦ ΚΚΕ πού στηρίζονταν στήν ἀποψη ὅτι ἡ σημερινή κυβέρνηση δέν εἶναι τίποτε ἄλλο παρά μιά νέα "νατοϊκή μεταμφίεση" τοῦ ἴδιου καθεστῶτος - ὅτι δηλαδή στήν οὐσία τίποτε δέν ἄλλαξε σέ σχέση μέ τή δικτατορία; Καί ὅπως λέει καί τό ΕΚΚΕ, ἡ "καραμανλική τρομοκρατία" συνεχίζει τήν πρηγούμενη; Ὁπότε ὁ λαός μας καλεῖται νά κάνει τί; Νά βάλει στό ἴδιο τσουβάλι τόν Καραμανλῆ καί τόν Παπαδόπουλο. Κι' ἀκόμα ὅλους ὅσους πιστεύουν ὅτι στή χώρα μας πραγματοποιήθηκε βαθειά ἀλλαγή. ("Αλλο ἄν κινδυνεύει ἡ δημοκρατία καί γιατί κινδυνεύει). Ἀλλά ποιός λαός; Αὐτός πού ἀκολουθεῖ τίς "πρωτοπόρες δυνάμεις" ΠΑΣΟΚ, ΚΚΕ, ΕΚΚΕ; Καί θά ἀναμετρηθεῖ μέ τίς "ἑνωμένες" δυνάμεις τῆς ἀντίδρασης, δηλαδή Καραμανλῆ, Παπαδόπουλο, Βλάχου, Κωνσταντόπουλο, Ἰωαννίδη, Ἀβέρωφ,τό λαό πού τούς πιστεύει καί τά τάνκς πού τούς ἀκολουθοῦν. Νάρθει κι ὁ Κωνσταντῖνος κι ὅσοι κι ὅπου τόν ἀκολουθοῦν. Νά ξανακάνουμε πάλι τή Δεξιά φρούριο ἀπό τσιμέντο καί χάλυβα. Νά βάλουμε ξανά μέσα στό φρούριο καί τούς Κεντρώους. Γιά νά μείνουμε μονάχα οἱ "πρωτοπόροι, οἱ ἀγνοί, οἱ ἀκραιφνεῖς" , ἕτοιμοι νά ξανακάνουμε τήν αὐτοκριτική μας στίς γνωστές παλιές φυλακές, τά στρατόπεδα καί τήν ἐμιγκράτσια... Σοφή πολιτική ἀλλά... μονότονη. Νά ξανακάνεις τά ἴδια καί τά ἴδια καταντᾶ ἀνιαρό καί βαρετό. Καί στά 1945 - 46 θά μποροῦσε κανείς νά πεῖ ὅτι ὁ Ζαχαριάδης, παρ'ὅλη τήν τρέλλα του, στηριζότανε τουλάχιστον πάνω σ'ἕνα γιγαντιαῖο κόμμα - στρατό. Ἐνῶ ἀπό τήν ἀντίθετη πλευρά ὑπῆρχε ἀκόμα σύγχυση καί ἀνοργανωσιά. Ἐπίσης οἱ σοσιαλιστικές χῶρες δέν μᾶς εἶχαν δείξει ἀκόμα πόσο πολύ σέβονται τίς κρατικές σχέσεις καί δέν ἀναμιγνύονται στίς ἐσωτερικές ὑποθέσεις τῶν ἄλλων... ("Ὁ Φράνκο εἶναι ἐσωτερική ὑπόθεση τοῦ ἱσπανικοῦ λαοῦ", λέει ὁ Μάο, καί τοῦ στέλνει στεφάνι...). Τώρα ὅμως πάνω σέ ποιά δεδομένα κοινωνικά, πολιτικά καί δυναμικά, πάνω σέ ποιούς συσχετισμούς δυνάμεων, πάνω σέ ποιές διεθνεῖς σχέσεις καί δυνάμεις στηρίζεται ἡ καινούργια τακτική τῶν "πρωτοπόρων" δυνάμεων ΠΑΣΟΚ - ΕΚΚΕ - ΚΚΕ; Κι ἐδῶ εἶναι ἡ οὐσία τῶν διαφωνιῶν ὅπως διαγράφονται σήμερα μέσα στήν Ἀριστερά, στήν Εὐρώπη καί στήν Ἑλλάδα.

" Ας ξεκινήσουμε ἀπό τό μοντέλο:

Ἐμεῖς θέλουμε σοσιαλισμό πλουραλιστικό (πολυκομματικό).

Καί στό μεσοδιάστημα τῆς Κυβέρνησης τῶν ἐργαζομένων (Καρίλιο: "περίοδο πολιτικῆς

καί κοινωνικῆς δημοκρατίας") καί μετά. Δίνουμε τό λόγο στό λαό. "Αν δηλαδή ἡ σοσιαλιστική κυβέρνηση χάσει τήν πλειοψηφία, τότε ἐγκαταλείπει τήν κυβέρνηση. θέλουμε οἱ ἀλλαγές νά γίνουν μεθοδικά. Μέ κριτήρια ρεαλιστικά. Πάντα πρός τό συμφέρον ὄχι μόνο ὅλου τοῦ λαοῦ, ἀλλά καί τῶν διαφόρων στρωμάτων ὅπως λ.χ. τῶν μεσαίων καί μικρῶν ἐπιχειρήσεων μέ τόν τρόπο πού ἀναφέρθηκε προηγούμενα ὁ ἱσπανός ἡγέτης.

Καί φυσικά, σέ ολα αὐτά προσυπογράφουμε τή σύλληψη τοῦ Γκαροντύ γιά τή νέα κοινωνία.

Τό ΚΚΕ πιστεύει στή δικτατορία τοῦ προλεταριάτου. "Οχι φυσικά ὅπως τήν συνέλαβε ὁ Λένιν, ἀλλά ὅπως τήν ἐφάρμοσε ὁ Στάλιν καί ὅπως τελικά διαφορφώθηκε ἱστορικά. Δηλαδή τή δικτατορία τοῦ Κόμματος σάν φορέα τοῦ προλεταριάτου.

Τό ΕΚΚΕ προσυπογράφει. Μόνο πού βρίσκει ὅτι θά πρέπει νά ξαναγυρίσουμε στήν καθαρότητα τῆς σταλινικῆς σύλληψης καί πρακτικῆς. Δηλαδή θεωρεῖ ὅτι τό ΚΚΕ εἶναι... ρεβιζιονιστικό.

Τό ΠΑΣΟΚ στή θεωρία εἶναι περισσότερο κοντά μας. "Ομως στήν πράξη τείνει πρός τά μοντέλα τοῦ ἀραβικοστρατιωτικοῦ σοσιαλισμοῦ.

Ο ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ

Τά "μοντέλα" μᾶς ὁδηγοῦν σέ διαφορετικά διεθνῆ κέντρα βάρους:

'Εμεῖς, πιστεύουμε ὅτι παρ'ὅλη τήν κοινωνικο - πολιτικο - οἰκονομικο - πολιτιστική ἰδιομορφία μας, πλησιάζουμε περισσότερο πρός τίς δομές καί τίς παραδόσεις τῆς Εὐρώπης. 'Εξ ἄλλου διαπιστώνουμε ὅτι ἄν κάποτε κάπου χτιστεῖ ὁ πραγματικός σοσιαλισμός, αὐτό θά γίνει στήν Εὐρώπη τῶν ἐργαζομένων. θεωροῦμε ὅτι οἱ θεωρητικές συλλήψεις καί ἡ πολιτική πρακτική τῆς εὐρωπαϊκῆς 'Αριστερᾶς (Γαλλία - 'Ιταλία - 'Ισπανία) εἶναι ἐκεῖνες πού ἀνταποκρίνονται στήν ἐποχή μας καί πού μποροῦν νά ἐμπνεύσουν νά ὁδηγήσουν καί νά ἐξυπηρετήσουν τό λαό μας.

Τό ΚΚΕ ἐμπνέεται καί καθοδηγεῖται σταθερά ἀπό τή σοβιετική πραγματικότητα.

Τό ΕΔΑΕ στήν Κινεζική - 'Αλβανική καί μέ ὅσες δυνάμεις προσανατολίζονται στό νεοσταλινισμό.

Τό ΠΑΣΟΚ στόν τρίτο κόσμο καί κατά κύριο λόγο στίς 'Αραβικές χῶρες. Τόν ἀραβικό σοσιαλισμό.

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ - ΦΑΣΙΣΜΟΣ

Καθορίζουν ἐπίσης τά "μοντέλα", τήν κοινωνική ἀνάλυση καί πολιτική πρακτική.

Ὡς πρός τήν ἀστική τάξη καί τήν ἀστική δημοκρατία:

Ἐμεῖς: Βλέπουμε βαθειές διαφοροποιήσεις - ἀντιθέσεις, μέσα στούς κόλπους τῆς Δεξιᾶς;

Πού ἀποκρυσταλλώνονται στήν ἀντιδραστική δεξιά - πράκτορα μεγάλων καί ξένων οἰκονομικῶν καί στρατηγικῶν συμφερόντων καί στήν δημοκρατική δεξιά, ἐκφραστή τοῦ "δυναμικοῦ κεφαλαίου" γιά τήν ὁποία οἱ δημοκρατικές ἐλευθερίες ἀποτελοῦν ἀνάγκη γιά τήν ὁλοκλήρωση τῆς οἰκονομικῆς καί πολιτικῆς της δραστηριότητας (βλέπε ὅσα εἶπε σχετικά ὁ Καρίλιο).

Τό γεγονός αὐτό προσφέρει οὐσιαστικές δυνατότητες στίς δυνάμεις πού πιστεύουν στό σοσιαλισμό νά "τοποθετήσουν τή σοσιαλιστική προοπτική μέσα στήν πραγματικότητα" (Καρίλιο).

Ἡ ἐκτίμηση αὐτή ἀπορρέει καί ἀπό ἕνα ἄλλο γεγονός: Στό ποῦ τοποθετοῦμε τή βασική ἀντίθεση τῆς σημερινῆς κοινωνίας. Ἐμεῖς τήν τοποθετοῦμε στήν ἀντίθεση ἀνάμεσα στή Δημοκρατία καί στό Φασισμό (Δικτατορία).

ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΜΟΣ - ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΣ

Τό ΚΚΕ πιστεύει ὅτι ἡ βασική ἀντίθεση τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας ἀντανακλᾶ τή βασική ἀντίθεση τῆς ἐποχῆς μας. Δηλαδή Ἰμπεριαλισμός - Σοσιαλισμός (ΗΠΑ - Σοβιετική Ἕνωση). (Ἡ ἄποψη τοῦ Καρίλιο εἶναι ὅτι στήν ἐποχή τῆς εἰρηνικῆς συνύπαρξης καί τῆς δυνατότητας τῆς Σοβ. Ἕνωσης νά ἀμυνθεῖ ἡ βασική ἀντίθεση τῆς κάθε κοινωνίας, ἔπαψε ν'ἀντανακλᾶ στή διεθνῆ ἀντίθεση ἀλλά καθορίζεται αὐστηρά ἀπό ἐσωτερικά - ἐθνικά κριτήρια). Ἐξ οὗ καί προτείνει "ἀντι - ἰμπεριαλιστική ἑνότητα". Ἡ ἀντίληψη αὐτή τήν ὁδηγεῖ στό συμπέρασμα ὅτι τόσο ἡ Κυβέρνηση Καραμανλῆ ἀλλά καί οἱ ὑπόλοιπες δυνάμεις πού εἶναι ἄμεσα συνδεδεμένες μέ τό Κεφάλαιο (π.χ. ΚΕΝΔ) ἀποτελοῦν μέρος τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ δυναμικοῦ. Ἑπομένως δέν διακρίνει καμμιά διαφορά (οὐσίας) ἀνάμεσα λ.χ. στήν Βλάχου καί τόν Κωνσταντόπουλο (σάν ἐκφραστές συμφερόντων) οὔτε φυσικά ἀνάμεσα στόν Καραμανλῆ ἢ Κανελλόπουλο..καί τόν Ἰωαννίδη ἢ Παπαδόπουλο...

Ἀνήκουν ὅλοι στόν ἴδιο κόσμο (τόν ἰμπεριαλισμο) καί μόνο οἱ ἀνάγκες τῆς ἰμπεριαλιστικῆς τακτικῆς φέρνουν στήν ἐπιφάνεια πότε τόν ἕνα καί πότε τόν ἄλλο. Ἔτσι φυσικά δέν μπορεῖ νά γίνει κἄν λόγος γιά δημοκρατική δεξιά", οὔτε γιά ἀντιθέσεις τοῦ τύπου δημοκρατία - φασισμός.

Ἀπό τήν ἄλλη πλευρά σοσιαλιστικές δυνάμεις εἶναι καθαρά καί ξάστερα μονάχα ἐκεῖνες πού τοποθετοῦνται στό πλευρό τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης μέ πίστη θά λέγαμε

θρησκευτική. Κάθε κριτική - άκόμα καί ή πιό άνώδυνη - θεωρεῖται ὕποπτη καί πρέπει νά καταγγελθεῖ σάν πράξη άντεπαναστατική. Όμως πόσες καί ποιές κοινωνικές καί πολιτικές δυνάμεις στή χώρα μας σήμερα εἶναι διατεθειμένες νά άκολουθήσουν μιά τέτοια άνάλυση - τοποθέτηση; Καί ὡς πρός τίς άστικές δυνάμεις πού χαρακτηρίζονται συλλήβδην ἰμπεριαλιστικές καί ὡς πρός τίς λαϊκές δυνάμεις πού θά πρέπει νά μποῦν - συνειδητά ἤ χωρίς νά τό γνωρίζουν - μέσα στό καλούπι τοῦ σοβιετικοῦ σοσιαλιστικοῦ ρεαλισμοῦ;

Τό ΕΚΚΕ στό βάθος συμφωνεῖ μέ τήν παραπάνω άνάλυση τοῦ... ρεβιζιονιστικοῦ ΚΚΕ.

Τό ΠΑΣΟΚ ὑπερθεματίζει. Ἡ "νατοϊκή μεταμφίεση", ἡ "μεταπολίτευση", τό "Καραμανλῆς καί τά τάνκς", ἐναρμονίζονται τόσο μέ τήν "καραμανλική τρομοκρατία" τοῦ ΕΚΚΕ ὅσο καί μέ τόν "ὑπηρέτη τῶν ἰμπεριαλιστικῶν συμφερόντων" τοῦ ΚΚΕ.

5. ΤΟ ΒΑΣΙΚΟ ΜΑΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Καί οἱ τρεῖς τακτικές εἶναι ἐξίσου ἀπογειωμένες ἀπό τήν ἑλληνική πραγματικότητα, γιατί δέν βλέπουν αὐτό πού βλέπει ἡ συντριπτική πλειοψηφία τοῦ λαοῦ μας. Τό βασικό πρόβλημα τῆς χώρας εἶναι τό πρόβλημα τῆς δημοκρατίας. Ὅτι ἡ σημερινή δημοκρατία ἀποτελεῖ κατάκτηση ὅλου τοῦ λαοῦ. Ὅτι ἄν πραγματοποιήθηκε, αὐτό συνέβη, γιατί στή δύναμη τοῦ λαοῦ (πού σήμερα ἐκφράζεται μονάχα μέ πολιτικά μέσα) προστέθηκε καί κεῖνο τό κομμάτι τῆς δημοκρατικῆς δεξιᾶς, πού ἐκτός ἀπό λαϊκή πολιτική δύναμη, διαθέτει καί σοβαρά ἐρείσματα μέσα στή δυναμική δομή τῆς ἐξουσίας καί ἰδιαίτερα μέσα στό στρατό.

Καί αὐτή ἡ διάσπαση τῆς ἀλλοτε μονολιθικῆς δεξιᾶς, ἀποτελεῖ ἀνεπανάληπτη ἱστορική εὐκαιρία γιά ὅλο τό λαό, καί ἰδιαίτερα γιά τήν Ἀριστερά.

Δέν εἶναι ἀποτέλεσμα ἱμπεριαλιστικῶν μηχανορραφιῶν. Ἀντίθετα ἀποτελεῖ ἥττα βαρειά τοῦ ἱμπεριαλισμοῦ. Πού μηχανοφορεῖ καί δουλεύει δραστήρια γιά νά ἀνατρέψει τήν σημερινή κατάσταση δημιουργώντας μιά νέα ἑνότητα ὅλων τῶν μαύρων δυνάμεων ἀπό τή χούντα, τούς φασιστικούς κύκλους καί τούς μοναρχικούς γιά νά τσακίσει τούς φορεῖς τῆς διάσπασης.

ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ: ΚΥΡΙΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΤΩΝ ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΤΩΝ

Γι'αὐτό κύριος στόχος τῶν ἱμπεριαλιστικῶν προσπαθειῶν εἶναι ἡ ἐξαφάνιση τοῦ Καραμανλῆ, πού μέ τό προσωπικό του κῦρος μπόρεσε νά συνενώσει γύρω του ὅλες τίς πολιτικές καί ἄλλες δυνάμεις πού ἔχουν σάν κύριο χαρακτηριστικό τήν πίστη τους στήν κοινοβουλευτική δημοκρατία.

Αὐτή ἡ πίστη μετουσιωμένη σέ πράξη καθημερινή νομίζω ὅτι ἔχει ἐπιμηθεῖ σωστά ἀπό τήν συντριπτική πλειοψηφία τοῦ λαοῦ μας, σάν συμβολή, ὄχι μόνο οὐσιαστική, ἀλλά καί καθοριστική στόν ἀγώνα ζωῆς ἤ θανάτου πού διεξάγει ὁ τόπος μας ἐνάντια στίς ἱμπεριαλιστικές δυνάμεις, πού χτές μᾶς ὑποδούλωσαν μέ τήν δικτατορία, πού ἐξακολουθοῦν νά διατηροῦν σημαντικά ἐρείσματα παντοῦ καί πού ἀποβλέπουν σέ μιά νέα ὑποδούλωση τοῦ λαοῦ μας. Οἱ δυνάμεις αὐτές προσπαθοῦν καθημερινά νά διαβρώσουν τό κῦρος καί τήν ἀκτινοβολία τοῦ κύριου φορέα τῆς δημοκρατικῆς δεξιᾶς τοῦ Καραμανλῆ, μέ διάφορες ἐκδηλώσεις τῶν ποικίλων ὀργάνων τους πού βρίσκονται διάσπαρτα μέσα σέ ὅλους τούς μηχανισμούς τῆς ἐξουσίας.

Ὅμως σ'αὐτό τους τό ἔργο βρίσκουν πολύτιμους συμμάχους ὅλους ἐκείνους πού θε-

ωροῦν ἀπό τήν σκοπιά τους τόν Καραμανλῆ ὄργανο τοῦ ἰμπεριαλιομοῦ. Ἐπομένως ἐκμεταλλεύονται κ α ί α ὐ τ έ ς τίς μηχανοραφίες τῶν ἰμπεριαλιστῶν. Ἔχουμε δηλαδή μιάν ἄνευ προηγουμένου, ἐξ ἀντικειμένου, συνεργασία ἰμπεριαλιστῶν καί ἀκραιγνῶν "ἀντι - ἰμπεριαλιστῶν", μέ κοινό στόχο, τόν Καραμανλῆ.
Τό ἐρώτημα εἶναι, ὅταν ἐπιτευχθεῖ αὐτός ὁ στόχος, τότε ποιός θά κερδίσει: οἱ ἰμπεριαλιστικές ἤ ἀντιἰμπεριαλιστικές δυνάμεις; Γιατί στό κάτω - κάτω οἱ πρῶτες δέν χτυποῦν χωρίς πρόγραμμα καί προοπτική: ἔχουν ἤδη ἕτοιμη ὄχι μόνο μιά, ἀλλά περισσότερες ἐναλλακτικές λύσεις μιᾶς καί διαθέτουν (ἄν ἀφαιρέσουμε τόν Καραμανλῆ) τό μονοπώλειο τῶν δυναμικῶν ἐρεισμάτων. Ἐνῶ οἱ δεύτερες σέ ποιές δυνάμεις σκοπεύουν νά στηρίξουν τή δική τους ἐναλλακτική λύση;

Η ΜΑΧΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΔΕΝ ΚΡΙΘΗΚΕ ΑΚΟΜΑ

Ποιός φταίει λοιπόν γιατί ἡ δημοκρατία δέν λειτουργεῖ ὅπως θά τό θέλαμε, γιατί ὑπάρχουν παρατράγουδα, καί γιατί, τό κυριότερο, δέν ἀνοίγεται καθαρά ἡ δημοκρατική προοπτική;

Φταίει κατ' ἀρχήν τό γεγονός ὅτι ἡ χούντα ἔφυγε χωρίς λαϊκή ἐπανάσταση. Πού σημαίνει ὅτι ὑποχώρησε χωρίς μεγάλες ζημιές. Ἐπομένως ὀφείλουμε νά σκεφτοῦμε ὅτι ἡ ἰσορροπία πού σχηματίστηκε δέν εἶχε συντριπτικό χαρακτήρα. Ἡ ἰσορροπία δυναμεων - στίς περιοχές πού κρίνεται οὐσιαστικά ἡ ἐξουσία, δηλαδή στά ἔνοπλα τμήματα - εἶναι μέν ὑπέρ τῆς κυβερνητικῆς πλειοψηφίας, ἀλλά μέ πολύ μικρή διαφορά ἀπό τίς μαῦρες δυνάμεις. Μέ ἄλλα λόγια ἡ δημοκρατία πού κατακτήσαμε μπορεῖ νά ἔχει οὐσιαστικές μορφές πρός τά ἔξω, ὅμως κάτω ἀπό τήν ἐπιφάνεια τῆς ρέουσας πραγματικότητας, ἡ μάχη δέν κρίθηκε ἀκόμα.

ΤΟ ΛΑΘΟΣ ΤΟΥ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗ

Τό λάθος τοῦ Καραμανλῆ εἶναι ὅτι δέν ἐπιστρατεύει οὐσιαστικά, ἐνεργητικά, καθημερινά, τό μεγάλο δυναμικό τῆς τεράστιας λαϊκῆς πλειοψηφίας. Γράφτηκε ὅτι πέρυσι εἶπε στόν στρατηγό Μπονάνο: "Εἴτε ἀποσύρετε τά τάνκς ἀπό τήν Ἀττική, εἴτε φωνάζω τό λαό στό Σύνταγμα γιά νά τά διώξει αὐτός...".

Ὅμως αὐτό τό πνεῦμα δέν τό εἴδαμε νά ἐκφράζεται δημόσια. Λάθος μέγα, γιατί ἔτσι ὁ λαός μεταβάλλεται σέ π α ρ α τ η ρ η τ ή καί μάλιστα ὁλοένα καί πιό ἐνάλωτο στήν διπλή προπαγάνδα ἰμπεριαλιστῶν καί ἀντιἰμπεριαλιστῶν", πού ἑνώνονται σέ πλήρη ταυτοφωνία. Ὅτι δηλαδή "ἡ Κυβέρνηση συμβιβάζεται", "ὑποχωρεῖ σέ πιέσεις", ὁδηγεῖ τελικά τή χώρα πίσω πρός νέα "δικτατορία μέ ἄλλη μορφή" κ.λ.π.κ.λ.π.

Γεγονός πού ἀπογοητεύει τό λαό καί ἔτσι στερεῖ τήν κυβέρνηση, καί γενικώτερα τήν ἐξ ἀντικειμένου δημοκρατική συμμαχία, ἀπό τό πιό σημαντικό της ὅπλο: τήν ἐνεργητική συμπαράταξη τῶν μαζῶν.

ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ

Καί ἐνῶ ἡ προπαγάνδα ὀργιάζει, ἡ διπλή ἐπίθεση κορυφώνεται, ἡ κυβέρνηση ἀρνεῖται νά ἀπευθυνθεῖ στό λαό, οἱ δημοκρατικές προοδευτικές δυνάμεις παγιδεύονται στό δίλημμα ἤ νά μιλήσουν καί νά θεωρηθοῦν "φιλοκυβερνητικές", ἤ νά σιωπήσουν καί νά μεταβληθοῦν σέ παρατηρητές - ἐνῶ συμβαίνουν ὅλα αὐτά τά περίεργα, στό βάθος, ἤ μᾶλλον μέσα στήν καρδιά τῆς ἐξουσίας, παίζεται τό μεγάλο παιχνίδι, ἀπό τό ὁποῖο θά κριθεῖ τό μέλλον τῆς χώρας γιά πολλά χρόνια.

Ἀντιμέτωποι οἱ δυό κύριες ἀντίπαλες δυνάμεις πού διεκδικοῦν ἀκόμα τήν ἐξουσία:

Α) ΗΠΑ - Μεγάλα μονοπώλεια. Χουντικός μηχανισμός. Φιλοχουντικοί μοναρχικοί. Μαύρη δεξιά.

Β) Δημοκρατική δεξιά. Νομοταγεῖς ἀξιωματικοί καί ἄλλα στελέχη μηχανισμῶν.

Ἐκτιμώντας τό ἀνθρώπινο δυναμικό πού πλαισιώνει τούς μηχανισμούς (Κράτος,"Ἔνοπλες Δυνάμεις) ὅπως ἐκφράστηκε στά χρόνια τῆς δικτατορίας καί τίς μεταβολές πού ἔγιναν, μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι μιά σημαντική μερίδα του εἶναι αὐτή τή στιγμή ἤ μπορεῖ νά ξαναγίνει μέσα σέ κατάλληλο "κλίμα", ὑποχείριο τῆς ἀμερικανικῆς πολιτικῆς. Δηλαδή στόν τομέα αὐτό ἡ ἰσορροπία ἀνάμεσα στίς δυνάμεις αὐτές καί τίς φιλοκυβερνητικές πρέπει νά εἶναι πάρα πολύ εὐαίσθητη. Ἄς ποῦμε ὅτι ἔχουμε 60 % φιλοκυβερνητικές καί 40 % φιλοχουντικές. Τί θά γίνει ἄν οἱ δεύτερες γίνουν 45, 50, 55 % ;

Ο ΛΑΟΣ ΟΥΔΕΤΕΡΟΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΣ

Ἐδῶ παρεμβαίνει ὁ τρίτος παράγοντας. Ὁ Λαός. Καί στό σημεῖο αὐτό πραγματοποιεῖται ἡ πιό βαθειά μας ἀντίθεση μέ τό τριμερές πρυτανεῖο τῆς "συγκεντρωτικῆς" Ἀριστερᾶς ("συγκεντρωτική" γιατί καί οἱ τρεῖς παρατάξεις πιστεύουν στήν ἀναγκαιότητα τῆς συγκεντρωτικῆς ἐξουσίας μέ φορέα τίς "πρωτοπόρες δυνάμεις", τό "πρωτοπόρο κόμμα" καί τήν "πρωτοπόρα ἡγεσία").

Τό ἐρώτημα εἶναι: Ποιός εἶναι ὁ ρόλος τοῦ Λαοῦ μπροστά σ'αὐτή τή διαμάχη;

ΠΑΣΟΚ - ΕΚΚΕ - ΚΚΕ: "Ὁ Λαός εἶναι ἀντίθετος καί πρός τίς δυό ἀντιμαχόμενες δυνάμεις. Δηλαδή τῆς Δημοκρατικῆς καί τῆς Μαύρης Δεξιᾶς. ("Αν ὑποτεθεῖ ὅτι εἶναι ἀντιμαχόμενες γιατί τό πιό πιθανόν τά κάνουνε μεταξύ τους "πλακάκια"). Ἐπομένως

τό μέτωπό μας στρέφεται κατά τῶν χουντικῶν ἀλλά καί κατά τῶν κυβερνητικῶν (κρυπτοχουντικῶν) δυνάμεων. "Ομως ἀπαιτοῦμε ἀπό τήν Κυβέρνηση νά κάνει... ἀποχουντοποίηση... (Καί στό βαθμό πού δέν τό κάνει, τότε ἀποδείχνουμε τήν κρυπτοχουντική της φύση). Μέ ἄλλα λόγια ὁ Λαός σήμερα εἶναι παρατηρητής. Δέν μπαίνει στή διαμάχη. Γιατί δέν πιστεύει ὅτι ὑπάρχει διαμάχη. Κι ὅποιοι τό ἰσχυρίζονται εἶναι ἀντίπαλοι τοῦ λαοῦ, γιατί πᾶνε νά καμουφλάρουν τόν Καραμανλῆ, πού εἶναι ὁ κύριος στόχος, μιᾶς καί μέ δῆθεν δημοκρατικά τερτίπια (στή χώρα μας δέν ὑπάρχει καθόλου δημοκρατία, ἀλλά "καραμανλική τρομοκρατία") πάει νά σκεπάσει τό κύριο πρόβλημα. Καί τό κύριο πρόβλημα εἶναι νά προετοιμαστεῖ ὁ λαός νά σπάσει τή δῆθεν ἑνότητα τῶν συνεπῶν ἀντιιμπεριαλιστικῶν δυνάμεων καί νά χτυπήσει μετωπικά τήν κυβέρνηση καί τή χούντα πού κρύβεται πίσω της".

Αὐτή εἶναι σέ γενικές γραμμές ἡ πολιτική τῶν ΠΑΣΟΚ - ΕΚΚΕ - ΚΚΕ. Καί ἐπειδή οὔτε οἱ δυνάμεις αὐτές συμφωνοῦν μεταξύ τους γιά τή δημιουργία τοῦ περίφημου "ἀντιιμπεριαλιστικοῦ" μετώπου, δηλαδή ὁ λαός δέν δραστηριοποιεῖται οὔτε πρός τήν κατεύθυνση αὐτή, τό μόνο πού μένει οὐσιαστικά εἶναι ὅτι μιά τέτοια πολιτική τείνει νά μεταβάλει τό λαό σέ οὐδέτερο παρατηρητή σέ σχέση μέ τόν κρίσιμο ἀγώνα γιά τή δημοκρατία.

Ο ΛΑΟΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ

Ἐπομένως ἐμεῖς πιστεύουμε ὅτι, ἐπειδή ἀκριβῶς ἡ μάχη δέν κρίθηκε ἀκόμα, καί ἐπειδή ἡ κυβερνητική ὑπεροχή - στούς τομεῖς αὐτούς - πρέπει νά εἶναι πολύ ἀδύνατη, γι'αὐτόν ἀκριβῶς τό λόγο πρέπει νά μπεῖ στή ζυγαριά τό βάρος τοῦ Λαοῦ: ὄχι λαός παρατηρητής. Ἀλλά λαός πού θά βοηθήσει τήν μιά ἤ τήν ἄλλη πλευρά. Ἄν ὁ λαός δέν συμπαραταχτεῖ, τότε βοηθᾶμε ἐξ ἀντικειμένου τίς μαῦρες δυνάμεις. Ἄν συμπαραταχτεῖ, μέ ποιόν θά πρέπει, νά τό κάνει; Ἐμεῖς λέμε μέ τήν κυβερνητική πλευρά, γιατί αὐτή σήμερα ἀποτελεῖ τό κύριο ἐμπόδιο στά σχέδια τῶν Ἀμερικανῶν νά μᾶς ξαναπᾶνε ἕνα αἰώνα πίσω.

6. ΤΑ ΛΑΘΗ ΚΑΙ Η ΚΡΙΣΗ

Καί λέμε καί κάτι ἄλλο: ὅτι δηλαδή ἄν ἡ ἀποχουντοποίηση δέν συντελεῖται μέ τούς ρυθμούς πού θά ἔπρεπε νά γίνει καί ἄν ὁέν γίνονται βαθειές τομές μέσα στή δομή τῆς ἐξουσίας, αὐτό ὀφείλεται στό ὅτι:

1) Ἡ Κυβερνητική ὑπεροχή εἶναι μικρή καί ἡ Κυβέρνηση δέν μπορεῖ νά προχωρήσει βαθειά, γιατί ὑπάρχουν σοβαρές καί ἐπικίνδυνες ἀντιστάσεις.

2) Ἡ Κυβέρνηση δέν ἐνεργοποιεῖ τό λαό στό πλευρό της. Οὔτε ἀκόμα τίς δυνάμεις πού τήν ἀκολουθοῦν.

3) Ἡ συγκεντρωτική Ἀριστερά ἀποπροσανατολίζει τό λαό προσπαθώντας νά τόν μεταβάλει οὐσιαστικά σέ παρατηρητή.

4) Ἡ δημοκρατική Ἀριστερά καί οἱ ἄλλες δημοκρατικές δυνάμεις παγιδευμένες σέ ψευδοδιλήμματα διστάζουν ἀκόμα νά πάρουν θέση καθαρή ἀπέναντι στό βασικό μας πρόβλημα: Δημοκρατία ἤ Δικτατορία. Νά κατατάξουν μέ σαφήνεια τίς δυνάμεις καί ἀνάλογα νά κινητοποιήσουν τό λαό, ὥστε τό βάρος του νά γίνει ἄμεσα καί καθοριστικά αἰσθητό μέσα στή μεγάλη μάχη πού αὐτή τή στιγμή βρίσκεται στήν κορύφωσή της.

ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Κάτω ἀπό τό φῶς αὐτῆς τῆς ἀνάλυσης γιά τό ποῦ βρίσκεται σήμερα ἡ βασική ἀντίθεση (καί ποῦ εἶναι πέρα γιά πέρα ἐπιβεβαιωμένη μέσα στήν πραγματικότητα καί θεμελιωμένη μέσα στή συνείδηση ὅλου τοῦ λαοῦ πού πιστεύει ὅτι τό κύριο πρόβλημα τῆς χώρας εἶναι τό πρόβλημα τῆς δημοκρατίας), ἡ ὑποστήριξη τῆς κυβερνητικῆς πολιτικῆς σέ σχέση μέ τό θέμα αὐτό, ἀποτελεῖ σήμερα τήν πιό συνεπῆ, θαρραλέα, δημοκρατική καί ἐπαναστατική πράξη. Γιατί τό πιό ἐπαναστατικό πού ἔχουμε καί μποροῦμε νά κάνουμε σήμερα εἶναι νά διατηρήσουμε τή σημερινή δημοκρατία σάν μιά κορυφαία κατάκτηση ὅλου τοῦ λαοῦ. Ἀντίθετα ἡ τυφλή ἀντικυβερνητική πολιτική - εἰδωμένη μέσα στό συγκεκριμένο πλέγμα τοῦ συσχετισμοῦ δυνάμεων - ἀποτελεῖ πράξη ἀντιδημοκρατική καί ἀντεπαναστατική, γιατί συντείνει στό ἀποδυνάμωμα τοῦ κύριου φρούριου τῆς δημοκρατίας πού εἶναι τά κυβερνητικά ἐρείσματα μέσα στήν καρδιά τῆς ἐξουσίας καί ἐπομένως βοηθάει τίς μαῦρες δυνάμεις νά κερδίσουν ἔδαφος καί νά ἀντεπιτεθοῦν ἀπό θέση ἰσχύος.

Ὁπότε γιά κάθε ἀναζωογόνηση, ἀναζωπύρωση τῶν στοιχείων τῆς χούντας, φταίει κατά κύριο λόγο ἡ πολιτική τῶν δυνάμεων τῆς συγκεντρωτικῆς Ἀριστερᾶς, γεγονός ἄλλωστε πού δέν γίνεται γιά πρώτη φορά στή χώρα μας.

Καί στά 1944 - 49 καί στά 1963 - 74, δέν δούλεψε μονάχα ἡ φασιστική δεξιά: Ἡ ἱστορική πεῖρα μᾶς δείχνει ὅτι στό ἔργο της αὐτό βοηθήθηκε ἀποφασιστικά ἀπό τήν λαθεμένη τακτική τῆς τότε συγκεντρωτικῆς Ἀριστερᾶς, στήν πρώτη περίοδο, καί ἑνός ἐκ τῶν σημερινῶν ἡγετῶν τῆς τρόϊκας ΠΑΣΟΚ - ΕΚΚΕ - ΚΚΕ, στή δεύτερη.

Ἡ ἱστορία, ἰδιότροπη πάντα, τόφερε ἔτσι ὥστε οἱ ἴδιοι ἄνθρωποι, οἱ ἴδιοι φορεῖς μέ τίς ἴδιες ἀντιλήψεις, νά θέλουν νά ξαναπαίξουν τόν ἴδιο θλιβερό ρόλο πολύτιμου βοηθοῦ στήν πολιτική τῆς φασιστικῆς δεξιᾶς. Γιατί ἄν δέν ὑπῆρχε ὁ Ζαχαριάδης, ἡ δεξιά, ὅσα κι ἄν ἔκανε, δέν θά μποροῦσε πόντως νά ἐπιφέρει χτυπήματα τόσο ἀποφασιστικά στό κομμουνιστικό κίνημα.

Τό ἴδιο καί μέ τήν δεύτερη περίοδο: ἄν ἔλειπαν ὁρισμένοι γνωστοί ἡγέτες, δέν θά μποροῦσε νά προχωρήσει τόσο ἀποτελεσματικά ἡ ἀμερικανοκρατία, ἐπιβάλλοντας δικτατορία.

ΟΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΓΙΑ ΤΑ ΛΑΘΗ ΕΠΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΥΝ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΤΟΥΣ

Σήμερα οἱ ἴδιοι φορεῖς προσπαθοῦν νά ἐπαναλάβουν τόν ἑαυτό τους (ὁρισμένοι μέ μεταμφίεση). Τό εὐτύχημα εἶναι ὅτι ὁ λαός δέν τούς ἀκολουθεῖ. Ὅμως δέν φτάνει αὐτό. Ὁ Λαός καί ἰδιαίτερα ἡ νεολαία μας θά πρέπει νά ἐνεργοποιηθεῖ. θά πρέπει νά βάλει ὅλο του τό βάρος ἐκεῖ πάνω πού ὑπάρχουν τά πραγματικά προβλήματα καί νά βοηθήσει ὥστε νά δοθοῦν οἱ λύσεις πού τόν συμφέρουν.

Σήμερα ἡ μάχη πρέπει νά δοθεῖ καί νά κερδηθεῖ γιά τή Δημοκρατία.

Καί μόνο τότε θά μπορέσουμε νά τοποθετήσουμε τήν σοσιαλιστική προοπτική μέσα στήν πραγματικότητα.

Η ΑΣΤΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Καί γιά νά ξαναγυρίσουμε στό ἐρώτημα: "Ποιά εἶναι ἡ πολιτική πρακτική πού καθορίζεται ἀπό τό τελικό μοντέλο, κατ' ἀρχήν ἀπέναντι στήν ἀστική τάξη καί τήν ἀστική δημοκρατία", ἐμεῖς ἀπαντᾶμε ὅτι εἴμαστε ἕτοιμοι νά ὑπερασπιστοῦμε τίς κατακτήσεις τῆς ἀστικῆς δημοκρατίας. Σέ ἀντίθεση μέ τήν συγκεντρωτική Ἀριστερά πού ἐπιδιώκει τό γκρέμισμά της. Ἀδιαφορώντας ἄν οἱ ἀντικειμενικοί καί ὑποκειμενικοί παράγοντες εἶναι ἕτοιμοι καί ὥριμοι νά ἐπιβάλουν τό προοδευτικό καθεστώς πού ὑποτίθεται ὅτι θά ἀκολουθήσει τό τέλος τῆς ἀστικῆς δημοκρατίας. Γι' αὐτό τό λόγο ἡ ἄποψη αὐτή χαίρεται ὅταν ὑπάρχει κρίση καί ἀκόμα πιό πολύ ὅταν οἱ φιλελεύθερες δυνάμεις σαρώνονται ἀπό τήν ἐξουσία ἀπό τίς ἀντιδραστικές δυνάμεις, γιατί πιστεύουν ὅτι ἔτσι ἡ ἀστική τάξη "πετάει τή ἄσκα" της, ὁ λαός δέν ξεγελιέται, πιά, ἐπομένως οἱ ἐπαναστατικές δυνάμεις γιγαντώνονται. Δηλαδή, ὅπως ἔγινε στήν

'Ισπανία, Πορτογαλία, Βραζιλία, καί ὅλη τή Νότιο 'Αμερική. "Οπως ἔγινε στήν 'Ελλάδα στά χρόνια τῆς Δικτατορίας. Τότε πού γιγαντώθηκαν οἱ ἐπαναστατικές δυνάμεις! Μέ ἄλλα λόγια οἱ ἄνθρωποι πού πιστεύουν σέ τέτ ιους μύθους φαίνεται ὅτι δέν ζοῦνε στήν ἐποχή μας. Ξέμειναν προσκολλημένοι σέ παλιές ξεπερασμένες ἐμπειρίες.

"Τό βασικό τους ἐλάττωμα, γράφει ὁ Καρίλιο, εἶναι ὅτι ἔχουν τήν τάση νά φαντάζονται τήν ἐπανάσταση κοιτάζοντας τό παρελθόν. Δέν κατορθώνουν νά συλλάβουν μιά παγκόσμια ἐπαναστατική πορεία πού νά μήν ἀποτελεῖ ἐπανάληψη ὅσων γνωρίσαμε ὡς σήμερα (...). Σκέφτομαι, λοιπόν, πῶς αὐτός ὁ μιμητισμός σέ σχέση μέ τό παρελθόν προσδιορίζει τίς ἀριστεριστικές ὁμάδες (...). Κατά βάθος ἔχουμε νά κάνουμε μέ ἔλειψη ἐπαναστατικῆς ὡριμότητας" (σελ. 154).

ΠΟΙΟΝ ΩΦΕΛΕΙ ΣΗΜΕΡΑ Η ΚΡΙΣΗ

'Υπάρχει ἕνας φετιχισμός γύρω ἀπό τήν ἔννοια: κρίση. 'Η κρίση γιά τήν Κρίση. "Ομως καί ὁ τελευταῖος λογικός πολίτης βάζει τό πρόβλημα διαφορετικά: Ποιόν ὠφελεῖ ἡ κρίση; Στά 1917 ἡ κρίση ἐξουσίας στήν τσαρική Ρωσία βοηθοῦσε τίς δυνάμεις ἀλλαγῆς. Γιά δυό βασικούς λόγους: Γιατί ἡ ἀντίδραση ἦταν σέ στάδιο ἀποσύνθεσης - σέ ἐθνικό καί διεθνές ἐπίπεδο - καί γιατί οἱ δυνάμεις τῆς ἀλλαγῆς ἦταν σέ ἐπίπεδο ἀνάπτυξης καί ἑνότητος σέ πανεθνική - παλλαϊκή βάση.

'Αντίθετα, ἡ Κρίση ἐξουσίας στά 1965 - 67, στήν 'Ελλάδα ὁδήγησε κατ'εὐθεῖαν στή δικτατορία, γιατί ἡ ἐσωτερική καί διεθνής κατάσταση, ἦταν ἀκριβῶς ἀντίθετη μέ κείνη τῆς τσαρικῆς Ρωσίας. Σήμερα μιά κρίση ἐξουσίας, θά ὁδηγήσει γιά τούς ἴδιους λόγους, μέ μαθηματική ἀκρίβεια, στά ἴδια ἀποτελέσματα. Μέ τή διαφορά ὅτι ἡ νέα δικτατορία θά εἶναι σοφότερη ἀπό τήν πρώτη. Μιᾶς καί ὅπως φαίνεται οἱ ἀντιδραστικοί μελετοῦν καλύτερα τήν ἱστορία ἀπό τούς προοδευτικούς...

Γι'αὐτό ἀκριβῶς τό λόγο σήμερα στήν 'Ελλάδα τήν κρίση τήν ἐπιδιώκουν ἐκεῖνοι πού ἔχουν νά κερδίσουν ἄμεσα ὀφέλη. Δηλαδή οἱ πιστοί ἐκφραστές τῆς ἀμερικανοκρατίας, χουντικοί καί φασίστες. Δέν μιλᾶμε φυσικά γιά μιά βαθειά κοινωνική κρίση, πού ἐκφράζει σέ τελική ἀνάλυση, τή θέληση τῶν πρωτοπόρων κοινωνικῶν δυνάμεων, νά σπάσουν τίς καταπιεστικές δομές τῆς ἀντιδραστικῆς ἐξουσίας, ἐπιβάλοντας τήν κοινωνική ἀλλαγή. Τέτοιας ποιότητας κρίση δέν ὑπάρχει, γιατί κατ'ἀρχήν οἱ κοινωνικές δυνάμεις, ἀντικειμενικά εἰδώμενες, βρίσκονται αὐτή τή στιγμή σέ διαμόρφωση, ὕστερα ἀπό τίς βαθειές κοινωνικές ἀλλαγές πού συντελέσθηκαν καί συντελοῦνται σ'αὐτή τήν περίοδο. Καί γιατί λείπει ὁ ὑποκειμενικός παράγοντας - ἡ πολιτική ἔκφραση - αὐτῶν τῶν κοινωνικῶν δυνάμεων.

Η ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΗ ΑΡΙΣΤΕΡΑ

Καί οἱ τρεῖς παρατάξεις τῆς συγκεντρωτικῆς ἀριστερᾶς (ΠΑΣΟΚ - ΕΚΚΕ - ΚΚΕ) πιστεύουν ὅτι ἐκφράζουν τίς δυνάμεις τῆς κοινωνικῆς (ἐπαναστατικῆς) ἀλλαγῆς. Ὅμως τό τελικό τους μοντέλο ("δικτατορία τοῦ προλεταριάτου", εἴτε "συγκεντρωτική ἐξουσία" τύπου ἀραβικοῦ) ἡ μεθοδολογία γιά τήν ἐφαρμογή του (συγκεντρωτικός χαρακτήρας στή λήψη ἀπόφασης καί στίς λειτουργίες τῆς ἐξουσίας) καί ἡ κοινωνική ἀνάλυση ("ἐργατική τάξη" γιά τούς μέν,"φωτισμένη πρωτοπορία" γιά τούς δέ) τούς ἀπομακρύνουν σταθερά ἀπό τήν ἑλληνική πραγματικότητα καί τόν ἐργαζόμενο λαό.

ΟΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

Ἐμεῖς πιστεύουμε ὅτι οἱ δημοκρατικές διαδικασίες ἀποτελοῦν σήμερα κατάκτηση τῆς ἐποχῆς μας, καί χωρίς αὐτές δέν ὑπάρχει περίπτωση νά σέ ἀκολουθήσει ὁ λαός. Ἑπομένως πέρα ἀπό τό μοντέλο πού τό θέλουμε "δημοκρατία πλουραλιστική" μέσα στήν ὁποία, οἱ δυνάμεις τοῦ σοσιαλισμοῦ, ἀνοίγοντας δρόμους, πρέπει παράλληλα νά πείθουν τή μεγάλη πλειοψηφία τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ νά ὑποβάλλονται στήν κρίση του καί νά ὑποτάσσονται στήν θέλησή του - πέρα ἀπό τό μοντέλο ἤ μᾶλλον ὡριβῶς γιατί ἔχουμε αὐτό τό μοντέλο σάν ἰδανικό μας, χαράζουμε μιά νέα τακτική πού πιστεύουμε ὅτι βρίσκεται στό ὕψος τῆς ἐπιστημονικῆς, τεχνικῆς, πολιτιστικῆς καί κοινωνικῆς ἐξέλιξης τῆς ἐποχῆς μας.

Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΑΡΙΣΤΕΡΑ

Ἔτσι ἡ δημοκρατική Ἀριστερά δέν ἔχει μόνο σάν χρέος νά συσπειρώσει καί νά ἐνεργοποιήσει τό λαό γιά νά κερδίσουμε τή μάχη, γιά τή δημοκρατία, ἀλλά ἀκόμα νά γίνει ὁ πολιτικός ἐκφραστής τῶν κοινωνικῶν δυνάμεων πού ἀποβλέπουν στήν βαθειά κοινωνική ἀλλαγή. Δηλαδή στό σοσιαλιστικό μετασχηματισμό τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας μέ πρῶτο στόχο τήν περίοδο τῆς δημοκρατικῆς καί κοινωνικῆς δημοκρατίας, στήν Κυβέρνηση τῶν ἐργαζομένων.

Γιά μᾶς οἱ δυό στόχοι εἶναι ἀλληλένδετοι.

(Σημείωση: ὅλα τά ἀποσπάσματα τῶν ἀπόψεων τοῦ Καρίλιο πάρθηκαν ἀπό τό βιβλίο του "ΑΥΡΙΟ Η ΙΣΠΑΝΙΑ" - Μετάφρ. ΦΙΛΙΠΠΑ ΗΛΙΟΥ. ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΘΕΜΕΛΙΟ". - Ὁ ἀριθμός τῶν σελίδων ἀναφέρεται στό βιβλίο αὐτό).

6A

1976 Πολιτικό (1978)

ΓΙΑ ΕΝΑ "ΕΛΛΗΝΙΚΟ" "ΚΟΙΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ"

Παλαίψαμε γιά νά πέσει ἡ Δικτατορία. Παλαίψαμε γιά νά ἑδραιωθεῖ ἡ Δημοκρατία. Σήμερα, ὕστερα ἀπό δύο ~~[illegible]~~ ἐτῶν κοινοβουλευτικό βίο, μποροῦμε νά βγάλουμε ἕνα βασικό συμπέρασμα: Ἡ δημοκρατία πού ὁραματιζόμαστε στά χρόνια τῆς τυραννίας δέν ἦρθε! Καί οὔτε φαίνεται ὅτι θά ἔρθει στά προσεχῆ χρόνια.

Ἐξηγοῦμαι. Τό σημερινό καθεστώς, σέ σχέση μέ τό χθεσινό, τῶν δικτατόρων, ἀποτελεῖ ἅλμα. Δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει καμμιά σύγκριση. Ὅμως πιστεύω ὅτι ὁ ἑλληνικός λαός, θεωροῦσε τή διάδοχη κατάσταση στή δικτατορία, σάν ἕνα <u>ἀναγκαῖο μεταβατικό στάδιο</u>, ἀπ' ὅπου θά περνοῦσε γιά νά πάει πιό μακρυά.

Καί ὅμως πού αὐτό τό "μεταβατικό στάδιο", χάρη σέ πολλές συγκυρίες, τείνει νά γίνει μόνιμο!

Τό γεγονός αὐτό, νομίζω, ~~[illegible]~~ βαραίνει ὅλο καί πιό πολύ πάνω στήν ἐθνική μας ζωή.

Ἡ ἀντιπολίτευση μπορεῖ νά κατηγορηθεῖ γιά δύο πράγματα.

<u>Πρῶτον</u>: Γιατί δέν ἐξηγήθηκε καθαρά καί θαρρετά μέ τόν Καραμανλή. Δηλαδή δέν τοῦ ἀναγνώρισε τόν ἱστορικό του ρόλο για τή μετάβαση ἀπό τή δικτατορία στή δημοκρατία. Ἔτσι πού νά μπορεῖ νά τοῦ πεῖ σήμερα (καί φυσικά σέ ὅλο τό λαό): «Ἐμεῖς σέ ἀναγνωρίσαμε χτές. Εἶναι καιρός νά ἀναγνωρίσεις σήμερα κι ἐσύ ὅτι ἡ ἐποχή πού σοῦ

ἔδωσε ὁ λαός ἦταν νά ἐξασφαλίσει τή μετάβαση ἀπό τή δικτατορία στή δημοκρατία καί ὄχι νά ἐγκαθιδρύσει ἕνα νέο μονοκομματικό κράτος τῆς παραδοσιακῆς Δεξιᾶς. Δεύτερον, γιατί ἄν καί πέρασαν δύο χρόνια, ἡ Ἀντιπολίτευση δέν κατόρθωσε νά ξεπεράσει τίς διαφορές πού τήν ἀγκυλώνουν καί τήν ἀποδυναμώνουν καί νά παρουσιάσει στόν ἑλληνικό λαό μιά εὐαγγελική(?) λύση στήν μονοκρατορία τῆς Δεξιᾶς.

Ὁ Καραμανλής μπορεῖ μέ τή σειρά του νά κατηγορηθεῖ γιά ἕνα βασικό πράγμα: ὅτι δηλαδή παρανόησε τήν ἐντολή τοῦ λαοῦ. Τό 54%, τό ξέρει καλά, δέν ἀποτελεῖ ἕνα ἑνιαῖο κομματικό καί ἰδεολογικό τμῆμα τοῦ ἑλλ. λαοῦ. Δέν εἶναι μόνο ἡ Δεξιά. Οὔτε μόνο ἡ «Νέα Δημοκρατία». Ἀλλά, στή βάση τῶν ψηφοφόρων, ἀποτελεῖ συμπαράταξη πανεθνική, δηλαδή ὑπερκομματική σέ ἕνα μεγάλο βαθμό, πού προσέφερε τήν ἐμπιστοσύνη της στόν Καραμανλή προσωπικά καί ὄχι στόν ἡγέτη κομματικῆς παράταξης. Μιά σαφῆ ἐντολή νά ἀποκαταστήσει τή Δημοκρατία καί νά δημιουργήσει τίς προϋποθέσεις ὥστε τό Κράτος (καί ὁ Στρατός) νά ἑνωθεῖ μέ τό Ἔθνος καί ὄχι μέ τό Κόμμα...

Ὅμως ὁ Καραμανλής ἀφέθηκε ἤ ἀναγκάστηκε νά κινηθεῖ ἀσφυκτικά ἀπό τούς παλιούς στυλοβάτες τῆς Δεξιᾶς. Καί σ' αὐτό ἡ Ἀντιπολίτευση φέρει σημαντικές εὐθύνες. Γιατί — τουλάχιστον ἕνα τμῆμα της — μέ μιά φανατισμένη ἀντικαραμανλική της τακτική διευκόλυνε τό ἔργο

της Δεξιάς και της άκρας Δεξιάς.

Ο παλιός κόσμος της ΕΡΕ που αναβιώνει έξω Καραμανλή, έκμεταλλεύεται τον πατριωτισμό του ελληνικού λαού — που σε μιά δύσκολη στιγμή — ξεπερνώντας τα κομματικά φράγματα, εψήφισε με κριτήριο εθνικό.

Εδώ ακριβώς στο σημείο αυτό βρίσκεται ή παρανόηση που σιγά-σιγά μεταβάλλεται σε απάτη.

Κανονικά ο Καραμανλής θα έπρεπε να είχε ηγηθεί εθνικού συνασπισμού που να περιλαμβάνει όλες τις παρατάξεις, με ραχοκοκαλιά τις αντιστασιακές δυνάμεις — όλων των αποχρώσεων — που έδειξαν στην πράξη την αφοσίωσή τους στην υπόθεση της Ελευθερίας και της Δημοκρατίας.

Όμως δεν το έκανε αυτό.

Έτσι σήμερα που τα εθνικά θέματα (Κύπρος — Αιγαίο — Δημοκρατία) βαραίνουν πάνω στην εθνική μας ζωή και μας αναγκάζουν όλους να βάζουμε νερό στο κρασί μας, μπορούμε να πούμε ότι υπάρχει ένας ασυγχώρητος πολιτικός εκβιασμός που είναι απόρροια της παρα πάνω παρανόησης — απάτης.

Δηλαδή ενώ θα έπρεπε η Κυβέρνηση του 54% να είναι τυπικά και ουσιαστικά κυβέρνηση Εθνικής Συνεργασίας — μαζί αυτή είδαν ουσιαστικά ~~[illegible]~~

ἡ ἐντολή τοῦ λαοῦ πού θά ἔπαιρνε ὁ Καραμανλῆς δέν θά ἔδινε οὔτε μία ψῆφο στίς ἀντιλήψεις του — παρουσιάζεται σάν Κυβέρνηση ἑνός κόμματος πού τεχνικά μονάχα αὐτό μπορεῖ νά χειρίζεται τά ἐθνικά θέματα!

Ὁπότε ἡ Ἀντιπολίτευση — καί ὅσοι ἀγωνίσθηκαν στήν ἑπταετία — βρίσκονται μπροστά στό δίλημμα: Ἤ νά ποῦν <u>ὄχι</u> στήν Κυβέρνηση, ὁπότε φοβοῦνται ὅτι μποροῦν νά βλάψουν τό ἐθνικό συμφέρον. Ἤ νά ποῦν <u>ναί</u> στό ἐθνικό συμφέρον ὁπότε φαίνεται ὅτι αὐτό τό ναί τό λένε σέ τελευταία ἀνάλυση σέ ἕνα Κόμμα καί σέ ἕνα κόσμο φορτωμένο μέ μεγάλες ἁμαρτίες καί βαρείς εὐθύνες. Καταδικασμένο τελειωτικά μέσα στή συνείδηση τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καί νεκραναστημένο ἔξω Καραμανλῆ...

*

Κατά τά ἄλλα, ἄν ἐξετάσει κανείς τή σημερινή κατάσταση στήν Ἑλλάδα μέ τρόπο συγκριτικό, δηλαδή ἄν δεῖ ποιές εἶναι οἱ ἀντικειμενικές δυνατότητες μέ βάση τίς ὑπάρχουσες συνθῆκες, ἱστορικές, κοινωνικές, οἰκονομικές. Ἄν συγκρίνει τή σημερινή Ἑλλάδα μέ ἀνάλογες περιπτώσεις σέ ἄλλες χῶρες. Ἄν ἀναλύσει τόν ἐσωτερικό συσχετισμό δυνάμεων. Ἄν τοποθετήσει

στήν Ἑλλάδα μέσα στίς συνθῆκες καί τίς δυνατότητες τοῦ σημερινοῦ κόσμου, τότε τό συμπέρασμα, νομίζω, εἶναι θετικό.

Βγαίνουμε μέσα ἀπό δύο ἐμφύλιους πολέμους καί μιά δικτατορία. Ἐπί πλέον — κι' αὐτό ἴσως εἶναι τό πιό σημαντικό — ~~[illegible]~~ βρισκόμαστε σέ βαθειά πολιτική κρίση σέ στιγμή μάλιστα πού γιά μᾶς πραγματοποιοῦνται βαθειές κοινωνικές ἀλλαγές.

Καμιά ἀπ' αὐτές τίς συνθῆκες δέν μποροῦν νά πεῖ κανείς ὅτι οἱ δημοκρατικές κατακτήσεις, τό ἐπίπεδο σέ ἐλευθερίες, οἱ διεθνεῖς σχέσεις βρίσκονται σέ καλό ἐπίπεδο.

Ὅμως στήν Ἑλλάδα σήμερα δέν μπορεῖ κανείς νά σταθμίσει σωστά τήν πραγματικότητα ἄν δέν λάβει ὑπ' ὄψη του τήν <u>ψυχολογία τῶν μαζῶν</u>, τήν ἀπόρροια ~~[illegible]~~ τῆς πολιτικῆς καί ἰδεολογικῆς ὡρίμανσης τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας, τοῦ χαρακτήρα τῶν ταξικῶν ἀντιθέσεων, ~~[illegible]~~ μέ μιά λέξη τή <u>δυναμική</u> τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας.

Σήμερα ὁ μέσος Ἕλληνας καί ἰδιαίτερα ἡ νεολαία, ἡ Ἀριστερά, ἡ Ἀντίσταση καί οἱ προοδευτικές - δημοκρατικές δυνάμεις, ἀλλά πέρα ἀπό παρατάξεις ἐπιμένω: <u>ὁ μέσος Ἕλληνας</u>, δέν εἶναι ἱκανοποιημένος ἀπό τή σημερινή κατάσταση, γιατί δέν μπορεῖ

καί ἀπαρνηθεῖ τά ἰδανικά του... Ἰδιαίτερα στή διάρκεια τῆς Δικτατορίας τά ἰδανικά γιά μιά προοδευτική Δημοκρατία μέ μέτωπο πρός τή Δεξιά πῆραν τόσο ἡρωικό βάθος μέσα στό λαό μας ὥστε νά μήν μπορεῖ πιά νά μετράει τίς ὅποιες βελτιώσεις καί κατακτήσεις χωρίς νά [illegible] ἀπό τό ὕψος τῆς πολιτικῆς του ὡριμότητας, τίς προσδοκίες του, τούς ἀγῶνες, τίς θυσίες καί τά ὁράματά του.

Ὅθεν ἡ σημερινή Κυβέρνηση πού καί ἐφαρμόζει μιά σειρά δημοκρατικές κατακτήσεις [πού στό κάτω-κάτω ὀφείλονται στίς θυσίες τοῦ ἴδιου τοῦ λαοῦ] ἐντούτοις βρίσκεται πιό κάτω καί πιό πίσω ἀπό τά ἰδανικά καί τα ὁράματα ἑνός λαοῦ πού ἐδῶ καί μισό αἰώνα παλεύει γιά μιά Δημοκρατία προοδευτική, ἀπαλλαγμένη ἀπό τά δεσμά ἑνός βρώμικου καί ξεπερασμένου κόσμου, τῆς [illegible] ἐγχώριας Δεξιᾶς. Γιά ἕνα Ἔθνος ἀκέραιο καί ἀνεξάρτητο ἀπαλλαγμένο ἀπό τήν κηδεμονία τῶν Ἀμερικανῶν. Γιά μιά κοινωνία χωρίς τήν καταπίεση τῶν ξένων μονοπωλίων καί τῆς ντόπιας ὀλιγαρχίας. Τέλος γιά μιά διακυβέρνηση πού ἐπί τέλους θά ἀπαλλαγεῖ ἀπό τά τζάκια καί τίς οἰκονομικές

και άλλες αντιδραστικές κλίκες και θα περάσει σε κόμματα που βρίσκονται πιό κοντά στα συμφέροντα του ελληνικού λαού, ώστε να προχωρήσει πιό γρήγορα και πιό ασφαλώς πρός τη νέα κοινωνία, στη κοινωνία της Εθνικής Αναγέννησης!

~~[illegible]~~

Έτσι τώρα μπαίνουμε σε μιά περίοδο κρίσιμη. Θεωρούμε τα δύο χρόνια που πέρασαν σαν ~~[illegible]~~ ένα στάδιο μεταβατικό και υποχρεωτικό μέσα στο οποίο ο κίνδυνος για μιά υποστροφή θα έπρεπε να απομακρυνθεί όσο ήταν δυνατόν περισσότερο.

~~Είπαμε "ναι" στον Καραμανλή. Αργότερα είπαμε "ναι" στον Καραμανλή και "όχι" στην κυβέρνησή του. Σήμερα και αφού είμαστε υποχρεωμένοι να πούμε "όχι", "όχι" μόνο ~~[illegible]~~ στην κυβέρνηση αλλά και στον ίδιο τον Καραμανλή εφ' όσον δέχεται να συνδεθεί τελειωτικά και [illegible] με τον κόσμο της Δεξιάς~~

Όμως το αντίτιμο που πληρώσαμε γι' αυτή την κατάκτηση - δηλαδή η αναβίωση του Κράτους της Δεξιάς - μας ξαναγυρίζει κατά κάποιο τρόπο 15 χρόνια πίσω. ~~τότε που σχηματίσαμε μέσα στο λαό και τα κόμματα~~

(1) ΠΑΤΑΤΕΤΟΝΟΤΑ ΤΗΣ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ 161

76

(3) ~~[illegible]~~ σε σπουδές - συγκεντρώσεις

που έγιναν στό τελευταίο καιρό

σέ [illegible] – στη μεγάλη σου

Παναθηναϊκό μου επισήμανα νομίζω

και αισθάνομαι ότι τό έργο μου αφομοιώθηκε

και έγινε γνωστό και δικό [illegible]

στό λαό μας.

Επίσης Η συμμετοχή του Άξιον Εστί [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]

ΑΞΙΟΝ ΕΣΤΙ [illegible] [illegible]

~~[illegible]~~ του κοινού ήρθε να δώσει

μια νέα διάσταση στην αναγέννηση

[illegible] που [illegible] μετά 17 χρόνια.

[illegible] [illegible] αρχή από της

[illegible] κίνησης και

[illegible] από τη δικτατορία

[illegible] στα χρόνια της [illegible]

του λαού που [illegible]

έργο μου [illegible]

και [illegible] του [illegible]

μας [illegible].

Όχι μόνο [illegible] αλλά [illegible]

[illegible] και [illegible] τη

δικτατορία, και [illegible] δικτατορία

που [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] ~~[illegible]~~

[illegible]

(4)

(2)

~~[illegible]~~ ἀκαταμάχητη γοητεία τοῦ ἀνθρώπου.
Ὅμως ἡ μαγευτική του ατμόσφαιρα
κυριαρχεί ένα αυτοφανές γεγονός
συνέβη στη Θεσπρωτία.
Και είναι [illegible] όχι μόνο
τραγικό αλλά και [illegible] για
το ότι η κοινή γνώμη δεν
ενημερώθηκε. ο τύπος δεν
έκανε το καθήκον του. Τα κόμματα
δεν αντέδρασαν.
Στη Θεσπρωτία πήγαμε μαζί με τον
Σταύρο Ξαρχάκο, τον Μάνο Κατράκη,
τον Γιώργη Μονεμβασιώτη, ~~τον [illegible]~~
~~[illegible]~~ και έναν μουσικό και χορευτές
για να δώσουμε μαζί στο [illegible]
τη - αρχή τα μουσικοθεατρικά έργα
της Άξιον Εστί και Θρήνο του
Μεξικού.
Πηγαίναμε όπως πάει κανείς σε
πανηγύρι. Στο γύρο. Παντρευόμαστε
τα ενθουσιώδη έργα μας σε τη
θυσία μας.
[illegible], είχαμε σε σε μουσική μας

(3)

(5) Τὸ ἀρχαῖο ἐρώτημα τοῦ [illegible]
καὶ ἀρχαῖο τοῦ [illegible] καὶ
τοῦ Τύπου εἶναι αὐτὸ ἐδῶ:
« Ποιός θὰ [illegible] προχωρήσει
στὸ [illegible] τῆς [illegible]
[illegible] ; »
(Ἐσὺ Πάτερ [illegible]
[illegible] γενικὰ γυμνάσιο [illegible]
[illegible]. Ἐκεῖ μαζί
[illegible] στὸ [illegible] γιὰ νὰ
[illegible] οἱ [illegible]
[illegible] εἶναι
τὸ [illegible], οἱ [illegible]
[illegible]. Ἐκεῖ εἶναι
ὁ [illegible] μου. Τὸ [illegible]
ὁ [illegible] μου. [illegible] καὶ [illegible] τὸ [illegible]
[illegible] Καὶ γι' αὐτὸ [illegible])
Λοιπόν, ποιός θὰ [illegible] τὸ
[illegible] ποὺ μπορῶ νὰ
[illegible] ἐλεύθερα τὸ
[illegible] μου ;

(6) Γιατί τί λογής δικαίωμα
έχω εγώ και [illegible] να [illegible] τα [illegible]
αυτοί μπορούν και [illegible]
για δημιουργία και να
διαμορφώνουν [illegible] καταστάσεις
σε [illegible] [illegible]
Όταν αυτοί το ίδιο [illegible]
σε πράξεις ο [illegible]
[illegible], ~~[illegible]~~ σε πράξεις
βίας. Όταν [illegible] το
[illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]
με [illegible] [illegible] το [illegible] έργο
και [illegible], και όταν
[illegible] σε δημιούργημα έργο
με το δημιούργημα, [illegible]
δεν έχουν να αντιπαλέψουν
[illegible] μόνο τι [illegible]
κι [illegible] [illegible] τι
αλλά [illegible] [illegible]
αντίληψη και [illegible]
είναι αυτοί [illegible] [illegible]
σε [illegible] [illegible];

(7) Ζησε φτωχά και πέθανε
από τη Δικτατορία και
[illegible]
από τη [illegible] στη ~~[illegible]~~
[illegible] Αθηναίοι και
ο [illegible] αποστασία ότι
έκανε το [illegible]
([illegible])-
όπως [illegible] ότι τις ιδέες του
και δεν [illegible] το έργο του
έχει καθώς δικαίωμα να [illegible]
[illegible] και [illegible]
[illegible] να [illegible] καταχωρήσει
[illegible]
[illegible] χρόνια [illegible]
να [illegible]
[illegible] και
[illegible]
φως.
Δεν έχει όμως το δικαίωμα
να προβαίνει σε πράξεις
και [illegible] έχθρας

(8)

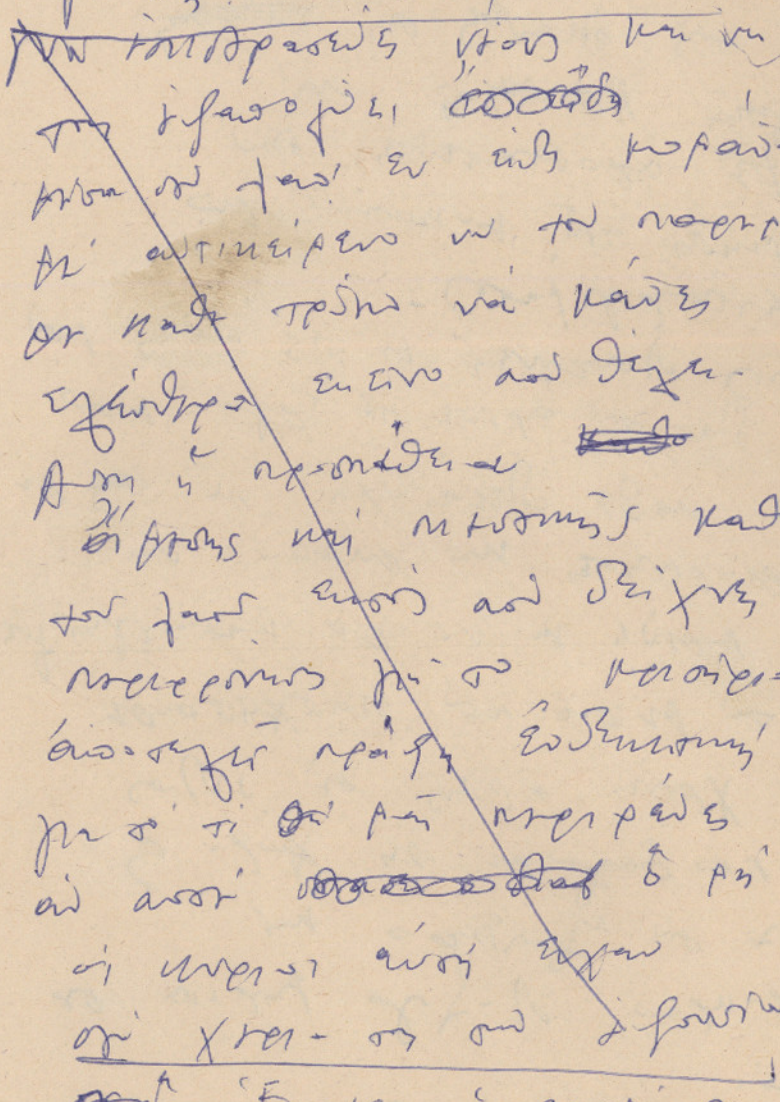

(9) 165

προβλήματα οἱ ἐξελίξεις οἱ
πνευματικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς
δημιουργίας κυρίως καὶ οἱ ἐξελίξεις
στὴν ἄσκηση τῆς ἐπαγγελματικῆς τῆς
δράσης.

Τὸ πρόβλημα αὐτό δὲν τίθεται
μπροστά μας ὅπως λογικά [crossed out]
τώρα ποὺ μᾶς ἐπιπλέον [crossed out]
μετὰ ἴδια [illegible] [illegible]
καὶ [illegible] οἱ [illegible]
στὴ Δεξιά.
Υπάρχει [illegible] μπροστά μας
ἀπὸ τὸ δράμα ἀριστερὸ
κομμάτι τῆς Ἀριστερᾶς.
Κι' ἐγώ θέλω νὰ θέσω ἕνα δεύτερο
ἐρώτημα:
[illegible] ἐδῶ καὶ
πῶς ἐξηγεῖται τώρα αὐτὴ
ἡ [illegible] [illegible]
τοποθέτηση ποὺ γίνεται αὐτή τὴ
στιγμὴ ἐπάνω σὲ ἕνα ἔργο [illegible]

(12)

και οι πιο διακριτικοί απ' αυτούς
της επιστημονικής των Άγγλων
βρίσκονται κρυμμένοι κάπου
στα μεγάλα ~~[illegible]~~
του [illegible].
Δεν έφτασε η γνώση, ή
δίκη μου. Αυτό είναι
φανερό. Ας το συνηθίσουμε
[illegible] να συνεχίσουμε.
Δεν υπάρχει γνώσις προς κανένα
[illegible] τέτοιο [illegible]
οι αγροί και τίποτα
λαθραίως και ιδιαίτερα
τα έργα σε Αυστραλία,
που [illegible] ωραία
το δικαίωμα να συζητούν
και όχι να [illegible]
[illegible], για να
[illegible] και να
δίνουν στα [illegible]
που [illegible].

(Ro)

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ύστερα [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
τον [illegible] που [illegible]
[illegible] [illegible] Δεξιά;
Γιατί αυτό ο [illegible]
[illegible];
Νομίζω ότι [illegible]
[illegible] [illegible] να
[illegible] πως αυτό [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
που [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Αριστερά στο
[illegible] [illegible] [illegible]
η [illegible] [illegible] οι [illegible]
στη Δεξιά.
οι [illegible] [illegible] στη
[illegible] [illegible] [illegible]
το [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] της που τον
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

(19)

(13)

(14)

Ιστορία της Σχολής Αισθητικής,
να λύσει μια απαίτηση που
γεννάει σε μια νοσταλγία
και ερωτική που έχει όλα
τα γνωρίσματα της ολοκληρωτικότη-
τας· μα με βοηθάει να συνεχίσω
το δημιουργικό έργο και
δράση μου το ίδιο αδέσμευτα
και αισθάνομαι σα παιδί ελεύθερη
και ευχαριστημένη όπως και
πριν.
Με το ίδιο πάθος αναρωτιέμαι
γιατί: Πού βρίσκεται το
φως για να υπάρχει σε μια δημ-
ταιία, να επιμένεις και
να χαρεί ανάθεμα όταν
αστέρι αναρωτιόντας σε
λάθα το όλα σαν έμαθα,
όλοι τους ολοκληρωτικότητας,

(15)

ΤΟ ΑΞΙΟΝ ΕΣΤΙ στη Θεσ/νίκη (1976

Την Κυριακή, 26 Σεπτεμβρίου, ήταν η μέρα που τό ΑΞΙΟΝ ΕΣΤΙ θα παιζότανε (μαζί με το Θείο Τραγούδι του Ξαρχάκου) στο Καυτανζόγλειο, στη Θεσ/νίκη.

Από το 1967 αυτό τό μαζικό ορατόριο που συνέθεσα πάνω στο ~~[illegible]~~ ομώνυμο έργο του Ο.Ε. Ελύτη είχε απαγορευθεί. Ήταν λοιπόν μιά μεγάλη για μένα μέρα. Και δεν είχα καμμιά αμφιβολία ότι ο λαός της Θεσ/νίκης θα τιμούσε όπως της ταίριαζε αυτή τη στιγμή. Που ακόμα απόψε σήμαινε τη νίκη της μεγάλης κατάκτησης, τη νίκη του λαού, πάνω στο νόμο της βίας, το νόμο της [illegible], το νόμο του τανκς.

"Νικήσαμε! Θα είμαστε όλοι μαζί. Λαός - ποιητής - συνθέτης.

Φανταζόσαστε λοιπόν πού απογοήτευσή μου όταν στο αεροδρόμιο οι φίλοι που ήρθαν να μας υποδεχτούν μας ~~[illegible]~~ πληροφόρησαν για το πώς το ΠΑΣΟΚ και προ πάντων το ΚΚΕ αντιμετωπίζουν αυτή τη μεγάλη λαϊκή γιορτή: Τό πρώτο αποφάσισε να ~~[illegible]~~ απαγορεύσει στα μέλη και στους φίλους του να έρθουν στο Στάδιο.

ὅσο γιά τήν ΚΝΕ ἔριξε ὅλη της τή [illegible]
στή γειτονιά, καί πάντα «ἀόρατοι κι ἄφαντοι», ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ [illegible] καί διαλαλοῦσαν
ποιός θέλει τι ὥστε νά [illegible], νά ~~φοβηθεῖ~~
νά λουφάξει, νά φοβηθεῖ ὁ λαός καί νά πάψει
ν' ἀκούει τό ΑΞΙΟΝ ΕΣΤΙ! ~~[illegible]~~
Παράλληλα, «ἄγνωστοι» εἶχαν ~~[illegible]~~
γεμίσει τά κιόσκια τῶν ~~θ~~ συναυλιῶν
εἰσιτήρια, κι ἄλλοι πάλι «ἄγνωστοι» εἶχαν
γεμίσει τούς τοίχους τοῦ Σταδίου μέ
τεράστια κόκκινα γράμματα (καί μέ ἐπαναστατικές
ὑπογραφή ΚΝΕ καί ἄλλες ~~ὀργανώσεις~~)
καί μέ συνθήματα ὅπως:

ΚΑΤΩ Ο ΠΡΟΔΟΤΗΣ
ἤ ΚΑΤΩ ὁ ΦΡΑΞΙΑΣ
ἤ τέλος ΘΑΝΑΤΟΣ ΣΤΟΝ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ.

Ἔτσι τό ΚΑΛΛΙΜΑΡΜΑΡΟ μέ τίς 40.000 θέσεις
~~[illegible]~~ ἦταν μισό γεμάτο. Ἦταν βέβαιοι
γιά τήν ἀποτυχία — πανωλεθρία. Ἐπιβεβαιώθηκαν
ὅτι πέτυχαν ἀλλοῦ, τόσο, ὁ ἀπολο-
γισμός (ἀπό τίς προσδοκίες, παραπάνω) πρέπει νά θεωρεῖται θετικός.
[illegible] ἐν μέρει τήν [illegible]
ἐπιβλήθηκα καί πάψει ν' ἀκούσει τό ΑΞΙΟΝ

-3-

ΕΣΤΙ.- Με άλλα λόγια η ανθολογία
η ΚΝΕ-ΠΑΣΟΚ [illegible] γραμμή απεσιώπησε
από συγγραφείς [illegible] δ' αυτοί που περίσσευαν
από την ΕΡΤ που είχε λάβει η χούντα
ενάντια στο έργο μου.
Όπως ήταν γνωστό, αφού περίμενα ότι
θα βγουν να λαμβάνουν την [illegible] του
συνθήματα που είχαν την υπογραφή της
έκαναν την γνωστή δήλωση στον Τύπο.
Και μόνο ύστερα από τη δική μου καταγγελία
η ΚΝΕ δήλωσε μέσω [illegible]
έθεσε δε την εξής ερώτηση:
«Ποιον εξυπηρετεί ο Θεοδ. μ' αυτή τη δήλωση-
καταγγελία;»
Έτσι φτάνουμε στο κορύφωμα της γνωστής
συκοφαντίας.
Ποιον εξυπηρετώ; Μα είναι φανερό: Τον
ταξικό εχθρό! Την διεθνή μονοπωλιακή
βάση. Τότε στο βάθος να είμαι
μονοπωλιακής πράκτορας της Ιντέλιτζενς.
[illegible] Ή το πιο πιθανόν να είμαι παιδί
πράκτορας..
«Η απόφαση που μου [illegible] από την CIA
[illegible] [illegible] δίνεται καλύτερα από κείνη

πού εἶχαν οἱ γνωστοί προκάτοχοί του. Σιάντος, Άρης, Τίτο, Πλουμπίδης, Καραγιώργης, Παρτσαλίδης και βάζε. Μέ μένα ὁ ταξικός ἐχθρός θέλησε νά κάνει κάτι πολύ πιό πρωτότυπο! Με υποχρεώνει νά έχω ταμπέλα μουσικού γιά [illegible] νά τά αφομοιώσει τά έργα φασιστικά ώστε νά απαγορεύσει στό λαό να τα τραγουδάει και τους δίσκους σπάζει τα χρήσιμα ποιήματα.

Με όρους πού το Κόμμα τα βρίσκει όλα αυτά: Το ταμπελάκι; Το επέβαλε η ιστορική εξουσία είναι αρνητικό. Τό έργο; Εξουσιαστικά τα σχόλια της ιστορικής μορφής [illegible] γι' αυτό θα πρέπει νά ξεπουληθεί και νά χρησιμεύει.

Φανταστείτε φίλοι τι θαυμάσιο απεχθές δίπλωμα στη νίκη πού ετοιμάζουμε όταν τούς όλους τά έργα αποσταλθούν έργα. Είναι πεταμένο αντιφασιστικό [illegible] [illegible] τα θέματα νεολαίων πού [illegible] πιστεύουν ότι η μουσική μου προέρχεται από αυτούς!

Ένα κόμμα καί μια νεολαία πού πιστεύει στον εαυτό της, πού έχει τη καθαρότητα ιδέες καί τό προοδευτικό στοιχείο.

5

Όχι μόνο δεν θα έχασε τα χέρια
σε και στη σύλληψη σημερινού της εικόνας
και να γνωρίζουν ~~[illegible]~~ το διαισθητικό
έργο ούτε αυτί θέσεις, θα ~~[illegible]~~ επιβλη-
~~[illegible]~~ θεί σε συνηθισμένη εικόνα ώστε
να δείχνει σαν [illegible] ή αναπαράσταση
των δικών της ιδεών, των δικών της
μύθων.

«Ακριβώς, θα ~~[illegible]~~ έλεγε, ο ΑΞΙΟΝ
Έτσι, ακούστε το και εσείς
σε τι αγκαλιάζετε μ' αυτό που
σας δίνονται ερμηνείες...»
Όμως τι δίνονται έργα; Αυτό
είναι το πρόβλημα. Τι δίνουν
οι εργάτες θέατρο στη σκηνή τους
ώστε να είναι ικανές να μεταφράσουν
θεατρικά (και όχι αφηγηματικά)
έργο σαν το ΑΞΙΟΝ έτσι και
αρέσουν σαν ο [illegible] του;
~~[illegible]~~ Ενθύμησα, ~~[illegible]~~, ~~[illegible]~~ και
οργανώνουν καθολικότητα και [illegible]

Υπόσχεση καί κλήση σημαίνει ἐπαναστατική φρασεολογία.

Ὅταν μιά τέτοια λογική μιά τέτοια τακτική ὁδηγεῖ κατά τή συνείδηση τῶν ἐργατικῶν καί ἐπί τή φασιστικοποίησή της. Τό ΑΠΑΓΟΡΕΥΩ ἤ τό ΕΠΙΤΡΕΠΩ ἐδῶ ἀποτελεῖ κατά ὁλοκληρωτική - ὁ ἐπαναστάτης καί [illegible] [illegible] λείψεις, ἔπαυσε, ὁδηγεῖ. Καί ὅταν μπροστά στό δρόμο τοῦ ἀγῶνα ἐμπόδια τότε τό τσακίζει διαρκῶς. Ὅταν αὐτή ἡ πράξη, κατά βίας, οἱ νέοι οἱ ἐργάτες εἶναι κατά ὁδό μαζί ἀνοίγει δρόμο.

Ἐδῶ Λένιν ἀκριβῶς τό ἀντίθετο: Ἐμεῖς καί αὐτοί ἐμφανιζόμαστε νά ἀνοίγουμε δρόμους. Ἐμεῖς δημιουργοῦμε. Ἐμεῖς δίνουμε καί αὐτοί κλείνουν καί ὁπλίζουν τό λαό - Ἐμεῖς μεταστρέφουμε [illegible] καί [illegible] στή

θ 7

μάτια της. Ο γάμος της αγκαλιάζει
και χαιρετάει τα πεταλ- όλα
κάθε πόρτα, χτυπάει θόρυβοι
ανοίγματα [illegible] και καμπαρέ
πόρτες. Ο λαός πανηγυρίζει
μαζί της, χαίρεται μαζί της,
τραγουδάει, μεθάει, χορεύει
μαζί της. Γίνεται παιχνίδι
μαζί της [illegible]
[illegible] που [illegible] από τη
[illegible] [illegible]
Με ~~[illegible]~~ [illegible] της [illegible] διχασμοί και [illegible]
σε [illegible]. [illegible] της
[illegible] τη [illegible] κι οι
[illegible] της
~~[illegible] και [illegible]~~ [illegible]
να σε [illegible]. Βάζω επιπόλαια.
[illegible] «Ναι να» «Ναι
τραγουδήσεις» «Ναι — ναι.. —
Δηλαδή όχι — όχι.. Δηλαδή [illegible]

Κι όσο ο λαός δεν τις ακούει. Κι όσο
τις μάχες [illegible] στο Αιγάλεω,
στη Νίκαια, στη Δραπετσώνα, τα
Γιαννιτσά, στην Ιθάκη, στην Πάτρα

Steigenberger Hotel
Mannheimer Hof
6800 Mannheim 1
Augusta-Anlage 4-8 · Tel. (0621) 45021

173

(συμπλήρωμα τί παραλείψαμε τῶν ΗΠΑ)

1976

Ἡ Γερμανική Κυβέρνησις ἀποφάσισε νά στείλει ἴσα ποσοστά ὅπλων στήν Ἑλλάδα καί στήν Τουρκία. Νομίζω ὅτι αὐτή ἡ εἴδηση θά πρέπει νά ἀνοίξει τά [illegible] στά αἴτια τῶν δύο λαῶν μας. Μᾶς στέλνουν ὅπλα γιά νά ἀλληλοσκοτωθοῦμε καί μέ τό αἷμα μας νά αὐξάνουν τά κέρδη τῶν πολεμικῶν βιομηχανιῶν τῆς Γερμανίας τῆς Γαλλίας ~~καί~~ τῶν ΗΠΑ καί ἄλλων. Εἶναι φανερό ~~[illegible]~~ ὅτι ~~[illegible]~~ πίσω ἀπό τήν ὑπόθεση τῆς Κύπρου ὅπως καί τοῦ Αἰγαίου βρίσκονται οἱ ἰμπεριαλιστικές μηχανορραφίες. Γιατί μόνο αὐτοί, οἱ διεθνεῖς ἰμπεριαλιστές, κερδίζουν ~~[illegible]~~ ὠφελοῦνται ἀπό τή διένεξη τῶν ~~δύο λαῶν~~ μας. Καί μόνο αὐτοί τρέμουν μήπως μιά μέρα Ἕλληνες καί Τοῦρκοι δοῦν ὅτι

Absender ist Gast im Hotel

όχι μόνο   2

(δεν τη χρειάζει τίποτα ~~[illegible]~~

ή αλλά και λίγα πολλά

της ένωσης.

~~[illegible] [illegible] ότι τα σύγχρονα~~

~~αι δύο φωνή της ότι [illegible]~~

~~τι τ~~

Αυτή η στιγμή χρειάζεται έναν

πολιτικό δίκτη από έξω στη

ηγεσία και στο λαό. Είναι

ανάγκη να τη μετασχηματίσουμε

στο πνεύμα. Είναι ανάγκη να

τη παραμερίσουμε. Είναι ανάγκη

να μην [illegible] [illegible]

[illegible] της στη [illegible] της τα

βάση τα ατομικά συμφέροντα το [illegible] σύγχρονο και

το αλλά [illegible].

Είναι μεγάλη ανάγκη στη πολιτική

ύπαρξη να από αντιπαράθεσης

για επίθεσης εξελίξεις και

3

174

συντεχνίες. [illegible] Τα αποτέλεσμα

του Αιγαίου είναι να μας [illegible],

[illegible] αντίθετα να μας [illegible].

Να μην [illegible] [illegible]

Επιτυχείς + για να [illegible] της

[illegible] τα [illegible] μας [illegible]

οικονομικής [illegible] που θα

[illegible] στην [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] της όλο

~~για την [illegible]~~

Μην είναι το [illegible] [illegible]

ότι το [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] τα [illegible] [illegible]. Με [illegible]

[illegible] το [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] και [illegible] τα [illegible]

[illegible] όλων των [illegible]-

+ (Δεν [illegible] [illegible] όλο σε [illegible]
σε [illegible] σε τη [illegible] και οι [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible])

[illegible]

Steigenberger Hotel
Mannheimer Hof

6800 Mannheim 1
Augusta-Anlage 4-8 · Tel. (0621) 45021

175

5

ΔΥΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΙ Η ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ

1976 177

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΙΚΗ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ στό "Β Η Μ Α"

1

ΕΡ Μίκη πρίν ένα χρόνο διακήρυξες τήν ένότητα τών "εαμογενών" δυνάμεων τής άριστεράς συμπεριλαμβανομένου καί τού ΚΚΕ, πράγμα πού χαρακτηρίστηκε σάν "στροφή" σου.

Σήμερα πιά πού ό όρος "εαμογενείς" είναι-άς πούμε-της μόδας θά θέλαμε νά μάς έξηγούσες πώς καταλαβαίνεις αύτή τήν ένότητα;

ΑΠ. Η άντιληψή μου αύτή γιά τήν ένότητα τών "εαμογενών" δέν σημαίνει καμιά ρομαντική διάθεση έπιστροφής σ'αύτόν τόν πραγματικό ιστορικό σταθμό, στήν έθνική, άπελευθερωτική άναγεννητική πορεία τού λαού μας, πού ήταν ή 'Εαμική 'Αντίσταση. 'Ασφαλώς ή ιστορία δέν έπαναλαμβάνεται. Τό ΕΑΜ όμως είναι μιά τομή στή σύγχρονη ιστορία τής 'Ελλάδας. Μπορούμε νά μιλάμε γιά τήν προ-εαμική καί μετα-'Εαμική 'Ελλάδα. "Ενας όλόκληρος λαός βγήκε "άλαγμένος", άνθισε κυριολεκτικά. Πίστεψε στή δυναμή του καί γιά πρώτη φορά πάλευε τόσο παλλαϊκά, μέ τέτια ένότητα καί ήρωϊσμό, όχι γιά ν'άλλάξει άφεντικά, άλλά γιά γίνει νοικοκύρης στό σπίτι του, γιά τή λευτεριά καί τήν προκοπή του. Γιά πρώτη φορά μέ τό ΕΑΜ οί ιδέες τής κοινωνικής άλλαγής, οί μαρξιστικές ιδέες μπολιάστηκαν μ'ένα όλόκληρο λαό καί συγχωνεύτηκαν μέ τίς έθνικές καί δημοκρατικές του παραδόσεις, μέ τίς βαθύτερες προσδοκίες καί άνάγκες του. 'Απ' αύτό τό "πάντρεμα" βγήκε μιά νέα ιδεολογία. Τό όραμα μιάς νέας 'Ελλάδας τής έθνικής καί λαϊκής άναγέννησης. Βγήκε ένα τρομαχτικό άφθεντικό κίνημα τών λαϊκών μαζών. Σκεφτήτε πώς 2.000.000 ήταν όργανωμένοι στό ΕΑΜ 700.000 νεολαίοι στήν ΕΠΟΝ. "Ενας όλόκληρος λαός είχε συναρπαστεί. Δημιουργούσε τά όργανα τής Αύτοδιοίκησής του, όπως τή Λαϊκή Δικαιοσύνη καί τή Λαϊκή Αύτοδιοίκηση, δηλαδή τά "έμβρυα" μιάς παλλαϊκής ζωντανής δημοκρατίας. Δημιουργήθηκε μιά νέα ήθική καί ένας νέος τύπος άνθρώπου. Αύτός πού τά έδινε όλα, καί τή ζωή του γιά τήν 'Ελλάδα, τή Λευτεριά, τήν 'Αλλαγή. Φαντάζεσαι τί δύναμη είχαν οί ΕΑΜικές ιδέες ώστε έκατοντάδες χιλιάδες άπλοί άνθρωποι τού μόχθου νά στρατευτούν σ'ένα άγώνα πού σήμαινε στρατόπεδα, φυλακές, έξορίες, έκτελεστικό άπόσπασμα Αύτός ό τύπος άνθρώπου ξεπήδησε παραμερίζοντας τόν έγωκεντρισμό καί τήν άπάθεια, τήν καθυστέρηση καί τή διαφθορά.

'Από τή λαογέννητη αύτή πηγή τού ΕΑΜ ξεπήδησε στήν 'Ελλάδα τό πλατύ 'Αριστερό Προοδευτικό κίνημα μεταπολεμικά, δηλαδή ή ΕΑΜογενής 'Αριστερά

Αὐτή δέν εἶναι μόνο ἐγώ, ἐσύ, ὁ ἄλλος. Δέν εἶναι ἁπλῶς ἐκεῖνοι ποὺ πῆραν μέρος στό ΕΑΜ. "Οχι! Εἶναι τό πλατύ πολιτικό καί ἰδεολογικό ρεῦμα ποὺ διασχίζει τήν 'Ελληνική κοινωνία μέ ξεκίνημα τό ΕΑΜ. "Ενα ρεῦμα τῆς ριζικῆς ἀλλαγῆς καί τῆς ἀναγέννησης..Οἱ γενιές περνοῦν, τό ρεῦμα μένει. Μένουν οἱ ἰδέες του ποὺ καταχτοῦν ὅλο καί νέες γενιές. Οἱ ἰδέες τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας τῆς δημοκρατίας, τοῦ σοσιαλισμοῦ. Οἱ ἰδέες τῆς πλατειᾶς, ἰσότιμης συμμαχίας ὅλων τῶν λαϊκῶν ἀντιιμπεριαλιστικῶν δημοκρατικῶν δυνάμεων, μιᾶς συμμαχίας ποὺ δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει καί νά καρποφορήσει ὄχως τή συμμετοχή τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος. Μένει ἡ ἰδέα τῆς λαϊκῆς ἑνότητας, τοῦ πλατειοῦ ἑνωτικοῦ μαζικοῦ κινήματος, ποὺ εἶναι ἡ προϋπόθεση γιά τό προχώρημα τῆς δημοκρατίας καί γιά τήν ἀλλαγή. Μένει σάν ἰδεολογία καί σάν μέθοδος ἀνάλυσης τῆς κοινωνικῆς πραγματικότητας ὁ Μαρξισμός. Τό ρεῦμα ἀναπαράγεται, παίρνει καί , κι ἄν συναντησε ἀναποδιές, ὡστόσο, ὅμως, προχωρεῖ καί πλαταίνει. "Ερχεται ἀπό τό ΕΑΜ, ἀπό τήν ΕΠΟΝ, ἀπό τήν ΕΔΑ, τούς Λαμπράκηδες καί φτάνει τούς ΚΝίτες, τούς "Ρηγάδες" τοῦ Κουκουλιοῦ, ἀγκαλιάζει τά νέα ρυάκια τῆς ἀριστεροποίησης ποὺ δημιουργήθηκαν τά χρόνια τῆς δικτατορίας. Τό ρεῦμα τροφοδοτεῖται ἀπό τήν ἀριστεροποίηση ποὺ γεννιέται κάθε μέρα σ'ὅλες τίς πλευρές τῆς κοινωνικῆς ζωῆς. "Ενα μέρος του χύθηκε προσωρινά σέ "ξένο μῦλο", θέλεις γιατί διασπαστήκαμε, θέλεις γιατί πίστεψε πώς αὐτός εἶναι ὁ πιό εὔκολος δρόμος..."Ομως καί αὐτό τό τμῆμα αἰσθάνεται πώς εἶναι σέ ξένο σπίτι, πώς στεγάζεται μέ "νοίκι" δέν καλύπτεται ἰδεολογικά καί εἶναι ἕτοιμο νά "παλινοστήσει"...Οἱ ΕΑΜογενεῖς δυνάμεις δέν περιορίζονται στά πλαίσια τῆς λεγόμενης παραδοσιακῆς ἀριστερᾶς. Δέν εἶναι δηλαδή τό 12 ἤ 14% , ἀλλά ὅλα τά παλιά καί νέα κύματα, ποὺ ὑπάρχουν ἤ θά δημιουργηθοῦν, τῆς ἀριστεροποίησης τά ὁποῖα ἐμπνέονται ἀπό τίς μεγάλες ἰδέες τῆς ΕΑΜικῆς μας ἀντίστασης.

Τό ρεῦμα αὐτό τῆς ΕΑΜογενοῦς ἀριστερᾶς παρά τήν κρίση, τήν διάσπαση ποὺ πέρασε ἔχει, ἔστω καί μέ διαφορές ἀποχρώσεων ἤ καί οὐσίας, μιά ἐνιαία βάση. Μιά κοινή ἰδεολογικοπολιτική καί ἱστορική βάση ποὺ κάνει ἀπόλυτα ρεαλιστική τήν προσπάθεια τῆς ἑνότητας. Σ'αὐτά τά πλαίσια κινήθηκα κι ἐγώ πάντα. Παρά τίς διαφορές καί τίς πολεμικές ἐμεῖς δέν βγήκαμε ἀπό τό φρούριο τῆς ΕΑΜογενοῦς ἀριστερᾶς. Αὐτό ποὺ μέ διακρίνει ἀπό πολλούς συντρόφους τοῦ "εσ" καί τῆς ΕΔΑ εἶναι ὅτι προσπάθησα νά κατανικήσω μέσα μου τούς φανατισμούς καί ἐγωϊσμούς καί νά κατανοήσω πώς μπαίνει ρεαλιστικά τό πρόβλημα τῆς"ΕΑΜογενοῦς ἑνότητας" μετά τίς ἐκλογές τοῦ '77.

Συνεργάστηκα μέ τό ΚΚΕ γιατί τότε ἀναγνώρισα τόν σημαντικό καί ἱστορικό ρόλο πού μπορεῖ νά διαδραματίσει στή συσπείρωση, στή διαφύλαξη κι'ἐπέκταση τῶν ΕΑΜογενῶν δυνάμεων. Μέ σοβαρή καί ὑπεύθυνη δουλειά συσπειρώνει τό κόμμα αὐτό γύρω του τούς ἐργαζόμενους καί αὐτοδίκαια μπορεῖ νά γίνει πόλος συσπείρωσης ὅλων τῶν ἀριστερῶν δυνάμεων. Θά 'ταν καί αὐταπάτη καί ἔγκλημα, θά 'λεγα νά ἐπιδιώκει κανείς κάποια "ἑνότητα" τῆς ἀριστερᾶς ἐνάντια στό κόμμα αὐτό.

Πίστευα καί πιστεύω πώς παρά τίς διαφορές πού ὑπάρχουν μποροῦν καί πρέπει ν'α συσπειρωθοῦν οἱ ἀριστερές δυνάμεις σ'ἕνα πλατύ ἀριστερό-δημοκρατικό κίνημα, στή βάση τῶν κοινῶν στόχων. Αὐτή ἡ συσπείρωση θά 'ναι ἐγγύηση γιά τή δημοκρατική ὁμαλότητα καί τήν ἐθνική ἀνεξαρτησία. Μιά ἐγγύηση πώς ὁ δρόμος τῆς ἀλλαγῆς θά ἀνοίξει. Αὐτή τήν ἑνότητα ζητᾶ ἀπαιτητικά ὁ πλατύς κόσμος τῆς ἀριστερᾶς, σ' ὅποιο σχῆμα καί ἄν ἀνῆκε χθές. Οἱ ἀριστεροί ποθοῦν τήν ἑνότητα κά θά τήν ἐπιβάλλουν. Στά πλαίσια αὐτά τῆς συσπείρωσης τῆς ΕΑΜογενοῦς ἀριστερᾶς, ἀνεξάρτητα ἀπό τό ποιά μορφή θά πάρει τελικά θέλησα καί θέλω νά συμβάλλω κι ἐγώ. Καί πιστεύω πώς ὅλες οἱ κινήσεις καί πρωτοβουλίες μου πρός τά 'κεῖ ὁδηγοῦν...

'Ερώτηση: 'Υπάρχει ὅμως μέ τή τώρα ἕνας νέος παράγοντας πού δέν ὑπῆρχε προδιατορικά. Δηλαδή στό χῶρο τῶν προοδευτικῶν δυναμεων ἐμφανίστηκε νέος φορέας...

'Απάντηση 'Ασφαλῶς εἶναι ἕνα νέο δεδομένο. Οἱ ἀνακατατάξεις στό Κέντρο, ἡ ριζοσπαστικοποίηση μερίδας τῶν φιλελεύθερων ἀστικῶν στοιχείων, στίς συνθῆκες μάλιστα πού ὁ λαός ἤθελε σχήματα πιό ἀριστερά, ἀ δημιούργησαν ἕνα ἐνδιάμεσο χῶρο φορέα. Αὐτός γιά νά μπορέσει νά ἔρθει σέ ἐπαφή μέ μᾶζες ἐπιθέτησε ὁρισμένες διακηρύξεις τῆς ΕΑΜογενοῦς ἀριστερᾶς. "Οπως στό ζήτημα τῆς ἀμερικανοκρατίας, τοῦ ΝΑΤΟ τῶν βάσεων, τῆς δημοκρατίας. "Ομως ἀνάμεσα σ'αὐτό τό φορέα καί τήν ΕΑΜογενή ἀριστερά ὑπάρχει ἀντικειμενικά μιά διαχωριστική γραμμή. "Οχι μόνο γιατί σ'αὐτόν τήν κύρια δύναμη ἔχουν οἱ κεντρῶες δυνάμεις. "Οχι μόνο γιατί ὁ φορέας αὐτός δέν ἔχει ὁποιαδήποτε ἰδεολογική συνοχή, ὥστε νά παίξει πραγματικά πρωτοπόρο ρόλο. "Οχι μόνο γιατί ὁ φορέας αὐτός δέν μπόρεσε νά ἀπαλλαγεῖ οὐσιαστικά ἀπό τίς παλαιοκομματικές καί παραγοντικές δομές, ἀπό τόν ἀρχηγισμό. 'Αλλά κυρίως γιατί δέ μᾶς λέει πῶς ἡ "ἀλλαγή"-πού μέ ἀρκετά νεφελώδη τρόπο διακηρύσσει- θά γίνει πραγματικότητα.

Πρόκειται δηλαδή γιά μιά καθοριστική διαφορά στρατηγικής μέ τήν Ε ΕΑΜογενή ἀριστερά. Ὑπάρχουν δυό στρατηγικές σήμερα στό χῶρο τῶν προοδευτικῶν δημοκρατικῶν δυνάμεων.

Ἀπό τή μιά τοῦ ΠΑΣΟΚ πού τελικά ἀνάγει τό πρόβλημα τῆς "ἀλλαγῆς" σέ μιά ἁπλή ἀλλαγή κυβερνητικῆς βάρδιας. Ἔτσι βασικά ἐπιδιώκει ἁπλῶς νά μαζέψει μέ ἀντιπολιτευτική συνθηματολογία μιά πλειοψηφία ἐκλογική χωρίς νά προωθεῖ τή συνειδητοποίησή τους, τήν ὀργάνωσή τους, χωρίς δηλαδή νά τήν κάνει ἱκανή νά ἀντέξει στίς δυσκολίες καί νά κατοχυρώσει μέ τόν ἀγῶνα της τήν ἀλλαγή. Ταυτόχρονα ἀρνεῖται τίς συμμαχίες τῶν προοδευτικῶν δυνάμεων μέ βάση κοινό πρόγραμμα ἤ τίς θέλει σέ ἀνισότιμη βάση ἤ θέλει νά καταδικάσει τίς ἄλλες δυνάμεις στό ρόλο τοῦ νεροκουβαλητῆ, γιά νά φύγει ὑποτίθεται ἡ Δεξιά.

Ἀπό τήν ἄλλη μεριά εἶναι οἱ δυνάμεις τῆς ΕΑΜογενοῦς ἀριστερᾶς πού θεωροῦν πώς γιά τήν πραγματική ἀλλαγή ἀπαιτεῖται ἕνας ἀνάλογος συσχετισμός κοινωνικῶν καί πολιτικῶν δυνάμεων. Ἕνας συσχετισμός πού ἐξασφαλίζεται: Πρῶτο ἀπό ἕνα πλειοψηφικό κόμμα ὀργανωμένο, παλλαϊκό κίνημα πού καταχτᾶ διαρκῶς θέσεις σ' ὅλα τά μέτωπα τῆς ζωῆς καί Δεύτερο ἀπό τήν ἰσότιμη συμμαχία τῶν προοδευτικῶν δημοκρατικῶν δυνάμεων, μιά συμμαχία πού προετοιμάζεται σέ μιά μακρά πορεία καί θά πιάνει βαθειές ρίζες μέσα στό λαό. Δηλαδή, ὄχι μιά συμμαχία ἁπλῶς συμβόλαιο κορυφῆς, ἀλλά πού θά θεμελιώνεται βαθειά στή λαϊκή ἑνότητα.

Χωρίς αὐτές τίς δυό προϋποθέσεις μιά κυβερνητική ἀλλαγή θά'ναι ἁπλῶς ἀλλαγή τῶν ὑπουργῶν, δηλαδή στή θέση τῶν δεξιῶν θά'ρθουν οἱ "κεντρῶοι" ἤ ἄς ποῦμε οἱ "ρόζ" .Αὐτοί ὅμως καί νά θέλουν νά ἀλλάξουν τά πράγματα δέν θά μποροῦσαν νά ἐλέγξουν τούς πραγματικούς μηχανισμούς τῆς ἐξουσίας. Νά γιατί κριτικάρουμε τήν ἀντιενωτική κατεύθυνση τοῦ ΠΑΣΟΚ. Γιατί δέν βοηθᾶ νά δημιουργηθοῦν οἱ ἀναγκαῖες προϋποθέσεις ὥστε μιά ἀλλαγή στήν κυβέρνηση νά φέρει πραγματική ἀλλαγή. Τί θά γίνει ὅμως ἄν σχηματιστεῖ μιά τέτοια κυβέρνηση χωρίς τόν ἀνάλογο συσχετισμό δυνάμεων; Τί θά κάνει μιά τέτοια κυβέρνηση ἡ ὁποία θέλει δέν θέλει θά ἐπιπλέει σάν "φελός" στή θάλασσα μιᾶς ἀμερικανοκρατούμενης καί φιλομονοπωλιακῆς ἐξουσίας; Μποροῦμε νά φανταστοῦμε χονδρικά δυό δυνατότητες: Ἤ νά γίνει "ἀποδεκτή" ἀπό τούς μηχανισμούς καί τελικά νά ἐνσωματωθεῖ στό σύστημα, δηλαδή νά μπεῖ στό παιχνίδι τῆς Ἐναλλαγῆς καί νά 'χουμε μιά νέα , μέ ἑλληνικά- ἄς ποῦμε- χρώματα σοσιαλδημοκρατία πού θά "σβύσει" τίς προοπτικές ἀλλαγῆς.

"Η [illegible]ρθει σέ σύγκρουση με τούς μηχανισμούς κάτω ἀπό δυσμενεῖς γι αὐτήν ὅρους ὁπότε θά δημιουργηθεῖ κρίση καί θά ἀποβληθεῖ μέ κοινοβουλευτικό ἤ ἐξωκοινοβουλευτικό τρόπο, δηλαδή μέ πραξικόπημα. Κι αὐτό γιατί δέν θά'χει οἰκοδομηθεῖ ἐκείνη ἡ ἑνωμένη, ἰσχυρή λαϊκή δύναμη πού θά ἐπιβάλλει μιά θετική, δημοκρατική διέξοδο. Ὑπάρχει στή χώρα μας καί ἡ δραματική ἐμπειρία τῆς ἀλλαγῆς τοῦ '63-'65, πού θά 'πρεπε πολλά νά μᾶς διδάξει.

Νά γιατί θεωρῶ ἐπικίνδυνη τήν ταχτική τῆς ἀντιενότητας.

Νά γιατί πιστεύω πώς τό νά θέλει νά προχωρήσει κανείς χωρίς τούς κομμουνιστές, χωρίς τήν ἀριστερά, ὄχι μόνο θέτει σέ κίνδυνο τήν ἀλλαγή ἀλλά καί αὐτή τή δημοκρατική ὁμαλότητα, ὅπως εἶπα καί πρίν. Αὐτός εἶναι ἴσως καί ὁ βασικότερος λόγος πού μ'ἔκανε νά παραμερίσω δευτερεύουσες διαφορές καί νά πάρω ἐκεῖνες τίς πρωτοβουλίες πού ἀνοίγουν τό δρόμο τῆς ἑνότητας τῆς ἀριστερᾶς. Γιατί πιστεύω πώς μιά ἰσχυρή, ἑνωμένη, ἡγετική ἀριστερά θά μπορέσει νά περάσει τή λογική τῆς "ἑνότητας καί τοῦ ἀγῶνα" σ'ὅλες τίς ἄλλες προοδευτικές δυνάμεις.-

ΕΡ.: Ὡστόσο ὅμως στό χῶρο τῆς ἀριστερᾶς, τῆς Ἀριστερᾶς, ὑπάρχουν ἰδεολογικές διαφορές. Ὑπάρχει τό ζήτημα τῆς "ἀνανέωσης". Πῶς μποροῦν νά ἑνωθοῦν αὐτές οἱ δυνάμεις;

ΑΠ.: Κατ'ἀρχήν ἡ συσπείρωση τῶν ἀριστερῶν δυνάμεων ἡ κοινή δράση δέν ἀποκλείει τίς διαφορές οὔτε ἀπαιτεῖ ἄς ποῦμε μιά μονοχρωμία. Ἀντίθετα. Προσωπικά συνεργάζομαι μέ τό ΚΚΕ ἀλλά καί ταυτόχρονα συζητῶ ἐποικοδομητικά τίς διαφορές μου καί νομίζω πώς βγαίνει κάτι καλό καί γιά τίς δυό πλευρές.
Τί θά κάνει δηλαδή ἡ ἀριστερά; Θ'ἀφήσει νά τήν κρατοῦν σέ πόλεμο λεπτές θεωρητικές διαφορές ἀδιαφορώντας γιά τά ἐπείγοντα πελώρια προβλήματα τῆς χώρας καί τοῦ λαοῦ; Νομίζω ὅτι πρέπει νά προταξουμε τούς πολιτικούς στόχους πού μᾶς ἑνώνουν. Καί αὐτά εἶναι :
Ἄμεσα ἡ ὑπεράσπιση καί διεύρυνση τῶν ἐλευθεριῶν, ἡ ὑπεράσπιση τῆς Ἐθνικῆς Ἀνεξαρτησίας καί ἀκεραιότητας τῆς χώρας μας ἀπό τίς ἐπιβουλές τῶν ἀμερικανονατοϊκῶν καί τῶν Τούρκων ἐθνοντων σωβινιστῶν. Ἡ ἀπόκρουση τῆς πολιτικῆς τῆς μονόπλευρης λιτότητας. Προοπτικά ὅλες οἱ ἀριστερές δυνάμεις, κάθε μιά μέ τό δικό της τρόπο, συμφωνοῦν πώς ὁ σοσιαλισμός δέν θάρθει σέ μιά νύχτα. Πώς θά χρειαστεῖ ἕνα μεταβατικό στάδιο μιᾶς προωθημένης ἀντιμονοπωλιακῆς δημοκρατίας, πού μέ βαθμιαίους πολιτικούς οἰκονομικούς, κοινωνικούς, πολιτιστικούς μετασχηματισμούς θά περνᾶ στό σοσιαλισμό.

Ἄν μποῦμε στή κοινή δράση γύρω ἀπ'αὐτά τά μεγάλα προβλήματα, τότε ὁ διάλογος θά γίνει συγκεκριμένος, ἐποικοδομητικός. Θάναι διάλογος δεμένος μέ τά καυτά προβλήματα κι ὄχι ἀφηρημένες θεωρητικές ἀκροβασίες.
Ἄλλωστε πιστεύω πώς δέν ὑπάρχουν ἀγεφύρωτα χάσματα, Ἄς πάρουμε π.χ. τό ταυτό ζήτημα τῶν σχέσεων μέ τίς σοσιαλιστικές χῶρες καί ἰδιαίτερα μέ τήν Σοβιετική Ἕνωση. Ὑπάρχουν ὁπωσδήποτε ὁρισμένες διαφορές ἐκτιμήσεων πάνω στή μιά ἤ τήν ἄλλη πλευρά τῆς Σοβιετικῆς πραγματικότητας. Ὅμως ὅλοι διακηρύσσουν τήν ἀλληλεγγύη στή βάση τῆς ἰσοτιμίας καί τῆς αὐτοτέλειας. Καί δέν μποροῦμε παρά νά ἀναγνωρίσουμε τό τεράστιο ἔργο πού συντελεῖται στίς χῶρες αὐτές, χωρίς φυσικά νά λείπουν οἱ δυσκολίες ἤ καί ὁρισμένες ἀντιφατικές πλευρές. Δέν μποροῦμε παρά νά κατανοήσουμε τό τεράστιο ρόλο τῆς ΕΣΣΔ στήν ἀνάσχεση τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, στήν ἐνίσχυση τῶν ἀπελευθερωτικῶν κινημάτων καί κυρίως στή προώθηση τῆς ὕφεσης καί τῆς εἰρήνης στήν ἐποχή μας. Ἤ μήπως μποροῦμε νά κλείσουμε τά μάτια

./.

στό θετικό ρόλο πού μπορεῖ νά διαδραματίσει ἡ ΕΣΣΔ στήν ἐπίλυση τοῦ Κυπριακοῦ ἤ τοῦ Αἰγαίου;
Νά γιατί σᾶς λέω ὅτι παρά τίς διαφορές ὑπάρχει μιά κοινή βάση.

Ὅσον ἀφορᾶ τήν "ἀνανέωση" πάντοτε εἶχα τή γνώμη πώς αὐτή δέν μπορεῖ νά εἶναι μονοπώλιο κανενός. Ἔζησα τήν ἀριστερά καί μπορῶ νά πῶ, χωρίς φόβο καί πάθος, ὅτι οἱ δογματικοί δέν εἶναι συγκεντρωμένοι στή μιά πλευρά.... Ἀλλά δέν εἶναι ὥρα νά προχωρήσουμε σ' αὐτό. Πολλοί χρησιμοποιοῦν τήν "ἀνανέωση" μέ διαφορετικό νόημα. Γιά μᾶς δέν πρέπει νά σημαίνει "διάλυση", οὔτε ἐξισύσιση "ἀμφισβήτηση", οὔτε ἀλλοίωση τῆς ἱστορικῆς ἀγωνιστικῆς φυσιογνωμίας τῆς ἑλληνικῆς ἀριστερᾶς.
Γιά μᾶς ἡ ἀνανέωση, ἡ σωστή ἀνανέωση πρέπει νά ἐκφράζει τίς ἴδιες τίς ἀνάγκες τῆς παραπέρα ἀνάπτυξης καί ὡρίμανσης τοῦ ἀριστεροῦ καί κομμουνιστικοῦ κινήματος.
Ἄς προβληματιστοῦν εἰλικρινά καί χωρίς φανατισμούς ὅσοι σήμερα διεκδικοῦν τό μονοπώλιο τῆς "ἀνανέωσης" καί ἄς ξεκαθαρίσουν γιατί δέν ἔπιασε ἡ ἀνανέωση. Μέ ποιά ἔννοια μποροῦμε νά μιλᾶμε γιά ἀνανέωση σήμερα;
Πρῶτο: Μέ τήν ἔννοια τῆς ἀνανέωσης καί τοῦ πλατείσματος τῶν δεσμῶν τῆς ἀριστερᾶς καί τῶν ὀργανώσεών της μέ τούς ἐργαζόμενους, μέ τό λαό καί τίς ἀνάγκες του.
Δεύτερο: Μέ τήν ἔννοια μιᾶς πρωτοπόρας πολιτικῆς πρακτικῆς, πού δένεται μέ τίς μάζες. Αὐτή ἡ πρωτοπόρα πρακτική θά προβάλει νέες ἀπαιτήσεις ἀπό τή θεωρία τοῦ μαρξισμοῦ, θά βάλει τό πρόβλημα τῆς δημιουργικῆς της ἀνάπτυξης καί ἐφαρμογῆς κι ὄχι τῆς "ἀναθεώρησης" ἤ τῆς δογματοποίησης. Ἡ πολιτική πρακτική μιᾶς ὀργανωμένης, μαζικῆς, ἑνωμένης καί ὑπεύθυνης ἀριστερᾶς νομίζω ὅτι θά ἐξασφαλίσει τήν ἀναγκαία ἀνανέωση, κι ὄχι οἱ ὡραῖοι λόγοι ἀπομονωμένων ἐλίτ. Νά γιατί θεωρῶ παράλογη κι ἐπιζήμια μιά Ἀντι-ΚΚΕ στό ὄνομα τῆς ἀνανέωσης.

Ἄς μή ξεχνᾶ κανείς ὅτι τελικά ἡ μαζική πολιτική πρακτική εἶναι τελικά ἐκείνη πού μαζικοποιεῖ καί ἀνανεώνει τό ΚΚΕ γιατί μπόρεσε νά συσπειρώσει γύρω του τίς μεγάλες δυνάμεις καί κυρίως τίς δυνάμεις τῶν νέων κομμουνιστῶν, πού προσφέρουν καινούργιο αἷμα, καινούργιες ἐμπειρίες, εὐαισθησίες καί προβληματισμούς στό κομμουνιστικό κίνημα. Μποροῦμε μήπως νά ἀγνοήσουμε αὐτή τήν πραγματικότητα;

Ὅσο πιό μαζικό εἶναι ἕνα κόμμα, ὅσο μεγαλύτερη ἀπήχηση ἔχει ἡ πολιτική του, ὅσο πιό σύνθετα προβλήματα ἀντιμετωπίζει στή πράξη τόσο πιό δημιουργική εἶναι ἡ ἀνάλυσή του καί λιγότερο δογματικό εἶναι.

./.

Η συρρίκνωση μᾶς κάνει ἀναγκαστικά ξηρούς, δογματικούς, σεχταριστές, Καί νομίζω πώς μιά τέτια ἐξέλιξη δέν θά τήν ἀποφύγουν, ὅσοι τελικά δέν ἐγκαταλείψουν τή διασπαστική τους δράση καί προτιμήσουν νά μποῦν στό "περιθώριο", ἤ νά γίνουν "νεροκουβαλητές" ἄλλων δυνάμεων.

ΕΡ.: Γιά ὁ θέμα/σύσπειρωσης τῆς Ἐαμογενοῦς ἀριστερᾶς γίνεται πολύς λόγος γιά μιά δική σου πρωτοβουλία π.χ. γιά δημιουργία "κόμματος" κ.ἄ. Πῶς βλέπεις συγκεκριμένα τό θέμα τοῦ φορέα τῆς Ἐαμογενοῦς ἑνότητας;

ΑΠ.: Δέν πρόκειται ἁπλῶς γιά δική μου πρωτοβουλία. Ὑπάρχουν πλατιές δυνάμεις καί προσωπικότητες τῆς ἀριστερᾶς πού ἐπιδιώκουν αὐτή τήν ἑνότητα. Τήν ὑποστηρίζει τό ΚΚΕ. Καί τό κυριότερο τήν θέλει ὁ κόσμος τῆς ἀριστερᾶς. Καθημερινά αἰσθάνομαι λόγω τῆς ἐπαφῆς πού ἔχω μέ τόν κόσμο αὐτόν, πόσο τόν "καίει" τό θέμα τῆς ἑνότητας σ'ὅποιο κόμμα ἤ ὁμάδα κι ἄν ἀνήκει. Ὁ κόσμος αὐτός περιμένει νά δεῖ νά ἀνοίγεται ἕνας δρόμος ἑνωτικός, ἔντιμος ἀγωνιστικός. Σ'αὐτή τή κατεύθυνση τῆς ἑνότητας κάναμε ἕνα πρῶτο ἀλλά σημαντικό βῆμα στίς δημοτικές ἐκλογές. Τώρα πρέπει νά γίνει. Ἔχει μᾶλλον ὡριμάσει ἡ ἀνάγκη γιά ἕνα βῆμα πιό οὐσιαστικό. Ὄχι γιά νά προσθέσουμε ἄλλο ἕνα κόμμα, ἄλλη μιά ὁμάδα, ἀλλά γιά νά ἀνοίξουμε τό δρόμο γιά τή σύνθεση τῶν ἰδιαίτερων χώρων δυνάμεων, μιά σύνθεση πού ἡ συνισταμένη της πρέπει - πιστεύω - νά εἶναι μιά πλατιά κίνηση ἑνότητας τῆς ἀριστερᾶς. Μιά σύνθεση πού ἕνα βασικό της θεμέλιο θά εἶναι τό ΚΚΕ. Πιστεύω στή δύναμη ἑνός κινήματος κομμουνιστῶν, σοσιαλιστῶν, ἀριστερῶν καί προοδευτικῶν πού θά λειτουργεῖ στή βάση τῶν κοινῶν στόχων. Στά πλαίσια αὐτά τῆς κοινῆς δράσης οἱ δυνάμεις αὐτές, ἀνεξάρτητα ἄν ἀνήκουν ἤ ὄχι σέ κόμμα, θά δίνουν κάθε μιά τήν ἰδιαίτερή της συμβολή στό πλούτισμα τῆς φυσιογνωμίας καί τῆς ἀποτελεσματικότητας τῆς κίνησης. Δέν ἔχουμε νά κρύψουμε τίποτα ἀπό κανένα.

Ἀσφαλῶς δέν μπορῶ νά προεξοφλήσω τή μορφή ἤ τή δομή μιᾶς τέτια κίνησης. Αὐτή θά εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς συνεισφορᾶς καί δημιουργικῆς πρωτοβουλίας ὅλων ὅσων θά τήν πλαισιώσουν. Καί κυρίως πιστεύω ὅτι ἡ ἴδια ἡ ζωή θά μᾶς ὑποδείξει τήν καλύτερη λύση. Πιστεύω ὅτι στήν πράξη θά βροῦμε τή χρυσή τομή ἀνάμεσα στό Κόμμα, τό Κίνημα καί τό Λαό. Ὥστε νά ταιριάξουμε ἁρμονικά τήν συμπαγῆ ὀργανωμένη σπονδυλική στήλη τοῦ Κόμματός μέ τίς εὐλύγιστες, πολύφωνες καί πολύχρωμες μορφές καί δυνάμεις τῆς κίνησης γιά τήν ἑνότητα. Ἔτσι πού ἡ εὐρύτητα δέν θά καταλήγει

./.

δέν θά καταλήγει σέ σοσιαλδημοκρατική πλαδαρότητα. Ἡ ποικιλία τῶν δυνάμεων δέν θά ὁδηγεῖ σέ λέσχη συζητήσεων ἤ σέ ἀπραξία. Ταυτόχρονα ἡ ἰδεολογική σταθερότητα, ἡ ὑψηλή ἀναγκαστικά κομματική ὀργανωτικότητα δέν θά φέρνει κανένα κλείσιμο ἤ στενότητα ἤ ἔλλειψη μαζικότητας. Πιστεύω πώς μέσα ἀπό μιά τέτια δημιουργική, ἐλεύθερη, ἰσότιμη καί ὁμόφωνη σύνδεση κομμουνιστῶν, ἀριστερῶν καί προοδευτικῶν μέ βάση τή δημοκρατική διαδικασία θά θεμελιώνεται ἡ νέα φυσιογνωμία τοῦ κινήματος. Ἐφαρμόζοντας τόν κανόνα "ἀντιπαράθεση - ζύμωση - σύνθεση - ὁράση" θά ἐπεξεργάζεται παραπέρα ἡ κίνηση τήν ἰδεολογική καί πολιτική της πλατφόρμα. Νομίζω πώς ἔτσι θά γεννηθεῖ κάτι καινούργιο. Ὅπως π.χ. ἀπό ΕΑΜ ἄν καί πρωταγωνιστοῦσαν οἱ κομμουνιστές, ὡστόσο ἦταν τελικά μιά ἄλλη εὐρύτερη ποιοτικά συσπείρωση. Οὔτε βέβαια ἦταν τό ΕΑΜ ἁπλῶς κάποιο ἄθροισμα τῶν κομμάτων πού τό συγκρότησαν. Ἀλλά καί ἡ ΕΔΑ εἶχε καταχτήσει στήν πράξη μιά εὐρύτερη δική της φυσιογνωμία. Ἐπαναλαμβάνω ὅμως ὅτι τό κύριο ζήτημα δέν εἶναι τώρα νά προεξοφλήσουμε τή μορφή, αὐτό πού χρειάζεται εἶναι νά θέσουμε σέ κίνηση τήν πράξη καί τή πρωτοβουλία τῆς ἑνότητας. Στά πλαίσια αὐτά εἶμαι ἕτοιμος καί ἐγώ νά συμβάλλω μέ ὅλες μου τίς δυνάμεις.

Η ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΗ ΜΑΧΗ ΤΟΥ Μ.Θ.

(1) Συνέντευξη για τη Αντίσταση στα ΝΕΑ. \
Απάντηση ΦΙΛΙΝΗ - Απάντηση Μ.Θ. } ύλικά

α) Ή πρωτοβουλία για το Πατριωτικό Μέτωπο δεν ήρθε από τον Κομματικό μηχανισμό (Δρακόπουλο - Μαργαρίτη κτλ) αλλά από τη Λαοκρατική[?].

Ποιά άλλα ~~Κομματικά~~ Αντιστασιακά στελέχη βρίσκονταν τότε στην παρανομία; Αμπατιέλος - Εφραιμίδης - Κύρκος - Μπάκνας[?] - Βουτσάς - ~~[illegible]~~ - ~~[illegible]~~. Φιλίνης κτλ.

Κανείς από αυτούς δεν πήρε καμμιά αντιστασιακή πρωτοβουλία. Επειδή οι ηγεσίες του [illegible] ήξεραν τότε ο Λαός όσο και η Αθήνα [illegible] να μάθουν ότι υπάρχουν ηγέτες που αψηφούν τον κίνδυνο και την τρομοκρατία και καλούν ενωμένο το λαό σε αντίσταση. - Και κατ' αρχήν καταγγέλλουν τη βία, την κατάργηση της Δημοκρατίας, τις χιλιάδες συλλήψεις (τότε υπήρχαν φυλές[?] που είχαν και εξορίες και εκτελέσεις)

Κανένας από όλους αυτούς που και σήμερα κατέχουν ηγετικές θέσεις δεν ~~[illegible]~~ προσήλθε ούτε στα στοιχειώδη [illegible].

Επίσης και από την ηγεσία του Δημοκρατικού πολιτικού κόσμου κανείς δεν τόλμησε να μιλήσει. - Και ενωμένοι περισσότερο υπεύθυνοι είναι οι ηγέτες της τότε Κεντροαριστεράς που στη Χούντα [illegible] είχαν και το μεγαλύτερο "επαναστατικό" ρόλο.

Έπρεπε να περάσουν αρκετοί μήνες για να μιλήσουν ορισμένοι πολιτικοί ηγέτες. (Κανελλόπουλος - Μαύρος - Παπανδρέου (Γεώργιος) κτλ) πολλοί από αυτούς

Σήμερα ~~[illegible]~~ που οι ηγεσίες της Δημοκρατίας αποδείχτηκαν τουλάχιστον δειλοί, κατέχουν και πάλι ηγετικές θέσεις.

Το ερώτημα είναι: με τι εγγυήσεις τους ακολουθούν οι οπαδοί τους. Μερικοί από αυτούς χρησιμοποιούν και πάλι επαναστατική στρατηγική. Όπως το [illegible] είναι: οι περιπτώσεις[?]

μιᾶς νέας δοκιμασίας τί θά κάνουν;

2) Πῶς αντιμετωπίσθηκε ἡ ἡγεσία τῆς Ἀριστερᾶς (ΕΔΑ) πρίν ἀπό καί μετά τό Πραξικόπημα; Βλέπε ἐπιστολή Μ.Θ. πρός τό Γραφεῖο Εσωτερικοῦ (Τόμος ΙΙ σελ. 495-505. Στά ἐρωτήματα πού τίθενται (ἀπό τό 1972) δέν ὑπῆρξε καμμιά ἀπάντηση. Ὁ Φαρμάκης μετατοπίζει τό θέμα. Δέν απαντᾶ στά καίρια ἐρωτήματα.

3) Στά ΝΕΑ, ὁ Μ.Θ. καταγγέλει σαφῶς:

α) ὅτι ἡ ἡγεσία τοῦ ΚΚΕ πρόδωσε τήν Ἀντίσταση.

Τό ΚΚΕ σιωπᾶ.

β) ὅτι ἡ ἡγεσία τοῦ τότε καί νῦν Γραφείου Εσωτερικοῦ ἀντί πολλή ἔπειτα ὑπῆρξε ἡ μεταδοτική ἐπιτροπή σε σχέση τοῦ ΚΚΕ (ἐσωτερικοῦ).

Τό ΚΚΕ (Εσωτ.) σιωπᾶ.

γ) ὅτι ὁ Μ.Θ. ~~[illegible]~~ σάν μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Πάσχα πού ἵδρυσε καί καθοδήγησε τό ΠΠΜ ἦταν ὁ κύριος στόχος τῆς κομματικῆς ὁμάδας (Δρακόπουλος κλπ) πού ἦταν τότε ὄργανο τοῦ ΚΚΕ ἐσωτερικοῦ γιά δύο λόγους:

1) πρῶτον γιατί ἡ ΕΠΙΤΡΟΠΗ διατηροῦσε τήν αὐτοτέλεια σέ σχέση μέ τό ΚΚΕ καί δεύτερον γιατί ἡ Ἐπιτροπή δέν ἀποδεχόταν νά ἑνώνει σήμερον.

Γιά τό λόγο αὐτό ὅταν ψηφίσθηκε τό Κομματικό Γραφεῖο ~~[illegible]~~ πρότεινε τήν κατάργηση τῆς Ἐπιτροπῆς πού ὡς τότε ἦταν τό ἀνώτατο ἱδρυτικό καί καθοδηγητικό ὄργανο τοῦ Κινήματος. ~~[illegible]~~ Ὁ Μ.Θ. πού ὡς ἐκ τούτου στιγμῆς ἐπίσης ἦταν ὁ εἰσηγητής Γραμματείας τῆς Ἐπιτροπῆς θά ἔκανε καί [illegible]

σαν β΄ Γραμματέας της Κομματικής Επιτροπής που αναλάμβανε με τη [illegible] θέση την καθοδήγηση του ΠΑΜ.

δ) Με την απόφαση αυτή (Φιλαδέλφης) το ΚΚΕ και οι εκπρόσωποί του στη Συντονιστική αναλάμβαναν <u>τυπικά</u> την καθοδήγηση του ΠΑΜ. Τα μέλη της Επιτροπής δεν ρωτήθηκαν. Καταργήθηκαν. Πρώτον ο Μ.Θ. αποφασίσαμε να τον στείλουμε στο εξωτερικό όπως είχε αποφασίσει το ΚΚΕ από τη Μόσχα όπου έστειλε ειδικό σύνδεσμο για να του γνωστοποιήσει την απόφαση. Στο μεταξύ και έως ότου ο Μ.Θ. αναχωρήσει έπρεπε να μένει απομονωμένος από τα μέλη της Επιτροπής. Τον Αύγουστο ο Φ. δημοσιογράφος Γ. Βότσης, μέλος της Επιτροπής, κατόρθωσε και δραπέτευσε του κράτους. Τότε αποφάσισαν όχι μόνο να ξαναδώσουν την προεδρία στην Επιτροπή αλλά και να της προτείνουν την ίδρυση νέου κομματικού σχηματισμού.

ε) Στα μέσα Αυγούστου η Ασφάλεια χτυπά. Ο ένας μετά τον άλλο συλλαμβάνονται όλα τα μέλη της Επιτροπής καθώς και τα κύρια στελέχη και οργανώσεις που βρίσκονταν κάτω από τον έλεγχό της. Από τα κομματικά στελέχη σώζονται ελεύθερα μοναχά ο Φέλιος [illegible] ο μόνος που είχε μείνει έξω από την Επιτροπή. Αμέσως η κομματική ομάδα

- Δ -

συναναλαμβάνει σαν τμήμα και ουσιαστικά το ΠΜ.

στ) Από τον Μάιο ως το ~~[illegible]~~ Σεπτέμβριο, όταν διαλύει η Επιτροπή καθοδηγούντων την Αντίσταση, παρέλυσαν οι δυνάμεις όταν πραγματικά και έπρεπε να βελτιώσει η Αντίσταση από την αρχή, ενώ τότε υπάρχει μεγάλη αντιστασιακή δραστηριότητα.

Μετά το Νοέμβριο, όταν διαλ. η κομματική ομάδα περνάει στα χέρια της Αντίστασης, η καθαρά αντιστασιακή δράση περιορίζεται.

Απόδειξη ότι το ΠΓ δεν ήθελε σοβαρή αντίσταση και αρκετά έπρεπε να προστατεύει και να οδηγεί προς δυναμική αναμέτρηση.

η) 1968 (Άνοιξη) γίνεται η διάσπαση του ΚΚΕ στο εξωτερικό. Πρόσκαιρα τότε αρχίζουν οι ουσιαστικές διαφορές στο εσωτερικό. Η κομματική ομάδα έρχεται σε σύγκρουση — με τις θέσεις της — με το επίσημο ΠΓ (Κολιγιάννης). Όμως ποτέ αυτό σήμερα δεν αναγνωρίζει ότι από εποχή της ίδρυσης ~~[illegible]~~ του ΠΜ και μετά ενεργούσε σαν κομματικό ~~[illegible]~~ διασπαστικό από το ΚΚΕ. Δηλαδή ενεργούσε κατά τις εντολές του. Και ανοίγεται ο λόγος ότι όταν και η εντολή να καταργηθεί η Επιτροπή και να εξουδετερωθεί ο Μ.Θ.

θ) ο Μ.Θ. μετά από εκλογές του, ~~[illegible]~~ στο εξωτερικό, απομακρύνεται και πάει με

ότι οι Κομματική ομάδα που τώρα αποτελούσαν αυτή
ηγεσία του ~~[illegible]~~ ΚΚΕ εσωτερικού.
Φαίνεται όμως ότι η βασική αρχή [illegible] που έθεσε
~~[illegible]~~ και να έχουν η εκπαίδευση του παρελθόντος
(Βλέπε επιστολή: ΧΡΕΟ) δεν [illegible] συνεχίσει.
Και γι' αυτό κυρίως αποχώρησε (βλ. 3ο1). Επίσης
η επιστολή Φλώρη δείχνει ότι οι ηγέτες εκείνης της
εποχής (Δρακόπουλος - Μπεγλαίτης) δεν [illegible]
να [illegible] καθαροί. Να εξηγηθούν. Ίσως γιατί το
μέγεθος της ευθύνης για τη σύγκρουση του εκείνη της
εποχής ήταν τεράστιο. [illegible] και το γεγονός
αυτό δεν συμβιβάζεται με τη ηγετική ευθύνη
που [illegible] και [illegible].
Το γεγονός ότι ο Μ.Θ. δεν έχει θέσει [illegible]
(~~[illegible]~~ την επιστολή που [illegible] στο ΧΡΕΟ [illegible] από το
1972) και δεν υπάρχει η [illegible]
δείχνει) καθαρά ότι βρίσκονται σε αδιέξοδο.
Γιατί ο Μ.Θ. παραδέχεται [illegible] στοιχεία. Και το
[illegible] και κυριότερο ότι η κομματική ομάδα
όχι μόνο [illegible] 100 % από τη Δικτατορία
αλλά και αφού [illegible] να [illegible] ~~[illegible]~~ τη
[illegible] δεν [illegible] σε καμμιά ηγετική αρμοδιότητα.

1) Την Κομματική Ομάδα (δηλ. την ηγεσία η διαγραφείσα από το ΚΚΕ)
[illegible] που αποτελούσαν τότε οι Δρακόπουλος, Γιαννάκης, [illegible]
[illegible] Φλωράκη, Μπεγλαίτη, ~~[illegible]~~ και [illegible] Μίνα Γιάννου.
Η [illegible] της [illegible] ηγεσίας της μεγάλης και [illegible]
του ΚΚΕ και της ΕΔΑ τον καιρό της Δικτατορίας — ίδιαι

Τώρα που από τη διάσπαση — ήταν ήδη τα μέλη αυτά της κομματικής επιτροπής έχουν την κύρια ευθύνη για την πολιτική που ακολουθήθηκε ~~[illegible]~~ τη Δικτατορία. Καθώς και για την αδράνειά τους μετά τη Δικτατορία — ο Φαράκος ΚΧ ήταν παρών στην σύσκεψη του Έξι. Και όπως την ηγεσία νεοτοβουλίου [illegible] στη σύσκεψη [illegible] ο Τσεκούρας (ο Παπαρρηγόπουλος από τη Διοικούσα της ΕΔΑ) — Αυτοί ήταν που αποσιωπήθηκαν με θέσεις του επιχειρούν τη θεωρία ήττα — Μπορεί να μας [illegible] όσο δεν μπορείτε να ξεχωρίσετε [illegible] όρθιοι.

Στις κρίσιμες τις ώρες αναδεικνύονται οι ηγέτες. Για κείνες τις ώρες χρειάζονται οι ηγέτες.

Όμως τι έγινε; Οι μισοί από το Γραφείο πήγαν στο ένα και οι άλλοι μισοί στο άλλο ΚΚΕ. Και οι μισοί είχαν τη βοήθεια των άλλων μισών — Οι μισοί βγαίνουν [illegible] θεωρήθηκαν τους άλλους μισούς. Και όλοι μαζί κατηγορούν τον Θεοδωράκη, Γλέζο, Παρασκευόπουλο, Λεντάκη, Αναγνωστάκη ~~[illegible]~~ Και όσοι [illegible] τις κρίσεις της περιόδου δεν φταίνε μόνο οι μισοί αλλά ~~[illegible]~~ όλοι!

Μπορεί να αλλαγή [illegible] από τη γενική σύγχυση. τον φόβο του λαού μήπως ξανάρθουν τα τανκς, την δίψα της νεολαίας για μια πιο βαθειά αλλαγή. και κυρίως την άγνοια ~~[illegible]~~ όλου του κόσμου για το τι έγινε στη σκοτεινή περίοδο ~~[illegible]~~ της δικτατορίας ξανάστησαν γρήγορα — γρήγορα τις κομματικές επιχειρήσεις. Και με όλα τα ίχνη σίδερα και κυρίως την ιστορική γραφειοκρατία κατάφεραν να μαζέψουν τη νεολαία και να ... σβήσουν το παρελθόν. Και μαζί του και τις ευθύνες τους.

Γιο ξανασμίγουν οι ίδιοι άνθρωποι — με τα μέλη της κομματικής ~~[illegible]~~ ηγεσίας — τη αυτοκτονία δίχως

κ) ὁ Μ.Θ. πιστεύει ὅτι οἱ ἰδεολογικὲς καὶ πολιτικὲς διαφορὲς ποὺ ἀναφερθήκανε χωρίζουν τὶς δύο παρατάξεις δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἐμποδίσουν νὰ δοῦμε ὅτι τότε πρὶν καὶ μετὰ τὸ στρατιωτικὸ πραξικόπημα οἱ σημερινοὶ ἡγέτες καὶ τῶν δύο ΚΚΕ μοιράζονταν τὶς ἴδιες ἀκριβῶς εὐθύνες. [illegible] Δηλαδὴ τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ ΚΚΕ (Εσωτ.) ἀγωνίζεται σήμερα γιὰ τὴν ἀνανέωση καὶ ὅτι βρίσκεται σὲ ἀντίθεση μὲ τὸ ὀρθόδοξο ΚΚΕ [illegible] αὐτὸ κάνει ἀκόμα πιὸ ἀναγκαῖο τὸ ξεκαθάρισμα ἐκείνης τῆς ἐποχῆς καὶ τὴν ἀνάληψη τῶν εὐθυνῶν. Γιατὶ ὅσο καιρὸ ἀποφεύγει νὰ τὸ κάνει, ἀφήνει τὴν ὑποψία ὅτι ἡ νοοτροπία [illegible] τῶν ὑπευθύνων στὸ βάθος παραμένει ἡ ἴδια [illegible] ὅπως δὲν ὑπάρχει ἐγγύηση ὅτι τὰ ἴδια λάθη δὲν μπορεῖ καὶ πάλι νὰ ἐπαναληφθοῦν.

λ) Αὐτὸ φαίνεται καὶ στὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο ἀντιμετωπίζει ἐκείνους ποὺ καταγγέλουν τὶς εὐθύνες ἐκείνης τῆς περιόδου: [illegible] Γλέζο, Παρασκευόπουλο, Θεοδωράκη. Ἐνῶ σήμερα φανερὰ ἢ κρυφὰ ἡ ἀντιμετώπισή τους γίνεται μὲ τὴν αὐτὴ συκοφάντηση: [illegible] ὁ ἕνας ἐγωκεντρικός, ὁ ἄλλος [illegible] ὁ ἄλλος ψυχοπαθής, ὁ ἄλλος χωρὶς πολιτικὴ κρίση κλπ. Ὅμως τὰ ἐρωτήματα παραμένουν ἀναπάντητα.

μ) Νὰ γιὰ ποιὸ λόγο λ.χ. τὸ ΚΚΕ (Εσωτ.) ἀντιμετωπίζει μὲ μόνη [illegible] ἐχθρότητα τὴ δημιουργία τῆς νέας ΕΔΑ. Γιατὶ ἡ ἡγεσία του φοβᾶται ὅτι τὰ [illegible] ποὺ ἀπὸ [illegible] στὴ [illegible] τῆς [illegible] ἔχουν ἤδη ἀπὸ καιρὸ θέσει [illegible] (σὲ παραγοντισμό, σὲ μέθοδες καὶ σὲ [illegible]

ἀλλά καί μετά ἀπό εἰσβολή) τά ἴδια ἐρωτήματα.
Γιά πολλούς αὐτός ἦταν ὁ λόγος πού δέν μπῆκαν ἤ πού ~~[illegible]~~ ἐγκατέλειψαν τό ΚΚΕ (ἐσωτ.)
Δηλαδή τά στελέχη τῆς ΕΔΑ γνωρίζουν ἴσως καλύτερα ἀπό κάθε ἄλλον τά ἐσωτερικά τοῦ ἐσωτερικοῦ.
Καί σημειώνω ὅτι δέν εἶδαν ἀκόμα ἐκεῖνοι οἱ θεραπεία σπόραση πού θά ἔκοβε μέ τό μαχαίρι τό γόρδιο δεσμό πού τούς ἔνωνε μέ τό ἀπρόσωπο παρελθόν.
Γιά τόν Μ.Θ. φυσικά μέθοδος εἶναι ἡ ~~περίοδος~~ καινούρια καί ~~[illegible]~~ πού συνοψίζει οἱ δικτατορία. σπάσιμο αὐτή τήν ἐποχή ἡ μεθοδολογία του εἶναι χαρακτηρι-στική. Ἐπομένως γιά ὅσο καιρό τά στελέχη τοῦ ἐσωτερικοῦ θά ~~[illegible]~~ συνωθοῦν θά μεταθέτουν τό μέλλον τοῦ ἐφήμερα ὅτι θά μεταθέτουν τό πρόβλημα καί δέν θά εἰσάγουν εὐθέως στό συγκεκριμένες καταγγελίες ἤ προσέγγιση ἀνοίκτου ὁ Μ.Θ. καί ὅσοι συμμετέχουν τή ἀσυνέχεια τοῦ ΚΚΕ (ἐσωτ.) δέν φαίνεται ~~[illegible]~~ δυνατή ~~[illegible]~~ συνεργασία μέ αὐτούς. Φυσικά δέν ἀποκλείεται ὅμως σέ βάθος θά φανεῖ ὅτι τό χάσμα εἶναι βαθύ. Γιατί ~~[illegible]~~ εἶναι χάσμα ~~[illegible]~~ βασικῆς ἠθικῆς τάξεως.

v) Φαίνεται ὅτι ἡ ὀξύτατη κριτική πού ἀσκεῖ ὁ Μ.Θ. καί πρός τό σύνολο τῆς Ἀριστερᾶς πουθενά ἔχει τίς ἴδιες αἰτίες. Δηλ. ὁ Θ. καταγγέλλει τόν Π. τό γεγονός ὅτι τήν ἴδια κριτική περίοδο δέν τόλμησε νά σεβαστεῖ τά κόμματα ἀντιμέτωπη αὐτοβουλία. Εἶναι χαρακτηριστική ἡ καταγγελία τοῦ Μ.Θ. ὅτι καθ' ὅλο τό διάστημα

-4-

στη παρανομία του (Απρίλιος – Αύγουστος 67) δεν κατόρθωσαν να βρουν ούτε έναν ο οποίος του Α.Π. που να αναλάμβανε να συνδεθεί επωνύμως στο σχήμα μας, κατά το παράδειγμα του Θ. [illegible] του σε αντίσταση κατά της στρατιωτοκρατίας. Το γεγονός αυτό, κατά την τότε εκτίμηση του [illegible], θα είχε αποφασιστική σημασία, γιατί ως τότε μη [illegible] ενίσχυε τη και την ισχύ του ΠΑΜ ήταν σαφές ότι μονάχα οι κομμουνιστές κινούνται εναντίον της χούντας, γεγονός που φόβιζε ή απωθούσε ένα μέρος του δημοκρατικού κόσμου. Έπρεπε επίσης θυσία να βρεθεί ένας ή περισσότεροι μη κομμουνιστές που να συνυπογράφουν με επώνυμα μηνύματα στην [illegible] της εργασίας δημοκρατικής συμπαράταξης. Για το λόγο αυτό ο ίδιος ο Μ.Θ. υπέγραψε με το όνομα της ηγεσίας του ΠΑΜ επίσημο σημείωμα στον Α.Π. με το οποίο ζητούσε να μιλήσει ο ίδιος ή να υποδείξει σε ποιο τρόπο να το κάνει αυτό. Σύμφωνα με γνώμη του Μ.Θ. είναι ότι αν στις 28 Μαΐου του 67 που αποφασίστηκε η πρώτη μαζική εκδήλωση κατά της χούντας, ο [illegible] έδειχνε ότι υπάρχουν και άλλοι ηγέτες εκτός από την Αριστερά, τότε δεν θα είχαμε αυτή τη μεγάλη αποτυχία που έδωσε στη χούντα την ευκαιρία να πανηγυρίσει. Το συμπέρασμα του

Το και φυσικά δημοσιεύσει θα ήταν ο μαζικότερος και γενικός ή [illegible] της Αντίστασης

επαναλαμβάνεται 10

Μ.Θ. Είναι ότι όπως έλαβε εν τη ηγεσία του ΚΚΕ (το εσωτερικό) το ίδιο και μέσα στο Α.Π. και τοι άριστοι συνεργάτες του δεν δίσταζαν και προβούν σε ηγετική πρωτοβουλία. Αυτός φυσικά μπορούσε να τους κοστίσει τη ζωή τους. Όπως σε συμβόλαια που είχαν υπογραφές με το λαό μια τέτοια προοπτική, σε τέτοιες συγκυρίες είναι υποχρεωτική. Το παράδειγμα του Αλιέντε είναι ακόμα νωπό μπροστά μας.

~~[illegible]~~

β) Σ' αυτή τη διαφορά στη στάση και στην αντίληψη των πολιτικών και των ηγετικών πρωτοβουλιών στην κρίσιμη στιγμή (21 Απριλίου 67 και μετά) ανάμεσα στον Μ.Θ. και στον άλλον μπορεί πέρα να εξηγηθεί και η διαφορά της συμπεριφοράς και στην πολιτική της ενότητας και της αλλαγής. Ο ερωτών με τη βεβαιότητα ότι κανείς δεν μπορεί να του αμφισβητήσει το γεγονός ότι την ώρα της κρίσης και μετά έλειψε πέρα για πέρα — και με το παραπάνω μάλιστα δεν είχαν ηγέτη — το χρέος του απέναντι στο λαό είχε το πολιτικό θάρρος να πάρει κόντρα στο ρεύμα της Αριστεράς και της [illegible] υποστηρίζοντας έτσι την πολιτική που εφαρμόζεται στο λαό εκείνο που πιστεύει και πιστεύει ότι είναι για αυτή τη στιγμή το πρωταρχικό της Δημοκρατίας — και η ζωή τον δικαιώνει.

Οἱ δύστροφοι, –λα οἱ ηγέτες τῶν δύο ΚΚΕ καὶ ~~[illegible]~~ ὁ Ανδ– γνωρίζοντας σὲ βάθος ὅτι στὴν ὥρα τῆς κρίσης δὲν μπόρεσαν νὰ ἀρθοῦν στὸ ὕψος τῶν περιστάσεων προσποιήθηκαν νὰ παίζ μὲ τὸ ρεῦμα, νὰ τὸ κολακεύουν, καὶ νὰ τὸ ὑπερθεματίσουν, ὁ καθένας φυσικὰ ἀπὸ τὶς σκοπιές του, τὶς ειδομαρξιστικοποιημένες, ~~[illegible]~~ καὶ "επαναστατικής καθαρότητος" χωρὶς πολὺ σχετικὰ νὰ ~~[illegible]~~ σκέφτονται ὅτι ὅλη τους ~~[illegible]~~ ὅλα αὐτὰ τους ἡ στάση τους – ~~[illegible]~~ δικαιολογοῦν –ται βοηθοῦσαν οἱ αντιθέσεις κι ὅσο τοὺς ακολουθοῦσε ὁ λαός – νὰ ὁδηγήσει σὲ νέες καταστροφές.

δ) Κάτω ἀπ' αὐτό τὸ πρίσμα ἡ ἰδεολογική μάχη ποὺ ~~[illegible]~~ κάνουμε ἐδῶ καὶ λίγο καιρό ὁ Κ. Θ παίρνει μιὰ ξεκάθαρη χαρακτήρα. ~~Δὲν εἶναι μόνο ἁπλῶς γι' αὐτὸ καὶ τὶς συκοφαντικές συκοφαντίες ποὺ~~ δείχνει ~~[illegible]~~ τὸ ~~[illegible]~~ δύσβατο στὴν αγωνιστική, ~~[illegible]~~ ηθικὴ καὶ πολιτικὴ δικαίωση δὲν αφορᾶ μονάχα τὸν ἴδιο καὶ τὶς συκοφαντικές ἐπιθέσεις του. Ἀφορᾶ ὁλόκληρο τὸ λαό καὶ ἰδιαίτερα τὴν Ἀριστερά. Καὶ ἀφορᾶ ακόμα τὶς χιλιάδες ποὺ πέρασαν μιὰ ἀπὸ τὶς κρισιμότερες περιόδους τῆς ἱστορίας της καὶ γι' αὐτὸ τὸ λόγο ὁ λαός δικαιοῦται νὰ γνωρίζει ~~ποιοί~~ ποιοί υπήρξαν καὶ ~~ποιά~~ ποιά εἶναι τὰ βαθύτερα κίνητρα, ποὺ κινοῦν μερικοὺς ἀπὸ τοὺς πρωταγωνιστὲς τῆς πολιτικῆς μας ζωῆς.

Περί ὑποαργοποιήσης

~~[illegible]~~

Μοῦ [illegible] ἀπορία [illegible] καὶ θέλω σε γράψω

[illegible]

[illegible] ~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

[illegible]

~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

[illegible]

[illegible]

~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

Η συνεχής [illegible] γεγονότα [illegible]
Ελληνικά [illegible]
η [illegible] στη [illegible]
[illegible] του [illegible] και [illegible] [illegible]
[illegible] " [illegible] ιδέα η γνώση [illegible] "
Δεν έχω τίποτα ούτε για τους [illegible]
[illegible] [illegible] της [illegible] της
[illegible] με [illegible] [illegible]

Πῶς αὐτός [illegible] ἤθελε νά μή [illegible]
[illegible] μέ [illegible] σέ [illegible] μου
[illegible] ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ ; για νά τό ... [illegible] ἐγώ
[illegible] ;

~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~

Ὅπως ἐγώ [illegible] σέ [illegible] [illegible] ὅτι θά βοηθήσω [illegible] [illegible]. Δέ θέλω [illegible] ἀλήθεια. [illegible] [illegible] καί [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] καί [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

Ἐπαναλαμβάνω ὅτι [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] Βασιλείας, [illegible] [illegible] [illegible] Χωρίς [illegible] [illegible]: Ὄχι [illegible] [illegible] ὁ Θεός μου [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

~~[illegible] : Είδα κοντά~~

"Ένα μια ώρα και αργότερα στη [illegible]
[illegible] [illegible] να μη [illegible] να [illegible]
[illegible]. Σε ένα σημείο σε [illegible]
[illegible] και [illegible] [illegible] σε [illegible] ~~[illegible]~~
[illegible] που [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]
[illegible] και [illegible] [illegible] [illegible]
οι [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. ~~[illegible] και [illegible] [illegible]~~
~~[illegible] [illegible] να [illegible]~~
Και [illegible] [illegible] [illegible] με τη [illegible]
[illegible] ΝΑΙ ~~[illegible]~~
[illegible] εκείνος [illegible] από βαθύτατη χαρά [illegible]
[illegible] για [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] : Το
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Καιρό ~~[illegible]~~
[illegible] ο [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] να [illegible]
τα [illegible] αντάρτες. Μαζί με [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ο [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] για
[illegible] [illegible] [illegible].

195

Δ/ Εγώ συνέχισα ~~...~~

σε ... Ρεαλισμό ή ... αντιστρόφως

για μένα, και σαν επανήλθαν ... ...

έτσι εγώ μένει :

— Η ... θα ήθελα ... να ...

να ... ... και ... και ξένα.

όπως διαφοροποιήθηκαν ... αντίθεση του ...

Της αριστεράς να ... ή οραματοποιήθηκε

και ... — Θα ήθελα ... να ...

~~Από ...~~ Από ανακριτών το ... ...

~~...~~ αναθεωρημένη ... ...

βιβλίο για το καινό για ... ...

σκοπό. Ήθελα να δείξω ότι υπάρχει

πρόθεση για ένα άνοιγμα προς τα αριστερά. —

Άλλο ότι ... οραματοποιήθηκαν και ...

... οραματοποιήθηκαν. Είναι γεγονός ...

ότι ... ...

... και ... ...

της κεντροαριστεράς ... για ... ...

της ... — ~~... ... ...~~

~~... ... ...~~

~~... ... ...~~ ...

Θα προσπαθήσω να αναφερθώ σε συγκεκριμένα πρόσωπα και γεγονότα.

Πρώτον Σχετικά με την ενότητα των αντιστασιακών δυνάμεων. Πώς [illegible] από τον κ. Παπανδρέου το καλοκαίρι του 1970 στη Ρώμη. Μάρτυρες οι εκπρόσωποι της Δημοκρ. Άμυνας Γ. Μυλωνάς και [illegible] και ο τότε ηγέτης του ΠΑΚ.

Πώς ματαιώθηκε δεύτερη προσπάθεια στο Λονδίνο το Δεκέμβριο του 1971. Μάρτυρες οι εκπρόσωποι της [illegible] Γ. Μυλωνάς, [illegible] και Γ. [illegible]. Της ΔΑ [illegible] και ο ηγέτης του ΠΑΚ.

Πώς ματαιώθηκε, παρά τις [illegible] του κ. Παπανδρέου, η τρίτη και τελευταία προσπάθεια για την ενιαία έκφραση όλων των αντιστασιακών δυνάμεων που έγινε στη [illegible] (25-26 Ιουλίου 1972). Μάρτυρες οι εκπρόσωποι: Του ΚΚΕ, Κ[illegible], του ΚΚΕ(εσωτ.) Κύρκος, της ΔΑ [illegible], Νοταράς, Μυλωνάς, του ΠΑΚ, Τσουκαλάς. Όπως επίσης οι [illegible], Ηλίας, Τσουδερός, [illegible] και άλλοι.

Δεύτερον Τα περί νομίμων λύσεων, περί εκδημοκρατισμού της δικτατορίας και λοιπά είναι πασίγνωστα. Και όχι μόνο δεν είχαμε τη σύμφωνη ουσιαστική αναθεώρηση αλλά αντίθετα [illegible]: Το καθεστώς σήμερα συνεχίζει τη δικτατορία: "Καραμανλής και τανκς". Πώς συμβιβάζεται όλη αυτή η [illegible] στη σημερινή κυβέρνηση με την αναγνώριση του έθνους [illegible] του "Καραμανλή", όπως τη βλέπει; Αυτό είναι [illegible].

Τρίτον Σχετικά με την "δύση φαντασίας" που μου αποδίδει ο κυβερνητικός εκπρόσωπος. Υποθέτω ότι αναφέρεται στην πρόταση για [illegible].

Η πρόταση αυτή μου έγινε το ίδιο βράδυ της άφιξής μου στην Αθήνα. Από τον κ. [illegible] συνοδευόμενο από τον κ. Βογιατζή(?) στο [illegible] σπίτι του [illegible].

Πολιτικό 1976

"Καραγκιόζης ή τανκς" 2.

Δεν υπάρχει – δεν πρέπει να υπάρχει και τέτοιο δίλημμα. Θα ήταν ντροπή για σπέτσ εμβιαστική για το λαό. Γιατί:

~~[illegible]~~

Η ενότητα στη βάση του λαού για δημοκρατία λειτουργεί. Η ενότητα και το φρόνημα του λαού, επιτρέπουν αναβολή της ενότητας δυνάμεις? Αναρωτιόμαστε τους ανθρώπους.

Η ευθύνη και η σύνεση της Δημοκρατικής Αριστεράς ο αποφασιστικός παράγων.

Η ιδεολογική-πολιτική αποκρυστάλλωση του αντιμονοπωλιακού-μονοκρατικού-εκσυγχρονισμού στη Αριστερά είναι σημαντικό στοιχείο.

Οι διαφορές μέσα στην άλλη είναι μέσα Δεξιά. Δεν σου υπάρχει δημοκρατική Δεξιά.

Πολιτικά '76

198

Η δύναμις τῶν ΚΚ νά ἐκφράσουν τά πραγματικά αἰτήματα καί τίς οὐσιαστικές διεκδικήσεις τῆς σύγχρονης ἐργατικῆς τάξης στίς προηγμένες καπιταλιστικές χῶρες, ὀφείλεται κατά τή γνώμη μας στό γεγονός ὅτι τά αἰτήματα αὐτά προχώρησαν. Δέν εἶναι πιά μονάχα οἰκονομικά. Συνδέονται ὅλοένα καί πιό πολύ μέ τό κύριο αἴτημα τῆς ἐποχῆς μας: δηλαδή μέ τό δικαίωμα τῆς ἐλεύθερης ἔκφρασης πού μόνο ἡ οὐσιαστική ἀνύψωση τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου στό ἐπίπεδο τῆς εὐθύνης πού δίνει ἡ σοσιαλιστική ὀργάνωση τῆς κοινωνίας μπορεῖ νά ἐξασφαλίσει.

Τό βασικότερο αἴτημα τῶν ἐργαζομένων εἶναι ἡ οὐσιαστική τους συμμετοχή στά Κέντρα Ἀποφάσεων -ἀπό τό ἐργοστάσιο καί τό πανεπιστήμιο ὡς τό κράτος καί τήν διακυβέρνηση τῆς χώρας.

Ὁ νέος χαρακτήρας τῆς ἀντίθεσης πού προβάλλει ὅλοένα καί πιό ἀνάγλυφα στίς εὐρωπαϊκές χῶρες, δημιουργεῖ νέες δυνάμεις, τό ἱστορικό μπλόκ, πού εἶναι φορτισμένες μέ τό αἴτημα τῆς βασικῆς ἀλλαγῆς. Δυνάμεις πού τά ΚΚ δέν μποροῦν νά τίς ἐκφράσουν οὔτε στήν ὀλότητά τους, ἀλλά καί προπάντων οὔτε στή νέα ποιότητα μέ τήν ὁποία εἶναι φορτισμένες.

Σήμερα, οἱ κυρίαρχες τάσεις τῆς ἐποχῆς μας, αὐτές πού συγκλονίζουν τίς ἐργαζόμενες μάζες, εἶναι ἡ ὄψη γιά ἐλευθερία καί γιά τεχνολογική ἀνάπτυξη. Ἡ ἔφεση δηλαδή γιά μιά ὅσο γίνεται πλατύτερη ἐπέκταση καί ἄνοδο τῶν δημοκρατικῶν ἐλευθεριῶν -ἀτομικῶν καί συλλογικῶν- καί γιά μιά ὅσο περισσότερο καλή καί ὑψηλή ποιότητα ζωῆς.

Παρατηροῦμε ἀκόμα ὅτι ἕνα ἄλλο γνώρισμα τῆς ἐποχῆς μας εἶναι ἡ ἐκπληκτική ἀνάπτυξη τῶν τεχνολογικῶν μεθόδων ὀργάνωσης καί τῶν μαζικῶν μέσων προπαγάνδας, πού προσφεύγουν στίς ἠγετικές-πολιτικές καί τεχνοκρα-

τικές-δομάδες μιά διπλή δυνατότητα: τελειοποιημένους επιστημονικούς μηχανισμούς στήν άσκηση της εξουσίας και σύγχρονα μαζικά μέσα στή διαμόρφωση της κοινής γνώμης."Ετσι οι μεγάλες λαϊκές μάζες δέν είναι πιά παρά ένα "προϊόν",μιά πρώτη ύλη πού τήν επεξεργάζεται καταλλήλως μέσα στά γρανάζια του τό κολοσσιαίο εργοστάσιο-κράτος."Ενώ συγχρόνως ή "συμπεριφορά" τους διαμορφώνεται κάθε στιγμή άπό τούς τερατώδεις σύγχρονους μηχανισμούς προπαγάνδας."Η διαπίστωση αύτή,δηλαδή ή σταθερή και προοδευτική άπομάκρυνση των Λαών άπό τά 'Εθνικά και Διεθνή Κέντρα 'Αποφάσεων,άποτελεί τήμεγαλύτερη τραγωδία της εποχής μας και συγχρόνως, έγκυμονεί τούς πιό δραματικούς κινδύνους γιά όλη τήν άνθρωπότητα.

Αύτός πού κρατά τό μονοπώλιο των μέσων της παραγωγής,διαθέτει συγχρόνως και τό μονοπώλιο των 'Αποφάσεων.Δηλαδή έλέγχει ή άποτελεί τό Κέντρο 'Αποφάσεων άπό τό όποίο κρίνεται τό ίστορικό παρόν και τό ίστορικό μέλλον όλης της κοινωνίας,όλου τού λαού,όλου τού έθνους.Είναι φανερό ότι στήν κοινωνία έκείνη όπου τό μονοπώλιο των άποφάσεων κατέχεται άπό μιά κοινωνική μειοψηφία,όλα τά ύπόλοιπα μέλη της κοινωνίας -δηλαδή ό λαός- δέν είναι έλεύθερα.Βλέπουμε έτσι ότι ή 'Ελευθερία συνδέεται μέ τήν Εύθύνη."Ελεύθερος είναι ό ύπεύθυνος.

'Η κρίση της πνευματικής δημιουργίας,πού,όπως είναι γνωστό,άντανακλά και περιγράφει τήν ψυχική και πνευματική διάσταση μιάς κοινωνίας και ένός λαού,συνδέεται μέ τή διαδικασία της πώλωσης,πού παρατηρείται σέ παγκόσμια κλίμακα και πού τή χαρακτηρίζει ή προοδευτική ύπερσυγκέντρωση των έθνικών και διεθνών κέντρων άποφάσεων σέ όλο και μικρότερες και όλο και λιγότερες ήγετικές-όμάδες,μέ τήν παράλληλη άπομάκρυνση των

λαῶν ἀπό τά παραπάνω Ἐθνικά καί Διεθνῆ Κέντρα Ἀποφάσεων καί τήν ὁλο-
ένα αὐξανόμενη ἀδυναμία τῶν λαϊκῶν μαζῶν νά πάρουν μέρος στίς ἱστορικές
ἐξόδους ἀπό ὅπου κρίνεται τό παρόν καί τό μέλλον τῆς Ἀνθρωπότητας.

Χωρίς ἄμεση καί βαθειά ἀλλαγή,οἱ λαοί εἶναι καταδικασμένοι.

Ὁ λαός μπορεῖ νά ὑφωθεῖ σέ ἀποφασιστικό παράγοντα,ἄν ὑπάρξει ἐπιστ-
ημονική ἐπεξεργασία στή στρατηγική καί ταχτική τοῦ Λαϊκοῦ Κινήματος.

Στήν τελευταία 30ετία ὁ ἑλληνικός λαός ἔχασε ὅλες τίς ἱστορικές
εὐκαιρίες πού τοῦ παρουσιάστηκαν καί πού θά τοῦ ἐξασφάλιζαν τήν ὁριστική
του εἴσοδο στή διαδικασία τῆς ραγδαίας οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης ὥστε νά
δημιουργηθοῦν οἱ ἀπαραίτητες προϋποθέσεις γιά τήν παραπέρα ἐθνική ἀνα-
συγρότηση καί ἀναγέννηση.Τό σύνολο σχεδόν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ,σέ ὅλην αὐτή
τή χρονική περίοδο ἔδειξε,μέ κάθε τρόπο,ὅτι τόν ἀπασχολοῦσε σοβαρά τό
πρόβλημα τῆς πατριωτικῆς ἀνασύνταξης γύρω ἀπό ἕνα ἐλάχιστο πρόγραμμα
ἀνάπτυξης πού θά συνένωνε γύρω του ὅλες τίς μή ἀντιδραστικές δυνάμεις
τῆς χώρας.

Κατά τήν περίοδο τοῦ ΕΑΜ οἱ κομμουνιστές ἡγέτες εἶχαν σοβαρές δυνατότητες
νά ἀντιμετωπίσουν μέ ἐπιτυχία τόν ἰμπεριαλισμό.Μποροῦσαν νά καταλάβουν
τήν ἐξουσία ὅταν εἶχαν τά ὅπλα."Ἤ πάλι μποροῦσαν νά προσαρμόσουν τήν
πολιτική τους στά πλαίσια τοῦ ἀστικοῦ καθεστῶτος ὅταν εἶχαν πιά κατα-
θέσει τά ὅπλα.

Τί ἔκαναν ὅμως; Ἀκριβῶς τά ἀντίθετα,δηλαδή,τήν ἐποχή πού ἦταν πάνοπλοι
παραδόθηκαν,δέν κινήθηκαν ἀποφασιστικά πρός τήν ἐξουσία.Ποῦ ὅμως τήν
διεκδικήσαν ἕνα χρόνο ἀργότερα,ἀφοῦ πρῶτα παρέδωσαν τά ὅπλα καί ἀφοῦ
στό μεταξύ ὁ ἀντίπαλος εἶχε ἐδραιώσει τή θέση του.

Αὐτή ἡ διπλή ἀποτυχία εἶχε,ὅπως ἦταν ἐπόμενο,καταστρεπτικές συνέπειες γιά τό λαό μας πού ἐξακολουθοῦμε νά τίς πληρώνουμε ἀκριβά,γιατί ἐδραίωσε τόν ἰμπεριαλισμό στή χώρα μας.

Ἀπό κεῖ καί πέρα παρατηροῦμε ὅτι κάθε φορά πού διεθνοποιεῖται ὁ χαρακτήρας τῆς πάλης – ὅταν δηλαδή ὀξύνεται ἡ ἰσορροπία τοῦ τρόμου καί τό στρατηγικό στάτους-κβό – ἡ παρέμβαση τῶν Ἀμερικανῶν ἐξουδετερώνει τόν ἐσωτερικό συσχετισμό δυνάμεων,ὅταν διαμορφώνεται ὑπέρ τοῦ Λαοῦ.

Οἱ αἰτίες τῆς ἐσωελληνικῆς σύγκρουσης βρίσκονται βασικά μέσα στή διάρθρωση καί τίς σχέσεις τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας,ὅμως ἡ ἄμεση – ἡ ἀσφυκτική– παρέμβαση τῶν διεθνῶν ἀντιθέσεων,μέ τήν μονόπλευρη,–μονοπωλιακή– καί πολύμορφη παρέμβαση τῶν Ἄγγλων καί ἀρχικά καί σέ συνέχεια τῶν ἀμερικανῶν νόθευσε τό χαρακτήρα καί τίς μορφές τῆς πάλης γιά τήν ἐπίλυση τῶν ἐσωελληνικῶν προβλημάτων.Ὁδήγησε προοδευτικά στήν ἀπογύμνωση τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ ἀπό τίς διαδικασίες τῆς οὐσιαστικῆς πολιτικῆς εὐθύνης.

Ἔτσι ἡ διεθνοποίηση τῶν ἐσωελληνικῶν προβλημάτων ἐπέβαλλε τή διαδικασία τῆς ἀποευθυνοποίησης τῶν ἑλληνικῶν πολιτικῶν δυνάμεων.

Στήν πλήρη διεθνοποίηση τῶν ἐσωελληνικῶν προβλημάτων ἡ λογική ἀπάντηση εἶναι ἡ ἑλληνικοποίησή τους.Δηλαδή τό πέρασμα τοῦ κέντρου ἀποφάσεων γιά τά ἑλληνικά προβλήματα,σέ ὅσο γίνεται μεγαλύτερο βαθμό,ἀπό τό ἐξωτερικό στό ἐσωτερικό τῆς Χώρας.

Ἡ πολύπλευρη ἐδραίωση τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ στή Χώρα μας,ὁλοποιεῖται δυναμικά,μέ τή μετατροπή τοῦ στρατοῦ καί γενικότερα τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων σέ καθοριστικό παράγοντα τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς.

Σήμερα,δυό χρόνια μετά τήν ~~ημέκκη πτώση~~ τῆς χούντας,φαίνεται ὅτι καί

πάλι ἄρχισε νά διεκδικεῖ μέ πίεση τά οὐσιαστικά κέντρα ἐξουσίας ἡ μυστική ὀργάνωση, πού ἰδιαίτερα μετά τόν Ἐμφύλιο εἶχε γίνει καθοριστικός παράγοντας μέσα στή ζωή τῆς Χώρας.

Ἐνῶ ἡ Κυβέρνηση τουλάχιστον πρός τό παρόν φαίνεται ὅτι ἐξακολουθεῖ νά ἔχει τήν ἐμπιστοσύνη τῆς πλειοψηφίας τῶν ἀξιωματικῶν, ὁ ΙΔΕΑ, εἴτε παραμένει ὅπως εἶχε, εἴτε μεταμορφώθηκε.

Ἀπέναντι σ' αὐτήν τήν ὑπερεξουσία καί γενικώτερα τίς Ἔνοπλες Δυνάμεις -πού ἄν σήμερα εἶναι συνεργάσιμες μέ τήν Κυβέρνηση, δέν ξέρουμε ἄν θά κάνουν τό ἴδιο αὔριο, μέ τήν ἀντιπολίτευση- ὁ Λαός, αἰδικά αὐτή τή στιγμή, εἶναι τρομερά ἀδύναμος.

Στή βάση τῆς συλλογιστικῆς τοῦ ΙΔΕΑ, ὑπάρχει ὁ βαθύς καί εἰλικρινής φόβος τῆς πλειοψηφίας τῶν ἀξιωματικῶν, πού φυσικά γεννήθηκε καί καλλιεργήθηκε στήν ἐποχή τοῦ ΕΑΜ καί τοῦ ἐμφυλίου γιά τή δύναμη καί τό ρόλο τοῦ ΚΚΕ.

Τό κυρίαρχο πρόβλημα τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας παραμένει πάντα ὁ "ΒΙΒΥΛΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ". Γιατί ἡ δομή τοῦ κράτους, τοῦ στρατοῦ, τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας -μέ ἄλλα λόγια τοῦ δυναμικοῦ ἐρείσματος τῆς ἐξουσίας, μαζί μέ τή νοοτροπία, τή ψυχολογία καί τήν ἐκμετάλλευσή τους ἀπό τήν ξένη καί ντόπια ὀλιγαρχία, ὅλα αὐτά εἶναι ἀποτελέσματα τοῦ Ἐμφύλιου Πολέμου, τῆς ἥττας τῶν προοδευτικῶν δυνάμεων καί τῆς κυριαρχίας τῆς ἀμερικανοκρατίας. Αὐτό εἶναι τό κυρίαρχο γεγονός πού ἀλλοιώνει τό χαρακτήρα τῶν κοινωνικῶν ἀντιθέσεων, τῶν ταξικῶν ἀγώνων γιατί στίς ἀγωνιστικές συσπειρώσεις τοῦ λαοῦ δέν ἀπαντᾶ μόνο ὁ συνηθισμένος μηχανισμός καταπίεσης τοῦ ἀστικοῦ κράτους, ἀλλά ἕνας ΕΙΔΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ πού στήν οὐσία ΕΛΕΓΧΕΙ τό ἴδιο τό

άστικό κράτος έξυπηρετώντας βασικά διεθνή οικονομικά και στρατηγικά συμφέροντα.

Επομένως το πρώτο πράγμα που έχουμε να κάνουμε όταν μετράμε τις δυνάμεις μας είναι να λάβουμε υπ'όψη μας την ύπαρξη και λειτουργία αυτού του παρακράτους - υπερκράτους."Αν το αγνοήσουμε ή το υποτιμήσουμε τότε θα έχουμε και πάλι πέσει έξω στις βασικές μας εκτιμήσεις."Οπως έγινε,λ.χ.,στην περίοδο 63-67.

"Ομως μετά την ήττα μας στον εμφύλιο συνέβη και το εξής:η μέν Δεξιά μονοπώλησε τους μηχανισμούς,η δέ Αριστερά τελικά άμεσα ή έμμεσα επέβαλλε τις ιδέες της στο λαό..

Το γεγονός αυτό ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΕΙ άκρμα περισσότερο τον σκληρό πυρήνα του δυναμικού καρκινώματος.Δηλαδή βάζει λάδι στή φωτιά των πιό μαύρων φασιστικών αντιλήψεων.

Γι'αυτό χρειάζεται σύνεση και προσοχή,κυρίως από μέρους της Αριστεράς. Αυτό θα πρέπει να είναι η βάση της πολιτικής μας.Από κεί και πέρα πρέπει να μελετηθεί η ριζική αντιμέτωπιση αυτών των συνεπειών του Εμφυλίου σάν ΘΕΜΕΛΙΟ για όλη την πολιτική μας.

Η ριζική αντιμετώπιση μπορεί να γίνει μόνο από την Αριστερά -και όταν λέω Αριστερά εννοώ ΜΟΝΟ τους κομμουνιστές- γιατί εμείς πήραμε μέρος στον Εμφύλιο και εμείς θα πρέπει να κόψουμε το γόρδιο δεσμό με το μαχαίρι.Αυτό το "μαχαίρι" το ονομάζω:"ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΝΦΙΛΙΩΣΗΣ".Μέσα στις δοσμένες ιστορικά συνθήκες δέν υπάρχει,κατά τή γνώμη μου,άλλη πολιτική για να βγούμε από τον φαύλο κύκλο που μάς έχει κλείσει η αμερικανοκρατία.

Ποιός εἶναι ὁ στόχος αὐτῆς τῆς πολιτικῆς; Εἶναι φανερό ὅτι ἡ πολιτική αὐτή ἀποβλέπει στήν προοδευτική ΑΠΟΜΟΝΩΣΗ τῶν φασιστικῶν στοιχείων πού μέ τίς εὐλογίες τῆς ξένης καί ντόπιας ὀλιγαρχίας καταφέρνουν -ἐκμεταλλευόμενοι τό κλίμα καί τίς συνέπειες τοῦ Ἐμφύλιου,δηλαδή προβάλλοντας τόν κομμουνιστικό μπαμπούλα- νά συσπειρώνουν γύρω τους τίς ἀπαράίτητες δυνάμεις -στελέχη,λαό- ὥστε νά γίνονται ΡΥΘΜΙΣΤΕΣ τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς.

Σήμερα τό πιό ἐπαναστατικό εἶναι νά ὑπερασπίσουμε,νά διατηρήσουμε καί νά πλατύνουμε τίς δημοκρατικές κατακτήσεις τοῦ λαοῦ.

Ἄλλοτε δώσαμε ποταμούς αἵματος καί κληρονομήσαμε τό κράτος τῆς ὠμῆς βίας καί νοθείας.Σήμερα,μέ ἐλάχιστες,σέ σχέση μέ τίς ἀλλοτινές,θυσίες, μέ διαλυμένο τό μαζικό μας κίνημα,ἔχουμε δικαιώματα καί ἐλευθερίες πού δέν τίς εἴχαμε ποτέ!...Γιατί; Γιατί ὁ λαός ὡρίμασε.Ὁ λαός εἶναι στή βάση του ἑνωμένος.Ἡ πολιτική τῆς ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΜΦΙΛΙΩΣΗΣ γίνηκε, γίνεται στή βάση τοῦ λαοῦ.Καί ὄχι μόνο σέ ἡ βάση τοῦ λαοῦ,ἀλλά -κι αὐτό ἔχει ἰδιαίτερη σημασία- ἔχει πραγματοποιηθεῖ καί στίς κορυφές τῆς κοινωνικῆς καί πολιτικῆς μας ζωῆς- Ἀριστερά,Κέντρο,Δεξιά- ὅλες μαζί,δηλαδή οἱ πολιτικές δυνάμεις πού στήν οὐσία ἐφαρμόζουν ἄμεσα εἴτε ἔμμεσα τήν πολιτική τοῦ ἐθνικοῦ συμβιβασμοῦ,τῆς ἐθνικῆς συμφιλίωσης, ἐπηρεάζουν αὐτή τή στιγμή τή μεγάλη πλειοψηφία τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.Ἔτσι τό παρακράτος - ὑπερκράτος διστάζει νά χτυπήσει.Ὅμως ὑπάρχει...

Καί γι'αὐτό,τό πιό ἐπαναστατικό εἶναι νά τό ἐξουδετερώνουμε κάθε στιγμή μέ τή σωστή πολιτική μας.

Ἀντικειμενικά βρισκόμαστε σέ θαυμάσια ἱστορική στιγμή.Γιατί ἔχουμε μεγάλες δυνατότητες.ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΑΠΟ ΠΟΤΕ.Μέ μιά ὀρθή πολιτική τό

προοδευτικό ἀριστερό κίνημα τῆς χώρας μας μπορεῖ να'γίνει καί πάλι ὁ βασικός ρυθμιστής τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς,ἀνοίγοντας μπροστά στό λαό μας διάπλατες τίς πύλες τῆς ΠΡΟΟΠΤΙΚΗΣ,δηλαδή τοῦ ἑλληνικοῦ σοσιαλισμοῦ στό ὕψος τῆς ἐποχῆς μας.

Στήν 'Ελλάδα πετύχαμε ἤδη ἐξ ἀντικειμένου τόν ἱστορικό συμβιβασμό.Μέ μόνη τή διαφορά ὅτι ἡ πλειοψηφία τῶν ἡγετῶν τῆς ἀντιπολίτευσης ἀρνεῖται νά τόν παραδεχτεῖ."Ομως στήν οὐσία ὅλα τά κόμματα βοηθοῦν πρός αὐτή τήν κατεύθυνση.'Ακόμη καί ἐκεῖνα ὅπως λ.χ. τό ΚΚΕ καί τό ΠΑΣΟΚ πού ἀσκοῦν ἀξιόπιστη κριτική στήν κυβέρνηση καί κυρίως στόν κ.Καραμανλῆ.

Στήν οὐσία καί αὐτά ἀποφεύγουν νά φέρουν ἐμπόδια στήν ὁμαλή λειτουργία τοῦ ἱστορικοῦ συμβιβασμοῦ πού σημαίνει ΚΟΙΝΟ ΜΕΤΩΠΟ σέ ὅλα τά μεγάλα καί ἐπικίνδυνα προβλήματα.Κοινό μέτωπο φυσικά μέ τήν κυβερνητική πολιτική.Γι'αὐτό ἄλλωστε πέρα ἀπό τήν συνθηματολογία,πού ἔχει σάν μοναδικό στόχο τήν διατήρηση τῆς ἐπιρροῆς τους ἐπάνω στήν κομματικοποιημένη νεολαία δέν προβαίνουν σέ καμμιά σοβαρή προσπάθεια,πού θά μποροῦσε νά προκαλέσει πόλωση,ἀναταραχή καί γενικά νά κλονίσει τό κῦρος τῆς σημερινῆς κυβέρνησης καί τοῦ ἡγέτη της.Οὔτε ἀπεργίες μεγάλης σημασίας οὔτε συγκεντρώσεις,οὔτε πικετοφορίες,ἤ συλλαλητήρια,δηλαδή τά συνήθη ὅπλα τῆς 'Αριστερᾶς ὅπως τά χρησιμοποίησε λ.χ. στήν περίοδο 60-67. Αὐτή ἡ σύνεση εἶναι ἄραγες καρπός ὀρθῆς πολιτικῆς ἀνάλυσης ἤ γίνεται κάτω ἀπό τήν πίεση τῶν γεγονότων καί κυρίως τῶν μαζῶν: "Αν κρίνει κανείς ἀπό τίς προσπάθειες πού γίνονται στούς κόλπους τῆς 'Αντιπολίτευσης,φαίνεται ὅτι ὁρισμένες τουλάχιστον ἡγεσίες ἔχουν παρασυρθεῖ ντέ φάκτο στόν ἱστορικό συμβιβασμό μέ τήν δημοκρατική δεξιά,χωρίς νά τό θέλουν καί χωρίς νά τό πιστεύουν.

Σημειώνουμε λοιπόν, έδώ μιά σοβαρή άντίφαση στήν πολιτική αύτών τών κομμάτων τής 'Αντιπολίτευσης, άνάμεσα στίς θεωρητικές τους άναλύσεις καί διακηρύξεις καί στήν τρέχουσα πολιτική τακτική.

Στήν πράξη κάνουν ό,τι μποροΰν ώστε ή δημοκρατική δεξιά νά διαδραματίζει τόν κύριο ρόλο της, δηλαδή τόν ρόλο τοΰ κυματοθραύστη στίς δικτατορικές τάσεις τής άκρας φασιστικής δεξιάς.

Στή θεωρία άρνοΰνται τόν ρόλο αύτό. Δηλώνουν ότι στήν ούσία δέν ύπάρχει διαφοροποίηση - χάσμα άνάμεσα στήν άκρα καί στή δημοκρατική δεξιά. Δέν ξέρω άν κάν δέχονται δίκαιμα καί τό έπίθετο "δημοκρατική δεξιά".

Στόν βαθμό πού, όπως άποδείχθηκε, οί ήγεσίες αύτές όχι μόνο δέν μπορεί νά όλοποιήσουν τή θεωρητική τους άνάλυση, άλλά στήν πράξη κάνουν άκριβώς τό άντίθετο, δέν είναι έπικίνδυνες. Καί γι'αύτό τό λόγο οί προσπάθειες πού καταβάλλουν σήμερα γιά τήν άναζήτηση μιάς λύσης ή όποία όχι μόνο θά άρνεΐται καί στήν πράξη τόν ίστορικό ρόλο τής δημοκρατικής δεξιάς άλλά θά θελήσει νά δημιουργήσει μέτωπο κατά τής δημοκρατικής δεξιάς, νομίζω ότι οί προσπάθειες αύτές είναι έκτός έλληνικής πραγματικότητας. Γιατί πρός τό παρόν καί μέσα στόν δεσμένο έσωτερικό καί διεθνή συσχετισμό δυνάμεων δέν ύπάρχει κυβερνητική λύση πού νά άποκλείει -γιά ένα τουλάχιστον διάστημα- τίς κύριες πολιτικές δυνάμεις τής δημοκρατικής δεξιάς.

Βάζοντας σάν κύριο έκλογικό στόχο τόν σχηματισμό κυβέρνησης άποκλειστικά άπό τά κόμματα τής σημερινής άντιπολίτευσης μέ κύριο μέτωπο τή δημοκρατική δεξιά, τί έξυπηρετοΰνε;

Σήμερα τό μέγιστο έθνικό καί έπομένως παλλαϊκό συμφέρον συνδέεται μέ τήν διατήρηση τής Δημοκρατίας. Ποιά είναι τά έμπόδια; Βασικό έμπόδιο

εἶναι ἡ ὕπαρξη μιᾶς ἔνοπλης μειοψηφίας μέ διάρθρωση καί ἀντίληψη πολιτική.Αὐτή εἶναι οἱ ὀργανωμένοι ἀξιωματικοί καί ἄλλα στελέχη τοῦ δυναμικοῦ κρατικοῦ ἐρείσματος σέ συνδυασμό μέ τόν ἔλεγχο τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ ἀπό οἰκονομικές,πολιτικές καί κρατικές δυνάμεις πού ἀνήκουν στή δεξιά καί ἄκρα δεξιά.

"Ας ὑποθέσουμε ὅτι εἶναι δυνατόν νά συσπειρωθοῦν σέ ἐννιαῖο τουλάχιστον ἐκλογικό μέτωπο ὅλες οἱ δυνάμεις τῆς 'Αντιπολίτευσης ἀπό τόν Μαῦρο ὡς τόν Φλωράκη.Καί ἄς ὑποθέσουμε ἀκόμα ὅτι στίς ἐπικείμενες ἐκλογές πάρουν τό 60 ο/ο τῶν ψήφων.Τί θά συμβεῖ τότε;

Αὐτό τό 60 ο/ο τῶν λαϊκῶν δυνάμεων θά ἔχει ν'ἀντιπαλέψει τά 90 ο/ο τοῦ δυναμικοῦ πλέγματος -στρατός,ἀστυνομίες κ.λπ.- πού φυσικά σ'αὐτή τήν περίπτωση θά ἔχουν τό ὑπόλοιπο 40 ο/ο σάν λαϊκό ἔρεισμα,πρᾶγμα πού σήμερα δέν ἔχουν."Οπως δέν τό εἶχαν καί προχτές κατά τή διάρκεια τῆς δικτατορίας καί γι'αὐτό τελικά ἔπεσαν.

Πᾶμε μ'ἄλλα λόγια "χι μόνο νά ἀνασυγκολλήσουμε τή δεξιά μέ τήν ἄκρα δεξιά ἀλλά,ἀκόμα τραγικότερο,πᾶμε νά χαρίσουμε τίς λαϊκές μᾶζες πού ψηφίζουν δεξιά καί πού ἔδειξαν στήν πράξη ὅτι πιστεύουν στήν κοινοβουλευτική δημοκρατία- πᾶμε νά τίς σπρώξουμε καί πάλι στήν ἀγκαλιά τῆς φασιστικῆς ~~Ε~~ ἔνοπλης δεξιᾶς.

"Ετσι θά ὁδηγηθοῦμε καί πάλι σέ νέα πόλωση - σύγκρουση.Μήπως ὑπάρχουν ἡγέτες στήν 'Αντιπολίτευση πού τήν εὔχονται; Πού τήν ἐπιζητοῦν;Τότε ἄν μᾶς ποῦν πάνω σέ ποιές δυνάμεις θά στηριχθεῖ αὐτό τό ἔστω ἀπίθανο 60 ο/ο,σέ ποιά δυναμικά ἐρείσματα ἤ σέ ποιές διεθνεῖς σχέσεις ὥστε νά ἀντιμετωπίσει αὐτό τό δυναμικό καί λαϊκό πλέγμα δύναμης πού εἴδαμε πιό πρίν;

Μπορεῖ νά μέ κατηγορήσουν ὅτι σπέρνω τήν ἠττοπάθεια,τή μοιρολατρεία, τήν ὑποταγή στή δεξιά."Οτι παίζω τό παιχνίδι τοῦ Καραμανλῆ καί ὅλα τά γνωστά παρατράγουδα."Ομως,ὅπως συνέβη τήν ἐποχή τῆς 'Αντίστασης, ὅπου πιστεύω ὅτι πρότεινα τή μοναδική λύση πού ἴσως δέ θά μᾶς ξανάφερνε τή δεξιά,δηλαδή τήν ἑνότητα ὅλων τῶν 'Αντιστασιακῶν Δυνάμεων μέσα στό ΕΑΣ -'Εθνικό 'Αντιστασιακό Συμβούλιο-,ἔτσι καί τώρα εἶμαι ἴσως ὁ μόνος ἀπό τήν ἀντιπολίτευση πού προτείνω τήν μοναδική λύση πού θά μποροῦσε προοδευτικά νά μᾶς ἀπαλλάξει ἀπό τό στρατιωτικό-χουντικό καρκίνωμα καί τή μονοκρατορία τῆς δεξιᾶς.Καί ἐπομένως νά μετατοπίσει τόν γενικό ἄξονα τῆς πορείας τῆς χώρας πιό προοδευτικά.

Πιστεύω ὅτι ἡ σημερινή πολιτική τῆς 'Αντιπολίτευσης θά φέρει ἐντελῶς ἀντίθετο ἀποτέλεσμα ἀπό αὐτό πού ἐπιδιώκει.Γιατί στήν περίπτωση πού στίς ἐκλογές κατεβεῖ μέ κύριο μέτωπο τή δημοκρατική δεξιά καί μείνει μειοψηφία,θά στερεώσει ἀκόμη περισσότερο τήν μονοκρατορία τῆς δεξιᾶς καί,τό χειρότερο,θά ὑποχρεώσει τά δημοκρατικά στοιχεῖα τῆς δεξιᾶς νά συμφιλιωθοῦν μέ τούς ἀντιδημοκρατικούς κύκλους.Δηλαδή θά σπρώξει τή σημερινή κυβερνητική δυάδα δεξιότερα.θά φέρει πιό κοντά στήν κυβέρνησηαὐτούς πού σήμερα τήν πολεμοῦν,δηλαδή βασιλόφρονες,χουντικούς,ὀλιγαρχία κ.λπ.Δηλαδή ὁ ἑλληνικός λαός,θά "κερδίσει"μιά τετραετία ἀντιδραστικότερη μέσα στήν ὁποία πάρα πολλά μπορεῖ νά συμβοῦν καί πού θά ἔχουν βασικά σχέση μέ τίς δημοκρατικές ἐλευθερίες,δικαιώματα,ἐπίπεδο ζωῆς κ.λπ.

"Αν πάλι ἡ 'Αντιπολίτευση πετύχει νά ἑνωθεῖ καί πετύχει νά γίνει πλειοψηφία,ὅπως εἶπα καί πιό πρίν,μιά τέτοια διακυβέρνηση εἶναι ἐπικίνδυνα πρόωρη γιά τίς σημερινές συνθῆκες.Δέν ἔχει γίνει καμμιά σοβαρή προετοιμασία στόν ὑποκειμενικό τομέα -κοινό πρόγραμμα,συμφωνία ἀνάμεσα

στις ηγετικές δυνάμεις- οὔτε στόν ἀντικειμενικό τομέα.Ψυχολογική προετοιμασία λαοῦ καί στρατοῦ - δυνατά συνδικάτα - μεγάλα κόμματα - ἐκκαθάριση κρατικοῦ μηχανισμοῦ-διεθνῆ ἐρείσματα κ.λπ.

Ἐπομένως δέν μπορεῖ νά ἔχουμε παρά μιά ἐπανάληψη τοῦ παπανδρεϊκοῦ πειράματος -1963-65- μέσα σέ ἑκατονταπλάσια τουλάχιστον δυσμενέστερες συνθῆκες.

Ἐπομένως ἀφοῦ παραδεχτοῦμε ὅτι ἡ δημοκρατική δεξιά οὕτως ἤ ἄλλως θά κυβερνήσει,τότε νά βοηθήσουμε μέ τήν πολιτική μας ὥστε ἡ διακυβέρνηση νά γίνει προοδευτικότερη καί ὄχι ἀντιδραστικότερη.

Ξεχάσαμε ἴσως πολύ γρήγορα ὅτι σ'αὐτή τή χώρα ὑπῆρξε ἐμφύλιος πόλεμος. Καί αὐτή ἡ ἱστορική ἐμπειρία ἀφήνει τραύματα βαθύτατα μέσα σ'ἕνα λαό. Γι'αὐτό θά πρέπει πρῶτα ἀπ'ὅλα ἐμεῖς οἱ ἀριστεροί,πού χτές καί προχτές τούς πολεμήσαμε μέσα ἀπό τίς γραμμές τοῦ ΚΚΕ,νά διακηρύξουμε καί μεῖς ἐπίσημα ὅτι ὁ ἐμφύλιος ἔληξε.Τό μίσος ἔληξε καί ὅτι ἡ μόνη προοπτική γιά τό λαό περνᾶ μέσα ἀπό τήν ἐθνική συμφιλίωση,τόν ἐθνικό συμβιβασμό, τήν ἐθνική συμμαχία γύρω ἀπό τίς ἀρχές τῆς ἐλευθερίας,τῆς ἀνεξαρτησίας καί τῆς δημοκρατίας."Οπως ἐπίσης ἡ μοναδική προοπτική γιά τόν ὅσο γίνεται βαθύτερο ἐκδημοκρατισμό τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς περνᾶ μέσα ἀπό τήν πολιτική τῶν "μικρῶν βημάτων",γιά νά δανειστῶ ἐδῶ τήν ἔκφραση τοῦ Μπερλίνγκουερ.

Αὐτή εἶναι ἀκριβῶς ἡ πολιτική πού προτείνω ἀπό τό 1968 γιά τήν Ἑλληνική Ἀριστερά.Δηλαδή:

<u>Πρῶτον:</u> Πολιτική τῆς ἐθνικῆς συμφιλίωσης,τοῦ ἐθνικοῦ συμβιβασμοῦ, τῆς ἐθνικῆς συμμαχίας γιά Ἐλευθερία,καί

<u>Δεύτερον:</u> Συμμετοχή τῆς ἀριστερᾶς μέ μικρά βήματα στίς κυβερνητικές

εθθύνες.Εἴσοδος τῆς ἀριστερᾶς σέ κυβερνητικά πλαίσια,στή βάση ἑνός προγράμματος κυβέρνησης ὅλων τῶν δημοκρατικῶν δυνάμεων τῆς χώρας: τῆς δημοκρατικῆς δεξιᾶς,τοῦ δημοκρατικοῦ κέντρου καί τῆς δημοκρατικῆς ἀριστερᾶς.Εἴσοδος τῆς ἀριστερᾶς σιγά-σιγά μέσα στό κράτος.

Σάν βασικό συμπέρασμα ἀπό τά παραπάνω βγαίνει ὅτι γιά νά κάνουμε ἕνα βῆμα μπρός -μέσα στίς σημερινές συνθῆκες- χωρίς νά κάνουμε εθθύς ἀμέσως δυό βήματα πίσω,εἶναι ἀνάγκη νά δδηγοῦμε τήν πολιτική μας κατά κύριο λόγο σέ ἀντιθέσεις καί συγκρούσεις ἐσωτερικοῦ χαρακτήρα. Νά μείνουμε στό ἐσωτερικό μέτωπο.Ἐκεῖ νά διαλέγουμε κάθε φορά ἐκείνη τήν πολιτική πού μᾶς ἐξασφαλίζει τήν προοδευτικότερη -γιά κάθε στιγμή- καί μαζικότερη συσπείρωση.Ὅπως εἶναι σήμερα ἡ πολιτική πού ἔχει σάν κύριο μέτωπο τίς φασιστικές-χουντικές δυνάμεις.

Ὑπάρχει πάντα τρόπος νά κρατᾶμε τόν ἱμπεριαλισμό σέ ἰδεολογική καί πολιτική ἀπομόνωση,δηλαδή σέ οὐσιαστική ἧττα.Κι'αὐτός εἶναι,ὅπως εἴπαμε,ἡ συσπείρωση,γύρω ἀπό τήν βασική μας πολιτική,τῆς πλειοψηφίας τοῦ Λαοῦ.

Ἡ Ἑλληνική Ἀριστερά θά πρέπει νά δώσει τή μάχη ἐκεῖ πού εἶναι δυνατή,δηλαδή μέσα στό ἐσωτερικό μέτωπο -καί πιό εἰδικά στό δημοκρατικό- πού τήν προφυλάσσει ἀπό τήν ἀπομόνωση καί τήν βοηθᾶ νά σμιλεύει συμμαχίες καί νά ἁπλώνει τήν ἀκτινοβολία της.

Γιά νά μείνουμε μέσα στά πλαίσια τοῦ ἐσωτερικοῦ συσχετισμοῦ δυνάμεων πρέπει:

α-Νά ἀποφεύγουμε νά προβάλλουμε μέ ἀκρότητα ἐκείνους τούς στόχους πού ἡ λύση τους εἶναι ὁπωσδήποτε μακροπρόθεσμη καί πού συνδέεται

211

ἄμεσα μέ τίς διεθνεῖς ἐξελίξεις. Ὅῶς εἶναι λ.χ. τά προβλήματα τοῦ ΝΑΤΟ καί τῶν ξένων βάσεων, ὅπου θά προβάλλουμε μιά εὐλύγιστη πολιτική.

β-Νά προβάλλουμε καί νά παλεύουμε γιά κεῖνα τά προβλήματα πού ἀπασχολοῦν ἄμεσα καί καίρια τό Λαό. Σήμερα τά προβλήματα αὐτά συνδέονται μέ τήν ἐθνική μας ἀνεραιότητα, τή διατήρηση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Δημοκρατίας καί τήν ὑπεράσπιση τῶν οἰκονομικῶν καί ἄλλων ζωτικῶν συμφερόντων τοῦ ἐργαζομένου λαοῦ. "Εἶναι ἀκριβές, λέει ὁ Μπερλίνγκουερ, ὅτι εἴμαστε ἐνάντια στήν ἔξοδο τῆς Ἰταλίας ἀπό τό ΝΑΤΟ. Γιατί δέν θέλουμε νά θίξουμε τό συσχετισμό τῶν στρατηγικῶν δυνάμεων ἀνάμεσα στά δυό μπλόκ.

Ὅπως ἀπαιτοῦμε γιά τό λαόμας τό δικαίωμα νά διαλέξει ἐλεύθερα τήν κοινωνική καί πολιτική του πορεία".

Οἱ βασικές ἐπιλογές πού μπαίνουν σήμερα στό λαό εἶναι: ἐθνική ἀνεξαρτησία ἤ ὑποτέλεια; Κοινωνική δικαιοσύνη ἤ ληστρική ἐκμετάλλευση; Γύρω ἀπ' αὐτές τίς βασικές ἀντιθέσεις πού συνδέονται μέ τά κύρια προβλήματα εἶναι δυνατόν νά δημιουργηθεῖ μιά ἄλλου τύπου πόλωση, πού νά εὐνοεῖ τήν Ἀριστερά καί τόν ἐργαζόμενο λαό.

Τήν ἐπόμενη τῆς χούντας, καί ὡς σήμερα, εἶναι φανερό ὅτι κάτι ἄλλαξε στή δομή τῆς ἐξουσίας. Αὐτό τό κάτι τό πολύ σημαντικό ἦταν ἡ σοβαρή ἀπομόνωση τοῦ ΙΔΕΑ καί τῶν Ἀμερικανῶν, ἡ ἐπιβλητική παρουσία στό προσκήνιο τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς τῆς Δημοκρατικῆς Δεξιᾶς, οἱ προοδευτικότερες τάσεις, στό χῶρο τοῦ Κέντρου καί τῆς Κεντρο-Ἀριστερᾶς, ἡ δημιουργία, τέλος ἑνός πανεθνικοῦ παλλαϊκοῦ καί πανδημοκρατικοῦ

μετώπου στή βάση τοῦ Λαοῦ.

Ἡ Ἀριστερά δέ ἔπρεπε μέ κάθε θυσία νά διατηρήσει,νά βαθήσει καί νά ἀναπτύξει αὐτή τήν παλλατική ἑνότητα,πού μπορεῖ νά μή ἀποσκοπεῖ ἄμεσα σέ πολύ ὑψηλούς στόχους -λ.χ. σοσιαλισμός- ὅμως ἐξυπηρετεῖ ἀπόλυτα τούς τρεῖς βασικούς στόχους.Δηλαδή,ὑπεράσπιση τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας,τῆς δημοκρατικῆς νομιμότητας καί τῶν συμφερόντων τῶν πλατειῶν στρωμάτων τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ.

Ἐπομένως,ἀπό τήν ἐπόμενη τῆς ἀλλαγῆς τοῦ 74,κύριος καί ἀμετάκλητος στόχος τῆς Ἀριστερᾶς δέ ἔπρεπε νά εἶναι ἡ Κυβέρνηση Ἐθνικῆς Ἑνότητας,σάν ἔκφραση ἑνός δικοῦ μας,ἑλληνικοῦ <u>ἐθνικοῦ συμβιβασμοῦ</u>.

Οἱ νέες ἱστορικές συνθῆκες κάνουν ὄχι μόνο δυνατή,ἀλλά καί ὑποχρεωτική τή συνεργασία ἀνάμεσα σέ ὅλες τίς πατριωτικές δυνάμεις,πού πιστεύουν εἰλικρινά σάν κύριες βασικές ἀρχές: Στή Δημοκρατία,στήν ἐθνική ἀνεξαρτησία κι ἀνεξαρτησία καί στήν κοινωνική Δικαιοσύνη.Τέτοιες δυνάμεις σήμερα στήν Ἑλλάδα ὑπάρχουν μέσα σέ ὅλους τούς πολιτικούς χώρους. Πλήν τῆς ἄκρας δεξιᾶς.Ὑπάρχουν γιά λόγους ἱστορικούς,κοινωνικούς καί ἀκόμη καί οἰκονομικούς.Ἐθνικός Συμβιβασμός ἡ ἐθνική Συμμαχία εἶναι τό ἀναγκαῖο ἱστορικό ὄργανο γιά νά πραγματοποιηθεῖ ἐπιτέλους στή χώρα μας ἡ δημοκρατική ἐπανάσταση.

Αὐτή τή στιγμή πραγματοποιοῦνται τά πρῶτα μεγάλα βήματα πρός τή Δημοκρατική Ἐπανάσταση.

Οἱ τρεῖς μεγάλοι στόχοι πού ὡς τώρα φαίνεται νά ἔχει βάλει ὁ Καραμανλῆς σάν ἐκφραστής τῆς δημοκρατικῆς Δεξιᾶς εἶναι:

ΠΡΩΤΟΝ: Τελική κατάλυση τῆς Μοναρχίας.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ: Τελική κατάλυση τοῦ ἀντικομμουνισμοῦ -σάν κρατικῆς ἰδεολογίας

ΤΡΙΤΟΝ: Διπλωματική ἀποδέσμευση – κυρίως μέ σχέσεις πρός τίς..ἀπαγορευμένες ζῶνες.

Αὐτά εἶναι τά μεγάλα μέτωπα,ὅπου αὐτή τή στιγμή μαίνεται ὁ ἀγώνας.

Ὁ Καραμανλῆς,ἡ Κυβέρνησή του καί ἡ δημοκρατική Δεξιά στή σημερινή φάση πρέπει νά ἀντιμετωπίζονται βασικά ἀπ'αὐτή τή σκοπιά.Καί φυσικά θά κριτικάρονται οἱ ταλαντεύσεις,ὑπαναχωρήσεις καί ἀντιφάσεις τους.

Ὅταν αὔριο ἡ Χώρα εἶναι ὥριμη γιά νέες ἐξελίξεις,ἡ θέση μας ἀπέναντι σ'αὐτές τίς δυνάμεις θά εἶναι ἀνάλογη μέ τή στάση τή δική τους ἀπέναντι σ'αὐτές τίς νέες ὥριμες ἐξελίξεις.

Ὁ Καραμανλῆς εἶναι ὁ ἐκφραστής τῆς Δημοκρατικῆς Κοινοβουλευτικῆς Δεξιᾶς καί ὁ ἀπαραίτητος καί πολύτιμος παράγοντας γιά τήν ἐπίτευξη τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβιβασμοῦ.

Ἐμεῖς ἀνήκουμε στήν Ἀριστερά κι ἔχουμε τούς ἰδιαίτερους καί ἀπώτερους μας στόχους.Ὅμως ὁ Ἐθνικός Συμβιβασμός γίνεται καί πάλι ἐπίκαιρος.Γιατί οἱ δικές μας πολιτικές ἐξελίξεις,φαίνεται πώς μᾶς ὁδηγοῦν σέ πολιτικό,ἐθνικό ἀδιέξοδο.

Ἡ μόνη διέξοδος φαίνεται ὅτι εἶναι ἡ ἐπιδίωξη τῆς ἐθνικῆς ἑνότητας μέ ὅλα τά μέσα.

Ὅμως ἰδιαίτερα γιά μᾶς,τήν Ἀριστερά,ἀποτελεῖ τό μοναδικό ἴσως δρόμο γιά νά πᾶμε πρός τίς μάζες,νά ἀντινοβολήσουμε καί πάλι σέ ἐπίπεδο πανεθνικό.

Ἡ Ἀριστερά ἔχει ἀνάγκη ἀπό ἐλευθερίες,νομιμότητα,ὁμαλή πολιτική ζωή γιά νά θεραπεύσει τίς πληγές της,νά ἀνασυνταχτεῖ σέ ὑγιεῖς βάσεις καί νά πάρει ξανά τό δρόμο τῆς πρωτοπορείας γιά τήν ὁλοκλήρωση τῶν ἰδανικῶν τοῦ λαοῦ μας.Σέ αὐτό τό διάστημα ἡ πορεία,εἴτε τό θέλουμε,

εἴτε ὄχι εἶναι κοινή μαζί καί μέ τίς ἄλλες δημοκρατικές δυνάμεις καί τή δημοκρατική Δεξιά.Γιατί κοινοί εἶναι οἱ μεγάλοι ἐχθροί μας:

—Ἀμερικάνικος ἰμπεριαλισμός.

—Τουρκικος μιλιταρισμός.

—Ξένη καί ντόπια ὀλιγαρχία.

—Χούντα,Μοναρχία.

Ὅπως ἐπίσης κοινοί εἶναι καί οἱ μεγάλοι ἄμεσοι στόχοι μας:

—Ἐθνική ἄμυνα γιά τήν προστασία τῆς ἐδαφικῆς ἀκεραιότητας τῆς χώρας μας.

—Ἀπελευθέρωση τῆς Κύπρου.

—Προστασία τοῦ δημοκρατικοῦ μας πολιτεύματος.

—Ὑπεράσπιση τῶν ἐλευθεριῶν.

—Ἄνοδος τοῦ βιωτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ ἐργαζομένου λαοῦ.

—Μορφωτική καί πολιτιστική ἄνοδος γιά ὅλο τό λαό.

Τό μεγάλο μονοπωλιακό κεφάλαιο πού βρίσκεται πίσω ἀπό τή "Νέα Δημοκρατία" καί πίσω ἀπό τήν ΕΔΗΚ,ἔχει βεβαίως τούς ἀνθρώπους του καί μέσα σέ αὐτά τά κόμματα.

Τούς ἔχει καί μ'σα στήν Κυβέρνηση.Ἀλλά τό πρόβλημα εἶναι ἄν στήν ἐφαρμογή τῆς σημερινῆς γενικῆς κυβερνητικῆς πολιτικῆς οἱ θέσεις καί οἱ στόχοι τῆς ὀλιγαρχίας ἐξυπηρετοῦνται,αὐτή τή στιγμή,περισσότερο ἀπό τίς θέσεις καί τούς στόχους τοῦ δημοκρατικοῦ παλλαϊκοῦ κινήματος. Γιατί τόσο ἡ προσωπικότητα τοῦ προέδρου τῆς κυβερνήσεως,καί ἄλλων παραγόντων τῆς Δημοκρατικῆς Δεξιᾶς,ὅσο καί οἱ ἱστορικές συγκυρίες —ἤττα τῆς χούντας— Κυπριακό — Αἰγαῖο — ἐνότητα τοῦ λαοῦ — κάνουν ὥστε σέ γενικές γραμμές νά ὑπερέχει σήμερα σέ ἀποτελεσματικότητα

Ἐκείνη ἡ πολιτική -πού χωρίς νά εἶναι 100 ο/ο δρθή καί ἐποικοδομητική- εἶναι ἐν τούτοις πολύ περισσότερο θετική παρά ἀρνητική.
Θετική ὡς πρός τά ἄμεσα συμφέροντα τοῦ λαοῦ μας.
Τό ἐρώτημα πού μπαίνει εἶναι τό ἑξῆς:
Τότε,ἀφοῦ ἔχουμε μιά ἐξ ἀντικειμένου σύμπλευση στά καίρια καί μέγιστα θέματα,γιατί νά τήν μεθοδεύσουμε αὐτή τήν κοινή πορεία κάνοντας ἀμοιβαῖες ὑποχωρήσεις ὥστε νά πραγματοποιηθεῖ ὁ ἐθνικός συμβιβασμός;
Στήν περίπτωση αὐτή θά μποροῦσε λ.χ. νά σχηματισθεῖ μιά κυβέρνηση ἐθνικῆς ἑνότητας καί ὁ Καραμανλῆς νά ἀναλάβει πρόεδρος Δημοκρατίας.
Μιά τέτοια μορφή ἐξουσίας θά εἶχε τή δύναμη καί ὅλο τό κῦρος νά πραγματοποιήσει τήν Δημοκρατική Ἐπανάσταση.
Δηλαδή νά ἐξαλείψει ἅπαξ διά παντός ὅλα τά καρκινώματα:Μοναρχία - Ἀντικομμουνισμό,χουντικά καί φασιστικά προγεφυρώματα - παρακρατικούς μηχανισμούς-.
Νά προχωρήσει στήν κατάκτηση μιᾶς πλήρους ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας.
Νά συμιλεύσει τήν ἐθνική ἑνότητα -ἑνότητα Λαοῦ καί Στρατοῦ- ὥστε νά διαφυλάξει τήν ἀκεραιότητα τῆς χώρας καί νά ἀπαιτήσει ἀπό θέση ἰσχύος τήν ἀπελευθέρωση τῆς Κύπρου.
Ἀπό κεῖ καί πέρα,ἀφοῦ ὁλοκληρωθεῖ αὐτό τό κρισιμώτατο ἱστορικό στάδιο τῆς Δημοκρατικῆς Ἐπανάστασης,θά ἀνοίξουν νέοι ὁρίζοντες, καινούργιες προοπτικές -πού δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι θά μᾶς ὁδηγήσουν διά μέσου ἑνός ἑλληνικοῦ δρόμου πρός τό σοσιαλισμό,πρός αὐτό τό ἀποκορύφωμα τῆς κοινωνικῆς προόδου,πού ὀνομάζουμε Ἐθνική Ἀναγέννηση.
Ἡ Κυβέρνηση Ἐθνικῆς Ἑνότητας πού γι'αὐτή τή στιγμή φαίνεται σχεδόν ἀπραγματοποίητη

ἀπραγματοποίητη,μπορεῖ ἐν τούτοις γιά αὔριο νά ἀποτελέσει τή λύση γιά νά γεφυρωθεῖ τό χάσμα ἀνάμεσα στό Λαό καί Στρατό.Προϋπόθεση γιά νά μποῦμε σταθερά σέ δημαλό πολιτικό βίο.

Ἡ Ἐθνική Ἑνότητα μέ βάση τόν Ἐθνικό Συμβιβασμό καί τή σμίλευση τῆς ἑνότητας ἀνάμεσα στό Λαό καίστό Στρατό εἶναι ὁ μόνος δρόμος γιά νά ἀντιμετωπίσουμε τόν τουρκικο μιλιταρισμόκαί τόν ἀμερικάνικο ἰμπεριαλισμό ἀπό θέση ἰσχύος.Μόνο μιά ἑνωμένη καί ἰσχυρή Ἑλλάδα μπορεῖ νά ἐπιλύσει ἔστω καί δυναμικά τό κυπριακό πρόβλημα.

Ἕνα ἀπό τά κεντρικά γιά τή λύση τοῦ ἐθνικοῦ μας προβλήματος,εἶναι ἡ πολιτική τῆς Ἀριστερᾶς σέ σχέση μέ τό ἰδιαίτερο χαρακτηριστικό τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς,δηλαδή τήν ὕπαρξη τῆς ὑπερεξουσίας.

Πρέπει νά δείξουμε καί νά πείσουμε τό Λαό ὅτι σήμερα ὁ μοναδικός δρόμος πού μπορεῖ νά μᾶς πάει παραπέρα,εἶναι νά ἀπομονώσουμε μονάχα τό ὑπερκράτος καί τή φασιστική δεξιά,πού εἶναι τά κύρια στηρίγματα τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ.

<u>Ἡ ἰδεολογική καί τεχνική προετοιμασία γιά τό ξερίζωμα τοῦ παρακράτους καί κυρίως γιά τήν ἀναθέωρηση τοῦ ρόλου τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων θά εἶναι ἴσως τό κυριώτερο καί ἐθνικώτερο ἔργο μιᾶς ἐνδεχομένης διακυβέρνησης ἀπό τίς δυνάμεις τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβιβασμοῦ.</u>

Ὁ δρόμος αὐτός προϋποθέτει τήν κατάκτηση καί στερέωση τῆς Ἐθνικῆς Ἀνεξαρτησίας.Πρόκειται γιά τή μέγιστη κατάκτηση ἑνός λαοῦ ἰδιαίτερα μέσα στίς σημερινές συνθῆκες – πού δέν εἶναι δυνατόν νά ἐπιτευχθεῖ παρά μόνον ὅταν ὑπάρξει μέγιστη ἐθνική συσπείρωση.

Καί μιά τέτοια πανεθνική συσπείρωση μονάχα οἱ δυνάμεις τοῦ Ἐθνικοῦ

Συμβιβασμού μπορεί νά ἐξασφαλίσουν.

ΑΘΗΝΑ 1976.

-.-.-.-.-.-.-.-.-.-

Πέρασαν δύο μήνες ἀπό τήν πτώση τῆς Χούντας. Στό διάστημα αὐτό ἔγιναν μεγάλες μεταβολές μέσα στήν πολιτική καί γενικότερα τήν ἐθνική ζωή τῆς χώρας. Παρά τίς ἀντιξοότητες ἡ δημοκρατική ~~[illegible]~~ νομιμότητα εἶναι μιά πραγματικότητα πού τήν ἔχει ἀγκαλιάσει ὁ λαός μας. Γιά πρώτη ἴσως φορά στήν ~~ἱστορία~~ περίσταση τῆς χώρας δέν ὑπάρχουν πολιτικοί κρατούμενοι, καί οἱ μόνοι πρόσφυγες τοῦ [illegible] εἶναι οἱ κοινοί ἐγκληματίες καί τά στελέχη τῆς ἐγκληματικῆς Χούντας. Ἐξαφανίστηκε ἡ τρομοκρατική δράση τῆς Στρατιωτικῆς Ἀσφαλείας. Οἱ κρίσεις στά Τμήματα. Οἱ συνεχεῖς διώξεις καί ἀπειλές τοῦ πολίτη γιά τά φρονήματά του. Ἡ μεσαιωνική ἀτμόσφαιρα τοῦ φασισμοῦ. Ἡ διακίνηση τῶν ἰδεῶν εἶναι ἐλεύθερη. Ὁ τύπος εἶναι ἐλεύθερος. ~~[illegible]~~ Τό ἴδιο καί οἱ δημόσιες ~~[illegible]~~ συγκεντρώσεις καί ἐκδηλώσεις. Ἡ αὐτοδιοίκηση βρίσκεται στά χέρια τῶν ~~[illegible]~~ ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ. ~~[illegible]~~ Κρίσιν καί ἔξω ἀπό τά βουνά ἀναπνέει ἐλεύθερα διάλογος ἀνάμεσα σέ ὅλες τίς παρατάξεις.

Σταμάτησαν ἐπίσης οἱ προκλητικές ἐπιδείξεις τοῦ 6ου Στόλου καί ὅλες οἱ ἄλλες ~~[illegible]~~ ἐπεμβάσεις, παρεμβάσεις ~~[illegible]~~ καί ἐπεισόδια μέ πρωταγωνιστές τῆς ἀμερικανικῆς ἀπό συμμάχους εἰς πρεσβευτές πού τόσο τραυμάτιζαν τήν ἐθνική μας ἀνεξαρτησία.

Στήν ἐξωτερική πολιτική ἡ ἀλλαγή εἶναι ἐπίσης πιό βαθειά. Χάσαμε τό ἀνοιχτό πρός τά Βαλκάνια καί τήν ἐχθρική προσέγγιση γιά μόνιμη βαλκανική συνεργασία. Στό τομέα αὐτό μπορεῖ καί πρέπει νά γίνουν καί ἄλλα βήματα τόσο πρός τό Γ

Γ Καταδίκη τῆς εἰσβολῆς στήν Κύπρο καί ἰδιαίτερα τῆς ΕΣΣΔ. Ἐπίσης δύο καί πρός τήν Καταδίκη τῆς ξένης τοῦ τρίτου κόσμου ~~[illegible]~~ ἀρχίζοντας ἀπό τήν ἀποχώρηση τῶν παλαιστινίων πατριωτῶν.

Ἡ σύνδεση μέ τήν ΕΟΚ, πέραν ἀπό τίς ἄμεσες οἰκονομικές ἐπιπτώσεις πρέπει νά ἰδωθεῖ ἰδιαίτερα καί πέραν ἀπό τό πρίσμα τῆς διασφάλισης τῶν μελλοντικῶν δημοκρατικῶν ἐλευθεριῶν(?) ~~[illegible]~~ καθώς καί στήν ἐγγύηση τῆς ἐθνικῆς μας ἀκεραιότητας(?).

Στό Κυπριακό πρέπει νά ὑπογραμμισθεῖ ἡ στενή ~~[illegible]~~ συνεργασία ~~[illegible]~~ ἀνάμεσα στήν ἑλληνική καί τήν κυπριακή Κυβέρνηση. Γ° [Γ° τοῦ ἀπαιτεῖ ἐγρήγορση(?) γιά τό ὀρθό χειρισμό(?) στό αὐτή τή(?) ~~[illegible]~~ ἐθνική μας ὑπόθεση(?)] Δέν πρέπει ὅμως νά ξεχνᾶμε ὅτι ἡ κληρονομιά πού μᾶς ἄφησε ἡ ἐγκληματική δράση τῆς χούντας εἶναι πάρα πολύ βαριά. Χάρη στίς μηχανορραφίες τῶν ἀμερικανικῶν καί τήν προδοτική συνεργασία τῶν ὑποτακτικῶν τους στήν ~~[illegible]~~ χώρα μας οἱ Τοῦρκοι ἐπιδρομεῖς κατέχουν σήμερα μέ τή βία τήν ἔκταση τοῦ 40% τῆς νήσου. Καί βρίσκονται(?) πάντα σέ θέση ὑπεροχῆς(?). Παράλληλα μᾶς ἀπειλοῦν στό Αἰγαῖο. ~~[illegible]~~ Ἕνας ἐνδεχόμενος πόλεμος μέ τήν Τουρκία δέν μπορεῖ νά ἀποκλεισθεῖ. Ποιές θά εἶναι οἱ συνέπειές του ὁ καθένας μπορεῖ νά τίς μαντέψει. Ἑπομένως στό σημεῖο αὐτό χρειάζεται ἐπιβαλλόντως ἐθνική συσπείρωση, καί τεράστια προσοχή καί εὐθύνη στούς χειρισμούς. Κάθε ἐπιπολαιότητα, κακός ὑπολογισμός, νευρικότητα μπορεῖ νά ἔχουν τραγικές ἐπιπτώσεις γιά τό λαό μας. Πιστεύουμε ὅτι σέ θέματα τοῦ μεγάλης ἐθνικῆς ~~[illegible]~~ σημασίας ἐπιβάλλεται ἡ ἐθνική ἑνότητα τόσο στή βάση τοῦ λαοῦ ὅσο καί στήν κορυφή. Τόσο ἡ Κυβέρνηση ὅσο καί ἡ Ἀντιπολίτευση θά πρέπει νά

να κάνουν τα απαραίτητα βήματα ώστε να κατακτήσουμε τη δημιουργία ενός Εθνικού Συμβουλίου με τη συμμετοχή των αρχηγών των κομμάτων που αντιπροσωπεύονται στη Βουλή με σκοπό την επιτήρηση και τη συμμετοχή σε ευθύνες που δεν μπορεί να είναι μόνο κυβερνητικές.

Στον τομέα της κοινωνικής και οικονομικής ζωής η ανατίμηση(?) του πετρελαίου και γενικώτερα του υψηλού(?) [illegible] προϊόντων δημιουργεί δυσοίωνες προοπτικές για το οικονομικό μέλλον της χώρας.

Αν όμως η ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας είναι βέβαια δεν μπορούμε να πούμε το ίδιο και για το οικονομικό μέλλον του ελληνικού λαού. Γιατί είναι τέτοια η διάρθρωση των οικονομικών σχέσεων και σε τέτοιο βαθμό και ποσότητα η παρέμβαση των ξένων μονοπωλείων και πολυεθνικών επιχειρήσεων που είναι σχεδόν βέβαιο ότι η οικονομική ανάπτυξη μπορεί να γίνει σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων του ελληνικού λαού.

Όμως η διέξοδος από αυτό δεν περιορίζεται στον οικονομικό τομέα.

Σήμερα είναι βέβαιο ότι οι γνωστές αμερικανικές υπηρεσίες εξακολουθούν να παίζουν δραστήριο ρόλο κυρίως μέσα στα ουσιαστικά

Κέντρα ἐξουσίας καὶ νοί κινοῦ καὶ πάμ' τοί νήματα.

Τοί οὐσιαστικά κέντρα ἐξουσίας εἶναι ἡ κυβερνητική παράταξη, τά ἐνημερωτικά βίτσα, οἱ μυστικές ὑπηρεσίες, τοί ἔνοπλα Δυνάμεις, ὁ μεσαίος μηχανισμός καὶ μετά οἱ ἔνοπλες Δυνάμεις.

Οἱ ἀμερικανοί ξέρουν ὅτι ἀναγκαία τίς παρούσες ἐξελίξεις καὶ κυρίως τίς δυνατότητες πού διανοίγονται μπροστά στή δημοκρατική δυνάμη τή χώρας.

Ἡ ἀσφάλεια αὐτήν τήν στιγμή ἦταν ἡ διάσπαση τῆς ἀντιδραστικῆς δεξιᾶς καὶ ἡ φιλοδόξησή της ἀντιδραστικοῦ κύκλου.

Ὁ στόχος τους δέν εἶναι νά ἤταν ἡ ἀνάπτυξη τῶν δημοκρατικῶν πτέρυγων τῆς κυβερνητικῆς παράταξης ἔτσι ὥστε νά ἐπιβεβαιωθεῖ ἡ ἀναγκαιότητα τῆς ἀντιδραστικῆς δεξιᾶς καὶ τῆς προσπάθειάς της νά ἐξουδετερώσει ὥστε νά ἐμποδίσει πιθανές καὶ λαϊκοδημοκρατικές τάσεις τοῦ σοσιαλδημοκρατικοῦ ρεύματος καὶ ἀντιδυτικοί τῆς ροπῆς.

Κύρια μέριμνά τους ὑπῆρξε ἡ ἀναπαλαίωση τῶν ὑφῶν τῆς δεξιᾶς - κέντρου ἀνθρώπων ἀφοσιωμένων τῶν δομῶν τῆς ἀμερικανοκρατίας. Ἡ ταύτιση

τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ μὲ τὰ «δίφορα» στελέχη
τῆς Νέας Δημοκρατίας. Ἡ βραχυκύκλωσις τοῦ
κ. Καραμανλῆ καὶ τοῦ στενοῦ του συνεργατικοῦ
βασική τακτική της ἦταν ἡ διαίρεση, διάσπαση
τῶν δημοκρατικῶν δυνάμεων καί ἡ ἀποτροπή
τῆς ἐνδεχόμενης γιὰ μιὰ εὐρύτερη συνεργασία δυνά-
—συμπεριλαμβανομένων καὶ κυβερνητικῶν—
μεων — μὲ περιεχόμενο τὴν ἄμυνα τῆς
ἐθνικῆς κατὰ τῆς ξένης ἐπέμβασης καὶ τὴν ὑπεράσπιση
καὶ στερέωση τῆς Δημοκρατίας.

Σήμερα, εἴκοσι μῆνες μετὰ τὴν ἀλλαγή,
~~[illegible]~~ διαπιστώνουμε μὲ μεγάλη ἀνησυχία
ὅτι οἱ βασικοὶ στόχοι τῆς ἀμερικανικῆς πολιτικῆς
ἔχουν πραγματοποιηθεῖ ἀπὸ τὴ σημερινὴ ἡγεσία.
Ἡ ἀποχουντοποίηση ἀποδείχθηκε φενάκη. Οἱ
Ἔνοπλες Δυνάμεις καὶ τὰ Σώματα Ἀσφαλείας εἶναι
τόσο διαβρωμένα ἀπὸ τὰ χουντικά-ἀκροδεξιά-ἀμερικανι-
κὰ στοιχεῖα ὥστε καὶ ἂν ἀκόμα ἡ Κυβέρνηση
προχωροῦσε σὲ βαθειὲς ~~[illegible]~~ ἐκκαθαρίσεις καὶ πάλι
θὰ ἔμενε ἀνέπαφη ἡ κυρίως δομή
ποὺ τόσο χτὲς ὅσο καὶ σήμερα ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ ἐξακολουθεῖ νὰ λειτουργεῖ σὰν
αἰχμάλωτη ~~[illegible]~~ ὑποτελὴς ὑπηρεσία τῆς ὑπερδύναμης, (ὑποτελὴς καὶ ἐξαρτημένη)
[illegible]
Ἡ σκοτεινὴ ὑπερκυβέρνηση ποὺ διαχειρίζεται
ἀπὸ δυναμικὴ ὑπερεξουσία τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων
ἔχει στὰ χέρια της τὸ μεγαλύτερο μέρος
ἀπὸ τὸν ἐθνικό μας προϋπολογισμὸ καθὼς καὶ
τὰ ἰλιγγιώδη ποσὰ τῆς ἀμερικανικῆς «βοήθειας»,

που τα διαχειρίζεται ανεξέλεγκτα.
Από την πολιτική εξουσία μοιράζεται τα μυστικά
της μόνο με υπουργούς της δικής της επιλογής του
τύπου Γαρουφαλιά, Αβέρωφ και Γκίκα.
Επομένως αυτή τη στιγμή ο Στρατός ~~και~~
αποτελεί στεγανή περιοχή έξω από τον
έλεγχο της πολιτείας. ~~Επομένως~~ Και είναι και
γιατί εξέχον και κινητό κατά την
δική του ~~θ~~ λογική και θέληση. Έτσι και
~~[illegible]~~ εναντίον της ~~[illegible]~~ θέλησης του λαού.
Με ~~[illegible]~~ σχέσεις και διασυνδέσεις του
με ~~[illegible]~~ της αντιδραστικής οικονομικής και
πολιτικής ολιγαρχίας της χώρας και κυρίως
με τις γνωστές ξένες μυστικές υπηρεσίες.
Επομένως το πρόβλημα της εξουσίας
όχι μόνο δεν λύθηκε στη χώρα μας, αλλά
κάθε μέρα οξύνεται και περισσότερο.
Οι πολιτικές δυνάμεις δεν επωφελήθηκαν
από το κλίμα που δημιουργήθηκε μετά
την τραγωδία της Κύπρου ούτως ώστε
να χαράξουν ~~[illegible]~~ μια ~~θ~~ σταθερή και
αποφασιστικότατη την τακτική για
την συντριβή της παράνομης δομής
μέσα στις Ένοπλες Δυνάμεις και τα
Σώματα Ασφαλείας και την υπαγωγή
τους στον ουσιαστικό έλεγχο της Πολιτείας

Τόσο στή Κυβερνητική παράταξη όσο καί
τό σώμα τῶν ἐκλεγμένων
ἀντιπροσώπων τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.
Τότε μόνο θά μπορούσαμε νά ποῦμε ὅτι
ἐξασφαλίζεται ἡ δημοκρατική πορεία στή
χώρα.
Σήμερα ἡ Δημοκρατική νομιμότητα συνδέεται
κυρίως μέ τή παρουσία ἑνός πολιτικοῦ ἀνδρός
καί ὁ λαός μας δίκαια θέτει ὅλο καί πιό
ἐναγώνιο τό ἐρώτημα: τί θά γίνει μετά τόν
Καραμανλή;

225

Στό διάστημα αὐτό, φαίνεται ὅτι
τά κόμματα τῆς Ἀντιπολίτευσης ἔδωσαν μεγαλύτερη σημασία στήν ἀνάπτυξη τῆς κοινωνικῆς(?) τῆς
[illegible] παρά στήν οὐσιαστική ὑπεράσπιση τῆς δημοκρατίας.
Δέν ἐπισημάνθηκαν(?) τίς βαθιές ἀντιθέσεις πού ὑπάρχουν
μέσα στήν κυβερνητική παράταξη μέ σκοπό νά
ἀπομονώσουν τά ἀντιδραστικά - ἐθνοβασιλικά(?) καί
ἀκροδεξιά(?) στοιχεία. Νά ἑλκύσουν τά κεντρώα
ἀντιχουντικά(?) προοδευτικές δυνάμεις τά δημοκρα-
τικά ἀντιβασιλικά καί ἀντιχουντικά στοιχεία.
Ἀντίθετα, ὑπέπεσαν σέ [illegible] τῆς
διχασμοῦ(?) προβάλλοντας ἀκαιρα συνθήματα [illegible]
βάζοντας κάτω ἀπό τά πυρά τους ὁλόκληρη
τήν κυβερνητική παράταξη - Μή τοποθετημένα
νά ἀναγνωρίσουν καί νά προβάλλουν καί
οἱ πιό καθαρές δυνάμεις καί νά προβάλλουν καί
[illegible] ἀναγκαστικά δέν ὁρίζονται σέ πολιτικές τῆς
[illegible]. Ὁ ἀντικομ-
μουνισμός σκοτεινές προοπτικές - τό κεφάλαιο τῶν
[illegible] σημαίνει καί [illegible],
Ἐνῶ ἡ Δεξιά, ἀφοῦ ἀναδιοργανώθηκε,
[illegible] ὥστε νά ἀγκαλιάσει ἡ μεγάλη, τώρα [illegible]
[illegible] στήν ἀντιπαράθεση.
Τό ἐρώτημα πού μπαίνει μπροστά μας εἶναι:
Τί ἔχουν νά ἀντιτάξουν οἱ δημοκρατικές
δυνάμεις μπροστά σέ [illegible] τήν
ἀναγκαστική συσπείρωση
τῆς ἀντιδραστικῆς Δεξιᾶς; //

- 9 -

Στό διάστημα αὐτό οἱ πιό μαχητικές λαϊκές δυνάμεις καταδικάστηκαν σέ ἄχρηστη δραστηριότητα. Ἀντί ὅλες μαζί νά ἑνωθοῦν καί νά στραφοῦν πρός ἐκεῖνα τά κέντρα ὅπου παίζονταν τό μέλλον τῆς οὐσιαστικῆς ἐξουσίας, ἐξαντλήθηκαν σέ ἀνταγωνιστικούς πολιτικούς ἀγῶνες καί ἰδεολογικές ἀναμετρήσεις. Χαράζοντας συχνά τήν πολιτική τους ὄχι μέ βάση τά συμφέροντα τοῦ λαοῦ ἀλλά ἀπό ἐγωισμούς τῆς κομματικῆς σκοπιμότητας. Ἔτσι παραλύθηκαν πολύτιμες δυνάμεις, ἰδιαίτερα τῆς πρωτοπόρας ἑλληνικῆς νεολαίας, πού οὐσιαστικά αὐτο-απομονώθηκαν μέσα σέ γκέτο ἰδεολογικά, χάνοντας τήν ἐπαφή μέ τό λαϊκό κίνημα. Ἡ μεγάλη μάζα τοῦ λαοῦ καί τῆς νεολαίας μας ἔμεινε οὐσιαστικά ἀπ' ἔξω ἀπό τήν ἔντονη κομματική δραστηριότητα τῶν κομμάτων τῆς Ἀριστερᾶς.

Ἔτσι χάθηκαν πολύτιμα χρόνια. Καί ἐνῶ ἡ ἀντιδραστική Δεξιά συνετά καί δραστήρια ἀνασύνταξε τίς δυνάμεις της, ἡ Ἀριστερά καί γενικότερα οἱ δημοκρατικές

227

-10-

δυνάμεις δὲν έκαναν τίποτα ή σχεδόν τίποτα για να
εξασφαλίσουν τὸ λαό μας μὲ τὸ μοναδικό
όπλο που διαθέτει δηλαδή την ενότητα του λαού,
την οργάνωση, την ~~[illegible]~~ υπεύθυνη ιδεολογική
και πολιτική ενημέρωση, την κοινή δράση,
τη δημοκρατική ~~επαγρύπνηση~~ συσπείρωση
και επαγρύπνηση.

(β)

Από την άποψη αυτή αποτελεί αληθινή
τραγωδία για το λαό μας το γεγονός
ότι οι συνεπείς και ~~πιο~~ υπεύθυνες πολιτικές
δυνάμεις βρέθηκαν χωρίς ουσιαστική
δύναμη, σε μια φάση τόσο κρίσιμη και
καθοριστική για το παρόν και το μέλλον
του λαού μας.
Εμείς, οι ίδιοι, διαπράξαμε από
την ορμητικότητα και τον φανατισμό
της χθεσινής μας συντροφικής μέσα στην ΕΔΑ,
που συνδυασμένος με ιδεολογικό μένος
οδηγήθηκαν σε ένα πρωτοφανή κομματικό ανταγωνισμό
που τους θέτει καθημερινά αντιμέτωπους
με αποτέλεσμα να μηδενίζεται η
πολιτική παρουσία της Κομμουνιστικής αριστεράς
στη χώρα μας.
Συνδυασμένος με παραστατική αντίληψη τόσο
για την κριτική θεώρηση του παρελθόντος

 228

όσο και για τη θεωρητική ανάλυση του
κοινωνικού και ιστορικού φαινομένου
οδηγηθήκαμε σε μια νέα αντίληψη για το
τι "δέον γενέσθαι" σε όλη την κλίμακα
της πολιτικής σκέψης και πράξης.
Ωστόσο έπρεπε να οικοδομήσουμε την προσέγγιση
και την ενότητά μας μέσα στο Εργαστήριο
που άφησε η διάσπαση του
ελληνικού κομμουνιστικού κινήματος.

Η ΕΔΑ έπρεπε να συνεχίσει και να
αναγεννηθεί. Δεν βάλαμε όμως στη
βάση και σήμερα το κόμμα μας στο
κέντρο της ζωής. Αποδείξαμε ότι το κύριο
μέλημά μας είναι το συμφέρον του λαού.
Διαφωτίσαμε το λαό λέγοντας
παντού και πάντα θαρραλέα τις γνώμες μας.
Πολλές φορές υποστηρίξαμε θέσεις
αντιδημοκοπικές που είχαν
αντικείμενο οξείας κομματικής
εκμετάλλευσης από ποικίλες πλευρές και που
όμως τελικά δικαιώθηκαν μέσα στη συνείδηση του
λαού μας.
Σήμερα που η οργανωτική μας δομή προχώρησε
και που είμαστε έτοιμοι να δώσουμε στο
λαό μας τις προγραμματικές μας αρχές
ολοκληρωμένες και λέμε ότι οι διαφορές που

12

ἀντιμετωπίσουμε εἶναι πολλές καί μεγάλες.
Ὑπάρχει γύρω μας καί δυστυχῶς ἰδεολογική
σύγχυση καί προκατάληψη πού καλλιεργεῖται
συστηματικά. Θέλουμε νά μπορέσουμε νά τήν
ἀντιμετωπίσουμε μέ τη ἴδια διαπίστωση.
Ἐπίσης εἶναι δυστυχῶς ὅτι ἡ ραχοκοκαλιά
τῆς ἰδεολογίας μας — ὅπως τήν καθορίσαμε
καί τήν ὑπερασπίσαμε — ἐδῶ καί τόσα πολλά
χρόνια μέ κεντρικό στόχο τό σοσιαλιστικό
ἐπίπεδο — ἔγινε κύριο στοιχεῖο πολλῶν
παρατάξεων καί τῶν ὁριστικῶς δέν προέρχονται
καν ἀπό τήν παραδοσιακή ἑλληνική Ἀριστερά.
~~Ἐμεῖς~~ ὅμως παρουσιαζόμαστε μπροστά στον
ἑλληνικό λαό, σέ μιά κρίσιμη στιγμή,
γιά νά ὑπερασπίσουμε ὅλοι καί τά παρελθόν
μέ ὅλη μας τή δύναμη τή Δημοκρατία
καί τά συμφέροντα τοῦ λαοῦ, καί
ἔχοντας τή βεβαιότητα ὅτι προσφέρουμε
μέ μιά νέα πολιτική σύνθεση μιά
καινούργια προοπτική γιά ὅλο τό λαό καί
ἰδιαίτερα γιά τήν Ἑλληνική Ἀριστερά.

~~Καί ἐδῶ θέλουμε νά δηλώσουμε [illegible] βαθειά~~
~~μέσα ἀπό τό λαό καί τή πράξη [illegible]~~
~~ΕΔΑ, [illegible] ἦταν κυρίως~~
~~[illegible] [illegible]~~

230

Ξεχάσαμε για να πούμε ~~[illegible]~~ καί πάλι θαρραλέα στό λαό ότι τό κύριο πρόβλημά μας δέν είναι ό Σοσιαλισμός, δέν είναι ή κοινωνική επανάσταση, άλλά ή σωτηρία καί επιβίωση τής Δημοκρατίας. Επομένως έχουμε νά ~~διανύσουμε~~ διαγράψουμε ακόμα ένα μακρύ καί δύσκολο δρόμο γεμάτο ~~[illegible]~~ μεγάλα καί επικίνδυνα εμπόδια έως ότου οί αντικειμενικές καί υποκειμενικές συνθήκες θα αρχίσουν νά βάζουν μπροστά μας επιτακτικά τό αίτημα τής κοινωνικής αλλαγής. //

Η σημερινή μετάθεση τού αληθινού προβλήματος είναι τόσο επικίνδυνη ώστε θά μπορούσε κάλλιστα νά είναι έργο τού σκοτεινών δυνάμεων πού θέλουν τό λαό μας αποπροσανατολισμένο καί διασπασμένο για νά μπορούν νά τόν υποτάσσουν στήν πολιτική τους.

// Καί αν τό ~~[illegible]~~ κύριο ~~[illegible]~~ πρόβλημα είναι ή Δημοκρατία τότε διαφορετική θά πρέπει νά είναι ή τακτική τών Δημοκρ. κομμάτων καί ιδιαίτερα τού κομμάτων τής Αριστεράς.

Καί αυτή τή διαφορετική τακτική έρχεται νά αναγνωρίσει ή ΕΔΑ προτείνοντας τή συνεργασία καί συνεννόηση όλων τών δημοκρατικών δυνάμεων τής χώρας γύρω από ένα ~~[illegible]~~ ελάχιστο πρόγραμμα δράσης.

όπως επίσης καί γιά τή μακροχρόνια
~~απο~~ επιδίωξη σέ σοσιαλιστική αλλαγή
διαφορετική θά πρέπει νά είναι ή προτε-
ραιότητα καί οί προσανατολισμοί ώστε
νά δημιουργηθούν σήμερα οί υποκειμενικές
καί αντικειμενικές προϋποθέσεις πού θα
οδηγήσουν στήν αλλαγή.
Καί αυτή τήν αποστολή έρχεται επίσης
νά εκπληρώσει ή ΕΔΑ προτείνοντας
καινούργιες ~~θέσεις~~ αναλύσεις, συνθέσεις
καί προσανατολισμούς ώστε ό σοσιαλισμός
νά παύει νά είναι ένα σύνθημα
χωρίς περιεχόμενο, ~~καί~~ μιά ουτοπία,
~~[illegible]~~ καί δημοκοπικό πυροτέχνημα
καί νά αρχίσει νά γίνεται μιά ζωντανή
πραγματικότητα μέσα στή συνείδηση τού λαού.
Γιά τό σκοπό αυτό χρειάζεται
προπαντός νά διαμορφωθεί ένα πλατύ
λαϊκό σοσιαλιστικό κίνημα πού
θά διαπαιδαγωγεί τό λαό μέ τήν
αυτενέργεια, τήν ενεργοποίηση καί
~~τήν δραστηριότητα δημοκρατικής καί [illegible]~~

232

τήν οὐσιαστική συμμετοχή τοῦ μαζικοῦ
τοῦ στήριξη μιᾶς νέας κοινωνικῆς συνείδησης
πού μονάχα αὐτή μπορεῖ νά ὁραματισθεῖ
σωστά, νά ἐπιβάλει καί νά οἰκοδομήσει
ἕνα νέο τύπο σοσιαλισμό πού νά
ἀντιστοιχεῖ πλήρως σέ ὅλες τίς κατακτήσεις
καί ἀναγκαιότητες τῆς ἐποχῆς μας.
Καί αὐτόν ἐπίσης τό στόχο ἔρχεται νά
ἐπιδιώξει ἡ ΕΔΑ καλώντας τόν ἑλληνικό
λαό καί ἰδιαίτερα τή ἑλληνική νεολαία
νά στρατευθεῖ δημιουργικά σ' αὐτό τό ~~ταλικής~~ ριζικής
μορφῆς ἀνάπτυξης καί δράσης.

Η ΕΔΑ θεωρεῖ νά εἶναι
~~συμβολή~~ συνισταμένη τῆς ἐθνικῆς ἑνότητας
μπροστά στή ζωή [illegible]-
~~[illegible]~~ [illegible] Ἀπομάκρυνση
Σεβασμός γιά τό ~~[illegible]~~ σύνολο τῶν
δημοκρατικῶν δυνάμεων ἀποτρέποντας ~~[illegible]~~
τούς μηχανισμούς τῆς μονίμης Ἐξουσίας.
Καί συμπαράσταση γιά τό συντονισμό
τῶν δυνάμεων τῆς Ἀριστερᾶς γιά τή θετική
προοπτική πορεία τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ στό δρόμο
τῆς σοσιαλιστικῆς ἀλλαγῆς.

Πέρασαν 20 μῆνες ἀπό τήν πτώση τῆς χούντας.Στό διάστημα αὐτό ἔγιναν μεγάλες μεταβολές μέσα στήν πολιτική καί γενικώτερα τήν ἐθνική ζωή τῆς χώρας.Παρά τίς ἀτέλειές της ἡ δημοκρατική νομιμότητα εἶναι μιά πραγματικότητα πού τήν ζεῖ ὁλόκληρος ὁ λαός μας.Γιά πρώτη ἴσως φορά στήν πρόσφατη ἱστορία τῆς χώρας, δέν ὑπάρχουν πολιτικοί κρατούμενοι καί οὐ μόνοι τρόφιμοι τῶν φυλακῶν εἶναι οἱ κοινοί ἐγκληματίες καί τά στελέχη τῆς ἐγκληματικῆς χούντας.Ἐξαφανίστηκε ἡ ἐπίσημη τρομοκρατική δράση τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας.Οἱ κλήσεις στά Τμήματα.Οἱ συνεχεῖς διώξεις καί ἀπειλές τῶν πολιτικῶν γιά τά φρονήματά τους.Ἡ μεσαιωνική ἀτμόσφαιρα τῶν φακέλων.Νομιμοποιήθηκε τό κομμουνιστικό κίνημα. Ὁ τύπος εἶναι ἐλεύθερος.Τό ἴδιο καί οἱ δημόσιες συγκεντρώσεις καί ἐκδηλώσεις.Ἡ αὐτοδιοίκηση βρίσκεται στά χέρια τῶν ἐκλεκτῶν τοῦ λαοῦ.Μέσα καί ἔξω ἀπό τή βουλή ἀναπτύσσεται ἐλεύθερος διάλογος ἀνάμεσα σέ ὅλες τίς παρατάξεις.

Στήν ἐξωτερική πολιτική ἡ ἀλλαγή εἶναι ἀκόμα πιό βαθειά, χάρις στό ἄνοιγμα πρός τά Βαλκάνια καί τήν ἑλληνική πρωτοβουλία γιά μόνιμη βαλκανική συνεργασία.Στό τομέα αὐτό μπορεῖ καί πρέπει νά γίνουν καί ἄλλα βήματα τόσο πρός τήν κατεύθυνση τῶν σοσιαλιστικῶν χωρῶν καί ἰδιαίτερα τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσης,ὅσο καί πρός τήν κατεύθυνση τῶν χωρῶν τοῦ τρίτου κόσμου,ἀρχίζοντας ἀπό τήν ἀναγνώριση τῶν παλαιστινίων πατριωτῶν.

Ἡ σύνδεση μέ τήν ΕΟΚ πέραν ἀπό ὁποιες οἰκονομικές ἐπιπτώσεις πρέπει νά ἰδωθεῖ.Ἐπίσης καί κάτω ἀπό τό πρίσμα τῆς διασφάλησης τῶν μελλοντικῶν δημοκρατικῶν ἐξελίξεων καθώς καί τῆς ἐγγύησης τῆς ἐδαφικῆς μας ἀκεραιότητας.

Στό Κυπριακό πρέπει νά ὑπογραμμιστεῖ ἡ στενή συνεργασία

Στις 20 Μαΐου στο μεσοπέλαγος της Κρήτης η αεροπορία μας κατέρριψε ένα ιταλικό αεροπλάνο.

Η αρχαία Ελλάδα με τους ιστορικούς της θησαυρούς και τα ωραία τοπία της αποτελεί ένα από τα πιο ενδιαφέροντα μουσεία.

Στις 20 Μαΐου στο μεσοπέλαγος της Κρήτης η αεροπορία μας κατέρριψε ένα ιταλικό αεροπλάνο.

Η αρχαία Ελλάδα με τους ιστορικούς της θησαυρούς και τα ωραία τοπία της αποτελεί ένα από τα πιο ενδιαφέροντα μουσεία.

ἀνάμεσα στήν ἑλληνική καί τήν κυπριακή κυβέρνηση,πού ἀποτελεῖ ἐγγύηση γιά τόν ὀρθό χειρισμό αὐτῆς τῆς ἱερῆς ἐθνικῆς μας ὑπόθεσης.Δέν πρέπει ποτέ νά ξεχνᾶμε ὅτι ἡ κληρονομιά πού μᾶς ἄφησε ἡ ἐγκληματική δράση τῆς χούντας εἶναι πάρα πολύ βαρειά.Χάρη στίς μηχανορραφίες τῶν ἀμερικανῶνκαί στήν προδοτική συνεργασία τῶν ὑπηρετῶν τους στή χώρα μας,οἱ τοῦρκοι μιλιταριστές κατέχουν σήμερα μέ τή βία τῶν ὅπλων τά 40 τῆς νήσου.Καί βρίσκονται πάντα σέ θέση ὑπεροχῆς.Παράλληλα μᾶς ἀπειλοῦν στό Αἰγαῖο."Ενας ἐνδεχόμενος πόλεμος μέ τήν Τουρκία δέν μπορεῖ νά ἀποκλεισθεῖ.Ποιές θά εἶναι οἱ συνέπειές του,ὁ καθένας μπορεῖ νά τίς μαντέψει.Ἑπομένως στό σημεῖο αὐτό χρειάζεται ἀταλάντευτη ἐθνική συσπείρωση καί τεράστια προσοχή καί εὐθύνη στούς χειρισμούς.Κάθε ἐπιπολαιότητα,κακός ὑπολογισμός,νευρικότητα,μπορεῖ νά ἔχουν τραγικές ἐπιπτώσεις γιά τό λαό μας.Πιστεύουμε ὅτι σέ θέματα τόσο μεγάλης ἐθνικῆς σημασίας ἐπιβάλεται ἡ ἐθνική ἑνότητα τόσο στή βάση τοῦ λαοῦ ὅσο καί στίς κορυφές.Τόσο ἡ Κυβέρνηση ὅσο καί ἡ Ἀντιπολίτευση θά πρέπει νά κάνουν τά ἀπαραίτητα βήματα ὥστε νά καταλήξουν στή δημιουργία ἑνός Ἐθνικοῦ Συμβουλίου μέ τή συμμετοχή τῶν ἀρχηγῶν τῶν κομμάτων πού ἐκπροσωποῦνται στή Βουλή μέ σκοπό τήν ἐνημέρωση καί τήν συμμετοχή στίς εὐθύνες πού δέν μπορεῖ νά εἶναι μόνο κυβερνητικές.

Στόν τομέα τῆς κοινωνικῆς καί οἰκονομικῆς ζωῆς ἡ ἀνακάλυψη τοῦ πετρελαίου καί γενικώτερα τοῦ ὑπόλοιπου ὑπόγειου πλούτου διανοίγει εὐοίωνες προοπτικές γιά τό οἰκονομικό μέλλον τῆς χώρας. Ἂν ὅμως ἡ ἀνάπτυξη τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας εἶναι βέβαιη,δέν μποροῦμε νά ποῦμε τό ἴδιο καί γιά τό οἰκονομικό μέλλον τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.Γιατί εἶναι τέτοια ἡ διάρθρωση τῶν οἰκονομικῶν σχέσεων καί

σέ τέτοιο βαθμό καί ποιότητα ή παρέμβαση τῶν ξένων μονοπωλειῶν καί πολυεθνικῶν ἑταιρειῶν πού εἶναι σχεδόν βέβαιο ὅτι ἡ οἰκονομική ἀνάπτυξη μπορεῖ νά γίνει σέ βάρος τῶν οἰκονομικῶν συμφερόντων τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ὅμως ἡ διείσδυση τῶν ξένων δέν περιορίζεται στόν οἰκονομικό τομέα.

Σήμερα εἶναι βέβαιο ὅτι οἱ γνωστές ἀμερικανικές ὑπηρεσίες ἐξακολουθοῦν νά παίζουν δραστήριο ρόλο κυρίως μέσα στά οὐσιαστικά Κέντρα ἐξουσίας καί νά κινοῦν καί πάλι τά νήματα.

Τά οὐσιαστική κέντρα ἐξουσίας εἶναι ἡ κυβερνητική παράταξη, τά ἐνημερωτικά μέσα, οἱ μυστικές ὑπηρεσίες, τά Σώματα Ἀσφαλείας, ὁ Κρατικός Μηχανισμός καί κυρίως οἱ Ἔνοπλες Δυνάμεις.

Οἱ ἀμερικανοί εἶχαν μέ ἀνησυχία τίς πολιτικές ἐξελίξεις καί κυρίως τίς δυνατότητες πού διανοίγονταν μπροστά στίς δημοκρατικές δυνάμεις τῆς χώρας.

Ἡ ἀχίλλειος πτέρνα τῆς πολιτικῆς τους ἦταν ἡ διάσπαση τῆς ἄλλοτε συμπαγοῦς Δεξιᾶς καί ἡ ἀπομόνωση τῶν ἀντιδραστικῶν κύκλων.

Ὁ ἐφιάλτης τους θά πρέπει νά ἦταν ἡ συνένωση τοῦ δημοκρατικοῦ τμήματος τῆς Κυβερνητικῆς Παράταξης, μέ τίς ὑπόλοιπες δημοκρατικές δυνάμεις ὥστε νά ἐπιβεβαιωθεῖ ἡ ἀπομόνωση τῆς ἀντιδραστικῆς δεξιᾶς μέ προοπτική τήν τελική της ἐξουδετέρωση ὥστε νά μήν μπορέσει ποτέ πιά νά διαδραματήσει τόν σκοτεινό πρακτορειακό ἀντιλαϊκό καί ἀντεθνικό της ρόλο.

Κύρια μέριμνά τους ὑπῆρξε ἡ ἐπανατοποθέτηση σέ ὅλες τίς

κρίνεται από τη συμπεριφορά του ενάγοντος προς τον εναγόμενο και τη γενικότερη στάση του απέναντι στο γάμο και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτόν. Η εγκατάλειψη μπορεί να θεμελιώσει διαζύγιο, μόνο εφόσον η πράξη αυτή είναι αδικαιολόγητη και η διάρκειά της τέτοια, ώστε να δικαιολογεί την άποψη ότι η συζυγική σχέση έχει διαρρηγνυθεί οριστικά. Η εγκατάλειψη πρέπει να γίνεται με πρόθεση οριστικής διακοπής της συζυγικής συμβίωσης. Η πρόθεση αυτή μπορεί να συνάγεται από τη συμπεριφορά του εναγομένου προς τον ενάγοντα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το γάμο. Δεν αποτελεί λόγο διαζυγίου η εγκατάλειψη, όταν ο εναγόμενος έδωσε στον ενάγοντα σύζυγο σοβαρό λόγο να φύγει από το κοινό σπίτι και να μη γυρίσει πίσω. Τέτοιος λόγος μπορεί να είναι η σκληρή συμπεριφορά του εναγομένου προς τον ενάγοντα ή η διαφθορά του εναγομένου ή η μοιχεία του ενάγοντα με τον εναγόμενο ή η άρνηση του εναγομένου να κάνει σεξουαλικές σχέσεις με τον ενάγοντα για μεγάλο χρονικό διάστημα χωρίς σοβαρό λόγο. Σύμφωνα με το άρθρο 1439 του Αστικού Κώδικα, η εγκατάλειψη μπορεί να θεμελιώσει διαζύγιο, μόνο εφόσον η πράξη αυτή είναι αδικαιολόγητη και η διάρκειά της τέτοια, ώστε να δικαιολογεί την άποψη ότι η συζυγική σχέση έχει διαρρηγνυθεί οριστικά. Η εγκατάλειψη πρέπει να γίνεται με πρόθεση οριστικής διακοπής της συζυγικής συμβίωσης. Η πρόθεση αυτή μπορεί να συνάγεται από τη συμπεριφορά του εναγομένου προς τον ενάγοντα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το γάμο. Δεν αποτελεί λόγο διαζυγίου η εγκατάλειψη, όταν ο εναγόμενος έδωσε στον ενάγοντα σύζυγο σοβαρό λόγο να φύγει από το κοινό σπίτι και να μη γυρίσει πίσω.

θέσεις-κλειδιά ἀνθρώπων ἀφοσιωμένων στήν δομή τῆς ἀμερικανοκρατίας.Ἡ ταύτιση τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ μέ τά "σίγουρα" στελέχη τῆς Νέας Δημοκρατίας.Ἡ βραχυκύκλωση τοῦ κ.Καραμανλῆ καί τῶν στενῶν του συνεργατῶν.Βασική τακτική τους ἦταν ἡ διαίρεση,διάσπαση τῶν δημοκρατικῶν δυνάμεων καί ἡ ἀπομάκρυνση τοῦ ἐνδεχόμενου γιά μιά εὐρύτερη συνεργασία -περιλαμβανομένων καί κυβερνητικῶν δυνάμεων- μέ περιεχόμενο τήν ἄμυνα τοῦ ἔθνους κατά τῆς ξένης ἀπειλῆς καί τήν ὑπεράσπιση καί στερέωση τῆς Δημοκρατίας.

Σήμερα,εἴκοσι μῆνες μετά τήν ἀλλαγή,διαπιστώνουμε μέ μεγάλη ἀνησυχία ὅτι οἱ βασικοί στόχοι τῆς ἀμερικανικῆς πολιτικῆς ἔχουν ἐξυπηρετηθεῖ ἀπό τίς ἐσωτερικές ἐξελίξεις.Ἡ ἀποχουντοποίηση ἀποδείχτηκε φενάκη.Οἱ Ἔνοπλες Δυνάμεις καί τά Σώματα Ἀσφαλείας εἶναι τόσο διαβρωμένα ἀπό τά χουντικά-φιλοαμερικανικά στοιχεῖα ὥστε καί ἄν ἀκόμα ἡ Κυβέρνηση προχωροῦσε σέ βαθειές ἐκκαθαρήσεις,καί πάλι θά ἔμενε ἀνέπαφη ἡ κυρίως δομή πού τόσο χτές ὅσο καί σήμερα ἐξακολουθεῖ νά λειτουργεῖ σάν ἀληθινή ὑπερεξουσία,ὑπερδύναμη καί ὑπερκράτος,καί ἐξακολουθεῖ νά ἀποτελεῖ κίνδυνο.

Ἡ σκοτεινή ὑπερκυβέρνηση πού διαχειρίζεται τήν δυναμική ὑπεροχή τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων ἔχει στά χέρια της τό μεγαλύτερο μερίδιο ἀπό τόν ἐθνικό μας προϋπολογισμό καθώς καί τά ἑλληγγιώδη ποσά τῆς ἀμερικανικῆς "βοήθειας",πού τά διαχειρίζεται ἀνεξέλεγκτα.

Ἀπό τήν πολιτική ἡγεσία μοιράζεται τά μυστικά της μόνο μέ ὑπουργούς τῆς δικῆς της ἐπιλογῆς τοῦ τύπου Γαρουφαλιᾶ,Ἀβέρωφ

καί Γκίκα.

Ἐπομένως αὐτή τή στιγμή ὁ Στρατός ἀποτελεῖ στεγανή περιοχή ἔξω ἀπό τόν ἔλεγχο τῆς Πολιτείας. Καί εἶναι καί πάλι ἐνδεχόμενο νά κινηθεῖ κατά τήν δική του λογική καί θέληση. Ἐκτός καί ἐνάντιον στή θέληση τοῦ λαοῦ μέ σχέσεις καί διασυνδέσεις τόσο μέ τούς ἀντιδραστικούς οἰκονομικούς καί πολιτικούς κύκλους τῆς χώρας καί κυρίως μέ τίς γνωστές ξένες μυστικές ὑπηρεσίες.

Ἐπομένως τό πρόβλημα τῆς ἐξουσίας ὄχι μόνο δέν λύθηκε στή χώρα μας, ἀλλά κάθε μέρα ὀξύνεται καί περισσότερο. Οἱ πολιτικές δυνάμεις δέν ἐπωφελήθηκαν ἀπό τό κλίμα πού κυριαρχοῦσε μετά τήν τραγωδία τῆς Κύπρου οὕτως ὥστε νά χαράξουν μέ ρεαλισμό καί ἀποφασιστικότητα τήν τακτική γιά τήν συντριβή τῆς παράνομης δομῆς μέσα στίς Ἔνοπλες Δυνάμεις καί τά Σώματα Ἀσφαλείας καί τήν ὑπαγωγή τους στόν οὐσιαστικό ἔλεγχο τῆς Πολιτείας, τόσο τῆς Κυβερνητικῆς Παράταξης ὅσο καί τοῦ συνόλου τῶν ἐκλεγμένων ἐκπροσώπων τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Τότε μόνο θά μποροῦσαμε νά ποῦμε ὅτι ἐξασφαλίζεται ἡ δημοκρατική πορεία τῆς χώρας.

Σήμερα ἡ Δημοκρατική νομιμότητα συνδέεται κυρίως μέ τήν παρουσία ἑνός πολιτικοῦ ἀνδρός καί ὁ λαός μας δίκαια βάζει ὅλο καί πιό ἐναγώνια τό ἐρώτημα: τί θά γίνει μετά τόν Καραμανλῆ;

Στό δίλημμα αὐτό, τά κόμματα τῆς Ἀντιπολιτεύσεως φαίνεται ὅτι ἔδωσαν περισσότερη σημασία στήν ἀνάπτυξη τῆς κομματικῆς τους ἐπιρροῆς παρά στήν οὐσιαστική ὑπεράσπιση τῆς Δημοκρατίας. Δέν ἐκμεταλλεύτηκαν τίς βαθειές ἀντιθέσεις πού ὑπάρχουν μέσα

και Σκέφτο».

«Βοήθησέ αμέσως τη Σαββατή ή Σαββατή φυσικά αταλάντ

Και ρώτησε αμέσως αν ήταν καλά η Σαββατή και η μικρούλ

Σαββατή. Η Σαββατή δεν ήταν εκεί. Βρήκε μόνο τη μητέρα της

Σαββατή και τα παιδιά της. Ανέβηκε στο δεύτερο πάτωμα κ

Σαββατή. Η πόρτα ήταν μισάνοιχτη και η Σαββατή καθόταν

Σαββατή και τα παιδιά της. Ανέβηκε στο δεύτερο πάτωμα κ

«Βοήθησέ με να ντυθώ γρήγορα γιατί θέλω να πάω στη Σαββατή

Σαββατή και τα παιδιά της. Ανέβηκε στο δεύτερο πάτωμα κ

Σαββατή. Η πόρτα ήταν μισάνοιχτη και η Σαββατή καθόταν

Σαββατή και τα παιδιά της. Ανέβηκε στο δεύτερο πάτωμα κ

Και ρώτησε αμέσως αν ήταν καλά η Σαββατή και η μικρούλ

Σαββατή. Η Σαββατή δεν ήταν εκεί. Βρήκε μόνο τη μητέρα της

6-

στήν κυβερνητική παράταξη μέ σκοπό νά ἀπομονώσουν τά ἀντι-δραστικά-φιλιβασιλικά καί φιλιχουντικά στοιχεῖα. Νά φέρουν πιό κοντά πρός τίς προοδευτικές δυνάμεις τά δημοκρατικά ἀντιβασιλικά καί ἀντιχουντικά στοιχεῖα.

Ἀντίθετα, ὑπέπεσαν συχνά στό σφάλμα τῆς δημαγωγίας, προβάλοντας ἄκαιρα συνθήματα. Βάζοντας κάτω ἀπό τά πυρά τους συλλήβδην ὁλόκληρη τήν κυβερνητική παράταξη. Μέ ἀποτέλεσμα νά ἀναζωογονοῦνται οἱ πιό μαῦρες δυνάμεις καί νά προβάλουν καί πάλι ἀπειλητικά στόν ὁρίζοντα τῆς πολιτικῆς μας ζωῆς. σκοτεινές προοπτικές. Ὁ ἀντικομμουνισμός σηκώνει καί πάλι τό κεφάλι του. Ἐνῶ ἡ Δεξιά, ἀφοῦ ἀναδιπλώθηκε συνετά ὥστε νά περάσει ἡ μπόρα, τώρα περνᾶ ξανά στήν ἀντεπίθεση.

Τό ἐρώτημα πού μπαίνει μπροστά μας εἶναι: τί ἔχουν νά ἀντιτάξουν οἱ δημοκρατικές δυνάμεις μπροστά σ' αὐτήν τήν ἀπειλητική συσπείρωση τῆς ἀντιδραστικῆς Δεξιᾶς;

Στό διάστημα αὐτό οἱ πιό ζωντανές πολιτικές δυνάμεις κατασπαταλήθηκαν σέ ἄχρηστη δραστηριότητα. Ἀντί ὅλες μαζί νά ἑνωθοῦν καί νά στραφοῦν πρός ἐκεῖνα τά κέντρα ὅπου παίζονταν τό μέλλον τῆς οὐσιαστικῆς ἐξουσίας, ἐξαντλήθηκαν σέ ἀνταγωνιστικούς πολιτικούς ἀγῶνες καί ἰδεολογικές ἀναμετρήσεις.

Χαράζοντας συχνά τήν πολιτική τους ὄχι μέ βάση τά συμφέροντα τοῦ λαοῦ ἀλλά τήν ἐξυπηρέτηση τῆς κομματικῆς σκοπιμότητας. Ἔτσι παιδεύτηκαν πολύτιμες δυνάμεις, ἰδιαίτερα τῆς πρωτοπόρας ἑλληνικῆς νεολαίας, πού οὐσιαστικά αὐτοαπομονώθηκαν μέσα σέ γκέτο ἰδεολογικά, γυρίζοντας τίς πλάτες στό μαζικό

-6-

ερμηνεία της γλώσσας και της ιστορίας της ανθρωπότητας.

Χαθήσεται ολόκληρη η κοινωνική τάξις των ρητόρων και των γραμματικών, οι οποίοι ερμηνεύουν τα ποιήματα. Θέλουσι χαθή και αι τέχναι αι σχετικαί προς τον λόγον, διότι δεν θέλει υπάρχει πλέον ανάγκη ούτε διδασκάλων ούτε μαθητών. Θέλει χαθή η ποίησις, διότι δεν θέλει υπάρχει πλέον ανάγκη να εκφράζωμεν δι' αυτής τα αισθήματα της καρδίας, τα οποία θέλουσι χαθή μετά της καρδίας. Θέλει χαθή η ρητορική, διότι δεν θέλει υπάρχει πλέον ανάγκη να πείθωμεν τους ανθρώπους, οίτινες θέλουσι γνωρίζει την αλήθειαν. Θέλει χαθή η ιστορία, διότι δεν θέλει υπάρχει πλέον ανάγκη να διδασκώμεθα τα γεγονότα του παρελθόντος, τα οποία θέλουσι γνωρισθή εκ της πείρας. Θέλει χαθή η φιλοσοφία, διότι δεν θέλει υπάρχει πλέον ανάγκη να ερμηνεύωμεν τα φαινόμενα της φύσεως, τα οποία θέλουσι γνωρισθή εκ της πείρας. Θέλει χαθή η θεολογία, διότι δεν θέλει υπάρχει πλέον ανάγκη να ερμηνεύωμεν τα θεία, τα οποία θέλουσι γνωρισθή εκ της αποκαλύψεως. Θέλει χαθή η ηθική, διότι δεν θέλει υπάρχει πλέον ανάγκη να διδασκώμεθα τα καθήκοντα, τα οποία θέλουσι γνωρισθή εκ της πείρας. Θέλει χαθή η νομοθεσία, διότι δεν θέλει υπάρχει πλέον ανάγκη να ρυθμίζωμεν τα δικαιώματα και τα καθήκοντα των πολιτών, τα οποία θέλουσι γνωρισθή εκ της πείρας. Θέλει χαθή η πολιτική, διότι δεν θέλει υπάρχει πλέον ανάγκη να διοικώμεθα υπό τοιούτων ή τοιούτων νόμων, τους οποίους θέλουσι γνωρίσει ως ανωφελείς εκ της πείρας. Θέλει χαθή η ιατρική, διότι δεν θέλει υπάρχει πλέον ανάγκη να θεραπεύωμεν τας ασθενείας, τας οποίας θέλουσι γνωρίσει ως ανιάτους εκ της πείρας. Θέλει χαθή η φιλανθρωπία, διότι δεν θέλει υπάρχει πλέον ανάγκη να βοηθώμεν τους πάσχοντας, τους οποίους θέλουσι γνωρίσει ως ανωφελείς εκ της πείρας. Θέλει χαθή η ευσπλαχνία, διότι δεν θέλει υπάρχει πλέον ανάγκη να οικτίρωμεν τους δυστυχούντας, τους οποίους θέλουσι γνωρίσει ως ανωφελείς εκ της πείρας. Θέλει χαθή η ελεημοσύνη, διότι δεν θέλει υπάρχει πλέον ανάγκη να δίδωμεν εις τους πτωχούς, τους οποίους θέλουσι γνωρίσει ως ανωφελείς εκ της πείρας. Θέλει χαθή η ανδρεία, διότι δεν θέλει υπάρχει πλέον ανάγκη να κινδυνεύωμεν, τους οποίους θέλουσι γνωρίσει ως ανωφελείς εκ της πείρας. Θέλει χαθή η ανθρωπότης, διότι δεν θέλει υπάρχει πλέον ανάγκη να ευεργετώμεν τους ανθρώπους, τους οποίους θέλουσι γνωρίσει ως ανωφελείς εκ της πείρας.

κίνημα. Η μεγάλη μάζα τοῦ λαοῦ καί τῆς νεολαίας μας ἔμεινε οὐσιαστικά ἀπ' ἔξω ἀπό τήν ἔντονη κομματική δραστηριότητα τῶν κομμάτων τῆς Ἀριστερᾶς.

Ἔτσι χάθηκε πολύτιμος χρόνος. Καί ἐνῶ ἡ ἀντιδραστική Δεξιά συνεταί καί δραστήρια ἀνασύντασε τίς δυνάμεις της, ἡ Ἀριστερά καί γενικώτερα οἱ δημοκρατικές δυνάμεις δέν ἔκαναν τίποτα ἤ σχεδόν τίποτα γιά νά ἐξοπλίσουν τό λαό μας μέ τό μοναδικό ὅπλο πού διαθέτει, δηλαδή τήν ἑνότητα τοῦ λαοῦ, τήν ὀργάνωση, τήν ὑπεύθυνη ἰδεολογική καί πολιτική ἐνημέρωση, τήν κοινή δράση, τή δημοκρατική συσπείρωση καί ἐπαγρύπνηση.

Ἀπό τήν ἄποψη αὐτή ἀποτελεῖ ἀληθινή τραγωδία γιά τό λαό μας τό γεγονός ὅτι οἱ συνετές καί ὑπεύθυνες πολιτικές δυνάμεις βρέθηκαν χωρίς οὐσιαστική δύναμη, σέ μιά φάση τόσο κρίσιμη καί καθοριστική γιά τό παρόν καί τό μέλλον τοῦ λαοῦ μας.

Ἐμεῖς οἱ ἐδάιτες, ξεπεράστηκαμε ἀπό τήν ὁρμητικότητα καί τόν φανατισμό τῶν χθεσινῶν μας συντρόφων μέσα στήν ΕΔΑ, πού ὁπλισμένοι μέ ἰδεολογικό μένος ὁδηγήθηκαν σέ ἕνα πρωτοφανῆ κομματικό ἀνταγωνισμό πού τούς θέτει καθημερινά ἀντιμέτωπους μέ ἀποτέλεσμα νά μηδενίζεται ἡ πολιτική παρουσία τῆς κομμουνιστικῆς ἀριστερᾶς στή χώρα μας.

Ὁπλισμένοι μέ διαφορετική ἀντίληψη τόσο γιά τήν κριτική θεώρηση τοῦ παρελθόντος ὅσο καί γιά τήν θεωρητική ἀνάλυση τῶν κοινωνικῶν καί ἱστορικῶν φαινομένων ὁδηγηθήκαμε σέ μιά νέα ἀντίληψη γιά τό τί "δέον γενέσθαι" σέ ὅλη τήν κλίμακα τῆς πολιτικῆς σκέψης καί πράξης.

Ὡστόσο ἔπρεπε νά οἰκοδομήσουμε τήν προσέγγιση καί τήν ἑνότητά μας μέσα στά ἐρείπια πού ἄφησε ἡ διάσπαση τοῦ ἑλληνικοῦ κομμουνιστικοῦ κινήματος.

Ἡ ΕΔΑ ἔπρεπε νά συνεχίσει καί νά ἀναγεννηθεῖ. Δέν βάλαμε ὅμως οὔτε βάζουμε σήμερα τό Κόμμα μας στό κέντρο τῆς Γῆς. Ἀποδείξαμε ὅτι τό κύριο μέλημά μας εἶναι τό συμφέρον τοῦ λαοῦ. Διαφωτίσαμε τό λαό λέγοντας παντοῦ καί πάντα θαραλέα τή γνώμη μας. Πολλές φορές ὑποστηρίξαμε θέσεις ἀντιδημοκοπικές πού ἔγιναν ἀντικείμενο ἄγριας κομματικῆς ἐκμετάλλευσης ἀπό ποικίλες πλευρές καί πού ὅμως τελικά δικαιώθηκαν μέσα στή συνείδηση τοῦ λαοῦ μας. Σήμερα πού ἡ ὀργανωτική μας δομή προχώρησε καί πού εἴμαστε ἕτοιμοι νά δώσουμε στό λαό μας τίς προγραμματικές μας ἀρχές, ὁμολογοῦμε καί πάλι ὅτι οἱ δυσκολίες πού ἀντιμετωπίζουμε εἶναι πολλές καί μεγάλες. Ὑπάρχει γύρω μας μιά δοσμένη ἰδεολογική σύγχυση καί προκατάληψη πού καλλιεργεῖται συστηματικά δίχως νά μποροῦμε νά τήν ἀντιμετωπίσουμε μέ τίς ἴδιες δυνατότητες.

Ἐπίσης εἶναι δοσμένο ὅτι ἡ ραχοκοκαλιά τῆς ἰδεολογίας μας -ὅπως τήν καθορίσαμε καί τήν ὑπερασπιστήκαμε- ἐδῶ καί πάρα πολλά χρόνια μέ κεντρικό στόχο τή σοσιαλιστική Ἑλλάδα- ἔγινε κύριο ἔμβλημα πολλῶν παρατάξεων καί πού ὁρισμένες δέν προέρχονται κἄν ἀπό τήν παραδοσιακή ἑλληνική Ἀριστερά. Παρουσιάζόμαστε μπροστά στόν ἑλληνικό λαό, σέ μιά κρίσιμη στιγμή, γιά νά ὑπερασπίσουμε ὅπως καί στό παρελθόν μέ ὅλες μας τίς δυνάμεις τή Δημοκρατία καί τά συμφέροντα τοῦ λαοῦ, καί ἔχοντας τή βεβαιότητα ὅτι προσφέρουμε μέ μιά νέα πολιτική σύλληψη μιά

καινούργια προοπτική γιά ὅλο τό λαό καί ἰδιαίτερα γιά τήν ἑλληνική Ἀριστερά.

Ἐρχόμαστε γιά νά ποῦμε καί πάλι θαραλέα στό λαό ὅτι τό κύριο πρόβλημά μας δέν εἶναι ὁ Σοσιαλισμός, δέν εἶναι ἡ κοινωνική ἐπανάσταση, ἀλλά ἡ σωτήρια καί ἀπιβίωση τῆς Δημοκρατίας. Ἐπομένως ἔχουμε νά διανύσουμε ἀκόμα ἕνα μακρύ καί δύσκολο δρόμο γεμάτο μεγάλα καί ἐπικίνδυνα ἐμπόδια ἕως ὅτου οἱ ἀντικειμενικές καί ὑποκειμενικές συνθῆκες θά ἀρχίσουν νά βάζουν μπροστά μας ἐπιταχτικά τό αἴτημα τῆς κοινωνικῆς ἀλλαγῆς.

Ἡ σημερινή μετάθεση τοῦ ἀληθινοῦ προβλήματος εἶναι τόσο ἐπικίνδυνη ἔστε θά μποροῦσε κάλλιστα νά εἶναι ἔργο τῶν σκοτεινῶν δυνάμεων πού θέλουν τό λαό μας ἀποπορσανατολισμένο καί τεμαχισμένο γιά νά μποροῦν νά τόν ὑποτάσουν στήν πολιτική τους.

Καί ἄν τό κύριο πρόβλημά εἶναι ἡ Δημοκρατία, τότε διαφορετική θά πρέπει νά εἶναι ἡ τακτική τῶν δημοκρατικῶν κομμάτων καί ἰδιαίτερα τῶν κομμάτων τῆς Ἀριστερᾶς.

Καί αὐτή τήν διαφορετική τακτική ἔρχεται νά ἐκπληρώσει ἡ ΕΔΑ προτείνοντας τή συνεργασία καί συσπείρωση ὅλων τῶν δημοκρατικῶν δυνάμεων τῆς χώρας γύρω ἀπό ἕνα ἐλάχιστο πρόγραμμα δράσης.

Ὅπως ἐπίσης καί γιά τή μακροχρόνια ἐπιβίωση τῆς σοσιαλιστικῆς ἀλλαγῆς, διαφορετική θά πρέπει νά εἶναι ἡ προετοιμασία καί οἱ προσανατολισμοί, ἔστε νά δημιουργηθοῦν σίγουρα οἱ ὑποκειμενικές καί ἀντικειμενικές προϋποθέσεις πού θά δδηγή-

-9-

σουν στήν άλλαγή.

Καί αύτή τήν άποστολή έρχεται άπίσης νά έκπληρώσει ή ΕΔΑ,προτείνοντας καινούργιες άναλύσεις,συνθέσεις καί προσανατολισμούς,ώστε ό Σοσιαλισμός νά πάψει νά είναι ένα σύνθημα χωρίς περιεχόμενο,μιά ούτοπία,καί δημοκοπικό πυροτέχνημα καί νά άρχήσει νά γίνεται μιά ζωντανή πραγματικότητα.μέσα στή συνείδηση τού λαού.

Γιά τό σκοπό αύτό χρειάζεται προπαντός νά δημιουργηθεί ένα πλατύ λαϊκό έκπολιτιστικό κίνημα πού θά διαπαιδαγωγεί τό λαό μέ τήν άντενέργεια,τήν ένεργοποίηση καί τήν ούσιαστική συμμετοχή τών μαζών στήν σμίλευση μιάς νέας κοινωνικής συνείδησης πού μονάχα αύτή μπορεί νά δραματισθεί σωστά,νά έπιβάλει καί νά οίκοδομήσει ένα νέου τύπου σοσιαλισμό πού νά άντιστοιχεί πλήρως σέ όλες τίς κατακτήσεις καί άναγκαιότητες τής έποχής μας.

Καί αύτόν άπίσης τό στόχο έρχεται νά έπιδιώξει ή ΕΔΑ καλώντας τόν έλληνικό λαό καί ίδιαίτερα τήν έλληνική νεολαία νά στράφεί δημιουργικά πρός τίς μαζικές μορφές άνάπτυξης καί δράσης.

Ή ΕΔΑ φιλοδοξεί νά είναι στυλοβάτης τής έθνικής ένότητας μπροστά στή ξένη άπειλή.Άκούραστος έργάτης γιά τήν ένότητα τών δημοκρατικών δυνάμεων άπέναντι στούς μηχανισμούς τής μαύρης Έξουσίας.Καί σημαιοφόρος γιά τή συνεργασία τών δυνάμεων τής Άριστεράς γιά τήν θετική προετοιμασία τού έλληνικού λαού στό δρόμο τής σοσιαλιστικής άλλαγής.

Και αρα μια χιονοπλ εδιτεαι χωρις να επιγιδδεται
απο αλλη χιονα.

Τὸν περασμένο Ἰούνιο δώσαμε ~~[illegible]~~ πέντε συναυλίες στὴν Κύπρο. Δύο στὸ στάδιο τῆς Λευκωσίας καὶ ἄλλες τρεῖς στὰ στάδια τῆς Πάφου τῆς Λεμεσοῦ καὶ

Ὀργανωτὴς ἦταν τὸ ΑΚΕΛ, ὅμως σὲ κάθε περιοχὴ ~~[illegible]~~ εἶχαν σχηματι-σθεῖ Ἐπιτροπὲς μὲ ἐπικεφαλῆς τοὺς Μητροπολίτες καὶ τοὺς Δημάρχους καὶ μὲ μέλη ἀντιπροσώπους ἀπὸ ὅλες τὶς παρατάξεις.

Ὅπως εἶπα καὶ στὸν Πρόεδρο Μακάριο, ποὺ τίμησε μὲ τὴν παρουσία του τὴν πρώτη μας ἐμφάνιση, στὴν κυπριακὴ πρωτεύουσα, ~~[illegible]~~ οἱ ~~[illegible]~~ συναυλίες αὐτὲς ἦταν πιὸ πολὺ κι ἀπὸ μουσικὲς ἐκδηλώσεις· ἀληθινὲς λαϊκὲς γιορτές, τῆς ἀγάπης μας [illegible], τῆς [illegible] — «Γι' αὐτὸ κι ἐγώ, πρόσθεσα χαρακτηριστικά, ντύνομαι στὰ μαῦρα, στὴ [illegible]»

~~[illegible]~~

Λίγα μέτρα πιὸ μακριὰ ἀπὸ τὸ στάδιο τῆς ~~[illegible]~~ Λευκωσίας κυμάτιζαν οἱ τουρκικὲς σημαῖες. Μέσα στὸ στάδιο ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ «Ἑλληνικές» ~~[illegible]~~ ὅλες οἱ σημαῖες τῆς Κύπρου καὶ στὰ πάνω [illegible] μιὰ [illegible] [illegible] [illegible] δυὸ τρεῖς κόκκινες σημαῖες. Ὅπως κανεὶς δὲ [illegible], κανεὶς δὲν [illegible] τὸ [illegible]. Τὸ ἴδιο ἔγινε καὶ στὰ ὑπόλοιπα στάδια. Δὲν [illegible] [illegible] μιὰ ἑλληνικὴ σημαία νὰ κυματίζει. [illegible] ὅπου κι ἂν [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ στὰ [illegible] [illegible] νὰ κυματίζει [illegible] πάνω στὸ [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] τὸ [illegible].

 244

θά μπορούσε ίσως κανείς νά απλοποιήσει αυτήν τήν απορία σε καθαρά τυπικής φύσης: «Θέλουμε νά υπογραμμίσουμε τήν κυπριακή απόσταση, [illegible], υπόσταση, ~~[illegible]~~» που έχουν οι πολλοί φίλοι όταν τούς έθετα τό ερώτημα — «Όπως τούς απαντούσα, οί τί θά έβγαινε και ~~[illegible]~~ ~~και η [illegible] παρουσίας~~ υπάρχει ανάγκη τήν μητέρα Ελλάδα τήν αποτύπωση τήν προσωρινής και αποχωριστικής παρουσίας τών Τούρκων;» — Επομένως, κατά τή γνώμη μου, το επιχείρημα αυτό, ότι δηλαδή αρνείται γιά τυπικής πρώτης τών ~~[illegible]~~ εύτεκε — όπότε θά έπρεπε νά ~~[illegible]~~ ψάχνομε νά βρούμε της φύσης της ουσιαστικό.

Νομίζω ότι είναι καιρός νά μιλήσουμε ανοιχτά. Νά πούμε όλη τήν αλήθεια. Όπως εμείς τήν αντιμετωπίζουμε κατά τό διάρκεια της τελευταίας παραμονής μας στό μαρτυρικό νησί.

Και η αλήθεια είναι ότι οι εγκλωβισμένοι στήν κατεχόμενη της γεωγραφίας είναι βαθύτατα πικραμένοι και απογοητευμένοι από μάς. Αυτά τά δύο συναισθήματα είναι, δυστυχώς, καθολικά. Όπως υπάρχει κυρίαρχη στο σε ορισμένους γονείς και τό μίσος γιά μάς...

Μήπως όμως αυτή η πικρία ή απογοήτευση και τό μίσος στρέφεται κατά τού Ιωαννίδη και γενικά κατά τη δικτατορία;

— «Μήπως ~~[illegible]~~ κι εσείς, ο ελληνικός λαός, δεν υπήρξε κι αυτός θύμα σχεδόν της δικτατορίας; τούς ρωτούσα σε όλους τούς τόνους. Όμως αυτοί κουνούσαν αρνητικά το κεφάλι τους. Δέν απαντούσαν. Δεν συμφωνούσαν. Δεν [illegible]

ότι μας θεωρούν όλους τους Έλληνες καλούς και κακούς, θύτες και θύματα, υπεύθυνους και ανεύθυνους, το ίδιο υπεύθυνους για τη μεγάλη της τραγωδία.

Όλα αυτά με είχαν συγκινήσει. Όμως δεν ήξερα αν θα ήταν σωστό κατ' αρχήν να τα πω δημόσια ~~εκεί~~ και ο εχθρός, ο τουρκικός επεκτατισμός, ~~[illegible]~~ θα μπορούσε ίσως να χρησιμοποιήσει σαν όπλο του αυτές τις διακηρύξεις. ~~[illegible]~~ Τώρα βλέπω ότι το κυπριακό ξαναγυρίζει στη σελίδα του αθηναϊκού τύπου. Και διαβάζοντας ~~[illegible]~~ τους σημερινούς τίτλους με τις καυτές δηλώσεις ~~[illegible]~~ ενωτίστηκα σαν αστραπή ~~[illegible]~~ το μυαλό μου και είδα ξαφνικά τη ρίζα του κακού. Και δικαίωσα τους αδελφούς μας στην Κύπρο.

Η ρίζα του κακού είναι το ότι εμείς εδώ οι Έλληνες στην Ελλάδα μεταχειριζόμαστε [συχνά] το κυπριακό πρόβλημα για να ικανοποιήσουμε με τη κομματική μας ανάγκη. Το πρόβλημα της Κύπρου από εθνικό το κάνουμε κομματικό. Όμως θα μου πεις κανείς τι είναι εθνικό και τι είναι κομματικό. Και το κακό-κακό ποιος είναι εκείνος που θα κρίνει για το εθνικό και για το κομματικό. Γι' αυτό το λόγο εξηγώ ότι το εγχείρημα να μιλήσει σήμερα κανείς αντικειμενικά για το κυπριακό.

ساعدني على تحقيق ذلك الحلم الذي راودني منذ
سنوات طويلة، وأن يكون هذا الكتاب الذي أقدمه
اليوم إلى القراء ثمرة من ثمار تلك المساعدة
الكريمة. وإني لأرجو أن أكون قد وفقت في
تحقيق ما كنت أصبو إليه من وضع كتاب يكون
مرجعاً للمشتغلين بالتاريخ، ومصدراً يستقون
منه ما يحتاجون إليه من معلومات عن تاريخ
بلادهم، وأن يكون فاتحة لسلسلة من الكتب
التي تتناول تاريخ كل قطر من أقطار الوطن
العربي الكبير، على نحو ما فعلت في كتابي
عن تاريخ العراق الحديث، وكتابي عن تاريخ
سوريا الحديث، وكتابي عن تاريخ لبنان الحديث،
وكتابي عن تاريخ الأردن الحديث، وكتابي عن
تاريخ فلسطين الحديث، وكتابي عن تاريخ
المملكة العربية السعودية الحديث، وكتابي عن
تاريخ اليمن الحديث، وكتابي عن تاريخ ليبيا
الحديث، وكتابي عن تاريخ تونس الحديث،
وكتابي عن تاريخ الجزائر الحديث، وكتابي عن
تاريخ المغرب الأقصى الحديث، وكتابي عن
تاريخ السودان الحديث، وكتابي عن تاريخ
مصر الحديث، وكتابي عن تاريخ الكويت الحديث،
وكتابي عن تاريخ البحرين الحديث، وكتابي عن
تاريخ قطر الحديث، وكتابي عن تاريخ عمان
الحديث، وكتابي عن تاريخ الإمارات العربية
المتحدة الحديث، وكتابي عن تاريخ موريتانيا
الحديث، وكتابي عن تاريخ الصومال الحديث،
وكتابي عن تاريخ جيبوتي الحديث، وكتابي عن
تاريخ جزر القمر الحديث، وكتابي عن تاريخ
جزر المالديف الحديث، وكتابي عن تاريخ
جزر سيشل الحديث، وكتابي عن تاريخ
جزر موريشيوس الحديث، وكتابي عن تاريخ
جزر مدغشقر الحديث، وكتابي عن تاريخ
جزر الكوموروس الحديث، وكتابي عن تاريخ
جزر ريونيون الحديث، وكتابي عن تاريخ
جزر مايوت الحديث، وكتابي عن تاريخ
جزر سان بيير وميكلون الحديث، وكتابي عن
تاريخ جزر ولاليس وفوتونا الحديث، وكتابي
عن تاريخ جزر توكيلاو الحديث، وكتابي عن
تاريخ جزر نيوزيلندا الحديث، وكتابي عن
تاريخ جزر أستراليا الحديث، وكتابي عن
تاريخ جزر بابوا غينيا الجديدة الحديث،
وكتابي عن تاريخ جزر فيجي الحديث، وكتابي
عن تاريخ جزر تونغا الحديث، وكتابي عن
تاريخ جزر ساموا الحديث، وكتابي عن تاريخ
جزر كيريباتي الحديث، وكتابي عن تاريخ
جزر توفالو الحديث، وكتابي عن تاريخ
جزر ناورو الحديث، وكتابي عن تاريخ
جزر جزر مارشال الحديث، وكتابي عن
تاريخ جزر ميكرونيزيا الحديث، وكتابي عن
تاريخ جزر بالاو الحديث، وكتابي عن تاريخ
جزر جزر مارشال الحديث، وكتابي عن
تاريخ جزر ميكرونيزيا الحديث، وكتابي عن
تاريخ جزر بالاو الحديث، وكتابي عن تاريخ

Δ

Εἶναι πάρα πολύ δύσκολο.
Θυμᾶμαι τό 1945. Τότε πού ἡ Ἑλλάδα εἶχε κοπεῖ σέ δύο κομμάτια. Τοῦ κομμουνισμοῦ καί τῆς ἐθνικοφροσύνης. Ἐμεῖς, οἱ ἀριστεροί, φωνάζαμε: ΕΝΩΣΗ καί ἡ αὐτονομία τῆς ἐθνικοφροσύνης μᾶς τσάκιζε τό μυαλό. Γιατί; Γιατί ἡ Ἀγγλία ἦταν ὁ μεγάλος προστάτης τοῦ ἀντικομμουνισμοῦ και ἡ Ἀγγλία ἤθελε γιά τόν ἑαυτό της τήν Κύπρο. Ἐμεῖς πάλι θέλαμε νά κάνουμε κακό στήν Ἀγγλία. Καί ἡ Κύπρος μᾶς χρησίμευε γιά νά κολλήσουμε στό τοῖχο τῆς λογικῆς μας ἀντίπαλο. ~~[illegible]~~ ἔτσι μείναμε ἀντικειμενικά ἡ Ἀριστερά στό θέμα τῆς Κύπρου ~~[illegible]~~ εἶχε θέση ἐθνική (ΕΝΩΣΗ) ἐνῶ ἡ Ἐθνικόφρων θέση ἀντεθνική (ὑποταγή στήν Ἀγγλία).
Ἀπό τότε τό κυπριακό ἔγινε βασικό πρόβλημα τῆς ἐσωτερικῆς μας πολιτικῆς. Καί ὅπως γίνεται συνήθως στίς περιπτώσεις μεγάλου φανατισμοῦ μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι ἡ ἔννοια Κύπρος μέσα στήν Ἑλλάδα ἄρχισε νά λειτουργεῖ ὄχι μόνο ἐντός τῆς ~~[illegible]~~ πραγματικῆς Κύπρου καί τῶν Κυπρίων ἀλλά καί ἐναντίον τῆς Κύπρου καί τῶν Κυπρίων!
Ἡ Κύπρος ἔγινε ~~[illegible]~~ ἕνα σύμβολο καί ἕνα σύνθημα πού ὁ καθένας τό χρησιμοποιοῦσε ἀνάλογα μέ τή πολιτική του ἀνάγκη καί φυσικά χωρίς νά τοῦ ἔρθει ποτέ στό μυαλό νά ρωτήσει: «Ἄραγε οἱ Κύπριοι συμφωνοῦν μαζί μου;»
Φυσικά οἱ Κύπριοι δέν μποροῦσαν ἀκόμα νά μᾶς βλέπουν σάν θεούς. Μιά φούχτα αὐθεντικοί στήν

Dear Mr. Miller,

I am sorry to have kept you waiting so long for a reply. I have been very busy with my work and have had little time for correspondence. I am glad to hear that you are well and that your family is also well. I am sending you a few photographs of my recent work which I hope you will find interesting. Please let me know what you think of them.

With best wishes,

Yours sincerely,

[illegible]

μανδύα του θηρίου πρόσθεσαν στην μητέρα. Έκλαψε
με ελπίδα και πίστη. Όμως η μητέρα έκλαψε
εμπιστευμένη στο βάθος αυτή τη κατάσταση και φρόντισε
να μεταφέρει στο μεγάλο νησί όλα τα μικρόβια
του Ελληνικού σπαραγμού που τόσα δεινά είχαν
ήδη επιφέρει στη χώρα μας. Αντί να βοηθήσουμε
την Κυπριακή Κυβέρνηση να δημιουργήσει έναν καθαρά εθνικό
Κυπριακό στρατό, οι κυβερνήσεις της Αθήνας
έβαλαν στόχο τους τη δημιουργία κομμα-
τικού στρατού της άκρας δεξιάς. Δηλαδή στρατού
και αστυνομίας με δικτατορική, φασιστική αντίληψη
που θα υπάκουε τυφλά όχι στην νόμιμη κυβέρνηση
της χώρας αλλά στις σκοτεινές παρασκηνιακές κλίκες
της Αθήνας. Αυτή είναι η μόνη "βοήθεια" που προσφέραμε
στην Κύπρο. Και που η γνήσια της συνέπεια ήταν
τα γεγονότα του παρασκηνιακού Ιουλίου. Δηλαδή το
καρκίνωμα που εδώ και 15 και πλέον χρόνια
μεταφυτέψαμε πάνω στο κορμί της Κύπρου
θέλησε να καταβροχθίσει και
τα τελευταία απομεινάρια από τη γνήσια κυπριακή
κυβερνητική και λαϊκή δημοκρατικότητα.
Με αποτέλεσμα την εισβολή των Τούρκων και
την κατοχή του 40% του νησιού μαζί
με τις 200.000 πρόσφυγες.

θα μου πείτε: Μα αυτό είναι έργο του συστήματος δικτατόρων και της Δικτατορίας. Λάθος. Από το 1963 ως το 1967 κυβέρνησε η Ένωση Κέντρου. Μήπως στο διάστημα ~~αυτό~~ αυτών των τεσσάρων χρόνων έγινε καμμιά σοβαρή προσπάθεια, ώστε να χτυπηθεί ευθύς η προσπάθεια της φασιστικοποίησης των κυπριακών μαχητικών από μέρους της ελληνικής στρατιωτικής ηγεσίας;

Όταν στα 1964 οι Τούρκοι έριξαν βόμβες ναπάλμ στη βορειοδυτική Κύπρο ήμουν ο μοναδικός έλληνας βουλευτής που πήγε αμέσως στον τόπο της καταστροφής για να οικοδομηθεί η συμπαράσταση της Ελλάδας. Θυμάμαι τον Μακάριο να μου λέει ~~...~~ «τι πάθος κι εζήτησα από τον πρωθυπουργό ~~...~~ κ. Παπανδρέου να μας στείλει έναν μικρό στρατό μόνον και μόνον για λόγους ψυχολογικούς και κείνος μου απάντησε ότι τα κλειδιά των κανονιών τα έχουν οι Αμερικανοί...»

Όπως ~~...~~ έπειτα από την εγκατάλειψη στα χέρια του φασιστικού κύκλου της κυπριακής ~~...~~ ασφάλειας και αμύνης τι άλλο προσφέραμε στους αδελφούς μας Κυπρίους; Ακόμα και σήμερα που νέοι Έλληνες από όλον τον κόσμο πηγαίνουν στην Κύπρο να βοηθήσουν έμπρακτα ~~της ...~~ τους πρόσφυγες

ή έλλειψη νομικής απαγόρευσης. όπως

αντιδράσεων χθές καί [illegible] καί σήμερα από τήν Κυβέρνηση καί ουσιαστική βοήθεια οί επιστήμονες, οί διανοούμενοι, οί καλλιτέχνες, αλλά καί οί παραγωγικές τάξεις καί γυναίκες καί οί κτηματοκράτες!

Εδώ ή Κυπριακή προπαγάνδα αξιώνει να βγάλει καί ό Τύπος καί ή Κυβέρνηση έδωσαν γενικά υπέρ της Κυπριακής άποψης, έτσι αποκαλούμενοι. Επρότεινα στόν Πρωθυπουργό Καραμανλή νά σχηματίσει Κυπριακό "Ειδικό Πρεσβευτή" μέ γνωστές διεθνείς προσωπικότητες τού Τύπου μας πού μπορούν σε έργο εθνικό θα διασπείρουν έξω στίς χώρες για νά ενημερώσουν τό παγκόσμιο κοινή γνώμη. όπως ή πρόταση μου δέν έγινε δεκτή. Θέλω νά πω μ' αυτό ότι υπάρχει γενική υποτίμηση τού κινδύνου όπως υπάρχει ή άποψη ότι τό Κυπριακό είναι υπόθεση κυβερνήσεων μηχανισμών. Η δική μου άποψη είναι ότι τό Κυπριακό είναι, πρέπει νά είναι, και πρέπει να γίνει υπόθεση όλου τού λαού.

καί φτάνουμε στή σημερινή κατάσταση. Ποιά εἶναι τά δεδομένα τοῦ προβλήματος;

1) Οἱ τοῦρκοι κατέχουν τό 40% τοῦ ἐδάφους

2) ὁ τουρκικός στρατός πού κατέχει μέρος Κύπρου ἔχει συντριπτική ὑπεροχή. Ἡ δέ τουρκική αεροπορία μονοπωλεῖ τόν ἐναέριο χῶρο.

3) Οἱ τουρκικές βάσεις ἀνεφοδιασμοῦ εἶναι κοντά στο νησί

4) ὁ ἐκτουρκισμός τῶν κατεχομένων περιοχῶν γίνεται μέ μεθοδικότητα, αποφασιστικότητα καί μεγάλη ταχύτητα. Πού σημαίνει ὅτι καθε μέρα πού περνάει παγιοποιεῖται τό status quo. Μέ ἄλλα λόγια ὁ χρόνος ἐργάζεται ὑπέρ τῶν τούρκων.

5) ὁ Κυπριακός στρατός (μαζί μέ τήν γενναιότητα τῶν ἑλληνοκυπρίων) δέν εἶναι ἱκανός νά ἀντιταχθεῖ σοβαρά στήν συντριπτική στρατιωτική ὑπεροχή τῶν τούρκων.

6) Ἡ Ἑλλάδα βρίσκεται μακρυά. Ἐπομένως ἡ στρατιωτική βοήθεια γίνεται προβληματική, ἄν ὄχι ἀδύνατη.

7) Ἡ Κυπριακή οἰκονομία καταρρέει γιατί τό μεγαλύτερο τμήμα τῆς νήσου κατέχεται ἀπό τούς Τούρκους καί γιατί θά ἀρχίσει νά συντηρεῖ τούς [illegible] διευρυμένους

8) Οἱ Τοῦρκοι συνεχίζουν ~~[illegible]~~ ἐπαινῶ οἱ γνῶσες διεθνεῖς
[illegible] πού ἔδειξαν καί δείχνουν ὅτι βοηθοῦν μιά
[illegible] καί [illegible] διευθετήσεις τοῦς ἀπό τό ὕψιλο ~~[illegible]~~ ὑποστακτικοῦ καί
τους - Ἐνῶ οἱ δικοί μας φίλοι [illegible] ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ εὐχές
ἀνώδυνες -

Μπροστά σ' αὐτή τή κατάσταση στό ἐρώτημα μερικῶν
θά αἰσθανόμουνα ντροπή νά πῶ : "αὐτό πρέπει
νά γίνει κι' αὐτό δέν πρέπει νά γίνει ~~[illegible]~~ στή Κύπρο."
~~[illegible]~~ Γιατί μετά ἀπό ὅσα ἔγιναν - καί βασικά μέ αἰτίες
μας - νομίζω ὅτι δέν ἔχω τό δικαίωμα νά τό πῶ
Ἐκεῖ... Ἐκεῖ καί ἐδῶ ξέρουμε οἱ γνώμες μου προστίθεται
καί κάτι ἄλλο : ~~[illegible]~~ Τή δική μου συμβολή στό
[illegible] νά θά γινόταν ἤ δέ θά γινόταν αὐτό πού
θέλω ἤ δέν θέλω νά γίνει. Λ.χ. Ἄν ἔλεγα «Δέν
θέλω τή διχοτόμηση» (ἀπό ἱεραρχικά [illegible]
ὑπάρχει καί ὅσο περισσότερο ὁ καιρός [illegible]
καί [illegible] ὅλο καί πιό πολύ) θά ἔπρεπε
τότε νά προσθέσω : « Ὅμως σέ περίπτωση πού
συνεχιστεῖ ἡ σημερινή κατάσταση ἤ ἐπιχειρηθεῖ
ἡ νομιμοποίησή της μέ διεθνῆ [illegible] τότε
ἐγώ (ἡ [illegible]) θά ἀντιταχθῶ μ' αὐτό καί
μ' αὐτό τό τρόπο, λ.χ. θά κάνω γενική
Ἐπιστράτευση καί θά [illegible] τί θέλω στό
[illegible] θά στείλω [illegible] ἑλληνικό ἐθνοφρουρά στή Κύπρο

όλη μου ή αισιοδοξία θα επιβεβαιωθεί για την
Κύπρο. Ὁ βραχὺς ὁ ἐξωτικὸς λαὸς σὰν ἕνας
ἄνθρωπος θὰ σηκωθεῖ νὰ παλέψῃ σ' ἕνα ἀγώνα
ζωῆς ἢ θανάτου."

"Ἄς προετοιμάσουν λοιπὸν τὸ ἐξωτικὸ λαό γι' αὐτούς
οἱ ξένοι οἱ πολιτικοὶ ἡγέτες καὶ μετὰ ἂς βροῦν
νὰ βάλουν ὅρους γιὰ τὸ Κυπριακό.
Γιατί ὅσο απειλούνται πού δέν ἐλπίζει νὰ
ὑπάρξει τό, αὐτό ἀκόμη δέος — ἡ ἐξωτική δυναμική
παρουσία — τότε πιέζονται τὰ φτωχά, ἐπικίνδυνα
καὶ ἀνεπίτρεπτη διχοτόμηση. Καὶ φυσικά τότε
θα αρχίσει νά συνεχίσουμε σοβαρά καὶ ὑπεύθυνα
ὅλα πέραν ἀπό τη διεθνή διατύπωση μεγάλων ἀρχῶν
ὑπάρξεις τὸ καθημερινὸ δράμα τοῦ Κυπριακοῦ
ἀπ' ὅπου θὰ ἀρχίσει νά λυθεῖ — ἔτσι γίνεται πιό
γρήγορα μιὰς καὶ ὅλους ἔλειψε ὁ χρόνος δηλαδή
για τὴ Τούρκους. Ἑπομένως θὰ αρχίσει νά προσγειωθοῦμε
στά πραγματικά στοιχεία καὶ νά διαπραγματευθοῦμε
βάζοντας πάνω στό τραπέζι
ὅλα μας τά πραγματικά αὐτός καὶ συνεχίζοντας
τὶς λύσεις τόσο μακριά ἔτσι νά ἀνταποκρίνονται
στα σημερινά ἀντικειμενικά δεδομένα καὶ
ὄχι σέ φανταστικές καὶ ἀνύπαρκτες καταστάσεις καὶ αρπακτικό
πού δέν ξέχασε πιά κανένας.
τῆς Τούρκους...

-11-

Προϋπόθεση για τη δυναμική παρουσία της Ελλάδας ώστε να βυθίσει έργα από θέση ισχύος είναι η ύπαρξη συμπαγούς και μαχητικής εθνικής ενότητας. Μόνο ο ενωμένος στη βάση και στην ~~κορυφή~~ κορυφή εθνικός λαός είναι δυνατόν να αντιμετωπίσει σοβαρά και υπεύθυνα τα μεγάλα και δύσκολα εθνικά προβλήματα.

Και όμως που επιτίθενται ακριβώς οι πολιτικοί που διακηρύσσουν ότι θέλουν να ξεχωρίζουν οι δημοκρατικοί [illegible] τα ίδια στοιχεία προσπαθούν να διαιρέσουν το ενωτικό μέτωπο του λαού. Χτυπούν με λύσσα την Κυβέρνηση και το 54% που αυτή εκπροσωπεί χωρίς να μετρούν και έχουν παραλείψει [illegible] την ενότητα του υπόλοιπου 46%... όλα για να γίνουν της [illegible]. Αυτή είναι η τακτική.

Πώς θέλετε λοιπόν να πιστέψω ότι υπάρχει πρόγραμμα ενδιαφέροντος για την Κύπρο;

Και πώς θέλετε οι αδελφοί μας Κύπριοι να μη πιστεύουν ότι και πάλι η όλη υπόθεση της δεν γίνεται εκμεταλλεύσιμη στα χέρια των στενά ενδοελληνικών κομματικών συμφερόντων και υπολογισμών;

Ἀγαπητή Αὐγή,

Εἶμαι ὑποχρεωμένος νά ἀπαντήσω στόν κ.Φιλίνη,γιά τρεῖς λόγους:

Πρῶτον Γιατί παραποιεῖ τά ἴδια τά γραπτά μου (Βλ.Νέα 2-1-1976).

Δεύτερον Γιατί δέν ἅπαντᾶ εὐθέως στά ἐρωτήματα πού μέ σαφήνεια θέτω στό ἴδιο ἄρθρο.

Τρίτον Γιατί ὅπως φαίνεται,δέν θυμᾶται καλά τά γεγονότα.

Πάντως θεωρῶ σάν θετικό τό γεγονός ὅτι γιά πρώτη φορά παίρνω ἀπάντηση (ἔστω καί μ'αὐτόν τόν τρόπο) στά ἐρωτήματα πού δέν σταμάτησα νά θέτω δημόσια ἐδῶ καί πολλά χρόνια.Καί νομίζω ὅτι θά ἦταν ὀφέλημο γιά τό Κίνημα καί γιά τό Λαό μας ἄν ἀποφάσιζαν νά μιλήσουν ὅσοι πῆραν μέρος σέ γεγονότα,ἀποφάσεις καί ἐνέργειες πού τελικά ἔβαλαν τή σφραγίδα τους στή διαμόρφωση τῆς ἱδέας τῆς ἱστορίας μας.

Ἀπαντῶ σημεῖο πρός σημεῖο στό ἄρθρο τοῦ κ.Φιλίνη:

1)Θέμα Γραμματέα: Τήν ἐποχή τοῦ πραξικοπήματος _ αὐτά τά γράφω γιά τούς νεώτερους_ ἤμουν Πρόεδρος τῆς ΔΝΛ,μέλος τῆς ΕΕ τῆς ΕΔΑ,καί βουλευτής.Τό Πάσχα τοῦ 67 συναντήθηκα μέ στελέχη τῆς ΔΝΛ καί τόν ἐδαίτης δημοσιογράφο Γιῶργο Βότση.Ἀποφασίσαμε τήν ἵδρυση τοῦ Πατριωτικοῦ Μετώπου.Στόν καταμερισμό δουλειᾶς, οἱ φίλοι πού συμμετεῖχαν στήν Ἐπιτροπή μοῦ ἀνέθεσαν τόν "συντονισμό τῆς δουλειᾶς".Ὅταν ὕστερα ἀπό λίγες μέρες συνάντησα τόν Φιλίνη στό σπίτι τοῦ Λελούδα,τόν κατατόπισα σχετικά μέ τήν ἀπόφασή μας καί μέ τόν καταμερισμό τῆς δουλειᾶς.Μέ πρόταση δική του ἀποφασίσαμε ἐγώ μέν νά μήν βγαίνω ποτέ ἀπό τό σπίτι,

Адмирал Адуард,

Вчера получил ваше письмо от 25-го сентября, в котором вы сообщаете, что Ваше Величество Король Георг V пожаловал мне звание Рыцаря Большого Креста Ордена Бани. Я глубоко тронут этой высокой честью, которую Его Величество оказал мне, и прошу вас передать мою искреннюю благодарность Его Величеству.

Примите Ваше Превосходительство, уверения в моем глубоком уважении.

Ваш покорный слуга,

Уинстон Черчилль

1)Вице Адмирал Роджер Кейс Кейес Джон Янтон Брокхаузен _ начал
свою карьеру в качестве офицера Королевского Флота. Участвовал в
Англо-Бурской войне. Во время Первой Мировой войны был начальником
штаба Дуврского Патруля, командовал Зебрюггской операцией. Был
членом Парламента. Умер в 1938 году.

άλλά νά "κρατῶ τή δουλειά" (ἔκφραση τοῦ Κώστα), ἐκεῖνος δέ θά ἔμενε συνεχῶς μαζί μου καί θά ἔκανε κάθε τόσο ἐξόδους 2-3 ἡμερῶν γιά νά συναντᾶ τά μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς. Δουλέψαμε μ'αὐτόν τόν τρόπο συντροφικά-ἀδελφικά χωρίς ποτέ νά διαφωνήσουμε καί χωρίς ποτέ νά συζητήσουμε ποιός εἶναι ποιός. Εἴμαστε μιά ὁμάδα ἐργασίας. Ζοῦσαμε μέσα στήν ἔξαρση πού μᾶς ἔδινε ὁ κίνδυνος ἀλλά καί οἱ πρῶτες μας ἐπιτυχίες. Καί εἴχαμε πάρα πολλές ἐγνοιες _οἱ παράνομοι καταλαβαίνουν καλλίτερα_ ἀπό χίλια δυό προβλήματα. Ὅμως στά οὐσιαστικά ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ _ ΟΡΓΑΝΩΣΗ _ ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ _ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ, εἴμαστε πάντα ἀπολύτως σύμφωνοι.

Ὅταν ἀργότερα ὁ Φιλίνης πῆρε ἐπαφή καί μέ τά στελέχη τῆς τότε κομματικῆς ἡγεσίας (Δρακόπουλο, Μπριλλάκη, Καρᾶ, Μπενᾶ) δέν προέκυψε θέμα ἀνακατατάξεων. Ἀνέλαβαν κι'αὐτοί οἱ φίλοι διάφορους τομεῖς δουλειᾶς. Πάντως μέσα στό μυαλό μας ἡ Ἐπιτροπή τοῦ Πάσχα λειτουργοῦσε σάν τό ἀνώτατο καθοδηγητικό ὄργανο ἐκείνης τῆς ἐποχῆς. Ἕνα ὄργανο πού δέν τό εἶχε διορήσει κανείς ἀλλά πού ἀνέλαβε μόνο του ἱστορικές εὐθύνες. Πού νομιμοποιήθηκε σάν τέτοιο μέσα στήν πράξη. Καί φτάνουμε τέλη Ἰουλίου τοῦ 67 στή Φιλοθέη. Τήν πρωτοβουλία γιά τήν συνάντηση τήν ἔχουν οἱ φίλοι Δρακόπουλος ὁ Μπριλλάκης. Ποιός εἶχε ἐκείνη τή στιγμή τήν "εὐθύνη τοῦ συντονισμοῦ"; Εἶχε μήπως κανείς καταργήσει τήν Ἐπιτροπή τοῦ Πάσχα; Καί γιατί νά τήν καταργήσει; Καί ποιός μποροῦσε νά τήν καταργήσει; Ἑπομένως, στή Φιλοθέη, τόσο ἐγώ ὅσο καί ὁ Φιλίνης εἴμαστε πάντα ὑπό ἐκπρόσωπει τῆς ἐξωτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΠΜ, καί ἴσχυε φυσικά πάντα

γιά μένα ὁ ρόλος ποὺ μοῦ εἶχαν ἀναθέσει τά μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς καί που ὡς τότε εἶχε σεχτεῖ ὁ Φιλίνης.

Ὁ Δρανδούλος καί ὁ Μπριλλάκης ἦταν οἱ φίλοι μέ τή μεγαλύτερη πείρα καί εἶναι γνωστό ὅτι εἶχαν συγκεκριμένη κομματική εὐθύνη. Ὅμως σχετικά μ' αὐτό τό τελευταῖο, ἡ ἰδρυτική Ἐπιτροπή τοῦ ΚΜ εἶχε τύχει ἀπόσαση ὅτι τώς τά τότε κομματική ἱεραρχία οὐδέν ἴσχυε πιά γιά μᾶς, ὀφειλόμενου ὅτι κατά τήν γνώμη μας ὅλα τά ὑπεύθυνα κομματικά στελέχη "εἶχαν βουλιάξει". Ὁ τε γιατί ἔγινε ἡ Φιλοθέη; Ἡ Φιλοθέη τελικά ἀποδείχτηκε ὅτι ἦταν ἕνα δημιούργημα τοῦ κομματικοῦ μηχανισμοῦ πού ξαναμπῆκε σέ κανονική λειτουργία καί πού ἀφοῦ ἔβαλε κάτω ἀπό τόν ἔλεγχό του τίς ὀργανώσεις, ἀποφάσισε νά ἀντιμετωπίσει τήν περίπτωση τῆς Ἐπιτροπῆς καί τή δική μου ἀπό θέση ἰσχύος.

Πράγματι, σέ μιά στιγμή τῆς συνεδρίασης ὁ Ἀντώνης Μπριλλάκης ἔφερε τό θέμα τῆς ἀναδιάρθρωσης τοῦ ἡγετικοῦ πυρῆνα. Ἐπρότεινε τό νέο ὄργανο τοῦ ΠΜ νά εἴμαστε ἐμεῖς οἱ τέσσερεις, γιατί "οἱ Λαμπράκηδες εἶναι ἀκόμα ἀπειροι...", νά ἔχει ἐπικεφαλῆς τόν Μπάμπη μέ δεύτερο Γραμματέα τόν ὑποφαινόμενο, μέ τόν Φιλίνη ὑπεύθυνο τῶν ὀργανώσεων καί τόν ἴδιον (τόν Μπριλλάκη) ὑπεύθυνο τοῦ μετώπου (ἀπό τά πάνω). Δέν εἶπα τίποτα.

Τό βράδυ ὁ Μπάμπης καί ὁ Ἀντώνης πῆγαν στό σαλόνι. Ἐμεῖς μέ τόν Κώστα μείναμε στό δωμάτιο τοῦ κήπου. Πιάσαμε συζήτηση. Ὁ Φιλίνης φαινόταν καί ὁ ἴδιος νά ἀπορεῖ γιά τήν πρόταση Μπριλλάκη πού καταργοῦσε τήν ἰδρυτική Ἐπιτροπή. Μοῦ εἶπε ὅτι δυστυχῶς δέν θά μποροῦσε νά μείνει γι' νά παλαίψουμε μαζί, γιατί εἶχε ραντεβού, καί μέ συμβούλεψε νά ἐξηγηθῶ καθαρά μέ τούς συντρόφους.

δοπε."

βαλεβεη,και θε ωπθοφγεφε αε βεμλαφω κεαφθη θε ζοσε σαλβφ-
φεη αφ ηυδοφοφε αφ θεζηαε Αγ, αφ ναγαεφοπθε θαε(,λγαεζ ελχε
γεκα ποφ κεζαδλφφε ληα γφθαζηγ ,Μαζβουζ. ηοφ ειηε ζαι ρναλχλα-
ζφ ηα Κφαλα θεζαπθε ολφ φηεγζηε ποφ κλωοη.πεγεαπθε οαβζαπθε.
,ο φηγζηαζ ζλνλαεαη και ο γφηοβ αφ ζωοβεζ ληα κλωοη Wιθγ-

ζφ θθεφη ο ωιεφηιλ ζλνλαεαη ,Ναγαμλ ολφ αανγαη.,θηεζβ
ηυεφβηαο ποφ ωεαηωοη (ηιλε αφ ιεαμ).πεα ειηα ιζωοτα.
φηγζηαζ ηυεφβηαο ολα φδλαμφεεμα και ηα ιγεηοα (ηα Wιθγγεκε)
ζλνλαφ ηα Μιεφιλη θε γεεηεδο Ιβεηθαεζα ηα ηυοζαγαφβηεαο'θε ηα

,Εωδφεζεηα φα λεο φδλαμα ποφ ΙΜ αε ειηαεαε ζηεβζ οζ γεοοεβεζ'
λγαεζ "οζ Ναηωδφκλβεζ ειαεγ φκφηα αωεγβογ...",αε εχεγ ειηκε-
γεκα ζλνλαφ εδεβε φε θεηα ληα ηαηωδφεβθαοωζ ποφ μλεζγκοφ ηωβλαφ.
ηθφλλγαεζ,θε θηφ αγζλβ ληα αηαεφδιεαωζ ο ,Ναγαμλ Wιθγ-
γα εγεχλφ ζαε ζε φδλαμφοεγζ,ηυοφφεαγαε αφ ηαγζηεμωεγαεγ
ζεδδιεωαο ηα θεγ ηαγ ζλνλαφ ηοη φγκ φεφα ειηκε γεκα ζλνλαφ
ηυδλαφ εφβε φε θεηα ληα μλεζγκοφ ποφ μλεζγκοφ ηωβλαφ.
,Εωδφεζεηα φα λεο φδλαμα ΙΜ αε ειηαεαε ζηεβζ οζ γεοοεβεζ'
λγαεζ "οζ Ναηωδφκλβεζ ειαεγ φκφηα αωεγβογ...",αε εχεγ ειηκε-
ηθφλλγαεζ,θε θηφ αγζλβ ληα αηαεφδιεαωζ ο ,Ναγαμλ Wιθγ-
ζφ θθεφη ο ωιεφηιλ ζλνλαεαη ,Ναγαμλ ολφ αανγαη.,θηεζβ
ηυεφβηαο ποφ μλεζγκοφ ηωβλαφ.

Τώρα φαίνεται καθαρά ὁ ρόλος πού ἔπαιξε τότε ὁ φιλίνης. Γιατί ἕνα διάστημα ἦταν μαζί μέ τήν Ἐπιτροπή. Ὅταν ἀργότερα βγῆκαν στήν ἐπιφάνεια οἱ κομματικοί, τούς βοήθησε νά πάρουν στά χέρια τους τίς ὀργανώσεις. Δεχόταν ὅμως πάντα τό ρόλο καί τήν εὐθύνη τῆς Ἐπιτροπῆς. Σέ κάποιο σημεῖο _ στή φιλοθέη; πρίν; μετά; _ ὁ φιλίνης ἔκανε τήν ἐπιλογή του: πῆγε μέ τούς κομματικούς. Ἡ μέρη πού εἶχε ξεκινήσει ἡ Ἐπιτροπή εἶχε χαθεῖ. Κύριος ὑπεύθυνος ἤμουν ἐγώ. Γιατί ἐμπιστεύτηκα πολύ. Νομίζω ὅτι αὐτή πρέπει νά εἶναι καί ἡ γνώμη τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς Μανολάκου, Μίσιου, Βότση, Μπανούση, Δεντάκη καί ἄλλων.

Πάντως δηλώνω κατηγορηματικά ὅτι μ' τόν φιλίνη δέν συζήτησα ποτέ γιά τό θέμα τοῦ Γραμματέα. Τήν ἐποχή ἐκείνη δέν εἴχαμε ἀνάγκη ἀπό τίτλους. Καί εἶναι ἄστεῖο νά μιλάει κανείς γιά τέτοιες ἀλοδοξίες, ὅταν ἡ μοναδική φιλοδοξία πού μπορούσαμε νά ἔχουμε ἦταν νά σκοτωθοῦμε χωρίς πολλά βασανιστήρια. Ὅσο γιά μένα, δέν μποροῦσα νά ἔχω οὔτε αὐτή τήν ἐλπίδα, γιατί ὅπως ἔλεγε ὁ φιλίνης σ' αὐτούς πού μᾶς φιλοξενοῦσαν, "ἐμᾶς θά μᾶς σκοτώσουν, ὅμως αὐτόν θά τόν κάνουν κομμάτια-κομμάτια". Πού μέ ἀλλα λόγια σημαίνει ὅτι ὁ ρόλος πού ἔπαιζα τότε εἶχε καθοριστεῖ ἀπό τή συγκεκριμένη στάση μου, τίς πρωτοβουλίες, καί τήν ἀπήχηση πού εἶχα μέσα στό λαό καί μέσα στούς συντρόφους. Δέν τόν ἐπέβαλε μηχανισμός ἀλλά ἡ ἴδια ἡ ζωή. Κι' αὐτόν τόν ρόλο τόν φυσιολογικό ἤθελαν νά μοῦ ἀφαιρέσουν αὐτοί πού εἶχαν γίνει γραμματεῖς κατόπιν ἐντολῆς τοῦ ΠΓ τοῦ ΚΚΕ. Καί αὐτό ἦταν τό μόνο πού τούς εἶπα τήν ἄλλη μέρα:

_"Ἄλλοτε τό Κόμμα παρακαλοῦσε τούς ἀστούς καί τούς ἀξιωματικούς γιά νά τούς βάλει μπροστά ὥστε νά ὑπάρχει "ἐπιφάνεια"

καί ἀπήχηση στό λαό. Σήμερα ἔχετε ἕναν σύντροφο πού διαθέτει αὐτή τήν "ἐπιφάνεια", καί παράλληλα μπῆκε μόνος του μπροστά, καί σεῖς τόν ξηλώνετε. Γιατί;

Τήν ἴδια ἀπορία ἔχω καί τώρα.

2) Περί μπόμπας: Λέν ἦταν "δυναμιτιστική ἐνέργεια", ἀλλά ΜΙΚΡΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΗΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΑΥΤΟΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗΣ ΕΝΟΣ ΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΟΥ". (Τά κεφαλαῖα τοῦ Φιλίνη). Δέν ἦταν Γιάννης. Ἦταν Γιαννάκης. Διερωτῶμαι τί διαφορά ὑπάρχει ἀνάμεσα στήν καταστροφή καί τήν αὐτοκαταστροφή. Ὑπῆρχε ἐκκρηκτική ὕλη _ ΔΥΝΑΜΙΤΗΣ _ ναί ἢ οχι; Ἔκανε "μπάμ"; Θόρυβο; (ἄλλωστε τί ἄλλο κάνανε οἱ χιλιάδες μπόμπες πού ἔπεσαν τότες, καί πῶς παρουσιάστηκαν ἀπό τόν Τύπο καί τά ξένα Πρακτορεῖα;). Αὐτό εἶναι ἡ οὐσία ὡς πρός τόν... ἦχο. Ὅμως ὁ Φιλίνης δέν ἀπάντησε στήν πολιτική οὐσία: Ἐγώ εἶπα ὅτι τό ΚΓ τοῦ ΚΚΕ διά τῆς φωνῆς τῆς Ἀλήθειας χαράκτηρισε αὐτή τήν ἐνέργεια σάν προβοκάτσια. Εἶναι ἔτσι ἢ δέν εἶναι ἔτσι; Καί ἐμεῖς στή Φιλοθέη διατυπώσαμε τήν ἀγανάκτησή μας γιά τόν χαρακτηρισμό "προβοκάτσια", ναί ἢ οχι; Καί γιατί; Μήπως γιατί ἐμεῖς χαράζαμε ἄλλη γραμμή;

2) Περί φυγῆς στό ἐξωτερικό: Δέν εἶπα ὅτι ὁ Φιλίνης καί οἱ κομματικοί ἤθελαν νά πάω στό ἐξωτερικό, ἀλλά ὅτι ὁ πρῶτος σύνδεσμος τοῦ ΚΓ πού εἶδε τόν Φιλίνη τοῦ εἶπε "Ὅλα τά στελέχη θά μείνουμ μέσα. Ὁ Μίκης πρέπει νά βγεῖ στό ἐξωτερικό". Αὐτό τό ὠμουρα μοῦ τό μετέφερε ὁ ἴδιος ὁ Φιλίνης. Σέ κείνη τή φάση σχολιάσαμε τήν "ἐντολή" ἀρνητικά.

3) Περί πυρήνος: Νέα μέση "σπαπτιστική ενέργεια";
ΜΙΚΡΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΗΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΑΥΤΟΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗΣ ΕΝΟΣ ΜΑΓΝΗ-
ΤΟΦΩΝΟΣ."(Τε κεφαγαία τοῦ Φρεύδ).Νέα μέση ἐπαναστατική ἐνέργεια."Ηταν βραδ-
ὑφάσματος.Ὑπερθωμένη τί φαφόρα ῥυθμίζει ἐνάμεσα κατεστροφή
καὶ τήν αὐτοκαταστροφή.'Αμέβχε ἐκκρεμτική ρυθ _ ΥΛΙΚΑΝΙΣΗΣ _
νοῦ ἢ οχι; "Ἐκανε "πυρή"; θόρυβο; (φύγατε τί φύγο κέρατα
οἱ κυκλάδες πυρήνες τοῦ ἔπεσαν τρῶτε,καὶ ὡς τροποποιημένα
ξύστρα).Αὐτό εἶναι ἡ ουσία
ἐπιστήμη Τώρα καὶ τί ἔξω Πρωτοβουλία;
ὀμοιο τρόπο ὁ φυσικὸς θέν ξύνανται αὐτῆ μοντέρνα
ἀπό τόν...Ἐχο.'Ομως ὁ φυσικὸς θέν ξύνανται αὐτῆ μοντέρνα
σημεῖο:'Ἐγώ εἶμαι τί ΠΣ τοῦ ΠΣ θεί ἀλλά ἀπό 'Ἀγγλία
ἀναπτύσσει σήμερα τήν ἐνέργεια τῆς πυρήνος.Εἶναι ἐκεῖ ἡ θέα
εἶναι ἐκεῖ; Καὶ ἐκεῖ αὐτή φυσικὴ ὀπτικοποίηση τῆς ὑλοποίησης
ἀπό τόν Ἀνδρέα "πρωτοκόλλου"καὶ ἡ οχι;Καὶ ἀπαί; Μήπως
ἀπαιτεῖ ἐκεῖ Ἀνδρέας αὐτή ἀδιάλειπτη;

2) Περί φυσικῆς αὐτῆ ξέπεσε: Νέα εἶναι ὅτι ὁ φυσικὸς καὶ
οἱ κοινωνικοί ἤθελαν νά τόν αὐτή ξέπεσε ἡ ἔρευνα;ὄχι μόνο ὅτι ὁ μηδέν
ἐπιστήμη Πῶς νά ἀναπτύσσεται ἡ ἔρευνα ἡ ἔρευνα;Ἐκεῖ ἡ ἔρευνα
ἐπιστήμη ἀπό τόν ΠΣ τοῦ ΠΣ ἀπό τήν ἐποχή τοῦ Ἀνδρέα."Ἀρχή νά
ἐξαφανίσει τήν ἐξαφάνιση τοῦ ΠΣ τοῦ ΠΣ ἀπό τήν ἐποχή τοῦ Ἀνδρέα."Ἀρχή νά
ἐξαφανίσει τήν ἐξαφάνιση τοῦ ΠΣ τοῦ ΠΣ ἀπό τήν ἐποχή τοῦ Ἀνδρέα."Ἀρχή νά

Μετά τή Φιλοθέη, ὁ Μπιλλάκης μέ βρῆκε στοῦ Λελούδα.

Καί γιά πρώτη φορά ἐπέμενε νά πάω στό ἐξωτερικό. Μάλιστα μοῦ εἶπε ἀρχίζοντας :"Μή θυμώσεις, ἀλλά νομίζω..."Τοῦ εἶπα ὅτι συμφωνῶ καί συνεργαστήκαμε γι' αὐτά πού θά μετέφερα στό ΠΓ. Ὅμως ἐγώ ἐκείνη τή στιγμή εἶχα πάρει τήν ἀπόφασή μου. Τό ἴδιο βράδυ τήν εἶπα στό Φιλίνη." Δέν ξέρω ἄν ἡ συνάντησή μας ἦταν μεγάλο καλό ἤ μεγάλο κακό γιά τό Κίνημα. Ἐν πάσει περιπτώσει ἐγώ κόβω μ' αὐτούς (ἐννοοῦσα τούς κομματικούς). Θά ξεκινήσω ἀπό τήν ἀρχή μέ τά παιδιά. Ἐσύ ἀποφάσισε". Ἐκεῖ χωρίσαμε. Δέν τόν ξαναεῖδα παρά στή φυλακή. Ἀλλαγμένον..

Σέ τρίτη φάση _τόν Αὔγουστο_ ἀποφασίστηκε ἡ ἔξοδός μου. Ὅμως τότε δουλεύαμε πιά σέ νέα βάση. Προσπαθοῦσαμε νά πάρουμε νέες ἐπαφές, ΝΑ ΚΑΝΟΥΜΕ ΝΕΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗ. Κι' ἐγώ θά ἔφευγα γιά λίγο, ἀκριβῶς γιά νά μπορέσω μά μιλήσω ἐλεύθερα γιά νά βοηθήσω καί τήν Ἀντίσταση ἀλλά καί τήν Νέα Ὀργάνωση. Θά ξαναγύριζα τά Χριστούγεννα.

4) Περί κλοίου: Τά περί κλοίου δέν τά εἶπα ἐγώ, ἀλλά ὁ Βότσης καί οἱ Λαμπράκηδες πού ἤθελαν νά μέ συναντήσουν. Φυσικά αὐτή ἡ πλήν ης ἀπομόνωσή μου μπορεῖ νά ἐξηγηθεῖ μέ διπλό τρόπο:

Α) μέτρα προφύλαξης, καί γι' αὐτό τό λόγο ἄλλωστε κι' ἐγώ δέν ἀποροῦσα τότε πού δέν ἔβλεπα καί δαί <u>δέν εἶδα ποτέ</u> οὔτε ἕνα μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς!

Β) Σχέδιο γιά τό πέρασμα τοῦ ΠΜ στούς κομματικούς. Ὑπότε ἡ ἀπομόνωσή μου ἀπό τούς Λαμπράκηδες μπορεῖ νά ἐξηγηθεῖ διαφορετικά.

Εἶναι ἀστεῖο (καί λυπᾶμαι πού αὐτό γίνεται ἀπό τόν Φιλίνη) νά θέλουν νά δείξουν ὅτι δέν ἔπαιρνα μέτρα ἀπό..."ἐπιπολαιότητα".

Μετά τη φτυφέτη, ο Μπετχγκκιτς θα βάλκε ολοο Υεγοφφ.

Και λτη υδωτ φοβφ ειπέπενε να υεω ατο ξέμτεβκφ.Μεγτα-

τα ποα ειλκε φκχίξοατατ :"Μ4 ανπφοετ,φγγφ ποπίζω..."Ιοα ει-

ατ ρατ απφωμω και σανεδλδοτιχκπε λτ,ατατ υοφ θε πετεφεδα ατο

ΙΙ."Οπωζ ειώ ειχειλ τη ατιλτ ειχα υεβετ τιλη φυφδαψ ποπ.Τφ

Γρτο βθφρη τιλη ειλτ ατο Φτγτλλ." Υεν ξεδω ρα ψ σπαφλοψ πατ

μτατα πεζφγο κοφφ μ πεζφγο κοκφ λτφ τφ Κίλιπα.'Βη υφατ υεδτιλτ-

ατφ ειώ κρδω ν,ατατοξ (ειλοοδατ τοξ κοπιατκοξ).θφ ξεκτλιατω

φτη τιλη φδχλ πε τφ ιατρτφ.'Βοφ φυοφδτατε"."Βκει χωδτλαπε.Υεν

τφ ειλκρθα υεδφ αττ φπγκψ.'Υγγτλπεηοπ..

Ε) Γεδτ χγοτοπ:Τφ υεδτ χγοτοπ ρεν τφ ειλτ ειώ'φγγφ ο Νρτ-

λεηπο.

'Υπτιατιαοψ φγγφ και τιλη Νεα .Οδλεηαοψ.θφ ειαναλδρτξα φφ χδτοτατο-

βφξ λτφ φφ ηυοδεαω πφ ηγγιατω ειγεφθεδα λτφ φφ βοιφιατω και τιλη

ειαφεξ'ηΑ ΚΑΝΟΖΙΜΕ ΝΕΑ ΟΓΓΑΝΩΖΕΝ.Κξ,ειώ θφ εφεπλα λτφ γτλο'φχδτ-

τφ ρεηγεμάτε υτφ φφ Νεαψ.Προοωαφοαάτε να υφδοηε νεες

τφ ΥΩλοηαατο φυοφδοτοαψκε ψ εξοφρξ ποη."Οπωξ

ατη εναοεξρα υαδφ αττ φπγκψ.'Υγγτλπεηοπ..

φτη ειδχ πφ τφ τατρτφ.'Βοφ φυοφδοτατε"."Βκει χωδτλαπε.Υεν

ατα πεζφγο κοφφ μ πεζφγο κοκφ λτφ τφ Κίλιπα.'Βη υφατ υεδτιλτ-

Γρτο βθφρη τιλη ειλτ ατο Φτγτλλ." Υεν ξεδω ρα ψ σπαφλοψ πατ

ΙΙ."Οπωζ ειώ ειχειλ τη ατιλτ ειχα υεβετ τιλη φυφδαψ ποπ.Τφ

τα ποα ειλκε φκχίξοατατ :"Μ4 ανπφοετ,φγγφ ποπίζω..."Ιοα ει-

ατ ρατ απφωμω και σανεδλδοτιχκπε λτ,ατατ υοφ θε πετεφεδα ατο

Και λτη υδωτ φοβφ ειώ ειχειλ τη ατιλτ ειχα υεβετ τιλη φυφδαψ Υεγοφφ.

Μετά τη φτυφέτη, ο Μπετχγκκιτς θα βάλκε ολοο

Ἡ πολιτική ἀνάλυσή μας μᾶς ὁδήγοῦσε σέ πράξεις παρακινδυνευμένες. Κι ἐγώ τίς δεχόμουν εὐχαρίστως. Κινδύνευα μέ τή θέλησή μου γιατί ἔκρινα καί ἔκρινανὅλοι ὅτι ἦταν ὀφέλιμο στόν ἀγῶνα. Δέν πρέπει λοιπόν σήμερα νά κατηγορεῖται γι' αὐτό, καί μάλιστα ἀπό τόν πιό στενό σύντροφο ἐκείνης τῆς ἐποχῆς. Κρίναμε τότε ὅτι ἡ παρουσία μου κκκκκκκ μέσα στήν Ἑλλάδα ἔπαιζε ρόλο ἀποφασιστικό γιά τήν ἀκτινοβολία τῆς Ἀντίστασης. Ὅμως καί ἡ συμβολή μου στήν ἐπεξεργασία τῆς γραμμῆς τότε ἐκτιμιώνταν διαφορετικά ἀπό τόν ἴδιο τόν Φιλίνη. Καί δέν πιάστηκα ἀπό ἐπιπολαιότητα δική μου, ὅπως λέει. Ἀλλά ἀπό ἕνα ὁλόκληρο σύνολο περιστατικῶν γιά τά ὁποῖα ἄλλοι ἦσαν οἱ κυρίως ὑπεύθυνοι.

Στό κάτω κάτω ὅταν ξεκινᾶς νά φτιάξεις ὀργάνωση μέσα στήν παρανομία, καί οἱ ἄλλοι, ἐκμεταλλευόμενοι τήν ἐμπιστοσύνη πού τούς ἔχεις, παίρνουν τήν ὀργάνωση καί τότε ἀναγκάζεσαι νά ξεκινήσεις πάλι ἀπό τό ΜΗΔΕΝ, τότε μπαίνεις ἡθελημένα σέ νέους κινδύνους _ Μεγαλύτερους. Αὐτό ἔκανα. Καί πιάστηκα. Ὅμως ἄν δέν ὑπῆρχε ἡ Φιλοθέη δέν θά πιανόμουν. Αὐτό εἶναι βέβαιο.

5) Περί ἐνόπλου κλπ.: Ἄς μήν δημιουργοῦμε ἐντυπώσεις βάζοντας στό στόμα μου πράγματα πού δέν εἶπα. Πράγματι γράφει ὁ Φιλίνης: "Λέει ὅτι ἦταν δυνατό στούς πρώτους μῆνες τῆς δικτατορίας νά ὀργανώσουμε ἕναν ἔνοπλο ἀγῶνα, ὥστε νά ἀνατρέψουμε τή δικτατορία προτοῦ σταθεροποιηθεῖ καί τελικά νά προετοιμάσουμε τή λαϊκή ἐξουσία" (Βάζει καί θαυμαστικό στό τέλος). Ἀλήθεια πόσο ὠφελή πολιτική σκέψη ἔχει αὐτός πού διεκδικοῦσε... κλπ. κλπ..).

Ποῦ τά λέω ὅλα αὐτά τά τρομερά; Διαπαρτύρομαι γιατί ὑπάρχει παραχάραξη καί τοῦ πνεύματος καί τοῦ γράμματος, καί εἶναι ἀλήθεια ὅτι δέν θεωροῦσα τόν Φιλίνη ἄξιο γιά κάτι τέτοιο. Νά τί ἀκριβῶς ἔγραφα σχετικά μέ τό θέμα αὐτό:

"Ἐπίσης θά ἔπρεπε νά παίρνει ὅλο καί πιό ἔντονο δυναμικό χαρακτῆρα, ἡ ἔνταση τοῦ ὁποίου θά καθορίζονταν κάθε στιγμή ἀπό τό ὕψος τῆς ὀργανωτικῆς καί ἰδεολογικῆς μας κατάστασης καί ἀκτινοβολίας. Ἦμασταν κατά τῶν πρόωρων καί ἀπελπισμένων ἐνεργειῶν, πού, λόγω τῆς βέβαιής τους ἀποτυχίας, θά εἶχαν τελικά ἀρνητικές ἐπιπτώσεις στόν ἀγῶνα τοῦ λαοῦ μας.

Συμφωνοῦσαμε πάντως ὅτι ἄν οἱ ὑποκειμενικές συνθῆκες μᾶς τό ἐπέτρεπαν, δέν εἴχαμε κανένα λόγο νά μή δοῦμε τόν ἔνοπλο ἀγῶνα μέσα στίς πόλεις σάν μιά μορφή πού θά ἔδινε ἀποφασιστικά χτυπήματα στή δικτατορία καί πού θά προετοίμαζε μέ τόν καλύτερο τρόπο ἕνα προοδευτικό καί ριζοσπαστικό λαϊκό μέτωπο, πού μετά τήν πτώση τῆς δικτατορίας θά ἦταν ἕτοιμο νά δώσει μιά νέα μορφή καί περιεχόμενο στήν ἑλληνική κοινωνία".

ΣΧΟΛΙΑ: Πρῶτον ὁ ἔνοπλος ἀγῶνας ἔμπαινε καθαρά _μέσα στά πλαίσια τῆς τακτικῆς πού χαράζαμε_ σάν προοπτική. Δηλαδή ὄχι μόνο δέν τόν ἀποκλείαμε, ἀλλά ἀποφασίσαμε καί νά τόν προετοιμάσουμε. Τί ἦταν οἱ ὁμάδες προπαγάνδας; Τό πρόβλημα τό συζητήσαμε πρώτα μέ τόν Φιλίνη, καί σέ συνέχεια ἐκεῖνος μέ τά μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς: Θά ἦταν ὁμάδες κρούσης. Τόν τίτλο τόν ἔδωσε ὁ ἴδιος ὁ Φιλίνης προσθέτοντας: " Γιά νά μήν ἐκθέσουμε τά παιδιά στή μανία τοῦ ἐχθροῦ".

"Αν ὅπως γράφω οἱ ὑποκειμενικές συνθῆκες (δηλαδή οἱ ὀργανωτικές μας δυνατότητες) τό ἐπέτρεπαν, αὐτές οἱ ὁμάδες θά περνοῦσαν σέ χτυπήματα δυναμικά. Πάντοτε εἰδωμένα μέσα σέ μιά λογική καί ρεαλιστική κλιμάκωση.

Δεύτερον: Δέν εἶμαι οὔτε καί ἤμουν τόσο ἀφελής νά πιστεύω ὅτι ὁ ἀγῶνας ἐκεῖνος θά ἔπαιρνε τόση καί τέτοια ἔκταση ὥστε νά μᾶς ὁδηγήσει στή λαϊκή ἐξουσία! (Τό θαυμαστικό εἶναι δικό μου...). Πίστευα σ'ἕνα δημοκρατικό μέτωπο πού ἄν πετύχαινε μποροῦσε νά ὁδηγήσει τή χώρα τουλάχιστον στή δημοκρατική ἐπανάσταση. Δηλαδή νά μήν εἴμαστε, ὅπως συμβαίνει σήμερα, καί πάλι στό ἔλεος τοῦ Στρατοῦ, τῆς Δεξιᾶς καί στίς καλές προθέσεις ἑνός ἰσχυροῦ ἀνδρός.

Τέλος: ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ. Τίς πολιτικές ἐκτιμήσεις μου σχετικά μέ τό Πολυτεχνεῖο τίς ἔχω ἤδη διατυπώσει δημόσια. "Αν δέν τοῦ κάνει πολύ κόπο, θά μπορέσει καί ὁ παληός μου φίλος νά τίς διαβάσει. Βρίσκονται στό τέλος τοῦ βιβλίου μου ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΜΙΑ ΝΕΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ. "Μυθοποίηση τοῦ Πολυτεχνείου" σημαίνει γιά μένα α) προσπάθεια ἀπό κάθε πολιτική παράταξη νά τό ἐκμεταλλευτεῖ πολιτικά-κομματικά, β) κολακεῖα πρός τούς "ἡρωϊκούς φοιτητές" πού ξαφνικά ἔγιναν τό κέντρο τῆς γῆς. "Ενα ὑπεύθυνο κόμμα νομίζω ὅτι θά εἶχε τό θάρρος νά πεῖ ὅτι τό φοιτητικό μας κίνημα στήν περίοδο 67-74 ἦταν σέ γενικές γραμμές πολύ πιό κάτω ἀπό ὅ τι ἀπαιτοῦσαν οἱ συγκεκριμένες ἱστορικές συνθῆκες. Γιά τό πῶς καί γιά τό γιατί, αὐτό ἐπίσης θά μποροῦσε καί θά ἔπρεπε νά τό ἐξηγήσει. γ) Ὑποσύνολο ἡ Νομική Σχολή καί τελικά τό Πολυτεχνεῖο ὑπῆρξαν οἱ δυό μεγαλύτερες, μαζικότερες καί ἀποφασιστικότερες ἀντιστασιακές ἐκδηλώσεις. Ἡ τελευταῖα ἔδωσε τήν εὐκαιρεία στίς

πλατειές λαϊκές μάζες νά ἐκδηλωθοῦν. Ἡ Δικτατορία ἀντέδρασε ὅπως ἀντέδρασε... Ἤμαστε στήν ἀρχή τοῦ τέλους. δ) Ὅμως δέν θά ὑπῆρχε Πολυτεχνεῖο ἄν δέν ὑπῆρχε ἡ Ἀντίσταση ἀπό τήν πρώτη στιγμή, μέ τίς χιλιάδες ἀντιστασιακές πράξεις καί θύματα. Ἀντίσταση καί Πολυτεχνεῖο ἀποτελοῦν μιά ἀδιαίρετη ὀργανωμική ἑνότητα. Ὅμως ἡ ἀποκλειστική ἔξαρση τοῦ δεύτερου μᾶς εἶναι βολική, 1) γιατί ὁ καθένας μπορεῖ νά πεῖ "Ἐγώ ἤμουνα τό Πολυτεχνεῖο", καί 2) γιατί ἔχουμε ἀνάγκη τούς φοιτητές καί πρέπει νά τούς ἐνθειάζουμε..

Προσθέτω ἐδῶ ὅτι ἄν ἕνας ἐπώνυμος ἕλληνας μπορεῖ νά πεῖ χωρίς φόβο νά γελοιοποιηθεῖ ὅτι ἦταν πάρων μέσα στό Πολυτεχνεῖο, ἄς μοῦ ἐπιτραπεῖ νά πῶ ὅτι αὐτός ἦταν μονάχα ὁ ὑποφαινόμενος. Ἡ μουσική μου ἐκείνη τή στιγμή δέν ἦταν στοιχεῖο οὔτε ψυχαγωγικό οὔτε διακοσμητικό, οὔτε διασκεδαστικό... Ἡ ἐπιλογή τῆς μουσικῆς μου ἀπό τούς πρωτοπόρους φοιτητές, ἐκείνη τή στιγμή, ἦταν πράξη καθαρά πολιτική, ἰδεολογική, ἀγωνιστική. Κι' αὐτό τό γεγονός εἶναι ἱστορικό. Ἔγινε! Καί κανείς δέν θά μπορέσει ποτέ νά τό διαγράψει μέσα ἀπ' αὐτό τό σκληρό βιβλίο πού λέγεται ἱστορία τοῦ ἀγώνα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-

Πολιτικό

Σε σχέση με παλ— [illegible]

(Αναλυτικά οι Φιλίνη- Κιτριλάκη)

1976-77

Αγαπητέ Άγη,

Είμαι δυσαρεστημένος η απάντησή σου στην ΚΦ ~~[illegible]~~

για τις δύο

πρώτα γιατί ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ παραποιεί τα λόγια των

~~(ΝΕΑ ....)~~ γραπτά μου (ΒΗΜΑ ΝΕΑ 2.Ι.)

δεύτερο γιατί δεν απαντά ευθέως στα ερωτήματα

από τα [illegible] θέσεων σε ίδιο άρθρο, δεν θυμάται

όπως φαίνεται,

τρίτο γιατί μαζί τα γεγονότα.

Πρώτα θυμηθούμε από θέσεις το γεγονός ότι (είσαι και

για πρώτη φορά μετά [illegible] από ότι

μ' αυτό τον τρόπο) σαν ξεκαθαρίσαμε και χρόνια-

[illegible] να [illegible] [illegible] εδώ και [illegible] το [illegible] ~~[illegible]~~

και [illegible] ότι [illegible] [illegible] για ~~[illegible]~~ όσοι [illegible]

και για [illegible] ~~[illegible]~~ και [illegible] και [illegible] που

~~[illegible]~~ [illegible] αποφάσισαν και [illegible] τους στο [illegible]—

[illegible] τα γεγονότα ~~[illegible]~~ αποφάσεις και [illegible]

τελικά έβαλαν οι [illegible] της ιστορίας [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

~~[illegible]~~ Απαντώ σημείο προς σημείο στο

άρθρο του Φιλίνη:

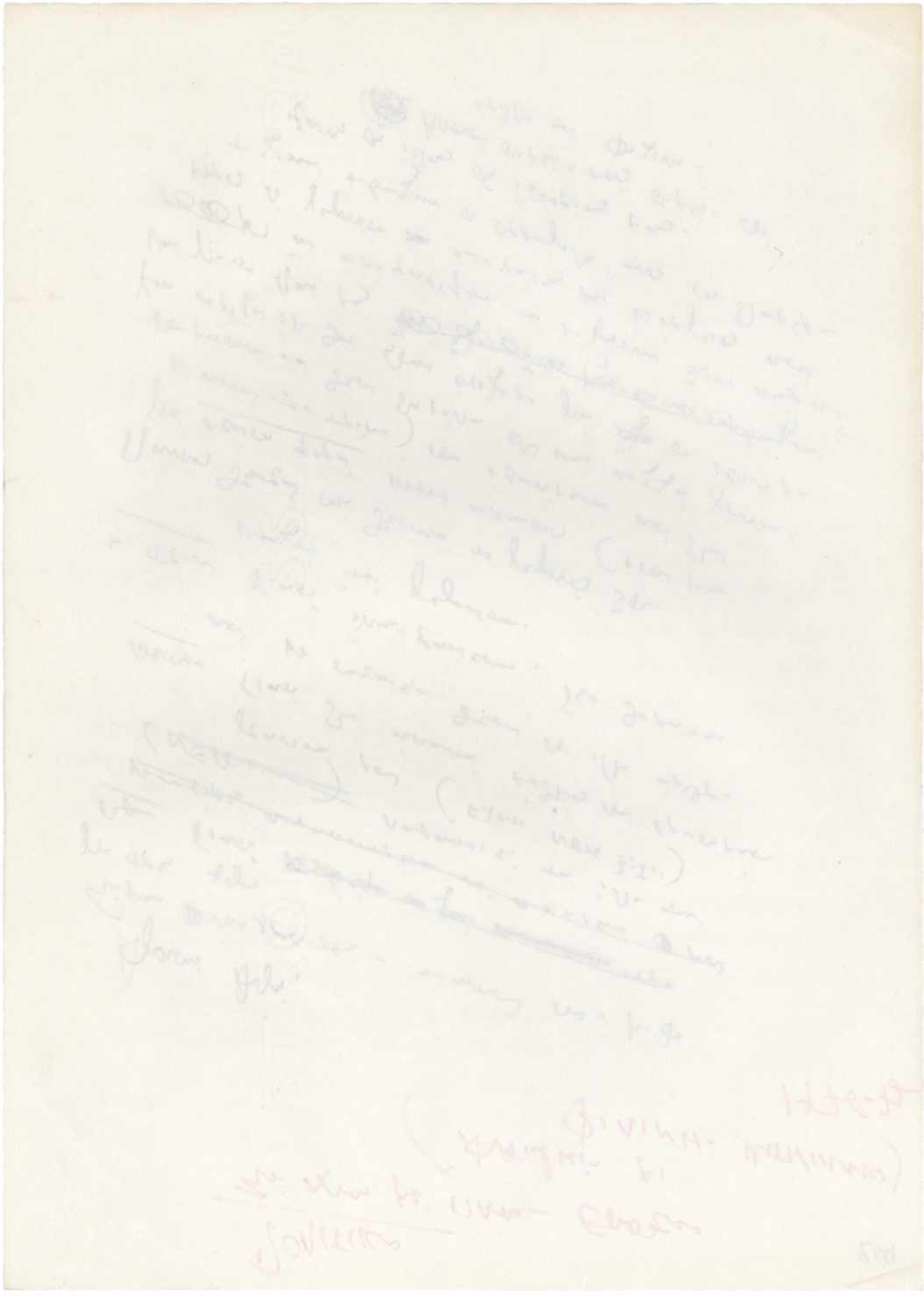

Νομίζω ότι γράφω και απαντώ στον Κώστα [illegible]. Δεν αμφισβητώ ούτε την καλή του πίστη ούτε την καλή του πρόθεση. Αμφισβητώ κι εγώ με τη σειρά μου την καλή του μνήμη. [illegible] θα προσπαθήσω να συμπληρώσω [illegible] στοιχεία γεγονότος και θα αφήσω τον [illegible] αναγνώστη να βγάλει τα συμπεράσματά του.

① Θέμα Γραμματεία. Την εποχή του [illegible] — αυτά τα γράφω για τη νεότερη — ήμουν Γραμματέας της ΔΝΛ μέλος της ΕΕ της ΕΔΑ και βουλευτής. Το Πάσχα του 67 συναντηθήκαμε με στελέχη της ΔΝΛ και τον εκδότη δημοσιογράφο Γιώργο Βότση. Αποφασίσαμε την ίδρυση του [illegible]. Στον καταμερισμό δουλειάς οι φίλοι που συμμετείχαν στην Επιτροπή μου ανέθεσαν τον «συντονισμό της δουλειάς». [illegible] Όταν ύστερα από μήνες μπήκε [illegible] του [illegible] στο σπίτι του [illegible] του [illegible] σχετικά συναντήσεις [illegible] με την απόφασή μας και με τον καταμερισμό της δουλειάς. Με πρόταση δική του αποφασίσαμε εγώ μεν να [illegible] εκείνος [illegible] να «κρατώ τη δουλειά» (έκφραση του Κώστα) εκείνος δε θα έμενε συνεχώς μαζί μου και θα έκανε κάθε τόσο [illegible] μέλη της Επιτροπής. 2-3 ημερών για να συναντά τα [illegible]. Δουλέψαμε μ' αυτό τον τρόπο συντροφικά - αδελφικά χωρίς [illegible] και χωρίς ποτέ να [illegible] ποιος είναι ποιος. Στήσαμε μια ομάδα εργασίας. Ζούσαμε μέσα στην [illegible] που μας [illegible] όλοι ο κίνδυνος αλλά και οι [illegible] μας επιτυχίες. Και είχαμε [illegible] [illegible] — οι [illegible] καταλαβαίνουν [illegible] — [illegible] [illegible]. Όπως [illegible] ουσιαστικά ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ – ΟΡΓΑΝΩΣΗ – ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ – ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ είμαστε πάντα [illegible] σύμφωνοι.

~~μηχανισμούς. Όμως ο Κώστας με την μεγάλη πείρα σ' αυτά τα θέματα με βοήθησε αναπαραστατικά να τα εξηγήσω~~

Όταν αργότερα ο Φιλίνης πήρε επαφή και με τα στελέχη της τότε κομματικής ηγεσίας (Δρακόπουλο, Μπριλάκη, Κάρρα, Μπένα) [illegible] δεν προέκυψε θέμα ανακατατάξεων. [illegible] Αντιλάβαν κι αυτοί οι φίλοι διαφορετικές τακτικές δουλειάς. Πάντως ~~κάθε σχετικό προηγούμενο~~ [illegible] ιδρυτικά μέσα στη μνήμη μας η Επιτροπή του Πάσχα [illegible] λειτουργούσε σαν το ανώτατο καθοδηγητικό όργανο εκείνη τη περίοδο. Ένα όργανο που δεν το είχε διορίσει κανείς, αλλά που ανέλαβε μόνο τις ιστορικές ευθύνες. ~~Και~~ Που νομιμοποιήθηκαν από τέτοιο μέσα από την πράξη.

Και φτάνουμε τέλη Ιουλίου του 67 στη Φιλοθέη. Την αμφιβολία για την ανάπτυξη που έχουν οι φίλοι Δρακόπουλος - Μπριλάκης. «Ποιος είχε εκείνη τη στιγμή την ευθύνη του αγώνα μας»; Είχε μήπως κανείς καταργήσει την Επιτροπή του Πάσχα; [illegible] Και γιατί να την καταργήσει; [illegible] Και ποιοι μπορούσαν να την καταργήσουν; Επομένως στη Φιλοθέη τόσο εγώ όσο και ο Φιλίνης είμαστε πάντως δύο εκπρόσωποι της ~~[illegible]~~ ιδρυτικής Επιτροπής του ΠΑΜ και ισχύει φυσικά πάντα για μένα ο ρόλος που μου είχαν αναθέσει τα μέλη της Επιτροπής και που τον είχε δεχτεί και ο Φιλίνης.

[illegible] Ο Δρακόπουλος και ο Μπριλάκης ήταν οι φίλοι με την μεγαλύτερη πείρα και ήταν γνωστό ότι είχαν συγκεκριμένη κομματική ευθύνη. Όμως σχετικά μ' αυτό το τελευταίο η ιδρυτική Επιτροπή του ΠΑΜ είχε πάρει απόφαση ότι η ως τις τότε κομματική ιεραρχία δεν ισχύει πια για μας δεδομένου ότι κατά την γνώμη μας τα όλα τα υπεύθυνα κομματικά στελέχη είχαν βουλιάξει.

Τότε γιατί έγινε η Φιλοθέη; Η Φιλοθέη τελικά αποδείχτηκε ότι ήταν ένα δεξιοτέχνημα του κομματικού μηχανισμού που ξανάμπαινε σε λειτουργία και από αφού έβαλε και από τον έλεγχό του την οργάνωση, αποφάσισε να αντιμετωπίσει ~~[illegible] και μόνος αποφασιστικά~~. την υπεροχή της Επιτροπής και τη δική μου από όλους ισχύος.

[illegible] ότι μιά στιγμή στη συνεδρίαση ο Αντώνης Μπριλλάκης έφερε το θέμα της αναδιοργάνωσης του [illegible] [illegible]. Επρότεινε το νέο όργανο του ΠΜ να είμαστε εμείς οι τέσσερις γιατί οι [illegible] είναι ακόμα σκόρπιοι ..., ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ να έχει [illegible] του Μπαίρμπη με δεύτερο Γραμματέα τον υποφαινόμενο, με τον Φιλίνη υπεύθυνο της οργάνωσης και τον ίδιον (τον Μπριλλάκη) υπεύθυνο του Μετώπου (όπως τοι [illegible]).

Δεν είπα τίποτε.

Το βράδυ ο Μπαίρμπης και ο Αντώνης πήγαν στο σπίτι. Εμείς με τον Κώστα μείναμε στο δωμάτιο του [illegible]. ~~[illegible]~~

~~Δεν [illegible].~~ ~~[illegible]~~:

~~[illegible]~~;

~~— [illegible]~~

~~— [illegible]~~;

~~[illegible]~~

[illegible] [illegible]. Ο Φιλίνης φαινόταν ~~[illegible]~~ και ο ίδιος να απορεί για την πρόταση Μπριλλάκη που καταργούσε την Ιδρυτική Επιτροπή. Μου είπε ότι δυστυχώς δεν θα μπορούσε να μείνει για να [illegible] μαζί γιατί είχε ραντεβού και θα συμβούλευε ~~[illegible]~~ να εξηγηθώ καθαρά με τους συντρόφους.

Τώρα φαίνεται καθαρά ο ρόλος που έπαιξε τότε ο ~~[illegible]~~ Φιλίνης. Γιά ένα διάστημα ήταν μαζί με την Επιτροπή. Όταν αργότερα βγήκαν στην επιφάνεια οι Κομματικοί τη βοήθησε να πάρουν [illegible] χέρια τους την οργάνωση. Δεχόταν όμως πάντα το ρόλο και την ευθύνη της Επιτροπής. Σε κάποιο σημείο — της [illegible] — ο Φιλίνης έκανε την επιλογή του: πήγε με ποιούς; μετά; — ο Φιλίνης έκανε την επιλογή του: πήγε με τους Κομματικούς. Η μάχη που είχε [illegible] η Επιτροπή είχε χαθεί. Κύριος υπεύθυνος ήμουν εγώ. Γιατί [illegible] [illegible]. Νομίζω ότι αυτή πρέπει να είναι και η γνώμη των [illegible] της Επιτροπής Μαγγανά, [illegible], Βότση, Μπανούση, Λεντάκη και άλλων.

Ο Παύσης δηλώνει κατηγορηματικά ότι εκ του Φίφης δεν σηκώνουν
πολύ για το θέμα του Γραμματέα. Την εποχή εκείνη δεν
είχαμε ανάγκη από τίτλους. Και είναι αστείο να μιλάς κανείς
για τέτοιες φιλοδοξίες όταν η μοναδική φιλοδοξία που μπορούσαμε
να έχουμε ήταν να σκοτωθούμε χωρίς πολλά βασανιστήρια.
Όσο για μένα δεν μπορούσα να έχω ούτε αυτή την ελπίδα
γιατί όπως έλεγε ο Φλώρης σ' αυτούς εδώ μας φιλοξενούσαν
«Εμάς θα μας σκοτώσουν όπως αυτούς θα το κάνουν
κομμάτια – κομμάτια». Που με άλλα λόγια
σημαίνει ότι ο ρόλος που έπαιζα τότε
είχε καθοριστεί από τις συγκεκριμένες
ανάγκες μου, τις πρωτοβουλίες, και από ανησυχίες που είχαν
μέσα στο λαό και μέσα στους συντρόφους. Δεν τον
επέβαλε μηχανισμός αλλά η ίδια η ζωή. Κι αυτό τον
ρόλο τον φυσιολογικό ήθελαν να μου αφαιρέσουν αυτοί
που έχουν γίνει γραμματείς κατόπιν εντολής του ΠΓ του
ΚΚΕ! Και αυτό ήταν το μόνο που τους είπα στη
σύσκεψη μπροστά:
— Αφήστε το Κόμμα να παραμερίσει τους αυτούς και τους
δημοκρατικούς για να τους βάλει μπροστά
ώστε να υπάρχει «επιφάνεια» και ανησυχία στο
λαό. Σήμερα έχετε έναν σύντροφο αν πάθετε
αυτοί οι «επιφανείς» και παραμερίσατε μη ήταν
μόνο το μπροστινό και
όλοι τον ξηλώνετε. Γιατί;
Την ίδια απορία έχω και τώρα.

Και μού λέγοντας φύγε

Επέμενε να πάω στο Εξωτερικό. Μάλιστα μου είπε σε χρόνια — « Μή θυμώσεις σ' ό,τι νομίζω... » Τού είπα ότι συγχωρώ και αντιμετώπισα γι' αυτό που θα μετε-ίχα στο ΠΓ. — Όμως εγώ είχα τη στήριξη είχα πάρει την απόφασή μου. Τό ίδιο βράδυ που είπα στό Φίλιππο. — Δεν ξέρω αν η συνάντηση μας ήταν εντελώς καλό ή εντελώς κακό για το Κίνημα. Είχε πάψει αναπνοή την κάθε γι' αυτόν (εννοούσε της κομματικής). Θα ξεκινούσαν από την αρχή με τα παλιά. Εγώ αποφάσισα. Εκεί χωρίσαμε. Δεν τον ξαναείδα παρά όσο ζούσαμε. Απλά γνώριζα...

Στ τρίτη φάση — του Αύγουστου — αποφασίσαμε η ομάδα μου — όμως τότε ~~[illegible]~~ δημιουργήσαμε μια οι νέα βάση. ~~Μαζί με τούς [illegible]~~ Προσπαθούσαμε να πάρουμε τις επαφές ΝΑ ΚΑΝΟΥΜΕ ΝΕΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗ. Κι εγώ θα έφευγα με δίχως όμως για να μπορέσω να μείνω ελεύθερα ~~να~~ να βοηθήσω. Θα ξαναγύριζα τα Χριστούγεννα.

4) <u>Περί Κρισού</u> Τα περί Κρισού δεν τα είπα εγώ αλλά ο Βότσης και οι Λαμπρινούδης που ήθελαν να τα αναπτύσσουν. Φυσικά αυτή η αλήθεια όπως γράφω μου μπορεί να ερμηνευθεί με δικό της τρόπο. Α) Μέτρα προφύλαξης ~~Β)~~ Και ~~[illegible]~~, γι' αυτό το λόγο ανησυχούσε κι εγώ δεν ανησυχούσα τότε που δεν έβλεπα και δεν είδα ούτε ένα θέμα της Επιτροπής.

Β) Σχέδιο για το Πέρασμα του ΠΜ στην Κομματική. Οπότε η απομόνωσή μου από τη Λαμπρινούδη μπορεί να ερμηνευθεί διαφορετικά.

ΓΟ και από Αντίσταση αλλά και τη Νέα Οργάνωση

2) Περί μπόμπας. Δεν ήταν "~~[illegible]~~" "δυναμιτιστική ενέργεια" αλλά "ΜΙΚΡΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΗΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΑΥΤΟΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗΣ ΕΝΟΣ ΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΟΥ" (τα κεφαλαία του Φιλίνη) Δεν ήταν Γιάννης. Ήταν Γιαννάκης. Διερωτώμαι τι διαφορά υπάρχει ανάμεσα στην καταστροφή και στην αυτοκαταστροφή. Υπάρχει "εκκρηκτική ύλη — ΔΥΝΑΜΙΤΗΣ" — ναι ή όχι; Έκανε "μπαμ"; θόρυβο; (άγνωστο τι άλλο κάνανε οι χιλιάδες μπόμπες που ~~[illegible]~~ έπεσαν τότε) Γι' αυτό είναι ή ουσία και όχι του ... ήχου. Όμως ο Φιλίνης δεν απαντά στην πολιτική ουσία: Εγώ είπα ότι το ΠΓ του ΚΚΕ λέει στη φωνή της Αλήθειας χαρακτηρίζει αυτή την ενέργεια σαν προβοκάτσια (~~[illegible]~~ ενέργεια δυναμιτιστική). Είναι έτσι ή δεν είναι έτσι; Και εσείς οι Φιλοθέη διαφωνείτε στο χαρακτηρισμό για τον χαρακτηρισμό "προβοκάτσια"; [illegible] ναι ή όχι; Και γιατί; Μήπως [illegible] αυτή γενικά;

3) Περί ψυχής στο εσωτερικό. Δεν είπα ότι ο Φιλίνης και οι κομματικοί ήθελαν να πάνε στο εσωτερικό αλλά ότι ο πρώτος σύνδεσμος του ΠΓ που είδε τον Φιλίνη του είπε « όλα τα στοιχεία δεν μένουν πίσω. Ο Φιλίνης πρέπει να βγει στο εσωτερικό ». Από τη μέρα που επέστρεψε ο ίδιος ο Φιλίνης. Σε κείνη τη φάση σχολιάστηκε αυτό « εντολή » αρνητικά.
Μετά οι Φιλοθέη ο Μπελογιάννης με βάση στο γεγονός.

Γι' και πώς παρουσιάσθηκε από τον Τύπο και την ξένη προπαγάνδα;

Αυτό ξέχασα. Και ποίημα... Όμως αυτό δεν υπάρχει ή φιλοθεΐη δεν θα μπορούσαν. Αυτό είναι βέβαιο.

5) Περί ένοπλου κλπ. Ας μή δημιουργηθεί εντυπώσεις βαρύτητας στο δόγμα μου πράγματα που δεν είπα! ~~στο Φιλίνης μου~~

Πραγματικά γράφει ο Φιλίνης: ~~[illegible]~~ «λέει ότι ήταν δυνατό στους πρώτους μήνες τη δικτατορία να οργανώσουμε έναν ένοπλο αγώνα, ώστε να ανατρεπόταν η δικτατορία πριν σταθεροποιηθεί και τελικά να αποκτούσαμε τη λαϊκή εξουσία!» (Βαρύ και θαυμαστικό στο τέλος! Αφάνταστο πόσο μεγάλη πολιτική σημασία έχει αυτό που διπλασιάζει... κλπ κλπ.) Πού τα βρήκε όλα αυτά τα πράγματα; Διαμαρτύρομαι γιατί υπάρχει παραχάραξη και του ~~[illegible]~~ πνεύματος και του γράμματος και είναι αδύνατο ότι δεν θεωρούσα τον Φιλίνη άξιο για κάτι τέτοιο. Να τι ακριβώς έγραψα σχετικά με το θέμα αυτό:

« Επίσης ....

ΣΧΟΛΙΑ: ~~αναγκαία κοινωνικά~~

Λάθη ~~[illegible]~~

~~Η τακτική που χάραξε δεν συνέχιζε [illegible] και τα ένοπλα [illegible] που τα δεχόμαστε από μιαν αρχή στη [illegible] μας.~~

Ο ένοπλος αγώνας έμπαινε καθαρά — βέβαια σαν γραμμή στη τακτική που χαράξαμε — σαν προοπτική. Δηλαδή όχι μόνο δεν τον αποκλείαμε. Αλλά προφασίζαμε και να τον πραγματοποιήσουμε. Τι ήταν οι ομάδες προπαγάνδας; Το πρόβλημα το δημιούργησε πρώτα ο Φιλίνης και το συνέχισε επίσης σε τη [illegible] η Επιτροπή: θα ήταν ομάδες κρούσης. Το τέλος του λόγου ο ίδιος ο Φιλίνης προσθέτοντας «Για να μας ενθαρρύνει τα παιδιά στη μάχη του εχθρού»

Αν όμως γράφω οι δανειζόμενες απόψεις (δηλαδή η
~~οργάνωσης~~ ὀργανωτική μας διαπαιδαγώγηση!) το επιτρέπουν αυτές οι
ὁμάδες θα παραμείνουν σε χρονικά διαστήματα δυνατότητες. Ωστόσο
έλειπαν ~~α~~ ριζικά σε μια λογική καί ρεαλιστική μεταρρύθμιση.

Δεύτερον Δεν ξέρω ούτε και ήμουν τότε αρχηγός και πιστεύω
ότι ο αρχηγός εκείνος θα έκανε τότε και τέτοια
ένταση ώστε να μας οδηγήσει σε λάθη εκτροπή! (το
δημοκρατικό είναι δικό μου). Πιστεύω ~~[illegible]~~ ότι ένα δημοκρα-
τικό μέτωπο που θα πετύχαινε ~~[illegible]~~ μπορούσε να
οδηγήσει τη χώρα του ... στη δημοκρατική
επανάσταση. Δηλαδή και εκεί σήμερα, όπως
συμβαίνει σήμερα, και παρά τη ... του ...,
της Δεξιάς και ... ισχυρό
μέτωπο.

Τέλος ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ~~[illegible]~~ Τις αρνητικές επιπτώσεις μου σχετικά
~~[illegible]~~ ... Αν δω
ότι το Πολυτεχνείο της έχω ... θα γνωρίσει και ο ... μου ...
του ... πολύ ... και τη ... ~~[illegible]~~ Βρίσκονται στο τέλος
~~να δει [illegible]~~ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΜΙΑ ΝΕΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ. ~~[illegible]~~
το βιβλίο μου (και μόνος σε)
~~[illegible]~~ "Μυθοποίηση του Πολυτεχνείου", ... και το εκμετα-
λλευτεί από κάθε αριστερή παράταξη να το εκμεταλ-
λευτεί αριστερά-κομμουνιστικά β) Κολλητοί ...
~~[illegible]~~ τους "ηρωικούς φοιτητές" ~~[illegible]~~ Ένα ...
που ... έγιναν το κέντρο της γης. ... και λες ότι
κόμμα ... θα είχε το θάρρος να πει ότι
το φοιτητικό μας κίνημα από το 67-74
... γενικής ... πολύ πιο ... από
... οι συμμετέχοντες ...
... - Για το ... και για το ..., ...

θα μαθαίνει και θα ελέγχει το [illegible]. γ) Οπωσδήποτε
η Πολυτεχνική Σχολή και γενικά το Πολυτεχνείο υπήρξαν
σε όλο μεγαλύτερες, μαζικότερες και αποφασιστικότερες
αντιστασιακές εκδηλώσεις. Η τελευταία εκείνη του [illegible]-
[illegible] στις σημαίες [illegible] μέρα να
εκδηλωθούν. Η Δικτατορία αντιδρούσε όπως αντιδρούσε..
Μπήκαμε στην αρχή του τέλους. δ) Όμως δεν θα
υπήρχε Πολυτεχνείο αν δεν υπήρχε η <u>Αντίσταση</u>
από τη πρώτη στιγμή με τις χιλιάδες αντιστασιακές
πράξεις και θύματα. Αντίσταση και Πολυτεχνείο
αποτελούν μία αδιαίρετη οργανική ενότητα -
όπως η αναπαράσταση έγερση του [illegible]
που είναι βέβαια 1) μαζί ο καθένας μπορεί να
πει ότι έκανε το Πολυτεχνείο. και 2) μαζί
έχουμε ανάγκη της γιορτής και αυτοί
ξεκινήσωμε.
να τους ενθουσιάζουμε [illegible]
Προσθέτω εδώ ότι αν ένας <u>επώνυμος</u> ήξερε μπορεί
να αισθανόταν φόβο να γελοιοποιηθεί ότι ήταν
παρών μέσα στο Πολυτεχνείο, αφού του επιτρέπει να
πει ότι αυτός ήταν μουσικός ο υπογραφόμενος. Η
μουσική μου εκείνη τη στιγμή δεν ήταν στοιχείο
ούτε ψυχαγωγικό ούτε
διακοσμητικό, ούτε διασκεδαστικό... <u>Η επιλογή</u>
<u>της μουσικής μου από τους πρωτοπόρους</u>
<u>φοιτητές, εκείνη τη στιγμή, ήταν πράξη καθαρά</u>
<u>πολιτική, ιδεολογική, αγωνιστική.</u> Κι αυτό το
γεγονός είναι <u>ιστορικό</u>. Έγινε! Και κανείς
δεν θα μπορέσει ποτέ να το διαγράψει. Μέσα
από αυτό το σημερινό βιβλίο που γράφεται ίσως [illegible] του σημείου σε

Πολιτικό Κείμενο 75; 76?

270

Ἕως ὅτου ὅμως καταχτήσουμε αὐτό τό ὑψηλό ἰδανικό ἔχουμε πολλά νά κάνουμε. Καί ἰδιαίτερα στόν τόπο μας. Τό πρῶτο ἄμεσο καθῆκον μας εἶναι νά στερεώσουμε τή Δημοκρατία. Ποῦ βρισκόμαστε σήμερα; Πρῶτ' ἀπ' ὅλα Δημοκρατία χωρίς ἐναλλακτική λύση εἶναι ψευδοδημοκρατία. Πραγματικά ἡ κυβερνητική προσπάθεια φαίνεται ὅτι ἐξαντλεῖται ὄχι μόνο στήν ἐξασφάλιση τοῦ μονοπωλείου τῆς Ἐξουσίας ψιά σήμερα, ἀλλά καί γιά αὔριο: Σήμερα "Νέα Δημοκρατία" μέ τόν Καραμανλῆ. Αὔριο "Νέα Δημοκρατία"χωρίς τόν Καραμανλῆ. Αὐτή εἶναι ἄλλωστε ἡ βασική μέριμνα ὅλων τῶν κορυφαίων συνεργατῶν , τοῦ σημερινοῦ πρωθυπουργοῦ τῆς χώρας. Ἔτσι χτίζονται ἐδῶ καί κεῖ μονοκομματικά φέουδα γύρω ἀπό διάφορους κυβερνητικούς παράγοντες μέ σκοπό νά διεκδικήσουν αὔριο ἤ μεθαύριο τό μεγαλύτερο κομμάτι τῆς Ἐξουσίας. Τό βέβαιο ὅμως εἶναι ὅτι ἡ "Νέα Δημοκρατία" χωρίς τόν Καραμανλῆ θά σκορπίσει στούς τέσσερεις ἀνέμους. Στό μεταξύ, ὁ σκληρός πυρήνας τῶν βασιλοφρόνων καραδοκεῖ. Ὑπολογίζει ὅτι ἡ στιγμή του θά εἶναι ἡ στιγμή τῆς ἐξαφάνισης τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Νέας Δημοκρατίας ἀπό τό πολιτικό προσκήνιο. Μέ τή βοήθεια μιᾶς μεγάλης μερίδος τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας καί τοῦ Στρατοῦ καί τοῦ Κρατικοῦ Μηχανισμοῦ καί μέ τίς εὐλογίες τοῦ ξένου παράγοντα" θά προετοιμάσει μέ ὅλα τά μέσα πού θά διαθέσει - καί εἶναι πολλά - τήν "ἐπάνοδο τοῦ Κωνσταντίνου". Τότε ἴσως δέν θά ὑπάρχει ἀνάγκη νά κυρηχθεῖ ἀνοιχτά ἡ Δικτατορία γιατί εἶναι βέβαιο ὅτι θά ὑπάρξει μιά σουπερδικτατορία μέ ἐπικεφαλῆς τόν θρόνο καί μέ πολιτικά ἀνδρείκελα πού θά παίζουν τό ρόλο τῶν κοινοβουλευτικῶν ἐκπροσώπων τοῦ Ἔθνους:

Ὁ κ. Καραμανλῆς θά πρέπει νά σκεφτεῖ σοβαρά ὅτι δέν εἶναι

"Ημε φτου φημε κατακλυσμε αμε ή φυγη ξεαντκη εκοη-
με κοννγ αε κφοοπε. Και ξεπεμεδα ατφα τφκο πας. Σε κφμφο
ξπεαο κεφμκοα πας ειναι αε αεεεεφοπε μ γπκοκφατα. Πφ
βρακφπαατε αμπεβε; Πφφε, αε, φγα γπκοκφατα χφοις ξαωγα-
κεπκη γφφ ειναι φενφφπκοκφατα. Πφαπατπκη ή χηδεφμπκη
κφοακφεετα φαςνετατ φπ ξεαπαγειναι φχι ηφφο απμα ξεπαφγ-
ωμβπτο: Σμπεδα "Μεα γπκοκφατα" πε τφα Καφπτπαγή. Υηβπτο
αηβπτο. Σμπεδα "Μεα γπκοκφατα" χφοις τφα Καφπτπαγή. Υφπε ειναι φγγαατε ή
"Μεα γπκοκφατα" χφοις τφα Καφπτπαγή. Υφπε ειναι φγγαατε ή
βαατκη πεβπτπα φγαα τφα κοφηφατπα εαπεδ'ατφα ' πφ αμπεβπφ
κφωφκοπφφφφ αφς χφοας. "Ατεη χτεζοατατ ξωφ κατ κεζ ποαοκοπ-
πατπκη φεοπξα τφφ φπφ φπεφαπτκοφε κπφεβαμτκοφε πφφγαατε πε
ομαπφ αε ετεκεγκφοπα αηβπτο ή πεφαφβπτο τε πεωγφτεβο κοπηε-
τε αφς 'Μεοπ'ατφ. Σε ξεβαπτο φημε ειναι φετ ή "Μεα γπκοκφατα"
Σμβτε τφα Καφπτπαγή φε οκοφπατεγ αταοφε τεαπεβεπ γαζπονε.
γοαζζεγ φετ ή αετλκη πατ φε ειναι ή αετλκη αφς ζζεφαγπαοφς πφ
ξοχπφφ αφς Μεφε γπκοκφατα φπφ τε πφγπατπφ κβοοκμαπτο. Νε
ή βοψβεπα πηφε πεμζγφς πεβγφφε τφα ξωπχεπα 'γαπαγεπαε κατ πφ
Σπβατφφ κατ τφφ Καατπκφφ Νμχπαπαπφφ κατ πε αζε εφγφλεφε πφ ξε-
ωπ πωφγφατα" φε κβοεφρπβπεπ πε φγα τε πεαα κφφ φε φπαξξεπ
- κατ ειναι κφγγ - τζη "ξπεγαφφε πφ Εωφφπαπζαφπ". Σφατε ξωωδ
ξπεαο κεφμκοα πας ειναι αε αεεεεφοπε μ γπκοκφατα. Πφ
βρακφπαατε αμπεβε; Πφφε, αε, φγα γπκοκφατα χφοις ξαωγα-
κεπκη γφφ ειναι φενφφπκοκφατα. Πφαπατπκη ή χηδεφμπκη
κφοακφεετα φαςνετατ φπ ξεαπαγειναι φχι ηφφο απμα ξεπαφγ-
ωμβπτο: Σμπεδα "Μεα γπκοκφατα" πε τφα Καφπτπαγή. Υηβπτο
αηβπτο. Σμπεδα "Μεα γπκοκφατα" χφοις τφα Καφπτπαγή. Υφπε ειναι φγγαατε ή
"Μεα γπκοκφατα" χφοις τφα Καφπτπαγή. Υφπε ειναι φγγαατε ή
βαατκη πεβπτπα φγαα τφα κοφηφατπα εαπεδ'ατφα ' πφ αμπεβπφ
κφωφκοπφφφφ αφς χφοας. "Ατεη χτεζοατατ ξωφ κατ κεζ ποαοκοπ-
πατπκη φεοπξα τφφ φπφ φπεφαπτκοφε κπφεβαμτκοφε πφφγαατε πε
ομαπφ αε ετεκεγκφοπα αηβπτο ή πεφαφβπτο τε πεωγφτεβο κοπηε-
τε αφς 'Μεοπ'ατφ. Σε ξεβαπτο φημε ειναι φετ ή "Μεα γπκοκφατα"
Σμβτε τφα Καφπτπαγή φε οκοφπατεγ αταοφε τεαπεβεπ γαζπονε.
γοαζζεγ φετ ή αετλκη πατ φε ειναι ή αετλκη αφς ζζεφαγπαοφς πφ
ξοχπφφ αφς Μεφε γπκοκφατα φπφ τε πφγπατπφ κβοοκμαπτο. Νε
ή βοψβεπα πηφε πεμζγφς πεβγφφε τφα ξωπχεπα 'γαπαγεπαε κατ πφ
Σπβατφφ κατ τφφ Καατπκφφ Νμχπαπαπφφ κατ πε αζε εφγφλεφε πφ ξε-
ωπ πωφγφατα" φε κβοεφρπβπεπ πε φγα τε πεαα κφφ φε φπαξξεπ
- κατ ειναι κφγγ - τζη "ξπεγαφφε πφ Εωφφπαπζαφπ". Σφατε ξωωδ

Ο κ. Καβπαναγής φε κβεκετ αφβαβη φετ φεα ειναι
τζη κοπαβονγεπατπκηη ξπκβοαφμκα τφφ "Βαανς:
τα φβφνο κατ πε κφγπατπκη γαφβεξκεγα κφφ φε κατξοπα τε βφγο
ειναι βεξφπο φετ φε φωεβετ πτη φοπκεβφπκατοφτα πε ξωπκεδαγή ς
φεα φε φωεβετ ξαφκπ αε κπβπχεβ ξαφκπα ή γπκατοβτα λπατ
ξπεαο κεφμκοα πας ειναι αε αεεεεφοπε μ γπκοκφατα. Πφ
βρακφπαατε αμπεβε; Πφφε, αε, φγα γπκοκφατα χφοις ξαωγα-
κεπκη γφφ ειναι φενφφπκοκφατα. Πφαπατπκη ή χηδεφμπκη
κφοακφεετα φαςνετατ φπ ξεαπαγειναι φχι ηφφο απμα ξεπαφγ-
ωμβπτο: Σμπεδα "Μεα γπκοκφατα" πε τφα Καφπτπαγή. Υηβπτο
αηβπτο. Σμπεδα "Μεα γπκοκφατα" χφοις τφα Καφπτπαγή. Υφπε ειναι φγγαατε ή
"Μεα γπκοκφατα" χφοις τφα Καφπτπαγή. Υφπε ειναι φγγαατε ή
βαατκη πεβπτπα φγαα τφα κοφηφατπα εαπεδ'ατφα ' πφ αμπεβπφ
κφωφκοπφφφφ αφς χφοας. "Ατεη χτεζοατατ ξωφ κατ κεζ ποαοκοπ-
πατπκη φεοπξα τφφ φπφ φπεφαπτκοφε κπφεβαμτκοφε πφφγαατε πε
ομαπφ αε ετεκεγκφοπα αηβπτο ή πεφαφβπτο τε πεωγφτεβο κοπηε-
τε αφς 'Μεοπ'ατφ. Σε ξεβαπτο φημε ειναι φετ ή "Μεα γπκοκφατα"
Σμβτε τφα Καφπτπαγή φε οκοφπατεγ αταοφε τεαπεβεπ γαζπονε.
γοαζζεγ φετ ή αετλκη πατ φε ειναι ή αετλκη αφς ζζεφαγπαοφς πφ
ξοχπφφ αφς Μεφε γπκοκφατα φπφ τε πφγπατπφ κβοοκμαπτο. Νε
ή βοψβεπα πηφε πεμζγφς πεβγφφε τφα ξωπχεπα 'γαπαγεπαε κατ πφ
Σπβατφφ κατ τφφ Καατπκφφ Νμχπαπαπφφ κατ πε αζε εφγφλεφε πφ ξε-
ωπ πωφγφατα" φε κβοεφρπβπεπ πε φγα τε πεαα κφφ φε φπαξξεπ
- κατ ειναι κφγγ - τζη "ξπεγαφφε πφ Εωφφπαπζαφπ". Σφατε ξωωδ

ἀθάνατος καί ὅτι ἀκόμα ἡ ἱστορική του καταξίωση θά κριθεῖ βασικά ἀπό τό ἄν ἡ πολιτεία του θά ἐξασφαλίσει ἤ ὄχι τό δημοκρατικό πολίτευμα γιά τίς μέρες πού θά ἀκολουθήσουν τήν ἀποχώρησή του ἀπ'τήν ἐνεργό πολιτική ζωή. Πρέπει ἐδῶ νά ποῦμε ὅτι διαπιστώνουμε μέ πολύ μεγάλη ἀνησυχία ὅτι τό μέλλον τῆς δημοκρατίας δέν οἰκοδομεῖται πάνω σέ γερά θεμέλια. Πιστεύει πράγματι ὁ κ. Καραμανλῆς ὅτι οἱ σημερινοί του συνεργάτες καί πιό γενικά ἡ "Νέα Δημοκρατία" ἀποτελοῦν ἕνα συμπαγῆ, ὁμοῦσιο καί ἱκανό πολιτικό ὀργανισμό, ἄξιο νά ἀναλάβει τίς κυβερνητικές εὐθῦνες χωρίς τή δική του περιουσία;

Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ἡ " Νέα Δημοκρατία " δέν εἶναι τίποτα ἄλλο παρά ἕνα μωσαϊκό προσωπικοτήτων καί τάσεων πού ἐνώθηκαν εὐκαιρειακά γύρω ἀπό τόν κ. Καραμανλῆ ἐνῶ στήν οὐσία χωρίζονται μέ βαθειές διαφορές κάθε εἴδους, πού σήμερα μπορεῖ νά πνίγονται ὅμως αὔριο χωρίς τόν Καραμανλῆ θά ξεσπάσουν μέ ἀποτέλεσμα τή διάλυση τῆς σημερινῆς κυβερνητικῆς παράταξης.

Ἐπομένως ἄν ὁ κ. Καραμανλῆς στηρίζει τό μέλλον τῆς Δημοκρατίας ἀποκλειστικά στούς ὤμους τῆς "Νέας Δημοκρατίας " τότε κάνει μεγάλο λάθος πού θά τό πληρώσει ἀκριβά ὅλος ὁ ἑλληνικός λαός. Καί τότε μποροῦμε νά ποῦμε μέ βεβαιότητα ὅτι ἡ συνεισφορά του στήν ἀποκατάσταση τῆς Δημοκρατίς θά κινδυνεύει νά μηδενιστεῖ γιατί ἡ σίγουρη διάλυση τῆς " Νέας Δημοκρατίας" θά ὁδηγήσει τή χώρα σέ μορφές ἐξουσίας βίαιες καί ἀπολυταρχικές. Τό μονοκομματικό κράτος τῆς Δεξιᾶς δέν παύει, ἐδῶ καί σαράντα χρόνια νά μᾶς ὁδηγεῖ ἀπό τραγωδία σέ τραγωδία, μέ κορύφωμα τήν χουντική ὀκταετία. Ὅλα τά στελέχη τῆς χούντας βγῆκαν μέσα ἀπό τά σπλάχνα αὐτῆς τῆς ἁμαρτωλῆς Δεξιᾶς. Ἐπομένως ἄν ὁ κ. Καραμανλῆς θέλει πραγματικά νά στερεώσει μιά ἀληθινή Δημοκρατία τό πρῶτο πρᾶγμα πού ἔχει νά κάνει εἶναι ν'ἀποδόσει τόν Κρατικό

Χωβεζέτ μ ρ ι κ μ ι ο η κ ε β ρ ο η α ε ω:

„Η ξυλόσπιτο είναι ρε μ „ Νέα γιπονδαιτε " θέλ είναι τζιαπ γτατκφ ρδλαπάπφ', βέτο αφ σπαγδβετ τζέ κηδεβαμτκφέ εφθμαεδ ρόπιφ πδοφ ένα πποαξφ χδοαπτκφεμτμα και τφεσα τοφ ένπφδπκα ξγγο

σχῆμα πού θά μπορέσει νά ἀναλάβει τίς κυβερνητικές εὐθῦνες μετά τόν κ. Καραμανλῆ, χωρίς νά δημιουργηθεῖ πολιτική κρίση.

Κατά τή γνώμη μας ἡ ἰδανικότερη λύση γιά τήν ἐξασφάλιση αὐτῆς τῆς προοπτικῆς θά ἦταν ὁ σχηματισμός, στό ἄμεσο μέλλον Κυβέρνησης συνεργασίας μέ τήν συμμετοχή τῆς Ε.Κ. - Ν.Δ. Καί μέ τόν παράλληλο ἀποκλεισμό τῶν γνωστῶν δεξιῶν στοιχείων πού συμπλέουν σήμερα μέ τή σημερινή κυβερνητική παράταξη. Γιατί εἶναι φανερό ὅτι ἡ αὐριανή Δημοκρατία δέν εἶναι δυνατόν νά στηριχθεῖ ἐπάνω στίς σημερινές κυβερνητικές δυνάμεις ἀλλά ἴσως μονάχα στό προοδευτικότερο τμῆμα τους σέ συνεργασία μέ τήν Ε.Κ. Ν.Δ. Μέ τόν τρόπο αὐτό θά μπορέσουμε νά ἔχουμε μιά ὁμαλή μετάβαση χωρίς τίς γνωστές (βλέπε 1963 - 65) βίαιες ἀντιδράσεις τῆς πραγματικῆς ἐξουσίας πού ὅπως εἴπαμε ἦταν καί ἐξακολουθεῖ νά εἶναι καί νά οἰκοδομεῖται μονοκομματικά.

Ἄν αὐτή εἶναι ἡ πλέον ρεαλιστική καί βιώσιμη ἐναλλακτική λύση γιατί ὁ κ. Καραμανλῆς ἀλλά καί ὁ κ. Μαῦρος δέν ἐπιδιώκουν νά θέσουν ἀπό σήμερα τά θεμέλιά της; Ἴσως αὔριο ἄν ὅλα αὐτά δέν μεθοδευτοῦν μέ ψυχραιμία καί μέ σύνεση νά εἶναι καί πάλι ἀργά.

Ἡ περίπτωση τοῦ κ. Παπανδρέου εἶναι ἰδιάζουσα. Γιατί θά μποροῦσε νά συμμετέχει καί μάλιστα προσφέροντας πάρα πολλά τόσο σέ μιά πιθανή Κυβέρνηση Καραμανλῆ - Μαύρου, ὅσο φυσικά καί σέ μιά μεθαυριανή Κυβέρνηση τῆς Ἀριστερᾶς.

Ἐπειδή ἀποδίδομε πολύ μεγάλη σημασία σ'αὐτό τό μεταβατικό στάδιο καί ἰδιαίτερα στήν μετακαραμανλική περίοδο τότε πού θά κριθεῖ πραγματικά ἡ δυνατότητα τῆς Δημοκρατίας νά ἐπιζήσει, πιστεύουμε ὅτι οἱ καιροί ἀπαιτοῦν προσέγγιση ἀνάμεσα στήν Ε.Κ. -

ΝΔ καί τό ΠΑΣΟΚ, μέ κύριο ἀντικείμενο τήν ἐξασφάλιση τῆς ἐναλλακτικῆς λύσης. Ὁ κύριος στόχος τῆς σημερινῆς περιόδου θά πρέπει νά εἶναι ἡ παρεμπόδιση γιά τήν ἀναβίωση τοῦ μονοκομματικοῦ κράτους, τό ξεκαθάρισμα τοῦ Κρατικοῦ Μηχανισμοῦ κ.λ.π. ἀπό τά φασιστικά - χουντικά καί μοναρχικά στοιχεῖα καθώς καί ἡ τεχνική καί πολιτική προετοιμασία ὥστε ἡ μετάβαση σέ μιά νέα κυβερνητική πλειοψηφία μέ κέντρο βάρους τήν ΕΚ - ΝΔ νά μπορέσει νά γίνει ὁμαλή. Δηλαδή χωρίς νά ἔχουν τήν δυνατότητα νά θέσουν καί πάλι σέ κίνδυνο τή Δημοκρατία οἱ γνωστοί κύκλοι τῆς ἀνωμαλίας.

Μέσα σέ μιά τέτοια προοπτική ὁ ρόλος τοῦ Παπανδρέου μπορεῖ νά εἶναι σημαντικός. Ἐπειδή, ἡ σύνθεση καί ὁ ρόλος τοῦ πλέγματος ἐξουσίας ἔχουν κατά κόρον δοκιμασθεῖ ἐπάνω στό πετσί μας δέν νομίζουμε ὅτι θά πρέπει νά ἔχουμε αὐταπάτες καί νά ἐπιχειροῦμε πειραματισμούς. Πρέπει ὁπωσδήποτε νά ἐξουδετερώσουμε αὐτά τά στοιχεῖα πού ἐξακολουθοῦν νά εἶναι ἐπικίνδυνα καί πού εἶναι ἐνδεχόμενο σέ περίπτωση μεγάλης κρίσης νά ἀποδειχτοῦν γιά ἄλλη μιά φορά μοιραῖα γιά τόν ἑλληνικό λαό. Μέσα στό σημερινό συσχετισμό δυνάμεων ἡ μοναδική ρεαλιστική προοπτική εἶναι νά ἐξασφαλίσωμε γιά σήμερα καί γιά αὔριο μιά τέτοια κυβερνητική πλειοψηφία, ὥστε νά ειναι ἀδύνατον γιά τούς συνομῶτες νά σηκώσουνε κεφάλι. Μέ βάση ἕνα μίνιμουμ πρόγραμμα πιστεύουμε ὅτι εἶναι δυνατόν νά σχηματισθεῖ γιά αὔριο κυβέρνηση Καραμανλῆ - Μαύρου καί γιά μεθαύριο κυβέρνηση Καραμανλῆ - Μαύρου Παπανδρέου. Αὐτή θά ἦταν κατά τήν γνώμη μας ἡ πλέον ἰδανική λύση γιά τήν στερέωση τῆς Δημοκρατίας καί κυρίως γιά τήν σ υ ν έ χ ι σ ή τ η ς.

Ἡ θέση τοῦ κ. Παπανδρέου σέ μιά τέτοια Κυβέρνηση "δημοκρατικῆς ἀνάγκης" ὄχι μόνον δέν θά ἦταν, κατά τή γνώμη μας, μιά ἐγκατάληψη τῶν βασικῶν στόχων τοῦ ΠΑΣΟΚ, ἀλλά ἀντίθετα ἕνα πρῶτον θεμέλιο γιά τήν μελλοντική Κυβέρνηση τῆς Ἀριστερᾶς.

Σέ ὅλη αὐτή τήν διαδικασία ὁ ρόλος τῆς Ἑλληνικῆς Ἀριστερᾶς στό σύνολό της μπορεῖ νά ἀποδειχθεῖ πολύτιμος. Πρώτη της μέριμνα θά εἶναι ὅπως πάντα ἡ ὀργάνωση τοῦ λαοῦ, οἱ ἀγῶνες τοῦ λαοῦ. Σέ συνέχεια θά πρέπει νά ὁλοκληρωθεῖ ἡ ἰδεολογική ζύμωση ὥστε νά ξεπροβάλουν κάποτε οἱ μεγάλες συντεταγμένες.

Νομίζουμε ὅτι οἱ ἰδέες πού ἀναπτύχθηκαν πάρα πάνω μέ Κεντρικό ἄξονα τήν ἀναζήτηση ἑνός ἐνιαίου Κομματικοῦ φορέα πού ν'α ἐκφράζει τόν ἐργαζόμενο λαό, δέν ἀπέχουν πολύ ἀπό τίς ἀντιλήψεις τῶν πιό σημαντικῶν τμημάτων τῆς ἑλληνικῆς Ἀριστερᾶς. Ἡ Κυβέρνηση τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ, ἡ Κυβέρνηση τῆς Ἀριστερᾶς μπορεῖ νά γίνει ὁ κεντρικός ἄξονας καί στόχος αὐτῶν τῶν δυνάμεων. Γι'αὐτό τό λόγο εἶναι ἀνάγκη νά πετάξουμε ἀπό πάνω μας τό θεωρητικό ὑπερβάρος καί νά προσπαθήσουμε νά συμφωνήσουμε γύρω ἀπό βασικά προβλήματα δίνοντας ὅσο γίνεται περισσότερο συγκεκριμένη μορφή σ'αὐτήν τήν Ἐξουσία τοῦ Ἐργαζόμενου λαοῦ καί φάχνοντας νά βροῦμε ὅλοι μαζί τή μέθοδο, τά μέσα καί τίς δυνατότητες γιά νά τήν κάνουμε μιά μέρα πραγματικότητα.

Στό μεταξύ ἡ ΕΔΑ καί ἄλλες δυνάμεις τῆς Ἀριστερᾶς θά μποροῦσαν παράλληλα μέ τό ΠΑΣΟΚ νά στηρίξουν ἐνεργητικά μιά καινούργια κυβερνητική πλειοψηφία "δημοκρατικῆς ἀνάγκης" πού θά εἶχε σάν βάση της τήν θεμελίωση τῆς Δημοκρατίας μέ τήν πα-

Ἐπὶ τούτοις καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἐπιτηδεύσας ἐν τῇ κα-
θόδῳ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἀνεπόδιστος ἐγένετο καὶ ἐν
Ἀθήναις ἐτελεύτησεν ἐν τῷ ἔτει τῷ ἑβδόμῳ καὶ ἑβδο-
μηκοστῷ καὶ ἑκατοστῷ ἔτει τῆς ἡλικίας αὐτοῦ. Ἐπὶ
δὲ τούτου Ἀδριανὸς ἐβασίλευσεν ἔτη εἴκοσι ἓξ καὶ
μῆνας ἕξ. Ἐπὶ τούτου Ἀντωνῖνος ὁ ὑπατεύσας τὸ
δεύτερον καὶ ἐπικληθεὶς Εὐσεβὴς ἐβασίλευσεν ἔτη
εἴκοσι καὶ ἕνα. Ἐπὶ τούτου Ἀντωνίνου ἐπὶ τῆς Ἑλλά-
δος ἐπανέστησαν Ἰουδαῖοι καὶ ἀπέκτειναν πολλοὺς
Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων. Ἐπὶ τούτου Ἀντωνίνου ἐπὶ τῆς
Ἑλλάδ

ράλληλη κατάκτηση τῆς Ἐθνικῆς Ἀνεξαρτησίας. Σέ μιά τέτοια προοπτική στήριξης εἴτε συνεργασίας, τά κόμματα τῆς Ἀριστερᾶς ἐκτός τοῦ ὅτι ἔθεταν μέ πολύ περισσότερο ἐπιταχτικό τρόπο τήν πλήρη ἐκκαθάριση τοῦ Κράτους καί τήν ἀπόδοσή του στό σύνολο τῶν Ἑλλήνων, εἶναι προφανές ὅτι θά ἀπαιτούσαν νά προστεθεῖ στό κυβερνητικό πρόγραμμα συγκεκριμένη οἰκονομική καί κοινωνική πολιτική πού νά προβλέπει σειρά ἀπό κυβερνητικά μέτρα μέ σκοπό τήν ἀνακούφηση τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ πιθανές ἐθνικοποιήσεις καί εἰδικές δευσμεύσεις καί ὑποχρεώσεις γιά τό μεγάλο κεφάλαιο καί τούς μονοπωλειακούς πολυεθνικούς καί μή οἰκονομικούς κύκλους. Δηλαδή θά πρόσθεταν στούς δύο βασικούς στόχους (Δημοκρατία, Ἐθνική Ἀνεξαρτησία) καί τήν Κοινωνική Δικαιοσύνη, σάν τό πιό σίγουρο δρόμο γιά νά ἐξασφαλισθεῖ καί νά προκόψει ἡ Δημοκρατία καί νά κατακτηθεῖ μιά πραγματική Ἐθνική Ἀνεξαρτησία.

Ἀναφερθήκαμε σέ λύσεις ἰδανικές ἀλλά π ο ύ μ π ο ρ ο ῦ ν ν ά π ρ α γ μ α τ ο π ο ι η θ ο ῦ ν. Ὄχι τόσο γιατί ὁ ὑποκειμενικός παράγων - ἀρχηγοί κομμάτων καί βασικά στελέχη - παρά τίς διατυμπανιζόμενες κατά καιρούς διαφορές, ἐν τούτοις, φαίνεται ὅτι συμφωνοῦν τουλάχιστον γύρω ἀπό μερικά βασικά προβλήματα καί ἐν πάση περιπτώσει ἐξακολουθοῦν νά ἔχουν ἀντίθεση πρός τή χούντα, τή μοναρχία καί γενικά τό μαῦρο ἀντιδραστικό - διεθνές καί ἐγχώριο - πράγμα πού μᾶς ἔριξε στήν ὀκταετή νύχτα τῆς δικτατορίας. Ὄχι τόσο λοιπόν γιατί ὁ ὑποκειμενικός παράγων θά μποροῦσε τελικά νά ὁδηγηθεῖ σέ μιά συμφωνία γύρω ἀπό ἕνα μίνιμουμ κυβερνητικό πρόγραμμα - ἀλλά γιατί προπαντός οἱ λαϊκές πού ἀκολουθοῦν καί στηρίζουν τά δημοκρατικά κόμματα θ έ λ ο υ ν α ὐ τ ή ν τ ή ν ἑ ν ό τ η τ α. Ὁ Λαός σήμερα ἀρχίζει καί πάλι νά ἀγωνιᾶ γιά τό μέλλον. Μετά τόν Καραμανλῆ

Ἀλλὰ τὸ ἀπόγευμα ἐκεῖνο ἡ Ἀθηνᾶ ἔπρεπε νὰ ἐπιστρέψῃ στὸν Ὄλυμπο. Ἔτσι ἔκανε νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ Ὀδυσσέα καὶ ἀπὸ τὴν Ἰθάκη καὶ πῆγε στὴν Σπάρτη, στὸ παλάτι τοῦ Μενελάου καὶ τῆς Ἑλένης, γιὰ νὰ ἐξετάσῃ ἂν ὁ Τηλέμαχος εἶχε ἀκούσει τίποτε γιὰ τὸν πατέρα του. Ἐκεῖ ἡ θεὰ βρῆκε τὸν Τηλέμαχο καὶ τὸν Πεισίστρατο νὰ κοιμοῦνται στὸ ἴδιο κρεβάτι στὸ μεγάλο παλάτι τοῦ Μενελάου. Ὁ Τηλέμαχος ἦταν ἐκεῖ γιὰ νὰ ἀκούσῃ ἂν ὁ Μενέλαος εἶχε κάτι νὰ τοῦ πῇ γιὰ τὸν πατέρα του. Ἀλλὰ ὁ Μενέλαος δὲν ἤξερε τίποτε γιὰ τὸν Ὀδυσσέα. Ἔτσι ὁ Τηλέμαχος ἀποφάσισε νὰ φύγῃ ἀμέσως γιὰ τὴν Πύλο, γιὰ νὰ ρωτήσῃ τὸν Νέστορα, ἂν ἤξερε κάτι. Ἡ Ἀθηνᾶ ἔκανε τὸν Τηλέμαχο νὰ ξυπνήσῃ τὸν Πεισίστρατο καὶ τοὺς εἶπε νὰ ἑτοιμάσουν τὰ ἄλογα καὶ τὸ ἅρμα γιὰ τὸ ταξίδι τους. Ἔτσι ἔφυγαν ἀμέσως καὶ ἔφτασαν στὴν Πύλο τὸ ἑπόμενο πρωΐ. Ἐκεῖ ὁ Τηλέμαχος ἔμαθε ἀπὸ τὸν Νέστορα ὅτι ὁ Ὀδυσσέας ἦταν ζωντανὸς καὶ ὅτι ἦταν αἰχμάλωτος στὸ νησὶ τῆς Καλυψοῦς. Ὁ Τηλέμαχος ἔμεινε μόνο μιὰ μέρα στὴν Πύλο καὶ μετὰ ἔφυγε γιὰ τὴν Σπάρτη, γιὰ νὰ πῇ στὸν Μενέλαο τὰ νέα ποὺ ἄκουσε ἀπὸ τὸν Νέστορα. Ἐκεῖ ἔμαθε ἀπὸ τὸν Μενέλαο ὅτι ὁ Ὀδυσσέας ἦταν ζωντανὸς καὶ αἰχμάλωτος στὸ νησὶ τῆς Καλυψοῦς. Ὁ Τηλέμαχος ἔμεινε μόνο μιὰ μέρα στ

τί; " ρωτάει ὁ μέσος Ἕλληνας.

Ἂν ὅμως ὁ κ. Καραμανλῆς ἔχει τήν αὐταπάτη νά πιστεύει ὅτι ἡ "Νέα Δημοκρατία " θά εἶναι ἱκανή νά κυβερνήσει τή χώρα χω στά σημερινά δημοκρατικά πλαίσια καί χωρίς αὐτόν καί προχωρήσει - ὅπως τό κάνει μέχρι σήμερα - στήν δημιουργία καί μονοκραπορία τοῦ Κράτους τῆς "Νέας Δημοκρατίας" τότε βαδίζουμε μέ μαθηματική βεβαιότητα πρός νέα βαθειά πολιτική κρίση μέ ἀπρόβλεπτες συνέπειες.

Τί πρέπει νά γίνει; Ἴσως οἱ σκοτεινοί κύκλοι πού καραδοκοῦν, νά ἔχουν προβεῖ στήν ἴδια ἀκριβῶς ἀνάλυση μέ μᾶς ὁπότε γιά νά ἐξασφαλίσουν ἀπό τώρα τή βαθειά κρίση σέ ἐνδεχόμενη καί πάντα πιθανή ἀποχώρηση τοῦ κα. Καραμανλῆ, δι α σ π ο ῦ ν τ ί ς δ η μ ο κ ρ α τ ι κ έ ς δ υ ν ά μ ε ι ς ἀ π ό τ ώ ρ α . Γιατί ἡ μοναδική δυνατότητα πού ἔχουν σήμερα οἱ δημοκρατικές δυνάμεις - ὅπου κι ἄν βρίσκονται - εἶναι ἡ ἑνότητά τους γιά τήν διασφάλιση τῆς ὁμαλῆς δημοκρατικῆς πορείας. Σήμερα καί προπαντός αὔριο ὅταν ἡ σημερινή Κυβερνητική πλειοψηφία - χωρίς τήν παρουσία τοῦ Καραμανλῆ - διασπασθεῖ καί τά μοναρχικά καί ἀντιδρασιτκά στοιχεῖα θελήσιυν νά ἐντεπιεθθοῦν ἀπό θέση ἰσχύος Ἂς δοῦμε λοιπόν σοβαρά καί πρίν νά εἶναι καί πάλι πολύ ἀργά τό πιό ἐπεῖγον καί κρίσιμο πρόβλημα πού ἀντιμετωπίζει αὐτή τή στιγμή ἡ χώρα.

Ἐμεῖς ἐκθέσαμε ὄχι μόνο τίς σκέψεις μας τόσο γιά τό ἀπώτερο ὅσο καί γιά τό ἄμεσο μέλλον, ἀλλά διαγράψαμε καί τίς πιθανές λύσεις. Ἀσφαλῶς οὔτε ἡ ἀνάλυσή μας μπορεῖ νά εἶναι πλήρης καί οὔτε καί οἱ λύσεις πού προτείνουμε ἤ προβλέπουμε μπορεῖ νά εἶναι οἱ μόνες πιθανές καί ἐνδεδειγμένες.

Δεν ήθελε ν' αφήσει τον Ιωσήφ μόνον του με τον Καθηγητή. Ήξερε πολύ καλά τι θα γινόταν. Ο Καθηγητής θα τον έπαιρνε στο σπίτι του και θα τον έβαζε να κάνει μαθήματα. Ο Ιωσήφ θα ντρεπόταν και θα φοβόταν και δεν θα μάθαινε τίποτε. Έπρεπε να μείνει μαζί του για να τον προστατεύσει.

Ο Καθηγητής Καβαλιώτης σηκώθηκε όρθιος και είπε:

- Θα πάω εγώ.

Ο Ιωσήφ τον κοίταξε με ευγνωμοσύνη. Ο Καθηγητής χαμογέλασε στο παιδί και του έκλεισε το μάτι καθησυχαστικά.

- Μη φοβάσαι, Ιωσήφ, θα τα καταφέρουμε εμείς οι δύο.

Ο Ιωσήφ ένιωσε μια μεγάλη ανακούφιση. Ήξερε πως ο Καθηγητής θα τα κατάφερνε. Ήταν ο καλύτερος φίλος του. Ο μόνος φίλος του. Ο Καθηγητής Καβαλιώτης σηκώθηκε και είπε στον Ιωσήφ:

- Θα πάω εγώ.

Ο Ιωσήφ τον κοίταξε με ευγνωμοσύνη. Ο Καθηγητής Καβαλιώτης χαμογέλασε στο παιδί και του έκλεισε το μάτι καθησυχαστικά.

- Μη φοβάσαι, Ιωσήφ, θα τα καταφέρουμε εμείς οι δύο.

Ο Ιωσήφ ένιωσε μια μεγάλη ανακούφιση. Ήξερε πως ο Καθηγητής θα τα κατάφερνε. Ήταν ο καλύτερος φίλος του. Ο μόνος φίλος του. Τι θα κάνει τώρα; Ποιος θα τον προστατεύει από τους άλλους μαθητές και δασκάλους; Δεν θα μπορούσε να μη πάει στο σπίτι του Καθηγητή Καβαλιώτη. Θα έπρεπε να πάει μαζί του. Έπρεπε να μείνει μαζί του για να μη φοβάται. Έπρεπε να μείνει μαζί του για να μη νιώθει μόνος. Έπρεπε να μείνει μαζί του για να μη νιώθει ότι τον έχουν όλοι εγκαταλείψει.

Δεν ήθελε να φύγει από το σχολείο χωρίς τον Καθηγητή Καβαλιώτη. Δεν ήθελε να τον αφήσει μόνο του. Ήταν η μοναχική φιλία που είχαν σχηματίσει οι δύο μαθητές. Ήταν η μοναχική φιλία που είχαν σχηματίσει οι δύο μαθητές. Ήταν η μοναχική φιλία που είχαν σχηματίσει οι δύο μαθητές.

'Εφ'οὗ καί προκύπτει ἡ ἀνάγκη τοῦ διαλόγου, Καί γιά τά γενικά καί μακρυνά ἀλλά καί γιά τά ἄμμεσα καί καθοριστικά. Γιατί εἶναι φανερό ὅτι ἄν χάσουμε κι αὐτή τή φορά τή μάχη γιά τή Δημοκρατία μεταθέτουμε ἀκόμα πιό μακρυά τήν προοπτική. Βέβαια δέν ξεχνᾶμε τό κυρίαρχο στοιχεῖο τῆς δ υ ν α μ ι κ ῆ ς ἰδιαίτερα ὅταν σμίγει μέ τίς λαϊκές δυνάμεις. Τότε εἶναι δυνατόν ὅλες οἱ συνετές ἀναλύσεις νά ἀποδειχτοῦν κουρελόχαρτα μπροστά στή λαίλαπα πού λέγεται λαϊκός ἀγῶνας.

Πρέπει ὅμως ἀπό τώρα νά προετοιμάζεται μεθοδικά κι αὐτή ἡ προοπτική. Μέ ἄλλα λόγια ὁ λαός στή βάση του καί γύρω ἀπό τίς ὀργανώσεις του νά βάζει συνεχῶς τό θέμα: Τί θά γίνει σέ πιθανότητα κρίσης καί περίπτωση ὑποτροπῆς; Καί νά μπορεῖ νά ἀπαντᾶ ὅλο καί πιό ἀποφασιστικά: τότε θά τούς τσακίσω ὁριστικά: Τότε μέ τίμημα ἀκόμα καί τήν ἴδια τή ζωή μου, θά ξεκαθαρίσω τή χώρα μου μιά γιά πάντα ἀπό κάθε χουντικό, φασιστικό, μοναρχικό καί ἀμερικανόδουλο κατάλοιπο:

Ὅμως αὐτά ὅλα δέν γίνονται μόνο μέ εὐχές. Ἄν οἱ πολιτικές ἐξελίξεις εἶναι εὐθύνη τῶν πολιτικῶν ἡγεσιῶν, ἡ ἀνάδειξη τοῦ Λαοῦ σέ πρωταγωνιστές γιά τήν ὑπεράσπιση τῶν δικῶν του ἤ ξένων εἶναι ἔργο τοῦ ἴδιου τοῦ Λαοῦ, τῶν φυσικῶν του ἐκπροσώπων καί τῶν δικῶν του ὀργανώσεων. Εἶναι προπαντός ἔργο τοῦ φορέα τῆς 'Αριστερᾶς πού θά κατωρθώσει νά συσπειρώσει γύρω του εὐρύτατες λαϊκές δυνάμεις. Ἔργο ἑνός μαζικοῦ φορέα τῆς 'Αριστερᾶς. Καί σ'αὐτό ἀποβλέπει ἡ προσπάθεια τῆς ΕΔΑ. Ἡ προσπάθεια γιά τήν προσαρμογή τοῦ μαρξισμοῦ στίς σημερινές συνθῆκες.

Τελειώνουμε μέ τήν διαπίστωση ὅτι ἡ ἀνάλυση τῆς σημερινῆς κατάστάσης μᾶς ὁδηγεῖ στό συμπέρασμα ὅτι ἡ ὑπεράσπιση τῆς Δημοκρατίας καί ἡ ἐξασφάλιση τῆς δημοκρατικῆς πορείας ἀπαιτοῦν

Ψιθυριστές και ψεκασφυγμοί μες σιωπηλοπαγείς κατρατσάνοι μες φάλαγξ θαρ σαν πληξουσα ορα ή ζητούμενο μες σιωπηλοπαγείς.

Σεγεγμασάνε θε μία φτωχοπαιδιά ορα ή γαμψοπαιδιά μες σιωπηλοπαγείς μοσχοβολούσε κατά μες ψυχοκομείο ή κλουβωμένη μες ζωή. Υ κλουβωμένη ά,αρα ψυθιρίζει ή κλουβωμένη μες ζωή. "Εδιο ξηρά παζάρια άμε 'Υδρατεδρε'. Και γαμήτε γαμήτε. "Εδιο ξηρά παζάρια άμε 'Υδρατεδρε'. Και παπαγάλος σιωπηλοπαγείς ορα ή γαμψοπαιδιά μες σιωπηλοπαγείς. Σεγεγμασάνε θε μία φτωχοπαιδιά ορα ή γαμψοπαιδι

τήν ὁλοκληρωτική ἐπιστράτευση ὅλου τοῦ Λαοῦ καί ὅλων τῶν δημοκρατικῶν δυνάμεων τῆς χώρας μέ ἕνα καί μοναδικό στόχο: Τήν ὁριστική ἐξόντωση τῆς ἀμερικανοκρατίας καί τήν τελική ἑλλαδοποίηση τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς. Γιά νά ἀνοίξει ἔτσι καί ἡ πάρα πέρα πορεία πρός τήν κατάκτηση τοῦ Σοσιαλισμοῦ.

1976

279

Ενάμισυ χρόνο και πλέον πέρασε
από την πτώση της Χούντας
και εξακολουθούμε να ζούμε
μέσα σ' ένα αβέβαιο πολιτικό
κλίμα — Η κατάσταση
γύρω μας είναι βαθειά αντι-
φατική:
Παίγεται ποιός θα άρνηθεί
ότι ο δημοκρατικός βίος
της χώρας είναι όμαιρος?
Δεν έχουμε παρά νά τον
συγκρίνουμε με τις συνθήκες
πού επικρατούσαν όχι μόνο
κατά τη διάρκεια
της Χούντας

Γο

Νά παραιτέσων σπίς
ὀπεχθητικές

αλλά και με τήν προδι-
κτατορική περίοδο.
Επομένως είναι ανόητο και
επικίνδυνο νά μήν αναγνωρί-
ζουμε ότι στήν επιφάνεια
τής πολιτικής και κοινωνικής
μας ζωής υπάρχει περισσότερη
δημοκρατία από ποτέ άλλο-
[όμως στό βάθος οι εξακολουθούν το]
τε.
Υπάρχει Βουλή ~~που~~ εκλεγμένη
ελεύθερα από τό λαό.
Οι δημοτικοί άρχοντες, τό
ίδιο.
Τά κόμματα, όλα ανε-
ξαιρέτως είναι ελεύθερα.
Και προχτές ακόμα ο

Εἰσαγγελέας Χαλκίδος
εἶπε ὅτι ὁ Κομμουνισμός
ἀποτελεῖ νόμιμη ἰδεολο-
γία. Κάτι τέτοιο δέν
ἀκούσαμε __ποτέ__ ἀπό τήν
ἐπίσημη Ἑλλάδα. Πράγμα-
τι ἀπό τόν Ἐλευθέριο Βενιζέλο
~~ἀπό~~ τόν Μεταξά ~~ἀπό~~
~~ἀπό~~ τῆς Φρειδερίκης, τήν
ΕΡΕ, [illegible] καί τόν Γλυξμπούργκ
καί τόν Γεώργιο Παπανδρέου
καί φυσικά μέ ἀποκορύφωμα
τόν Παπαδόπουλο
ὁ ἀντικομμουνισμός ἦταν
ἡ ἐπίσημη ἰδεολογία

τοῦ ἀστικοῦ πολιτικοῦ
μας κόσμου.
Ὅπως ὁ φιλοαμερικανισμός
καί ὁ/φιλονατοϊσμός ἦταν
ἡ δεύτερη ἐπίσημη κρατική
ἰδεολογία συνδυασμένη με
τοῦ ἀντισοβιετισμό.
Σήμερα αὐτοί οἱ δύο ἄξονες
ἔπαψαν γιά πρώτη φορά
στή σύγχρονη ἱστορία μας
νά λειτουργοῦν σέ ἐπίπεδο
κυβερνητικό καί κρατικό.
Ἡ ἰδεολογία, ὁ τύπος
ἡ διακίνηση ἰδεῶν εἶναι
ἐπίσης γιά πρώτη φορά

ἐλεύθερη στή χώρα μας.
Οἱ νέοι δέν ξέρουν ὅτι οἱ
παρόμοια συγκέντρωση στή
1963 ἤ 64 ὅλη μέ κινήματα
τῆς Ε.Κ. οἱ Εδαΐτες καί
οἱ Λαμπράκηδες ἔδιναν
ἀληθινές μάχες γιά νά
τά προγραμματοποιήσουν καί
νά τά πραγματοποιήσουν
ἀπό τό ἐπιθετική μανία
τῶν κρατικῶν καί τῶν
παρακρατικῶν ὀργάνων.
Δέν προχωρῶ περισσότερο
στίς θετικές διαπιστώσεις.

Αὐτά ὅλα ἄγνωστα τά
μέ καθημερινά ὁ φακός μας
καί τά βγάζει.
Ἐπομένως γιά ποιό λόγο νά
τά ἀρνηθοῦμε ἤ νά τά
διαστρεβλώσουμε ?
Εἶναι σά νά λέμε ὅτι
κάποιον σ' ὑπάρχει σπιτάκι,
δέν ἔχει φῶς, — κι ὅμως εἶναι
κατοικημένο. — Ποιός
θά τό πιστέψει; Μονάχα
οἱ τυφλοί.
Τό δυστύχημα εἶναι ὅτι οἱ
ὁρισμένες ~~[illegible] [illegible]~~ πολιτικές
μεθόδους στήν Ἀριστερά

Υπάρχουν πάρα πολλοί τυφλοί.
Είτε θέλουν νά κάνουν τόν
τυφλό. Όμως γιά ποιό λόγο?
Αὐτοί πού ἦσαν καί κεντρῶοι
-ὅπως τά στελέχη τοῦ ΠΑΣΟΚ-
τούς καταλαβαίνω. Γιατί
τότε με τό 53% ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ ποιά ἦταν ἡ κατάσταση
στή χώρα μας.? Σήμερα
κριτικάρουν καταλυτικά
τόν Καραμανλή. Όμως τί
ἔλεγαν τότε πού ἦταν
κυβέρνηση;
Νά σᾶς πούμε ἐμεῖς πού ζήσαμε
σάν αὐτοί μας τή δημοκρατία της

— Δὲν ἄλλαξαν οὔτε ἕνα γωνίστα
ἀλλιωμορφισμό ὅπως οἱ Θεοὶ τοῦ.
οὔτε καὶ τοῦ Παπαδόπουλου.

— Ἡ Ἀσφάλεια ἦταν πανίσχυρη

— Οἱ κλήσεις στὰ τμήματα, οἱ
ἀπειλές, οἱ παρακολουθήσεις
οἱ φάκελλοι συνεχίζονταν.

— Η ΑΥΓΗ δὲν πουλοῦσε τὰ
σύνορα τῆς Ἀθήνας ~~[illegible]~~
καὶ τῶν μεγάλων κέντρων.

— ~~Ὅλα~~ ἔξω ὕπαιθρο ἀλώνιζαν
τὰ ΤΕΑ

— ~~[illegible]~~ Οἱ ἀριστεροὶ τσακίζονταν
στὸ ξύλο καὶ μετὰ σερνό-
νταν στὰ δικαστήρια.

— Καὶ μὲ οἱ Λαμπράκηδες

εἴχαμε δεκάδες διώξεις
καθηγητῶν, ;δίκες - δικαστήρια
σὰν ἡ μέρα κατὰ μέσον ὅρο.
Μέρες ~~και~~ οἱ ἀπεργίες τό
μῆνα οἱ συγκεντρώσεις τοῦ
Λαχοῦ μας. — Καὶ ὁ 6ος στῦλος
ἀπάντα στὴ βάση του — οἱ Φοιτητές!
Ὅλα αὐτά (τό λανθάνω)
συνέβαιναν
(ὅταν κυβερνοῦσαν οἱ Κεντρῷοι,
τοῦ σήμερα παρουσιάζονται
στὴ γνωστή εἰδυλλιακή
καὶ καταγοητευτική ἀρνητές.
στὴ δημοκρατική σφαίρα.
~~στὴ δημοκρατικη~~
~~Ἐγὼ ἀφιερωμένο ἀπό τόδε~~
~~δεῖ ἔχουν~~

ματικότητας. ~~[illegible]~~
Γιατί φοβούνται μήπως αὐτοί
τήν βαθειά ἀλλαγή πού
θέλουμε ὅλοι μας, ὁ λαός
πού σφύριξε στό Καραϊσκάκη
δέν εἶναι ὁ μεγάλος τους ἀντα-
γωνιστής στήν Ἐξουσία.
Ἐνῶ στήν οὐσία ἡ σημερινή
κατάσταση εἶναι καρπός
τῆς ἴδιας τῆς ἱστορικῆς καί
πολιτικῆς ὡρίμανσης τῆς
ἑλληνικῆς κοινωνίας. Τῶν
ἱστορικῶν συμβάντων. Τοῦ
Θερμοκαυτήρα τῆς Δικτα-

πορείας που χάραξε συνεχίστη-
κε σή ρωμαίικη ψυχή. Τῆς
πίστης τοῦ λαοῦ. Τῆς ἀντοχῆς
τοῦ λαοῦ. ~~Καί~~ Καί στῆς ἰδεο-
λογικῆς καί πολιτικῆς ὠρί-
μανσης τοῦ μαζικοῦ που
ἀνταπάρχετο ἀπό σή χθεσινή
της τοποθέτησης. Ἔδωσαν
καλά καί πείσθηκαν ὅτι
ὁ ψευδοαριστερισμός
καί ὁ ἀντικομμουνισμός
ἄσκοπα παιχνίδια
γιά ὅλο τό Ἔθνος.

Για νά μάς βάζουν νά χτυπιέ(ται)
ό ένας τόν άλλον
Κι' αύτοί νά κάνουν συναλλάγμα-
τα στή βρώμικη δουλειά τους.
Ανοιχτά νά ξεπουλούν
τόν πλούτο τής χώρας
στά ξένα μονοπώλια.
Νά παραχωρούν τίς βάσεις
μας στά κοράκια τού
Πενταγώνου.
~~Δα~~ Και [illegible] στά τσεπάκια
τό Διεθνές Ταμείο
Και νά μοιράζονται ~~σ~~ τη σαν αρπάχτη της
Εξουσία ~~σ~~ ~~σαν αρπάχτη της~~

 291

Υπάρχει λοιπόν μιά δυσμένη αλλαγή — Βαθειά αλλαγή — στή ζωή μας.- Ας τή σημειώσουμε. Ας τή θεωρήσουμε σάν εθνική λαϊκή κατάκτηση. ~~Θ~~ Για νά προχωρήσουμε πιό πέρα.

Γιατί μέ τό νά αρνούμαστε αυτή τήν πραγματικότητα και νά την μεταβάλουμε σε πρόβλημα τότε μεταθέτουμε τή ~~[illegible]~~ προσοχή τοῦ λαοῦ από τό πραγματικό και κύριο πρόβλημα.-

Ποιό είναι τό ~~κύριο~~ πρόβλημα αὐτό;

·14·

Η ΕΔΑ φέρει:

Το κύριο πρόβλημα στη χώρα
μας σήμερα είναι η υπερίσχυση και
διείσδυση στη Δημοκρατία.
Πολύ στενή δομή
της Εξουσίας στη χώρα μας
Δημοκρατία και
Εθνική Ανεξαρτησία είναι
έννοιες αλληλένδετες.
Ποιά είναι η στενή
δομή της Εξουσίας?
Είναι το σύνολο των Μηχανι-
σμών που έθεσαν οι
Αγγλοαμερικανοί και η ολιγαρχία
που είναι στην υπηρεσία των ιμπερι-

 293

μέσα στού Κρατικού Μηχανισμού
και τις Ένοπλες Δυνάμεις.

Αυτοί οι Μηχανισμοί — οι μυστικοί
υπηρεσίες — δεν έπαψαν
ποτέ να λειτουργούν.

Επί ΕΡΕ, συνεργάζονταν
με την Κυβερνητική Παράταξη.

Επί ΕΚ, λειτουργούσαν
πίσω από την Κυβέρνηση.

Επί Δικτατορίας έγιναν
Κυβέρνηση.

Σήμερα υστερα από
το κάζο που έπαθαν μετά το
Πολυτεχνείο, και την
τραγωδία στην Κύπρο,

μπήκαν στό σκοτάδι, ύπο-
χώρησαν προσεκτικά,
ἐλαφρυνά, μπήκαν μέ δυό
λόγια στή λούφα ~~απειλε~~

συναθροίζοντας τίς
δυνάμεις του καί προσμένοντας
σέ κατάλληλη στιγμή γιά
νά ἀντεπιτεθοῦν —
Γιά νά μπορέσεις νά χαρά-
ξεις σοβαρά σέ ποιητική σου
γραμμή εἶναι ἀπαραίτητο
νά ἀπαντῆς κάθε στιγμή
στό ~~βασικό~~ κύρι- ἐρώτημα :
— Ποιός εἶναι, αὐτή τή στιγμή
ὁ κύριος ἐχθρός — ὁ κύριος
στόχος ?

Μέ άλλα πού πραγματοποιεῖ-
ται ἡ βασική ἀντίθεσις
στη ελληνική κοινωνία σήμερα?
Ἄν ποῦμε καί μεῖς ὅπως λένε
μερικοί : λχ.
Ανάμεσα στό ἰμπεριαλισμό
καί τό σοσιαλισμό – τότε
Χαρίζουμε στό ἰμπεριαλισμό
(δηλ. στό [illegible] πνεῦμα
καί ἀντιδραστικό κόσμο)
τό 70% πληθυσμού τού
ελληνικού λαού. Τούς
καλούμε νά ἑνωθοῦν
γιά άλλη μιά φορά
όλοι μαζί ἐναντίον τού

προσθετικά δυνάμεις ~~[illegible]~~
για να μας εφοδιάσουν.
Το ίδιο πρόβλημα έλυσε και
ο Ζαχαριάδης στα 1946-47
όταν συγκάλεσε εκείνη
έχει στη δικαιολογία
ότι διέθετε κομμα-
τικούς δυνάμεις και κυρίως
άνοπλο λαό. Οἱ συμμε-
[illegible] διάλογοι στη μαχη-
[illegible] τακτική τι
έχουν να αντιπαρατάξουν
σ' αυτό που εννοούνται
στο αντισοσιαλιστικό

297

19

Διαφέρουν πώς οἱ ἴδιοι

πρωταγωνιστὲς καὶ ἐπιδιώκουν

μὲ τὴ πολιτική τους;

Γιατί ὁ ἀντίπαλος,

τῆς ἐπανάστασης στά συνέδρια

αὐτή θά εἶχαμε ἑνότητα

Κωνσταντόπουλου - Παπανδρέου -

Ἰωάννη - Θεοτοκά

μέ Κεφαλογιάννη - Βλάχου.

Μαύρου, Παπαγεώργιου

καὶ μὲ κομμάτι Ἐθνικοῦ
~~[illegible]~~, ~~καὶ τοῦ~~ [illegible]

~~[illegible]~~ μέ ὅλο τό Στρατό

~~[illegible] [illegible]~~ Εἶχαμε

Ἀσυγκρίτη Παπαρρηγοπούλου [illegible]

20

καὶ γενικὰ οἱ Ἀμερικανοὶ
Ἰμπεριαλιστές, θὰ θεωροῦσαν
τὸν σὰν ἐλευθερωτές!
Ἐγὼ αὐτὸ τὸ εἶχα προβλέψει
θὰ εἴχαμε διάφορα
Καπιταλίστα ΕΔ - ΕΣ -
Πασοκ - ΕΚΚΕ ἕτοιμα
δῆθεν νὰ ἀλλάξουν - σοσιαλιστικοί
καὶ μετὰ νὰ συνεχίσουν
σοβαρὰ περὶ τοῦ
Ἀφανισμοῦ.

·21·

Ἄλλη ἀνάγνωση.:

Ἡ βασική διαφορά εἶναι
ἀνάμεσα στὴ δικτατορική
Δεξιὰ καὶ τοῦ Καραμανλῆ.
Δηλαδὴ κι αὐτοὶ χαίρουν
ὁλοκληρη στὴ κυβερνητική
παράταξη στοὺς σημερινοὺς ὑπευθ-
υνους. Ἐδῶ τὰ πράγματα
εἶναι ἀκόμα πιὸ ἐπικίνδυνα
γιατί μὲ τὸ πές - πές
δημιουργεῖται σιγά - σιγά
ἕνα παράξενο ἀντικυβερνη-
τικό κλίμα, χωρὶς ἀντίκρυσμα.

300

Για μιά πραγματικότητα,
πού είναι δίκαιον νά
σκεφθεί σοβαρά πού
Κυβερνητική παραίτηση
μέσα πιό έγκαιρα τής
Αντίδρασης. Δηλαδή νά
θυσιάσουν ένα Καραμαν-
λή και Παπαδόπουλο. –
Αν πάρη όλη σοβαρά
τό καταφέρνουν:
Το ερώτημα είναι: τί
έχουμε να κερδίσουμε
είτε από το νά πει

 301

ὁ Ἀντετίοης καί ἡ Ἀθηναϊκή
σάν τό προσπαθοῦν:
- Δέν σοῦ τό 'λεγα ἐγώ!

Ἡ δική μας ἀντίληψη λέει:
Αὐτή ἡ δημοκρατική μορφή
- πού δέν εἶναι φυσική
ἀλλά ὅπως εἶναι καλλίτερη
ἀπό κείνη πού ξέρουμε
χτές καί προχτές —
Αὐτή ἡ δημοκρατική μορφή
αὐτονομημένη μιά κοινή
νοοτροπία καί κοινή θέληση.-
Αὐτή ἡ κοινή ἀντίληψη
πού ἐκφράζουν σήμερα ὅλοι

Οἱ πολιτικές δυνάμεις πού
βρίσκονται μέσα στή Βουλή.
Δηλαδή κυβέρνησις καί
ἀντιπολίτευσις. –
Αὐτό εἶναι τό δεξιό. –
Ἀπό αὐτή τήν πλευρά τί
ἔγιναν οἱ δυνάμεις πού μᾶς
κυβέρνησαν [?] ἐπί δικτατορίας ?
Τί ξαναβρίσκουμε καί σήμερα
νά ~~[illegible]~~ σημειώνουν κινήσεις [?].
Ποιές εἶναι αὐτές ?

– Οἱ πιό μαῦροι ντόπιοι οἰκονομικοί
κύκλοι, καί οἱ οἰκονομικοί
παράγοντες τοῦ ξένου μονοπωλίου [?]
– Οἱ πιό μαῦροι στρατιωτικοί, αὐτο-
νομικοί [?], κρατικοί, δικαστικοί,

303

Καί λογιστικοί κύκλοι
πού ἔχουν τήν ἀπεριόριστη
ὑποστήριξη τοῦ ἀμερικανισμοῦ.
Καί πού ἐπίσης διευκρινωμένοι,
οἱ ὅλες τῆς ... κερδοί.
— Ἡ βιομηχανία τοῦ Μονοπωλίου
πού ὅλη εἶναι ...
Καί μεγάλο ... ...
30% ... μέ τό
90% τῶν μηχανικῶν
ἐξουσίας ἀποτελεῖ
δύναμη ~~...~~ ὑπολογίσιμη.
Ἄν δέν τό δοῦμε σωστά
Καί ἄν δέν δοῦμε προσεκτικά
μέ ποιά τακτική θά τη

304

εξουδετερώσουμε σήμερα
και θα σου εξουδετερώσουμε αύριο.
Τότε σκάβουμε με χαρά
με τα ίδια μας τα χέρια
το μνήμα μας για να
μπούμε οριστικά εμείς
και εσείς και η Δημοκρατία.
Αυτή είναι κατά σου αντίληψη
της ΕΔΑ η βασική
αντίθεση στης ελληνικής πολιτικής
σήμερα. Σημερινή βασική
μας [illegible] (περιπέτεια) είναι οι μηχανι-
σμοί της [illegible]
γιατί η αντιδραστική ηγεσία
της Δεξιάς μαζί με όλο το

πρόβλημα πολιτικό καί διεθνές,
οἰκονομικό, πολιτικό καί στρατιωτικό
πού σας σημείωσα.
Ποιές εἶναι οἱ δυνάμεις αὐτοῦ τοῦ
ἀντίθετου πλευροῦ ?
Ὅσοι πιστεύουν μέ λόγια καί
μέ ἔργα ὅτι ἡ σημερινή
κατάσταση θά πρέπει ὄχι μόνο
νά διατηρηθεῖ ἀλλά καί
νά στερεωθεῖ. Δηλαδή
πιστεύουν στή δημοκρατική
νομιμότητα.
Φυσικά οἱ ἀντιλήψεις γιά
τό ἴδιο ἡ Δημοκρατία
μπορεῖ καί πρέπει νά

διαφέρουν. Υπάρχει η πολιτική
δημοκρατία όπως οι σκέψεις
υπάρχει η κοινωνική-οικονομική
δημοκρατία για να φτάσουμε
κι από συνδικαλιστική δημοκρατία.
Όπως υπάρχει κυρίως ένα
σημείο στο οποίο συμφωνούμε
σήμερα όλοι - ότι θέλουμε
δημοκρατία ~~[illegible]~~ με οργανωμένη
στον υπερκέντρωση εξουσίας
όπου έχουν φασιστική
και ιμπεριαλιστική νοοτροπία
δεν είναι δυνατό να
επικρατήσει. Θα αφήσει
θέλουμε και ενωθούμε

29

όσοι συνεργαστήκαμε στήν Αρχή
αυτή για νά ξεφορτώσουμε
το Μινώταυρο τής ουσιαστικής
υπερεξουσίας πού σφίγγει
και πνίγει τού δημοκρατικού μας
βίο. Ακόμα:
Δημοκρατία χωρίς εναλλακτική
λύση είναι αναιμική, θνησιγενής
δημοκρατία.
Από πολλές πλευρές τονίζεται
αυτές τις μέρες ότι ο Στρατός
είναι νομοταγής — ότι δεν υπάρχει
κίνδυνος εκτροπής;

Όμως ας υποθέσουμε ότι μεθαύριο
ο λαός με την ψήφο του αναδεί-
ξει πρωθυπουργό τον Μαύρο
τον Παπανδρέου ~~τον Φ~~ τον
Ηλιού ή τον Φλωράκη.
Τότε τι θα γίνει; Η
υπερεξουσία που κυριαρχεί
στον τόπο σήμερα ~~[illegible]~~ δυνάμεις
~~[illegible]~~ και τον κρατικό
μηχανισμό θα πειθαρχήσει
στην εντολή του λαού;
Δηλαδή θα δεχτεί
κυβέρνηση Φλωράκη;
Ηλιού; Παπανδρέου;
Και όλους αυτούς

 309

αποφασίσει ο λαός;
Και τι ~~αυτό~~ πιό σπουδαίο ζήτημα
για το οποίο χρειάζεται άμεση
και καθαρή απόφαση ο
λαός μας είναι:
Είναι δυνατόν σήμερα και
ύστερα ο Στρατός κλπ.
να πει όχι στη Δημοκρατία
όπως το Ναι Λαϊκής Επικρο-
τήσεως; Δηλαδή μπορεί,
έχει τη γνώμη ο Στρατός
κλπ να πει όχι, και
να επιβάλει τελικά
τη δική του θέληση

Γο

Ὑπάρχει ὅμως καὶ ἄλλη
ἀπάντηση στὸ ἐρώτημα αν
ὁ Στρατής ~~[illegible]~~ θα υπακούσει
ἢ δὲ ζητᾶ ~~τὴν [illegible]~~ ἢ [illegible]
καὶ ἀπόφαση τοῦ λαοῦ;

Γο Τί συμβαίνει; ὁ Στρατής.
Ἀλλάζει νοοτροπία, αλλάζει;
μήπως αὐτό ποιμένες, [illegible];
ὅμως αὐτό [illegible] στο νόημα
Επειδή πιστεύω μόνο στη δημοκρατία
στη [illegible] ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~

ακόμα και ένα αίτιο στο
θέλημα του Λαού, όπως
συμβαίνει έλεγα χτές. Γ°

~~Και και αν η απάντηση είναι~~ :

→ Όχι, ο Χορευτής δεν μπορεί
πια να πει όχι στο
Λαό, τότε η νέα ερώτηση
που ~~[illegible]~~ πρόκειται είναι : Γ°

→ Ποιά δύναμη ή ποιές δυνάμεις
μπορεί να τον αναγκάσουν
να υποχωρήσει στο θέλημα
του Λαού ;

Πράγματι, δείτε με καθαρό
μυαλό, αγαπητοί φίλοι.

Ποιά ήταν η κατάσταση εκεί-
σε λαό _ Ποιές ήταν οι
οργανώσεις, τα, τα κόμματα
τα, τα συνδικάτα, η νεολαία.
— Με δύο λόγια οι οργανώσεις
Ανάγκες _ Λύσεις _ και ποιές
σχέσεις μεταξύ τους _ σε
ποιό επίπεδο ανταγωνισμού
και συνεργασίας.
Συμπερασματικά τι ήταν αυτό
το Δεκέμβριο _ τι ήταν
τα 3½ χρόνια που
ακολούθησαν..
Τότε ίσως το συμπέρασμα
σου θα είναι το ίδιο

σφραγισμένο όπως και τό δικό
μας. Δηλαδή:
Εκεί ο αντίλαλος [illegible]
στο βάθος της θέσης του.
Εκεί η διάρκεια του είναι δυσμενής.
Τα κύματα και οι οργανισμοί
δεν υποτίθεται ότι βελτιώνονται
στο μεγαλείο του λαού
Εκεί δεν έκαναν και δεν
Κάνουν τίποτα για να ενωθεί
και να οργανωθεί ουσιαστικά
ο λαός και η ηγεσία
Μέχρι της αποκρυσταλλωσομέ-
νου ο λαός.

μεταθέτουν την ευθύνη.
Και αυτοί να προσπαθούν να
διακρίνουν τις ανθρώπινες
σχέσεις αξιοποιώντας
τα φασιστικά - χουντικά
και βασιλικά στοιχεία
κρυμμένα στη λαϊκή

...

για να ανασυγκροτήσουν
σε χθεσινή εθνικιστική
και μονολιθική ~~[illegible]~~ όλη
τη ~~[illegible]~~ σύγχρονη δικτατορική
δεξιά.

Παρθένου [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] κι' [illegible]
και [illegible] κι' [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] στ'
[illegible] [illegible].
Με όλο τὸ φανατισμό
και οι Λακάρη για τὸ
τι θυμηθεί όχι [illegible]-
[illegible] [illegible] αλλα-
όστερα από 10-15
-20 χρόνια. [illegible]
στό [illegible] [illegible]
[illegible] διακοπή [illegible]
[illegible], σε ονόματα

37

μιᾶς δῆθεν ἰδεολογικῆς
καθαρόαιμης, που έχουν νεολαία
και [illegible] αἱ αἰχμαλώτων.
Γιατί από απόσταση που
αποκλείσθηκε από το
λαϊκό ρομαντικό κίνημα
τα [illegible] και στη
νεολαία.
Ίσως αύριο μεθαύριο οι
νεολαίοι μας ~~[illegible]~~ θα
αντιληφθούν από τα
ιδεολογικά διαγγέλματα
και ~~[illegible]~~. μονοφείων

Γ'

Δὲν ξέρω σήμερα ἡ ~~[illegible]~~ ὥρα
γιὰ νὰ ἀπαντήσω στὴ λάσπη
~~[illegible]~~ στὴ διαστρέβλωση καὶ
στὴ συκοφαντία μὲ τὴν ὁποία
τὴ νεολαία οἱ Λαμπράκηδες
σκεπάζουν τὴ [illegible]
οἱ γνωστοὶ [illegible]
ὅπως καὶ [illegible]
[illegible] — ~~[illegible]~~
εἶναι: ὅτι τὴ στιγμὴ ποὺ
οἱ ἐπίσημες ἡγεσίες καταποντίζονταν,
~~[illegible]~~ δηλαδὴ
οἱ Λαμπράκηδες
σαν αὐτοὶ τὴ σημαία τῆς Νέας
Ἀντίστασης, βρίσκοντας [illegible]
ἔδωσαν ἐλπίδα καὶ προοπτικὴ στὸ λαό, καὶ
ἔσωσαν τὴν τιμὴ τῆς Ἑλληνικῆς
Ἀριστερᾶς

να συνεχίσουν το δρόμο
σ' άλλη δημιουργικότητα
ένα καινούργιο αίμα
πιο δυνατό και γενναίο
[illegible] [illegible]!

~~τη θέληση μας.~~ (B) →

Άγνωστη σοφία, ξένε,
ο Σωκράτης!
Όχι μόνο εμείς μιλάμε
Άγνωστη σοφία η Δημοκρατία
και μαζί της η Εθνική
Ανεξαρτησία.

~~μας, [illegible] και ένσαρκη καινούργια αντίληψη και για τη κριτική του λαογραφίας και για τη ~~[illegible]~~ Χ[illegible] στη ζωγραφική μας.~~ ~~[illegible]~~

Αυτή ~~[illegible]~~

~~[illegible]~~ Η νέα αντίληψη βρίσκεται στη προγραμματική ~~[illegible]~~ αρχή του κ[illegible] μας.

Ζωή καλούμε να τις [illegible] προσωπικά.

~~[illegible]~~

Είμαστε ανοικτοί στο διάλογο
Τη Δημοκρατία που ονει-
ρευόμαστε σήμερα και
Δημοκρατία της Παλλαϊκής
Ενότητας, ~~[illegible]~~ του Σοσιαλισμού
και της Εθνικής Ανεξαρτησίας,
αυτή τη δημοκρατία που
αρχίζει από το σεβασμό
του άλλου — Έχουμε
σαν θεμέλιο τις ιδέες
και τη ψυχή.
Μήπως και γι' αυτό
~~[illegible]~~ η ΕΔΑ.

45.

ὁ Δρόμος πού προτείνουμε
σήμερα εἶναι
Πρῶτο ~~[illegible]~~ Ὀρθή ἀνάλυση τῆς
σημερινῆς πραγματικότητος.
Δεύτερο Ἀπομόνωση τοῦ μεγάλου
κινδύνου τῆς συνδιαλλακτικῆς
[illegible]
Τρίτο Συσπείρωση ὅλων τῶν
ἀντιχουντικῶν – ἀντιμοναρχικῶν
ἀντιφασιστικῶν δυνάμεων μέσω
ὅπως οἱ [illegible] τῆς Δημοκρατικῆς
νομιμότητος
Τέταρτο Ἐθνικῆς Ἑνότητος ~~[illegible]~~
μέσω ὅσο τό πρόβλημα
τῆς Κύπρου καί τῆς

[illegible]

Πλάτων [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Ἕκτον [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

47

στη Δημοκρατία, θα ~~απο~~
παραιτηθεί για τη διευκόλυνση
των εργαζομένων,
θα μεταπηδήσει [?] στη
ανώτερη [?] και πορεία βα
άμεσα [?] και θα
φυτέψει [?] μεθοδικά ~~σε~~
με όλο το προσωπικό [?].
επαναστατική δομή και
δράση [?] το όραμα
στη σοσιαλιστική αναγέννηση
μέσα από αλλαγή [?] του
λαού.

322

48

~~[illegible]~~

Γύρω απ' αυτή τη σημαία

η Ελλάδα όλη μαζί

να συσπειρωθεί στη

[illegible] σου, για

μια νέα Ελλάδα.

Οι Έλληνες είναι

αδελφοί

με την [illegible] [illegible] ...

Ζήτω ο [illegible] [illegible]

[illegible]

24,25

76-77

1- Νομίζω ὅτι κύριο φαινόμενο τοῦ καιροῦ μας εἶναι ὁ συμβιβασμός τῶν μεγάλων δυνάμεων πάνω σέ μιά ἐντελῶς καινούργια βάση. Δηλαδή, σιωπηλή συμφωνία γιά τήν παγοποίηση τῶν ἐθνικῶν-λαϊκῶν κινημάτων καί ἰδιαίτερα ἐκείνων πού ἐπιζητοῦν βαθιές διαρθρωτικές ἀλλαγές. Αὐτή ἡ νέα πολιτική συμβιβασμοῦ εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἀποτυχίας τοῦ ἐπιθετικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ στήν προσπάθεια μιᾶς ἐνδεχόμενης πυρηνικῆς ἀναμέτρησης μέ τήν ΕΣΣΔ, γιά τήν διάλυση τοῦ σοσιαλιστικοῦ στρατοπέδου, καί ἐπομένως ἀναγνώριση τῆς σημερινῆς ἱστορικῆς πραγματικότητας, τουλάχιστο σ'αὐτή τή φάση. Καί ἀντανακλᾶ ἐπίσης τίς μεγάλες δυσκολίες πού ἀντιμετωπίζει τό παγκόσμιο κομμουνιστικό κίνημα, ἰδιαίτερα μετά τήν ἀνοιχτή ρήξη ἀνάμεσα στήν ΕΣΣΔ καί τήν Κίνα, στή διάσπαση καί πολυδιάσπαση μετά τήν κρίση τῆς Τσεχοσλοβακίας καί τίς σοβαρές ἐσωτερικές δυσκολίες πού ἀντιμετωπίζουν οἱ ἀνατολικές χῶρες στήν οἰκοδόμηση τοῦ σοσιαλισμοῦ.

2- Ποιός εἶναι σήμερα ὁ ἰδιαίτερος χαρακτήρας τοῦ σύγχρονου στάτους κβό; Ἀπό τήν πλευρά τῶν ΗΠΑ, ἐπιβεβαιώνεται ἡ πλήρης κυριαρχία τῶν ἀμερικάνικων μονοπωλίων σέ ὅλο τό χῶρο τῆς ἀμερικάνικης ζώνης ἐπιρροῆς. Ἐπίσημος ἐκφραστής αὐτῆς τῆς πολιτικῆς τῶν μονοπωλίων εἶναι ἡ ἀμερικάνικη κυβέρνηση. Ἀπό τήν ἄλλη πλευρά, ἐπιβεβαιώνεται ἐπίσης ὁ ἔλεγχος τῆς ἐξουσίας ἀπ'τήν ἡγετική ὁμάδα τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης, πού εἶναι καί ὁ κύριος ἐκφραστής τοῦ "κρατικοῦ σοσιαλισμοῦ" πού χαρακτηρίζει τίς διαρθρωτικές λειτουργίες στίς ἀνατολικές χῶρες. Κοινό χαρακτηριστικό καί στίς δυό πλευρές ὁ ἀποκλεισμός τῶν λαϊκῶν μαζῶν ἀπό τά Κέντρα Ἀπροφάσεων, ἡ ἀπουσία πολιτιστικῶν διαδικασιῶν πού νά προσφέρουν δυνατότητες δημιουργικῆς συμμετοχῆς καί ἔκφρασης στίς πλατειές μάζες καί, τέλος, ὁ ὑπερσυγκεντρωτικός χαρακτήρας τῆς ἐξουσίας καί ὁ κυριαρχος ρόλος τῶν ἐνόπλων δυνάμεων καί τῶν μυστικῶν ὑπηρεσιῶν.

3- Τόν ἀμερικανικό ἰμπεριαλισμό χαρακτηρίζει τό πνεῦμα τῆς ἄγριας ἐκμετάλλευσης, ἡ ἀντιμετώπιση τοῦ ἀτόμου ἀποκλειστικά καί μόνο σάν

παράγοντα κέρδους, ἡ ἀντικειμενικοποίηση τοῦ ἀνθρώπου, ἡ μεταβολή τοῦ ἀνθρώπου σέ μηχανή πού παράγει καί καταναλώνει ἀγαθά γιά τήν συσσώρευση κεφαλαίου, καί τέλος ἡ ἀποξήρανση τοῦ ἀνθρώπου - δημιουργοῦ ἠθικῶν πνευματικῶν καί πολιτιστικῶν ἀξιῶν.

4- Ἡ οὐσία τοῦ ἀντιπάλου συστήματος χαρακτηρίζεται ἀπ' τήν κατάργηση τῶν κοινωνικῶν τάξεων μέ βάση τήν ἀτομική ἰδιοκτησία τῶν μέσων παραγωγῆς, κατάργηση πού ἀποτελεῖ τήν μεγαλύτερη ἐπαναστατική ἀλλαγή τῆς ἐποχῆς μας. Ἡ οὐσία αὐτή συνίσταται στήν, μέσω τῶν νέων παραγωγικῶν σχέσεων, διασφάλιση τῆς πλήρους ἀπελευθέρωσης τοῦ ἀνθρώπου, μέ τήν ὑπεύθυνη συμμετοχή του σέ ὅλα τά κέντρα Ἀποφάσεων, καθώς καί τῆς πλήρους δυνατότητας νά ἐκφράζεται συμμετέχοντας δημιουργικά σέ ὅλες τίς δραστηριότητες πού τελικά συνθέτουν τόν καινούργιο πολιτισμό. Αὐτή ἡ οὐσία ὅμως τῆς ἐπαναστατικῆς ἀλλαγῆς παραμορφώθηκε, σέ σημαντικό βαθμό, τήν περίοδο τοῦ σταλινισμοῦ, ἐνῶ στή συνέχεια ἐμποδίζεται νά ὁλοκληρωθεῖ, ἀπό τίς δυνάμεις τοῦ γραφειοκρατικοῦ δογματισμοῦ πού πρός τό παρόν ἐλέγχουν ὅλες τίς λειτουργίες.

5- Τό πλέγμα τῶν ἐσωτερικῶν καί τῶν διεθνῶν ἀνταγωνισμῶν, εἶναι πολύπλοκο καί ἀποτελεῖ σοβαρό ἐμπόδιο γιά τήν τελική ἐπιτυχία τῆς πολιτικῆς τοῦ στάτους κβό. Οἱ ἀντιθέσεις ξεκινοῦν ἀπό τά ἐσωτερικά τῶν ἴδιων τῶν μεγάλων δυνάμεων καί τῶν ἀντίστοιχων μπλόκ καί σέ συνέχεια διασταυρώνονται πρός ὅλες τίς κατευθύνσεις. Ἀπό τήν ἄποψη αὐτή ἡ γενική πορεία πρός τήν ἐγκαθίδρυση μιᾶς ἀληθινῆς καί ὁλοκληρωμένης σοσιαλιστικῆς κοινωνίας, πού θά διασφαλίζει σέ ὅλα τά μέλη της τόν ἀνώτατο βαθμό ἐλευθερίας, διευκολύνεται ἀπό τίς ἀντιθέσεις αὐτές πού θά ὀξύνονται ἀνάλογα μέ τήν ἀνάπτυξη τοῦ παγκόσμιου κινήματος γιά τόν σοσιαλισμό.

6- Ἡ ἀδυναμία τῶν ΚΚ νά ἐκφράσουν τά πραγματικά αἰτήματα καί τίς οὐσιαστικές διεκδικήσεις τῆς σύγχρονης ἐργατικῆς τάξης στίς προηγμένες καπιταλιστικές χῶρες, ὀφείλεται κατά τή γνώμη μας στό γεγονός ὅτι τά αἰτήματα αὐτά προχώρησαν. Δέν εἶναι πιά μονάχα οἰκονομικά. Συνδέονται ὁλοένα καί πιό πολύ μέ τό κύριο αἴτημα τῆς ἐποχῆς μας: δηλαδή μέ τό δικαίωμα τῆς ἐλεύθερης ἔκφρασης, πού μόνο ἡ οὐσιαστική ἀνύψωση τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου στό ἐπίπεδο τῆς εὐθύνης

πού δίνει μονάχα ἡ σοσιαλιστική ὀργάνωση τῆς κοινωνίας μπορεῖ νά ἐξασφαλίσει.

7- Τό βασικότερο αἴτημα τῶν ἐργαζομένων εἶναι ἡ οὐσιαστική τους συμμετοχή στά Κέντρα Ἀποφάσεων - ἀπό τό ἐργοστάσιο καί τό πανεπιστήμιο, ὡς τό κράτος καί τή διακυβέρνηση τῆς χώρας.

8- Ὁ νέος χαρακτήρας τῆς ἀντίθεσης πού προβάλλει ὁλοένα καί πιό ἀνάγλυφα στίς εὐρωπαϊκές χῶρες, δημιουργεῖ νέες δυνάμεις, τό περίφημο ἱστορικό μπλόκ, πού εἶναι φορτισμένες μέ τό αἴτημα τῆς βασικῆς ἀλλαγῆς. Δυνάμεις πού τά πατροπαράδοτα ΚΚ δέν μποροῦν νά τίς ἐκφράσουν οὔτε στήν ὁλότητά τους, ἀλλά καί προπάντων οὔτε στή νέα ποιότητα μέ τήν ὁποία εἶναι φορτισμένες.

9- Ἡ στενή σύνδεση τῶν ΚΚ μέ τήν ΕΣΣΔ δέν εἶχε σά μοναδική συνέπεια τήν ἀρνητική φόρτωση, συνεπεία τοῦ σταλινισμοῦ. Ἐπιπλέον τά σύνδεσε ὀργανικά μέ τούς μηχανισμούς μιᾶς νέας παγκόσμιας πολιτικῆς πού διαμορφώνεται μέ βάση τήν δημιουργία τοῦ σοσιαλιστικοῦ στρατόπεδου, σάν μιᾶς νέας διεθνοῦς πραγματικότητας, καί τήν ἀνύψωση τῆς ἴδιας τῆς ΕΣΣΔ σέ κύρια ἀνταγωνιστική δύναμη σέ σχέση μέ τίς ΗΠΑ.

Μιά καινούργια παγκόσμια ἰσορροπία δημιουργεῖται, πού ὕστερα ἀπό σκαμπανεβάσματα, ὁδηγεῖ καθαρά σέ μιά ὁλοένα πιό πλατιά συνεργασία ἀνάμεσα στά δυό κύρια στρατόπεδα, πού τό καθένα γιά δικούς του λόγους ἐπιδιώκει τήν παγοποίηση τῆς τωρινῆς κατάστασης, σέ διεθνές ἐπίπεδο.

10- Χωρίς ἄμεση καί βαθιά ἀλλαγή, οἱ λαοί εἶναι καταδικασμένοι. Γι' αὐτό εἶναι ἀνάγκη νά δημιουργηθοῦν καινούργιοι πολιτικοί φορεῖς πού θά ἐκφράσουν αὐτό τό σημερινό αἴτημα τῆς ἀλλαγῆς. Προϋπόθεση ἀποτελεῖ ἡ πλήρης ἀνεξαρτητοποίηση τῶν προοδευτικῶν δυνάμεων ἀπό Κέντρα φορτισμένα μέ τεράστιες κρατικές εὐθύνες καί ἑπομένως ὁριστικά καί τελεσίδικα ἀντεπαναστατικά. Εἶναι καιρός νά λήξει ἡ μυθολογία τῶν δῆθεν ἐπαναστατικῶν δυνάμεων.

Σήμερα μιά καινούργια ἐπανάσταση, ἀσφαλῶς, κυοφορεῖται. Ἀκριβῶς ὅπως συνέβη μέ τήν Κομμούνα καί τόν Ὀκτώβρη, πού, ἡ κυοφορία τους, μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι ἄρχισε ἀπ' τή στιγμή πού πάγωσε ἡ λάβα τῆς Γαλ-

λικῆς Ἐπανάστασης σκεπάζοντας τίς δυνάμεις πού ἤλπιζαν σέ βαθιά ἀλλαγή.

11. Μέσα σέ κάθε λαό ὑπάρχουν συσσωρευμένες δυνάμεις γιά ριζικές ἐπαναστατικές ἀλλαγές, πού δέν μποροῦν πλέον νά ἐκφραστοῦν ἀπό τίς παραδοσιακές ἐπαναστατικές δυνάμεις, δηλαδή τούς κομμουνιστές, γιατί τά ΚΚ ἀποτελοῦν τμῆμα τοῦ παγκόσμιου στάτους κβό, εἶναι ὀργανικό μέρος στή σύνθεση τῆς ἰσορροπίας τοῦ τρόμου, καθώς συνδέονται στενώτατα μέ μιά ἀπό τίς θερμοπυρηνικές δυνάμεις τῆς ἐποχῆς μας.

Ἐπί πλέον ἡ στενή σύνδεση τῶν κομμουνιστῶν μέ τή Σοβιετική Ἕνωση, μέ τό Κ.Κ.Σ.Ε., ἐκτός πού τούς ἐντάσσει ἐξ ἀντικειμένου -καί ἄσχετα ἀπό τό τί θά ἤθελαν κάθε φορά οἱ ἴδιοι-, μέσα στή στρατηγική τοῦ σοβιετικοῦ ἐπιτελείου, ἐπομένως τούς κάνει ὑπ'ἀρ1θμό 1 στρατιωτικό στόχο τοῦ ἀμερικανικοῦ ἐπιτελείου, τούς συνδέει ἀναπόφευκτα μέ τό σοβιετικό πρότυπο, τόν ἀνατολικό κόσμο.

12. Σήμερα, οἱ κυριαρχες τάσεις τῆς ἐποχῆς μας, αὐτές πού συγκλονίζουν τίς ἐργαζόμενες μάζες, εἶναι ἡ δίψα γιά ἐλευθερία καί γιά τεχνολογική ἀνάπτυξη. Ἡ ἔφεση δηλαδή γιά μιά ὅσο γίνεται πλατύτερη ἐπέκταση καί ἄνοδο τῶν δημοκρατικῶν ἐλευθεριῶν -ἀτομικῶν καί συλλογικῶν- καί γιά μιά ὅσο περισσότερο καλή καί ὑψηλή ποιότητα ζωῆς. Πιστεύω ὅτι γιά ὅλους τούς γνωστούς λόγους, τά ἀνατολικά κράτη ἔχουν ἤδη χάσει αὐτές τίς δυό μεγάλες μάχες πού σημαδεύουν τήν ἐποχή μας: καί τή μάχη γιά τήν Τεχνολογία καί τή μάχη γιά τήν Ἐλευθερία. Καί στά δύο βρίσκονται πίσω κατά μιά ὁλόκληρη ἐποχή.

Ἐπομένως γιά τίς ἐργαζόμενες μάζες, τουλάχιστον τῆς Εὐρώπης, ἀναπαραγωγή τοῦ σοβιετικοῦ ἤ ἄλλου ἀνατολικοῦ συστήματος σέ μιά ὁποιαδήποτε χώρα τῆς Εὐρώπης, σημαίνει πισωγύρισμα.

13. Παρατηροῦμε ἀκόμα ὅτι ἕνα ἄλλο γνώρισμα τῆς ἐποχῆς μας εἶναι ἡ ἐκπληκτική ἀνάπτυξη τῶν τεχνολογικῶν μεθόδων ὀργάνωσης καί τῶν μαζικῶν μέσων προπαγάνδας, πού προσφέρουν στίς ἡγετικές-πολιτικές καί

τεχνοκρατικές- δομάδες μιά διπλή δυνατότητα: τελειοποιημένους ἐπιστημονικούς μηχανισμούς στήν ἄσκηση τῆς ἐξουσίας καί σύγχρονα μαζικά μέσα στή διαμόρφωση τῆς κοινῆς γνώμης." Ἔτσι οἱ μεγάλες λαϊκές μάζες δέν εἶναι πιά παρά ἕνα "πρώϊμον", μιά πρώτη ὕλη πού τήν ἐπεξεργάζεται καταλλήλως μέσα στά γρανάζια του τό κολοσσιαῖο ἐργοστάσιο-κράτος. Ἐνῶ συγχρόνως ἡ "συμπεριφορά" τους διαμορφώνεται κάθε στιγμή ἀπό τούς τερατώδεις σύγχρονους μηχανισμούς προπαγάνδας, ἡ διαπίστωση αὐτή, δηλαδή ἡ σταθερή καί προδοτική ἀπομάκρυνση τῶν λαῶν ἀπό τά Ἐθνικά καί Λαϊκά Κέντρα Ἀποφάσεων, ἀποτελεῖ τή μεγαλύτερη τραγωδία τῆς ἐποχῆς μας καί συγχρόνως ἐγκυμονεῖ τούς πιό δραματικούς κινδύνους γιά ὅλη τήν ἀνθρωπότητα.

14. Οἱ πολιτικές καί τεχνοκρατικές δομάδες συγκεντρώνουν γύρω τους τά στοιχεῖα ἐκεῖνα πού ἐξυπηρετοῦν τό στήσιμο, τή λειτουργία καί ἀποδοτικότητα-ἀποτελεσματικότητα τῶν τεχνοκρατικῶν μηχανισμῶν, μέσω τῶν ὁποίων κατευθύνουν τίς λαϊκές μάζες καί ἀσκοῦν τήν ἐξουσία τους. Τά στοιχεῖα αὐτά ἀνήκουν βασικά σέ τρεῖς ἐπαγγελματικές κατηγορίες: α΄Στελέχη κρατικῶν ὑπηρεσιῶν. β΄΄Ἀξιωματικοί καί γ΄΄Ἐπιστήμονες -τεχνικοί.

Μιά τέταρτη κατηγορία ἀποτελεῖται ἀπό τούς διανοούμενους - προπαγανδιστές, πού ἐξασφαλίζουν τήν "ἐπαφή" τοῦ μηχανισμοῦ μέ τίς λαϊκές μάζες.

15. Αὐτός πού κρατᾶ τό μονοπώλιο τῶν μέσων τῆς παραγωγῆς, διαθέτει συγχρόνως καί τό μονοπώλιο τῶν Ἀποφάσεων. Δηλαδή ἐλέγχει τό Κέντρο Ἀποφάσεων ἀπό τό ὁποῖο κρίνεται τό ἱστορικό παρόν καί τό ἱστορικό μέλλον ὅλης τῆς κοινωνίας, ὅλου τοῦ λαοῦ, ὅλου τοῦ ἔθνους. Εἶναι φανερό ὅτι στήν κοινωνία ἐκείνη ὅπου τό μονοπώλιο τῶν ἀποφάσεων κατέχεται ἀπό μιά κοινωνική μειοψηφία, ὅλα τά ὑπόλοιπα μέλη τῆς κοινωνίας -δηλαδή ὁ λαός- δέν εἶναι ἐλεύθερα. Βλέπουμε ἔτσι ὅτι ἡ Ἐλευθερία συνδέεται μέ τήν Εὐθύνη. Ἐλεύθερος εἶναι ὁ ὑπεύθυνος.

16. Ἡ ἱστορική ἀλλαγή δέν ἀπαιτοῦσε μιά νομική μονάχα ἀλλαγή, δηλαδή τήν ἀλλαγή τῆς νομικῆς θέσης τοῦ πολίτη ἀπέναντι στό κράτος, ἀλλά τήν οὐσιαστική του συμμετοχή στήν εὐθύνη ὅλων τῶν ἀποφάσεων πού ἀφοροῦν αὐτόν καί τό ἔθνος ὅπου ἀνήκει. Δέν ἔγινε ἡ ἐπανάσταση γιά νά σκέφτεται καί νά δρᾶ πάλι ἐξ ὀνόματός του μιά μικρή ὁμάδα ἀνθρώπων, ἔστω καί ποιοτικά διάφορη. Μέ ἄλλα λόγια, πιστεύουμε ὅτι αὐτή ἡ βαθιά ἐπαναστατική ἀλλαγή μέ τό πέρασμα τῆς ἱστορικῆς εὐθύνης ἀπό τούς λίγους στό σύνολο τοῦ Λαοῦ δέν ἔγινε. Τό Κέντρο Ἀποφάσεων, μέ διαφορετικές κοινωνικοπολιτικές ἀφετηρίες καί πλαίσια, παρέμεινε καί πάλι ἀνάμεσα στά χέρια μιᾶς ἀσήμαντης μειοψηφίας περιστοιχημένης ἀπό τίς ἴδιες ὁμάδες τεχνοκρατῶν.

17. Γι' αὐτόν ἀκριβῶς τό λόγο παρατηρεῖται καί στίς χῶρες αὐτές ἡ γνωστή μας πόλωση ἀνάμεσα στόν Λαό καί τούς Μηχανισμούς Ἐξουσίας, πού περιστοιχίζουν τό Ἐθνικό Κέντρο Ἀποφάσεων.

Ἐπίσης παρατηρεῖται ἡ ἴδια στήριξη, κατ' ἐπιλογήν, τοῦ Μηχανισμοῦ στούς ἐπιστήμονες καί τούς στρατιωτικούς. Ἡ ἴδια ἀπώθηση πρός τούς ὑπεύθυνους πνευματικούς δημιουργούς, ἐπειδή ἀκριβῶς αὐτοί, σάν γνήσιοι ἐκφραστές τῶν λαϊκῶν καί ἱστορικῶν αἰτημάτων, προβάλλουν τήν ἱστορική ἀναγκαιότητα γιά τήν ὁλοκλήρωση τῆς ἐπαναστατικῆς ἀλλαγῆς μέ οὐσιαστική ἀπελευθέρωση καί ἀνέβασμα τοῦ Λαοῦ στό ὕψος τῆς ἱστορικῆς εὐθύνης.

18. Ὥστε ἡ κρίση τῆς πνευματικῆς δημιουργίας, πού, ὅπως εἶναι γνωστό, ἀνταναklᾶ καί περιγράφει τήν ψυχική διάσταση μιᾶς κοινωνίας καί ἑνός λαοῦ, συνδέεται μέ τή διαδικασία τῆς πόλωσης, πού παρατηρεῖται σέ παγκόσμια κλίμακα καί πού τή χαρακτηρίζει ἡ προοδευτική ὑπερσυγκέντρωση τῶν ἐθνικῶν καί διεθνῶν κέντρων ἀποφάσεων σέ ὅλο καί μικρότερες καί ὅλο καί λιγότερες ἡγετικές ὁμάδες, μέ τήν παράλληλη ἀπομάκρυνση τῶν λαῶν ἀπό τά παραπάνω Ἐθνικά καί Διεθνῆ Κέντρα Ἀ-Ἀποφάσεων καί τήν ὁλοένα αὐξανόμενη ἀδυναμία τῶν λαϊκῶν μαζῶν νά πάρουν μέρος στίς ἱστορικές εὐθύνες ἀπό ὅπου κρίνεται τό παρόν καί τό μέλλον τῆς Ἀνθρωπότητας.

19. Ἐπειδή βρισκόμαστε μπροστά σέ μιά μονοπώληση τῶν ἰδανικῶν τοῦ σοσιαλισμοῦ, εἶναι ἀνάγκη νά προηγηθεῖ ἡ ἀπομυθοποίηση τῆς σύγχρονης προοδευτικῆς ἰδεολογίας μέ τήν ριζική ἀναθεώρηση μιᾶς σειρᾶς ἰδεολογικῶν προκαταλήψεων, πού, ἐξ ἀντικειμένου, ὑπηρετοῦν τήν διατήρηση καί ἐπιδείνωση τοῦ "στάτους κβό" καί τῆς ἰσορροπίας τοῦ τρόμου.

20. Ἀπό τή σειρά αὐτῶν τῶν σκέψεων βγαίνει τό συμπέρασμα ὅτι ἡ στρατηγική πού θά πρέπει νά ἀκολουθήσει ἕνα λαϊκό κίνημα ἤ ἕνας ὁλόκληρος λαός γιά νά πετύχει βήματα πρός τά μπρός πρέπει νά ἀποβλέπει βασικά στήν ἀποφυγή ὅλων ἐκείνων τῶν στόχων, μέσων καί μεθόδων πού μέ τόν ἕνα ἤ τόν ἄλλο τρόπο μπορεῖ νά τόν μπλέξουν ἄμεσα καί βαθιά στά γρανάζια τῆς λογικῆς τῆς ἰσορροπίας τοῦ τρόμου. Μπορεῖ καί πρέπει, δηλαδή, νά καταλήξουμε σέ συγκεκριμένα πρακτικά συμπεράσματα γιά τήν ρέουσα πολιτική ζωή μιᾶς χώρας.

21. Τά ΚΚ τῆς Εὐρώπης ὀρθῶς καταγγέλλονται ἀπό τούς ὀπαδούς τοῦ σοβιετικοῦ κομμουνισμοῦ γιά ἐγκατάλειψη τῶν βασικῶν ἀρχῶν καί κυρίων χαρακτηριστικῶν τοῦ κοινῶς ἐννοουμένου κομμουνισμοῦ.

Αὐτό τό καινούργιο εἶναι ὁ σοσιαλισμός μέ ἐθνικά χρώματα. Ἡ ΕΔΑ πρό διακήρυξε θαρραλέα μέ καθαρότητα καί σαφήνεια.

22. Ἡ ἰσορροπία τοῦ τρόμου ὁδηγεῖ στό γνωστό ἀδιέξοδο, πού εἶχε σάν συνέπεια τό πάγωμα -γιά νά μήν πῶ τήν ἐξόντωση- τόσων καί τόσων λαϊκῶν καί ἐπαναστατικῶν κινημάτων σέ ὅλο τόν κόσμο. Εἶναι ἡ πολιτική τῶν μπλόκ. Τοῦ στάτους κβό. Τῆς ἰσορροπίας τοῦ τρόμου.

Ἔτσι, οἱ λαοί ἦσαν καταδικασμένοι ἕως τώρα νά ὑποκύπτουν στή χαλύβδινη διαλεκτική τοῦ καιροῦ μας, δηλαδή στήν ὑποταγή στή θέληση τῆς λογικῆς τῶν μπλόκ καί τῆς μοιρασιᾶς τοῦ κόσμου.

Ὅμως σήμερα φαίνεται ὅτι ὑπάρχει διέξοδος. Εἶναι αὐτή πού προ-

τεινουν οἱ ἀριστερές δυνάμεις στή Γαλλία καί στήν Ἰταλία. Δηλαδή ἡ ἔξοδος ἀπό τή λογική τῶν στρατιωτικῶν ἐπιτελείων μέ τήν πλήρη ἀποδέσμευση τῆς Ἀριστερᾶς ἀπό τά θερμοπυρηνικά κέντρα καί ἡ διάνοιξη ἑνός ἐθνικοῦ δρόμου, καί ἴσως ἀργότερα εὐρωπαϊκοῦ, πρός τόν σοσιαλισμό.

23. Ἡ συλλογιστική αὐτή μᾶς ὁδηγεῖ σέ ἕνα βασικό συμπέρασμα: Στόν καθορισμό τοῦ συσχετισμοῦ δυνάμεων στό ἐσωτερικό τῆς χώρας, θά πρέπει νά δίνουμε τήν πρώτη θέση - τό κύριο βάρος - στό διεθνῆ παράγοντα γιά ὅσον καιρό θά διαπιστώνουμε ὅτι ἡ λογική τῶν μπλόκ λειτουργεῖ στήν περιοχή μας καί στή χώρα μάς.

24. Στήν τελευταία 30ετία ὁ ἑλληνικός λαός ἔχασε ὅλες τίς ἱστορικές εὐκαιρίες πού τοῦ παρουσιάστηκαν καί πού θά τοῦ ἐξασφάλιζαν τήν ὁριστική του εἴσοδο στή διαδικασία τῆς ραγδαίας οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης ὥστε νά δημιουργηθοῦν οἱ ἀπαραίτητες προϋποθέσεις γιά τήν παραπέρα ἐθνική ἀνασυγκρότηση καί ἀναγέννηση. Τό σύνολο σχεδόν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἐν τούτοις, σέ ὅλην αὐτή τή χρονική περίοδο ἔδειξε, μέ κάθε τρόπο, ὅτι τόν ἀπασχολοῦσε σοβαρά τό πρόβλημα τῆς πατριωτικῆς ἀνασύνταξης γύρω ἀπό ἕνα ἐλάχιστο πρόγραμμα ἀνάπτυξης πού θά συνένωνε γύρω του ὅλες τίς μή ἀντιδραστικές δυνάμεις τῆς χώρας.

25. Κατά τήν περίοδο τοῦ ΕΑΜ οἱ κομμουνιστές ἡγέτες εἶχαν σοβαρές δυνατότητες νά ἀντιμετωπίσουν μέ ἐπιτυχία τόν ἰμπεριαλισμό. Μποροῦσαν νά καταλάβουν τήν ἐξουσία ὅταν εἶχαν τά ὅπλα. Ἤ πάλι μποροῦσαν νά προσαρμόσουν τήν πολιτική τους στά πλαίσια τοπου ἀστικοῦ καθεστῶτος ὅταν εἶχαν πιά καταθέσει τά ὅπλα.

Τί ἔκαναν ὅμως; Ἀκριβῶς τά ἀντίθετα, δηλαδή, τήν ἐποχή πού ἦταν πάνοπλοι παραδόθηκαν, δέν θέλησαν τήν ἐξουσία. Ποῦ ὅμως τήν διεκδίκησαν ἕνα χρόνο ἀργότερα, ἀφοῦ πρῶτα παρέδωσαν τά ὅπλα καί ἀφοῦ στό με-

ταξύ ὁ ἀντιπαλος εἶχε ἑδραιώσει τή θέση του.

Αὐτή ἡ διπλή ἀποτυχία εἶχε,ὅπως ἦταν ἐπόμενο,καταστρεπτικές συνέπειες γιά τό λαό μας πού ἐξακολουθοῦμε νά τίς πληρώνουμε ἀκριβά, γιατί ἑδραίωσε τόν ἰμπεριαλισμό στή χώρα μας.

Ἀπό κεῖ καί πέρα παρατηροῦμε ὅτι κάθε φορά πού διεθνοποιεῖται ὁ χαρακτῆρας τῆς πάλης - ὅταν δηλαδή θίγεται ἡ ἰσορροπία τοῦ τρόμου καί τό στρατηγικό στάτους κβό - ἡ παρέμβαση τῶν Ἀμερικανῶν ἐξουδετερώνει τόν ἐσωτερικό συσχετισμό δυνάμεων.

26. Ἡ ἐμφύλια διαίρεση καί διαμάχη τῶν τελευταίων τριάντα ἐτῶν ἀντανακλᾶ σέ μεγάλο βαθμό τή μεγάλη διεθνῆ ἰδεολογική σύγκρουση τῆς ἐποχῆς μας. Οἱ ρίζες τῆς ἐσωελληνικῆς σύγκρουσης βρίσκονται, βασικά, μέσα στή διάρρωση καί τίς σχέσεις τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας. Ὅμως ἡ ἄμεση - θά 'λεγα ἡ ἀσφυκτική - παρέμβαση τῶν διεθνῶν ἀντιθέσεων, μέ τή μορφή κυρίως τοῦ στάτους κβό, δηλαδή, μέ τήν μονοπλευρη, -μονοπωλιακή- καί πολύμορφη παρέμβαση τῶν Ἀμερικανῶν, σέ συνδυασμό μέ τήν οὐσιαστική οὐδετεροποίηση τοῦ ἀντιπάλου στρατοπέδου, νόθευσε τόν χαρακτῆρα καί τίς μορφές πῆς πάλης γιά τήν ἐπίλυση τῶν ἐσωελληνικῶν προβλημάτων.

Οἱ ἐσωτερικές ἐξελίξεις δέν ἐξαρτιῶνται πλέον μόνο ἀπό τούς Ἕλληνες, ἀλλά σέ ἕνα ὅλο καί πιό μεγάλο βαθμό ἀπό τά διεθνῆ κέντρα ἀποφάσεων. Ἔτσι, ἡ διεθνοποίηση τῶν ἐσωελληνικῶν προβλημάτων ἐπέβαλε τή διαδικασία τῆς ἀπευθυνοποίησης τῶν ἑλληνικῶν πολιτικῶν δυνάμεων. Ὁδήγησε προοδευτικά στήν ἀπογύμνωση τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἀπό τίς διαδικασίες τῆς οὐσιαστικῆς πολιτικῆς εὐθύνης. Οἱ ἡγετικές πολιτικές ὁμάδες μεταβάλλονταν σέ ὅλο καί μεγαλύτερο βαθμό σέ ὄργανα τῶν διεθνῶν κέντρων ἀποφάσεων.

27. Στήν πλήρη διεθνοποίηση τῶν ἐσωελληνικῶν προβλημάτων ἡ λογική ἀπάντηση εἶναι ἡ ἑλληνικοποίησή τους. Δηλαδή τό πέρασμα τοῦ κέντρου ἀποφάσεων γιά τά ἑλληνικά προβλήματα, σέ ὅσο γίνεται μεγαλύτερο βαθμό, ἀπό τό ἐξωτερικό στό ἐσωτερικό τῆς χώρας. Τό τέλος τῆς ἀπευθείας ἐξάρτησης τῆς ἑλληνικῆς πολιτικῆς ζωῆς ἀπό τά μεγάλα διεθνῆ κέντρα

αποφάσεων.

28. Η έδραίωση του ιμπεριαλισμού στή χώρα μας, υλοποιείται μέ τή μετατροπή του Στρατού και γενικώτερα των Ένόπλων Δυνάμεων σέ καθοριστικό παράγοντα της έθνικης μας ζωης. Είναι ή νέα πραγματικότητα, είτε τό θέλουμε είτε όχι, πού γιά νά την αντιμετωπίσουμε, πρέπει κατ' αρχήν νά την αναγνωρίσουμε, νά την μελετήσουμε, νά την λάβουμε σοβαρά υπ' όψη μας προκειμένου νά χαράξουμε μιά πολιτική βιώσιμη μέ πιθανότητες έπιτυχίας.

29. Σήμερα, δύο χρόνια μετά την πτώση της χούντας, φαίνεται ότι καί πάλι άρχισε νά διεκδικεί μέ πίεση τά ουσιαστικά κέντρα έξουσίας ή μυστική οργάνωση, πού ιδιαίτερα μετά τόν Έμφύλιο είχε γίνει καθοριστικός παράγοντας στή ζωή της χώρας.

Ένώ ή Κυβέρνηση τουλάχιστον πρός τό παρόν φαίνεται ότι έξακολουθεί νά έχει την έμπιστοσύνη της πλειοψηφίας των άξιωματικών, ό ΙΔΕΑ, είτε παραμένει όπως είχε, είτε μεταμορφώθηκε.

30. Άπέναντι σ' αυτήν την υπερεξουσία καί γενικώτερα τις Ένόπλες Δυνάμεις πού άν σήμερα είναι συνεργάσιμες μέ την Κυβέρνηση, δέν ξέρουμε άν θά κάνουν τό ίδιο αύριο μέ την αντιπολίτευση- ό Λαός, είδικά αυτή τή στιγμή, είναι τρομερά αδύναμος.

31. Στή βάση της συλλογιστικης του ΙΔΕΑ, υπάρχει ό βαθύς καί είλικρινής φόβος των άξιωματικών, πού φυσικά γεννήθηκε καί καλλιεργήθηκε στήν έποχή του ΕΑΜ καί του Εμφύλιου, γιά τή δύναμη καί τό ρόλο του ΚΚΕ.

Γιατί είναι πεπεισμένοι ότι τό ΚΚΕ είναι άπολύτως έξαρτημένο άπό τή Σοβιετική Ένωση. Έπομένως ή στρατηγική καί ή τακτική του, αποτελούν μέρος της παγκόσμιας στρατηγικης καί τακτικης της Σοβιετικης Ένωσης.

32. Ὁ ΙΔΕΑ,στό βαθμό πού μπορεῖ νά πείσθει τήν συντριπτική πλειοψηφία τῶν ἀξιωματικῶν ὅτι ἡ "φιλοσοφία" του ἐπιβεβαιώνεται ἀπό τά πολιτικά γεγονότα,γίνεται παντοδύναμος.

Ἄν ὁ ΙΔΕΑ,δηλαδή ἡ ὑπερεξουσία τῶν ἀξιωματικῶν,ἀποτελεῖ μιά πραγματικότητα,ἄν τά στοιχεῖα πού ἐκθέσαμε εἶναι πραγματικά καί ἡ ἀνάλυση εἶναι ὀρθή,τότε βγαίνει σάν συμπέρασμα ὅτι ἡ Ἑλληνική Ἀριστερά ἀποτελεῖ σήμερα,ὅπως καί χτές,ἕνα ἀπό τά βασικά κλειδιά γιά τίς μελλοντικές ἐξελίξεις.

Δηλαδή,ἡ Ἑλληνική Ἀριστερά,θά πρέπει νά θρυμματίσει ὁριστικά καί τελεσίδικα τό μῦθο καί τήν πραγματικότητα τῆς ἐξάρτησης ἀνάμεσα σ'αὐτήν καί τή Σοβιετική Ἕνωση.

33.-Καί ἡ Ἑλληνική Ἀριστερά,ἡ ὁποία ὅπως ἡ γυναίκα τοῦ Καίσαρος δέν πρέπει μόνο νά εἶναι ἀλλά καί νά φαίνεται τίμια,θά πρέπει νά τελειώνει μιά γιά πάντα μέ τό πρόβλημα αὐτό,ὄχι γιατί φοβᾶται καί γι' αὐτό θά πρέπει νά δώσει ἐξετάσεις καλῆς συμπεριφορᾶς στόν ΙΔΕΑ.

Ἀλλά γιατί στήν πραγματικότητα,ἡ συντριπτική πλειοψηφία τῶν Ἑλλήνων ἀριστερῶν καί κομμουνιστῶν πιστεύει σέ ἕνα ἀνεξάρτητο καί καθαρά ἑλληνικό δρόμο πρός τό Σοσιαλισμό.

34. Ὅμως,ἐνῶ αὐτή εἶναι ἡ πραγματικότητα,δέν μποροῦμε νά μή δοῦμε ὅτι τό ΚΚΕ κουβαλᾶ μιά συγκεκριμένη ἱστορική πολιτική πρακτική φορτωμένη μέ τή σφραγίδα τῆς ἐξάρτησης,γεγονός ἄλλωστε πού τό ὁδήγησε σ'αὐτή τήν ἐντυπωσιακή συσσώρευση τόσων καί τόσων βασικῶν καί τραγικῶν λαθῶν.Ὅπως ἐπίσης ὅτι,ἀκόμα καί σήμερα,ἡ ἐπιμονή γιά τήν πρόσδεση ἄνευ ὅρων στή πολιτική τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης,τοῦ ἑνός,καί στό διεθνές κομμουνιστικό κίνημα,τοῦ ἄλλου ΚΚΕ,δίνει τήν ἐντύπωση ὅτι ἡ Ἑλληνική Ἀριστερά,τουλάχιστον ἕνα τμῆμα της,παραμένει δεμένη στήν ἀντίληψη τῆς ἐξάρτησης ἀπό κέντρα καί σκοπιμότητες ἐξωελληνικές.

Ἀντίθετα τά ΚΚ τῆς Γαλλίας καί Ἰταλίας χωρίς νά ἔχουν τίς ἀρνητικές ἐμπειρίες τίς δικές μας,ἄρα πολύ πιό δυνατά μέσα στό λαό, προσπαθοῦν νά ἀποδείξουν μέ κάθε τρόπο τίς διαφορές,τίς διαφωνίες, τίς ἀποστάσεις καί τήν πλήρη ἀνεξαρτησία τους σέ σχέση μέ τή Σοβιετική Ἕνωση.Ὅσο γιά τήν κομμουνιστική διεθνῆ,τῆς ἀφιερώνουν ἀραιά

καί κάπου κανέναν πλατωνικό λόγο.

Γιατί ἀκριβῶς ἔχουν κατανοήσει ὅτι τόσο τά διεθνῆ καί ἐθνικά κέντρα ἐξουσίας,ὅσο καί ὁ ἴδιος ὁ Λαός,σέ κάθε χώρα,δέν θά δεχτοῦν ποτέ ἀμαχητί τήν μεταπήδηση τῆς χώρας ἀπό τό ἕνα στό ἄλλο στρατιωτικό μπλόκ.

35. Ἀντίθετα πρός τήν ἡγεσία τοῦ ΚΚΕ,οἱ Ἰταλοί κομμουνιστές διακηρύττουν ἀνοιχτά ὅτι θέλουν τίς χῶρες τους μέσα στήν Εὐρώπη καί μέσα στό Δυτικό κόσμο.Οἱ Ἰταλοί θέλουν νά παραμείνουν καί μέσα στό ΝΑΤΟ.Γιατί ἀκριβῶς ἀρνοῦνται νά πάρουν μόνοι τους τήν εὐθύνη τῆς μετατροπῆς τῆς παγκόσμιας ἰσορροπίας.Αὐτή ἡ διεκήρυξη ἀποτελεῖ μιά καθαρή καί τίμια πολιτική πράξη.Καί γιά νά τό κάνουν τά κόμματα αὐτά,σημαίνει ὅτι τό θεωροῦν ἀπαραίτητο προκειμένου νά διεκδικήσουν τήν ἐξουσία μέ βάση τή θέληση τοῦ λαοῦ "ἐκπεφρασμένη" στίς κάλπες.

Τό ἴδιο ἀκριβῶς νομίζω ὅτι πρέπει νά γίνει καί αὐτή χώρα μας, ἄν θέλουμε νά συμβάλουμε,σάν Ἀριστερά,στήν ἐξουδετέρωση τοῦ καρκινώματος τῆς στρατοκρατικῆς ὑπερεξουσίας.

Θά πρέπει δηλαδή νά ἀποδειχτεῖ μέσα στήν πολιτική πράξη ὅτι ἡ Ἑλληνική Ἀριστερά,στή συντριπτική της πλειοψηφία,δέν ἔχει καμμιά ἐπιθυμία νά ἐμπλακεῖ μέσα στά γρανάζια τῆς ἰσορροπίας τοῦ τρόμου καί τῆς λογικῆς τῶν στρατιωτικῶν μπλόκ.

Ἀρνεῖται τήν πολιτική τοῦ ΚΚΕ γιά ἁπλή ἀλλαγή στρατιωτικοῦ στρατοπέδου.Ἀγωνίζεται γιά τή διάλυση καί τῶν δύο μπλόκ.Γιά τήν ἀπαγόρευση καί τῶν δύο στόλων πού διεκδικοῦν μιά ξένη πρός αὐτούς θάλασσα,τή Μεσόγειο.Γιά τήν κατάργηση τῶν βάσεων καί ἀπό τίς δύο πλευρές.

36. Ὅμως αὐτή ἡ πολιτική,τῆς Ἑλληνικῆς ἀριστερᾶς,προσφέρει παράλληλα πλῆγμα δεινό στήν δύναμη τοῦ ΙΔΕΑ καί κάθε ὑπερεξουσίας.Γιατί τούς ἀπομονώνει,τούς ἀποκόβει ἀπό τό ὑπόλοιπο σῶμα τῶν πατριωτῶν ἀξιωματικῶν.

Γιατί ὁ ΙΔΕΑ αὐτός καθ'ἑαυτόν δέν μπορεῖ νά ἔχει τή δύναμη γιά νά ἐπιβάλει τή θέλησή του.Πρέπει νά συσπειρώσει γύρω του τήν πλειοψηφία τῶν ἀξιωματικῶν.

Καί αὐτό, ὅπως εἴδαμε, τό πετυχαίνει ἐφ' ὅσον μπορεῖ νά πείθει ὅτι ἡ 'Αριστερά λειτουργεῖ σάν Δούρειος Ἵππος τῆς σοβιετικῆς στρατηγικῆς.

'Επομένως ὅσο ἡ 'Ελληνική 'Αριστερά θά ἐκφράζεται ἀπό δυνάμεις, ὅπως ἡ δική μας, πού πιστεύουν ἀκράδαντα στήν πλήρη ἀνεξαρτησία τοῦ ἀριστεροῦ προοδευτικοῦ μας κινήματος, τόσο ὁ ΙΔΕΑ θά χάνει τήν ἐπιρροή του, δηλαδή τόσο θά ἔχουμε πιθανότητες καί δυνατότητες νά μειώνουμε τή δύναμη τῆς ὑπερεξουσίας τῶν στρατοκρατῶν καί ἄλλων σκοτεινῶν κύκλων.

Ὅμως καί στήν περίπτωση πού θά θέλαμε νά ἀντιπαρατάξουμε στή στρατοκρατική ὑπερεξουσία τό Λαό καί νά τόν ὁδηγήσουμε ἀκόμα καί σέ σύγκρουση -ἄν καί ἐφ' ὅσον τό ἐπιτρέπει ὁ συσχετισμός δυνάμεων, καί πάλι ἔχουμε ἀνάγκη ἀπό μιά πολιτική μέ τή σφραγίδα καί τήν ἐγγύηση τῆς ἀπόλυτης ἀνεξαρτησίας γιά νά πάρουμε μαζί μας τίς λαϊκές μάζες καί τούς πατριῶτες ἀξιωματικούς.

Οἱ φίλοι μας τοῦ ΚΚΕ ἐσ. νομίζω ὅτι ὑποτίμησαν ἤ δέν εἶδαν καθόλου αὐτή τή βασική σχέση ΛΑΟΥ-ΣΤΡΑΤΟΥ, πού, ὡς ἕνα μεγάλο βαθμό, καθορίζει τίς πολιτικές μας ἐξελίξεις.

37. Μέ ἄλλα λόγια, ἡ σημερινή ἡγεσία τοῦ ΚΚΕ προετοιμάζει τό λαό γιά σύγκρουση, μέ βάση τήν περίφημη πιά πολιτική τῆς πόλωσης, γύρω ἀπό δύο κύριους πόλους: 'Ο ἕνας τό ΚΚΕ -δηλαδή πιστεύουν ὅτι εἶναι δυνατό σήμερα νά συνενώσουν γύρω τους τίς ἀπαραίτητες δυνάμεις σέ ποσότητα καί ποιότητα. 'Ο ἄλλος ὁ Καραμανλῆς, δηλαδή οἱ συντηρητικές δυνάμεις φύρδην μίγδην - κοινοβουλευτικές καί φασιστικές, μετριοπαθεῖς καί σκληροί, βασιλόφρονες καί δημοκρατικοί, ἀντιστασιακοί καί χουντικοί.

38. 'Εκεῖνο πού μᾶς φέρνει πολύ κοντά στό ΚΚ ἐσ., εἶναι ἡ σχεδόν κοινή ἀντίληψη γιά τή σύνθεση τῶν συντηρητικῶν δυνάμεων ὅπως ὑπάρχουν καί λειτουργοῦν σήμερα. Γιά τήν ὕπαρξη μιᾶς Κοινοβουλευτικῆς Δεξιᾶς σέ ἀντιπαράθεση καί κάποτε σέ ἐξέταση ἀντίθεση μέ τή φασιστική Δεξιά, πού εἶναι τό τυφλό ὄργανο τῶν 'Αμερικανῶν καί τῶν μονοπωλίων στή χώρα μας.

Ἔχοντας λοιπόν αὐτά τά κοινά -καί ἄλλα πολλά- σημεῖα, θά μποροῦσαμε νά βροῦμε μιά κοινή πολιτική ἔκφραση πού νά γίνει ἡ ἔκφραση τῆς μεί-ζονος ἑλληνικῆς Ἀριστερᾶς μέ βάση ὁρισμένους μεγάλους ἄξονες.

39. Πρόσβλέπουμε μεσοπρόθεσμα στήν ἐξουσία τῆς Ἀριστερᾶς. Ἄν πραγ-ματικά θέλουμε αὐτή τήν ἐξουσία, δέν ἔχουμε παρά νά ἐκφράσουμε πιστά τήν πραγματικότητα τοῦ ἑλληνικοῦ προοδευτικοῦ κινήματος.

Γι' αὐτό κεντρικός μας στόχος πρέπει νά εἶναι ἡ πλήρης καί ὁριστική ἀνεξαρτητοποίηση τῆς Ἑλληνικῆς Ἀριστερᾶς καί ἡ χάραξη ἑνός νέου δρόμου μέ νέες μεθόδους πού νά ἀντιστοιχοῦν στά σημερινά διεθνῆ καί ἑλληνικά δεδομένα.

Ἔτσι, ἀπό τήν ἄποψη αὐτή, ἡ ΕΔΑ παραμένει ἡ μοναδική πολιτική δύναμη στό χῶρο τῆς Ἀριστερᾶς πού συνειδητά κατενόησε τήν κυριαρχη διαλεκτική τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς, πού ἀπαιτεῖ τόν ὀρθό αὐτοχαρακτη-ρισμό τῆς Ἑλληνικῆς Ἀριστερᾶς σάν δύναμης λαϊκῆς, ἀλλά καί ἐθνικῆς, ἐπαναστατικῆς ἀλλά καί πατριωτικῆς.

40.- Μέ τέτοια προβολή τῆς Ἀριστερᾶς μέσα στόν ἐθνικό χῶρο θά τσά-κιζε τή βάση τῆς φιλοσοφίας τοῦ ΙΔΕΑ καί μέσα σέ μιά μακρόχρονη "δια-δικασία" θά μποροῦσε νά σβήσει τίς τραγικές ἐμπειρίες τοῦ παρελθόν-τος, πείθοντας τή δημοκρατική Δεξιά καί τούς πατριῶτες ἀξιωματικούς ὅτι ἡ ἑλληνική Ἀριστερά ἀποτελεῖ θεμελιώδη παράγοντα τόσο γιά τήν πρόοδο καί ἀναγέννηση τοῦ λαοῦ, ὅσο καί γιά τή δημοκρατική ἀνέλιξη καί τήν ἐθνική ἀκεραιότητα καί ἀνεξαρτησία. Παράλληλα θά κατακτοῦσε τήν ἐμπιστοσύνη τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, πού θά μποροῦσε νά στραφεῖ πρός τήν Ἀριστερά ἐφ' ὅσον μέ τήν πολιτική της θά ἔπαυε πιά νά εἶναι ὁ πυροδότης στίς δικτατορικές τάσεις τῆς φασιστικῆς Δεξιᾶς καί τό πρόσχημα γιά τή συσπείρωση καί κινητοποίηση τῶν στρατιωτικῶν σέ ἀν-τιλαϊκές ἐνέργειες.

41. Σέ σχέση μέ τά παραπάνω, θά ἤθελα νά δοῦμε ὅτι ἡ μεγάλη πλειο-

ψηφία τῶν ἀξιωματικῶν καί ἄλλων παραγόντων μέσα στό σύστημα τῆς ὑπερεξουσίας δέν εἶναι ἕνα ἄμορφο συνονθύλεμα ξένων πρακτόρων εἴτε φανατισμένων φυλάκων ταξικῶν συμφερόντων,ἀλλά,ἀντίθετα,ζωντανοί ὀργανισμοί μέ προσωπικότητα καί μέ πρωτοβουλία,μέ ρίζες,ἀκόμα νωπές καί ἰσχυρές,μέσα στό λαό.

Ὅμως,οἱ γνωστές ἱστορικές ἐμπειρίες,μαζί μέ τήν πολιτική τῆς ἄκρας Δεξιᾶς καί τῶν ξένων, τούς παγίδεψαν μέσα σέ μιά δοσμένη ἀντίληψη: τοῦ ἀντικομμουνισμοῦ.Ὅταν λέμε ὅμως ἀντικομμουνιστές -σ'αὐτήν τήν περίπτωση- ἐννοοῦμε τάχα μιά καθαρά ταξική τοποθέτηση ἤ πιό πολύ μιά ἐθνική - πατριωτική ἀντίδραση μπροστά σ'ἕναν ὑποτιθέμενο κίνδυνο γιά τόν ὁποῖο ὡς σήμερα ἡ Ἑλληνική Ἀριστερά δέν ἔκανε σχεδόν τίποτε γιά νά ξεκαθαρίσει τά πράγματα ὁριστικά;

Ἑπομένως,μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι ὁ ΙΔΕΑ καί ἄλλοι παράγοντες μεταχειρίζονται τούς ἀξιωματικούς.

Ὅμως ἀπό τή στιγμή πού ἡ ἑλληνική Ἀριστερά - κατά τό παράδειγμα τῶν Ἰταλῶν- προσπαθήσει νά πείσει μέ τήν θεωρία καί τήν πράξη ὅτι ἀποτελεῖ τόν ἀκρογωνιαῖο λίθο στό οἰκοδόμημα μιᾶς πραγματικῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας,εἶναι βέβαιο ὅτι ἡ πλειοψηφία τῶν Ἑλλήνων ἀξιωματικῶν θά ἀποδεχόταν εὐχαρίστως ἀκόμα καί μιά σοσιαλιστική ἀλλαγή μέ ἑλληνικά χρώματα.

42. Ἡ δίδυμη τακτική ΙΔΕΑ καί ΚΚΕ,δίδυμη γιατί καί οἱ δύο ἐπιδιώκουν τήν πόλωση γύρω ἀπό τούς ἴδιους πόλους,δηλαδή ΚΚΕ -Σοβιετική Ἕνωση- καί Καραμανλῆς -ΗΠΑ-,σέ τελευταία ἀνάλυση δέν εἶναι τίποτε ἄλλο παρά ἡ μεταφορά μέσα στή χώρα μας τῆς κορυφαίας σύγκρουσης ἀνάμεσα στούς δύο πυρηνικές ὑπερδυνάμεις.Σ'αὐτή τή σύγκρουση ὁ ἑλληνικός λαός δέν εἶναι φυσικά ἀδιάφορος.Σήμερα ὅλο καί πιό μεγάλες μάζες πείθονται γιά τήν καταστροφική πολιτική τοῦ ἀμερικανικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ,ἐνῶ,ὅπως πάντα,ἡ Ἑλληνική Ἀριστερά,στό σύνολό της, βρίσκεται σέ ριζική ἀντίθεση μέ τήν ἰμπεριαλιστική πολιτική τῶν ΗΠΑ.

Σ'αὐτή τή θέση τῆς ριζικῆς ἀντίθεσης μέ τόν ἀμερικάνικο ἰμπεριαλισμό ,παραμένει τό κόμμα μας ἀπό τήν ἡμέρα τῆς ἱδρυσής του ὡς σήμερα.Ὅμως ποιόν ὠφελεῖ σήμερα ἡ μεταφορά τῆς κορυφαίας ἀντίθεσης "ΗΠΑ-Σοβιετική Ἕνωση" μέσα στόν ἐσωτερικό συσχετισμό δυνάμεων;Ἀσφαλῶς τόν ἰσχυρότερο,αὐτή τή στιγμή,μέσα στή χώρα μας.Δηλαδή τόν ἰμπεριαλισμό.

Αὐτό εἶναι, ἐξ ἄλλου, τό βαθύτερο νόημα τοῦ ἱστορικοῦ συμβιβασμοῦ, καθώς καί τῆς πολιτικῆς τῆς γαλλικῆς καί ἱσπανικῆς Ἀριστερᾶς. Δηλαδή οἱ δυνάμεις αὐτές ἀποζητοῦν μέ κάθε τρόπο νά ἀποφύγουν, ὅσο εἶναι δυνατόν, τήν ἀνάμιξη μέσα στόν ἐσωτερικό συσχετισμό δυνάμεων τῆς κορυφαίας θερμοπυρηνικῆς ἀντίθεσης τῆς ἐποχῆς μας.

43. Ἄν ἀναλύσουμε κάθε κίνημα σέ κάθε χώρα, ἀπό τό τέλος τοῦ Β' παγκοσμίου πολέμου ἕως σήμερα, θά διαπιστώσουμε, ὅτι ἡ τελική λύση πού δίνεται στό ἐσωτερικό τῆς κάθε χώρας, εἶναι τό ἀποτέλεσμα ἀπό μιά σύνθετη λειτουργία μέσα στήν ὁποία συμπλέκονται ὁ ἐσωτερικός καί ὁ διεθνής συσχετισμός δυνάμεων.

Κλασσική σχεδόν περίπτωση εἶναι ἡ Ἑλλάδα. Ὅπου ἐπί τριάντα δύο ἀκριβῶς χρόνια τό ἐσωτερικό μας μέτωπο ἀνατρέπεται συστηματικά ἀπό τόν διεθνῆ συσχετισμό δυνάμεων, πού ἐδῶ στή χώρα μας λειτουργεῖ μέ τήν μονόπλευρη καί ἀπρόσκοπτη παρέμβαση στήν ἀρχή τῶν Ἄγγλων καί ὕστερα τῶν Ἀμερικανῶν.

44. Ἡ περισσότερο δυνατή ἐπαναστατική πολιτική -ἐκείνη πού ὠφελεῖ περισσότερο τόν ἐργαζόμενο λαό- εἶναι ἡ διαφύλαξη τῶν λαϊκῶν δημοκρατικῶν κατακτήσεων ἀπό τά χτυπήματα τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ καί ἡ κατάκτηση κάθε μέρα νέων θέσεων γιά τό ἐργατικό κίνημα, ὅπως πάντα μέσα στά περιθώρια τῆς λειτουργίας αὐτοῦ τοῦ συνδυασμένου συσχετισμοῦ δυνάμεων ἀνάμεσα στόν ταξικό -ἐσωτερικό καί διεθνῆ- θερμοπυρηνικό.

Καί γι' αὐτό ἀκριβῶς τό λόγο οἱ κορυφαῖες δυνάμεις τῆς εὐρωπαϊκῆς Ἀριστερᾶς ἐπιδιώκουν νά ἀποδείξουν τήν πλήρη ἀνεξαρτησία τους ὡς πρός τή Σοβιετική Ἕνωση. Γιατί θέλουν νά πείσουν τόσο τούς λαούς ὅσο καί τίς ΗΠΑ καί τά στηρίγματά τους σέ κάθε χώρα, ὅτι θά σεβασθοῦν τό σημερινό στάτους κβό καί ὅτι οἱ ἀλλαγές πού προτείνουν ἔχουν καθαρά ἐσωτερικό, ἐθνικό χαρακτήρα, χωρίς νά θίγουν τή διεθνῆ στρατηγική ἰσορροπία.

45. Προτείνουν άκόμα καί συνεργασία μέ τή Δεξιά -'Ιταλία-, βάζοντας έτσι σέ δεύτερο πλάνο τόν ταξικό χαρακτήρα τής σύγκρουσης, γιατί πιστεύουν ότι μέσα στά σημερινά έθνικά καί διεθνή δεδομένα, μιά διακυβέρνηση πού δέν θά είχε τήν σύμπραξη ή τουλάχιστον τήν ούδετερότητα τής Δημοκρατικής Δεξιάς, ή τό χειρότερο, πού θά έστρέφοντο κατά τής Δημοκρατικής Δεξιάς, θά είχε τό τέλος τής Χιλής.

46. Σέ βασικό συμπέρασμα άπό τά παραπάνω βγαίνει ότι γιά νά κάνουμε ένα βήμα μπρός - μέσα στίς σημερινές συνθήκες- χωρίς νά κάνουμε εύθύς άμέσως δύο βήματα πίσω, είναι άνάγκη νά δδηγοῦμε τήν πολιτική μας σέ άντιθέσεις καί συγκρούσεις έσωτερικοῦ χαρακτήρα..Νά μείνουμε στό έσωτερικό μέτωπο.'Εκεί νά διαλέγουμε κάθε φορά έκείνη τήν πολιτική πού μᾶς έξασφαλίζει τήν προοδευτικότερη -γιά κάθε στιγμή- καί μαζικότερη συσπείρωση.Όπως είναι σήμερα λ.χ. ή πολιτική πού έχει σάν κύριο μέτωπο τίς φασιστικές - χουντικές δυνάμεις.Καί νά άποφεύγουμε μέ κάθε τρόπο την άπ'εύθείας παρέμβαση καί σύγκρουση μέ τίς δυνάμεις τοῦ ίμπεριαλισμοῦ.Καί δέν πρέπει νά ξεχνᾶμε ότι καί ό ίμπεριαλισμός γιά νά παρέμβει έχει άνάγκη άπό κατάλληλο πολιτικό κλίμα. 'Από ίδεολογική καί πολιτική κάλυψη.'Επομένως ύπάρχει πάντα τρόπος νά κρατᾶμε τόν ίμπεριαλισμό σέ ίδεολογική καί πολιτική άπομόνωση. Κι'αύτός είναι,όπως είπαμε,ή συσπείρωση,γύρω άπό τήν βασική μας πολιτική,τής πλειοψηφίας τοῦ Λαοῦ.

'Αντίθετα θά πρέπει νά άποφεύγουμε καί νά καταπολεμᾶμε έκείνη τήν πολιτική πού τελικά συμφέρει στόν ίμπεριαλισμό καί στά έγχώρια στηρίγματά του.Δηλαδή,τήν πολιτική τής διεθνοποίησης τῶν έσωτερικῶν άντιθέσεων καί τής παρεμβολής τής κορυφαίας άντίθεσης ΗΠΑ-Σοβιετικής Ένωσης μέσα στήν πολιτική ζωή τής χώρας,μέ τήν μορφή μιᾶς άντίστοιχης έσωτερικής πόλωσης.

Αύτή ή πολιτική έξ άλλου,είναι ή μόνη πού άναζωογονεῖ τόν ΙΔΕΑ, συσπειρώνει γύρω του τά ταλαντευόμενα στοιχεῖα,δημιουργεῖ τίς προϋποθέσεις ὥστε ή ύπερεξουσία νά άποκτήσει ξανά αύτό πού άκριβῶς τής λείπει αύτή τή στιγμή,δηλαδή λαϊκή βάση καί πολιτική κάλυψη.

Γι'αύτό άκριβῶς τό λόγο ό ΙΔΕΑ - ύπερεξουσία προσπαθεῖ μέ κάθε τρόπο νά δώσει στό ΚΚΕ διαστάσεις πού δέν έχει.

47. Γιατί τό ΚΚΕ ἐπιλέγεται σάν κύριος στόχος; Μήπως γιατί εἶναι τόσο δυνατό,ὥστε νά προκαλεῖ ἀνησυχίες; Αὐτό θά τό ἤθελαν πολύ οἱ ἡγέτες τοῦ ΚΚΕ.. Ἐπιλέγεται γιατί μονάχα αὐτό εἶναι ἱκανό νά μετατρέψει σήμερα τόν εὐνοϊκό γιά τίς λαϊκές δυνάμεις ἐσωτερικό συσχετισμό δυνάμεων σέ δυσμενῆ μέ τήν ἐξ ἀντικειμένου διεθνοποίηση πού ἐπιδιώκει καί πάλι σήμερα ἡ ἴδια πολιτική μυωπία πού ὁδήγησε τήν ἑλληνική Ἀριστερά ἀπό τραγωδία σέ τραγωδία.

Αὐτή ἡ ἀνάδειξη τοῦ ΚΚΕ σέ νέο ἐθνικό κίνδυνο ἀποτελεῖ τήν προϋπόθεση γιά νά μπορέσει ὁ ΙΔΕΑ καί ὁ ἰμπεριαλισμός νά ξαναποκτήσουν τό κύρος πού ἔχασαν μέσα στό Στρατό καί μέσα στόν πολιτικό κόσμο τῆς Δεξιᾶς.

Μέ ἄλλα λόγια,τούς χρειάζεται ἡ μετάθεση τῆς βασικῆς ἀντίθεσης ἀπό τόν ἐσωτερικό στόν διεθνῆ τομέα,γιατί ἀκριβῶς γνωρίζουν ὅτι στόν πρῶτο χάνουν κάθε μέρα ἔδαφος καί θά χάσουν τελικά τή μάχη,ἐνῶ μέ τόν δεύτερο θά ἐπιχειρήσουν νά ἐξουδετερώσουν ὄχι μόνο τήν Ἀριστερά,ἀλλά ὁλόκληρο τό δημοκρατικό κίνημα τῆς χώρας.Καί νά κυριαρχήσουν πάλι,ὅπως ἔγινε χτές καί προχτές.

48. Ἔτσι,σάν τελικό συμπέρασμα βγαίνει ὅτι ἡ Ἑλληνική Ἀριστερά θά πρέπει νά δώσει τή μάχη ἐκεῖ πού εἶναι δυνατή,δηλαδή μέσα στό ἐσωτερικό μέτωπο – καί πιό εἰδικά στό δημοκρατικό – πού τήν προφυλάσσει ἀπό τήν ἀπομόνωση καί τήν βοηθᾶ νά συμμαχίες καί νά ἁπλώνει τήν ἀκτινοβολία της.Ἀποφεύγοντας νά προσφέρει ἰδεολογικά καί πολιτικά ὅπλα στόν ἰμπεριαλισμό,πού γιά νά ἐπέμβει ξανά ἄμεσα,φανερά καί δυναμικά,ἔχει ἀνάγκη νά ἀπομονώσει τήν Ἀριστερά καί νά συσπειρώσει γύρω του τίς ἀπαραίτητες κοινωνικές,πολιτικές καί στρατιωτικές δυνάμεις,πού αὐτή τή στιγμή,δέν φαίνεται νά πιστεύουν οὔτε στόν κομμουνιστικό κίνδυνο,οὔτε στό φόβο ἐκ βορρᾶ...

49. Γιάν νά μείνουμε μέσα στά πλαίσια τοῦ ἐσωτερικοῦ συσχετισμοῦ δυνάμεων,πρέπει:

α.Νά ἀποφεύγουμε ἐκεῖνους τούς στόχους πού ἡ λύση τους εἶναι ὁπωσδήποτε μακροπρόθεσμη καί πού συνδέεται ἄμεσα μέ τίς διεθνεῖς ἐξελίξεις."Οπως εἶναι λ.χ. τά προβλήματα τοῦ ΝΑΤΟ καί τῶν ξένων βάσεων.

β.Νά προβάλλουμε καί νά παλεύουμε γιά κεῖνα τά προβλήματα πού ἀπασχολοῦν ἄμεσα καί καίρια τό Λαό.Σήμερα τά προβλήματα αὐτά συνδέονται μέ τήν ἐθνική μας ἀκεραιότητα,τή διατήρηση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Δημοκρατίας καί τήν ὑπεράσπιση τῶν οἰκονομικῶν καί ἄλλων ζωτικῶν συμφερόντων τοῦ ἐργαζομενου λαοῦ."Εἶναι ἀκριβές,λέει ὁ Μπερλίγκουερ,ὅτι εἴμαστε ἐνάντια στήν ἔξοδο τῆς 'Ιταλίας ἀπό τό ΝΑΤΟ.Γιατί δέν θέλουμε νά θίξουμε τό συσχετισμό τῶν στρατηγικῶν δυνάμεων ἀνάμεσα στά δύο μπλόκ.

"Ομως ἀπαιτοῦμε γιά τό λαό μας τό δικαίωμα νά διαλέξει ἐλεύθερα τήν κοινωνική καί πολιτική του πορεία."

Τό νά μπεῖ ἡ 'Αριστερά ἀποφασιστικά ἐπικεφαλῆς στούς ἀγῶνες γιά τήν ἐπίλυση αὐτῶν τῶν τριῶν βασικῶν προβλημάτων ἐπιδιώκοντας συνεργασίες καί συμμαχίες ἀκόμα καί προπαντός μέ τήν κοινοβουλευτική Δεξιά,αὐτό σημαίνει καίριο χτύπημα κατά τῆς βασικῆς πολιτικῆς τοῦ ΙΔΕΑ καί τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ στή χώρα μας,πού,ὅπως εἴπαμε,ἀποβλέπει στήν πόλωση μέ κύρια κέντρα ΗΠΑ-Σοβιετική "Ενωση.

50. Οἱ βασικές ἐπιλογές πού μπαίνουν σήμερα στό λαό εἶναι ἐθνική ἀνεξαρτησία ἢ ὑποτέλεια; Κοινωνική δικαιοσύνη ἢ ληστρική ἐκμετάλλευση; Γύρω ἀπ'αὐτές τίς βασικές ἀντιθέσεις πού συνδέονται μέ τά κύρια προβλήματα εἶναι δυνατόν νά δημιουργηθεῖ μιά ἄλλου τύπου πόλωση,πού νά εὐνοεῖ τήν 'Αριστερά καί τόν ἐργαζόμενο λαό.Δηλαδή ἡ πόλωση ἐκείνη πού θά βάζει στή γωνία τῆς ἐθνικῆς ζωῆς μονάχα τούς ὑποτελεῖς,τούς στυγνούς οἰκονομικούς ἐκμεταλλευτές,τούς χουντικούς,τούς φασίστες καί τούς πράκτορες.

Αὐτή εἶναι ἀκριβῶς ἡ τακτική τῶν 'Ιταλῶν κομμουνιστῶν,πού ἀφήνοντας πίσω τίς θεολογικές - δογματικές ἀναλύσεις πού στηρίζονται σέ μιά ὀστρακοειδῆ ἀντίληψη γιά τήν πάλη τῶν τάξεων καί τήν πορεία γιά τήν κατάκτηση τῆς ἐξουσίας,ἀντιλήφθηκαν τή δυναμική τῆς ἐποχῆς καί προπαντός τό ρόλο πού ἔχει παίξει ὡς τά τώρα σέ μιά σειρά χῶρες ἡ κορυφαία ἀντίθεση ἀνάμεσα στίς δύο θερμοπυρηνικές Δυνάμεις.

Είναι ένας ρόλος πού ξετινάζει στόν άέρα τούς έσωτερικούς-ταξικούς συσχετισμούς δυνάμεων, έπιβάλλοντας τή θέληση τού ισχυροτέρου. Αύτό είναι τό δίδαγμα άπό τήν πείρα τής Έλλάδας, τής Ίνδονησίας, τής Νότιας Άμερικής άπό τήν μιά πλευρά, καί τής Τσεχοσλοβακίας άπό τήν άλλη.

Έκεί δηλαδή πού δέν πέρασε ή θέληση τών λαών, πού δέν νίκησαν οί έσωτερικοί δυνατότεροι, άλλά θριάμβευσε έκείνη ή διεθνής δύναμη, πού στό συγκεκριμένο χώρο μπορεί νά κινείται μέ άνεση, σάν νά είναι σπίτι της.

51. Τήν έπόμενη τής χούντας, καί ώς σήμερα, είναι φανερό ότι κάτι άλλαξε στή δομή τής Έξουσίας. Αύτό τό κάτι τό πολύ σημαντικό ήταν ή άπομόνωση τού ΙΔΕΑ καί τών Άμερικανών, ή έπιβλητική παρουσία στό προσκήνιο τής έθνικής μας ζωής τής Δημοκρατικής Δεξιάς, ή δημιουργία, τέλος, ένός πανεθνικού παλλαϊκού καί πανδημοκρατικού μετώπου στή βάση τού Λαού.

Ή Άριστερά θά έπρεπε μέ κάθε θυσία νά διατηρήσει, νά βοηθήσει καί νά άναπτύξει αύτή τήν παλλαϊκή ένότητα, πού μπορεί μέ μήν άποσκοπεί άμεσα σέ πολύ ύψηλούς στόχους - λ.χ. σοσιαλισμός - όμως ύπηρετεί άπόλυτα τούς τρείς βασικούς στόχους. Δηλαδή, ύπεράσπιση τής έθνικής άκεραιότητας, τής δημοκρατικής νομιμότητας καί τών συμφερόντων τών πλατειών στρωμάτων τού έργαζόμενου λαού.

Έπομένως, άπό τήν έπόμενη τής άλλαγής τού 74, κύριος καί άμετάθετος στόχος τής Άριστεράς θά έπρεπε νά είναι ή Κυβέρνηση Έθνικής Ένότητας, σάν έκφραση ένός δικού μας, έλληνικού έθνικού συμβιβασμού.

52. Οί νέες ιστορικές συνθήκες κάνουν όχι μόνο δυνατή, άλλά καί ύποχρεωτική τή συνεργασία άνάμεσα σέ όλες τίς πατριωτικές δυνάμεις, πού πιστεύουν είλικρινά σάν κύριες βασικές άρχές: Στή Δημοκρατία, στήν έθνική άκεραιότητα καί άνεξαρτησία καί στήν κοινωνική Δικαιόσυνη. Τέτοιες δυνάμεις σήμερα στήν Έλλάδα ύπάρχουν μέσα σέ όλους τούς πολιτικούς χώρους. Πλήν τής άκρας δεξιάς. Ύπάρχουν γιά λόγους ιστορικούς, κοινωνικούς καί άκόμη καί οίκονομικούς. Έθνικός Συμβιβασμός ή Έθνική Συμμαχία είναι τό άναγκαίο ιστορικό όργανο γιά νά πραγματοποιηθεί έπιτέλους στή χώρα μας ή δημοκρατική έπανάσταση.

53. Αὐτή τή στιγμή πραγματοποιοῦνται τά πρῶτα μεγάλα βήματα πρός τή Δημοκρατική 'ΕπανάστασηΙ

Οἱ τρεῖς μεγάλοι στόχοι πού ἔχει βάλει ὁ Καραμανλῆς εἶναι:
ΠΡΩΤΟΝ:Τελική κατάλυση τῆς Μοναρχίας.
ΔΕΥΤΕΡΟΝ: Τελική κατάλυση τοῦ ἀντικομμουνισμοῦ -σάν κρατικῆς ἰδεολογίας-.
ΤΡΙΤΟΝ:Διπλωματική ἀποδέσμευση -κυρίως μέ σχέσεις πρός τίς...ἀπαγορευμένες ζῶνες-.

Αὐτά εἶναι τά μεγάλα μέτωπα,ὅπου αὐτή τή στιγμή μαίνεται ὁ ἀγώνας.

54. 'Ο Καραμανλῆς εἶναι ὁ 'εκφραστής τῆς Δημοκρατικῆς Κοινοβουλευτικῆς Δεξιᾶς καί ὁ ἀπαραίτητος καί πολύτιμος παράγοντας γιά τήν ἐπιτευξη τοῦ 'Εθνικοῦ Συμβιβασμοῦ.

55. Σήμερα,ὁ 'Εθνικός Συμβιβασμός γίνεται καί πάλι ἐπίκαιρος,ὄχι μόνο γιατί τόν φωτίζουν ἀνάγλυφα οἱ ἐξελίξεις στήν 'Ιταλία,ἀλλά κυρίως γιατί οἱ δικές μας πολιτικές ἐξελίξεις,φαίνεται πώς μᾶς ὁδηγοῦν σέ πολιτικό,ἐθνικό ἀδιέξοδο.

'Η μόνη διέξοδος φαίνεται ὅτι εἶναι ἡ ἐπιδίωξη τῆς ἐθνικῆς ἑνότητας μέ ὅλα τά μέσα.

'Ομως ἰδιαίτερα γιά μᾶς,τήν 'Αριστερά,ἀποτελεῖ τό μοναδικό ἴσως δρόμο γιά νά πᾶμε πρός τίς μάζες,νά ἀμφινοβολήσουμε καί πάλι σέ ἐπίπεδο πανεθνικό.

'Η 'Αριστερά ἔχει ἀνάγκη ἀπό ἐλευθερίες,νομιμότητα,ὁμαλή πολιτική ζωή γιά νά θεραπεύσει τίς πληγές της,νά ἀνασυνταχτεῖ σέ ὑγιεῖς βάσεις καί νά πάρει ξανά τό δρόμο τῆς πρωτοπορείας γιά τήν ὁλοκλήρωση τῶν ἰδανικῶν τοῦ λαοῦ μας.Σέ αὐτό τό διάστημα ἡ πορεία,εἴτε τό θέλουμε,εἴτε ὄχι,εἶναι κοινή.Γιατί κοινοί εἶναι οἱ μεγάλοι ἐχθροί μας:

-'Αμερικάνικος ἰμπεριαλισμός.
-Τουρκικός μιλιταρισμός.
-Ξένη καί ντόπια ὀλιγαρχία.
-Χούντα,Μοναρχία.

Ὅπως ἐπίσης κοινοί εἶναι καί οἱ μεγάλοι ἄμεσοι στόχοι μας:

-Ἐθνική ἄμυνα γιά τήν προστασία τῆς ἐδαφικῆς ἀκεραιότητας τῆς χώρας μας.

-Ἀπελευθέρωση τῆς Κύπρου.

-Προστασία τοῦ δημοκρατικοῦ μας πολιτεύματος.

-Ὑπεράσπιση τῶν ἐλευθεριῶν.

Ἄνοδος τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ.

-Μορφωτική καί πολιτιστική ἄνοδος γιά ὅλο τό λαό.

Στήν οὐσία ὅλα τά κόμματα πού βρίσκονται σήμερα μέσα στή Βουλή, συμφωνοῦν τόσο ὡς πρός τόν προσδιορισμό τῶν ἐχθρῶν, ὅσο καί ὡς πρός τούς στόχους.

Τό μεγάλο μονοπωλιακό κεφάλαιο πού βρίσκεται πίσω ἀπό τή "Νέα Δημοκρατία" καί σέ ἕνα βαθμό πίσω ἀπό τήν ΕΔΗΚ, ἔχει βεβαίως τούς ἀνθρώπους του καί μέσα σέ αὐτά τά κόμματα.

Τούς ἔχει καί μέσα στήν κυβέρνηση. Ἀπό τήν ἄποψη αὐτή ὁρισμένες θέσεις τοῦ ΚΚΕ λ.χ. ἤ τοῦ ΠΑΣΟΚ εἶναι ὀρθές. Ἀλλά τό πρόβλημα εἶναι ἄν στήν ἐφαρμογή τῆς γενικῆς πολιτικῆς οἱ θέσεις καί οἱ στόχοι τῆς ὀλιγαρχίας ἐξυπηρετοῦνται, αὐτή τή στιγμή, περισσότερο ἀπό τίς θέσεις καί τούς στόχους τοῦ δημοκρατικοῦ παλλαϊκοῦ κινήματος. Γιατί τόσο ἡ προσωπικότητα τοῦ προέδρου τῆς κυβερνήσεως, ὅσο καί οἱ ἱστορικές συγκυρίες -ἤττα τῆς χούντας - Κυπριακό- Αἰγαῖο - ἑνότητα τοῦ λαοῦ- κάνουν ὥστε σέ γενικές γραμμές νά ὑπερέχει σήμερα σέ ἀποτελεσματικότητα ἐκείνη ἡ πολιτική - πού χωρίς νά εἶναι 100% ὀρθή καί ἐποικοδομητική- εἶναι ἐν τούτοις πολύ περισσότερο θετική παρά ἀρνητική.

Θετική ὡς πρός τά ἄμεσα συμφέροντα τοῦ λαοῦ μας.

Τό ἐρώτημα πού μπαίνει εἶναι τό ἑξῆς:

-Τότε, ἀφοῦ ἔχουμε μιά ἐξ ἀντικειμένου σύμπλευση στά καίρια καί μέγιστα θέματα, γιατί νά μήν μεθοδεύσουμε αὐτή τήν κοινή πορεία κάνοντας ἀμοιβαῖες ὑποχωρήσεις ὥστε νά πραγματοποιηθεῖ ὁ ἐθνικός συμβιβασμός;

Στήν περίπτωση αὐτή θά μποροῦσε λ.χ. νά σχηματισθεῖ μιά κυβέρνηση ἐθνικῆς ἑνότητας καί ὁ Καραμανλῆς νά ἀναλάβει πρόεδρος Δημοκρατίας. Μιά τέτοια μορφή ἐξουσίας θά εἶχε τή δύναμη νά πραγματοποιήσει τήν Δημοκρατική Ἐπανάσταση.

Δηλαδή νά ἐξαλείψει ἄπαξ διά παντός ὅλα τά καρκινώματα: Μοναρχία – Ἀντικομμουνισμό, χουντικά κ.ἄ. φασιστικά προγεφυρώματα- παρακρατικός μηχανισμός-.

Νά προχωρήσει στήν κατάκτηση μιᾶς πλήρους ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας.

Νά σμιλεύσει τήν ἐθνική ἑνότητα -ἑνότητα Λαοῦ καί Στρατοῦ- ὥστε νά διαφυλάξει τήν ἀκεραιότητα τῆς χώρας καί νά ἀπαιτήσει ἀπό θέση ἰσχύος τήν ἀπελευθέρωση τῆς Κύπρου.

Ἀπό κεῖ καί πέρα, ἀφοῦ ὁλοκληρωθεῖ αὐτό τό κρισιμώτατο ἱστορικό στάδιο τῆς Δημοκρατικῆς Ἐπανάστασης, θά ἀνοίξουν νέοι ὁρίζοντες, καινούργιες προοπτικές – πού δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι θά μᾶς ὁδηγήσουν διά μέσου ἑνός ἑλληνικοῦ δρόμου πρός τό σοσιαλισμό, πρός αὐτό τό ἀποκορύφωμα τῆς κοινωνικῆς προόδου, πού ὀνομάζουμε Ἐθνική Ἀναγέννηση.

56. Ἡ Κυβέρνηση Ἐθνικῆς Ἑνότητας πού γι'αὐτή τή στιγμή φαίνεται σχεδόν ἀπραγματοποίητη, μπορεῖ ἐν τούτοις γιά αὔριο νά ἀποτελέσει τή λύση γιά νά γεφυρωθεῖ τό χάσμα ἀνάμεσα στό Λαό καί Στρατό. Προϋπόθεση γιά νά μποῦμε σέ ὁμαλό πολιτικό βίο.

57. Ἡ πολιτική τοῦ ἐθνικοῦ συμβιβασμοῦ πρέπει νά θεωρηθεῖ σάν βάση γιά κάθε ἄλλη πολιτική συμμαχιῶν.

Αὐτή ἡ ἄλλη, ἐπάλληλη καί παράλληλη πολιτική συμμαχιῶν, θά ἔχει σάν κύριο σκοπό της νά δώσει στήν ἑλληνική Ἀριστερά τή δυνατότητα νά ἐκφράσει μέ καθαρότητα τούς βασικούς στόχους πού διαπνέουν τήν πλειοψηφία τῶν Ἑλλήνων ἀριστερῶν καί πού τεκμηριώνουν τήν ἑλληνική Ἀριστερά σάν μιά δύναμη Ἀνεξάρτητη, Πατριωτική καί Δημοκρατική.

Τά χαρακτηριστικά αὐτά, ἐξ ἄλλου, ἀποτελοῦν τό θεμέλιο γιά νά δομηθεῖ ἕνας σύγχρονος ἑλληνικός δρόμος πρός τόν Σοσιαλισμό.

58. Ἡ Ἐθνική Ἑνότητα μέ βάση τόν Ἐθνικό Συμβιβασμό καί τή συμφιλευση τῆς ἑνότητας ἀνάμεσα στό Λαό καί στό Στρατό εἶναι ὁ μόνος δρόμος γιά νά ἀντιμετωπίσουμε τόν τουρκικό μιλιταρισμό καί τόν ἀμερικά-

νικό ἰμπεριαλισμό ἀπό θέσεως ἰσχύος. Μόνο μιά ἑνωμένη καί ἰσχυρή Ἑλλάδα μπορεῖ νά ἐπιλύσει ἔστω καί δυναμικά τό κυπριακό πρόβλημα.

59. Ἕνα ἀπό τά κλειδιά γιά τή λύση τοῦ ἐθνικοῦ μας προβλήματος, εἶναι ἡ πολιτική τῆς Ἀριστερᾶς σέ σχέση μέ τό ἰδιαίτερο χαρακτηριστικό τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς, δηλαδή τήν ὕπαρξη τῆς ὑπερεξουσίας.

Συσπείρωση γύρω ἀπό κεῖνη τήν Ἀριστερά, πού διακηρύσσει σαφῶς ὅτι ἐπιδιώκει τό σπάσιμο τῆς διεθνοῦς ἰδορροπίας μέ βάση τήν πόλωση τῆς ἐσωτερικῆς μας ζωῆς, σημαίνει παραπέρα ἀναζωπύρηση τῶν σκοτεινῶν κύκλων, σπρῶξιμο τῆς δημοκρατικῆς Δεξιᾶς μέσα στήν ἀγκαλιά τους, χωρίς φυσικά νά ὑπάρχει καμμιά σοβαρή προετοιμασία καί δυνατότητα τοῦ Λαοῦ καί τῆς Ἀριστερᾶς νά ἀντιμετωπίσουν αὐτή τή στιγμή θετικά μιά ὁποιαδήποτε δυναμική ἐνέργεια ἀπό τήν πλευρά τοῦ ὑπερκράτους.

Ἑπομένως χρειάζεται ἡ θαραλλέα καταγγελία μιας τέτοιας πολιτικῆς, καί ἡ ἰδεολογική καί πολιτική ἀπομόνωση τῶν φορέων της.

Πρέπει νά δείξουμε καί νά πείσουμε τό Λαό, καί, πρό παντός τήν Ἀριστερά, ὅτι σήμερα ὁ μοναδικός δρόμος πού μπορεῖ νά μᾶς πάει παραπέρα, εἶναι νά ἀπομονώσουμε μονάχα τό ὑπερκράτος καί τήν φασιστική δεξιά.

60. Αὐτό σημαίνει ὅτι ἡ Ἀριστερά συγκεντρώνεται γύρω ἀπό τό δικό της πρόγραμμα ἐξουσίας, ἔχοντας πλήρη ἐπίγνωση ὅλων τῶν παραγόντων πού συνθέτουν τόν συσχετισμό δυνάμεων, ὥστε τό πρόγραμμά της, οὐσιαστικά κατά τό πρότυπο τοῦ γαλλικοῦ κοινοῦ προγράμματος, θ' ἀνοίγει τό δρόμο πρός τόν Σοσιαλισμό, ἐνῶ παράλληλα θά πείθει ἀκόμα καί τή Δεξιά, ἀκόμα καί τούς ἀξιωματικούς, ὅτι τό πρόγραμμα αὐτό ἀποτελεῖ μιά πρόταση γιά καλύτερη καί δικαιότερη διακυβέρνηση τῆς χώρας.

Ἕνα κοινό πρόγραμμα θά ξεκινᾶ κατ' ἀρχήν ἀπό τή λύση τῶν τριῶν βασικῶν προβλημάτων πού ἀναφέραμε πιό πρίν. Δηλαδή:

- Ἐγγύηση τῆς ἀκεραιότητας καί ἀνεξαρτησίας τῆς χώρας.
- Ἐγγύηση γιά παραπέρα ἀνάπτυξη τῆς Δημοκρατίας.
- Ἐγγύηση γιά τό ἀνέβασμα τῆς ποιότητας τῆς ζωῆς τῶν ἐργαζομένων

61. Η ὑλοποίηση τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβιβασμοῦ μπορεῖ νά πραγματοποιηθεῖ μέ τήν ἀνάληψη πρωτοβουλίας ἀπό μέρους ἡγετικῶν παραγόντων πού νά ἀνήκουν στό χῶρο τῆς δημοκρατίας -ἀπό τή δημοκρατική Ἀριστερά ὡς τή δημοκρατική Δεξιά.

1- Βασική προϋπόθεση: Οἱ δημοκρατικές διαδικασίες. Βάζουμε σά θεμέλιο τῆς πολιτικῆς ζωῆς τόν κανόνα τῆς δημοκρατίας. Δηλώνουμε ὑποταγή στή θέληση τῆς πλειοψηφίας. Διεκδικοῦμε τήν ἐξουσία σέ τυχόν νέα πλειοψηφία. Ἀρνούμαστε τόν εἰδικό ἱστορικό ρόλο σέ ὁποιαδήποτε μειοψηφία, ταξική, κομματική ἤ στρατιωτική. Ὁ ρόλος τῆς ἱστορικῆς πρωτοπορείας ἀνήκει στήν πλειοψηφία τοῦ λαοῦ.

2- Ἡ ἐξουσία πρέπει νά ἀνήκει στό λαό καί νά ἀσκεῖται ἀπό τήν ἐκλεγμένη ἀπό αὐτόν κυβέρνηση. Ὅλα τά στεγανά τῆς ἐξουσίας, τό παρακράτος, ἡ ὑπερεξουσία -διχτυωμένη ἀπό ξένες ὑπηρεσίες-, πρέπει νά ξεριζωθοῦν. Ἰδιαίτερα ἡ σχέση ΛΑΟΥ καί ΣΤΡΑΤΟΥ πρέπει νά ξεκαθαρίσει.

Ὁ Στρατός θά πρέπει νά διαπαιδαγωγηθεῖ καί νά ἀναδιαρθρωθεῖ κάτω ἀπό τήν ἀντίληψη ὅτι θά πρέπει νά ἀνήκει στό Ἔθνος, δηλαδή σέ ὅλο τό λαό, καί νά ὑπακούει στήν κάθε φορά ἐκλεγμένη ἀπό τόν λαό κυβέρνηση, ἀνεξάρτητα ἄν θά εἶναι κυβέρνηση τῆς Δεξιᾶς, τοῦ Κέντρου ἤ τῆς Ἀριστερᾶς. Ἡ ἰδεολογική καί τεχνική προετοιμασία γιά τό ξερίζωμα τοῦ παρακράτους καί κυρίως γιά τήν ἀναθεώρηση τοῦ ρόλου τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων θά εἶναι ἴσως τό κυριότερο καί ἐθνικώτερο ἔργο μιᾶς ἐνδεχομένης διακυβερνήσεως ἀπό τίς δυνάμεις τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβιβασμοῦ.

3- Φαίνεται ὅτι οἱ δυνάμεις πού σκοπεύουν στόν δμαλό κοινοβουλευτικό βίο σήμερα στή χώρα μας, ἔχουν προσανατολιστεῖ πρός τήν Εὐρώπη. Καί "Εὐρώπη" σημαίνει ἕνας τρίτος δρόμος, πού ἴσως μιά μέρα μᾶς ὁδηγήσει ἔξω ἀπό τά γρανάζια τῆς λογικῆς τῶν μπλόκ.

Βεβαίως, σήμερα, ἡ ἀμερικάνικη διείσδυση στήν Εὐρώπη - ὅπως καί σέ μᾶς- εἶναι βαθειά. Ὅμως ἐξ ἴσου βαθειά φαίνεται νά εἶναι ἡ θέληση τῶν λαῶν τῆς Εὐρώπης γιά ἀνεξαρτητοποίηση ἀπό τόν ἀμερικάνικο ἐναγκαλισμό. Μιά θέληση πού δέν μονοπωλεῖ πλέον ἡ Ἀριστερά, γιατί ἔχει κατακτήσει ἀκόμη καί τά συντηρητικά στρώματα. Ἡ ἀντίθεση τῆς ἐθνικῆς εὐρωπαϊκῆς Δεξιᾶς, πού τόσο ἀνάγλυφα ἐξέφρασε ὁ Ντέ Γκώλ, ἀποτελεῖ σήμερα ἕνα ἀπό τά κύρια ρεύματα τῆς Εὐρώπης. Ἀπό τήν ἄλλη πλευρά, ἡ Εὐρωπαϊκή Ἀριστερά, μέ ἐπικεφαλῆς τούς Γάλλους, Ἰταλούς καί Ἰσπανούς, ἀνοίγει ἕνα καινούργιο δρόμο, τόν ὁποῖο ὄχι μόνο οἱ σοσιαλ-

δημοκράτες, ἀλλά καί ἄλλα συντηρητικώτερα τμήματα εἶναι δυνατόν νά ἀκολουθήσουν: Εἶναι ὁ δρόμος πού ὁδηγεῖ στόν Δημοκρατικό Σοσιαλισμό - ὅπως τόν διαγράφει λ.χ. τό κοινό πρόγραμμα τῶν Γάλλων σοσιαλιστῶν καί κομμουνιστῶν.

Ἕνα τέτοιο δρόμο εἶμαι βέβαιος ὅτι θά συμφωνήσουν νά ἀκολουθήσουν καί οἱ δυνάμεις τοῦ δικοῦ μας Ἐθνικοῦ Συμβιβασμοῦ.

4- Ὁ δρόμος αὐτός προϋποθέτει τήν κατάκτηση καί στερέωση τῆς Ἐθνικῆς Ἀνεξαρτησίας. Πρόκειται γιά τή μέγιστη κατάκτηση ἑνός λαοῦ - ἰδιαίτερα μέσα στίς σημερινές συνθῆκες- πού δέν εἶναι δυνατόν νά ἐπιτευχθεῖ παρά μόνον ὅταν ὑπάρξει μεγίστη ἐθνική συσπείρωση. Καί μιά τέτοια πανεθνική παλλαϊκή συσπείρωση μονάχα οἱ δυνάμεις τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβιβασμοῦ μπορεῖ νά ἐξασφαλίσουν.

5- Προϋποθέτει ἀκόμα - ὁ δρόμος πρός τόν εὐρωπαϊκό δημοκρατικό σοσιαλισμό- καί μιά πλήρη ἀναθεώρηση στίς σχέσεις τῶν παραγωγικῶν στρωμάτων καί τάξεων. Δίκαιη ἀνακατανομή τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος μέ τά κριτήρια τῆα ἐποχῆς μας. Δηλαδή ὁ πλοῦτος τῆς χώρας νά πηγαίνει βασικά σ' ἐκείνους πού τόν δημιουργοῦν. Ὁ δημιουργός ἀγρότης, ἐργάτης, διανοούμενος, ὑπάλληλος -ἀλλά καί ὅσοι βιομήχανοι καί ἐμπορευόμενοι συμβάλλουν θετικά στήν οἰκονομική ἀνάπτυξη τῆς χώρας- ἡ συντριπτική πλειοψηφία τοῦ λαοῦ μας, οἱ Ἕλληνες ἐργαζόμενοι πού σήμερα ἀνήκουν σέ ὅλες τίς πολιτικές παρατάξεις, θά εἶναι οἱ μεγάλοι ὠφελημένοι ἀπό τή νέα οἰκονομική καί κοινωνική πολιτική τῶν δυνάμεων τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβιβασμοῦ.

Ἡ ὀλιγαρχία καί τά ξένα μονοπώλια θά περιοριστοῦν σέ κεῖνα τά πλαίσια, πού δέν θά βλάπτουν, δέν θά λεηλατοῦν τόν πλοῦτο τῆς χώρας καί δέν θά κλέβουν τόν ἱδρώτα τοῦ ἐργαζομένου λαοῦ. Δηλαδή θά τεθοῦν ὑπό διαρκῆ ἐθνικό ἔλεγχο, ἐκτός ἄν καί ὁπότε ὁ λαός ἀποφασίσει τήν ἐθνικοποίησή τους.

111, RUE NOTRE-DAME-DES-CHAMPS
75006 PARIS TÉL. 326 14-66

Mars 1976

ANALYSE DE LA SITUATION POLITIQUE ACTUELLE EN GRECE.

Du point de vue des évolutions économiques et sociales, la Grèce est un pays en plein essor et en transformation constante.

Au cours des vingt dernières années, le centre d'influence de la vie économique est passé de l'agriculture à l'industrie et aux services. Ne serait-ce que pendant la décade 1961-1971, la population active a subi les changements suivants:

EVOLUTION DES STRUCTURES ECONOMIQUES.

(Source: O.C.D.E., "Grèce", 1972).

secteurs	%population active		%P.N.B.	
	1961	1971	1961	1971
agriculture	53,8	40,5	28,4	19,5
industries	14,5	17,8	19,4	20,4
construction	4,6	7,8	7,0	8,1
services	27,1	33,9	45,2	52,0

Il existe entre les couches sociales une grande mobilité, caractérisée par la grande concentration de la population autour des grandes villes:

111, RUE NOTRE-DAME-DES-CHAMPS
75006 PARIS TÉL. 326 14-66

2

LA CONCENTRATION INDUSTRIELLE.

(Source: Office National des Statistiques, "Résultat du recensement de 1971").

"En 1967, on dénombrait 114 000 entreprises employant moins de 10 personnes. Quant à celles de plus de 10 employés, elles se ventilaient ainsi en 1971:"

	actif		personnel	
	millions de drachmes	%	effectif	%
49 plus grandes entreprises	73 313	51,5	60 702	33,2
dont 16 avec un actif de plus de 1,5 milliard de drachmes	43 320	30,4	35 681	17,8
1334 autres entreprises	69 467	48,5	134 138	66,8

En outre, une grande partie de la population _surtout paysanne_ prend le chemin de l'émigration, dont les centres principaux sont l'Allemagne, le Canada, l'Australie. C'est ainsi que l'on dénombre, au cours des quinze dernières années, environ un million de Grecs ayant émigré pour des raisons économiques, dont 500 000 (Australie, Canada) dans le but d'une installation

LA CONCENTRATION INDUSTRIELLE.

(Source:Office National des Statistiques,"Résultat du recensement de 1971").

"En 1967,on dénombrait 114 000 entreprises employant moins de 10 personnes.Quant à celles de plus de 10 employés,elles se ventilaient ainsi en 1971:"

actif		personnel			
	millions de dracmes	%	effectif		%
49 plus grandes entreprises	73 313	51,5	80 702		33,2
dont 16 avec un actif de plus de 1,5 milliard de dracmes	43 320	30,4	23 661		17,3
1334 autres entreprises	69 467	48,5	134 138		66,8

En outre,une grande partie de la population _autrout pays_ prend le chemin de l'émigration,dont les centres principaux sont l'Allemagne,le Canada,l'Australie.C'est ainsi que l'on dénombre,au cours des quinze dernières années,environ un million de Grecs ayant émigré pour des raisons économiques, dont 300 000 (Australie,Canada) dans le but d'une installation

111, RUE NOTRE-DAME-DES-CHAMPS
75006 PARIS TÉL. 326 14-66

"_

définitive, tandis que l'écrasante majorité des émigrants en Allemagne rentre en Grèce dans un délai de deux à trois ans; Cette dernière émigration, plus "fluide", [illegible] influe non seulement sur le visage de l'économie du pays, mais aussi sur l'évolution de la physionomie sociale et politique, étant donné que les émigrants sont habituellement des prolétaires à leur départ, paysans et ouvriers, et déjà petit-bourgeois et bourgeois à leur retour; ceci du point de vue économique et social, et par conséquent du point de vue politique.

D'autres éléments à considérer pour la vie économique du pays sont le déploiement trépidant du tourisme, du commerce maritime, le développement du commerce avec l'étranger, et l'amélioration de la productiion agricole. Dernièrement, la découverte de gisements de pétrole dans la mer Egée, ainsi que d'autres précieuses nappes en Grèce du Nord, tracent des perspectives particulièrement favorables au développement économique du pays. Les entraves à ce développement sont 1) la structure anachronique de l'état et des services, 2) le rôle négatif des grands monopoles _principalement américains_ qui veulent l'économie de la Grèce surtout dependante, 3) les instruments politiques et sociaux des monopoles étrangers _extrême-droite_ qui, pour des raisons économiques, sociales et politiques, avaient accepté de jouer le rôle d'agent des grandes puissances internationales des finances et de l'état.

Ce rôle négatif pour l'évolution économique et sociale du pays, joué par la classe dominante grecque, a été favorisé par les [illegible]

"-

111, RUE NOTRE-DAME-DES-CHAMPS
75006 PARIS TÉL. 326 14-66

4-

événements historiques. Après le départ des Allemands, la Grèce était xxx passée sous le contrôle absolu de l'EAM et du PCG, et ce n'est que par l'accord préalable de Moscou entre Churchill et Staline et l'intervention militaire des Anglais (Décembre 1944) résultat de cet accord, que les puissances occidentales ont réussi à évincer les communistes et à imposer leurs propres politiciens. La guerre civile qui a suivi (46-49) a porté le coup final au mouvement communiste du pays, autrefois tout-puissant, et a établi fermement la domination de l'oligarchie sur toute la structure de la société, de l'état et des forces armées. A partir de 1947, les Américains succèdent aux Anglais, grâce à la doctrine Truman. La guerre civile terminée, la forme des évolutions sociales xxxxxxx subit l'influence étouffante de la visée politique du moment: la classe bourgeoise grecque, de l' extrême-Droite au Centre libéral, est dominée par la terreur face au mouvement communiste. Cette terreur est commune à toutes les forces politiques non-communistes du pays.

En échange du secours porté xxxxxxxxxx par les Américains, et les forces anti-communistes internationales en général, xxxxxxxxxx à la classe bourgeoise grecque, celle-ci leur cède substanciellement l'état, l'armée et l'économie du pays, et accepte volontiers de jouer dans le domaine économique le rôle intéressant les monopoles étrangers, à savoir [illegible], indifférente au coup mortel qu'elle portait ainsi à l'évolution économique

1-

111, RUE NOTRE-DAME-DES-CHAMPS
75006 PARIS TÉL. 326 14-66

du pays et à l'intérêt des couches populaires.

On peut considérer la décade 1950-1960 comme le triomphe de cette politique, marquée du sceau de la domination de la Droite. Mais dans la mesure où l'on commençait à prendre conscience que le danger communiste appartenait au passé, les oppositions qui divisaient les divers partis politiques ont commencé à faire surface: ces partis politiques qui constituaient autrefois le regroupement de la bourgeoisie et de la haute-bourgeoisie grecque. La Gauche, gravement touchée par deux défaites sanglantes, commence elle aussi à réorganiser ses forces, le point culminant de ce renouvellement étant les élections de 1958, auxquelles elle obtient soudain 25% des voix et devient ainsi le deuxième parti au Sénat. Le leader de la Droite, Caramanlis, Président du Gouvernement, élu des Américains et du trône, commence, à la fin de cette décade, à prendre conscience lui aussi de son impact au sein du peuple. Ce qui le conduit à une tentative d'industrialisation du pays, fait qui signifierait enfin une libération substancielle du contrôle absolu exercé par les monopoles étrangers, et le conduit d'autre part à l'opposition envers le trône, qui demeure toujours l'agent numéro un des puissances étrangères. Avec la nouvelle décade (1960-1970) commence la fin de la domination de la Droite.

Les forces bourgeoises libérales, regroupées autour de l'Union du Centre (Georges Papandréou), donnent l'occasion aux larges masses populaires de manifester leur indignation face à la politique de soumission du pays, à tous points de vue, à la domination des Américains et de leurs instruments dans le pays.

111, RUE NOTRE-DAME-DES-CHAMPS
75006 PARIS TÉL. 326 14-66

6-

Mais bien que l'Union du Centre et la Gauche ressemblent 65% des voix, ce mouvement se heurte aux oppositions qui ébranlent l'Union du Centre, le mécanisme d'état et les forces armées, qui sont toujours sous le contrôle des Américains et de la Droite.

C'est ainsi que l'été 1965, les forces réactionnaires passent à l'attaque, en évinçant Papandréou du gouvernement par le coup d'état royal, ouvrant ainsi la voie au coup d'état militaire des colonels (Avril 1967).

Mais entre-temps, la marche économique entamée par le pays au milieu de la décade 1960-1970, ayant pour principale caractéristique le passage de la production agricole à la production industrielle, prend un rythme de plus en plus rapide, et les changements sociaux et économiques sont si importants et si négatifs que même la dictature ne pourra les redresser. C'est-à-dire qu'au moment où la vie politique du pays est dominée par les représentants des mécanismes _Etat, Armée_ mis en place par les Américains dans notre pays, de gigantesques changements ont lieu à la base de la vie sociale et économique, ayant pour résultat , après la chute de la junte, l'apparition d'une Grèce entièrement nouvelle, quant à sa structure sociale, économique et politique.

Une autre caractéristique est que les trois lignées politiques traditionnelles _Gauche, centre, Droite_, ébranlées par des querelles intérieures, apparaissaient elles aussi à l'avant-scène de la politique profondément transformées.

111, RUE NOTRE-DAME-DES-CHAMPS
75006 PARIS TÉL. 326 14-66

7-

La Gauche: Le PCG, autrefois unifié, s'est divisé en trois nouveaux partis: le PCG pro-soviétique, le PCG de l'intérieur, tourné vers les PC italien et roumain, et l' EDA, qui dans sa dernière déclaration distingue sa position de la famille des partis communistes, conserve le marxisme comme base de son analyse sociale, et s'oriente vers un modèle socialiste de type européen. Mais au sein de la Gauche sont maintenant venus s'ajouter deux autres forces: l'EKKE, parti communiste révolutionnaire d'idéologie stalinienne-maoïste, très peu puissant, le PASOK d'Andréas Papandréou, qui appartient à la famille des partis socialistes, avec un programme d'auto-gestion quant à la structure sociale, et de socialisme arabe quant à la structure du pouvoir. Et enfin la marche socialiste, l'ex-Défense Démocratique (organisation de résistance) constituée surtout de cadres du PASOK.

Au Centre, l'ancienne Union du Centre, en collaboration avec des personnalités libérales de la résistance (Forces Nouvelles), ainsi que le parti socialiste (Protopappas). Cette lignée politique déclare se tourner décisivement vers la socialdémocratie, mais la vieille structure conservatrice de l'Union du Centre freine la marche dans cette direction.

Puis la "Démocratie Nouvelle" (Caramanlis) a rassemblé tous les cadres de l'ancien parti de droite ERE. Mais l'on ne peut pas dire qu'il s'agisse d'un parti incohérent, étant donné

111, RUE NOTRE-DAME-DES-CHAMPS
75006 PARIS TÉL. 326 14-66

8-

que la personnalité de Caramanlis joue un rôle déterminant. En tous cas la politique gouvernementale, et les conceptions politiques de Caramanlis en général, sont absolument à l'opposé de sa politique et du rôle qu'il jouait au cours de la décade 50-60. A savoir que Caramanlis fait une politique au fond anti-américaine, et joue parallèlement un rôle déterminant dans le bannissement de la royauté, la légalisation du PC, le tournant spectaculaire pris par la diplomatie grecque, et la tentative de réorientation de l'économie grecque.

Du point de vue de la démocratie formelle, on peut dire que jamais, au cours des 160 ans de liberté en Grèce, on n'ait atteint un tel niveau de libertés et de κατοχύρωση des droits. L'extrême-droite (Garoufalias) rassemble le "noyau dur" des collaborateurs de la junte, derrière lesquels se cachent les grands monopoles étrangers et la politique américaine.

Mais derrière cette géographie politique qui reflète plus le passé que le présent du pays, de profondes évolutions ont lieu, dont il est sûr qu'elles mèneront rapidement à une nouvelle "cristallisation" politique.

La classe bourgeoise grecque est aujourd'hui tout à fait guérie de son ancienne terreur face au communisme. Naturellement les communistes eux-mêmes ont favorisé cette "guérison", prouvant par leurs divergences qu'ils étaient entièrement inoffen-

111, RUE NOTRE-DAME-DES-CHAMPS
75006 PARIS TÉL. 326 14-66

sifs pour la sécurité de la classe bourgeoise grecque. Par contre, cette classe, ainsi que ses facteurs politiques et sociaux, sortent profondément touchés de l'expérience de la dictature, et sont dégoûtés de l'attitude des Américains, qui les ont vendus aux colonels. D'autre part, ils n'ont plus besoin des Américains, car ils se sentent, comme nous l'avons vu, absolument en sécurité. Par conséquent, ils se trouvent maintenant tout à fait libres sur le plan économique également, de sorte qu'ils peuvent parfaire leur rôle producteur au sein de la vie économique du pays, faisant progresser encore son développement industriel, mettant en valeur les biens nationaux, essayant de conclure des accords économiques intéressants qui leur permettant de se libérer du contrôle étouffant des Américains, et surtout des monopoles.

C'est pourquoi ils se tournent vers l'Europe, et entreprennent parallèlement une ouverture même vers les pays socialistes. Cette tentative économique nécessite des procédures démocratiques, ainsi qu'un niveau de libertés comparable à celui qui existe dans les pays capitalistes, d'où la transformation complète de la Grèce dans le domaine de la démocratie actuelle. En outre cette marche économique, conformément à l'exemple précédent des pays capitalistes et en particulier de l'Allemagne et des de la Scandinavie, peut même conduire à des réformes sociales plus profondes. Cette politique économique et sociale est aujourd'hui exprimée surtout par Caramanlis, mais l'on peut dire qu'objectivement les forces de l'Union du Centre sont aussi

111, RUE NOTRE-DAME-DES-CHAMPS
75006 PARIS TÉL. 326 14-66

avec lui.En deux mots,Caramanlis et l'Union du Centre sont à la recherche d'une marche politique et sociale entre le capitalisme européen,de type giscardien,et la socialdémocratie européénne de type allemand.Et peut-être dans un avenir proche existera-t-il aussi une nouvelle "cristallisation" politique, avec la réunion des forces politiques auxquelles nous donnons un nom commun:la "droite démocratique".

Ainsi les (esprits) traditionnels de la politiques des monopoles se trouvent objectivement en opposition de classe et en opposition politique avec la droite démocratique. La force de ce que nous appellerons la "droite réactionnaire" est très minime dans le peuple, elle atteint au maximum les IO%.Mais elle est considérable et dangereuse au sein de la structure dynamique de l'état et des forces armées.Elles ont encore le soutien intégral des Américains.De l'autre côté,au sein de la Gauche,derrière ses multiples scissions,on peut distinguer les tendances fondamentales,sur la base des choix principaux du moment,de caractère politique et économique.

Les forces qui constituent la gauche démocratique,_EDA,PCE de l'intérieur,marche socialiste,_concordent déjà dans la mesure où ils considèrent que le choix fondamental du moment est l'opposition de base de la société grecque en ce moment,c'est-à-dire selon eux démocratie ou dictature.

Le fait de donner la première place à cette opposition les mène à la conclusion politique directe que tant qu'il y aura

111, RUE NOTRE-DAME-DES-CHAMPS
75006 PARIS TÉL. 326 14-66

II_

objectivement des possibilités pour que se renouvelle la dictature, on devra conserver l'alliance anti-dictatoriale du peuple. Par conséquent le Gouvernement Caramanlis constitue non seulement un allié dans la lutte du peuple contre les forces dictatoriales qui rôdent à l'affût, mais aussi le facteur le plus fondamental de la sauvegarde de la démocratie, étant donné que lui seul dispose d'appuis au sein du mécanisme d'état et des forces armées.

Par contre, les forces de la gauche concentrationnaire, PASOK, EKKE, PCG de l'extérieur_ croient que l'opposition de base est impérialisme-socialisme, et que par conséquent Caramanlis et son parti constituent des forces hostiles auxquelles on devra opposer un front anti-impérialiste, à créer; de plus la gauche concentrationnaire ne croit pas à la possibilité d'évolutions économiques sur la base de l'activité économique de la classe bourgeoise grecque sur le modèle de la classe bourgeoise européenne. Ils croient au contraire que l'Europe tente de remplacer les Etats-Unis dans la domination de la vie économique grecque, que le rôle économique de la Grèce est tracé une fois pour toutes par les trusts internationaux, américains et européens, à savoir qu'il se réduit à une économie [illegible]_ Le rôle politique des représentants de la classe bourgeoise est donc automatiquement celui du fidèle serviteur. [illegible]

A partir de ces constatations se forme la stratégie de chaque [illegible].

II_

111, RUE NOTRE-DAME-DES-CHAMPS
75006 PARIS TÉL. 326 14-66

12

parti. La droite démocratique croit que les forces démocratiques de la classe bourgeoise sont entrées dans la procédure de ce que nous appellerons "l'européanisation" de la vie économique, politique et sociale grecque. Cette marche est de toute façon dans l'intérêt de notre peuple, qui sort d'une dure épreuve qui a duré à peu près trente ans. Par conséquent la gauche démocratique n'est pas opposée à l'entrée de la Grèce dans l'Europe, étant donné qu'elle s'oriente elle-même, comme nous l'avons dit, vers un type de socialisme européen. Elle croit que l'Europe n'est pas seulement l'Europe du capital, mais, aussi et surtout, l'Europe des travailleurs, qui suit avec grand intérêt les évolutions qui ont lieu au sein de la gauche européenne, et a l'ambition de jouer elle aussi un jour un rôle actif dans l'édification de l'Europe de demain, l'Europe du socialisme. Par contre, les analyses de la gauche concentrationnaire conduisent celle-ci à la recherche d'autres voies.

Pour le PCG, les choses sont très simples: il conserve sa foi inébranlable et religieuse en l'Union Soviétique. Pour le PASOK d'Andréas Papandréou, les choses sont plus compliquées. Il propose à la base la nécessité de créer un front anti-impérialiste (sans toutefois s'accorder et collaborer avec le PCG). Cette politique le conduit à une opposition très aigüe envers le gouvernement, qu'il considère comme un instrument de l'impérialisme. Parallèlement, il place la Grèce nettement hors de l'Europe, dans le tiers-monde, et recherches modèles et alliances surtout dans le monde arabe. L'idée de la voie vers un développement puissant de l'éco-

III, RUE NOTRE-DAME-DES-CHAMPS
75006 PARIS TEL. 326 14-66

12

parti. La droite démocratique croit que les forces démocratiques de la classe bourgeoise sont entr[illegible] dans la procédure de ce que nous appelleront "l'autopacification" de la vie économique, politique et sociale gaulle. Cette marche est de toute façon dans l'intérêt de notre peuple, qui sort d'une dure épreuve qui a duré à peu près trente ans. Par conséquent la gauche démocratique n'est pas opposée à l'entrée de la Grèce dans l'Europe, étant donné qu'elle s'orienta elle-même, comme nous l'avons dit, vers un type de socialisme européen. Elle croit que l'Europe n'est pas seulement l'Europe du capital, mais aussi et surtout l'Europe des travailleurs, qui suit avec grand intérêt les évolutions qui ont lieu au sein de la gauche européenne, et à l'ambition de jouer elle aussi un jour un rôle actif dans l'édification de l'Europe de demain. L'Europe du socialisme. Par contre, les analyses de la gauche communiste révolutionnaire condamnent celle-ci à la recherche d'autre voies.

Pour le PCF, les choses sont très simples: il conserve sa foi inébranlable et religieuse en l'Union Soviétique. Pour le PASOK d'Andréas Papandréou, les choses sont plus compliquées. Il [illegible] à la base la nécessité de créer un front anti-impérialiste (sans toutefois s'accorder et collaborer avec le PCE). Cette politique le conduit à une opposition très aigüe envers le gouvernement, qu'il considère comme un instrument de l'impérialisme. Paradoxalement, il place la Grèce nettement hors de l'Europe, dans le tiers monde, et recherche modèles et alliances surtout dans le monde [illegible]. Quant à la voie vers un développement puissant de l'éco-

111, RUE NOTRE-DAME-DES-CHAMPS
75006 PARIS TÉL. 326 14-66

13

nomie grecque dans le cadre du capitalisme international, et surtout européen, mène à la conclusion que pour la gauche grecque il n'existe absolument aucune perspective de voie démocratique vers le socialisme, comme pour la gauche européenne. Par conséquent la seule voie est celle du conflit, de la révolution. Mais puisqu'il constate que les conditions tant grecques qu'internationales ne semblent pas permettre le développement et la manifestation d'un mouvement populaire révolutionnaire aujourd'hui dans notre pays, inspiré alors par les modèles arabes (et hier encore par le portugais), il se tourne vers l'armée. Il croit donc qu'au milieu d'une crise générale, où les détenteurs du pouvoir politique sombreraient, comme en Avril 1967, les nouvelles forces militaires, qui reprendraient naturellement le pouvoir, seraient cette fois tellement changées, qu'elles se dirigeraient vers un nouveau type de pouvoir, ayant pour caractéristique le renouvellement socialiste de la société grecque, en collaboration avec les maîtres de la pensée socialiste tels que le PASOK.

Naturellement ce raisonnement de Papandréou n'est exprimé nulle part clairement, mais il apparaît à travers sa pratique politique. C'est d'ailleurs pour cette raison que Papandréou déclare ne pas croire à l'unité; justement parce qu'il ne prévoit pas de procédures démocratiques. Nous croyons, nous, au contraire, que dans le complexe historique et social concret, la seule voie qui s'ouvre aujourd'hui à la gauche grecque est celle de la conquête de la majorité du peuple sur la base d'un programme commun de pouvoir, autour duquel se regrouperont, sur le modèle français, les forces qui croient à une marche socialiste basée sur les

111, RUE NOTRE-DAME-DES-CHAMPS
75006 PARIS TÉL. 326 14-66

procédures démocratiques. C'est pourquoi l'EDA, dont nous pouvons dire qu' "elle constitue la plus importante conquête dans le domaine de la gauche démocratique, ambitionne de devenir le principal protagoniste dans l'atteinte de forces politiques qui aient pour principale caractéristique leur fidélité aux procédures démocratiques pour l'atteinte des buts socialistes. Dans le cadre de cette politique, l'EDA s'inspire des tentatives de la gauche européenne, et surtout de l'expérience du Programme Commun établi entre les partis socialiste et communiste français. Et elle considère qu'un contact aussi substanciel que possible avec les dirigeants de la gauche grecque et européenne sera véritablement favorable au combat mené par elle-même et par tout le peuple grec pour l'affermissement de la démocratie et de l'indépendance nationale aujourd'hui, et la conquête pour demain de la société socialiste dans le cadre de l'Europe des travailleurs et du socialisme, conquête de tout le peuple.

-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.6

-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-

111, RUE NOTRE-DAME-DES-CHAMPS
75006 PARIS TÉL. 326 14-66

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΣΗΜΕΡΙΝΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.

Ἀπό τήν ἄποψη τῶν οἰκονομικῶν καί κοινωνικῶν ἐξελίξεων, ἡ Ἑλλάδα εἶναι μιά χώρα σέ πλήρη ἐξέλιξη καί συνεχή μεταμόρφωση. Στήν τελευταία εἰκοσιετία, τό κέντρο βάρους τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς περνᾶ ἀπό τήν ἀγροτική οἰκονομία στήν οἰκονομία τῆς βιομηχανίας καί τῶν ὑπηρεσιῶν. Μόνο στήν δεκαετία 61-71, ὁ ἐνεργητικός πληθυσμός ἔχει τίς ἑξῆς μεταβολές:

Ὑπάρχει μιά μεγάλη κινητικότητα ἀνάμεσα στά κοινωνικά στρώματα μέ χαρακτηριστικό τή μεγάλη συγκέντρωση τοῦ πληθυσμοῦ γύρω ἀπό τίς μεγάλες πόλεις:

Ἐπίσης ἕνα μεγάλο μέρος τοῦ πληθυσμοῦ _κυρίως ἀγρότες_ κατευθύνονται πρός τή μετανάστευση μέ κύρια κέντρα ἡ Γερμανία, ὁ Καναδᾶς, ἡ Αὐστραλία." Ἔτσι ὑπολογίζεται ὅτι στήν τελευταία δεκα-

111, RUE NOTRE-DAME-DES-CHAMPS
75006 PARIS TÉL. 326 14-66

2-

πενταετία, ἕνα ἑκατομμύριο Ἑλλήνων περίπου μετανάστευσαν γιά οἰκονομικούς λόγους, ἐκ' τῶν ὁποίων οἱ 5ευ ευυ (Αὐστραλία, Καναδᾶς) ἀποβλέπουν στήν ὁριστική ἐγκατάσταση, ἐνῶ ἡ συντριπτική πλειοψηφία τῶν μετανάστων στή Γερμανία, μετά ἀπό ἕνα διάστημα δύο ὡς τριῶν ἐτῶν, ξαναγυρίζει στήν Ἑλλάδα. Αὐτή ἡ τελευταία ρευστή μετανάστευση ἔχει ἐπιπτώσεις ὄχι μόνο στή διαμόρφωση τῆς οἰκονομίας τῆς χώρας, ἀλλά καί στήν διατύπωση τῆς κοινωνικῆς καί πολιτικῆς φυσιογνωμίας, δεδομένου ὅτι ἐνῶ αὐτοί πού φεύγουν εἶναι συνήθως προλετάριοι, ἀγρότες καί ἐργάτες, αὐτοί πού γυρίζουν [Τουλάχιστον ἕνα σημαντικό τμῆμα τους] εἶναι ἤδη μικροαστοί καί ἀστοί, ἀπό ἄποψη οἰκονομική καί κοινωνική, καί ἐπομένως καί πολιτική.

Ἄλλα στοιχεῖα γιά τήν οἰκονομική ζωή τῆς χώρας εἶναι ἡ ἐλπιδοφόρος ἀνάπτυξη τοῦ τουρισμοῦ, ἡ ἐμπορική ναυτιλία, ἡ ἀνάπτυξη τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου, καί ἡ βελτίωση τῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς. Στό τελευταῖο διάστημα, ἡ ἀνακάλυψη τῶν κοιτασμάτων πετρελαίου στό Αἰγαῖο καθώς καί ἄλλων πολύτιμων ὀρυκτῶν στή Βόρειο Ἑλλάδα διαγράφουν ἐξαιρετικά ἐλπίζωνες προοπτικές γιά τήν οἰκονομική ἀνάπτυξη τῆς χώρας. Ἐμπόδια γιά τήν οἰκονομική ἀνάπτυξη εἶναι ἡ ἀναχρονιστική στρουκτούρα τοῦ κράτους καί τῶν ὑπηρεσιῶν, καί 2) ὁ ἀρνητικός ρόλος τῶν μεγάλων μονοπωλείων _κυρίως ἀμερικανικῶν_ πού θέλουν τήν οἰκονομία τῆς Ἑλλάδας κυρίως μεταπρατική 3) ὁ ρόλος τῶν πολιτικῶν καί κοινωνικῶν ὀργάνων τῶν ξένων μονοπωλείων _ἄκρα δεξιά_ πού, γιά λόγους οἰκονομικούς, κοινωνικούς καί

111, RUE NOTRE-DAME-DES-CHAMPS
75006 PARIS TÉL. 326 14-66

πολιτικούς, είχαν δεχτεί νά παίζουν τό ρόλο τοῦ πράκτορα τῶν ξένων μεγάλων διεθνῶν κρατικῶν καί οἰκονομικῶν δυνάμεων.
Αὐτός ὁ ἀρνητικός γιά τήν οἰκονομική καί κοινωνική ἐξέλιξη τῆς χώρας ρόλος τῆς ἑλληνικῆς ἀρχοῦσας τάξης βοηθήθηκε ἀπό τά ἐσωτερικά γεγονότα τοῦ 1944. Μετά τήν ἀποχώρηση τῶν Γερμανῶν, ἡ Ἑλλάδα εἶχε πέσει κάτω ἀπό τόν ἀπόλυτο ἔλεγχο τοῦ ΕΑΜ καί τοῦ ΚΚΕ, καί μονάχα ἡ προηγήθησα συμφωνία στή Μόσχα ἀνάμεσα στόν Churchill καί τόν Σταλίν καί μέ τήν στρατιωτική παρέμβαση τῶν Ἄγγλων (Δεκέμβρης 1944) πού ὑπῆρξε ἀποτέλεσμα τῆς παραπάνω συμφωνίας, οἱ δυτικές δυνάμεις κατάφεραν νά βάλουν στή γωνιά τούς κομμουνιστές καί νά ἐπιβάλουν τούς δικούς τους πολιτικούς. Ὁ ἐμφύλιος πόλεμος πού ἀκολούθησε (46-49) ἔδωσε τό τελικό χτύπημα στό ἄλλοτε παντοδύναμο κομμουνιστικό κίνημα τῆς χώρας καί ἐδρέωσε τήν κυριαρχία τῆς ὀλιγαρχίας σέ ὅλη τή δομή τῆς κοινωνίας, τοῦ κράτους, καί τῶν ἐνοπλῶν δυνάμεων. Ἀπό τό 1947, τούς Ἄγγλους διαδέχονται οἱ Ἀμερικανοί μέ τό δόγμα Τρούμαν. Μετά τό τέλος τοῦ ἐμφύλιου πολέμου, τή μορφή τῶν κοινωνικῶν ἐξελίξεων ἐπηρεάζει ἀσφυκτικά ἡ πολιτική σκοπιμότητα τῆς στιγμῆς: ἡ ἑλληνική ἀστική τάξη, ἀπό τήν ἄκρα δεξιά ὡς τό φιλελεύθερο κέντρο, κυριαρχεῖται ἀπό τόν τρόμο της μπροστά στόν κομμουνιστικό κίνημα. Ὁ τρόμος αὐτός συσπειρώνει ~~ἄκκκκκκκκκ~~ ὅλες τίς πολιτικές δυνάμεις τῆς χώρας ἐκτός ἀπό τούς κομμουνιστές, πού στίς πρῶτες ἐκλογές, τους, 1950 ὡς 52 κερδίζουν γύρω στά 10% τούς συσπειρώνουν γύρω ἀπό τό θρόνο καί τούς Ἀμερικανούς.

Ἕν ἀντάλλαγμα γιά τό ρόλο πού ἔπαιζαν οἱ Ἀμερικανοί καί γενικά οἱ διεθνεῖς ἀντικομμουνιστικές δυνάμεις, στή σωτήρια

111, RUE NOTRE-DAME-DES-CHAMPS
75006 PARIS TÉL. 326 14-68

111, RUE NOTRE-DAME-DES-CHAMPS
75006 PARIS TÉL. 326 14-66

τῆς ἑλληνικῆς ἀστικῆς τάξης, ἡ τελευταία τούς παρέδωσε οὐσιαστικά τό κράτος, τό στρατό καί τήν οἰκονομία τῆς χώρας, καί δέχτηκε εὐχαρίστως νά παίζει στόν οἰκονομικό τομέα τό ρόλο πού συνέφερε στά ξένα μονοπώλεια, δηλαδή κομπραδόρικο, μεταπρατικό, ἀδιαφορώντας ἄν αὐτό ἀποτελοῦσε θανάσιμο πλήγμα γιά τήν οἰκονομική ἐξέλιξη τῆς χώρας καί γιά τό συμφέρον τῶν λαϊκῶν στρωμάτων.

Ἡ δεκαετία 1950-1960 μπορεῖ νά θεωρηθεῖ σάν ὁ θρίαμβος τῆς παράπάνω πολιτικῆς, πού πολιτικά ἐπισφραγίστηκε μέ τήν κυριαρχία τῆς Δεξιᾶς. Ὅμως στό βαθμό πού γινόταν συνείδηση ὅτι ὁ κομμουνιστικός κίνδυνος ἄνηκε στό παρελθόν, ἄρχισαν νά βγαίνουν στήν ἐπιφάνεια οἱ ἀντιθέσεις πού χώριζαν τίς διάφορες πολιτικές παρατάξεις, πού ἀποτελοῦσαν τήν ἄλλοτε συσπειρωμένη ἑλληνική μεγαλοαστική καί ἀστική τάξη. Ἡ Ἀριστερά, βαρειά τραυματισμένη μετά ἀπό δυό αἱμάτηρες ἥττες, ἄρχισε νι' ἀὐτή νά ἀναδιοργανώσει τίς δυνάμεις της, μέ κορύφωση τίς ἐκλογές τοῦ 1958, ὅπου ξαφνικά περνίζει τό 25% τῶν ψήφων καί γίνεται τό δεύτερο κόμμα μέσα στή Βουλή. Ὁ ἡγέτης τῆς Δεξιᾶς, Καραμανλῆς, Πρόεδρος τῆς Κυβέρνησης, ἔκλεκτος τῶν Ἀμερικανῶν καί τοῦ θρόνου, στό τέλος τῆς δεκαετίας ἀρχίζει νά παίρνει καί ὁ ἴδιος συνείδηση τῆς δύναμής του μέσα στό λαό, γεγονός πού τόν ὁδηγεῖ σέ μιά προσπάθεια γιά τήν ἐκβιομηχάνηση τῆς χώρας, γεγονός πού θά σήμαινε τελικά μιά οὐσιαστική ἀπαγγίστρωση ἀπό τόν ἀπόλυτο ἔλεγχο τῶν ξένων μονοπωλείων, καί ἀφ' ἑτέρου τόν ὁδηγεῖ σέ ἀντίθεση πρός τόν θρόνο, πού παραμένει πάντοτε ὁ ὑπ' ἀριθμόν 1 πράκτορας τῶν ξένων δυνάμεων. Μέ τή νέα δεκαετία (1960-1970) ἀρχίζει τό τέλος τῆς κυριαρχίας τῆς Δεξιᾶς.

111, RUE NOTRE-DAME-DES-CHAMPS
75006 PARIS TÉL. 326 14-66

5-

Οἱ φιλελεύθερες ἀστικές δυνάμεις, συσπειρωμένες γύρω ἀπό τήν Ἕνωση Κέντρου (Γ.Παπανδρέου), δίνουν εὐκαιρεία στίς μεγάλες λαϊκές μάζες νά ἐκδηλώσουν τήν ἀγανάκτησή τους γιά τήν πολιτική τῆς ὑποταγῆς τῆς χώρας ἀπό κάθε ἄποψη στήν κυριαρχία τῶν Ἀμερικανῶν καί τῶν ντόπιων ὀργάνων τους. Ὅμως παρ'ὅ τι ἡ Ἕνωση Κέντρου, μαζί μέ τήν Ἀριστερά, συγκεντρώνουν τό 65% τῶν ψήφων, αὐτό τό κίνημα σκοντάφτει ἐπάνω στίς ἐσωτερικές ἀντιθέσεις πού κλονίζουν τήν Ἕνωση Κέντρου, καί τόν κρατικό μηχανισμό, καί τίς ἔνοπλες δυνάμεις πού βρίσκονται πάντοτε κάτω ἀπό τόν ἔλεγχο τῶν Ἀμερικανῶν καί τῆς δεξιᾶς.

Ἔτσι στά 1965, τό καλοκαίρι, οἱ ἀντιδραστικές δυνάμεις περνοῦν στήν ἐπίθεση μέ τό βασιλικό πραξικόπημα πού ἐκπαραθυρώνει ἀπό τήν πρωθυπουργία καί προετοιμάζει τόν δρόμο στόν στρατιωτικό πραξικόπημα τῶν συνταγματαρχῶν (Ἀπρίλιος 1967).

Ὅμως στό μεταξύ ἡ οἰκονομική πορεία πού ἄρχισε ἡ χώρα στά μέσα τῆς δεκαετίας 60-70, μέ κύριο χαρακτηριστικό τό πέρασμα ἀπό τήν ἀγροτική στήν βιομηχανική παραγωγή, παίρνει ὅλο καί πιό γρήγορους ρυθμούς καί εἶναι τόσο μεγάλη ἡ δυναμικότητα τῶν κοινωνικῶν καί οἰκονομικῶν ἀλλαγῶν πού ἀκόμα καί ἡ δικτατορία δέν μπόρεσε νά τούς ἀνακόψει. Δηλαδή τή στιγμή πού στήν πολιτική ζωή τῆς χώρας κυριαρχοῦν οἱ ἐκπρόσωποι τῶν μηχανισμῶν _κράτος, στρατός_ πού εἶχαν στήσει οἱ Ἀμερικανοί στή χώρα μας, στό βάθος τῆς κοινωνικῆς καί οἰκονομικῆς ζωῆς γίνονται τεράστιες ἀλλαγές, μέ ἀποτέλεσμα μετά τήν πτώση τῆς χούντας νά ἔχουν μιά ἐντελῶς καινούργια Ἑλλάδα σέ κοινωνική, οἰκονομική καί πολιτική δομή.

111, RUE NOTRE-DAME-DES-CHAMPS
75006 PARIS TÉL. 326 14-66

6-

"Ενα ἄλλο χαρακτηριστικό εἶναι ὅτι οἱ τρεῖς πατροπαράδοτες παρατάξεις _'Αριστερά, Κέντρο, Δεξιά_, συγκλονισμένες ἀπό ἐσωτερικές διαμαχές, ἔβγαιναν κι' αὐτές στό πολιτικό προσκήνιο, βαθύτατα μεταμορφωμένες.

'Η 'Αριστερά: Τό ἄλλοτε μονολιθικό ΚΚΕ ἔχει διαιρεθεῖ σέ τρία καινούργια κόμματα : ΚΚΕ προσωρινικό, ΚΚΕ ἐσωτερικοῦ προσκυνημένο πρός τό ἰταλικό καί τό ρουμανικό ΚΚ, καί ἡ ΕΔΑ, ἡ ὁποία μέ τήν τελευταία της διακήρυξη διαχωρίζει τήν θέση της ἀπό τήν οἰκογένεια τῶν κομμουνιστικῶν κομμάτων, διατηρεῖ τόν μαρξισμό σάν βάση τῆς κοινωνικῆς της ἀνάλυσης, καί προσανατολίζεται πρός ἕνα σοσιαλιστικό μοντέλο εὐρωπαϊκοῦ τύπου. "Ομως στό χῶρο τῆς 'Αριστερᾶς ἦρθαν τώρα νά προστεθοῦν καί δυό ἄλλες δυνάμεις: τό ΕΚΚΕ, κομμουνιστικό ἐπαναστατικό κόμμα, σταλινικῆς-μαοϊκῆς ἰδεολογίας, μέ ἐλάχιστη δύναμη, καί τό ΠΑΣΟΚ τοῦ 'Ανδρέα Παπανδρέου, πού ἀνήκει γενικά στήν οἰκογένεια τῶν σοσιαλιστικῶν κομμάτων, μέ ἕνα πρόγραμμα αὐτοδιαχειρίσης ὡς πρός τήν κοινωνική δομή, καί ἀραβικοῦ σοσιαλισμοῦ ὡς πρός τήν δομή τῆς ἐξουσίας. Καί τέλος ἡ σοσιαλιστική πορεία, ἡ ἄλλοτε δημοκρατική "Αμυνα (ἀντιστασιακή ὀργάνωση) πού εἶναι κυρίως στελέχη πού ἀποσκήτησαν ἀπό τό ΠΑΣΟΚ.

Στό χῶρο τοῦ Κέντρου, ἡ παλιά "Ενωση Κέντρου, σέ συνεργασία μέ φιλελεύθερες ἀντιστασιακές προσωπικότητες (Νέες Δυνάμεις), καθώς καί τό σοσιαλιστικό κόμμα (Πρωτοπαπᾶς). Αὐτή ἡ πολιτική παράταξη δηλώνει ὅτι στρέφεται ὁριστικά πρός τήν σοσιαλδημοκρατία, ὅμως ἡ παλιά συντηρητική δομή τῆς "Ενωσης Κέντρου ἀποτελεῖ τροχοπέδη γιά τήν ὁλοκλήρωση αὐτῆς τῆς κατεύθυνσης.

111, RUE NOTRE-DAME-DES-CHAMPS
75006 PARIS TÉL. 326 14-66

7-

μετά ἡ "Νέα Δημοκρατία" (Καραμανλῆς) συγκέντρωσε ὅλα τά στελέχη τῆς ἄλλοτε Δεξιᾶς Βρε. Ὅμως δέν μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι πρόκειται γιά συμταγή παράταξη, δεδομένου ὅτι ἡ προσωπικότητα τοῦ Καραμανλῆ παίζει ρόλο καθοριστικό. Πάντως ἡ κυβερνητική πολιτική, καί γενικά οἱ πολιτικές συλλήψεις τοῦ Καραμανλῆ, παρουσιάζουν μιά πλήρη ἀναστροφή μέ τήν πολιτική καί τό ρόλο πού ἔπαιζε στή δεκαετία 50-60. Δηλαδή ὁ Καραμανλῆς διατυπώνει στό βάθος πολιτική ἀντιαμερικανική, παράλληλα παίζει ρόλο καθοριστικό στήν ἐπιβίωση τοῦ θρόνου, στήν νομοποίηση τοῦ ΚΚ, στήν θεαματική στροφή τῆς ἑλληνικῆς διπλωματίας καί στήν προσπάθεια γιά τόν ἀναπροσανατολισμό τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας.

Ἀπό τήν ἄποψη τῆς τυπικῆς δημοκρατίας, μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι στά 160 χρόνια τοῦ ἐλεύθερου βίου στήν Ἑλλάδα, ποτέ δέν εἴχαμε τέτοιο ἐπίπεδο ἐλευθεριῶν καί κατοχυρώσεις τῶν δικαιωμάτων. Ἡ ἄκρα Δεξιά (Γαρουφαλιᾶς) συγκεντρώνει τό σκληρό πυρῆνα τῶν συνεργατῶν τῆς χούντας πού πίσω τους κρύβονται τά μεγάλα ξένα μονοπώλεια καί ἡ ἀμερικανική πολιτική.

Ὅμως πίσω ἀπ' αὐτήν τήν πολιτική γεωγραφία πού ἀντανακλᾶ περισσότερο τό πολιτικό παρελθόν παρά τό παρόν τῆς χώρας, γίνονται βαθειές ζυμώσεις πού εἶναι βέβαιο ὅτι σύντομα θά ὁδηγήσουν σέ μιά καινούργια πολιτική ἀποκρυστάλλωση. Οἱ ζυμώσεις, πού οἱ διαφοροποιήσεις γίνονται κάτω ἀπό τήν ἐπέδραση τῶν μεγάλων ἐπιλογῶν πού μπαίνουν αὐτή τή στιγμή μπροστά στήν ἑλληνική οἰκονομία καί κοινωνία, στόν ἑλληνικό λαό.

Σήμερα ἡ ἑλληνική ἀστική τάξη εἶναι ἐντελῶς θεραπευμένη ἀπό τόν χτεσινό τρόμο της μπροστά στόν κομμουνισμό. Γ' αὐτό φυσικά βοήθησαν σημαντικά καί οἱ ἴδιοι οἱ κομμουνιστές πού μέ τίς ἀντι-

111, RUE NOTRE-DAME-DES-CHAMPS
75006 PARIS TÉL. 326 14-66

8-

θέσεις τους, ἀπέδειξαν ὅτι εἶναι ἐντελῶς ἀκίνδυνοι γιά τήν ἀσφάλεια τῆς ἑλληνικῆς ἀστικῆς τάξης. Ἀτίθετα, ἡ τάξη αὐτή καί οἱ κοινωνικοί καί πολιτικοί της παράγοντες βγαίνουν βαθύτατα τραυματισμένοι ἀπό τήν ἐμπειρία τῆς δικτατορίας, καί ἀηδιασμένοι ἀκό τή στάση τῶν Ἀμερικανῶν μπού τούς πούλησαν στούς συνταγματάρχες. Ἐπίσης δέν ἔχουν πιά ἀνάγκη τούς Ἀμερικανούς, γιατί ὅπως εἴδαμε αἰσθάνονται ἀπολύτως ἀσφαλεῖς. Ἐπομένως καί στόν οἰκονομικό τομέα βρίσκονται τώρα ἐντελῶς ἐλεύθεροι, ὥστε νά ὁλοκληρώσουν τόν παραγωγικό τους ρόλο μέσα στήν οἰκονομική ζωή τῆς χώρας, προωθώντας ἀκόμα παραπέρα τήν βιομηχανική ἀνάπτυξη τῆς χώρας, ἀξιοποιώντας τόν ἐθνικό πλοῦτο τῆς χώρας, προσπαθώντας νά συνάψουν συμφερούσες οἰκονομικές συμφωνίες πού νά τούς ἐπιτρέπουν νά ἀπαγκιστρωθοῦν ἀπό τόν ἀσφυκτικό ἔλεγχο τῶν Ἀμερικανῶν, καί κυρίως μονοπωλειῶν.

Γι' αὐτό τό λόγο στρέφονται πρός τήν Εὐρώπη καί παράλληλα ἐπιχειροῦν ἀνοίγματα ἀκόμα καί πρός τίς σοσιαλιστικές χῶρες. Ἡ οἰκονομική αὐτή προσπάθειά τους ἔχει ἀνάγκη ἀπό δημοκρατικές διαδικασίες καθώς καί ἀπό ἐπίπεδο ἐλευθεριῶν ἀνάλογο μέ αὐτό πού ὑπάρχει στίς καπιταλιστικές χῶρες, ἐξ' οὗ καί ἡ πλήρης μεταμόρφωση τῆς Ἑλλάδας στόν τομέα τῆς δημοκρατικῆς λειτουργίας στή σημερινή Ἑλλάδα. Ἐπίσης αὐτή ἡ οἰκονομική πορεία, σύμφωνα μέ τά παραδείγματα τῶν προηγουμένων καπιταλιστικῶν χωρῶν καί ἰδιαίτερα τῆς Γερμανίας καί σκανδιναβικῶν χωρῶν, μπορεῖ νά ὁδηγήσει ἀκόμα καί σέ πιό βαθειές κοινωνικές μεταρυθμίσεις. Λύτή ἡ οἰκονομική καί κοινωνική πολιτική ἐκφράζεται σήμερα κυρίως ἀπό τόν Καραμανλῆ, ὅμως ἐξ' ἀντικειμένου μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι βρίσκονται μαζί του καί οἱ δυνάμεις τῆς Ἕνωσης Κέντρου. Μέ δυό λόγια, ὁ Καραμανλῆς καί ἡ Ἕνωση Κέντρου

111, RUE NOTRE-DAME-DES-CHAMPS
75006 PARIS TÉL. 326 14-66

βρίσκονται σέ μιά άναζήτηση μιᾶς πολιτικῆς καί κοινωνικῆς πορείας άνάμεσα στόν εύρωπαϊκό καπιταλισμό,τόπου Ζισκάρ,καί τήν εύρωπαϊκή σοσιαλδημοκρατία γερμανικοῦ τόπου.Καί ἴσως στό ἐγγύς μέλλον νά ὑπάρξει καί ἕνα νέο πολιτικό ἀποκρυστάλλωμα μέ τήν πολιτική συνένωση αὐτῶν τῶν δυνάμεων πού ἐμεῖς τίς ἀποκαλοῦμε μ'ἕνα κοινό ὄνομα: ἡ δημοκρατική Δεξιά.

"Ετσι οἱ πατροπαράδοτοι φορεῖς τῆς πολιτικῆς τῶν μονοπωλειῶν βρίσκονται ἐξ'ἀντικειμένου σέ ταξική καί πολιτική ἀντίθεση μέ τή ν δημοκρατική Δεξιά.'Η δύναμη τῆς_ὅς τήν ἀποκαλέσουμε"ἀντιδραστικῆς Δεξιᾶς" μέσα στό λαό εἶναι πολύ μικρή,μπορεῖ νά φτάσει τό πολύ στό 10%."Ομως εἶναι σημαντική καί ἐπικίνδυνη μέσα στή δυναμική δομή τοῦ κράτους καί τῶν 'Ενόπλων Δυνάμεων."Εχ υν άκόμα τήν όλοκληρωτική ὑποστήριξη τῶν 'Αμερικανῶν.'Από τήν ἄλλη πλευρά,μέσα στό χῶρο τῆς 'Αριστερᾶς καί πίσω ἀπό τήν πολυδιάσπασή της, μποροῦμε νά ξεχωρίσουμε τίς βασικές τάσεις μέ βάση τίς κύριες ἐπιλογές τῆς στιγμῆς,πολιτικοῦ καί οἰκονομικοῦ χαρακτῆρα.
Οἱ δυνάμεις πού ἀποτελοῦν τήν δημοκρατική 'Αριστερά,ΕΔΑ,μπέ ΚΚΕ ἐσωτερικοῦ,σοσιαλιστική πορεία,συμπίπτουν κατ'ἀρχήν στό ὅτι τοποθετοῦν σάν βασική ἐπιλογή τῆς στιγμῆς τήν βασική ἀντίθεση τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας αὐτῆς τῆς στιγμῆς,πού εἶναι κατά τήν ἄποψή τους δημοκρατία ἤ δικτατορία.

'Η πρόταξη αὐτῆς τῆς ἀντίθεσης τούς ὁδηγεῖ στό ἄμεσο πολιτικό συμπέρασμα ὅτι γιά ὅσο καιρό θά ὑπάρχουν ἐξ'ἀντικειμένου δυνατότητες γιά μιά ἐπάνοδο τῆς δικτατορίας,θά πρέπει νά διατηρήσουμε τήν ἀντιδικτατορική συμμαχία τοῦ λαοῦ.'Επομένως ἡ Κυβέρνηση Καραμανλῆ ἀποτελεῖ ὄχι μόνο σύμμαχο στήν πάλη τοῦ λαοῦ ἐνάντια

111, RUE NOTRE-DAME-DES-CHAMPS
75006 PARIS TÉL. 326 14-66

10_

στις δικτατορικές δυνάμεις πού παραμονεύουν, άλλά καί τόν πιό βασικό παράγοντα γιά τήν ὑπεράσπιση τῆς δημοκρατίας, δεδομένου ὅτι μόνο αὐτός διαθέτει ἐρείσματα μέσα στόν κρατικό μηχανισμό καί τίς ἔνοπλες δυνάμεις.

Ἀντίθετα, οἱ δυνάμεις τῆς συγκεντρωτικῆς Ἀριστερᾶς, ΠΑΣΟΚ, ΕΚΚΕ, ΚΚΕ ἐξωτερικοῦ πιστεύουν ὅτι ἡ βασική ἀντίθεση εἶναι ἰμπεριαλισμός-σοσιαλισμός, ἑπομένως ὁ Καραμανλῆς, ἡ παράταξή του, ἀποτελοῦν δυνάμεις ἐχθρικές στίς ὁποίες θά πρέπει νά δημιουργηθεῖ καί νά ἀντιπαραταχτεῖ ἕνα ἀντιιμπεριαλιστικό μέτωπο. Ἐπίσης ἡ συγκεντρωτική Ἀριστερά δέν πιστεύει στήν δυνατότητα τῶν οἰκονομικῶν ἐξελίξεων μέ βάση τήν οἰκονομική δραστηριότητα τῆς ἑλληνικῆς ἀστικῆς τάξης κατά τό πρότυπο τῆς εὐρωπαϊκῆς ἀστικῆς τάξης. Ἀντίθετα πιστεύουν ὅτι ἡ ὠρύμπη προσπαθεῖ νά ἀντικαταστήσει τούς Ἀμερικανούς στήν ἡγεμονία τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομικῆς ζωῆς, ὅτι ὁ οἰκονομικός ρόλος τῆς Ἑλλάδας εἶναι διαγεγραμμένος μιά γιά πάντα ἀπό τά διεθνῆ τράστ, ἀμερικανικά καί εὐρωπαϊκά, δηλαδή ὁ ρόλος μιᾶς περιφερειακῆς μεταπρατικῆς οἰκονομίας. ὅπότε αὐτόματα καί ὁ πολιτικός ρόλος τῶν ἐκπροσώπων τῆς ἑλληνικῆς τάξης εἶναι ὁ ρόλος τοῦ πιστοῦ ὑπηρετῆ. Γι' αὐτό τό λόγο δέν βλέπουν στίς βαθειές ἀντιθέσεις πού ἐμεῖς διαπιστώνουμε ὅτι ὑπάρχουν μέσα στήν καρδιά τῆς ἄλλοτε ἐννιάχρονης συντηρητικῆς παράταξης.

Ἀπό αὐτές τίς διαπιστώσεις θεμελιώνεται καί ἡ στρατηγική τῆς κάθε παράταξης. Ἡ δημοκρατική Ἀριστερά πιστεύει ὅτι οἱ δημοκρατικές δυνάμεις τῆς ἀστικῆς τάξης ἔχουν μπεῖ στίς διαδικασίες γιά τόν ἄς τόν ἀποκαλέσουμε "ἐξευρωπαϊσμό" τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομικῆς κοινωνικῆς καί πολιτικῆς ζωῆς. Αὐτή ἡ πορεία συμφέρει ὁπωσδήποτε

111, RUE NOTRE-DAME-DES-CHAMPS
75006 PARIS TÉL. 326 14-66

11-

στό λαό μας, πού βγαίνει μέσα ἀπό μιά σκληρή δοκιμασία πού διάρκεσε περίπου τριάντα χρόνια. Ἐπομένως ἡ δημοκρατική Ἀριστερά δέν εἶναι ἀντίθετη πρός τήν ἔνταξη τῆς Ἑλλάδας στήν Εὐρώπη, δεδομένου ὅτι καί ἡ ἴδια προσανατολίζεται ὅπως εἴπαμε πρός ἕναν εὐρωπαϊκό τύπο σοσιαλισμοῦ. Πιστεύει ὅτι ἡ Εὐρώπη δέν εἶναι μόνο ἡ Εὐρώπη τοῦ κεφαλαίου, ἀλλά καί προπαντός ἡ Εὐρώπη τῶν ἐργαζομένων, πού παρακολουθεῖ μέ μεγάλο ἐνδιαφέρον τίς ζυμώσεις πού γίνονται στό χῶρο τῆς εὐρωπαϊκῆς Ἀριστεράς καί φιλοδοξεῖ νά παίξει κι' αὐτή κάποτε ἕνα ἐνεργητικό ρόλο στήν οἰκοδόμηση τῆς αὐριανῆς Εὐρώπης τοῦ σοσιαλισμοῦ. Ἀντίθετα, οἱ ἀναλύσεις τῆς συγκεντρωτικῆς Ἀριστεράς τήν ὁδηγοῦν στήν ἀναζήτηση ἄλλων ὁρόμων.

Γιά τό ΚΚΕ, τά πράγματα εἶναι πολύ ἁπλά: διατηρεῖ τήν ἀταλάντευτη θρησκευτική πίστη πρός τήν Σοβιετική Ἕνωση. Γιά τό ΠΑΣΟΚ, τοῦ κ. Παπανδρέου, τά πράγματα εἶναι περισσότερο πολύπλοκα. Βασικά προσυπογράφει τήν ἀνάγκη δημιουργίας ἀντιιμπεριαλιστικοῦ μετώπου (δίχως ὅμως νά συμφωνεῖ καί νά συνεργάζεται μέ τό ΚΚΕ). Αὐτή ἡ πολιτική τό ὁδηγεῖ σέ ὀξύτατη ἀντίθεση πρός τήν Κυβέρνηση, τήν ὁποίαν θεωρεῖ ὄργανο τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ. Παράλληλα, τοποθετεῖ τήν Ἑλλάδα καθαρά ἔξω ἀπό τήν Εὐρώπη, στόν τρίτο κόσμο, καί ἀναζητεῖ πρότυπα καί συμμαχίες κυρίως μέ τόν ἀραβικό κόσμο. Ἡ ἀπόρριψη τοῦ δρόμου γιά μιά αὐτοδύναμη ἀνάπτυξη τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας μέσα στά πλαίσια τοῦ διεθνοῦς καί ἰδιαίτερα τοῦ εὐρωπαϊκοῦ καπιταλισμοῦ ὁδηγεῖ στό συμπέρασμα ὅτι γιά τήν ἑλληνική Ἀριστερά δέν ὑπάρχει, ἀποκλείεται, προοπτική τοῦ δημοκρατικοῦ δρόμου πρός τόν σοσιαλισμό ὅπως συμβαίνει γιά τήν εὐρωπαϊκή Ἀριστερά. Ἐπομένως ὁ μο-

111, RUE NOTRE-DAME-DES-CHAMPS
75006 PARIS TÉL. 326 14-66

12-

ναδικός δρόμος είναι ὁ δρόμος τῆς σύγκρουσης, τῆς ἐπανάστασης. Ἐπειδή ὅμως διαπιστώνει ὅτι τόσο οἱ ἑλληνικές ὅσο καί οἱ διεθνεῖς συνθῆκες δέν δίνουν δείγματα ὅτι εἶναι δυνατόν νά ἀναπτυχθεῖ καί νά ἐκδηλωθεῖ σήμερα ἕνα ἐπαναστατικό λαϊκό κίνημα στή χώρα μας, γι'αὐτό τό λόγο, ἐμπνεομένος ἀπό τά ἀραβικά πρότυπα (καί ὡς ἐχτές καί ἀπό τό πορτογαλλικό), στρέφεται πρός τό στρατό. Πιστεύει δηλαδή ὅτι μέσα ἀπό μιά γενική κρίση, ὅπου οἱ φορεῖς τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας θά καταποντίζονταν ὅπως συνέβη τόν Ἀπρίλιο τοῦ 1967, οἱ νέες στρατιωτικές δυνάμεις πού φυσιολογικά θά ξαναίρναν ξανά τήν ἐξουσία, θά ἦταν αὐτή τή φορά τόσο πολύ διαφοροποιημένες ὥστε νά ὁδηγηθοῦν σέ μιά ἐνός νέου τύπου ἐξουσία, μέ χαρακτηριστικό τήν σοσιαλιστική ἀναμόρφωση τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας σέ συνεργασία μέ τούς φορεῖς τῆς σοσιαλιστικῆς ἰδέας ὅπως εἶναι τό ΠΑΣΟΚ.

Φυσικά αὐτή ἡ συλλογιστική τοῦ Παπανδρέου δέν βρίσκεται πουθενά διατυπωμένη, ὅμως μπορεῖ κανείς νά τήν δεῖ ἀνάγλυφα μέσα ἀπό τήν πολιτική του πρακτική. Γι'αὐτό τό λόγο ἄλλωστε ὁ Παπανδρέου διακηρύττει ὅτι δέν πιστεύει στήν ἑνότητα ἀπό τά πάνω, ἀκριβῶς γιατί δέν προβλέπει δημοκρατικές διαδικασίες. Ἐμεῖς ἀντίθετα πιστεύουμε ὅτι μέσα στό συγκεκριμένο ἱστορικό καί κοινωνικό πλέγμα, ὁ μοναδικός δρόμος πού ἀνοίγεται μπροστά στήν ἑλληνική Ἀριστερά σήμερα, εἶναι ὁ δρόμος τῆς κατάκτησης τῆς πλειοψηφίας τοῦ λαοῦ μέ βάση ἕνα κοινό πρόγραμμα ἐξουσίας γύρω ἀπό τό ὁποῖο θά συσπειρωθοῦν, κατά τό πρότυπο τῆς Γαλλίας, οἱ δυνάμεις ἐκεῖνες πού πιστεύουν σέ μιά σοσιαλιστική πορεία μέ βάση τίς δημοκρατικές διαδικασίες. Γι'αὐτό τό λόγο ἡ ΕΔΑ, πού μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι ἀποτελεῖ τήν πιό σημαντική κατάκτηση στόν τομέα μιᾶς πέρα γιά πέρα δημοκρατικῆς Ἀριστερᾶς,

111, RUE NOTRE-DAME-DES-CHAMPS
75006 PARIS TÉL. 326 14-66

13-

φιλοδοξεῖ νά γίνει ὁ κύριος πρωταγωνιστής γιά τήν ἐπίτευξη ἑνός μετώπου πολιτικῶν δυνάμεων πού νά ἔχουν σάν κύριο χαρακτηριστικό τήν πίστη τους στίς δημοκρατικές διαδικασίες γιά τήν ἐπίτευξη τῶν σοσιαλιστικῶν στόχων. Στά πλαίσια αὐτῆς τῆς πολιτικῆς ἡ ΕΔΑ ἐμπνέεται ἀπό τίς προσπάθειες τῆς εὐρωπαϊκῆς Ἀριστερᾶς καί ἰδιαίτερα ἀπό τό πείραμα τοῦ Κοινοῦ Προγράμματος ἀνάμεσα στό σοσιαλιστικό καί στόν κομμουνιστικό κόμμα τῆς Γαλλίας. Καί θεωρεῖ ὅτι μιά ὅσο γίνεται περισσότερο οὐσιαστική ἐπαφή μέ τούς φορεῖς τῆς δημοκρατικῆς Ἀριστερᾶς τῆς Εὐρώπης θά ἀποτελέσει οὐσιαστική προσφορά στόν ἀγώνα πού διεξάγει τόσο ἡ ἴδια ὅσο καί ὁλόκληρος ὁ ἑλληνικός λαός γιά τήν ἐμπέδωση τῆς δημοκρατίας καί τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας σήμερα, καί τήν κατάκτηση γιά αὔριο ἀπό ὅλο τόν ἑλληνικό λαό τῆς σοσιαλιστικῆς κοινωνίας μέσα στά πλαίσια τῆς Εὐρώπης τῶν ἐργαζομένων καί τοῦ σοσιαλισμοῦ.

-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-